BOVASNAK ? JÁNOS, takácsmester

A szentgáli takácscéh korsója. Zm. dm. . Mag9425 mm. Felirat "ANO 1846. Az érdemes Nemes Takács Céh öreg korsaja VIVAT Tisztes Céhmester Európa Janos-Alcéhmester Bovasnak ? Janos-Céh jegyzője Kis Daniel-Szolgálómester Uskös ? György."-414.old. 23.kép.

NAGYBÁKAY PÉTER: Ujabban előkerült veszprém megyei tárgyi emlékek 401.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz 1972. Veszprém, 1972

Boog –

– Bozsoly

Budapest, 196. . . . . hó . . . . nap

Ø Bovy A

nobrán 1840

1795 – 1877

l.

Bartha Liszt

45. l.

Nehéz nivel,

de ki hagytam

mund and other living personalities. Luckily we know these secrets, for a Hungarian minstrel of the sixteenth century, Tinódy, composed a long poem about the reign of King Sigismund, and in this work he mentions the visions of Lőrinc Tar, things "he has heard in a song." He is not sure, he says, if they were true or not. According to him, Lőrinc saw in Hell a fiery vat, guarded and heated by four fiery men. The fiery men were Hungarian magnates suffering in Hell for their sins. They told him that the vat was waiting for King Sigismund and his daughter Mary. When Lőrinc, returning to the world, told the King what he had seen, the King was so frightened that he pawned to Poland a "little twig of his crown," the thirteen towns of Scepusia, and with the money he built St. Sigismund's in Buda, installed priests, provided them with large funds and ordered them to pray incessantly for his soul, that he might be saved from the fiery vat.

Bovy

irod

Csat Liszt I

177. l.

iskola, amely Reichl
Kálmán monumentalis,
s egyes antikos elemei
ellenére is friss és
modern alkotás ~~s~~
~~valamint~~ Tóry és Pogány
Adria Palotájy a
Deák Ferenc tér,
valamint Haasz és Mähnei
Magyar-Cseh Iparbank

Bovy

évemvésö

Magy NM Liszt

21. l. 27. l.

28 l.

ÁRA: 50 FILLÉR

MDK

Bovy/1795-877/.

Mellkép, több változatban. Medaill.
Csak egy felén, vagy mindkét oldalán képpel. 1837. D.m.125 mm. 184o.

Revers a születési dátummal és egy-egy zenemü cimével. 184o.
1844. Revers. "Concerts au théatre Italien
Andorfer/ u. Epstein:Musica in Paris".
nummis,Wien.19o7.
171/2

Dr. André Csatkai: Versuch einer Franz Liszt Ikonograph
Sonderabdruck aus d. "Burgenländischen Heimatblättern"
Ja hrg.1936. Hft 2. S.62.

MDK

Bovy, Nobrák; (1795-877)

84/a. Fej. Medaillon. Weimar

Mirus S. 58. ff.

84/b. Mellnobos (?) Genf.

Benazit B. I. S. 722

Dr. André Csatkai: Versuch einer Franz Liszt Ikonographie. Sonderabdruck aus d. „Burgenländischen Heimatblättern." Jahrg. 1936. Hft. 2. S. 58.

Prof. Dr. [illegible]

Wien 5., [illegible]

Tel. [illegible]

Z. [illegible]

Bow Andy, angol építész

Playhouse in Amsterdam. Nemzetközi ideapályázat, 1987.

Kuzeállította: Vargha Mihály.

Díjazott terv (repr.)

Építész: Andy Bow (Nagy-Britannia).

Magyar Építőművészet, 1988., 4-5., 43-old.

O Bower, George (?)
ércmvész
+ 1690.

l Fek Bptörök

37. tábla

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
544 1915 szám
Érk. 1915 év dec. hó 23 n.

október hó 24-én 59. szám alatt meg
lönyben foglalt $\frac{16.600}{\text{eln.}18}$ 1914. számú
értelmében mint közszolgálati alka
nek tekintendők és polgári foglalk
mig felmentési ügyükben ezen minis
nyernek.

Mégis abban az esetben,
korosztályának a népfölkelési tény
felmentés elintézése előtt - megtö
nek közvetlen hivatali felsőbb hat
tására, a melyben az előbb emlitett
mondott pontjára való hivatkozással
a szóban levő népfölkelésre kötelez
lás- és közoktatásügyi miniszterium

Ezen igazolvány mintáját

Budapest, 1915. évi decem

megírva

Boryad János

építőmester

L. Kendrey-kentiványi

242. l.

nov	9	Autózsírtól	2		13	60

nla Áthozatel

nov	6	Pénztártól	1	19500	—	
nov	9	Autózsírtól	2	7090	14	

megjva Boye József

Lláb I. 20. rezmetszo

9974

.11, kardjára dül és nyilt koronát

.
.

Boyé József

rajzpárnok Esterházy herceg szolgálatában Kismartonból, 1806-ban 18 éves.

1806
1.8
1788
1806

Lásd Fleischer Béla 33. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Boye

l.

LykaMagymű1800-50

15 l.

Boye József

Esterházy Miklós
kéjgyűjteménye
mellé metszőiskolát szervezett, fiatal műveszeket szerződtetett, kik a képtár őrének Fischer Józsefnek vezétése alatt a képtár jelesebb festményeit mint-szettek rézbe.

Réti Miklós

A törésvonalat vonulásának iránya hiányos, hiányzanak a vulk. eredetű helyek is és így a kép homályos.

1 ~~~ Nincs ilyen megkülönböztetés a törésvonalat alapján

Tart: 4.

Boye József.

1808 Esterházy Miklós hg 300 frt és természetbeni járulékokat utalványoz neki, kinnit hgi öltöndijas télen Bécsben, nyáron Pottendorfban Fischer József festő vezetése alatt tanult. Ugyanez ebben B. 10 befejezett rajzot készitett a hgi képtár kejeiről és négy konturrajzot, egy rézkarcot Carl du Jardin utan és egyet L. Carracci utan A készitett munkáért 100 frtot kapott. 1810-ben elején a fiatal ejutés egyakornak megszökött.

Whose daughter is this girl? She is daughter her father's and mother's. Thomas is only child his parents'. Children Thomas uncle's are he cousins. I have also or three cousins. The boy's name is Robert.

3a

Boye Joseph

venis

Caid

Meller Simon. Az

Esterhazy. Egyptar

Sost LXI al

[illegible] Rudapesti
[illegible] Rudapesti
[illegible] Rudapesti

Boye, Joseph

režni

l.

Mel Esskapt

LXI. l.

53, 60, 70 l.

65. l.

BIRÓ BÁLINT
birtaphizományos
MÁTÉSZALKA

egy gyalogezred parancsnokának ajánlotta és 1672-ben Lochnernél Bécsben kiadta. A követjárás időpontjára vonatkozóan a cím, de maga a szöveg sem szolgál pontosabb felvilágosítással. Schier Xistus hiradása, melyet Rupp Jakab átvett,[2]) hogy t. i. Leslie gróf küldetése 1605-ben történt volna, semmiesetre sem lehet helytálló. Tafferner útleírása 1672-ben, egy előző kiadása talán már 1668-ban jelent meg. Tekintettel arra, hogy a könyv az egykori orátor unokaöccsének van dedikálva, aki a munka megjelenése idején már meglett ember, ezredparancsnok volt, a követjárás feltétlenül első Lipót alatt történt, amiről mindjárt a cím első sora tanuskodik: időpontja feltétlenül Lipót uralkodásának első éveiben, de valószínüleg a vasvári békét megelőző hadjáratok előtti időbe tehető. Ez az unokaöccs különben ezredével résztvett Budának 1686. évi visszafoglalásánál, amikor nagybátyjának magas katonai rangját (generalis campi mareschallus) iselérte. A császári csapatok ordre de bataille-jában Wallis herceggel és Enea Caprara gróffal együtt közvetlen a fővezér, Lotharingiai Károly herceg után következik. A követség kétszer érintette Budát, de csak visszautazásuk alkalmából kapunk részletesebb leírást:[3])

szobor szent, tehát nem összetörni való. Sulejman khángázi megkegyel mezvén, mondá: »E szobrot senki meg ne nézze, a musulmanol ne lássák« és a nyakán levő kasmiri sálat leoldván, ez alakokat le födte vele s az összetördeléstől megmentette.«

E két híradás tehát megegyezik abban, hogy a kérdéses szobormű sárkányviadalt ábrázolt, Szent György budai templomát díszítette és való színűleg annak oromzatában volt elhelyezve (... porticus ... Martyrem praefert ...). De egyik leírás sem szolgáltat támpontokat arra nézve, vajjon kerek szoborcsoportról, vagy pedig domborműről van szó. A kapu felett elhelyezésből inkább az utóbbira kell gondolni. Ezt a nézetet vallotta Supka Géza is,[5]) ki utoljára összefoglalóan, de természetesen még dombor művünk ismerete nélkül foglalkozott Evlia Cselebi idevonatkozó előadásá val. Csak kuriozumként említjük Georg Jacobnak különben már Supka által megcáfolt feltevését, annak illusztrálására, hogy milyen tévedésekre vezethet a tisztán szövegkritikai módszer, ha gyanútlanul, a tárgyak ismerete nélkül következtet. G. Jacob,[6]) a kiváló orientalista t. i. nemcsak azt állítja, hogy egy kerek szoborcsoportról van szó, hanem ezt a Halász

E.F. Baron von Borsdorf

Lejta: a nagyváradi vár alaprajza

XVI-XVII. sz. 1692. Bécs. Kriegsarchiv.

Feldakten

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp.1975.

III.Kd

Boyuss Márton

Ötvöslegény 1575

Nagyszeben

Korrespondenzblatt

1913 34. l.

S.

Európa
Film Konyv
lapterjeszto

Budapest

V Rothmere u 12 III/2

Boza-Boznik

pet cat likes to *sprawl*

leep.

sh. The checkout girl

of the other groceries

on top of each other.

sink because she did

cheese is very good,

ale.

swerve his car in order to avoid hitting a little boy on a bicycle.

Synchronize v. to cause to coincide. In order not to be late to work, she *synchronized* her watch with the clock at the office.

Synopsis n. an outline. Although I have not seen the entire script, I have read a *synopsis* of the plot.

Taciturn adj. unspoken; silent. He is a very *taciturn* person; he never speaks unnecessarily.

Tack v. to fasten with a small nail. The janitor

Boza Erzsébet

festő-tanár a Képzőművészeti Főiskolán
szakmai tanulmányát az 1970/71 tanévben
fejezte be.

M. Képzőművészeti Főiskola, Budapest,
1971 közlése.

Boza János festőművész

Esztergomban a Zodiakus klubban nyílt meg kiállítása Pálfi Gusztáv szobrásszal együtt.

Műsorkalauz,

Dalgozók Lapja, Tatabánya.

U.D.C.

BOZAI József építész

Részletes a Veszprém városközpontja rendezésére kiírt tervpályázaton

Tanácsadó: Kovács Lajos, Torjai Béla

Magyar Építőművészet 1960. 1. sz. 64. l.

M. D. K.

Bozai József építész

Szolnok - Zagyvaparti városrész rendezése - pályázat (megvétel)

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. l.

Bozai József, építész MDK

Az ajkai új művelődési
ház terveit kénélette.

—: Korszerű művelődési ház épül Ajkán

12.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. ápr. 26.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-988, 387-748, 340-726

NAPLÓ (VESZPRÉM)

Bozai József, építész-
tervező.

1021

Megőrzés és megújítás

Két városkép kétféle érzést sugall; egyik a régi Veszprém megőrző szeretetét, másik az új Veszprém alakító gondosságát.

Annál inkább mondhatjuk ezt *Bozai József* tollrajzaira, mert szerzője építészmérnök, a város tervezésében avatott szakember, aki hangoztatja: az építész-tervező egyben művész is a maga területén. Igy igaz. S lám, Bozai hangulatot hordozó, már-már „életre kelt" könnyed tollrajzai arra is utalnak, hogy ez az adottság más területeken is hasonlót alkot.

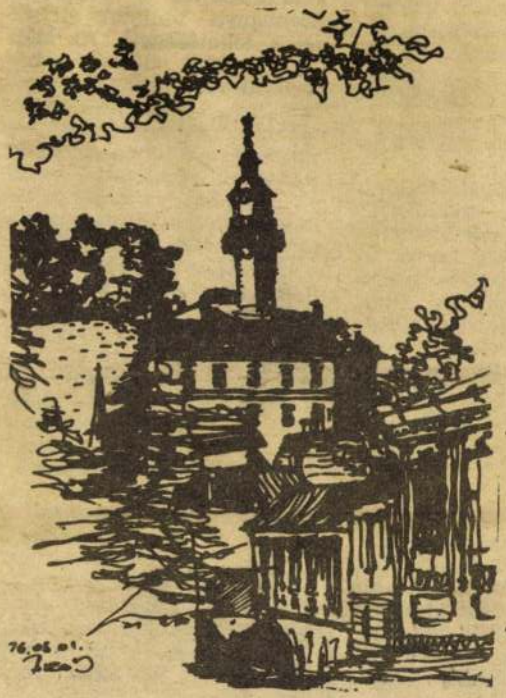

Óregváros a tűztoronnyal

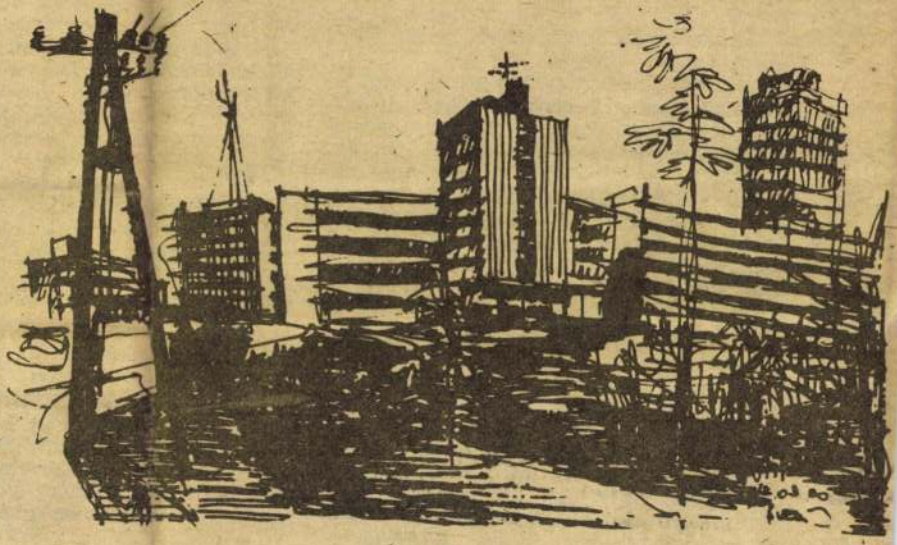

Az új városmag a toronyházzal

volt.
zélgetni?

zoltak a
a szer-
ék tőlük

em volt
ton há-
munista
közelben
zségi ta-
rendel-
ttel. A
ységét is
lmények
eni kell
gy alap-

vezet tit-
ha vá-
apos el-
gy ő a
jtó bi-

n szinte
gek la-
nisták-
ú alap-
vállal-

okairól

érvel a
indul-
rvezés-
tai cél-
t társ-

egyesítettük

községekben gyakorlatilag nem volt az alapszervezetekben rendszeres szervezeti élet. *Márpedig enélkül komolyabb politikai tevékenységre egyetlen testület sem képes.* Ezért kérték maguk az elvtársak is, hogy itt a közigazgatási központban egyesítsük az alapszervezeteket.

Az egyesülés márciusban, tehát több mint fél éve történt.

— Szerencsés időpont volt — állapítja meg Radics Ferenc. — Nem sokkal később elkezdődtek a tagkönyvcserét előkészítő beszélgetések. *Meg tudtuk határozni ezek alapján az egységes, az egész közigazgatási területre, és egyben az üzemegységre vonatkozó területpolitikai és gazdaságpolitikai feladatokat.* Ennek megfelelően osztottuk el a beszélgetéseket értékelő taggyűlésen a pártmegbízatásokat is.

— *Milyen jellegűek a pártmegbízatások?*

— Elsősorban azt a célt szolgálják, hogy *megszervezzék a község politikai életét.* Ez így kimondva talán merészen hangzik, hiszen már említettem, hogy csupán néhány párttag van egy-egy községben. Igen ám, de ha ez a néhány kommunista megszervezi a Hazafias Népfront és a helyi KISZ-alapszervezet tagjai az eddiginél sokkal jobban értik a községpolitikai kérdéseket, tennivalókat, egyben a termelőszövetkezet gazdasági feladatait. Ha az eddigi taggyűléseinket nézem is, megállapíthatom, hogy *alaposan megnövekedett a párttagok tenniakarása.* Hiányozni meg éppen csak betegség, vagy halaszthatatlan hivatalos elfoglaltság miatt szoktak.

— *Milyen segítséget kapnak felsőbb pártszervektől és gazdasági vezetőktől?*

— *Márffi László, a tsz pártbizottságának titkára és Domonkos Lajos, a járási pártbizottság munkatársa gyakran itt vannak taggyűléseinken.* Pontosabban szólva a pártbizottság titkára egy kivétellel még mindig itt volt. Az elnök és az üzemegység vezetője kötelességüknek tartják, hogy rendszeresen tájékoztassanak bennünket. Ez annál is inkább fontos, mert a tagság jelentős része, csaknem fele a termelőszövetkezetben dolgozik.

Radics Ferenc a szervezeti élet m élénkülését tartja az egyik legfon sabb eredménynek.

— Megélénkült az információcse ami pedig azt eredményezte, hogy *alapszervezet tagjai az eddiginél sokkal jobban értik a községpolitikai kérdéseket, tennivalókat,* egyben a term lőszövetkezet gazdasági feladatait Ha az eddigi taggyűléseinket néz is, megállapíthatom, hogy *alapos megnövekedett a párttagok tenniakarása.* Hiányozni meg éppen csak betegség, vagy halaszthatatlan hivatalos elfoglaltság miatt szoktak.

— *Milyen segítséget kapnak felsőbb pártszervektől és gazdasági vezetőktől?*

— *Márffi László, a tsz pártbizottságának titkára és Domonkos Lajos, a járási pártbizottság munkatársa gyakran itt vannak taggyűléseinken.* Pontosabban szólva a pártbizottság titkára egy kivétellel még mindig itt volt. Az elnök és az üzemegység vezetője kötelességüknek tartják, hogy rendszeresen tájékoztassanak bennünket. Ez annál is inkább fontos, mert a tagság jelentős része, csaknem fele a termelőszövetkezetben dolgozik.

— Tulajdonképpen az történt — summázta a tapasztalatokat Radics Ferenc —, hogy *a szétszórt, cselekvésképtelen erőket egyesítettük.* Ha ezeket az egyesített erőket még tervszerű és rendszeres pártépítéssel növelni tudjuk, az alapszervezet valóban politikai gazdája lesz a négy községnek.

Szilágyi Károly

és eljárás értékesítésével, az utóbbi a pajzsgyártással és annak szabadalmaztatásával. *Adósak a számottevő szellemi export kifejlesztésével, mindenekelőtt a megye kutató intézetei, így a NEVIKI, a MÁFKI, a MŰKKI, a vegyipari egyetem.* Ha ezek is beállnak a sorba, s a külkereskedelmi vállalatok is az eddiginél jobb információkat, hosszabb távra szóló prognózisokat adnak termelő vállalataiknak, akkor minden bizonnyal az országos célkitűzéseknek megfelelően növekedhet megyénkben is a tőkés export nagysága. *A fejlesztési tervek méginkább összhangban lesznek a párthatározatokkal és a népgazdasági célkitűzésekkel,* melynek bizonyítéka már eddig is több milliárd forint értékű kemény valutában mérhető le.

Andrássy Antal

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTOFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1976 NOV 14

MAGYAR NEMZET

Bozai József

1021

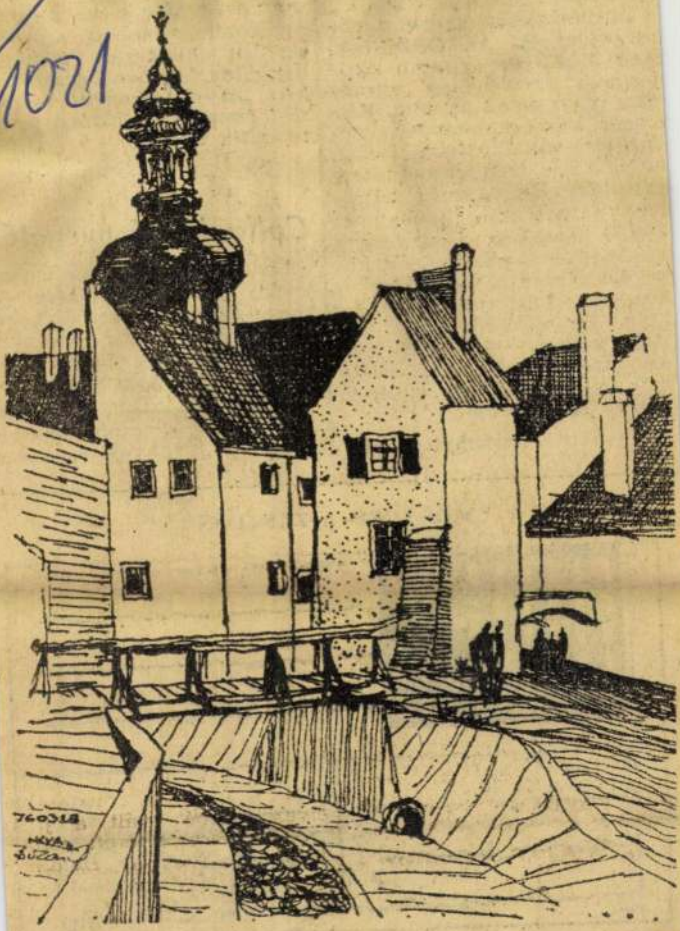

Bozai József rajza

báltatásokna
sorsa még íg
Természete
sik oldal is
meg általába
termelő orsz
csak megvani
singer követk
kázatos válla
amidőn fölelev
vét. Meglehet, a még hátralevő hatvankilenc napban az OECD keretében Kissingernek mégis sikerül elképzelését közelebb vinnie a megvalósításhoz, akár Párizzsal, akár nélküle. De valójában azt kell látni, ami egy távozó külügyminiszter szempontjából szinte már mellékes is: *a kibicnek semmi sem drága.*

Várkonyi Tibor

A Callaghan-fenyegetés

Legutóbb James *Callaghan* tévényilatkozata kavarta fel ebben az értelemben a kedélyeket. Az angol miniszterelnök azt mondta, hogy ha a font és a brit gazdaság nem kap sürgős támogatást, kénytelenek lesznek csapataikat — amelyek a NATO keretében

MOGYORÓ A ZÁSZLÓN

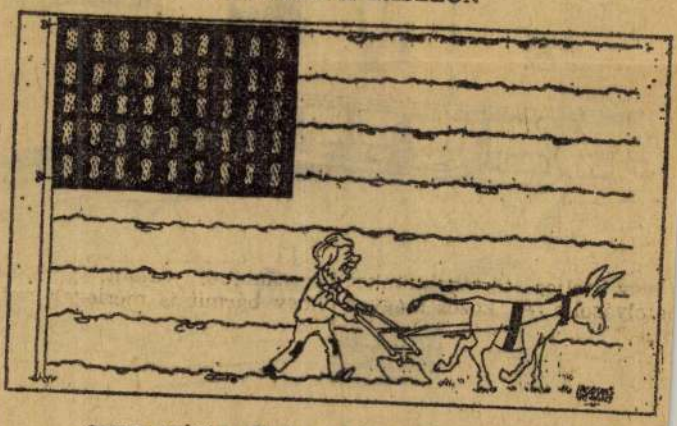

avagy szánt a Carter a demokrata szamárral

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51
387-748, 340-726
1977 JAN 1

MAGYAR NEMZET

Bozai József

1021

Bozai József rajza

— Még apá
A férfi elsz
s elvonta.
A fiatal nő
hogy ez a r
megint kifog
is. a füzes
magát oda
hét éves k
huszonnyol
Tűzzel, szenved
jáért, meg kicsit a méltósa-
gáért. Fiatalsága méltóságáért.
S most semmi.

Üres tenyerét vizsgálta.

— A nyári szünidőmet takarítással töltöm majd. Így gondolod?

— Soha nem kívántam tőled, hogy takaríts.

— Úgy! A takarítónőnek nem félsz odaadni a kulcsot?

— Alkalmazom, tehát meg kell bíznom benne — kimért, száraz hangon felelgetett a

kellene h
ez az éj
ez az éj-szak
ez a bolyongá
Szent György
Szilveszter m
kívánok tőle
szájamban é
legyek én is
a kölyköd m
az éj-szaha-k

Bozaik Dezső

A formatervezett ipari tömegcikk egyik ősi Bozaik Dezsőnek a Philips cég megbízásából készített Orion rádiója 1938.-ból. (emlétve)

365 nap művészet.

1996. I. 17. TV. 16.35

Bozay

Budai szépművészeti társulat kiállításain pasztelljével szerepelt.

M. ~~NL~~ 934. II. 9.

Bozay László

Budai Szépművészeti Társulat képkiállításán szerepelt.

NM-934.II.15.

BOZÁR MARIETTA
RIIHIMÄEN SANOMAT
Riihimäki
Sit.
1027
12.256 LT
24.06.1983 f
Stax
SANOMALEHTIEN
ILMOITUSTOIMISTO OY

Unkaritar Mariette Bozar on Suomessa ikuistamassa maisemia Kuorevedellä ja Loviisassa.

Unkaritar maalaa Suomen suvessa

Unkarilaisen taiteilijar Mariette Bozar maalaa herkin vesivärein parhaillaan Suomea. Hän on nopea ja tuottelias taiteilija, jonka töitä on nyt nähtävillä Riihimäelläkin. Bozar pistäytyi itsekin näyttelyn avajaisissa kertomassa taiteestaan.

Näyttelyt

Kuutisenkymmentä kuultavan herkkää akvarellia on näytteillä Kanta-Hämeen Aluesäästöpankin asiakasaulassa. Bozar on lomailemassa Suomessa ja hänen ystävänsä halusivat saada lomalla tehtyjä suomalaismaisemia muittenkin nähtäväksi.

Mariette Bozar on syntynyt Unkarissa joulukuussa 1911. Hänen isänsä huomasi jo varhaisessa vaiheessa Marietten taidot ja alkoi järjestämään 11-vuotiaalle tytölle taideopetusta.

Ensimmäisen näyttelynsä Mariette piti 17-vuotiaana. Sen jälkeen tulikin sota ja taide-elämä kuoli Keski-Euroopassa tyystin. Taiteilijattaren uusi näyttelykausi alkoi vasta niinkin myöhään kuin 1966.

Menestys tuli 10 vuotta myöhemmin Sveitsissä, jossa paikallinen galleria osti häneltä 100 työtä. Senjälkeen Bozar on esitellyt taidettaan Pariisissa, Brysselissä ja jopa Versaillessa.

– En ole oikeastaan akvarellien maalaaja, muttamatkoilla teen töitä vesiväreillä, sillä niitä on helppo kuljettaa mukana, kertoo Mariette. Hänellä ei ole omaa autoa, joten välineiden kuljettaminen on aika hankalaa.

Juhannuksen Mariette viettää Lappeenrannassa. Siellä on tarkoitus ikuistaa paperille joitakin tunnelmia kesäyön auringosta.

Pankin tiloissa olevista teoksista on osa tehty Suomen vierailun aikana Loviisassa ja Kuorevedellä. Hän maalasi 4 päivässä 17 maisemaa.

– Unkarissa on ihmiset ostavat miltein pelkästään maisemateoksia. Siksi minunkin tauluissani on ihmisiä hyvin vähän. En minä heitä kuitenkaan välttele, Mariette nauraa.

Osa näyttelyn teoksista on myytävänä, osasta Mariette ei luovu koskaan.

aan voi tulla myös yöllä ja
).

selevät missä se on. Paremminkin kesähotellin olemassaolon tietävät vieraspaikkakuntalaiset. Pirjo Julen kertoo, että kesähotelli on nyt lähes tyhjillään ja vain retkeilymajan puolella on tällä hetkellä pari matkailijaa.

Halvempi retkeilymaja vetääkin yöpyjiä enemmän kuin kesähotelli, josta voi saada joko yhden- tai kahden hengen huoneen. Yhden hengen huoneesta peritään vuorokaudelta 120 mk, kahden hengen huoneesta 140 mk ja lisävuoteesta velotetaan 50 mk. Lapsilta velotetaan vähemmän ja ihan pienet pääsevät ilmaiseksi. Huoneistojen hintoihin sisältyy myös aamiainen.

Kesähotelli sulkee ovensa elokuun viimeisenä päivänä, jolloin opiskelijat tulevat taas Riihimäelle. Jos opiskelija jää kesän ajaksi paikkakunnalle, voi opiskelija-asunnossa asua myös kesän.

Kesähotellissa työskentelee vastaava ohjaaja, kolme vastaanottajaa ja kaksi siivoojaa. Vastaanottajilla on monenlaisia tehtäviä ja päivystys jatkuu yöllä aina klo 2.00 saakka. Pirjo Julen on tyytyväinen kesätyöpaikkaansa ja huomauttaa, että on mukava tavata erilaisia ihmisiä.

A
ISÄN
nuntaina 26.6. klo 9-12.
NNÄN K

Tervetuloa kotikaupunkiin!

**Riihimäen Rautatieläis
riihimäkeläiset tervetu
Tervetulotoivotus on
myös aiempina aatona
Soittokuntaa johti yhdi**

Nummelaa ei tu

Riihimäen entistä hallintojohtajaa, Kymen lääninhallituksen kansliapäällikkö Hannu Juhani Nummelaa vastaan nostettu syyte lahjoman vastaanottamisesta jätettiin tutkimatta Kouvolan hovioikeudessa. Syytteen mukaan Nummela on saanut yli 47 000 markkaa erilaisina lahjomina A. Puolimatka Oy:ltä Riihimäen Peltosaaren aluerakentamissopimuksen synnyttyä.

Hovioikeus katsoi, että virkarikossyytteen oikeuspaikka määräytyy sen viran mukaan, missä rikos on tehty. Sen vuoksi Riihimäen kaupungin hallintojohtajan mahdollisen virkavirheen ensimmäinen oikeuskäsittely ei kuulu Kouvolan hovioikeuteen.

Esisopimus Peltosaaren rakentamisesta syntyi Riihimäen kaupungin ja Puolimatkan välillä vuonna

maksoi Nummelalle 1 38
markan matkan Lissab
niin huhtikuussa 197
Pari vuotta myöhemm
teki Nummela Puolima
kan kanssa urakkasop
muksen pientalon rakent

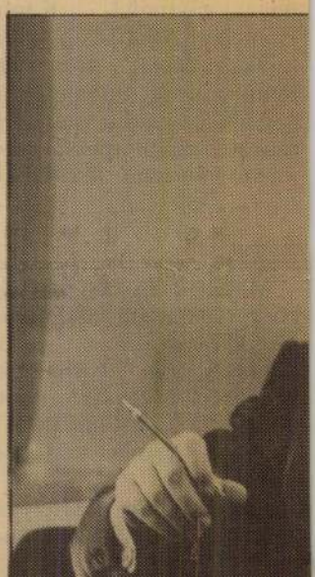

Bozási

Bozasi, Bozsasi, Bozzasi, l. *Bodzási.*

Bożetzky Ferenc

üvegcsiszoló és üveg-
vésnökmester
VIII. Erdélyi u. 1.
Tel. 142-936

Bptárb 1942. jan.

M.D.K.

BOZGA Eugen

1929-ben Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja

Réti: Nagybánya.. Bp. 1954. 339.1.

R6 t2

M. D. A.

B6294 Eugen

Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagj

1928.

Réti: Nagybánya... Bp. 1954 339.e.

M. D. K

N[illegible]i Iskola tagja

BOZGA Irma

1930-ban Nagybányám a Szépmüvészeti Iskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 340.l.

A Szombathelyi Képtár bemutatja

BOZI TIBOR

München - New York

fotóművész

FACE TO FACE

című kiállítását

2002. május 24-én, pénteken 18 órakor

A kiállítást megnyitja:

PRIEGER ZSOLT

(Anima Sound System)

A hosszú éjszaka követi a megnyitót

A kiállítás megtekinthető: május 25. – június 30-ig

SZOMBATHELYI KÉPTÁR
KUNSTHALLE SZOMBATHELY

Szombathely, Rákóczi F. u. 12.
Tel.: 94/508 800, Fax: 94/314 096
E-mail: szkeptar@elender.hu
www.elender.hu/~szkeptar

SZOMBATHELY 1
17. 5. 02
AL-V/22

MAGYARORSZÁG
≈062
FORINT

MTA Művészettörténeti
Kutató Intézet
Budapest
Uri u. 49.
1014

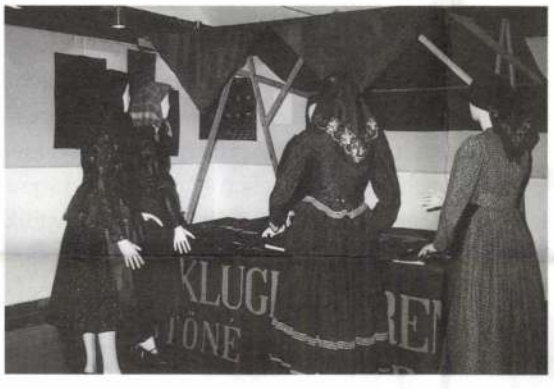

A Textilipari Kutató Intézet után a múzeum fenntartója, az Intézet jogutódja az Innovatext Rt. lett, 1998-tól pedig a textilmúzeum Alapítvány látja el ezt a feladatot.

Az intézmény négy évtizedes fennállásának emlékére időszaki kiállítást rendezett, mely a 40 év legfontosabb eseményeit emeli ki, továbbá emléket állít a Kluge családnak, mely hét generáción keresztül folytatta a műhelyben a kékfestő mesterséget és leszármazottjainak szintén jelentős szerepe volt abban, hogy a műhely védettség alá kerüljön és múzeummá váljon. A vitrinekben a család személyes tárgyai láthatók, illetve fényképeken ismerhetjük meg a Kluge kékfestő család tagjait.

Az ünnep alkalmából került átadásra a *Magyarországi kékfestő műhelyek és mesterek* című új állandó kiállítás, mely a múzeumban időszaki kiállítás keretein belül már bemutatkozott műhelyek anyagát tartalmazza. A kiállítás válogatást nyújt 12 kékfestő műhely munkájából: Szombathely, Győr, Dunaföldvár, Nagynyárád (két generáció), Szentendre, Bácsalmás, Debrecen, Tiszakécske, Kalocsa, Bátaszék, Pápa (az utolsó három műhely már megszűnt). A műhelyekre jellemző minták egy lapozgatható mintakönyvben tekinthetők meg. Láthattunk még egy vásári sátrat, mely a kékfestő termékek legfontosabb értékesítési helyszínét mutatja be.

A kékfestő múzeum a jubileumi kiállítással és új állandó kiállításával kívánt adózni annak az összefogásnak, melynek segítségével fennmaradhatott ez a páratlan ipari műemlékegyüttes.

Méri Edina

Nagyszabású tervek a Mátra Múzeumban

Kezdetét vette a gyöngyösi Mátra Múzeum rekonstrukciója, melynek során megújul az intézménynek helyet adó egykori Orczy-kastély épülete, az azt körülvevő park, valamint a múzeum új épülettel is bővül valódi többfunkciós kulturális intézménnyé válva.

A jelenleg két épületben működő Mátra Múzeum felújítására még két évvel ezelőtt született megállapodás Gyöngyös városa és az intézmény fenntartója, a Heves Megyei Önkormányzat között. A teljes rekonstrukcióhoz ugyanis elengedhetetlen a kiállítási helyként működő volt Orczy-kastélyt körülvevő park megújítás is, ez pedig város tulajdonban van, míg a múzeumi épület megyei fenntartású. A 2000-óta eltelt időszakban megtörtént a park teljes növényállományának felmérése és leírása és a hasznosítási terv (benne a látványtervek) elkészítése.

Az egykori Orczy-kastély épületének felújítási munkálatai a közelmúltban vették kezdetüket. *Báryné Dr. Gál Edit* történész elmondta, a munkálatokat a falak régészeti kutatásával kellett kezdeni, ugyanis a XVIII. század végén emelt eredetileg barokk épületet később többször átépítették, mire elnyerte mai, klasszicista formáját. A falfeltárások közben a vastag vakolatréteg alól előtűntek az eredetileg boltíves kerengő folyosók. *Dr. Fűköh Levente* múzeumigazgató szerint a felfedezett részletek új helyzetet teremtettek, változtattak az eredeti elképzeléseken, így ötletként felmerült az épület barokk jellegének részleges visszaállítása. Erre a látványtervek elkészültek, nemrégiben pedig az Országos Tervtanács is jóváhagyta a felújítás általános terveit, így most a részletes terveztetés kerül sorra.

- **február 15. 15-17 óráig:** vaskor – kelta mesék
- **március 22. 15-17 óráig:** római kor – istenek és istennők
- **április 19. 15-17 óráig:** honfoglalás kora – magyar mondák
- **május 17. 15-17 óráig:** középkor – szentek legendái

Tóth Zsuzsanna , múzeumpedagógus

Múzeumok és gyűjtemények

40 éves a pápai Kékfestő Múzeum

Textilmúzeum Alapítvány Kékfestő Múzeum
2003. április 30-ig

A Magyar Textiltechnika 1959-es számában a pápai *Kluge*-féle kékfestő üzemről a következőt írják: *„Elengedhetetlen lenne egy olyan múzeum létrehozatala, amely hivatva lenne bemutatni a textilipar fejlődését a primitív kézi nyomástól napjainkig, a fejlett nyomótechnikáig. A Kluge-féle Kékfestő üzem átalakítható lenne olyan múzeummá, melynek Európában alig akadna párja." Domonkos Ottó* 1958-ban jelentésében a következőket hangsúlyozza: *„a pápai Kluge-féle kékfestő üzemet múzeummá kell alakítani", „a szükséges helyreállítási munkákhoz hitelkeretet kell biztosítani", „a rendezett és múzeummá alakított üzemet a látogatók számára hozzáférhetővé kell tenni".*

Az 1954-ben műemléki védettség alá helyezett üzem 1962. augusztus 2-án nyitotta meg kapuit a látogatók előtt mint az ország első Textilmúzeuma. A múzeummá alakulás útján jelentős erkölcsi és anyagi támogatást kapott a gondolat a Művelődésügyi Minisztérium Műszaki Emlékeket Nyilvántartó és Gyűjtő Csoportja, a Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület, az egykori Pamutipari Igazgatóság, a magyar textilminta tervezők, különösen *Várnai György* és a Textilipari Kutató Intézet részéről.

A támogatók közül a Könnyűipari Minisztérium a Textilipari Kutató Intézetet bízta meg a múzeummá szervezés feladataival. Pápa város tanácsa anyagi támogatással, a Pápai Textilművek munkaerővel segítette a vállalkozást.

A kezdetben csak a műhelyből álló kiállítórész folyamatosan bővült. 1983-ban adták át a felújított mosóhidat, majd a „kisgyár" épületét, melyben a kékfestés gépesítését követhetjük nyomon. Ez képezte az első állandó kiállítás anyagát, *„A pápai Kluge kékfestőműhely 200 éves története és technikai részének bemutatása"* címmel.

Az épület folyamatosan felújításra szorult, a legnagyobb átalakítási munkálatok az 1980-as években zajlottak, melynek eredményeként 1983-ban a műhely 200. évfordulójára nyílt meg újból a múzeum külsejében megújulva és jelenleg is látható állandó kiállítással. A múzeum küldetését úgy fogalmazta meg: azon túl, hogy emléket állít a mesterségnek, összefogja a magyarországi működő műhelyeket, a magyarországi kékfestés anyagának gyűjtését és megőrzését is felvállalja, melynek érdekében 4 évente összehívja a kékfestő mestereket. Ma már 6 tárlóban tekinthetjük meg 12 magyarországi kékfestő munkáját.

A kékfestés, a kékfestő anyag megújulása nagyban köszönhető *Bódy Irén* akadémikus, iparművész életművének, aki művészi alkotásaival nemcsak megőrizte a hagyományos technológiát, mintakincset, hanem megújulási lehetőséget is mutatott egyben a mesterség előtt.

Állandó kiállítása 1991-ben nyílt meg, mely 2000-ben kékfestő mintákkal készült selymekkel bővült.

MDK

Bózik Lajos technikus

a mezőtúri képzőművész-kör tagja.
(Más adat nincs. Képfelirat; fénykép repr.)

(Gyenes István: Mezőtúr várja krónikását.)

Nők Lapja, Bp. 1953. június 11. [12-13. l.]

Olga Boznanszka festő

Népszava XXXVIII.évf.1910
jan.20.
16 sz. 5 lap.

A lengyel müvészek kiállitása.

Olga Boznanszka festő

Népszava XXXVIII.1910 jan.20.
16 sz.5 lap.
A lengyel müvészek kiállitása.

Olga Boznanszka festő

Népszava XXXVIII 1910 jan.20.
16 sz.5 lap
A lengyel müvészek kiállitása.

1964 MAJ 16.
1071

Boznik István

BAJOR NAGY ERNŐ RIPORTJA:

RÁCKEVEI DÉLELŐTT

Itt már reggel nyolckor is délelőtt van. A HÉV hajnalok hajnalától rohan a kevi embernek százaival a Csepel Autógyár felé, a Vasmű felé, Pest felé. És mire a körúti presszóban ítéletet mond az első vendég a fekete iha-tósága fölött, addigra nincs, aki megállapítaná, hogy ezerrel vagy ezerötszázzal kevesebb-e pillanatnyilag Ráckeve lakossága, mint amennyi napkelte előtt volt. És akkor, mint azt mondani szokták: a határban rég nótája van a munkának.

Ámbátor ez semmiképpen sem látszik meg, ahol elindulunk a községbe vezető út keramitkövein. Inkább a Duna-kanyar idegenforgalomból élő helységeinek szokott képével találkozunk. Horgászok sietnek a halban bővelkedő Kis-Duna felé, egy nagyobb gyermekcsapat meg ott ácsorog már Ráckeve egyik nevezetességének, a barokk kastélynak az udvarán.

E kastély sorsának ismertetése másfél évtizede mindig kirántja a gondból a témahiánnyal küszködő újságírókat. Hol azt lehetett megírni róla nemes haraggal: lám több tárca — így a földművelés, igazság- és egészségügy — közösen birtokolja, de senki sem viseli gondját. Hol azt: helyreállítva idegenforgalmi látványosság is válhatna a pompás épületből! Kínált az épület bizonyos elégikus egybevetési lehetőségeket is, mivel ezen a helyen búcsúzott el nejétől a Mohács alá meghalni igyekvő II. Lajos, majd másfél század múltán itt rendezte pompás ünnepségeit az ozmánt kisöprő idegen herceg, Savoyai Jenő. Jelenleg tatarozzák Johann Lukas Hildebrandt mester 1702-ben épült művét. Egyik helyiségében már múzeum van, s csak egy kocsifeljáró adhat ürügyet szolidabb glosszára — a Magtermeltető Intézet csak *névlegesen* használja a kastély egyik helyiségét, ám ezzel *valóságosan* akadályozza a teljes helyreállítást.

A múzeumot különben a honalapító Árpádról nevezték el. Mint hírlik, más név szóba sem jött, mivel Ráckevén olyan kultusza van a párducos fejedelemnek, mintha bűnbánóan pótolni törekednék az ország más tájainak ez ügyben elkövetett mulasztását. Így Árpád a Duna-híd is, a malom is, szobra van Álmos fiának a község főterén, és ingerült megjegyzéseket hallottam néhány éve amiatt, hogy az egyik téesz „kisajátította" magának ezt a nevet.

Vezető-vándorlás

Sajnos, a megbecsült hagyomány még nem terem munkaegységet! Az Árpád Tsz évekig csak bágyadozott, három év alatt négy elnök, három főkönyvelő és három vezető agronómus fordult meg náluk.

Keresem az elnököt, aki két esztendő előtti látogatásomkor azzal bűvölt, hogy megállt a majorudvaron, és azt mondta:

— Ezerkétszáz négyzetméteres üvegházat építettünk. Ez ontja a pénzt. Tucatnyi istállót, műhelyt miegymást építettünk. Itt valóságos gyár van. Telepítünk kétszáz hold szőlőt, kétszáz hold gyümölcsöst. Mi száguldunk a szocializmus felé.

Kérdezem hát, hol az elnök.

— Nincs — mondják. — Elment.

El kellett mennie, mert a tagság beleegyezése nélkül százezreket használt fel az építkezésekre, s közben megfeledkezett arról, hogy év végére marad-e annyi osztanivaló, hogy a dolgos tag akár csak cipőt is vehessen magának. Ráadásul még goromba volt.

Az Aranykalász ugyanannyi idő óta a harmadik elnököt fogyasztja, a második főkönyvelőt, a második vezető mezőgazdászt.

Egyedül a Rákócziban, ahol helybeli áll a kormányrúdnál, ott állandó a vezetés.

Pokolhegyi párbeszédek

A külső részeken járva — a Betlehem, Jeruzsálem, Pénzenvett, Pokolhegy neveket adták ezeknek —, Pokolhegyen betérek egy olyan vénségesen vén házba, ami legföljebb valamely rogyott, rossz csizmához hasonlítható. *(Egyébként itt híre-nyoma sincs a hegynek. Ezen a részen éltek azok, akik szegényebbek voltak a szegénynél. Valaha — midőn Ráckeve mezővárosnak még pallósjoga volt — Pokolhegy volt a legsúlyosabb ítéletek végrehajtásának színtere.)* S a kilencvenedik éve felé ballagdáló gazda néhány bemutatkozó suta szó után már kezdi is az ódon mondókát, mint a nekilendült lemezjátszó.

— Az volt ám az idő, amikor berukkoltam Esztergomba.

(1896-ban történt.)

— Az volt ám az idő, amikor kihúztam a császárékat.

(Állítása szerint Ferenc József és felesége megúsztatták lovaikat a Dunában, és ő mentette meg az uralkodópárt.

— Az volt ám az idő, húsz pengő ütötte a markomat.

— Előléptették? — tettettem az ámulatot.

— Elő voltam már léptetve. Szakács voltam — emeli föl a mutatóujját.

— Kitüntetést kapott?

Gőggel legyint:

— Fenének kellett.

És hallgatják az odagyűlt szomszédok is. A vertpadlójú szobában zord egyszerűségű jobbágybútorok. Kép a falon. „Szolgálati időm emlékére", s a vénember rámutat a képen szereplő pofaszakállas férfiúra:

— A fölség...

Hányszor ismétlődhetik meg hetenként a múltba révedező tudatlanságnak ez a díszszemléje. Hallgatják *ezt*, hallgatják a *rádiót*, hallgatják a *javasasszonyt* (nekem öt forintért elárulta: „Sok baja lesz valamiből, amit papírra tesz.")

Néhány udvarral odébb tomboló vita kellős közepébe lépek. Negyvenesnek látszó parasztasszony és tréningruhás legényfia hadakozik azon: „hogy mer éjjel kettőkor hazajönni egy ilyen suhanc... hogy ezeknek nem lehet már parancsolni..., hogy presszóba jár már a templom helyett... hogy karórája van már, pedig még katona sem volt..."

A vézna siheder mímelt egykedvűséggel dudorássza azt a dalt, ami szerinte a legmélt6bban fejezi ki fölényes közönyét:

„...Casanova baccs-baccs,
Casanova baccs-baccs,
Casanova baccsu mi..."

Ez még tüzeli az asszonyt:

— Hogy nem törik ki a nyelve ezeken a marhaságokon!...

— Pardon! — hagy föl szólójával a legény: — talán el vagyok tartva?

Kis meghajlással közli:

— Egyelőre én adok haza havi ezernégyet. Az öregem főként a téesz jövőjébe vetett hitét teszi le az asztalra.

Pofon csattan — *na*, de a legény elegánsan elhajol az anyai lendület elől.

— Klassz, mi? Pofozzák a családfenntartót.

Az asszony már sír mérgében.

— Ezzel teszik tönkre mindet. Hogy kalapot emelni még nem tud, de már mind többet keres, mint az apja. Ki parancsol ezeknek? Se templom, se nadrágszíj...

— ... De kell-e nekik parancsolni? És így kell-e? Ebben kell-e? Ki mondja meg?

Feleselő tények

Másban is ilyen feleselések szegélyezik a változások útját. Olykor nem is az emberek, csupán a szótlan tények vitáznak egymással.

A szigeten épült Ráckevénél alig van vízben gazdagabb községe e hazának. Elég egy csövet leverni a földbe, s már vizet nyertek. Az ásott kutak viszont századokon át egészségtelen, rossz vizet itattak a lakossággal, a község bizonyos negyedeiben emiatt több volt a beteg, golyvás ember, mint az egészséges. Ezen igyekezett segíteni a szokatlan nevű Közkutas Ivóvízgazdálkodási Társulat. Törpe vízművet létesítettek az elmúlt években. A hidroglobus 100 köbméteres ezüst gömbje ma már csakúgy hozzátartozik Ráckeve sziluettjéhez, mint a görögkeleti templom kétszáz éves tornya.

És mégis látok olyan édesanyát aki óvodás korú gyermekét úgy itatja a fertőzött vízű kút vedréből, mintha nektárral kínálná, pedig két házzal odébb utcai csap ontja a jó vizet.

A falusi duhajkodásra csábító csárdák helyett sorra teremtik meg a jó városi színvonalra emlékeztető étermeket, kisvendéglőket. Olykor túlszaladva az igényeken és adottságokon is. Mert lám csak, egyiken már a *Bistro* felirat hivalkodik. Tiszta, jól berendezett helyiség várja az embert és figyelmes pincér.

— Mit jelent a bisztró szó? — játszom az ördög ügyvédjét.

Kicsit meglepi a kérdés, de kivágja magát:

— A presszónak és a hogyismondjamnak a keverékét.

S feleletén javítandó, sebesen fölsorolja: mi minden nem kapható náluk, ami nélkül nem bisztró a bisztró.

Egy rágyújtásnyi távolságra onnét a hajdani Fekete sas vendéglő falán ízléses tábla mutatja, hogy ott működik a járási Kossuth Klub.

Benyitok az épületbe — ott van egyébként a járási művelődési ház és a járási könyvtár is —, ám azon belül a klub ajtaja zárva.

Délelőtt van, érthető, hogy nem találok klubéletet. De sehol egy tájékoztató felirat. Tanácstalanságomban a könyvtárosoknál kérdezősködöm. Ősz asszony tájékoztat udvariasan:

— Tessék a gimnáziumban megkeresni Fehérdi tanár urat. Ő tudja, hogy ki lehet itt tag.

— Esténkint nyitva van a helyiség? — faggatom.

— Nincs. Csak ha valami előadást rendeznek. Legközelebb Básti Lajos lesz itt.

— És addig?

Addig, nyilván zárt ajtó őrzi a látogatók elől a bútorzatot.

S ez a kettősség érvényes valamelyest a hagyományok vagy a műemlékek őrzésére is.

A híd közelében zömök, lomha hajótest pihen a csöndes Duna-ág vizén. Ipari műemlék, az ország egyetlen megmaradt hajómalma. A halászivadékok szerint a szabadságharc idején ezen a vidéken ötvenkét ilyen alkalmatosság őrölte a kenyérnekvalót. Még a felszabadulás idején is hivatalban volt belőlük négy. Azóta már csak ez az egy van. Festői és egyedülálló látványosság, még az ország túlfeléből is jönnek érdeklődők, hogy lássák, fényképezzék.

Még becsesebb emlék a Mátyás király korából való szerb templom (a tornya külön és később épült), amit nagy költséggel három esztendeje kezdtek helyreállítani. Az ország szíve felé törő törökök már láthatták gótikus és reneszánsz vonalait, titokzatos pompájú szentélyét.

A serény emlékezés még egy késő gótikus lakóházat is láblával jelölt meg, noha csak nagy buzgalommal lelhet az ember szépséget a TÜZÉP-irodául használt épületben.

S ami a poézis varázsát szórná Ráckevére?

A János vitéz legenda?... Vagyis az az igazoltnak tűnő föltevés, hogy Petőfi élő személyről, Horváth Nepomuk Jánosról mintázta volna János vitéz alakját? (A ráckevei temetőben nyugszik a szegény árvagyerekből gárdatisztté előlépett legendás vitéz, akinek hősi tettére egyebek közt freskó emlékeztet a pápa előszobájában.)

Megkeresem a temetőben a nagy hírű huszár sírkövét, melyről nyolc esztendeje még úgy-ahogy leolvashattam az 1847-ben kelt feliratot. Ma már elmosódott a reávésett szöveg. Az emlékmű gondozatlan. Pedig annak idején még figyelmeztették is a megyei emberek a sírását, hogy majd rendbe hozatják a sírt, ügyeljen rá. De maradt a dolog annyiban.

Pedig azóta egy új sír emlékezteti a községet, hogy az nyugszik a szomszéd sírt jelölő csonka kőoszlop alatt, akinek megpróbáltatásos, gyönyörű sorsát és daliás alakját egész nemzetünk szívében őrzi. Az új sír Tamássy Andoré, aki a legtöbbet tette annak érdekében, hogy a közvélemény megismerje és elfogadja Kukorica Jancsi és Horváth Nepomuk János azonosságát. Tamássy 1958-ban kivándorolt Amerikába, de hazahozta a honvágy. Utolsó kívánsága szerint annak a nyugvóhelye mellé temették, akinek sírja nemzeti zarándokhely lehetne...

Interjú a tyúktolvajjal

Futja még a délelőttből, hogy szétnézzek a tanácsházán. A nyűtt épület valószínűtlenül sok hivatalnak ad otthont. Itt van a helyi tanács, a fogászati rendelés, az ügyvédi munkaközösség, az erdészet központja, a járási népfrontbizottság, a statisztikai felügyelőség, no meg a járásbíróság is.

Boznik István rajzai

Az utóbbi 19 község lakosainak osztja az igazságot. A folyosói hirdetőtábla egyesek életének kisebb-nagyobb viszontagságairól ad hírt az arra járóknak. Egy könnyelmű könyvbarát toalett-tükrét árverezteti el 180 forintos tartozás fejében valamelyik könyvterjesztő vállalat. Egy kifüggesztett beadvány szerzője azt panaszolja el, hogy felesége disszidált, kéri, bontsák fel a házasságát.

A tárgyalótermek előtt Bihari Sándor életképeire emlékeztető embercsoportok várakoznak. Egyik sarokban kék kötényes, fekete kendős parasztasszonyok susorásznak németül. Egy csirketolvaj ügyében hallgatják ki őket. A vádlottat rendőr állítja elő, mert az eddig fittyet hányt az idézésekre.

— Gyilkolni is képes az ilyen — hadarja irtózattal az egyik károsult asszony.

A férfi, aki „gyilkolni is képes volna", keshedt, napszítta fickó. Az a fajta, akinek cipő helyett *csuka* van a lábán, és zakó helyett *pipec jakót* visel.

— Hogy én szajréztam volna tizenkilenc tyúkot?! — nevet fölényesen. — Minek, uram? Keresek én napi százötven forintot, többet, mint a bíróság vezetője. Keccsölök a vasútállomáson. Ebbe is úgy keveredtem, hogy fizettem az embereknek nyolc liter bort a Bögre csárdában, merthogy szomjasak voltak. Maga nem fizetett volna? Na ugye? És itt most rám verik a balhét. Hát olyan gyereknek nézek én ki, aki tyúkot szajréz?

— Rágyújt, majd átmenet nélkül kérdezi:

— Előfordulhat, hogy itt tartanak?

Méltatlankodva csóválja a fejét.

... Szabott ügyvédi munkadíjak vannak. Nemcsak a vasút, a posta, az újság olcsó — nem drága passzió többé a pereskedés sem. Arany János Fülemülejének tanulsága 110 év alatt sem hatott perlekedőkre. Az egyik bíró elmondja, hogy vannak, akik beltelkeken vitás négyszögölekért is a végsőkig elmennek. Emlékszik olyan perre, amikor valaki túl magasnak találta szomszédja élősövény-kerítését, s amiatt kártérítést követelt, mondván: kertjében hatvan centis sávban a sövény árnyéka miatt gyengébb a termés.

Községi lapot

A kijáratnál régi ismerősbe botlom, a községi tanács egyik tagjába. Éppen azt sillabizálja jegyzeteiből, hogy hány emberrel is lesz intéznivalója.

— Látta a múzeumot? — kérdi. csak hogy kérdezzen valamit.

— Láttam.

Erre kifejti tüstént, hogy ha két emberöltővel ezelőtt újsága volt Ráckevének, mint ahogy azt a múzeumban levő példányról láthatom, most mégúgy szüksége volna rá. Szerinte nincs korszerű községpolitika sajtó nélkül. Különösen ilyen nagy határú helységben, ahol a téesz zárszámadási adatai csakúgy a nyilvánosság elé kívánkoznak, mint a községfejlesztési tervek vagy a művelődési intézmények hirdetményei.

— Van megyei lapjuk — vágok a szavába.

— Jó is — mondja. — De az kétszáz községgel foglalkozik. Itt egy kéthetenként vagy havonta megjelenő kis újság nagyon jó segédje volna a napilapoknak.

Ezzel az igénnyel nehéz és talán helytelen is volna vitatkozni. Ők tudják azt, akik a gondok, félreértések és hibák útvesztőin keresztül mégiscsak előbbre vitték községüket. Hiszen végtére is ma már gimnáziuma van a községnek, megteremtették a korszerű nagyüzemi gazdálkodás minden *tárgyi* feltételét: futja erejükből, hogy műemlékeik istápolásával, regényes horgásztanyák létesítésével, gazdag természeti adottságaikkal a Duna-kanyar dédelgetett községeinek *versenytársává* emelkedhessenek.

Ebédidő van, indul a HÉV Pest felé. A délutáni műszak is számíthat a rácekevelekre. Mellettem a járási tanács embere ül — valami sürgős jelentést visz a megyének. Már mozgott a szerelvény, amikor fölugrott rá. Homlokát törölgetve dünnyögi:

— A tavaszi munkán túlestünk. De hogy ki munkálta meg a tizenkétezer holdat?

Éppen szemben ül a hirdetményekkel, amelyeken az Április 4 Magasépítő és Szerelőipari Ktsz, továbbá a Fővárosi Kertészeti Vállalat keres munkásokat. A kertészet havi 1500 forintig terjedő keresetet és csinos munkaruhát ígér. Ezt bizonyítandó, egy olyan kertészlányt rajzoltatott a plakátra, hogy az inkább hasonlít valamelyik Floridában üdülő filmsztárra, mint olyasvalakire, aki kerti munkával keresi kenyerét.

— Vannak még jó nők — dörmögi a tanácsi ember. Ám megkezdődtek az ultipartik, és nincs, aki ellentmondjon neki.

LUPÉNY 1929

Szélesvásznú román film
16 éven aluliaknak nem ajánljuk
Bemutató: május 21.

Élet és Irodalom
Irodalmi és politikai hetilap.
Főszerkesztő:
NEMES GYÖRGY
Szerkesztő:
GARAI GÁBOR
Szerkesztőség Bp. V., Nádor u. 31. Telefon: 111—424. Kiadja: Lapkiadó Vállalat, Lenin körút 9—11. Telefon: 221—285. Felelős kiadó: Sala Sándor. Nyomta: Szikra Lapnyomda. Terjeszti a Magyar Posta. Külföldiek részére a KULTÚRA Könyv- és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat. — Előfizetés negyedévre Ft. 18.—, félévre Ft. 36.—. Megjelenik minden pénteken.
KÉZIRATOKAT NEM ŐRZÜNK MEG ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA.
Index: 25 944

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
ELET ÉS IRODALOM

MOLNÁR ZOLTÁN:

ÖREGEMBER A PARTON

Az öregember már csak a templommal szemben talált magának helyet, ahol a sétány meg az úttest úgy egymáshoz szűkül, hogy a kilences villamos szinte birizgálja a pad támláját. Leverte egy kicsit zsebkendővel, hátha poros, aztán leült és kényelmesen szétnyitotta az újságot. Szemüvege nem volt, jól látott még az öreg ember. De nemigen olvasott. Nézelődött inkább a világba.

Könnyed opálos kék volt az égbolt, s enyhén párás a levegő. Az Országház kissé balra a túlsó parton még önmaga árnyékában állt, de napfénytornyokkal, napfénykupolával. Szerette elnézni az öregember. Meg a várost, a Dunát, a hajókat.

Jött is egy kis mérgeskéményű, nyomában négy uszállyal.

Nem volt rest felállni, hogy lássa, miképp küszködik felfele. Bányafának való száraz rönköket vittek az uszályok, s mintha tömött belsejükből kitüremlett volna, jól meg volt rakva még a fedélzetük is.

Az egyiken csíkos trikós ember feküdt a farakás tetején; két sarutalpa felmeredt. Látta, hogy sűrű tetoválás borítja a karját. — Ó, te mesebeli matróz — mosolygott rajta az öreg ember. S elképzelte, hogy szegény kis folyami patkánynak óriási tengerjáró hajó van tetoválva a karján, meg kínai sárkány meg ilyesmi.

Kísérte szemmel, míg a hajó el nem érte a Margithidat. Akkor visszaült, s az embereket nézegette, akik elmentek mellette.

Bottal jött egy elegáns öregúr, húzta a lábát. Ezt magában megszólította: — bicegünk, öreg harcos, bicegünk? Neki még tűrhető jók voltak a lábai.

Aztán hátrafordult; a másik oldalon galambok ereszkedtek a templom meg a sarki ház közé. Egy asszony morzsát szórt nekik, de alig csipegettek. Biztatta őket az asszony valami furcsa madárhangon, de attól sem nőtt meg az étvágyuk, s csak mintha illendőségből ténferegtek volna ott a morzsák közt. Meg is sértődött az asszony, még toppantott is egyet, s elment, be egyenesen az egyik házba a Szilágyi Dezső téren. A galambok meg, mintha most már nem kötelezné őket az udvariasság, felszálltak, s a templom túloldalára ereszkedtek.

Később visszaszállingóztak. — Most kellene kijönnie, asszonyom! Látná, hogy milyen következetlenek a galambok! — Nyilvánvalóan jól voltak lakva, mégis csíptek egyet-egyet.

A galambokat egy pulóveres ifjú zavarta meg. Közömbösen jött a Fő utca felől, zsebre dugott kézzel. Egy tiszta szürke meg egy fehér bóbitás tipegett s felszállt előle, de ő észre sem vette.

Hová-hová ekkora közönnyel, fiatalember? — Rövid léptekkel, valahogy puhán osont át az úttesten, vállát előre szegve, s nyaka is meghajolt, mintha nagy haját nehéz lett volna tartani.

Vajon mitől változott meg az emberek járása? Emlékezett az öreg ember, hogy amikor ő felnőtt, méltósággal igyekezett járni, tempósan, emberesen. Azután első szabadságra jöve az Adriáról, hintázó léptekkel sétált végig a félegyházi főutcán. Tudjátok — magyarázta —, megszokja az ember a tengeren, talpával kapaszkodik a fedélzetbe.

Elmosolyodott valamikori gyermeteg önmagán, miközben a fiú majdnem át is ért az úton. Nőies, igen: nőies járás. Nem úgy nőies, ahogyan a nők járnak, hanem csak úgy, ahogyan férfiak nőiesen járnak.

Két lány s egy fiú, szőke, rövid hajú fiú ült fent a kőpárkányon, nem egészen a következő padnál.

Ugy ült oda közéjük, a fiú, hogy háttal fordult a falnak, s valahogy feltolta rá a fenekét.

Jött egy villamos, szorosan a pad támlája mögött csörömpölt. De azután sem lehetett őket érteni, a hangsúlyukat figyelte, a mozdulataikat.

De nem hangsúlyoztak, talán sajnálták rá a fáradságot, és nem is voltak mozdulataik. Kivéve azt, hogy a szőke fiú a lábával kalimpált.

Hm-hm, kimerültetek, gyerekek? — kuncogott magában az öreg ember. — Biztosan abban a sok twistben. Mert örökké csak twistelnek ezek a mai fiatalok.

Ezt az állítását később visszavonta. Mert nem úgy ültek, mint akik valamiben elfáradnak, hanem csak mint akik tehetetlenek. Ültek csüggedten, a szőke kalimpált.

Az öregember megcsóválta a fejét. Aztán meghökkent ezen s elgondolkozott. — No talán felháborodni szerettem volna rajtuk? Az öregek szeretnek felháborodni. De ezek nem hangoskodnak, nem tesznek ízetlen megjegyzéseket a járókelőkre, még csak nem is csókolóznak. Mert egyébként a mai fiatalok lépten-nyomon csókolóznak a nyílt utcán, az emberek előtt. Ezek nem. Ezek csak ülnek és gubbasztanak.

Vagyis az egyik, fiú, a szőke, a lábával kalimpál.

Ne kalimpálj, kisfiam! — Valamikor rászóltak, mikor a konyhában ült egy ládán, vagyis a széles fekvőlócán, ami alul ládának volt bedeszkázva, s különféle holmikat tartottak benne. — Ne kalimpálj, kisfiam. Pedig mezítláb volt leginkább, s nem nagyon kopogott a deszkán. S nem is unalomból csinálta, hanem a lába kívánsága miatt.

Sötéten ültek a fiatalok, a két fiú, meg a két lány, tömör, sötét árnyakként, mégis valahogy észrevétlenül. Sajnálta őket az öreg ember.

Restellte is, hogy olyan leplezetlenül bámul embereket, de hát úgyse igen vették őt figyelembe.

Járókelők alig akadtak. Két asszony jövögetett éppen, egy öregebb meg egy fiatalabb, gyerekkocsival, meg egy kisiskolás gyerekkel. A gyerek a kocsi mellett lépegetett, s be-bekukucskált a pólyásra.

Jöjjenek csak, hölgyeim, jöjjenek! Mi a véleményük ezekről az unalmas fiatalokról?

De úgy látszik, semmi véleményük nem volt; lassan jöttek, beszélgettek, elmentek a kőpárkányon gubbasztók mellett, s rájuk sem pillantottak.

Aztán nagyon lassan valami mégis történni kezdett.

A fekete lány, hogy a szőke kalimpálását — ó ezt az unalmas, végeérhetetlen kalimpálást! — jobban lássa, rátette az állát a boglyas fiú vállára, s ezzel olyan testhelyzetbe került, hogy lepillanthatott az alsó rakpartra.

A parton pedig valami lehetett, mert a lány ott-ottfelejtette a tekintetét.

Később felegyenesedett, nyújtózott, megmozgatta tagjait.

Ennyi kis mozdulat is elég volt az öreg embernek, hogy valamennyire kilépjen megfejthetetlenségük varázsából. Gondolatai nagy ugrásokban szoktak kalandozni, mióta mindennapi szoros elfoglaltság nélküli öreg ember lett. Talán a partról, bizonyára erről az egyébként derűs partról egy nem ilyen napfényes, hanem borongós ősz jutott eszébe. Egyszer Cattaróban, a tengerparton. Az persze nem ilyen kőpárkányos volt, csak a meztelen sziklák. Nem odavaló lány volt az, hanem egy görög leány. Egyetlen egyszer csókolta meg, de most is emlékszik az ízére. Olajbogyó íze volt a görög lány csókjának. Tisztán emlékezett. S a görög lány ujjaira is, ahogyan lasan végigsimították az arcát. Élete összes csókjára emlékezett az öreg ember.

Egy pillanatig, vagy tovább? — emlékezete tengerén, verőfényes ég alatt lebegett.

Az térítette megint vissza, hogy a fekete hajú lány, talán több erőfeszítésre elszánva, hogy észrevetesse magát, nagyobbat, vonaglóbbat nyújtózott, mint az imént, s hátra is hajlott. Szinte meg is ijesztette ezzel az öregembert. Milyen meggondolatlan, elveszti az egyensúlyát, s már zuhan is le a gránitkockákra. Ki tudja, kapna-e utána idejében az a bozontos.?

Figyelni kezdett az öregember a párkányon túlra; hegyezte a fülét. Gyerekhangokat hallott, ejj! meg cc! felkiáltásokat, meg mintha biztattak volna valakit ezek a gyerekhangok.

Hirtelen mozdulattal felállt. Összemarkolta és ledobta a padra az olvasatlan újságot. Odament a mellvédhez és lenézett a rakpartra.

Egy kis hajóhíd volt bal kéz felől, egy kis kikötőhíd. De a lejáró korlátja össze volt hajtva, talán lakatolva is; nem jött most hajó. Ellenben egy fiú szaladt le a deszkákon szép, nagy farkaskutyával, s a korláthoz érve átugrott, maga is jó kedvű, fiatal vadállat, s átszökkent a kutyája is.

A lehorgonyzott úszókikötőről bedobott a fiú valamit a vízbe, s a kutya abban a pillanatban utána ugrott. Fadarab volt talán, vagy tengericsutka, egy-kettőre megkaparintotta és már úszott is vele.

Folyással úszott a kutya, az öreg emberrel majdnem egyvonalban vezetett fel a lépcső, ahhoz. Fordult, emelte a fejét, nekiszegült a sodornak, igen gyorsan elérte a partot. Felkaptatott a lépcsőn, a fiúhoz ügetett. Az már jött elébe, lehajolt, megveregette a nyakát, kivette a foga közül a zsákmányt, s szaladtak is vissza együtt a hajóhídra.

Gyerekek nézték, néhány felnőtt is; olyan ez a rakpart, különösen vasárnap délelőtt, valakik mindig ácsorognak.

A fiú könnyed volt, izmos, szép mozgású. Lefutott, gyönyörűen átugrott cowboynadrágjában a korláton, kecses ívben bedobta a tengericsutkát, s a kutya tétovázás nélkül megint a vízbe vetette magát.

Az öreg ember a gubbasztók felé fordult. — Hé, te fekete hajú, nem neked szól ez a kutyaugratás?! — A lány hívalkodóan nem oda nézett, hanem visszatámasztotta állát a boglyas hajú vállára.

A lenti fiú túlságosan is szabályszerű mozdulattal visszalendült a korláton. A lányt nézte, az odatámasztott állút, de mintha nem is érdekelné, közömbösen indult megint a kutya elé.

Megint ciccentések, meg ejjek hangzottak el, ahogy a kölyökhad a partról az úszó kutyában gyönyörködött. Egy férfi meg egy nő továbbindult; vállat vont a férfi, s könyökénél fogva vitte el a nőt.

De vajjon hanyadjára úsztatja már ez azt a kutyát? — támaszkodott könyökével a mellvédre az öreg ember. — Fáradt már az a kutya, te fiú!

Ingerültség támadt benne, s előbb a kutya gazdáját, majd a fekete lányt kereste tekintetével. De eltakarták a lányt a többiek. Csak a szőke fiú kalimpálását látta. A fene egye meg, meddig kalimpál még ez a fiú?!

A cowboynadrágos odalent, leszegett fejjel, ami azt a képzetet keltette, hogy a fogát csikorgatja, megint a kutyája elé ment. Volt az vagy jó ötven méter, amennyit a kutya a lépcsőtől futott. Igyekezett még, de már nem sokáig tagadhatta a fáradtságát.

Micsoda dolog! Azzal a szegény állattal! — kiáltotta az öreg ember, ám megint csak magában. Fellobbant benne a szándék, de aztán félt, hogy csak nevetségessé válik, ha innen a magasból a maga vékony, öreg hangján elkezdi leckéztetni a fiút.

Inkább lemegy és egyszerűen megfogja a nyakörvet a kutyán. Már el is képzelte, ahogy a kutya nyakörvével a markában odamondogat a cowboynadrágos suhancnak.

Jobbra indult a lejáróhoz; elég könnyen járt, jó kötésű embernek tudta magát, de most az igyekezettől kissé akadoztak a lábai.

Fiat[illegible] kívánc[illegible] natra. [illegible] lamit, [illegible] háboro[illegible] csak se[illegible] lány röpke, alig felfogott képét. A lépcsőn jutott eszébe a lány kedves, érdeklődő szeme. Visszafordult, de onnan lentről már nem látta, s mert nem számított előre a mozdulatra, botladozni kezdett.

Fékeznie kell magát, ha bele akar bocsátkozni egy ilyen kalandba, hogy megvédelmezze a farkaskutyát gazdájától, a bizonnyal szemtelen suhanctól. De hogy maradjon higgadt az ember ilyen lekiismeretlen állatkínzás láttán?

Mikor leért, az alsó lépcsőn éppen kapaszkodott fel a kutya a rakpartra. Már nem váltott olyan fürgén ügetésbe; megállt, megrázta magát, húzta az időt, hogy összeszedje az erejét. De mikor a fiú sürgetően rápiszszegett, futott, átnyújtotta a csutkát, csóválta a farkát.

Az öregember rögtön megértette ezt a nagy igyekezetű farkcsóválást, de a fiú nem értette meg. Futott vissza kérlelhetetlenül a hajóhídra.

Az öreg ember sietett, hogy legalább a következő vízbeugratást megakadályozza. De olyan érzése volt — pedig a kutya még nyilván nem érhetett vissza —, hogy közben a fiú újra és újra a vízbe kergeti, s a ketségbeesett állat csak úszik-rohan, úszik-rohan. Mikor az alsó lépcsőhöz ért, a kutya éppen kapaszkodott felfele; lógott a nyelve, azaz lógott volna, ha nem tartja állkapcsai között azt az átkozott tengericsutkát. Imbolygott a kimerültségtől, s az öreg ember megcsóválta a fejét. A kutya, mintha ezt igyekezete lankadására értelmezte volna, ügetésbe váltott.

Az öreg felpillantott a mellvédre, ahol a fiatalok ázott madarakként gubbasztottak. Ám a lány most kiegyenesedett, mintha valami támadt volna benne, s valami változást lehetett tőle várni.

Közben a fiú találkozott a kutyával. Az öreg ember már emelte is a kezét indulatai csúcsán, hogy ráripakodjon. De a fiú megfogta a szép állat nyakörvét, megsimogatta nedves hátát-nyakát, kissé csillapítóan veregette is még egy kicsit, aztán váratlanul elindult vele vissza, fel a Margithíd irányába.

Az öregember határozott léptei elbizonytalanodtak. Megállott, éppen a hajóhíd lejáratánál, s hogy valami célt találjon, odalépett és megfogta a korlátot. Felnézett a két lányra, két fiúra. Azok is éppen elindultak. Erőfeszítés nélkül, nesztelen váltak el a kőpárkánytól.

Az öregember picikét még kifulladva lihegett. Annyi minden történt vele percek alatt, lihegnie kellett egy kicsit, hogy kiheverje.

Néhány gyerek még ott ténfergett. Véget ért a kutyacirkusz, s még semmi sem mozdította őket, hogy más szórakozást keressenek.

Elindult köztük vissza a lépcső felé.

A fiú a kutyával már messze járt. Amazok odafent most mentek át a templom felé az úttesten. surranó kis puha lépteikkel.

Egyáltalán még csak észre sem vették az öregembert.

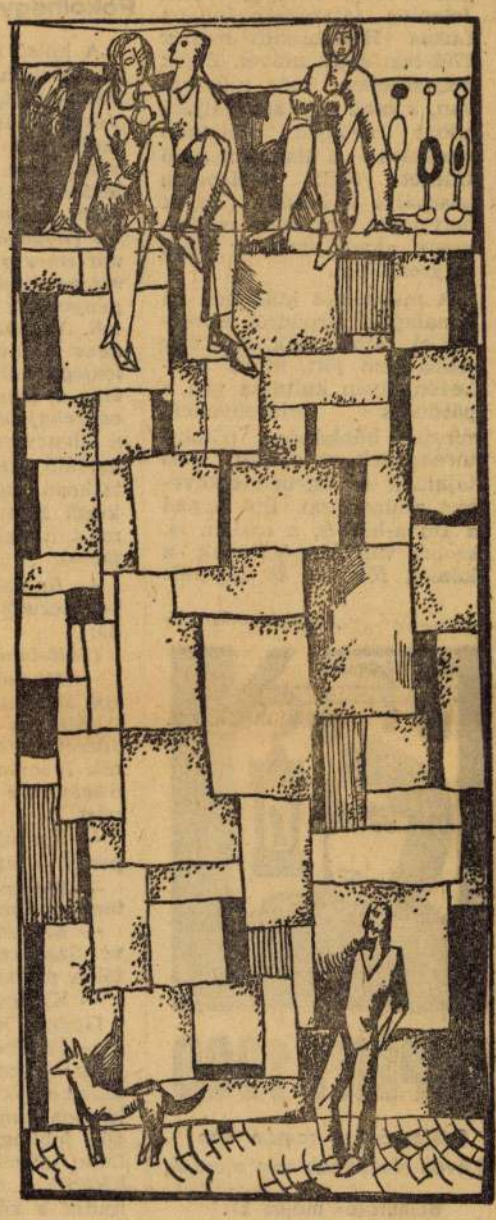

Kovács Sándor rajza

ADY-VERSEK RÓMÁBAN

Kicsit megkésve bár, s végül is úgy, hogy a múló idő ingerkedő kedve néha furcsa játékra fordítja a történelmet: itt József Attila készítette elő útját, ő nyitott neki ajtót. A több kiadást megért József Attila-kötet hangjára felkapták fejüket a fiatal olasz költők jobbjai, a siker, az érdeklődés újabb kötetek előkészítését sürgette, s a néhány éve napvilágot látott magyar költői antológia után Ady már várt hódítóként érkezett. A vörös selyembe borított, vaskos kötet védőtokján a felirat így mutatja be: „Un grande poeta europeo".

A most megjelent válogatás, s a szokatlanul gazdag kiállítás egymagában is értékítélet. A milánói Lerici Editori nagy európai költők sorozatának tizenötödik kötete 400 oldalon, az eredeti kiadások ciklusbeosztását követve, kétnyelvű, olasz—magyar párhuzamban, 167 verset közöl, két novellát, gazdag Ady-bibliográfiát, több fényképet, facsimilét, továbbá néhány Reinitz Béla megzenésítette vers kottáját, s a fordító: Paolo Santarcangeli terjedelmes tanulmányát. A Római Magyar Akadémia, az Olasz—Magyar Baráti Társasággal közös rendezésben, ünnepi fogadáson mutatta be a kötetet az olasz közönségnek.

Santarcangeli „Egy fordító vallomásai" című előadásában nemcsak személyes műfordítói gyakorlatáról, egyéni átültetői felfogásáról beszélt, hanem hogy mi lehet Ady speciálisan magyar képekre és a magyar történelemre asszociáló szimbolikájának hatása idegenben, s elméletileg lehetséges-e olyan ritmikai megoldást talá'ni, mely ezeket a szakadékokat áthidalja, vagy hangulati elemekkel segíteni történelmi magyarázkodás helyett? A kérdés boncolása közben Santarcangeli visszájára fordított példákra hivatkozott, s a világ költészetének magyar műfordítói gyakorlatát elemezte; Babits, Szabó Lőrinc, Kosztolányi, Illyés Gyula tolmácsoló művészetéről és Weöres Sándor primitív-fordításairól esett szó.

Umberto Albini, az első József Attila kötetek fordítója, előadásában Ady Endre helyét kísérelte meghatározni az európai irodalomban. Előre vitába szállt azokkal, akik Baudelaire vagy Verlaine epigonnak érzik majd; ha szerelmi lírájában vannak is rokon rezdülések — Ady máshonnan indult, és máshová érkezett, mint a francia költők. Igaz, hogy Nyugat-Európában a költői szóra figyelőknek József Attila, vagy akár Kosztolányi és Radnóti közelebbit mond, ismeretlenebb hangot üt meg, s mivel az ő problematikájuk költői megfogalmazása szokatlan hang itt: a fiatal költőkre termékenyebb hatással vannak, velük vetnek szikrát; — mégis visszanyúlnak majd Adyhoz, mint ezek forrásához.

Lehetne, s feltétlenül kellene is a kötetről még bővebben beszélni, értékelni a válogatást, s a fordítói munka bátor vállalkozását, vagy vitatkozhatnánk bizonyos átültetési felfogással — ez majd a kritika feladata lesz. Most, a termet zsúfolásig megtöltő ünneplő közönség között (bravót kiáltó, s felemelt kézzel tapsoló olaszok), Arnoldo Foá-nak, az olasz rádió és televízió híres színészének déli fűtésű tolmácsolásában hallgatjuk:

E sempre è vano ogni volere:
Se cento volte tu mi rilanci,
cento volte su di te ricado.

És, jaj, hiába, mindenha szándék,
Százszor feldobnál, én visszaszállnék,
Százszor is, végül is...

KENDE SÁNDOR

Bozó E – Bozó P
Bozóki

gree with the
Choice (D) is
ership of the
to Patterns,

be expressed
in Choice (A)
nfinitive *to in-*
are not paral-

ere is the only
ices (A), (B),
but they are

dition, *will* should be *would* in the result. (Refer to Patterns, Problem 11.)

18. **(D)** In order to refer to an *increase* in the rate of inflation, *rises* should be used. *To raise* means to move to a higher place. *To rise* means to increase. (Refer to Style, Problem 20.)

19. **(A)** *Drank* should be *drunk* because the auxiliary *has* requires a participle. *Drank* is a past form. *Drunk* is a participle. (Refer to Patterns, Problem 2.)

20. **(B)** Ideas after exclusives should be expressed by parallel structures. *To hunt* should be *hunting* to provide for parallelism with the

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Bozó Erzsébet

NÉPÚJSÁG (HEVES)

1979 JUN 3

7. osztályos gyermekrajzoló

10 M

Gyermekrajzok Tarnaleleszen

Mint már hírül adtuk, a gyermeknap alkalmából nyitották meg Tarnaleleszen a kis képzőművészek körének kiállítását a helyi művelődési házban. Az érdeklődő mintegy 30 gyermekrajzot láthatnak, köztük a fönt bemutatott Bozó Erzsébet 7. osztályos kislány munkáját.

Edzé
könnyűbúvárok

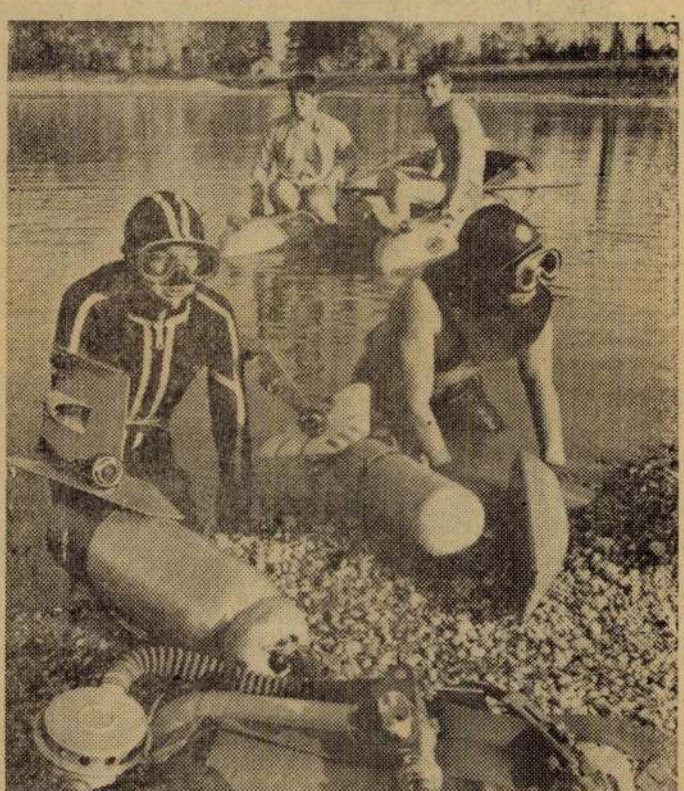

Az MHSZ Győr-Sopron megyei Rába könnyűbúvár klubjában a téli uszodai edzéseket követően czekben a napokban kezdték meg a szabadvízi edzéseket. A könnyűbúvárok Győr határában, az abdai-tavon merülnek.

(MTI fotó — Matusz Károly felvétele — KS)

A Hevesi Háziipari Szövetkezet felvételre keres

textilkonfekció és mechanikai szövő szakágba szakmunkásokat, valamint varrást és szövést betanuló munkaerőket.

Betanulási idő: 2 hónap.

Jelentkezés:
Heves, Kossuth u. 28. sz. alatt.

Háztáji termelők

Bozó Éva

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPÚJSÁG
Eger

1970 MÁJ 10

1021

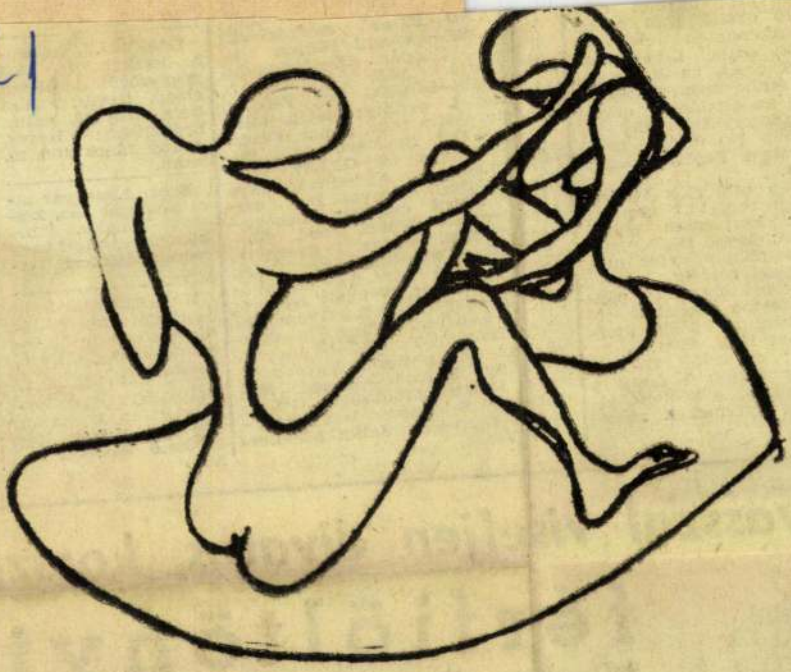

KÖZÖS NEVEZŐN

(Bozó Éva rajza)

Gyermekorvosi ügyelet csütörtökön 16 órától 17.30 óráig, pénteken, szombaton délelőtt 9 órától 10.30 óráig. Délután 16 órától 17.30 óráig az Egészségház utcai rendelőben. Rendelési időn kívül az általános orvosi ügyeleten (Bajcsy-Zsilinszky utca). Vasárnap 19 órától hétfő reggel 7 óráig a Bajcsy-Zsilinszky utcában.

Gyöngyösön csütörtök 14 órától vasárnap reggel 7 óráig a II-es számú kórházban (Jókai utca, telefon: 16-36, 16-44). Pénteken és szombaton egész nap, vasárnap reggel 7 óráig.

Gyermekorvosi ügyelet: pénteken, szombaton délelőtt 10 órától 12 óráig a Puskin utcában. (Telefon: 16-36, 16-44.)

Hatvanban: csütörtök 12 órától vasárnap reggel 7 óráig a rendelőintézetben. ((Telefon: 10-04.) Rendelés gyermekek részére is.

vári. A
Zalka
Takács.
Spartac
Egercsel
Megyei
—Péterv
abony—
lép. Ka
Gyarmat
16.30. L
tály: K
Maklár
Tarnalele
Stromfel
—Erdőtelek 16.30.
Paksi. Mező Imre SE—Besenyőtelek 16, Szász. **Nyugati csoport:** Szücsi—Gagarin SE. Gyöngyöstarján—Abasár, Nagyréde—Visznek, Hatvani Tsz SK—Gyöngyöshalász, Adács—Heréd, Tarnaméra—Átány, Domoszló—Ecséd. **Megyei tartalékbajnokság:** Gáspár SE—Gy. Spartacus, Hatvani Kinizsi—Egercsehi, Zalka SE—Bervai Vasas.

adó.

HÁROMSZOBÁS, összkomfortos családi ház 280 n.-öl telekkel eladó. Eger, Csákó-sor 2.

GYÖNGYÖS, Kolozsvári u. 7. számú kis családi ház, beépíthető telekkel eladó.

1. ú
S
Me
sn.
81/A.
RÁL
Mosz
ban
acsi
KVI
á
km-
nyesnek ela
Gyöngyös,
4. Orbán
előtt.

VOLKSWA
1964 eladó
Foglár u.
Érdeklődni:

JÓ karba
CM-es, 601
bant eladó.
örs, Dózsa
da.

Tavasszal viseljen divatos, korszerű

férfiöltönyt!

Minden alkalomra bő választékot talál a

Füzesabonyi A

Bozó Éva

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 APR - 2

NÉPÚJSÁG

Eger

tók és ittoró-akivistáknak kitüntetéseket aktak át.

Bélapátfalvi tárlat

1021

Tavaly Bozó Éva rajztanár kezdeményezésére alakult az általános iskolások képzőművészeti szakköre Bélapátfalván, s azóta eredményesen dolgozik. A fiatalok munkáiból egy év alatt kiállításnyi anyag gyűlt össze — amelynek legszebb darabjaiból a napokban zsűri válogatott egy csokorra valót.

A szakkörvezető és a helyi cementgyár értékes áldozatvállalásával szerdán délután tárlatot nyitottak a községi Gárdonyi Géza Művelődési Házban. A kiállításon — az általános iskolások munkái mellett — a tehetséges Bozó Éva tanárnő alkotásai is láthatók.

Hans Dieter Krüger,
az NDK b...

háztartások ezreit jelzik.

Panelek

— Információs panelnek mondjuk szaknyelven ezt a térképet — tájékoztat az igazgató. — Hat ilyen panelja van az intézetnek, mindegyikük két és fél, illetve háromezer, összesen tehát 16—17 ezer háztartás statisztikáján alapul. Az itt látható panel elkészítése előtt hatvanezer felkérő ívet adtunk

Boró Éva

Irányító szavakkal, művekkel, szerveni az ízlésfejlesztő munkát, a Pest megyei iskolában.

Losonci Miklós: Pest megye rajztanárai, képzőművészetünk érhelyen.

Pest Megyei Hírlap, 1976. szept. 15.

M.D.K.

Bozó Ferenc, népművész

"Pásztor" c. szobrát ismerteti és közli:

Lengyel Györgyi: Magyar Szovjet barátság gondolata a népművészetben

Népmüvelés, Bp. 1956. jun.4.

mdk

Bozó Ferenc pitvaros i népmüvész

faragó

kép

Népmuvelés 1963, 4. sz 4. l

BOZÓ Gyula dinl. jelm. (1913. ápr. 6 -)

Srk 1994. 111.

ZOZNAM SKRA

politických strán a hnutí zúčas
na území Slove

ESWS	Coexistentia, Együttélés, Koegzis Zusammenleben
D 92	Demokrati 92 za spoločný štát
DS	Demokratická strana
HZDS	Hnutie za demokratické Slovensk
HzOS	Hnutie za oslobodenie Slovenska
HP	Hnutie poľnohospodárov Slovens
HSD-SMS	Hnutie za samosprávnu demokra
HZSP	Hnutie za slobodu prejavu
HSS	Hnutie za sociálnu spravodlivosť
KAN	Klub angažovaných nestranníkov
KSS '91	Komunistická strana Slovenska '9
KDH	Kresťanskodemokratické hnutie
MKDM	Magyar Kereszténydemokrata Mo hnutie
MĽS	Magyar Néppárt — Maďarská ľud
MPP-MOS	Magyar Polgári Párt — Maďarská
NL	Národní liberáli

[illegible]

Bozó Gyula, butorterv.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

43.1.

Festő - szobrászképző kiáll. 1942.

Építészet - világi

Kislak és sorház tervek - Bozó Gyula

Tér és Forma, 1930

III. évf. 304-307.

V.: kislakások tervei.

Bozó Gyula építész

Tér és Forma, 1930

III. évf. 304-307.

V.: kiadások levelei.

M.D.K.

Bozó Gyula

Rajz és mértanszakos tanár volt a Vigszinház diszlettervezője. A felszabadulás után Szegeden kezdte diszlettervezői pályáját. Ő tervezte a "Gát a Csendes-óceánon" cimü Duras darab diszleteit.
A szöveg mellett két diszletterv fényképe:
A "Gát a Csendes-óceánon" szinpadképe
A bambuszfüggöny
/Rékai felv./

Nagy Judit: A diszlettervező c. interjuja.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. nov. 11. IV, évf.
46. sz. 14-15. l.

BOZÓ. Gyula éremművész

A RENO CIPŐCENTRUM

megnyitását

Magyar nyelven Izraelben

Talán nem hat az újdonság erejével, hogy Izraelben negyedmillió magyar ajkú zsidó él. Ezért is szokták mondani egy-egy turistaút után, hogy nemigen találni olyan települést az országban, ahol legalább egy magyar ne lenne; sőt az első izraeli várost, Petach Tikvát magyarok alapították még a múlt század végén.

Vannak nagyvárosok, ahol tízezres, de legalábbis ezres nagyságrendben élnek magyar ajkúak. Persze ebbe bele kell számítani az Erdélyből, Szlovákiából vagy éppen Kárpátaljáról bevándoroltakat. Nem csoda tehát, ha ennek a nagyszámú magyar ajkúnak érdemes volt kiadni magyar nyelvű könyveket, folyóiratokat, heti-, sőt napilapot is. Mindez persze csak múlt időben mondható el, hiszen az elmúlt harmincöt évben nem volt számottevő magyar bevándorlás. Ennyi idő alatt pedig megtanulták a nyelvet még a legkevésbé jó nyelvérzékkel megáldottak is. Ennek ellenére maradt egy néhány ezres, ma már az idősebb generációhoz tartozó réteg, amely mind a mai napig csak magyarul olvas, az izraeli rádió napi tizenöt perces magyar adásaiból tudja meg a napi híreket, és lakásukban magyar nyelvű könyvtár

nyelven országos szavalóversenyt, ami viszont Izraelben nem is olyan régen oly nagy sikert aratott az itt élők körében. E felsorolásból érdemes kiemelni azt a két magyar nyelvű kiadványt, amely színvonalával akár a magyarországi hasonló jellegű periodikákkal is fölveszi a versenyt. Az *Izraeli Szemlére* gondolok, amelyet Haifán egy Arie *Kaddar* nevű megszállott újságíró ad ki kéthavonta, saját zsebből megelőlegezve a nyomdaköltséget, a gépelést, a fordítást. Az ő folyóirata külsejében ugyan igénytelen, inkább egy vastag napilapra hasonlít, de tartalma – ahogy azt a címe is jelzi – olyan, mint mondjuk a *Látóhatáré* volt, vagy a *Tallózóé* manapság. Kiváló érzékkel szemléz az izraeli sajtóból, módot adva ezzel a héberül nem olvasó rétegnek, hogy megismerkedjen az igényesebb izraeli sajtótermékek cikkeivel. A másik a már Magyarországon is ismert és néhány példányban eljutó *Remény* című periodika, amelynek szerkesztője az a Naftali *Krausz*, akinek *Ősi forrásból* című könyvét, a bibliamagyarázatok gyűjteményét nagy példányszámban megvásárolhatta a magyar olvasóközönség is. *A Remény* az igényesebb kivitelű folyóiratok közül tematikájában leginkább a

A muhi csata évfordulóján

A napokban emlékezett meg az ország a Sajó melletti, gyászos kimenetelű muhi csata 750. évfordulójáról.

A tatárok viharos lendületű támadása ellen IV. Béla vezérletével, a magyar vitézek között jelentős létszámmal a jeruzsálemi Johannita lovagok is részt vettek, és a helyszínen ők is csekély kivétellel hősi halált haltak. A megmaradt kis csapat Johannita lovag mentette ki Béla királyt a halálos veszedelemből, és kísérte le egészen a megmenekülést jelentő tengerig. „Bela fugit" olvassuk a *Képes Krónikában*, Béla menekül. A vitéz lovagok hősiességének köszönhetően a király megmenekült, s elkezdhette üszkös romjaiból újjáépíteni az országot.

A Johannita lovagrend, a belőlük később kivált Máltai lovagrend összefogásával érmet készíttetett az évfordulóra mindazok emlékére, akik áldozatául estek a tatárok áradatának. Az érem BozóGyula munkája.

Waldbauer Imre centenáriuma

Ha volt valaha a magyar zenének fénykora, akkor az nem lehetett más, mint a Bartók és Kodály működésével fémjelzett korszak. A magyar zene ezen „ikercsillagzatának" fényhozói közül, a fegyvertársak közül első helyen érdemel említést *Waldbauer* Imrének és vonósnégyesének neve. Születésének századik évfordulóján elsőként tehát a korszakos jelentőségű hegedűművészt és kamarazenészt kell köszöntenünk Waldbauer Imre alakjában. A tizennyolc esztendős fiatalember három társával együtt akkor sietett Bartók és Kodály segítségére, amikor azoknak a legnagyobb szükségük volt rá; amikor még senki nem állt ki zenéjük mellett. 1910 márciusában, két egymást követő szerzői esten a *Waldbauer–Kerpely vonósnégyes* mutatta be Bartók és Kodály első vonósnégyesét. E két erőpróba avatta a fiatal muzsikusokat igazi kvartetté, méghozzá Európa egyik legjobb és a kor Magyarországának a legjobb vonósnégyesévé. Működésük később is összefonódott a két nagy magyar zeneszerző munkásságával. Az első négy Bartók-vonósnégyesnek és Kodály két kvartettjének ősbemutatója fűződik nevükhöz. Waldbauer maga Kodály Op 7-es duójának és Op 12-es *Szerenád*jának is egyik első megszólaltatója volt, és Bartók *Ideális portréját* is ő játszotta először a nyilvánosság előtt. Nemcsak a magyar, de a külföldi kortárs zene apostolaivá is váltak. *Debussy* vonósnégyesét a zeneszerző jelenlétében mutatták be Budapesten. A francia mester az ő előadásukat tartotta műve legjobb megszólaltatásának, és hálából haláláig az íróasztalán őrizte a vonósnégyes fényképét. Repertoárjuk harmadik pillére is beszédesen tanúskodik rendkívüli igényességükről. Beethoven kései kvartettjeit ők szerettették meg a budapesti közönséggel. Működésük diadalmas nyitánya volt a nagyszerű magyar vonósnégyes-iskola kibontakozásának.

Az előadóművész Waldbauer mellett nem kevésbé fontos a pedagógus portréja sem. Zenekadémiai kamarazene-óráin több generációnak adott életre szóló útravalót *Végh* Sándortól *Fenyves* Lóránttig vagy *Starker* Jánosig, de sokan szellemi atyjuknak vallották azok közül is, akiket hivatalosan soha nem tanított: Doráti Antal is részben tőle eredeztette zeneiségének gyökereit. A tanítványok visszaemlékezései bölcs, nagyvonalú, jó humorú és lebilincselő egyéniségű embernek mutatják. Minden bizonnyal egyike volt azoknak, akik a legtöbbet tették Magyarország „zenei nagyhatalom" voltának megalapozásában.

Az amerikai emigrációban befejezett életpálya s a többi évtizedes hallgatás után végre jelentőségéhez méltón emlékezhetünk meg Waldbauer Imréről.

Farkas Zoltán

BOZÓ Gyula fertő

Sheffieldi érmes napok után...

Minden idők egyik legsikeresebb úszó–vízilabda Európa-bajnokságán van túl a magyar sport. Az angliai Sheffieldben vasárnap véget ért kontinentális vetélkedőn a piros–fehér–zöld színek viselői hat arany–, négy ezüst– és egy bronzérmet, s további értékes helyezéseket szereztek.

Ahogy ez lenni szokott, most is az úszók vitték a prímet. Hat aranyuk és három ezüstjük mellé tették le a pólósok a maguk egy ezüst– és egy bronzérmét.

Ami az egyéni mérlegeket illeti, az úszócsapat tagjainak zöme bőségesen teljesítette a nem is kis elvárásokat. Mindenekelőtt Egerszegi Krisztina, aki négy szám megnyerésével a legeredményesebb egyéni medálgyűjtője lett az angliai csúcstalálkozónak. Háromban – 100, 200 hát, 400 vegyes – megvédte 1991–es athéni címeit, 200 m pillangón pedig, ahol eleddig még sosem indult világversenyen, új országos csúccsal végzett az élen. Apropó csúcsok: összesen nyolc magyar rekordot rögzített a jegyzőkönyv Sheffieldben. Különösen az EB–negyedik és -ötödik helyeket kiharcoló Deutsch Tamás járt elöl jó példával, aki háromszor is módosított eddigi „leg"-jén hátúszásban.

Darnyi Tamás ezúttal csak a 400 m vegyesen indult, azt nem kis nehézségek árán még megnyerte, ám, hogy a Barcelona utáni túl hosszúra nyúlt kihagyást követően nem készült fel erre az EB–re rendesen, azt későbbi visszakozása mutatja. Jóllehet olimpiai, világ– és Európa–bajnok a 200 m vegyesen is, e számban az utolsó pillanatban – alighanem a vereségtől való félelmében – lemondta a rajtot. Itt az ifjú utód, Czene Attila – aki az idén sokat betegeskedett – ezüstöt nyert, s ha nem gátolja a jövőben semmi, még előbbre léphet.

Az Európa–bajnokság Egerszegihez hasonló másik kiemelkedő magyar hőse Güttler Károly volt. A tavalyi olimpiai kisiklást feledtetve és az 1988–as szöuli szép napokat idézve – öt éve olimpiai ezüstöt nyert – Sheffieldben Európa-bajnok lett 100 m mellen. Ráadásul időfutamában világcsúcsot úszott, és sajátos hangulatot adott e ténynek, hogy az Ausztráliába költözött Rózsa Norberttől ragadta el a rekordot. Güttler ehhez még egy ezüstöt tett hozzá 200 m mellen, és nagy részt vállalt a vegyesváltó EB–sikeréből is. A férfi négyes – vele, Deutsch–csal, továbbá a pillangózó Horváth Péterrel és a gyorsúszó Szabados Bélával (utóbbi kettő is országos csúcsot javított korábban az egyéniben) – magyar rekorddal végzett a második helyen. Bravúr volt ez is a javából! Az összkép pedig azt mutatja, hogy a Kiss László és Széchy Tamás mesteredzők által fémjelzett szakmai munka a legkiválóbb magyar úszóműhelyekben változatlanul világszínvonalon folyik.

A hagyományosan gyenge magyar műfajokban a hagyományoknak megfelelően szerepeltek a magyarok. Az első szárnypróbálgatásokat végző, de a belső harcokban máris világszínvonalú honi műúszás elküldte Sheffieldbe reprezentánsait, de pozitívumként csak az Európa–bajnoki debütálás ténye említhető. Feledhetően gyengék voltak a mű–és toronyugrók, annál örömtelíbb a mérlegük a vízilabdázóknak, akik a „kétfrontos" harcban pompásan helytálltak, hiszen mind a női, mind a férfi válogatott dobogós lett.

Igaz, a női csapat elveszítette Európa–bajnoki címét, a szakág mostoha körülményeit ismerve azonban, még a bronzérem is kész csoda. Más kérdés, hogy a női vízilabda mint olyan, még sokáig nem fog tömegeket vonzani, a színvonal, még a nemzetközi élvonal tudásszintje is változatlanul csapnivaló. A férfi válogatott az új, ambiciózus szövetségi kapitány, Horkai György irányításával az athéni Eb–ötödik hely és a még gyengébb barcelonai olimpiai (le)szereplés után viharos gyorsasággal foglalta el helyét ismét a pólósvilág elitjében. A gyors fejlődés jutalma, egyben bizonyítéka a teljesen megérdemelt Eb–ezüst, amit a jelenlegi világelső, az olimpiai bajnok olasz válogatott mögött küzdött ki magának a gárda.

Többnyire látványos játékkal, tetszetős pólóval, mégha a torna végére némileg „leült" is a csapat. De megfiatalított, tehetséges együttesről lévén szó, nem kétséges, hogy sokra hivatott, eredményes jövő előtt álló válogatott tette le névjegyét Sheffieldben.

Az Európa-bajnokság éremtáblázata

	arany	ezüst	bronz
1. Németország	15	6	8
2. Oroszország	12	12	5
3. Magyarország	6	4	1
4. Finnország	3	1	–
5. Franciaország	1	5	2
6. Nagy-Britannia	1	3	8
7. Spanyolország	1	1	3
8. Olaszország	1	1	2
9. Hollandia	1	–	2
10. Belgium	1	–	–
11. Lengyelország	1	–	–
12. Svédország	–	6	3

Strandröplabda és petanque az Oázison

A hét végén lezajlott az Oázis strandon az országos grand prix ötödik állomásaként a strandröplabda és a Gulliver Sörkert-kupa triplett petanque versenye.

Szombaton délelőtt Tatabánya polgármestere, Bencsik János nyitotta meg e neves eseményt, mely két napig tartott. Rekordszámú volt a nevezés és hogy az első kilenc helyre az induló hét tatabányai párosból négy bekerült. A TSC fiainak nagy érdeme még a pálya előkészítése is.

A másik neves verseny a Gulliver Sörkert kupa triplett petanque versenye volt. Magyarország kilenc egyesületéből hét vett részt a kupán tizenöt csapattal. A három négyes és egy

A Karsai-Hermann duó nagy munkában. *(Fotó: Henkey)*

Magyarországon Tatabánya az egyetlen város, ahol ezt a versenyt zavartalanul le lehet bonyolítani, mert itt négy pálya állt a röplabdások rendelkezésére. Szombaton az előzetes mérkőzéseket négy csapat a Cseri strandon játszotta le. A verseny nemzetközi volt, mert Izsevszkből is érkezett két páros, ők most játszottak először homokon, s ennek megfelelően szerepeltek. Becsületes küzdelemmel játszottak végig, s bizonyára jövőre jobban fognak szerepelni. Összesen 11 női és 33 férfi páros nevezett, ebből Tatabányai SC. színeit hét fiú és egy női páros képviselte. A fiúkból négy bejutott az első tízbe, a nők pedig negyedik helyezést értek el. Az eredmények férfiaknál: 1. Koperdák-Neiszer (Bp), 2. Hajdú-Gulyás (Szolnok), 3. Tóth-Illés (Szolnok), 4. Mészáros-Sári (Kaposvár, Budapest), 5. Szabó-Vígh páros lett ők már Tatabánya színeit képviselték s bravúrosan vívták ki maguknak ezt a helyezést. Támogatóik a Gulliver Sörkert és az Oázis strand volt. A többi helyezést is tatabányai játékosok szerezték meg. 7. Gubik-Vejtei, 8. Antal-Skoflek, 9. Zirigh-Koch, az utóbbit a Szitás Kft., az Agrofiderté és a Stop Autósbolt támogatta.

Nőknél: 1. Ivanov-Kőrösi (Budapest), 2. Lengyel-Lőrincz (Budapest), 3. Bisku-Lengyel (Budapest), 4. Herman-Karsai (Tatabánya).

Nem várt eredmény volt, hármas csoporton belül körmérkőzéseken dőlt el, hogy melyik nyolc csapat jut be a középdöntő két négyes csoportjába. Kemény verseny után a Békásmegyer, Fortuna, Római part és a Gulliver klub csapat tagjai jutottak ide. Fölényesen győzött a Gulliver csapata, így az első ízben kiírt Gulliver Sörkert kupa maradt Tatabányán. A csapat tagjai: Abdel Aziz, Keinl Tibor, Schubert Zoltán. A második helyen a Római csapat végzett, a harmadik a Fortuna, s negyedik a Békásmegyer lett. A triplett verseny után kilövő és közelítő versenyt is szerveztek a rendezők. Kilövő verseny győztese a várakozásnak megfelelően Abdel Aziz lett. A közelítő versenyt Tóth Tamás nyerte meg.

A verseny mellett azért jutott idő a kikapcsolódásra is. Az igazi nyári melegben mindkét napon több mint ezer ember kísérte figyelemmel a versenyeket és a kellemes strandolás mellett nagyszerű sportélményekkel gazdagodva érhettek haza, sőt mindkét verseny befejezése után lehetőségük nyílt a játékra, amit sokan ki is használtak.

Sokan a versenyzők közül már pénteken megérkeztek és a strandon ütötték fel sátraikat. Ez már önmagában hangulatos, így kellemesen indult a szombati verseny. Este közös gulyáspartin vettek részt a sportolók, a rendezők és a szponzorok jóvoltából. A Renault reklámoknak óriási volt a sikerük. Az éjszaka minden katalógus elloptak, ez a tény önmagában a cég népszerűségét reklámozza.

A versenynek vasárnap este hatkor lett vége, a díjakat átadták a nőknél G. Kovács István az Oázis strand fürdővezetője, a férfiaknál Szakál Lajosné a Tatabányai Városi Röplabda Szövetség vezetője. Külön díjakat Házenfratz Róbert A Közművelődési Ház vezetője, és Szlopák Albert a Tatabányai Sportszövetségek Szövetségének elnöke adták át. A verseny és az érdekes programok nem zajlódhattak volna le ha, nincs a szponzorok széles tábora, melyek a következők: Sonn Autó Kft., Vitaqua Kft., az Oázis strand, A Közművelődés Háza, Gulliver Sörkert, Budapest Bank, Sport Metál Reklámstúdió, az ÁSz horgász és testépítő bolt, a Toncsi húsbolt, a Kóbor-ló vendéglő, a Polgármesteri Hivatal, és a 24 Óra.

A versenyek alkalmával egyre többen kedvet kaptak ehhez a sporthoz, így a legközelebbi küzdelem remélhetőleg még szélesebb tömegeket von be a játékba. *Bundschuh*

A tatabányai ász, Schubert Zoltán dobás közben

Labdarúgó Magyar Kupa

Balszerencsés vereség

OBSK-Betka MÁVDAC 0-1 (0-1)

Oroszlány, 600 néző, vezette: Kiss B. (Cserna, Saskőy).

OBSK: *Szabolcs-Gárdony, Szabados (Kocsis), Széll, Kristyák, Rév, Pálvölgyi, Boross, Módi, Antal, Haász.* Edző: *Kovács István.*

A hazaiak kezdtek bátrabban, egymás után kétszer is szöglethez jutottak. A 2. percben Boross 14 méterről célozta meg a kaput, a vendégvédők a gólvonalról vágták ki a labdát. A 4. percben Rév kapott a jobb oldalon kitűnő indítást, majd a kifutó kapus fölött 16 méterről megcélozta a kaput, a labda azonban a léc fölött hagyta el a játékteret. Előnyszerzési lehetőség volt!

A 31. percben Antal a félpályától remek cselekkel játszotta magát tisztára, kissé balra sodródott, ezért a kapu előteréből jobbra passzolt az ötösön tartózkodó Módinak, akinek közeli lövésébe az egyik védő önfeláldozóan belevetődött és a gólvonalról mentett. Újabb nagy lehetőség maradt kihasználatlanul. A 38. percben Haász egy ütemmel előtt rajtolt a hosszú indításra, a villámgyors játékost Horváth csak lerántani tudta, jogos volt a győri védő kiállítása. A szabadrúgásból Kristyák a kapu fölé lőtte a labdát. A 43. percben Módi egy eladott labdával kapura húzott és nagy erejű lövését a kapus hárította. A 44. percben megszerezték a vezetést a vendégek. Kapu előtti kavarodásban Gárdonyról Szabó elé pattant a labda, aki 8 méterről ballal a hosszú sarokba helyezett, 0-1.

A második játékrész sorozatos oroszlányi rohamokkal kezdődött, Antal egymás után kétszer jó helyzetben hibázott. A 48. percben Rév ment el a jobboldalon, beívelését viszont Haász elől kifejelték a védők. Az 59. percben Haász egyenlíthetett volna, Gárdony közel ötvenméteres átadásából közelről a kapus kezébe fejelt. A 63. percben Kocsis távoli lövése suhant el a léc mellett, öt percre rá Pálvölgyi hatalmas ballábas lövéséből centikkel ment kapu mellé a labda. Az utolsó tíz percben az oroszlányiak egy kapura játszottak, támadásaikban viszont nem volt átütőerő, a lövések pontatlanok voltak. Az egygólos vendéggyőzelem a rutinnak köszönhető, a fiatal oroszlányi csapat játékban méltó partnernak bizonyult.

Kovács István edző: – Úgy érzem egyenlő ellenfelek voltunk, gólokkal kellett volna nyernünk. Mindenesetre köszönöm játékosaimnak...

Csejtei István

Továbbjutott a Tatabánya

A hét végén rendezték meg a labdarúgó Magyar Kupa mérkőzéseit a 64 közé jutásért. A Tatabánya SC együttese idegenben lépett pályára, nyert s így tovább folytathatja szereplését az MK-ban.

Farmos – Tatabánya SC 1-2 (1-1)

Farmos, 800 néző.

Tatabánya: *Mázi – Gerlei, Szabacsi, Hornyák, Hegedűs, Deák, (Horváth), Lahos, Csanálosi, Schön, Lukács, ferkó, (Jankóczi),* Edző: *Ferling Béla.*

Az első félóra kiegyenlített játéka után, a hazai csapat négyméteres lesgólból szerezte meg a vezetést. A gól után a

Hornyák Vendel

TSC nagyobb sebességre kapcsolt, s a 40. percben *Lukács* egyéni játékának köszönhetően egyenlített. Szünet után a Tatabánya zsinórban hagyta ki a jobbnál jobb helyzeteit, amikor a 65. percben *Horváth Imre* beadását *Jankóczi* védhetetlenül küldte a kapuba.

Ferling Béla, az NB III-as csapat vezetőedzője ezúttal a csapat küzdeni tudását emelte ki. Ez most elegendő volt a 64 közé jutáshoz. A Tatabánya legközelebb szerdán 17 órakor, a TSC stadionban játszik előkészületi meccset a THAC ellen. Szombaton pedig a bajnoki idénynyitón az Esztergom ellen lép pályára.

Fotó: Kiss T. József

Újabb Sali-napok

Még nincs egy hónapja, hogy Tardoson Saláth László vendéglős társaival megrendezte a Sali-napokat. A vendégek jól szórakoztak, a zöld füvön hangulatosan csattogtak a bokák. Amelyek – úgy látszik, edzettek lévén – ismét ezt kívánják. Vagyis a részt vevő csapatok vetették fel, hogy jó lenne ismételni.

Ezért a háromnapos eseményt a jövő héten újból megrendezik a tardosi futballpályánál. Ismét felállítják a vendéglátó sátrat, melyben ezúttal egy „belterjes" tardosi zenekar játszik.

A program: augusztus 13-án délután sátorverés a focipályánál: itt a vendégcsapatok is szállásolhatnak sátraikban. Este diszkó, mely a lányoknak ingyenes, ugyanígy a benevezett csapatok tagjainak. 14-én szombaton délelőtt 9-kor kezdődnek a fociselejtezők. Közben délutántól a gyerekeket pónilovaglás és hintózás szórakoztatja.

A focitorna vasárnap (15–én) folytatódik a döntőkkel. Itt a lányok ismét ingyen rophatnak. Nevezni augusztus 12-ig, a Sali sörözőben lehet Tardoson.

Kezdődik a 92. labdarúgó-bajnokság

Pénteken kezdődik a 92. magyar labdarúgó -bajnokság. Az 1993/94–es idény első mérkőzését a Vasas és a Rába ETO vívja, s még ugyanaznap pályára lép a Haladás VSE és a Csepel–Kordax is. A találkozók zömét szombaton rendezik meg, egy összecsapás marad még hétfőre is.

Az utóbbi tíz évben csak fővárosi csapatok nyertek bajnoki címet, a Kispest–Honvéd (illetve jogelődje, a Bp. Honvéd) hét alkalommal végzett az élen, míg az MTK–VM–nek, az Újpesti Dózsának és a Ferencvárosnak egy–egy elsőség jutott.

JÁTÉKBAN A SZERENCSE!
SZERENCSEJÁTÉK RT.

Totónyeremények

A Szerencsejáték Rt. tájékoztatása szerint a Totó 32. fogadási hetének nyereményei a következők:

13 plusz egy találatos szelvény nem volt,

13 találatos szelvény nem volt,

12 találatos szelvény 9 darab, nyereményük egyenként 727 399 forint, 11 találatos szelvény 198 darab, nyereményük egyenként 13 225 forint,

10 találatos szelvény 2 156 darab, nyereményük egyenként 1822 forint.

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYEI

24 ÓRA

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE

„A történész: visszafelé tekintő próféta."
(Friedrich Schlegel)

1993. augusztus 10., kedd

Lőrinc napja

Latin eredetű név, jelentése: babérkoszorúval díszített.

További névnapok: Amadé, Amadea, Bianka, Blanka, Csilla, Csillag, Filoména, Lóránd, Lóránt.

Katolikus naptár: 2Kor 9,6-10. Zsolt 111. Jn 12,24-26. Református: ApCsel 26,19-32. 2Móz 14,1-14. Evangélikus: Péld 8,12-21. ApCsel 24,1-21. Ortodox: 2Kor 2,14-3,3 Mt 23-23-28.

A katolikus, az ortodox és a görög katolikus naptárban Szent Lőrinc vértanú, akit tüzes rostélyon égettek meg 258-ban.

A Nap kel: 5 óra 33 perckor, nyugszik: 20 óra 05 perckor.

A Hold kel: 23 óra 09 perckor, nyugszik: 13 óra 46 perckor.

Várható időjárás: Folytatódik az évszaknak megfelelő, többnyire száraz, meleg idő. A délutáni órákban feltámad a nyugati, délnyugati szél. Az ország keleti, északi részein fátyolos felhőzet kialakulhat. Csapadék nem várható. A legmagasabb nappali hőmérséklet 21 és 26 fok között alakul.

Gyászközlemény

Fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy
Haász József
az oroszlányi XVI–os akna nyugdíjasa
74 éves korában elhunyt. Temetése 1993. augusztus 11–én, 16 óra 30 perckor lesz a kecskédi temetőben.
A gyászoló család

Hirdetés

A NIVÓ RT, 2500 Esztergom, Dobogókői út 80. rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés helye: a NIVÓ RT telephelye: Esztergom, Dobogókői út 80. Ideje: 1993. szeptember 10., péntek délután 14 óra. Napirendje: csőd bejelentés. Határozatképtelenség esetén az elhalasztott közgyűlés ugyanott, 15 órakor lesz. A részvétel és a szavazás gyakorlásának feltétele: a részvényeket legkésőbb a közgyűlést megelőzően 2 munkanappal letétbe kell helyezni az rt. székhelyén.
NIVÓ Rt. Igazgatósága

CALIFORNIA FITNESS
Raktár nyílt:
Tatabánya VI., Alkotmány út 68. sz.
FITOLINE KFT
Nyitva:
hétfőtől csütörtökig 7.30-17-ig
pénteken 7.30-16-ig
Tel./fax: 34/333-168. 17846

A TVR Hét legboldogabb olvasója

Hogyan lehet egymilliót nyerni?

Néhány hete színes köntösben, a korábbinál is gazdagabb tartalommal jelenik meg a TVR Hét. A népszerű hetilap a „megújulás" alkalmából a korábbinál is gazdagabb nyereményesővel kedveskedett milliós olvasótáborának. (A TVR Hét több mint 700 ezer példányban kel el. A szerk.) A műsorújság megjelenése óta először, a nyugati autók és egyéb értékes tárgynyeremények mellett, egymillió forint készpénzt sorsolt ki az olvasók között. A boldog nyertessel, Staberecz Ildikóval, az ötezer forintosok átszámolása után beszélgettünk.

– Amikor megkaptam a távíratot, hogy én nyertem meg a főnyereményt, nem akartam elhinni. Gyorsan telefonáltam a szerkesztőségbe. Megnyugtattak, valóban az enyém az egymillió forint.

– *Látott már ennyi pénzt együtt?*

– Még nem. De azt hiszem nem én vagyok az egyetlen, aki soha nem találkozott még ennyi bankóval egyrakáson.

– *Ki örül még Önön kívül a pénznek?*

– Otthon még senki sem tudja. Édesanyámnak sem mertem megmondani, a kisfiam sem tudja. A TVR Hét szerkesztőségébe a barátnőm kísért el, de ő sem tudja, hogy miért. Amióta biztos, hogy enyém az egymillió forint, alig tudok aludni. Alaposan végiggondoltam mire költöm a pénzt. Lesz helye bőven. Rendbe kell hozatni a házunkat, már régen ráférne egy alapos felújítás. Elvált asszony vagyok, egyedül nevelem Lacikát. Ami megmarad, azt az ő nevére helyezem el tartós betétben. A kisfiam most hatéves, mire felnő, a kamatokkal szépen megszaporodik a pénz.

A műsorújság főszerkesztő-helyettesétől, Wanatka Gabriellától kérdeztük: *legközelebb mikor számíthatnak az olvasók hasonló nyereményekre?*

– Októberben lesz négyéves a lapunk. Ebből az alkalomból minden eddiginél gazdagabb nyereménykínálattal köszönjük meg előfizetőink hűségét. Kíváncsian várjuk, kié lesz az újabb TVR berendszámmal ellátott Volkswagen Golf.

–sz–

Van vendéglő...

Hétfői számunkban hírt adtunk a most elkészült bársonyosi óvodáról, amely összejövetelek rendezésére, közétkeztetés céljára is alkalmas, s azt írtuk: mert nincs a községben vendéglő. Kiderült, van Bársonyoson vendéglő, Ezerjó néven és sikeresen működik. Az óvodában a szociális étkeztetést biztosítják az időseknek és a napközisek számára főznek majd.

Bakonysárkányi hírek

Az oktatási intézményekben folyik a nyári tatarozási és felújítási munka, amit azért tud az önkormányzat elképzelése szerint megvalósítani, mert a 2 pályázattal összesen 750 ezer forintot nyertek el a saját erőhöz. A munkálatokat munkanélküliek foglalkoztatásával oldja meg az önkormányzat.

Augusztus 6-án és 7-én a falutévében levetítették azt a filmet, amelyet a közelmúltban, a község fennállásának 800 éves évfordulójának ünnepségein készítettek a falutévé munkatársai. Sikeres volt...

Nagy öröm az alig néhány napja bekapcsolt telefonközpont, amelyre először 5 millió forintot fizetett be az önkormányzat, majd még 19 milliót vettek fel, hogy időre elkészüljön minden, 150 előfizető van a faluban, s a Béke, a Jókai és az Orgona utca ellátatlan körzetében egy nyilvános állomást is elhelyeztek. Egyébként a 400-as központ minden jelentkezőt elbír.

Vámbűnök-büntetések

A Vám- és Pénzügyőrség Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom és Veszprém Megyei Parancsnoksága illetékességi területéhez tartozó határvámhivatalai az elmúlt héten összesen huszonhárom esetben jártak el vám- és devizajogsértő cselekmények elkövetése miatt. Az eljárások során a pénzügyőrök 17 millió 446 ezer 326 forint értékben foglaltak le fizetőeszközt és árut. A nyomozóhivatalok nyolc büntetőeljárást kezdeményezett, 586 ezer forint összegben.

Anyakönyvi hírek

SZÜLETTEK:

Csóka Tamás Ferenc és Farkas Erzsébet leánya, *Alexandra*; Kubola Lajos és Mészáros Ildikó fia, *Szabolcs*; Nagy Tibor és Krajczár Julianna leánya, *Veronika*; Sántik Zoltán és Harcos Erzsébet Éva fia, *Zoltán* (Ács); Török Attila és Nagy Etelka fia, *Attila* (Bakonybánk); Bojtor Zoltán és Vári Andrea fia, *Dávid* (Dorog); Tatai Kálmán és Móricz Erzsébet leánya, *Lilla* (Ete); Bús Sándor és Molnár Gizella fia, *András* (Esztergom); Horváth Péter és Szabó Ildikó fia, *Bence*; Kovács Miklós László és Koronczai Zsuzsanna fia, *Szilárd*; Marcsa Sándor József és Ézsöl Erika Erzsébet leánya, *Cintia*; Pfeneiszli Gyula és Turcsek Tünde Tímea leánya, *Klaudia*; Stefkó József Tibor és Nagy Zsuzsanna fia, *Tibor* (Komárom); Fisch Csaba és Tóth Ildikó leánya, *Ágnes*; Németh László és Takács Mária Margit leánya, *Adriána Hajnalka* (Nagyigmánd); Gyarmati Tamás és Toferner Mónika leánya, *Adrienn Bettina* (Nyergesújfalu); Hege László és Turán Krisztina fia, *Sámuel* (Súr); Tanczer Antal és Vizi Marianna fia, *Márkus* (Szomód); Demeter István és Pats Regina fia, *Máté*; Turza Károly és Papp Erika leánya, *Boglárka* (Tatabánya).

HÁZASSÁGOT KÖTÖTT:

Füle Sándor és Kovács Erika; Sasvári Géza István és Ipolyi Éva Eszter (Esztergom); *Nagy Lajos és Micskó Teréz* (Kisbér); *Bata Sándor és Pintér Andrea; Jakab Zoltán és Nagy Melinda; Nagy Béla Gábor és Batin Erika; Németh József és Tasz Andrea* (Oroszlány); *Letenyei Ferenc és Bagó Orsolya* (Szákszend).

Fantasztikus árak

A nyári csúcsszezonban is meglepően olcsó árakért ajánl szállást a SIOTOUR. Nemcsak diák és ifjúsági csoportoknak, de családoknak is kínálja a *Bél Mátyás Turistaszálló* szabad szobáit Balatonkeresztúron. Az ár a melegvíz-szolgáltatást is tartalmazza. A szálló épülete Balatonkeresztúr központjához és a Balatonhoz egyaránt közel található.

Horgászverseny

Esztergomban, a Kerektavon rendezik meg augusztus 20-án 6-12 óráig a Dunakanyar horgászversenyt.

Nyeremények

A lottón a 32. játékhéten 5 találatos szelvény nem volt, a következő hétre átvitt nettó nyereményösszeg: **7 297 737 forint**.

A 18 db 4 találatos szelvényre egyenként **810 860 forint**.

A 3009 db 3 találatos szelvényre egyenként **4 042 forint**.

A 2 találatos szelvényekre pedig egyenként **133 forintot** fizetnek.

Az AustriaLotto nyerőszámai

2, 7, 17, 18, 32, 35
Pótszám: 15
Joker: 921846

Szuperexpressz

Családi okok miatt, sürgősen eladó dózsakerti, kétszobás, kéterkélyes, 57 nm–es, telefonos, igényesen felújított öröklakás. Irányár: 800000 Ft. Tel.: 311–962.

FIGYELEM!

Ezúton értesítem minden kedves eladómat, hogy a színesfém hulladékgyűjtő telephelyem megszűnt a Paradicsom út 36 szám alatt. Új telephelyem: Felsőgalla, Borbély út 32/1. Marinkáné.

SZÉN

Hazai és import szén szállítása rövid határidővel. Megrendelhető: 381–133.

A Sztráda Skála Áruház melletti üzletsoron 30 nm–es üzlethelyiség kiadó. Tel.: 373–213.

Táplálékhoz vegyen gyógyitót! Golden Yacca termékforgalmazói tájékoztató a Puskin Művelődési Házban. Minden érdeklődőt szeretettel várunk! Időpont: 1993. augusztus 12., 18 óra.

Hírek, események

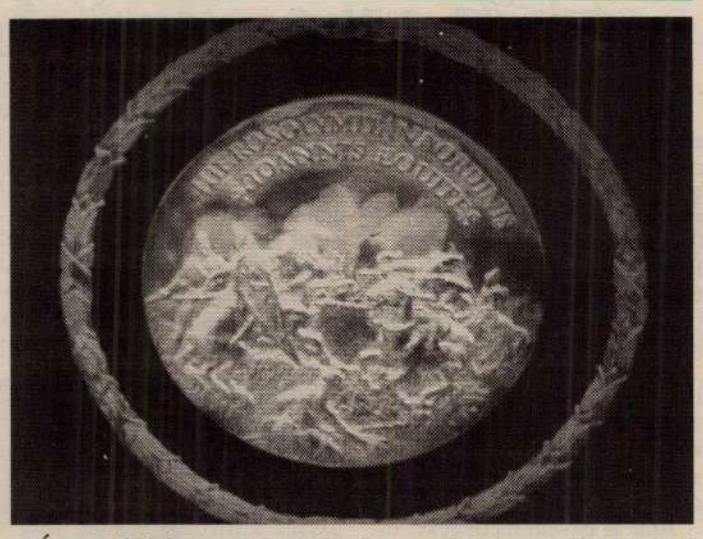

Éremkiállítás. *Bozó Gyula* festő, tervező és éremgyűjtő Egyházi és világi érmék című kiállítását csodálhatják meg szombat óta az érdeklődők Tatán, a Tisztiklubban. „A rajzos vonalak varázsa és az egymást kiegészítő képsorok összefüggése arra készteti a szemlélőt, hogy észrevegye és emlékezetébe vésse a saját sorsát is alakító történelmi események láncolatát. Mérlegelje emberi küldetését nemzetéhez, valláshoz, egyházhoz, – és hogy szembesüljön magával a történelemmel" – írja a kiállítás ismertetőjében *dr. Farkas Attila* érseki tanácsos, művészettörténész. *Bozó Gyulának* tavaly augusztus 20-án, *Göncz Árpád* adta át a Magyar Köztársaság Érdemrend Kiskeresztjét. Képünkön a muhi csata évfordulós emlékplakettje látható.
Fotó: Haraszti

Rejtvényfejtők figyelmébe

Közöljük a júliusban megjelent keresztrejtvények helyes megfejtéseit.

Július 3. ... tényleg a feleséged, vagy megint tévedtem.

Július 10. Ez a légiposta jó ötlet, de talán egy kissé korai.

Július 17. Az első férjem ennyi idő alatt már készített volna egy tutajt.

Július 24. Remélem, mama, hogy nem akarsz megint veszekedni apuval.

Százforintos Centrum vásárlási utalványt nyertek: *Budai Lajosné* (Oroszlány); *Király Józsefné* (Tatabánya); *Torma János* (Esztergom).

Kérjük, hogy a megfejtéseket egyszerre, egy levelezőlapon, minden hó 5. napjáig küldjék be szerkesztőségünk címére: 2801 Tatabánya, Pf. 141.

Épül a tornacsarnok. Elkészült Bajnán a tornacsarnok alsó szintje. A munkák biztos anyagi háttérrel ütemesen haladnak. Átadás jövő augusztusban...

Valutaárfolyamok. A Magyar Nemzeti Bank hivatalos valuta (bankjegy és csekk) árfolyamai, érvényben: 1993. augusztus 9.

Pénznem	vételi	közép	eladási
	árfolyam 1 egységre forintban		
angol font	141,00	142,40	143,80
ausztrál dollár	64,24	64,86	65,48
belga frank (100)	261,46	263,79	266,12
dán korona	13,86	13,99	14,12
finn márka	16,44	16,64	16,84
francia frank	15,94	16,08	16,22
g.drachma(100)	39,75	40,17	40,59
holland forint	49,54	49,97	50,40
ír font	131,93	133,23	134,53
japán yen (100)	90,37	90,97	91,57
kanadai dollár	73,03	73,73	74,43
kuvaiti dinár	312,84	315,59	318,34
német márka	55,71	56,19	56,67
norvég korona	12,86	12,98	13,10
olasz lira (1000)	58,87	59,51	60,15
osztrák schilling	792,08	798,88	805,68
portugál escudo	54,45	55,00	55,55
spanyol peseta	67,74	68,50	69,26
svájci frank	62,83	63,37	63,91
svéd korona	11,88	12,01	12,14
USA dollár	94,37	95,15	95,93
ECU (Közös Piac)	106,40	107,38	108,36

Jegyzet

Akár burgonyát is szívhatunk!

Amikor Kolombusz Kristóf 1492-ben elindult India felé, még nem sejtette, hogy ez az útja nem egyszerű kereskedelmi hajózás lesz. India helyett felfedezte Amerikát, bár ő szentül hitt abban, hogy az elefántok földjén kötött ki a Santa Mariával. Első cselekedete az volt, hogy kitűzte a királyi lobogót és ezzel a földet a spanyol király birtokának tulajdonította.

Gyorsan bepakolt az ott található különleges dolgokból. Álmában sem hitte volna akkor, hogy olyan árucikkeket visz be Európába, amire a kaland, ujdonság után vágyakozó „anyaföldiek" kapva kapnak. Hajójára került többek között az a levél is, amit, ha megszárítanak, összeaprítanak, összesodornak és meggyújtanak érdekes, aromás füstött lehet beszívni. Akár csak a szájba, vagy a tüdőbe. Ez utóbbinál igaz, hogy az elején egy kicsit köhög a próbálkozó, de pár alkalom után hozzászokik a szervezete. Úgy mint ahogy az indiánok (India földjének lakói) is teszik. Mások meg ezt a levelet – az előkészítés után – egyszerűen a szájukba vették és rágták. Igaz, hogy sárga lett tőle a foguk, a nyelvük és a nyáluk is, de a „szer" egyre inkább terjedt és hódított az arisztokratikus elekelőségek között.

Elterjedt a dohányzás. Az a „pótcselekedet", amit az orvosok egyszerűen csak szenvedélybetegségnek neveznek, s ma, ötszázegy évvel a megjelenése után megpróbálnak totálisan kiírtani a XX. század társadalmaiból. (Mily naív remény...!)

Nikotin „megutáltató" teakeverékek, rágógumik, ilyen-olyan misztikusnak is nevezhető ingák, akupunktúrás kellékek kövezik azt az utat, amely egyelőre sikertelenül kígyózik a nikotin hívei között. S ez örökké így lesz...?!

Smi a legújabb hír? Amerikai kutatók megállapították, hogy a dohánylevélkén kívül más növények – konyhai zöldségek – is tartalmaznak nikotint. Mint például a karfiol, a padlizsán, a burgonya és a paradicsom. Bár igaz, hogy a méregtartalom csekély, (a jelentések szerint: az ember akár két és fél kiló burgonyát is ehet, akkor is csak egyetlen rúd cigaretta nikotintartalma kerül a szervezetébe) de a felfedezés nagy léket vágott az „antinikotinisták" amúgy mozgékony, süllyedékeny hajójára. Mert mit hoz a holnap? Talán krumplit fognak huszas csomagokban árúsítani a sarki trafikokban? Olcsóbban mint a különleges cigaretta készítményeket? Ki tudja?
Szűcs László

Komárom—Esztergom megyei napilap. Kiadja az Axel Springer–Magyarország Kiadói Kft. Felelős vezető: az ügyvezető igazgató. Szerkeszti a szerkesztőbizottság. Főszerkesztő: GOMBKÖTŐ GÁBOR. Főszerkesztő–helyettes: MADARÁSZ ANNA. Olvasószerkesztők: GYIMES ZSOLT, MISKEI FERENC, MÓROCZ KÁROLY, TÓTH ILONA, VEIZER TAMÁS, JUSZTIN TIBOR (fotó) Kiadja: az AS–M. Kft. Komárom—Esztergom Megyei Irodája. Irodavezető: VASS MIHÁLY. Szerkesztőség és kiadó: 2801 Tatabánya V., Fő tér 4. III. emelet. Postacím: 2801 Tatabánya, Pf.: 141. Telefon: 34/310–811, 311–991. Ügyeleti telefon: 34/310–468. Telefax: 34/311–010. Hirdetési iroda: Tatabánya V., Fő tér 4. földszint. Marketing, hirdetés és reklámvezető: VIDA LÁSZLÓ. Szerkesztő: PRUZSINA ISTVÁN CSABA. Telefon és fax: 34/316–055. Telex: 27–243. Terjeszti: a Magyar Posta Vállalat. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben, a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR), 1990 Budapest XIII., Lehel u. 10/a., közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR Postabank Rt. 219–98636 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj egy hónapra 319 Ft., negyedévre 957 Ft., egy évre 3388 Ft. Kéziratokat nem őrzünk meg, és nem adunk vissza. Készült a Komáromi Nyomda és Kiadó Kft. Tatabányai Lapnyomdájában. Felelős vezető: Kovács Jánosné igazgató. ISSN 0863–9168.

Az SVT-Wamsler Háztartástechnikai Rt. az alternatívák pártján áll

Lehetne olcsóbb is az otthon melege

Gressai Sándor, a salgótarjáni telephelyű SVT-Wamsler, a százesztendős múltra visszatekintő, bajor tőkét bevonó s így nyugati értékesítési piacot nyert tűzhelygyár vezérigazgatója sikeresnek mondhatja a céget, melynek élén 1983 óta áll. Gáz-, olaj- és szilárdtüzelésű fűtőberendezéseik a hazai piacnak több mint felét uralják; termékeik évi 1,5-2 milliárd Ft értékben találnak vevőre Európa számos országában. Nógrád válságövezetében nem csupán 850 embernek adnak munkát, de a munkavállalók jövedelmükkel is elégedettek lehetnek. A város sem panaszkodhat: Gressai Sándor a legtöbb helyi adót fizető cég vezetője.

– Termékeivel ez a cég száz éve szolgáltatja az otthon melegét, tűzhelyeinken semmi nem múlik. De vajon meleg-e ma minden otthon? Ha meleg, mennyibe kerül az? Ha drága, miért drága, s vajon ki tudja-e fizetni emelkedő díját, árát a lakó? Nehéz kérdések ezek, olyanok, amik minket, gyártókat is foglalkoztatnak, s új megoldásokra sarkallnak. Szembe kell néznünk ugyanis azzal a szükséghelyzettel, hogy az előző negyven év során az „atyáskodó" állam kiszolgálta ugyai. állampolgárát, de egyben korlátozta is annak szabad választását és gondolkodását. Azt mondta ugyanis: „te ne gondolj lakásépítésre, majd én adok neked, abban olyan fűtés lesz, amilyet én kitalálok, s nem olyan, amilyet te akarsz!" Magát a lakást is akarata szerint adta, meghatározva még a hozzá való gyerekszámot is, aminek esetén a támogatása megnőtt, s hamarabb lehetett fedélhez jutni. Ha viszont már mindezekről döntött az állampolgár helyett, megmondhatta azt is, hogy mennyibe kerüljön az otthon melege, a fűtés.

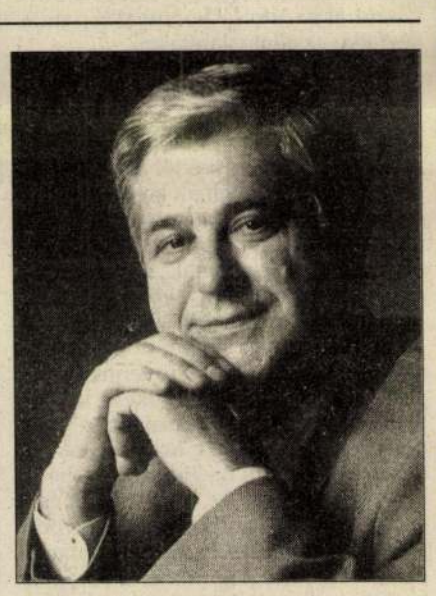

Gressai Sándor vezérigazgató

Az állam osztott, majd diktált

Ebben a tekintetben nem jutott más eredményre programjával az Antall-kormány sem, amikor szinte minden településre eljuttatta a gázt. Mert a falusi családok akkor ugyan okkal gondolhatták, hogy helyes az akkor legolcsóbb energiahordozót a házukba bevezettetni, de egyszersmind kidobták, elherdálták hagyományos szilárdtüzelésű készülékeiket. S most, amikor emelkedik a gáz ára, a falusi otthonokban éppúgy csökken a meleg (ha ez a lakón múlik), mint a városok panellakásiban.

A rendszerváltás pillanatától kezdve azonban az állam levette „gondoskodó" kezét az állampolgárról, s közölte vele: „gondoskodj ezután magadról, ahogy tudsz!" Csakhogy mit tehetne az a szerencsétlen család, aki benn él egy központi fűtéses lakásban, de se pénze, se módja nincs arra, hogy olcsóbbra cserélje az adott fűtésfajtát, elköltözzön, építkezzen! Tudomásul veszi, hogy az állam akarta így, hát az állam majd kötelességszerűen gondoskodik is róla, s megoldja valahogy, ha már nem futja a fűtési díj kifizetésére. Az állam viszont lerázza magáról a felelősséget, mondván, „minden jogkört és szabad lehetőséget megkaptál, élj vele, nemhogy nem istápollak, de még adót is szedek tőled mától fogva".

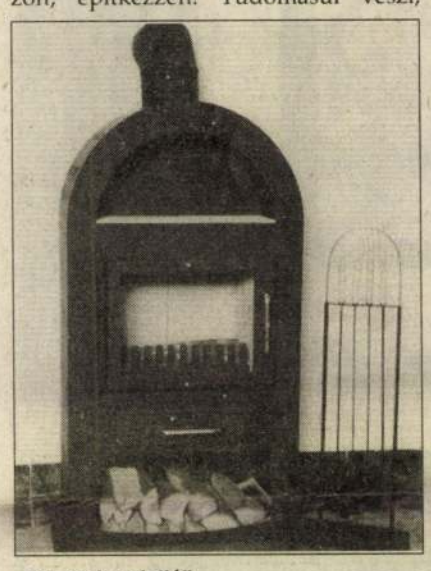

„Fekete kandalló"

A többféle fűtés – takarékosság is

– A helyzet valóban olyan, amilyennek ön felrajzolta. De hol az az út, amely ebből a „szükségállapotból" kivezet – akár a fűtés esetében is?

– Ha a fűtésre mint példára utalok, elmondhatom, hogy nem kellene nekünk mindenért megfizetnünk a tanulópénzt. Pusztán, ha megnézzük egy nyugat-európai család ebbéli gondolkodásmódját, láthatjuk, hogy ők a jólét ellenére is megtanultak spórolni. Ha például egy többszobás lakásban két ember él, s központi a fűtésmód, akkor bizonyosan megtalálható még ott az olajkályha, szilárdtüzelésű kályha, sparhelt, kandalló valamelyike – netán mindegyike is. Legalább két ok miatt, amit nem a vastag pénztárca diktál. Ha ugyanis kertjében kivág egy fát, földjéről begyűjti a hasznos hulladékot, tárolja s télen eltüzeli, addig sem használja a drágább központi (olaj- vagy villany-) fűtést. Másrészt ez biztonsági tartalék arra az esetre, ha az utóbbi az erős fagy idején meghibásodna. Nálunk is gyakorlatiasan megtehető volna ez, hiszen a falusi portán és környékén ott a sok hulladék, ami pénzkiadás nélkül is hasznosítható, sőt, kifejezett megtakarítás. Az alternatív fűtés tehát ma egyszeri kifizetéssel jár ugyan, ám holnaptól folyamatos hasznot hajt.

Tudom, kémény híján a panelmonstrumok lakásaiban ez az út nem járható, legfeljebb szigeteléssel lehetne felére csökkenteni a hőfogyasztást. Netán szabályozhatóvá tenni, hogy egy két hétre elutazó családnak távollétében ne kelljen 26-28 fokos melegért fizetnie, amikor 6-8 fokos fenntartó hő is elégséges volna.

A lakosságnak azonban közel háromötöde családi ház típusú épületben él, amelyben központi fűtés van – de van kémény is! Az alternatív fűtés mégis hiányzik. Miközben szemétdombra kerül vagy szabad téren ég el a mezőgazdasági biomassza (szalma, kukoricaszár, erdészeti hulladék, fűrészpor), ez a kézreeső energiahordozó.

Mi tehát a távlatokra gondolva továbbra is gyártjuk a szilárdtüzelésű kályhákat. S elindítunk egy programot is, aminek keretében a feldolgozott biomasszára alapozva teremtünk korszerű fűtési lehetőséget. A jászdózsai téesz brikettáló üzeme például most Nyugatra exportálja a préselt biomasszát, ott ugyanis már rájöttek, hogy olcsóbb a gáznál és olajnál, s kevés a hamuja. Vagy ott van a préselt szalma, a pellet. Mi minderre tekintettel éppen most fejlesztjük ki az ún. „fekete kandallót", ami vegyesen etethető, automata, adagolja a szükséges mennyiséget, termosztáttal állítható be a kívánatos hőmérséklet – s az ajtóüveg mögött lobogó láng utánozhatatlan hangulatot varázsol a szobába. Miközben ára csaknem fele annak, amibe a nyugati konkurencia hasonló terméke kerül. De hát a főzéshez jól jön a szén- vagy fatüzeléses sparhelt (csaknem minden német, osztrák, francia házban ott található), hiszen speciális ízű ételek készíthetők rajta – miközben melegít is. Nem ok nélkül rukkoltunk elő új tűzhelykazánunkkal sem (gyakorlatilag sparhelt ez is), ami főzésre és fűtésre egyaránt alkalmas, szénnel, fával táplálható, s rákapcsolható a központifűtés-hálózatra is.

Jobb minőség, kedvező áron

– Szavaiból ítélve nem tartanak sem a konkurenciától, sem attól, hogy „tűzhelyben telítették" válik a piac...

– Mi nem azt mondjuk, hogy tűzhelyben telített lehet a piac, hanem azt, hogy amíg emberek élnek, addig lesznek lakások, abban meleget adó kályha, főzéshez szükséges tűzhely. Azt gyártjuk tehát, amire szükség van és lesz, s olyan áron adjuk, hogy megvehessék. Ügyelünk a minőségre. Mivel manapság még nagyobb a bizalom az importcikkek iránt (holott annak talán nincs szervize, míg mi három év garanciát és húsz év szervizt biztosítunk, akár egy kérő levélre s postán szállítunk helybe alkatrészt), jelszavunk: Magyar termék – német minőségben! (Miközben a német termék dupla áron kapható.) Számolunk a keleti konkurenciával is, hiszen változatlanul nincs vámvédelme a magyar iparnak, viszont pl. a volt szocialista országokban részben élnek még az exporttámogatások, részben nem érték el az alapanyag- és energiaárak a világpiacit – ezért olcsók a termékeik. Jelenleg a termelésünk fele jut el a nyugati piacra, fele értékesül itthon. Idehaza kereskedőházakon keresztül forgalmazzuk termékeinket, mint a Centrum – vagy az AFEOSZ, mely utóbbi jóvoltából kapcsolatba kerültünk az összes áfésszel. Gáz- és szilárdtüzelésű tűzhely tekintetében a hazai piac 50%-át uraljuk, amire az adott importdömping mellett nyugati cégek sem képesek.

SERVANT kályha

Amikor a Wamslert kisebbségi tulajdonosként befogadtuk, voltaképpen piacot vásároltunk – sok nyugati vegyes vállalattal szemben, akik itt vesznek piacot.

– A gyár falain belül mire alapozható ez az önbizalom, amikor „odakünn" előre alig kiszámíthatóak a körülmények?

– Nézze, én 1983-ban kerültem ide, egy csődbe ment cég élére, azzal a megbízással, hogy tegyem nyereségessé. Két év türelmi időt és szabad kezet kértem. 1985 óta nyereségesek vagyunk, alig változatlan stábbal éltük át a rendszerváltást. 1992-ben kezdtük meg a privatizációt a társasággá (vegyes vállalattá) alakulással – ekkor lépett be a Wamsler –, 1994-ben a nyolc-tíz éve csaknem változatlan összetételű menedzsment kivásárolta a többségi részvényt. Mi tehát nem most tanuljuk a piacgazdasági menedzselést. Aki a nyolcvanas években próbálta meg és a gyakorlatban nem tudta érvényesíteni, az régen megbukott, vagy vegetáló cég élén várja a csődöt. Aki azonban akkor jól csinálta, az most is képes rá.

Piacpolitikánk elve az, hogy igen magasak ugyan az adók, de mi ezen nem változtathatunk – hát alkalmazkodnunk kell a körülményekhez. Arra összpontosítunk, ami rajtunk múlik: becsülettel dolgozunk. Úgymond, előremenekülünk. Önellátók vagyunk. Elsősorban alapanyagot és alkatrészt vásárlunk: így nem vagyunk kiszolgáltatottak. A szűk kooperációs szférát is összpontosítjuk, hogy megtakarítsuk a szállítási költségeket. A közelmúltban vásároltuk meg a csődbe jutott helyi bányagépgyárat; az Iparfém Kft. néven működő cégrész most 120 főt foglalkoztat, ott gyártjuk a korábban említett „fekete kandallónkat". Létszámunk változatlan marad, elbocsátást nem tervezünk – január 1-jétől visszamenőleg aránylag jónak tekinthető bérfejlesztésre kerül sor.

Folyamatosan keressük a réseket a vásárlóközönség ki nem elégített igényeihez. Ilyen felismerés volt a kandalló, a tűzhelykazán. S ilyen a kerti és szabadidős eszközök sora: a különféle grillező készülékek, a bográcshoz társítható gázzsámoly, a kondicionáló szerek (súlyzó stb.).

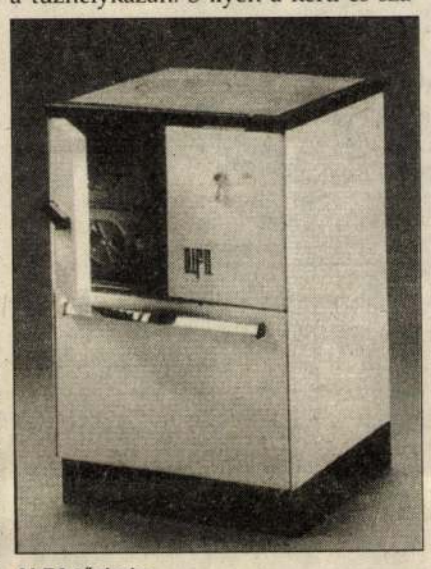

ALFA tűzhely

Igyekszünk minél jobban kihasználni a lehetőségeinket, aminek egyik módja, hogy a munkavállalókban erősödjék a tulajdonosszemlélet: higgyék el, hogy ők maguk termelik meg jövedelmüket, s a többért nem szükségszerűen dolgozni kell többet, mert a nagyobb eredményhez az idő, az energia, az anyag körültekintőbb, takarékosabb felhasználása is elvezethet. Erre a közös felelősségre igyekszünk mindenkit ráébreszteni – nem minden eredmény nélkül.

Az előremenekülés útja a termelés

– Sajátos és irigylésre méltó, ahogyan túltekintett az állami gazdasági, pénzügyi politikájának vállalkozást is szorongató következményein, amik barátságosnak aligha nevezhetők...

– Megoldás-e a hal számára, hogy az iszapos tavat, amelyben él, halbarátnak tekinti avagy sem? Élnie kell abban, ha tetszik, ha nem. Ismerem a német, az osztrák gazdaságot, ott is számottevőek az adók. Azon túl, hogy nincs módunk a helyzetet nem elfogadni, tudomásul kell vennünk, hogy itt csak most indul be a gazdasági rendszerváltás, alacsony a jövedelemtermelő képesség – az államnak viszont szüksége van javakra, amit csak tőlünk vehet el. Talán aránytalanul sokat, mert még nem találta meg a keresett egyensúlyt. Hogy mikor válik az állam vállalkozásbaráttá? Amikor majd fellendül a gazdaság. Ehhez viszont minél többet kell termelnünk.

A múltkorában hozzávetőleges összesítést készítettem arról, hogy mit nyújthat egy induló kisvállalat az államnak, a helyi adó miatt is ideértve természetesen az önkormányzatot. Nem minden tanulság nélkül való az eredmény, amire jutottam. Íme:

Egy száz fővel induló céget feltételeztem, melynek termelési értéke 150 millió Ft, tagjainak fizet évente 480 ezer Ft bért, épülete (építményadóra tekintettel) ötezer négyzetméter. Ez a cég az államnak fizet 16,8 millió Ft személyi jövedelemadót, a tb-, a szakmunkásképzési, a szolidaritási alapba 26,4 millió Ft-ot, 18,2 millió Ft áfát, 3,5 millió Ft egyéb adót. Az állam bevétele tehát az itt nem számított nyereségadón kívül 64,8 millió Ft. Ha viszont ez a száz fő munkanélküli marad, akkor az állam kényszerül 7 millió Ft kiadására (6 ezer Ft/hó/fő szociális juttatás formájában)!

Meg kell tehát fordítani a folyamatot, amikor a cégek egyre csak leépítik létszámukat, s nő a munkanélküliek serege. De nem elég csupán megadni a vállalkozás szabadságát, a vállalkozásra központilag serkenteni is kell, ha az állam csökkenteni kívánja a reá háruló terheket. Másfelől pedig meg kell végre szabadulnunk attól a megfontolástól, amit még az „átkosban" ültettek belénk, hogy tudniillik, amit nem engednek meg, azt nem is szabad. A rendszerváltás jelmondata ugyan az volt, hogy ami nem tilos, azt szabad; a fejekben mégis az rekedt meg, hogy amit nem ír elő tételesen paragrafus, az tiltva vagyon. Holott a törvények, a szabályok soha sehol nem azt írják elő, mit tehetsz, hanem azt, hol van a szabadság határa. A szemléletnek is „rendszerváltania" kell tehát.

(végh)

Agrárkamarai számvetés

Ne könyörögj – építkezz!

Szűk körű társaságban, szerény vacsora mellett emlékeztek meg minap a Magyar Agrárkamara fönnállásának első évfordulójáról a szervezet vezetői. Nyilván ahhoz a tényhez igazodón, aminek a házigazdák is, a meghívottak is tudatában voltak: hejehujás ünneplésre nincsen sok ok akkor, amikor az érdekeltek széles köre joggal tekinti ezt az első esztendőt a sorozatos csalódások időszakának.

Ebben az érzületben persze föllelhetők az önbírálat elemei is...

Annak a belátása, hogy mint mások, úgy a mezőgazdaságban tevékenykedők is többet vártak a rendszerváltoztatás tényétől annál, amennyit a józanabb mérlegelés alapján lehetett volna. Elhitték, hogy a jómódban élő nyugati társadalmak alig várják kebelükre a kommunista tömbből kiszakadókat. És, hogy bizonyos nyugati formációk átvétele a gyors fölzárkozást segíti majd. Például, hogy az agrárkamarák fölállítása nálunk is ellensúlyozni tudja majd a központi irányítás egyoldalúan meghozott döntéseit – hogy az amúgy is egyre rogyadozóbb termelőszövetkezeti érdekképviseleténél sokkal keményebb érdekegyeztetést várhat majd a különféle termelői csoportokból, tehát alulról szerveződő agrárkamaráktól.

Mi tagadás, voltak pillanatok, amikor a remények igazolódni látszottak: az alakuló közgyűlés 400 küldöttéből 150-en a gazdakörí oldalról érkeztek, és a megyei agrárkamarák vezetőségeinek zömében is hasonló arányok alakultak ki, jól tükrözve tehát az időközben kialakult valóságot – hogy a termőföldeknek több mint negyven százalékán családi birtokok jöttek létre.

Rosszmájú föltételezések szerint túlságosan is jóra sikeredtek az arányok – az ezen véleményt hangoztatók szerint ugyanis főként ennek tudható be, hogy az akkor újnak számító kormányzat még a leköszönt által megszavazott, tehát törvényesen járó támogatást is csak ímmel-ámmal, részlegesen, és még azt is csak részletekben folyósította.

Mára – és éppen a legutóbbi hetekben – bizonyosodott be egyértelműen, hogy az ilyesfajta rosszmájúság kissé gyermeteg illúzió, hiszen részrehajló, és inkább csak az ódon típusú termelőszövetkezetek pátyolgatására hajlandó kormányzatot föltételez.

Ám a helyzet ennél sokkal rosszabb, az agrárkamarák küldetése sokkal nehezebb...

Ugyanis a jelenlegi kormányzat nem csupán a magángazdaságok – a szövetkezetek támogatására sem hajlandó!

A tanulság kézenfekvő: a támogatások és egyéb, jogos járandóságok kiharcolása nem lehet első számú feladata az agrárkamaráknak. Helyette napról napra fontosabbá válik egy másik: az önerős építkezésé!

Szerencsére ennek fölismerésén már túlvannak a Magyar Agrárkamara vezetői – különben nem harcoltak volna foggal-körömmel a falugazdász hálózat megmentéséért, ami kétségtelenül az egyik legtöbb reményre jogosító sikere az agrárkamarásoknak.

E jelenleg is működőképes hálózatra ugyanis rátelepíthetők azok a tájékoztatási és oktatási rendszerek, amelyek az egyre vékonyabban csordogáló állami támogatások, meg az egyre hatalmasabbra hízó integrátorszervezetek árnyékában is esélyt adhatnak a mezőgazdasági termelők önszerveződésére, versenyképes fejlődésére.

Káposztás János

A mellékletet szerkesztette: Végh Miklós

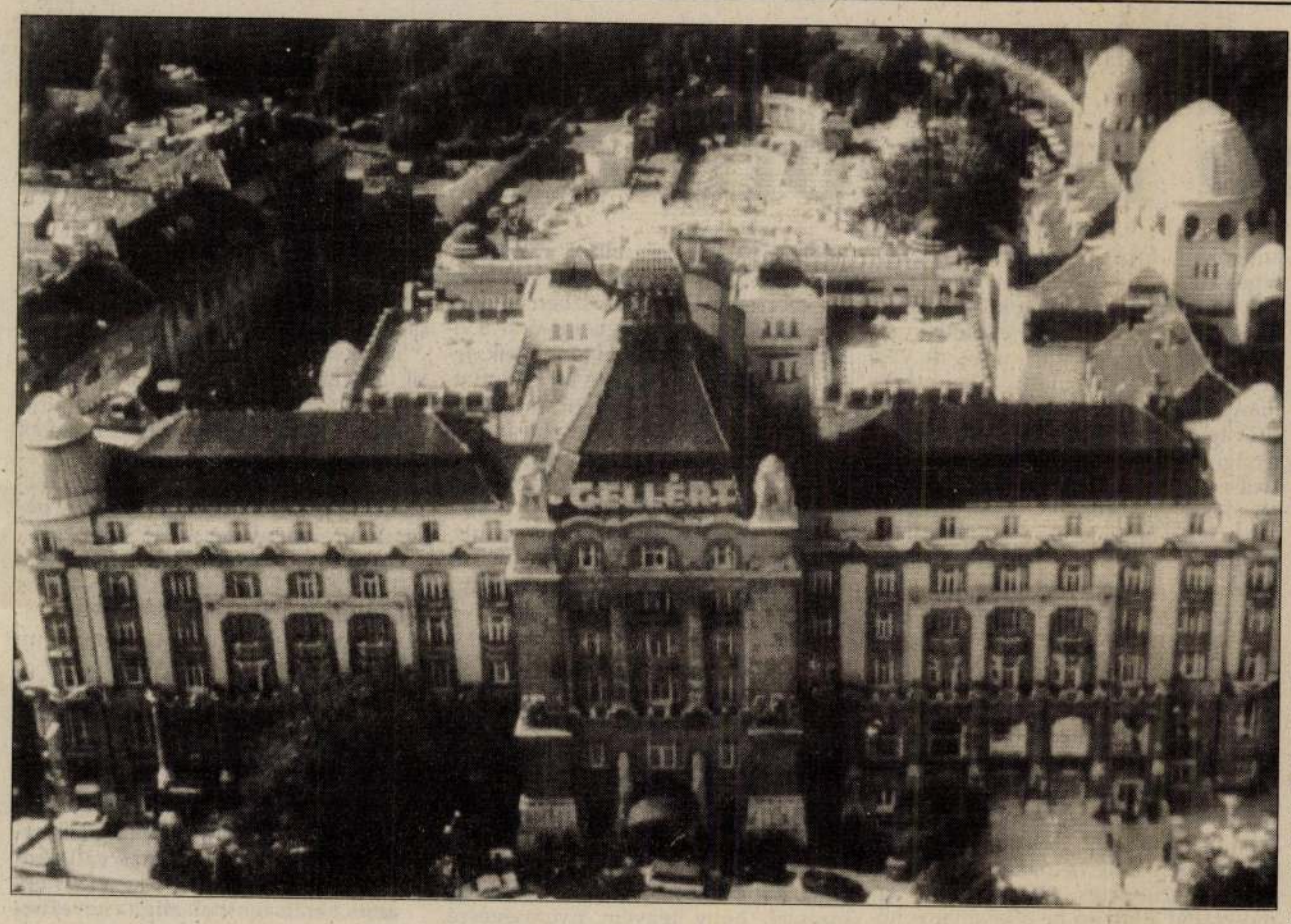

A Gellért Szálló idei mottója:

„Kaptál ma már egy mosolyt?"

Beszélgetés Rubovszky András igazgatóval

Külföldiek gyakran kérdik: milyen sorsra jutott az a család, amelynek a budapesti Gellért Szálló a nevét köszönheti. Csodálkozva hallgatják a választ: a főváros egyik legpatinásabb hotelje *Szent Gellértről*, első királyunk: *Szent István* barátjáról, fiának, *Imrének* nevelőjéről, egy velencei patrícius család sarjáról, a mártírhalált halt szent életű püspökről kapta a nevét. Ott épült föl az első világháború éveiben, ahol hajdanában az *eraviszkuszok* éltek. Itt alapított kórházat a XII. században a Johannita-rend, s erről a Duna-parti térségről jegyezték föl a XVI. században, hogy ott „gyógyerejű, híres források fakadnak".

A Szent Gellért Szálló históriájáról és mindennapjairól *Rubovszky András* igazgatóval beszélgettünk. Ő írta a hotel hetvenedik születésnapja alkalmából kiadott kötetet, s különben is értő krónikása a szállónak, amely 26 éve a munkahelye, nyolc éve pedig igazgatója.

Több mint hét esztendeig tartott az építkezés: a világháború minduntalan újabb és újabb nehézségek elé állította a fővárost. Végül is 1918. szeptember 18-án a sajtó képviselőinek, másnap a kormány és a képviselő-testület tagjainak bemutathatták, néhány nappal később a nagyközönségnek is átadhatták a szecessziós stílusban épült négyemeletes szállót, amelynek 176 szobáját nyomban elfoglalták az első vendégek. Szinte csak napokra. Az október végén kitört őszirózsás forradalom, majd a Tanácsköztársaság idején az I. kerületi választási bizottság, aztán a vörösőrség székháza. A bevonuló román csapatok itt rendezték be főhadiszállásukat, kivonulásukat követően pedig a Nemzeti Hadsereg Fővezérsége vette birtokába. *Horthy Miklós* későbbi kormányzó szállásául és hivatalául a 111-112-es, valamint a 114-115-ös szobákat jelölték ki. A húszas években bővült a hotel: emeletráépítéssel 234-re nőtt a kiadható szobák száma, s megnyílt a hullámfürdő.

– Szépsége, elegáns berendezése révén a Gellért csakhamar meghódította Budapestet, de hírnevet szerzett külföldön is – jegyzem az igazgató szavait. – Főhercegek, maharadzsák, írók, művészek, ismert milliomosok laktak itt, s hála az étterem kiváló bérlőjének, *Gundel Károlynak*, szaporodtak a törzsvendégek. A Gellért szakácsai és pincérei számtalan bankettet, fogadást bonyolítottak le a fővárosban éppúgy, mint vidéken. Az eucharisztikus világkongresszus alkalmából például Székesfehérvárott a püspöki palotában 250 személyes büfét és 60 terítékes ebédet rendeztek közreműködésükkel. 1938. augusztus 18-án a székesfehérvári városháza udvarán tartották az országgyűlést. Ezt követően a megyeházán 750 személyes büfét szervírozott a Gellért „csapata". Szakmai berkekben máig emlegetik Gundel Károly egyik legmerészebb bravúrját. Ötszáz személyes nemzetközi összejövetel alkalmából adott vacsorán libamájfelfújtat szervíroztatott. Úgy kellett összehangolni az üres levesescsészék leszedését az asztalokról, hogy arra a percre befejezzék a libamájszeletekkel díszített, magas felfújtak tálalását. Adott pillanatban megindult ötven pincér a tálakkal, ötven másik a vörösboros gombamártással. Ha egyetlen percet késnek, a felfújtak összeesnek, oda az attrakció. Hatalmas taps jutalmazta a nem mindennapi produkciót!

1944 őszén a söröző szomszédságában robbant légiakna már óriási kárt okozott. Aztán jött az ostrom: a bombák és a gránátok a Gellértet sem kímélték. Egy évig tartott a romeltakarítás, az újjáépítés. 1946. március 26-án ötven szobával nyílt meg újra a szálloda. Első tizenhárom vendége egy dán társaság: teherautóikkal élelmiszer-segélyt szállítottak az éhező fővárosba. Aztán fokozatosan helyreállt az éttermek normális élete, több és több szobába költözhettek be a vendégek. Micsoda névsor! A vendégkönyv tanúsága szerint itt lakott a többi között *Marina Vlady* és *Szirmai Albert*, *Richard Nixon* és *Yehudi Menuhin*, *Pablo Casals* és *Anthony Quinn*, *Bruno Kreisky* és a nepáli király, az iráni sah és *Vittorio Gassman*, *Arthur Miller* és *Elisabeth Schwarzkopf*.

Az 1961-ben befejeződött újjáépítés az ötvenes évek építészeti stílusa jegyében szakított a korábbi pompával. Az utóbbi években azonban rengeteg átalakítással új hangulatot teremtettek a szállóban. Érvényesült ez a törekvés a szobák berendezésében is. Külső megjelenésében már azt az atmoszférát árasztja, amely a Gellért Szállót itthon és külföldön egyaránt a nemzetközi nagyszállók sorába emelte.

– Noha a millecentenárium méltó megünneplése nem a hotelek elsődleges feladata – folytatja az igazgató –, mi azért szeretnénk hozzájárulni a jubileum fényéhez. Három éve kezdtük meg a főlépcsőház hatalmas, egyenként húsz négyzetméteres ablakainak színesre cserélését. Már a harmadiknál tartunk: *Bozó Gyula* festőművész remekei a Csodaszarvas legendáját örökítik meg *Arany János* feldolgozása nyomán a színes ablakóriásokon. Két év múlva készül el az utolsó kompozíció, emlékeztetve az államalapításra.

Szeptemberben a névadó Szent Gellértről rendeznek tudományos tanácskozást, halálának 950. évfordulója alkalmából. Ugyancsak a jubileumi esztendő jegyében húsvéttól az éttermekben egy betétet találnak a vendégek az étlapokon. Olyan fogásokat ajánlanak majd, amelyek a magyar gasztronómia régmúltjához tartoznak ugyan, de a mai nyersanyagokból is elkészíthetőek. Meglepetésként a recepteket is közlik.

A Gellért Szálló idei mottója: „Kaptál ma már egy mosolyt?" Jó lenne országosan eltűnődni azon, miként kelthetünk jó érzést embertársainkban. Ami persze nem jelenti azt, hogy az igazgató egyéniségüktől megfosztott embereket látna szívesen az éttermekben és a szállodaportákon, akik ennek a profittermelő tevékenységnek a robotjaivá váltak. Ellenkezőleg: minél több egyéniségre van szükség!

– Öröm itt dolgozni – mondja befejezésül Rubovszky András. – Egyszersmind nagy felelősség is vendégeinkkel szemben. Meggyőződésem, hogy nekünk igenis mindent meg kell tennünk magyar vendégeinkért is, mert egy szálloda nem lehet kizárólag a külföldiek szemében sikeres. Szerencsére sok bankettet és esküvőt rendezünk hazai vendégeknek, akik tanúsíthatják, hogy a Gellért nem tartozik a legdrágább kategóriába. Végül szeretném megjegyezni – mint a szállóról írt kötetben –, hogy önmagában a jó szálloda és a jó vendéglő nem elegendő az idegenforgalomban. Nélküle azonban nincs idegenforgalom.

Gyapay Dénes

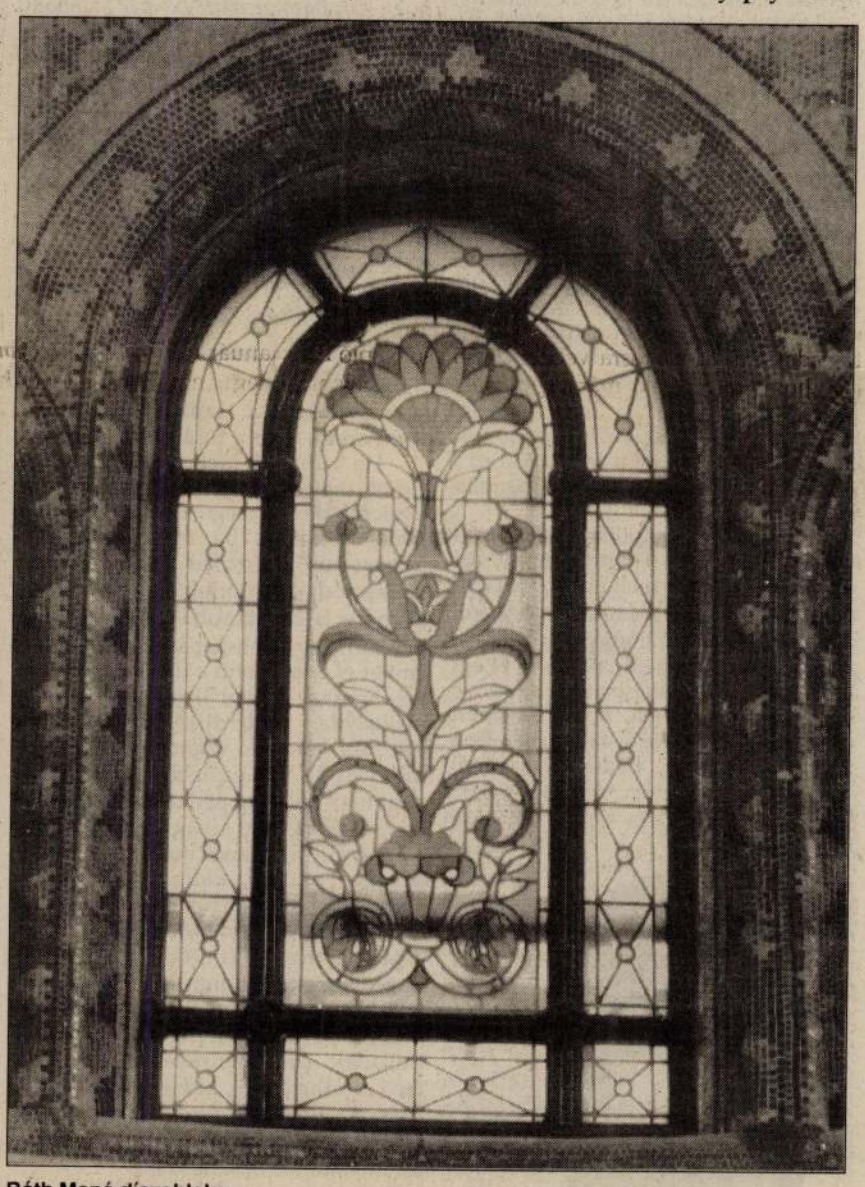

Róth Manó díszablaka

Télikert a háború előtt

Ebédhez terítve

A hét liturgiája

Mindenkinek megvan a maga keresztje. A keresztet lehet vállalni vagy elutasítani, de nem lehet megszabadulni tőle.

Június 30. ÉVKÖZI 13. VASÁRNAP. (A római egyház első vértanúi, Pál.) — *Igeliturgia:* Elizeus és a szunamita asszony története. (2Kir 4, 8—11,. 14—16a.) — II.: A keresztségben Krisztus halálában eltemetkeztünk, hogy vele együtt feltámadjunk az örök életre. (Róm 6, 3—4. 8—11.) — *Evangélium:* Aki nem veszi fel a keresztjét, nem méltó hozzám. (Mt 10, 37—42.) — Zöld, saját mise, Dicsőség, Hitvallás, évközi vasárnapi prefáció. — *Énekrend:* Ho 227. — 591., 616. — 430. — Ho 227. — 598. — Ho 293. — *Zsolozsma:* 1. zsoltárhét.

Július 1. Hétfő. (Tihamér, Áron, Annamária.) — Ám 2, 6—10. 13—16.; Mt 9, 18—22.

Július 2. Kedd. *Sarlós Boldogasszony, Szűz Mária látogatása Szent Erzsébetnél.* (Ottó.) — Saját mise, olvasmányok: Szof 3, 14—18. vagy Róm 12, 9-16b.; Lk 1, 39—56.

Július 3. Szerda. Szent Tamás apostol ünnepe. (Kornél.) — Saját mise, olvasmányok: Ef 2, 10—22.; Jn 20,, 24—29.

Július 4. Csütörtök. Portugáliai Szent Erzsébet. (Izabella.) — Ám 7, 10—17.; Mt 9, 1—8.

Július 5. Péntek. Zaccaria Szent Antal Mária áldozópap. (Emese, Sarolta, Filoména.) — *Elsőpéntek.* — Ám 8, 4—6. 9—12.; Mt 9, 9—13.

Július 6. Szombat. Goretti Szent Mária szűz és vértanú. (Csaba, Tilda, Izajás.) —*Első-szombat.* — Ám 9, 11—15.; Mt 9, 14—17.

Július 7. ÉVKÖZI 14. VASÁRNAP. (Zöld.) — *Igeliturgia:* I.: Zak 9, 9—10. — II.: Róm 8, 9. 11—13. — Evangélium: Mt 11, 25—30. — *Énekrend:* Ho 221. — 591. — 616. — 561. — Ho 221. — 600. — Ho 285.

A PÁPA IMASZÁNDÉKA
július hónapra

Általános: Hogy az állandó diakónusok és munkatársaik egyre jobban tudatosítsák a rájuk bízott szolgálat fontosságát.

Missziós: Hogy a latin-amerikai hivatások számának növekedése új missziós lendületet hozzanak a helyi egyházakba.

IMAÓRÁK—LELKIGYAKORLATOK

Lelkigyakorlatok Leányfalun: Július 1—5.: (4 nap) Pedagógusok, Gyimesi István piarista; **8—12.:** (5 nap) Lelki napok nem szentségi házasságban élők számára, Király Ernő; **20—25.:** Férfiak—nők, Benkő Antal SJ.; **augusztus 13—17.:** Férfiak—nők (4 nap) Temesi József SJ; **szept. 16—20.:** Férfiak—nők (4 nap) Hegyi János SJ. **Papok és elmélyült lelkiéletre törekvő hívek figyelmébe!** Irányított lelkigyakorlatot vezet Beöthy Tamás jezsuita atya: **június 30—júl. 4.; szept. 15—19.; okt. 20—24.; nov. 10—14.** Érkezés vasárnap este, távozás zárónap ebéd után. (Más helyszín is szóba jöhet!) Az irányított lelkigyakorlatban a vezetett rendszeresen beszámol lelki haladásáról; ennek alapján beszélik meg a további elmélkedési anyagot. Érdeklődőknek bővebb tájékoztatót küldünk. Térítési díj napi 1250,— Ft/fő. A jelentkezők részletes tájékoztatót kapnak. Cím: 2016 Leányfalu, Móricz Zsigmond út 141. Tel.: (26) 383-212. Fax: (26) 383-302.

A Szombathelyi Katolikus Továbbképző Intézet (Karmelita u. 1. Pf. 211. 9701. Tel.: (94) 329-712) programjai: Július 15. hétfő este 6 órától 20. reggel 9 óráig.: Lányok lelkigyakorlata. 12 év feletti lányok számára egy időben szervezünk két lelkigyakorlatot 12—15 éveseknek és a 16 év felettieknek. 1. korcsoport vezetője: Matkovics Mária Emerika orsolyita nővér. 2. korcsoport vezetője: Bartha Angéla szociális testvér. Lelki vezető: Ströber László plébános. **Jelentkezési határidő: július 1.** Részvételi díj: 3500,— Ft/fő. **Augusztus 8. csütörtök este 6 órától 11-én reggel 8 óráig:** „Fiúnapok". Várják mindazokat a 16 és 22 év közötti katolikus fiúkat, akik tájékozódni szeretnének korosztályukat érintő problémák megoldásában: szüleikkel való kapcsolat, barátság, szerelem, pályaválasztás stb. Vezeti: Varga Péter, a Zászlónk című ifjúsági lap főszerkesztője. **Jelentkezési határidő: július 1.** Részvételi díj: 2000,— Ft/fő. **Augusztus 22-én, csütörtökön 9 órától 25-én du. 2 óráig:** Hitoktatók továbbképzése. A három nap témája: a hitvallás, a szentségek és az erkölcsi élet alapvető igazságai a gyermekkatekézisben, különös tekintettel a módszertani és gyakorlati szempontokra. A szemléltető eszközök alkalmazása. Vezeti: Batta Éva, Fogassy Judit és Stafford Kriszta, a Jézus Szíve Nővérek Társaságának tagjai. **Jelentkezési határidő: július 1.** Részvételi díj: 3000,— Ft/fő.

A Nyolc Boldogság Katolikus Közösség hivatásztisztázó lelkigyakorlatokat szervez 18 és 40 év közötti férfiaknak és nőknek, akik hívást érezhetnek magukban Isten mélyebb követésére. A személyes lelki út eldöntésében szeretnénk segíteni tanításokon, lelki kísérésen, egyéni és közös imádságokon keresztül, teljes szilenciumban. Helye: Homokkomárom (Nagykanizsától 10 km-re fekvő Mária-kegyhely). Első időpont: **július 29—aug. 3.** Második időpont: **augusztus 19—24. Jelentkezési határidő: július 20.** A lelkigyakorlat költségeihez mindenki lehetőségéhez mérten járulhat hozzá a helyszínen. Minden jelentkezőt kérünk, hogy levélben írja le röviden, mit vár a lelkigyakorlattól! Címünk: Nyolc Boldogság Katolikus Közösség, 8777 Homokkomárom, Ady E. u. 2. Tel/fax: (93) 356-113.

EGYHÁZI ZENE

A budavári Nagyboldogasszony (Mátyás-) templomban június 29-én, de. 10 órakor Büky Géza: Missa festiva pro iustos. **30-án, de. 10 órakor** Vincze Ottó: Missa, Vavrinecz Mór: Te Deum.

A Budapest-belvárosi főplébániatemplomban június 29-én, du. fél 5 órakor egy órás hangverseny Liszt és Kodály énekkari és orgona műveiből. Orgonál: Virágh András, Vezényel: Virágh Endre. **30-án de. 10 órakor** Liszt: Missa choralis, Lassus: Benedicam Dominum, Harmat: Te Deum laudamus, 150. zsoltár.

A budapesti Szent István-bazilikában június 30-án, de. 10 órakor Lajtha: Mise op. 54., Liszt: Tu es Petrus. **Július 1-én este 7 órakor** Virágh András orgonahangversenye. Műsoron: Liszt: Choral, Orpheus, Ave maris stella, Ad nos ad salutarem undam.

A Sziklatemplomban (Bp. XI., Szent Gellért rkp. 1/a.) június 30-án a du. 5 órai szentmisén közreműködik a Laudate ének-zenei popegyüttes. Ezt követően zenei összeállítást adnak elő.

Az óbudai Szent Péter és Pál főplébániatemplom búcsúján, június 30-án de. 11 órakor Haydn: Nelson mise, este 8 órakor: Schubert: C-dúr mise. Közreműködik a Collegium Musicum (USA) hangszeres együttese és szólistái, valamint a templom kórusa.

A Deák téri evangélikus templomban június 30-án, este 6 órakor Kovács László Attila kolozsvári orgonaművész hangversenye. Műsoron: Bach, Mendelssohn, Liszt, Hidas művek szerepelnek.

A balassagyarmati Főplébániatemplomban június 30-án du 4 órakor millecentenáriumi orgonahangverseny lesz határőrök, rendőrök, pénzügyőrök, börtönőrök és tűzoltók részére. Közreműködik: Prof. Gergely Ferenc orgona, Tóth Tibor hegedű, a Balassagyarmati Fúvós Kvintett, a Szent Felicián Kórus, vezényel Varga János, és városi versmondók. A műsort Koza József kanonok-plébános vezeti. Díszvendégek az egységek tábornokai.

A veszprémi Székesegyházban június 28-án, este 8 órakor Solymosi Ferenc orgonahangversenye lesz. Műsoron Bach, Liszt, Kodály művek hangzanak el.

Veresegyházán a millecentenárium alkalmából rendezett hangversenysorozat következő koncertjén, június 29-én este 7 órakor Martin Stefan (Németország) és a Hallei Városi Fiúkar működik közre (vezényel: Stefan Bevier) a katolikus templomban.

A veresegyházi Református templomban június 27-én, este 7 órakor zenés áhítatot tart a „Besorah" (Örömhír) holland utazókórus. Közreműködik: André van Vliet orgonán, Alföldy-Boruss Eszter fuvolán, Nagy Csaba oboán, vezényel Wim Klein Haneveld.

A Kemencei Egyházközség képviselő testülete és Karitász Csoportja szeretettel vár minden kedves vendéget a kálváriabúcsúi egyházi rendezvényeire. „Énekeljünk együtt Sillye Jenővel Kemencén". Program: július 6-án este 7 órakor egyházi rock-koncert a plébániakertben. 7-én, de. 11 órakor szentmise a kálvárián. Szállásigény bejelentése és felvilágosítás: (27) 365-174, 06 (60) 410-461 telefonszámokon.

A Nemzeti Filharmónia a „96 Magyarország-Millecentenáriuma Orgonahangversenyek" című sorozat keretében július 1-én, este fél 8 órakor a székesfehérvári Szent Imre templomban („Barátok") zenekari orgonahangversenyt rendez. Közreműködik: Győrffy Gergely hegedű, Kovács Endre orgona és az Alba Regia szimfonikus zenekar, vezényel: Sugár Miklós.

MEGEMLÉKEZÉS

Az Isteni Szeretet Leányai Kongregáció magyarországi letelepedésének 125. évfordulóján a volt Szent Margit Intézet (Bp. IX., Knézich u. 1—13.) öregdiákjai megkoszorúzzák az egykori iskolájuk — a szerzeteskongregáció első magyarországi házának — falán 1993-ban elhelyezett emléktáblát. Szeretettel várják a volt Isteni Szeretet Leányai iskolák és óvodák pedagógusait és öregdiákjait. **A koszorúzás időpontja: július 2. kedd, délután 3 óra.**

Szentpéterfa 775 éves. A megemlékezés programja: június 27-én: Emlékezés az ősökre. 3 órától gyülekezés a plébánián. Ünnepélyes megnyitó a sátorban 4 órakor. 6 órakor koncelebrált szentmise a püspök atyákkal a plébániatemplomban, gyertyagyújtás a sírokon. 28-án: Hálaadás napja. 8 órakor gyalogos zarándoklat Kertesre, 10 órakor koncelebrált szentmise Paul Iby püspök úrral, ájtatosság, piknik a hegyen, este színdarab és találkozó a sátorban. 29-én: Védőszentjeink tiszteletére. 10 órakor koncelebrált szentmise, délután ájtatosság, folklor műsor, esti találkozó a sátorban. 30-án: Világi búcsú napja. 10 órakor ifjúsági szentmise a sátorban, délután litánia, sportrendezvények, esti bál a sátorban.

HALÁLOZÁS

Bakos Ottó tb. kanonok, kiérd. esperes, főszentszéki bíró, tomai plébános életének 74. hűséges papi szolgálatának 49. évében június 9-én az Örök Hazába költözött. Temetése június 18-án volt a bajai Rókus-temető papi kriptájában.

Horváth Mária Hildegárd ny. tanítónő életének 88. évében június 6-án elhunyt. Temetése június 27-én volt a pécsi központi temetőben.

Zanyi Borbála Irgalmas nővér életének 83., szent hivatásának 63. évében június 14-én elhunyt. Temetése Bakonybélben volt június 17-én.

Farkas Ilona Bianca IML nővér életének 80., szerzetesi hivatásának 56. évében, rövid szenvedés után június 14-én a sárvári kórházban visszaadta lelkét Teremtőjének. A szombathelyi szalézi templom kriptájában, szalézi paptestvére mellé helyezték örök nyugalomra.

Lőcsey Piroska Maria Hugolina Ferences Szegénygondozó Nővér életének 88. évében, június 14-én Kiskunfélegyházán elhunyt. Temetése június 18-án volt a Kiskunfélegyháza-felső temetőben.

Stefánia Kratochvilva M. Inacencia nővér 80 éves korában március 28-án Znojmón elhunyt.

Schubert Stefánia IBMV. nővér életének 81., szerzetesi hivatásának 53. évében június 10-én Budapesten elhunyt.

Dr. Keglevich Kálmánné életének 93. évében az Örök Hazába költözött. Temetése az óbudai temetőben volt június 24-én.

Fájdalommal tudatjuk, hogy **Szentgyörgyi Péter** szobrász életének 77. évében elhunyt. Temetése július 1-én de. 10 órakor lesz a budafoki temetőben. Gyászolja a család és barátai.

Műemlék jellegű templomunkban a missziós keresztnél és az épülő új altemplomban adományozások révén **urnahelyek válthatók.** Az adományokból közösségi ház épül. Cím: Bp. XIX. Tass u. 5. 9—13 óra között. Tel.: 157-0547.

El nem évülő urnafülkék válthatók az elkészült Szt. György templom altemplomában (X. Sörgyár út 73/A.) Tel.: 261-0208.

El nem évülő urnahelyek válthatók a budapesti Szent Mihály templom alatt lévő kriptában (Angolkisasszonyok, Bp. V., Váci u. 47/b. Tel.: 137-8116). Jelentkezési idő: délután 6-tól fél 7-ig a sekrestyében.

El nem évülő URNAHELYEK válthatók a budapesti Nagy Szent Teréz plébániatemplom alatt lévő kolumbáriumban (Bp. VI., Nagymező u. és Király u. sarok). Jelentkezni lehet szerdán du. fél 5-től fél 7-ig, pénteken 10—12-ig és vasárnap 11—12-ig a plébániahivatalban (Bp. VI., Pethő S. u. 2.).

EL NEM ÉVÜLŐ 1-2-3 személyes urnafülkék válthatók a martfűi Szent Tamás templom kolumbáriumában. Ilyen módon is támogathatja a templom belső, művészi munkáinak befejezését. Megtekinteni és érdeklődni a templom búcsúján, július 7-én de. 10 órakor lehet vagy telefonon (56) 470-073 a tiszaföldvári plébánián.

KÉZIRATOKAT NEM ŐRZÜNK MEG ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA

Új Ember
KATOLIKUS HETILAP

Főszerkesztő: Rónay László
Főszerkesztő-helyettes: Kipke Tamás
Főmunkatárs: Parancs János
Szerkesztőség: Bókay László, Elmer István, Feszler Magdolna, Giczy György, Szerdahelyi Csongor, Szikora József, Tóth Sándor
Gépi tördelés: Kálmán György
Felelős kiadó: Horta Gábor

Sorozatterv: T. Szatmári Gabriella
Nyomás: Szikra Lapnyomda Rt.
Táskaszám: 96-2680
Felelős vezető:
Lendvai Lászlóné mb. vezérigazgató
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest V., Kossuth L. u. 1., I. 1. 1053
Postacím: Budapest, Pf. 111. 1364
Telefon: szerkesztőségi ügyek, előfizetés, terjesztés: 117-3661,
fax: 117-3471
Egyéb kiadóhivatali ügyek: 117-3933
Csekkszámla: OTP VII. 11707024—20168207. sz.
Templomi árusítás és előfizetés az Új Ember Kiadóhivatal útján
Előfizetési díjak negyedévre 375 forint, fél évre 750 forint, egész évre 1500 forint.

Terjeszti a Magyar Posta Rt., HÍRKER Rt., NH Rt. és alternatív terjesztők
ISSN 0133—1205

SZOLGÁLTATÁS

TORONYÓRÁK korszerűen, világszínvonalon, rádióvezérléssel. Kapcsolóórák, TOREL

KEGYTÁRGYAK a készítőtől! Rózsafüzérek, fa- és fémkeresztek széles választéka, fali és talpas kivitelben. Gyertyatartók, gyertyalámpák, képkeretek és egyéb kegyeleti ajándéktárgyak kaphatók a Bp. XV., Rákos u. 185. szám alatt. Kiszolgálás: kereskedők és plébániák részére. TÖRÖK László kegy-

DIPLOMATA lakás berendezéshez antik bútort, festményt, vitrintárgyat vásárolunk. Tel.: 212-4826.

KATA Antikvitás üzletünkben vásárolunk bútort, hangszert, festményt, órákat, dísztárgyakat, játékot, hagyatékot. Vidékre is

IGÉNYESNEK eladó az 1700-as évekből származó, észak olasz, vallási témájú barokk festmény, hibátlan, eredeti keretben. Érdeklődni lehet a 131-2471-es telefonon, 10—18 között.

KERESEK régi játékokat játékvasutat, autót, hajót, repülőt, katonát, matchboxot, ré-

SOLYMÁRI nyugdíjas otthonunkba még szabad lakrészek leköthetők. Részletes információ hétfőn és szerdán, 9—2-ig, 326-7348 telefonon.

KERESEM azt a családnélküli, idős, segítségre szoruló, igényes budapesti nénit, akinek többszobás otthonából hiányzik a gon-

BICSKÉN 500 nöl zártkerti szőlő, gyümölcsös nyaralóval, teljes felszereléssel eladó. Irányár: 700.000 Ft. Tel.: 114-3557.

150 négyszögöles telken eladó egy háromszobás családi ház Budafokon vagy nagy lakásra cserélem a XI. kerületben értékegyeztetéssel. Tel.: 226-4690.

ISTENBEN bízó lélekkel keresem azt a belső értékekkel megáldott, 37—47 év közötti, művelt, magas fiatalembert, aki örök életre szóló házastársam lenne. „Az igazi csodák mindig csendben történnek. 632"

36 éves rk., magyarul beszélő fiatalember Németországból rk. vallású, káros szenvedélyektől mentes leány ismeretségét

Magyar éremművész a Szentatyánál

A Szentatya kihallgatáson fogadta *Bozó Gyula* festő- és éremművészt *Bratinka József* vatikáni nagykövet kíséretében, április 17-én a Szent Péter téren. A művész ebből az alkalomból a szentségekről készült éremsorozatát nyújtotta át II. János Pálnak.

Az ajándékért Mons. *L. Sandri* levélben tolmácsolta a Szentatya köszönetét és jókívánságait. „Mélyen Tisztelt Bozó Úr! Szeretném értesíteni a gyönyörű érmek vételéről, amelyeket a folyó év április 17-i audiencia alkalmából nyújtott át a pápának.

Szabadjon egyúttal megbízásából közölnöm, hogy a Szentatya őszinte köszönetet mond az Egyetemes Egyház Feje és legfőbb Tanítója személyével és apostoli tisztségével szembeni tisztelet és ragaszkodás ezen jeléért, amelyet nagyra értékel s amely örömmel töltötte el.

II. János Pál pápa további sikert kívánva festői és éremművészi alkotó tevékenységéhez, szívből kéri a Jóisten atyai oltalmát és segítségét Önnek, kedves Hozzátartozóinak és mindazoknak, akik az élet és a hit útján Önhöz közel állnak."

A SZENTATYA

az Eukarisztiáról

Úrnapján, az Oltáriszentség ünnepén az egyház újra és újra fölfedezi, hogy az Eukarisztia — zarándoklat, úton járás. Az ószövetségi olvasmány a pusztai vándorlást idézi fel, amikor Isten mannával táplálta a népet. Ismeretlen ételt adott nekik. Amikor Nagycsütörtökön vacsorához ültek, az apostoloknak sejtelmük sem volt arról, , hogy Mesterük mit fog hamarosan mondani: hogy ez a kenyér az Ő igazi teste és ez a bor az Ő igazi vére. S amikor Jézus beszélt, vajon megértették-e? Csak később eszméltek rá egészen, hogy éppen ennek az ételnek és italnak az erejéből lesznek képesek végig-

A meg nem születettekért!

Szent Antal egyházdoktori nagyságát kevesen ismerik, inkább a mindenben segítő és ügyintéző szentet látják benne. Ünnepén sokfelé Magyarországon, így templomunkban is, Máriabesnyőn, ősi hagyományként a gyermekeket megáldjuk, és liliomot szentelünk.

Az Úr Jézus szavai: „Ha nem lesztek olyanok mint a gyermekek...", „aki befogad egy ilyen gyermeket..." Ezek az evangéliumi mondatok jellemzik legjobban lelki beállítottságát. Istenhez fűződő kapcsolata és ártatlansága példa lehet minden krisztushívő számára. Közbenjárása által ezt a lelkületet kérjük mindannyiunk számára, amikor megáldjuk a gyermekeket és megszentelt liliomot adunk kezükbe.

Égi jelek

Egyre több házban foghatják „égi jelek" útján Székelyföldön is a Duna Televízió adását, s mellette a nyugati csatornákat. Csíkszentimrén Vass Zoltán István plébános, szentszéki tanácsos a kisebb karbantartásokat a parabola antennán maga végzi, Jakab Zsigmond segítségével.

Szabó Sándor

Papszentelések

MEGHÍVÓ

A MÓRA FERENC MÚZEUM

tisztelettel meghívja Önt és barátait

• BOZÓ GYULA •

festő- és éremművész, tanár jubileumi éremkiállítására,

•

amelyet 85. életévében a szülőváros és a művész kölcsönös ragaszkodása jegyében rendezünk meg a Fekete házban (Szeged, Somogyi Sz. u. 13.)

1998. november 20-án 15 órai kezdettel.

•

A kiállítást megnyitja: LEÁNYFALUSI KÁROLY

a Magyar Éremgyűjtők Egyesületének elnöke

•

A kiállítást a művész és a Móra Ferenc Múzeum gyűjteményéből rendezte: Nagy Ádám muzeológus

MINDSZENTY JÓZSEF hercegprímás újratemetése alkalmából **BOZÓ GYULA** érme- és festőművész éremsorozattal tiszteleg a főpap emléke előtt. Az érmek az Ecclesia Szövetkezet boltjában megvásárolhatók (Budapest, Ferenciek tere 4.).

Már tíz éve, hogy megkértem Fayköd Mária Zsuzsát, a Franciaországban élő magyar művésznőt, hogy carrarai márványból faragja meg a keresztút tizennégy állomását, melyet Mindszenty bíboros emlékének szentelek. Az anyagi fedezetet belga jótevőim biztosították. Mikorra a kútvölgyi engesztelő Mária-kápolna felújítása elkészült, a keresztút is megérkezett Franciaországból. A kápolna mögött, a Mária-kút körül helyeztük el a tizennégy márvány domborművet. Márványtábla jelzi: „Devictus Vincit", Mindszenty József, Magyarország bíboros hercegprímásának keresztútja. Egy kis pajzsban a bíboros jelszava: „Sacra Pannonia." A keresztút végén szintén márványtábla jelzi: „Ajándékozta — Flandria." Mindszenty bíboros hamvainak Mariazellből való hazahozatala napján, 1991. május 3-án, délután 3 órakor *Szántó* Konrád ferencesrendi történész áldja meg ünnepélyesen a keresztutat. Flandriát belga atya által vezetett csoport képviseli.

Ezúttal kérem fel Mindszenty bíboros atyánknak, a magyarság vértanújának tisztelőit, hogy az ünnepségen vegyenek részt. Egész élete keresztút volt a magyarságért, hősi helytállása és a népért folytatott küzdelme vértanúvá avatta. Minden idők keresztény magyarjának ideálja kell hogy legyen. A magyarság is „legyőzve győzött" a keresztel, mely most is egyedüli reménységünk.

Regőczi István,
a kútvölgyi engesztelő kápolna lelkésze

reverendát hozni nem kell. Papok lebráláshoz, albát, stólát hozzanak. Közös imák végzéséhez Kis Zsolozsmát, Kis Magyar Uzuálist, Hozsanna imakönyvet, Népénektárt, Népdal zsoltárok füzetét szíveskedjenek hozni.

Személyi adatok: Papok egyházmegyéjüket, szentelési évüket, világi hitoktatók működésük helyét szíveskedjenek közölni, ahol egyházmegyei megbízás alapján működnek.

Igazolás: A lelkigyakorlat elvégzéséről a Papnevelő Intézet küld igazolást az illetékes Egyházmegyei Hatósághoz.

Elhelyezés: Részben egyágyas cellákban, részben közös hálóteremben. A beosztásnál figyelembe veszik a szentelési évet, valamint az előre jelzett egészségi állapotot.

A lelkigyakorlat témája: Az Isten pedagógiája. (A pedagógus Isten szeretettel nézi a nevelendő embert, az ember keresi és megszereti az Istent. Isten hallgatva-eltűrve nevel, mert bízik az emberben, és biztos saját gyógyító erejében. Isten megbocsátással, de szenvedéssel és megpróbáltatással is nevel. Isten jutalmaz és büntet, de büntet-e a földön egyáltalán? Próbatételek, lelki harcok, lelki fegyverek forgatása. Az alázatos bűnvallomás és bocsánatkérés pedagógiája. Mitől vonzó, érthető, mitől hatékony Isten pedagógiája? Isten atyai pedagógiájának egyszemélyi modellje Jézus. Kedden és szerdán csoportos dialógusok az Isten csendes-igéshangos pedagógiájáról.)

Előadók: Pápai Lajos megyéspüspök, Rózsa Huba, Németh László, Péteri Pál, Oláh Miklós, Seregély István érsek, Bosák Nándor, Mayer Mihály megyéspüspök, Pásztor Győző, Keszthelyi Ferenc.

A lelkigyakorlat spirituálisa Mayer Mihály megyéspüspök.

Homíliák: Hogyan jeleníti meg az Atyát 1. a pápa, 2. a püspök és a papok? 3. Hogyan jelenítse meg az Atyát a katekéta?

Szeretettel várja a magyar katolikus hitoktatás elkötelezettjeit győri lelkigyakorlatára: a hitoktatási bizottság továbbképzési munkacsoportja.

Bozó Gyula érmeműv.

Megvitatta a békefenntartást a várakozó BT

Clinton kongresszusi támogatást kér a balkáni küldetéshez

(Tudósítónktól)

WASHINGTON – Sikerrel teljesítették feladatukat – köszöntötte *Clinton* elnök ünnepélyesen a Fehér Ház kertjében a Szomáliából hazatért tengerészgyalogosokat, s rögvest tudatta Amerikával, hogy *„új küldetések várnak"* hadseregére. Hiszen a világot mozgósítani kell „új módon megfelelni új kihívásoknak", s a hidegháború utáni „új szakaszban" *nemzetközi partnerséggel* kell megvalósítani a békefenntartást. Az természetesen nem lehet „nyitott vagy rosszul kijelölt" vállalkozás – próbálta megnyugtatni az elnök a balkáni célok „körülhatárolását" sürgetőket, ám Clinton szerint, ha Amerika nem is lehet világrendőr, mégsem adhatja fel világvezetői szerepét. Ezek az elvi általánosságok mintegy jelezték, hogy milyen szónoki fordulatokkal készül Clinton a *legalább húszezer amerikai katonát bevető* bosznai békefenntartást megindokoló tévébeszédére. A ceremónia szerda délelőtti időpontjában még nem volt ismeretes a boszniai szerbek döntése, amelyet természetesen Washingtonban is izgatottan várt a kormány és a közélet. Előzőleg névtelenül megnyilatkozó főtisztviselők erősen *bizakodtak* a béketervet jóváhagyó döntésben, miközben a State Departmentben és a Pentagonban „két sínen" haladt a tervezés. Abban azonban mindkét pártnak a beavatkozásért nem túl lelkes politikusai is egyetérteni látszottak, hogy a „kardcsörtetést" követően *Clinton szavahihetőségét kínosan érintené* a szerb „nem" utáni *visszatáncolás* az immár köztitokká vált légi csapásoktól. A *Fox* tévéhálózat reggeli híradójában az európai szövetségesek gyámoltalanságát és a *Bush*-kormány tehetetlenkedését kemény szavakkal számon kérő demokrata Tom *Lantos* jószerivel *mint eldöntött tényről* beszélt egy ilyen katonai lépésről. S az *NBC*-híradóba Moszkvából kapcsolt *Nunn* és *Lugar* (beavatkozáspárti demokrata, illetve republikánus) szenátor úgy vélte, *Jelcinék* nem fognak igazi akadályt gördíteni a kemény lépések elé.

Közvetlenül a ceremónia után kétpárti kongresszusi vezetőket fogadott az elnök, kinek a beavatkozást szorgalmazó demokrata és republikánus politikusok javában igyekeznek biztosítani a kért *törvényhozási támogatást*, vagyis a balkáni akciót helyeslő határozatot, amolyan *felhatalmazást* (a vietnami korszakban, 1973-ban hozott „háborúzási törvény" *csak hatvan napot biztosít* az elnöknek csapatok bevetésére, márpedig éppen a szomáliai békebevetés elhúzódása jelezte, hogy ez mennyire kevés, ezért kellene tágabb időtartamú „mandátum"). S egy, a kongresszus „véleményét" kifejező határozatra azért is szüksége van Clintonnak, hogy meggyőzze a külföldi vállalkozástól egyelőre többségében *ódzkodó lakosságot*: nem háborúba küldi a katonákat, hanem *a béke biztosítására*.

Megvitatta zárt ajtók mögött a boszniai helyzetet a Biztonsági Tanács is, amely először meghallgatta *Vance* beszámolóját az athéni alkudozásról, majd *Butrosz Gáli* főtitkár vázolta elképzeléseit a balkáni békeküldetésről. Lapunk értesülése szerint menet közben jött híre a zepai harcoknak, amelyekről az ENSZ-nek nem volt saját értesülése, s Vance telefonált *Milosevicsnek* és *Karadzsicsnak* a megfigyelők odaengedése (és persze a tűzszünet) végett. A főtitkár jelezte, hogy folyik az egyeztetés *Wörner* NATO-főtitkárral, ám Butrosz Gáli a hangsúlyt ismét az ENSZ-fennhatóság biztosítására helyezte: az amerikai parancsnoknak naponta kellene jelentenie Vance utódjának, az új ENSZ-közvetítő *Stoltenbergnek*. Ezt különben *mind a franciák, mind az oroszok felettébb szorgalmazzák* (hiszen egyikük sincs a NATO katonai szervezetében).

Avar János

Jelcin és Christopher nem tárgyalt a katonai beavatkozásról

(Tudósítónktól)

MOSZKVA – „Gyakorlatilag nem vitatta meg „Borisz *Jelcin* az amerikai külügyminiszterrel semmilyen boszniai katonai beavatkozás tervét – jelentette szerdán az orosz elnök és Warren *Cristopher* találkozóját követően, jól tájékozott forrásra hivatkozva az *Interfax* hírügynökség. Jelcin lényegében elhárította a kérdés áttekintését, mondván, hogy mivel a bosznai szerbek vezetője Athénban aláírta a *Vance–Owen*-féle rendezési javaslatot, a külső fegyveres intervenció problémája „jelenleg nem vetődik fel".

A kedd este európai körútjának befejezéseként Moszkvába érkezett Christopher vendéglátójával, *Kozirjev* külügyminiszterrel folytatott megbeszéléséről kiadott közös sajtóközlemény ugyanakkor kissé más megvilágításba helyezte az amerikai–orosz konzultáció eredményét. Arra az esetre ugyanis, ha a boszniai szerbek parlamentje mégsem erősítené meg *Karadzsics* athéni beleegyezését a Vance-tervbe, a felek „új, szigorúbb intézkedések" haladéktalan fontolóra vételét ígérték. *„Semmilyen lépés nincs előre meghatározva, és nem is zárható ki a tárgyalásokból" – hangzik a dokumentum dodonai formulája*, amelyet a tudósítók állhatatos próbálkozásai dacára sem Christopher, sem Kozirjev nem óhajtott megfejteni az eszmecsere után megtartott sajtóértekezleten. Csupán az amerikai diplomácia irányítója ejtett el egy megjegyzést, miszerint Clinton elnök minap előterjesztett elképzelései „változatlanul az asztalon fekszenek". Kozirjev pedig a maga részéről az Interfax kérdésére válaszolva utalt arra, hogy *Gracsov* védelmi miniszter is jelen volt a Christopherrel történt megbeszélésen.

Moszkva és Washington egyébként „nyomatékosan felszólította" a boszniai válságban érintett feleket és mindenekelőtt a boszniai szerbeket, hogy a Vance–Owen kezdeményezésnek megfelelően cselekedjenek. Az amerikai–orosz konzultációk nyomán közzétett kommüniké hangsúlyozza, hogy az Egyesült Államok és Oroszország kész *közös erőfeszítéseket* tenni a Vance–Owen-terv megvalósítása végett, beleértve az ENSZ égisze alatt szervezendő békefenntartó akciókban való közreműködést.

Jelcin sajtószolgálata útján szerda este nyilatkozatban üdvözölte Karadzsics csatlakozását a nemzetközi béketervhez, és kifejezte reményét, hogy a boszniai szerbek parlamentje is felelősségérzetről tesz tanúbizonyságot: *jóváhagyja* vezetőjének döntését. Oroszország határozott támogatást fog nyújtani mindazoknak, akik elfogadják az ENSZ közvetítőinek indítványait, de azt sem fogja elnézni *senkinek sem*, hogy kibújjék a vállalt kötelezettségei alól – figyelmeztetett az orosz államfő, hozzáfűzve, hogy *ebben az összefüggésben* Moszkva hajlandó tevőlegesen hozzájárulni az ENSZ Biztonsági Tanácsában körvonalazódó békefenntartó művelethez.

V. L.

TAVASZI VÁSÁR A TERÉZVÁROSI TEXTILÁRUHÁZBAN

Cím: Budapest VI., Király u. 54–60.
Darabszőnyegek 20%, padlószőnyegek 10%, ágynemű 20%, függöny 20%, bútorszövet 20%, ruházati méteráru 30% engedménnyel.
Olcsóbbnál is olcsóbb! A TERÉZVÁROSI TEXTILÁRUHÁZBAN.

1460

Bénító nemzetközi nyomás alatt ülésezett a palei szerb parlament

(Folytatás az 1. oldalról)

A külföldi vendég *Micotakisz* görög kormányfő, aki az athéni sikert – amelyet szinte a maga diplomáciai diadalának tart – szeretné megerősíteni. Az ülésen jelen voltak még a „kormány" tagjai és a katonai vezetők is, köztük Ratko *Mladics* főparancsnok.

Azt szinte már előre tudni lehetett, hogy nem éri sok dicsérő szó a tervet, amelyet a boszniai szerb vezető aláírt ugyan, de ő maga is katasztrofálisnak tart. Ezt így ki is mondta Karadzsics. A projektum ugyanis tagadja az önrendelkezés jogát, a szerbeket visszakényszeríti Bosznia-Hercegovinába, s meg kell elégedniük a terület 43 százalékával. Mindazonáltal a terv elfogadását javasolta a szörnyű nyomás és fenyegetés miatt. A NATO erői lőni fogják a szerb állásokat, a hidakat és az utánpótlási vonalakat, figyelmeztetett. „A szerbséget fenyegető veszély óriási, de óriási a veszteség is, ami a szerbséget éri." Azt is elmondta, hogy Athénban újabb részleteket ismertettek, amelyek reményt keltenek, hogy *a jövőben majd megvalósul* az, ami jelen pillanatban elérhetetlen, vélte a boszniai szerb vezető. Az ülés külföldi vendégei is felszólalásaikban Karadzsicshoz hasonlóan az elmarasztalt okmány elfogadását javasolták. Micotakisz azt emelte ki, hogy „ne adjanak okot az intervencióra", Milosevics pedig azt hangoztatta, hogy „a megoldás szavatolja a szabadságot és egyenrangúságot". (Az ülésnek azt a részét, amelyben ezek a felszólalások elhangzottak, közvetítette a rádió.)

Paléban lapzártáig nem született meg a döntés, s plenáris ülés befejeződött. A vitát képviselői csoportokban folytatják. Késő este is megoszlottak a vélemények. Nyugati értesülések szerint a küldöttek 2:1 arányban megszavaznák a dokumentumot. Huszan szólaltak fel, s többségük a terv elfogadása mellett küldhessék a 65-75 ezer békefenntartó katonát. Ezzel kapcsolatban nagyon sok részlet kiszivárgott már. Kezdve attól, hogy honnan és milyen egységek érkeznek Boszniába, milyen fegyverzettel vannak ellátva, milyen akciót végeznek a hadműveletek keretein belül, ami arra utal, hogy a katonai szerepvállalásra – ha

Boszniai szerb gyerekek talán már a béke reményében dugnak virágot a fegyvercsőbe

(Reuter-fotó)

foglalt állást, de kiegészítő feltételeket szabtak. Az amerikaiak azonban nem is igen várnak a döntésre, és Lord *Owen* is úgy nyilatkozott, hogy a palei „nem" sem befolyásolja a békeerők telepítésének további tervezését. Hírügynökségi értesülések szerint a Pentagon készültségbe helyezte a NATO kötelékéhez tartozó amerikai erőket, az utolsó simításokat végzik a terveken, hogy amikor a BT zöld utat ad, a helyzet úgy hozza – napok alatt sor kerülhet, jóllehet Amerika nem nyerte el európai szövetségeseinek lelkes támogatását egy radikálisabb fellépéshez.

A Vance–Owen-béketerv elfogadása körüli diplomáciai, politikai huzavona elvonta a figyelmet a boszniai harci fejleményekről, pedig a köztársaság egyes vidékein riasztó a helyzet. Most Zepa város jutott Srebrenicához hasonló sorsra. *Morillon* tábornok kész személyesen Kelet-Boszniába menni, ha szükség mutatkozik. Közben megállapodott a szerbekkel, hogy kéksisakos megfigyelőket visznek sürgősen ebbe a városba. De a többi fronton sem hallgattak el a fegyverek. Nagyobb hadműveletekről azonban nem jelentettek.

Koszovóban újabb tűzharc volt a rendőrség és albán nemzetiségű polgárok között. Két albán életét vesztette, egy rendőr pedig súlyosan megsebesült. A hivatalos verzió szerint a közlekedési rendőrség csak rutinellenőrzést végzett. A két albán gépkocsija azonban nem állt meg, hanem – mint a *Tanjug* állítja – rálőttek a rendőrökre.

A hatalmon levő Szerbiai Szocialista Párt vajdasági szervezete éles hangú közleményben esett neki a VMDK-nak. *Ágoston* Andrásnak a szerb kormányfőhöz intézett levelét egyenesen *szeparatista* hangvételűnek, provokatívnak, elfogadhatatlannak nevezték. Szerbia alkotmánya és a Vajdaság statútuma széles körű jogokat biztosít a kisebbségeknek, hangoztatja az uralmi párt tartományi vezetősége, s azzal vádolja az érdekvédelmi szervezetet, hogy tudatosan választotta ki ezt a pillanatot a szeparatista és szecesszionista pretenciók kinyilvánítására, ami kísérlet arra, hogy ingataggá tegye a helyzetet.

Sebestyén Imre

Az úgynevezett boszniai Szerb K
ezelőtti választásokig nyúlik vissza,
viában köztársaságonként, így Bosz
hoz járultak a polgárok, hogy megvá
a szavazás egyben a köztársaság dem
muzulmán, 38 szerb, 18 horvát nem
denki etnikai hovatartozásának meg
sőbb, tavaly tavasszal már a kivál
Hercegovinában is. Ezen csak a m
részt. Ezt megelőzően a bosznai sz
korlatilag százszázalékos részvétel
vábbra is Jugoszláviában akarnak é
válási folyamat, a nemzetközi közö
Bosznia-Hercegovinát, a szerb képv
tak a köztársasági parlamentből, s m
sukat.

Az úgynevezett boszniai Szerb Kö
radzsicsot választották, aki korábba
frakciójának vezetője volt. A képvis
aki korábban Bosznia-Hercegovina
boszniai szerbeknek saját kormán
székhelyű parlamentben több párt f
Demokratikus Párt (amelynek Kara
Párt, a Megújhodási Mozgalom. Eze
hasonlítanak a szerbiai pártokhoz.

A képviselők nagy része a boszni
városparancsnoka. A valamelyest j
fémjelzett vonal képviselői elsősorba
ből kerültek ki. A „Vaslady"-nek ne
Szerb Köztársaság alelnöke a radik
Szerbiától messzebb lévő körzetekbő
nak többségben – városaik létét érzik
tését szorgalmazzák.

öztársaság története a két évvel
amikor a még egységes Jugoszlá-
nia-Hercegovinában is az urnák-
lasszák a helyi parlamenteket. Ez
ográfiai összetételét – 44 százalék
nzetiségű – is tükrözte, hisz min-
felelően szavazott. Egy évvel ké-
sról írtak ki szavazást Bosznia-
uzulmánok és a horvátok vettek
erbek külön referendumon, gya-
nellett arról döntöttek, hogy to-
lni. Ezután megkezdődött a szét-
ség 1992. április 7-én elismerte
iselők pedig testületileg kivonul-
egalakították saját törvényhozá-

ztársaság elnökévé Radovan Ka-
a köztársasági parlament szerb
lőház elnöke Nikola Krajisnik,
parlamentjének elnöke volt. A
yuk is van. A 82 tagú, palei
glal helyet, így a Boszniai Szerb
dzsics is tagja), a Szerb Radikális
k az alakulatok még nevükben is

ai szerb városok polgármestere,
józanabbik, Karadzsics nevével
n a Szerbiával határos körzetek-
ezett Biljana Plavsics, a boszniai
kális szárny vezére. A főképp a
l kikerülő képviselők – s ők van-
veszélyeztetve s a béketerv elve-

(s. g.)

A Magyar Nemzet ajándéka:

Engedményes hirdetési csekkfüzeteinket

50%-kal olcsóbban

vásárolhatják meg ügyfeleink!

Keresse fel irodánkat!

Címünk:

Bp. VII. ker., Erzsébet krt. 6.
Tel.: 122-1484, 269-6662, 269-6663

Magyar tévések incidense Szabadkán

Belgrádból jelenti az *MTI:* A szerb rendőrök megakadályozták a Magyar Televízió forgatócsoportját a filmezésben, amikor kedden *Dudás* Károly szabadkai íróról akartak portréműsort készíteni. Az állig felfegyverzett rendőrök behatoltak Dudás Károly lakásába, az írót és a tv-stáb tagjait bekísérték a rendőrségre. Itt közölték a forgatócsoporttal, hogy engedélyt kellett volna kérniük egy közelmúltban elfogadott rendelet alapján a budapesti jugoszláv nagykövetségtől a forgatáshoz.

KÜLFÖLD

JELCIN MÁSODSZOR is elhalasztotta Japánba tervezett látogatását. Az orosz elnök látogatását először tavaly szeptemberre tűzték ki, de négy nappal a tervezett út előtt – Tokió óriási felháborodására – lemondta azt. A mostani változat szerint az elnöknek május végén kellett volna Tokióba repülnie. Szergej Szvisztunov elnökségi szóvivő a Reutert telefonon szerdán úgy tájékoztatta, hogy „a látogatást közös megegyezéssel őszre halasztották". A szóvivő hozzáfűzte: nem az elnök egyéni kezdeményezéséről van szó. Az Interfax értesülése szerint a látogatásra szeptemberben vagy októberben kerítenek sort.

CIAMPI olasz miniszterelnök pótolta a kinevezés másnapján lemondott volt kommunista minisztereket kormányában, és csütörtökön a képviselőház elé áll bizalmat kérni. A megürült helyeket szakértőkkel töltötte be, fokozva ezzel is a kabinet pártoktól független jellegét.

AZ ÉSZT parlament a diplomáciai bonyodalmakat is vállalva hozzájárult ahhoz, hogy az észt-amerikai kettős állampolgárságú Aleksander Einselnt nevezzék ki az észt védelmi erők főparancsnokává. Az amerikai hadsereg 61 éves nyugalmazott ezredesének kinevezésével Washington nem értett egyet.

AZ IRÁNI külügyminisztérium európai kapcsolatokért felelős főigazgatója kijelentette, hogy Irán hajlandó felszámolni a tömegpusztító fegyvereket gyártó üzemeit.

WÖRNER NATO-főtitkár elutasította azt a szófiai kérést, hogy Bulgáriának állandó képviselője lehessen a brüsszeli NATO-központnál – adta hírül szerdai számában a 24 Csasza című szófiai napilap. Az újság arról nem számolt be, hogy a NATO vezetése miért utasította el a bolgár kérést, de emlékeztetett rá, hogy Magyarország, Lengyelország és Szlovákia is képviselőket küldhetett a NATO brüsszeli központjához.

ÚJABB TÁRSADALMI SZERVEZET alakult Kárpátalján: létrejött az Ukrajnai Magyar Értelmiségiek Közössége. Az UMEK, mint azt az alapszabálya is leszögezi, feladatának tekinti az alkotó értelmiség tevékenységének koordinálását, szakmai érdekvédelmét, az irodalmi, művészeti, tudományos és gazdasági információcserét, a kapcsolatfelvételt és közös szakmai tevékenység kialakítását Ukrajna, Magyarország és más országok intézményeiben.

A SZOLIDARITÁS kezdeményezésére országos tanársztrájk kezdődött szerdán Lengyelországban. Bár az ország legnagyobb szakmai szakszervezete, a pedagógusoké még nem döntött, csatlakozik-e a Szolidaritás kezdeményezéséhez, bizonyosnak tűnik, ahogy két héttel ezelőtt, most is „pártállásra" való tekintet nélkül sztrájkolnak majd a tanárok. A sztrájkhoz csatlakoztak az egészségügyi dolgozók is, szintén e szféra költségvetésének növelését követelve.

1533

Országos hatáskörű, közszolgáltató vállalat budapesti PR irodája

keres

felsőfokú végzettségű, **marketing-kommunikációban, image-alakításban jártas kolléganőt vagy kollégát.**

Jelentkezéseket szakmai életrajzzal, fényképpel „Energiánk a fogyasztóké H 1533" jeligére kérjük a kiadóba. Budapest 70. 1443 Pf. 191.

Nagyszabású tervek, eljárásjogi buktatók

A Dunát is „beépítenék" a fővárosban?

„A Duna kihasználatlan vízterületeinek hasznosítását" célozzák azok a tervek és javaslatok, amelyeket a fővárosi önkormányzat városrendezési ügyosztálya rendelt meg a Közlekedés Kft.-től és amelyeket szerdán tárgyaltak a közgyűlés illetékes bizottságai. Az elképzelések között szerepel többek között a Rudas fürdőhöz egyfajta gyalogos felüljáróval, illetve lifttel kapcsolódó, *vízen úszó szálloda és uszoda*; ugyancsak a parthoz kikötött *vízi parkolóház; piac; hotel; jachtkikötő* a hozzá kapcsolódó *úszó csárdával, illetve söröző*vel, valamint *vízitaxi-állomás*.

Buda és Pest partjain természetesen lennének olyan szakaszok, ahol a továbbiakban sem szabad semmiféle úszó alkalmatosságot elhelyezni. Ilyen helyek lennének azok, amelyek *városképi szempontból védendők*, és azok, amelyek *már foglaltak* különböző közművek vagy árvízvédelmi létesítmények számára. Ugyancsak elkerülnék a hídfők, közlekedési csomópontok környékét. A tervezők szerint a vízi-létesítmények *nem növelik majd az alsó rakpartok amúgy is akadozó forgalmát*, hiszen ellátásuk vízi úton történhetne.

A bizottság ülésén ugyanakkor felhívták a figyelmet a megvalósítás kapcsán várható *eljárásjogi buktatókra*. Az érvényben levő jogszabályok szerint ugyanis parthasználati engedélyt a – közlekedési tárcához tartozó – hajózási hatóság adhat ki. Az önkormányzat pedig csak egyike az illetékes szakhatóságoknak; a parthoz kapcsolódó közterületek fölött rendelkezhet. Az engedélyezéshez nyilvánvalóan lesz „egy-két szava" a műemlék-felügyelőségnek és a környezetvédelmi hivatalnak is.

(bethlen–)

Ingyenes fővárosi kiadvány

Polgári kalauz

A fővárosi önkormányzat kiadásában megjelent a budapesti Polgári kalauz – jelentette be *Demszky* Gábor főpolgármester szerdai sajtótájékoztatóján. A szolgáltató jellegű kiadvány számos olyan közhasznú információt tartalmaz, amelynek ismeretében a polgárok könnyebben eligazodhatnak ügyeik intézésében. A százezer példányban kiadott kézikönyvhöz az önkormányzatok ügyfélszolgálati irodáján, illetve a Szabó Ervin Könyvtár kerületi fiókjaiban ingyen juthatnak hozzá az érdeklődők.

Demszky Gábor bejelentette azt is, hogy a *Tégy a gyűlölet ellen* május 15-i nagyszabású budapesti demonstrációját a város vezetése „melegen támogatja", ami azt jelenti, hogy a felvonuláson is részt vesz. A főpolgármester az akcióval összefüggésben leszögezte: olyan Budapestet szeretne, ahol az emberek szabadon vállalhatják másságukat, ahol a bőrük színétől, a vallásuktól függetlenül teljes jogú polgárokként élhetnek.

(-vy)

Szoborsors

A Don-kanyar és Szabadság tér

A Szabadság téri szovjet emlékművet már hónapok óta *rendőrök őrzik*. Lapunk kérdésére a főváros polgármesteri hivatalában elmondták: az emlékmű a Budapest Galéria tulajdonában van, és az általuk összeállított lista részét képezi. A rendőri védelemre akkor került sor, amikor a múlt év folyamán *Jelcin* orosz elnök hazánkba látogatott, ugyanis ekkor névtelen telefonálók azzal fenyegetőztek, hogy *felrobbantják* a szobrot. Azért tartják fontosnak az emlékmű fennmaradását a továbbiakban, és azért nem bontják le, mert a Don-kanyarnál elpusztult magyar katonák emlékművének sorsa *függ* az itteni szovjet emlékmű sorsától. Ez a tárgyalási alap a továbbiakban.

Arra a kérdésre, hogy a hamarosan hatályba lépő, szélsőséges politikai jelvények megjelenítését tiltó törvény mennyiben befolyásolja az emlékmű helyzetét – közismert, hogy a szovjet hősi emlékmű tetején ötágú csillag található –, a polgármesteri hivatalban elmondták; erre még nem is gondoltak, így érdemben nem tudnak válaszolni a felvetésre.

(dobos)

Kiskunlacházi tranzitrepülőtér

Minisztériumok ellentétes véleményen

Ellentétes a főváros, a Ráckevei-Duna-ág és a Kiskunsági Nemzeti Park érdekeivel a távol-keleti–amerikai átszállóforgalmat kiszolgáló kiskunlacházi–ferihegyi tranzitrepülőtér terve. Ezek a területek nem bírnák el a Ferihegyi repülőtér jelenlegi forgalmának tízszeresét jelentő zaj- és légszennyezést – közölte *Sántha* Gábor, a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium szóvivője az *MTI*-vel. Mivel *a KHVM megbízásából megkezdték e fejlesztés tervezését*, a környezetvédelmi tárca szóvivője hangsúlyozta: a megfelelő kormánydöntés és hatásvizsgálat hiányában ez *a beruházást előkészítő munka kényszerhelyzetet teremthet*. Az ország szempontjából is kezelhetetlen, rendkívül hátrányos következményekkel járna a budapesti agglomeráció további növelése. Több olyan egykori szovjet katonai repülőtér található hazánkban, amely a területfejlesztés szempontjából is alkalmas lenne beruházásra. Ilyen például a ritkán lakott alföldi térségben Kunmadaras, vagy az ország déli részén Kalocsa.

A szaktárca szükségesnek tartja, hogy a kormány hatástanulmányok, teljes körű gazdasági, környezet- és természetvédelmi, közlekedési és stratégiai megfontolások alapján döntsön a transzkontinentális repülőtér szükségességéről, s ezt követően helyének kijelöléséről. Az utóbbi időben egyre több szó esik arról, hogy a kiskunlacházi telepítést a *munkahelyteremtés* indokolja. A munkanélküliség az ország más részében, így Kunmadarason például még sokkal nagyobb gond, mint a főváros közelségében. Kiskunlacházán a munkanélküliség mérséklésére más módok is rendelkezésre állnak, például a helyi – kivételes adottságú – üdülőterület idegenforgalmi fejlesztésével. A környezetvédelmi tárcának kötelessége figyelmeztetnie a Ferihegy környéki és a kiskunlacházi lakosságot: a tervezett transzkontinentális repülőtér zajhatása *5–10 percenként egy egész légi hadgyakorlathoz lesz hasonlítható*.

A társadalom peremén

Az elesettek utcai gondozása

Annak a *Periferia Seria* címmel az év folyamán megjelenő könyvsorozatnak első kötetét mutatták be tegnap délelőtt a Drogmegelőzési és Módszertani Központban, ami a társadalom peremére szorult hajléktalanok, szegények, a családi defektusok következtében utcára került emberek sorsával, illetve az őket felkaroló szociális munkások tevékenységéről szól. *Kovács* Ibolya, a Népjóléti Minisztérium főosztályvezetője elmondta, hogy a rövidesen megjelenő sorozat szélesebb körű kitekintést ad, mint maga a hajléktalanság feladatait, a halmozottan hátrányos helyzet jelenségeit tanulmányozó eddig megjelent írások. Számos, a társadalomban még új szociális problémával és ezek megoldási módjaival kívánnak foglalkozni. Ebben az évben 8– 10 ilyen kiadványt terveznek. Ennek most megjelent első kötete az *utcai gondozás* témaköréhez kapcsolódik. A Periferia Seria-kötet szerkesztőjét, *Bácskai* Erika szociológust az 1991–92. évi utcai munkások tanfolyamának hallgatói esettanulmányaikkal és munkanaplórészleteikkel segítették.

Az utcai munkásokkal kapcsolatban *Lőrincz* Norbert, az Utcai Szociális Segítők Egyesületének elnöke arról számolt be, hogy bár már két éve folytatnak bizonyos régiókban szociális tevékenységeket, az önkormányzatok mégis nehezen fogadják el jelenlétüket, hiszen egy nem teljesen elismert szakmáról van szó. Egyesületük keretében 40 utcai munkás dolgozik a fővárosban, illetve a nagyobb városokban. Képzésüket a Népjóléti Minisztérium finanszírozta, miként e kötet megjelenését is.

(fazekas)

II. Erzsébet felszólalása az Országházban

„Magyarország elfoglalhatja helyét az európai történelem fő áramában"

II. Erzsébet királynő szerda délelőtt felkereste az Országházat és beszédet mondott a magyar törvényhozás előtt – jelentette az *MTI*. Ezt megelőzően a királynő állva hallgatta meg *Szabad* György köszöntő szavait. A házelnök a parlamentáris demokráciához visszatért, történelme során sokat szenvedett országunk nevében köszöntötte a brit uralkodót.

A királynő elöljáróban köszönetet mondott a törvényhozásnak a meghívásért és azért a meleg fogadtatásért, amelyben magyarországi látogatása alkalmával részesítették. II. Erzsébet felelevenítette Magyarország közelmúlt történelmének szabadságküzdelmeit, hangoztatva, hogy jómaga és brit honfitársai is figyelemmel kísérték a magyarok sorsát. Látták, hogy a jobb világ reménységét, amely 1945-ben felvillant, hogyan zárta el a vasfüggöny sötétsége, és 1956 bizakodását hogyan követte árulás és sokéves keserű elnyomás. Hosszú esztendőkig folyt a küzdelem, amelyet a törvényhozás tagjai közül is oly sokan vívtak hazájuk szabadságáért. Kiváltképp megrendítőek voltak 1956 őszének azok a lidércnyomásos napjai, amikor Magyarország fényét brutálisan kioltották.

– Magyarország most újra meggyújtotta a lángot, amely az érette hozott áldozatoktól még fényesebben él. De Magyarország rátalált arra a békés útra is, amely a függetlenséghez és a demokráciához vezet. A magyarok bölcsességének és érettségének fényes bizonyítéka, hogy ezt a hatalmon lévők és az alávetettek, a megszállók és a megszállottak közötti tárgyalások révén érték el, *egyetlen puskalövés nélkül*.

– De ezt nem tekinthetjük meglepőnek. Évszázadokon át láttuk, hogy *a magyarok mennyire hatottak a sajátjukénál sokkal tágasabb világra, mennyire gazdagították azt*. Az emberi alkotómunka minden területén, a tudományban és az irodalomban, a költészettől az atomfizikáig számos magyar férfi és nő viselhette büszkén magyar nevét. Mily csodálatos, hogy ez a nagy tehetség ismét szabaddá vált, s megint kifejezheti magát önmaga és a világ javára – hangoztatta a királynő.

– Könnyebb ledönteni egy régi építményt, mint újat emelni – tette hozzá. – Rá kell ébrednünk, hogy *a tökéletes államnak nincs kész modellje*, és senkinek sincs joga megszabni, hogy mások hogyan éljenek. Minden országnak magának kell eldöntenie, hogy neki mi felel meg legjobban

Európa jelenlegi állapotát és jövőjét körvonalazva az uralkodó emlékeztetett arra, hogy a kontinenst immár nem szakítják két táborra egymással szemben álló ideológiák és ellenséges hadseregek. Mint fogalmazott: *barátaink élnek az Atlanti-óceántól az Uralig és azon túl*, ez valóban bizakodással és reménnyel tölthet el. De vannak sötét felhők:

– Az *etnikai erőszakhullám*, amely a régi rend összeomlását követte, félelmetes figyelmeztetés arra, milyen embertelenül bánhat embertársával az ember. Az Egyesült Nemzetek és az Európai Közösség révén másokkal egyetemben Nagy-Britannia is igyekszik helyreállítani a békét, és humanitárius segélyt eljuttatni a korábbi Jugoszláviába. *Tudatában vagyunk annak, milyen nehéz terhet kell Magyarországnak viselnie*, milyen nagylelkűen segítik a menekülteket, és milyen mély aggodalommal figyelik azoknak a sorsát, akik határain kívül élnek – hangoztatta, majd így folytatta:

– Hiszünk abban, hogy az Európai Közösség az a központi erő, amely kiépítheti kontinensünk jólétét és biztonságát. Ez nem zártkörű klub, bár a tagság feltételei szigorúak. Reméljük és hisszük, hogy Magyarország csatlakozik hozzánk ebben a nagy kalandban, mert *önöknek joguk van ahhoz, hogy ismét elfoglalják helyüket az európai történelem és kultúra fő áramlatában*.

– Közhely azt mondani, hogy nehéz időket élünk. De ez talán sohasem volt igazabb, mint ma. Az utóbbi három év során Közép- és Kelet-Európában több drámai változás játszódott le a hatalom és a politika színterén, mintsem azt bárki is hitte volna egy évtizeddel korábban.

– Kossuth gyakran mondta, hogy a jövő a demokráciáé. Ha a jövőbe nézek, nem kételkedem, hogy igaza volt. Mi Nagy-Britanniában örvendünk annak, amit önök elértek, és mélységesen bízunk további sikereikben. Együttesen munkára kell fognunk az emberi nem roppant képességeit, hogy egy jobb, türelmesebb és gazdagabb világot építsünk – zárta szavait II. Erzsébet királynő, Isten áldását kérve Magyarországra.

A brit uralkodó beszédét nagy tapssal fogadták a magyar törvényhozás képviselői. II. Erzsébet királynő az őt felállva búcsúztató honatyák sorfala mellett vonult ki az ülésteremből.

„Négykoronás" ebéd

„Négykoronás ebéddel" várta a Gundel étterem tegnap délben *II. Erzsébetet* és férjét, *Fülöp* edinburghi hercegét, valamint *Antall* József miniszterelnököt és hitvesét, akik a királyi pár tiszteletére szűk körű ebédet adtak.

A patinás városligeti étterem társtulajdonosa, *Láng* György elmondta, hogy a négy korona nemcsak szójáték, hanem *minden egyes fogást koronaformában, illetve díszítéssel szolgáltak fel*. Elsőként *lazac* került az asztalra *magyar spárgával*, majd *galambesszencia*. A főétel *borjú szűzpecsenyéből* készült, ehhez papírvékony *burgonyakoronácskát* kínáltak, *magyar vadrizzsel* töltve, és *libamájjal töltött kucsmagombát*. Az édesség is vékony, *ropogós tésztából* sütött korona, amelyet *igazi, illetve parféből formált eprek* díszítettek. Az ételek alapanyagai magyar földön teremtek, hasonlóan az uralkodónak felszolgált *tokaji és egri borokhoz*. Az italok között asztalra került egy *1952-es évjáratú tokaji aszú* is, amelynek „alapanyagát" a királynő trónra lépésének évében szüretelték.

A királyi vendéglátás előtt tíz próbamenü készült, a felszolgálóknak, az étterem munkatársainak külön koreográfiát tanítottak, hogy a Gundel étteremben eltöltött szűk két órába minden beleférjen.

Látogatás az Akadémián

Kosáry Domokos, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, *Mádl* Ferenc művelődési és közoktatási miniszter, valamint akadémikusok köszöntötték *II. Erzsébet* királynőt és férjét, *Fülöp* herceget szerda délben az MTA épületében.

A Magyar Tudományos Akadémia ajándéka II. Erzsébetnek. A 10 cm átmérőjű ezüstérme alkotója Bozó Gyula

A királyi pár tiszteletére elmondott beszédében Kosáry Domokos hangsúlyozta: nagy megtiszteltetésnek tartja, hogy II. Erzsébet és Fülöp herceg ellátogatott az Akadémiára, amelyet az a *Széchenyi* István gróf alapított 1825-ben, aki *a reformkor úttörőjeként Angliát modellországnak tekintette*. Azóta az Akadémia egyedülállóan fontos nemzeti intézménnyé vált, amely nemcsak hatalmas hagyományokkal rendelkezik, hanem 270 tagjával, 3000 kutatójával és 39 intézetével ma is jelentős szerepet tölt be az ország életében.

Ezt követően elmondta: *sok világhírű brit tudós és kutató volt az MTA tiszteletbeli tagja, és ma is néhány akadémikus tagja a Királyi Tudományos Társaságnak, illetőleg a Brit Akadémiának*.

A koronázási ékszereknél

II. Erzsébet királynő és férje, Fülöp herceg szerdán délután az eredeti programhoz képest tízperces késéssel érkezett a Magyar Nemzeti Múzeumhoz, amelyben egy – a királyi látogatás alkalmára berendezett – teremben a királynő és a herceg megtekintette a *szent koronát és a koronázási jelvényeket*. II. Erzsébet érdeklődött a korona két részének kora iránt, és megkérdezte azt is: mi az oka, hogy olyan ferde a koronán a kereszt. Majd a koronázási palásthoz lépve arra is kíváncsi volt, hogyan készült a rajta látható, 1031-ből származó felirat.

A múzeumból kilépve a királynő a bejárattal szemben álló Arany János-szobor felől érdeklődött, majd azt kérdezte a főigazgatótól, hogy *mennyire szennyezett Budapest levegője*.

A Dankó utcai menhelyen

II. Erzsébet Budapest VIII. kerületében is rövid látogatást tett, hogy bepillantást nyerjen karitatív szervezetek munkájába. A Dankó utcai hajléktalanbázis a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség (MET), az Oltalom Karitatív Egyesület összefogásából, fővárosi és alapítványi pénzekből és a metodista világegyház támogatásával jött létre. A menhely kapujában *Iványi* Tibor, a MET elnöke, *Haraszti* Miklós, Józsefváros országgyűlési képviselője, valamint *Iványi* Gábor metodista lelkész, az Oltalom Karitatív Egyesület elnöke, országgyűlési képviselő várta.

A királynő az iránt érdeklődött, hogy hányan veszik igénybe a menhelyet, és mit tudnak nyújtani a hajléktalanoknak. Megszólított több menhelylakót is. Azt tudakolta tőlük, hogy elégedettek-e a kapott segítséggel.

A brit uralkodó és kísérete este az Operaházban Csajkovszkij Csipkerózsika című balettjét tekintette meg.

Fülöp herceg különprogramja

Mialatt a királynő a magyarországi karitatív szervezetek tevékenységével ismerkedett, férje, Fülöp herceg meglátogatta a Coats Magyarország Kft. Váci úti telepét. A vendéget Nicholas Langford, a vállalatcsoport kelet-európai igazgatója kalauzolta a cérnagyártó üzemben. A herceg a gyárlátogatás után a Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetemet kereste fel, ahol megtekintette a *European Lifestyle* (Európai életstílus) kiállítást. Érdeklődéssel ismerkedett több mint 100 nyugat-európai cikkeit felvonultató standokkal.

Lapunk munkatársának abban megtiszteltetésben volt része, hogy r vehetett a *II. Erzsébet* és *Fülöp* hc Várban adott fogadásán. Az ünnepi ményen Fülöp herceg behatóan érdc dött a *Magyar Nemzet*ről. A királyi ség meglepetésének adott hangot, ként létezhet nyereségesen ennyi c gos napilap hazánkban, s elcsodálk azon is, hogy lapunk vidéki terjes inkább vonattal, mint repülővel tört

(n

MOST GMK Várhidi
A HÁROM LEGNAGYOBB CSEMPEGYÁR TERMÉKEIBŐL VÁSÁROLHAT
10–40%
ENGEDMÉNNYEL.
EZENKÍVÜL OLASZ LEMEZKÁDAK MINDEN SZÍNBEN ÉS MÉRETBEN, KOMPLETT GARNITÚRÁK, ZUHANYFÜLKÉK, CSAPTELEPEK, SAROKKÁDAK, SOFA ABLAKOK, BEJÁRATI AJTÓK ÉS MÉG SOK-SOK ÉPÍTŐANYAG KAPHATÓ.
ÖTVENEZER FORINTOT MEGHALADÓ VÁSÁRLÁS ESETÉN AZ ÁRUT BUDAPEST TERÜLETÉN INGYEN SZÁLLÍTJUK HAZA. A VISZONTELADÓKAT KEDVEZŐ ÁRAKKAL ÉS VÁLASZTÉKKAL SZOLGÁLJUK KI.
CÍM: 1171, PÉCELI ÚT 155. TEL.: 158-4275; 158-4274.
CÍM: VI. ker., SZONDI UTCA 40. TEL.: 132-5740
0570

PROJECT HOPE
OFFICE MANAGER
PROJECT HOPE AN INTERNATIONAL HEALTH FOUNDATION IS TAKING APPLICATIONS FOR AN OFFICE MANAGER TO WORK IN BUDAPEST.
APPLICANT MUST:
HAVE A GOOD COMMAND OF ENGLISH FOR SPEAKING, READING AND WRITING AND GOOD COMMUNICATION SKILLS.
USE COMPUTER
HAVE BASIC ACCOUNTING KNOWLEDGE
PLEASE SEND INTRODUCTION LETTER AND CV (IN ENGLISH) BEFORE MAY 15, 1993 TO:
PROJECT HOPE
c/o MINISTRY OF WELFARE
6-8 ARANY JÁNOS UTCA
BUDAPEST 1051
K-352

BOZÓ Gyula fotói

Diploma,

Ki fog itt hár

Egy régi este jutott az eszembe, amíg *Horváth* Zoltán ajtaja előtt álltam. Egyetemistaként éjszakába nyúló vitákat folytattunk arról, mivel tartozunk a hazánknak és a hazánk mivel tartozik nekünk. Ma talán furcsának tűnik, de akkoriban ez központi kérdése volt az életünknek, hiszen kedves, régi barátok tűntek el – akkor még úgy látszott: örökre –, és még elbúcsúzni sem lehetett tőlük, mert nem akartak bajt hozni ránk. Akkoriban – talán három-négy éve lehetett – reggelekig vitatkoztunk arról, amiről nem lehet, és ha valaki végül eldöntötte a vitát, üzenetet kaptunk, hogy rosszul lett és kórházba került, és utána hiába kerestük fejvesztetten városszerte minden kórházi ágyon. Csak várni kellett, amíg megjött a postai csomag a levélbe csavart lakáskulccsal, ami arról szólt, hogy szerződést kapott az egyik svéd balett-társulatnál, átveszi valamelyik francia egyetem, a vőlegénye német nemzetiségű és befogadja az anyaország, majd csak meglesz valahogy, mert Amerika azért mégiscsak Amerika.

Jelentkezni, mint a refeseknek

Ez jutott eszembe, mert Horváth Zoltán a friss diplomájával nem tud elhelyezkedni, mi több: évfolyamtársai közül csak egy-két ember talált állást. Hat évvel ezelőtt, amikor felvételiztek a Mosonmagyaróvári Agrártudományi Egyetemre, még nem tudták, hogy végzettségüknek semmi értéke nem lesz, mert a földtörvény miatt magunkat menedzsernek – cigarettára gyújt, hosszú füstcsíkot fúj a fejem fölé. – Még meg sem száradt a tinta a diplomán... Tizenhét évi tanulás után még mindig a szülőkre támaszkodni! Ha most nem tudom eltartani magam, akkor irány a Duna... – Nem elkeseredettség, hanem elszántság van a hangjában. – Az állami gazdaságban kínáltak alkalmi munkát. Nem tudom, mit értenek ezen, a kapálásnál még feljebb hordjuk az orrunkat.

– *És most mit csinálsz?*

– Ötvenforintos órabérért bútort cipelek a kollégiumunkban – elhallgat, nevet. A lakás szinte teljesen üres, valamelyes komfortérzetet csak a terráriumokban rohangáló hörcsögöknek, egereknek, törpe mókusoknak, pókoknak ad. – *A munkaközvetítőnél minden hónapban jelentkeznünk kell, mint régen a refeseknek.* Megalázó ott állni a sorban, tele energiával. Tudod, ha öreg lennék vagy beteg, vagy mit tudom én, de így... A segély a létminimum 75 százaléka.

Várnunk kell, túlélni

– *Hogyan lehet abból megélni?*

– Ezt tőlük kellene megkérdezni. Mi itt egy rokonunk tulajdonában lakunk, fejenként csak 2010 forintot mezőgazdaság van, tehát a paraszt úgy ment dolgozni, mintha a gyárba ment volna... *Ki fog itt háromkor kelni és éjfélkor lefeküdni? Várnunk kell, túlélni,* amíg kiderül, hogy szükség van ránk.

– *Meddig?*

– Nyugat-Európában földhöz juthat, aki meg tudja művelni. Ez nálunk is így lesz, ha törvénybe foglalják, ha nem. Mert aki nem szereti a

A köztársasági elnök kitüntetéseket adott át

(MTI) Göncz Árpád köztársasági elnök – a *Széchenyi Emlékévben* végzett munkájuk elismeréseként *Magyar Köztársasági Arany Érdemkeresztet* adományozott *Bánffy* György színművész, országgyűlési képviselőnek, *Gergely* Andrásnak, a Külügyminisztérium főtitkárának, *Katona* Andrásnak, a Közlekedési Múzeum igazgatójának, *Péter* Ernő jogásznak és *Vörös* Károlynak, a Magyar Tudományos Akadémia főmunkatársának. A *Magyar Köztársasági Ezüst Érdemkereszt* kitüntetésben részesült *Dunka* Sándor, a MTESZ Hajdú-Bihar Megyei Szervezete Műszaki és Természettudományi Emlékbizottsága, Tudományos és Technikatörténeti Bizottságának titkára, *Hetényi* István nyugalmazott miniszter, egyetemi tanár, *Kovács* Anikó, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium főelőadója és *Rubovszky* András, a Gellért Szálló és Gyógyfürdő igazgatója. A köztársasági elnök a *Magyar Köztársasági Bronz Érdemkeresztel* tüntette ki *Körmöczi* Katalint, a Magyar Nemzeti Múzeum osztályvezetőjét, *Kővári* Pétert, a Magyar Televízió munkatársát, *Őze* Sándort, a Magyar Nemzeti Múzeum múzeológusát, *Pajkossy* Gábort, a Magyar Tudományos Akadémia Történettudományi Intézetének tudományos munkatársát és *Szilvássy* Zoltánnét, az Országos Széchényi Könyvtár főosztályvezető-helyettesét. A művelődési és közoktatási miniszter *Pro Cultura Hungarica* emlékplakettet adományozott *Barki* Éva Mária jogász-történésznek és *Bozó* Gyula festőművésznek. *Andrásfalvy* Bertalan az emlékév eseményeinek sikeres megvalósításáért aranyozott és ezüstözött Széchenyi-emlékérmeket is adományozott. A kitüntetéseket a Parlament Vadásztermében adták át pénteken.

*

Széchenyi-emléktáblát avatott pénteken a nógrádi várban Göncz Árpád köztársasági elnök. E romokat megtekinteni indult gróf Széchenyi István 1832. július 10-én Vácról Nógrádra gyalogszerrel. Látogatását megörökítendő emeltette a márványtáblát Nógrád község lakossága, a Széchenyi Társaság és a Dunakanyar Intéző Bizottság.

– A legnagyobb magyar jelentősége abban áll, hogy gondolatai a mának és a jövőnek szólnak – mondotta többi között avatóbeszédében Göncz Árpád. – Műveit ma újraolvasva szándékait szóról szóra magunkénak tekintjük. *A polgárosodó Magyarország megteremtése még előttünk áll, az alattvalók országa helyett az egyenlő lehetőségek, egyenlő jogok országát kell felépítenünk.*

HÍREK

A MINISZTERELNÖK ÚJ OTTHONÁUL szolgáló épületet nemrég átadták, s Antall József már be is költözött a rezidenciára. A hírt Marinovich Endre kabinetfőnök megerősítette. A Művész utcai épület korábban a BM vendégháza volt. Felújításáról és új rendeltetéséről a télen döntött a kormány. A villát berendezve bocsátják a mindenkori magyar miniszterelnök rendelkezésére, a bútorok egyéni igények szerinti cseréjére nincs fedezet.

MAGISZTRÁTUS LÉTREHOZÁSÁT tervezi munkája segítésére Debrecen város polgármestere. Hevessy József elmondta: a „szellem embereit", egyetemi oktatókat, pénzügyi és gazdasági szakembereket kért fel közreműködésre. A polgármester tervei szerint a Debreceni Magisztrátus alakuló ülésére október végén kerülhet majd sor. A 18-20 tagúra tervezett „bölcsek tanácsa" várhatóan új ötletekkel segíti majd az önkormányzat munkáját.

A BERLINI TARTOMÁNY parlamenti delegációját fogadta Göncz Árpád pénteken a Parlamentben. A szívélyes légkörű, kötetlen eszmecserén a köztársaság elnöke szólt arról: Magyarország európai közösségi társult tagsága tekintetében fontosnak ítéli meg, hogy magunk mögött tudhatjuk Németország támogatását, és reményeink szerint Franciaország is mielőbb megváltoztatja álláspontját. A köztársaság elnöke hangsúlyozta: más országokhoz hasonlóan az oktatásnak mindenképpen prioritást kell kapnia a következő években, mert enélkül nem képzelhető el a magyar gazdaság.

Bozó Gyula

Született Szegeden 1913 április 6-án díszlet- és jelmeztervező. 1936-ban végezte el az Iparművészeti Főiskolát. 1949 óta dolgozik budapesti színházaknál.

Hont Ferenc - Staud Géza: Színházi

lexikon, Budapest, 1969.

Fil.

Bozó Gyula

Tagja volt a Magyar Néphadsereg Szinházának, majd a Vigszinháznak; tervezett vidéki szinházak számára is Jelentősebb díszletei: Duras: Gót a Csendes Óceánon.

Hont Ferenc - Staud Géza: Szinházi kislexikon, Budapest, 1969 Fil.

Bozó Gyula

Továbbá diplelei: Goethe: Faust; Deloney: Egy csepp méz; De Filippo: Az én családom.

Hont Ferenc - Staud Géza: Színházi kislexikon. Budapest, 1969.

Fil.

Bozó Gyula, díszlettervező MDK

A néphadsereg szintársulata által előadott szinmű díszleteit tervezte.

(dersi): Boszorkánykör 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. szept. 23.

BOZÓ Gyula M.D.K.

Diszlet és jelmeztervek az előadáshoz

Mátrai-Betegh Béla: Eltáncolt áriák, elénekelt táncok
Jegyzet a NHoffmann meséi pécsi előadásáról

Magyar Nemzet 1962. november 18. 8.1.

M. D. K.

Bozó Gyula

Diszlet az előadáshoz

Kátrai-Betegh Béla: A Faust a Vig-
szinházban
Magyar Nemzet 1961. ápr. 23. 8. l.

M. D. K.

Bozó Gyula

Diszletek a „Huncut kisérlet”-hez

Mátrai - Betegh Béla: Huncut kisérlet. Calderon vigjátéka a vigszinpárban

Magyar Nemzet 1961 (XVII.) febr. 2. 4. l.

Bozó Gyula, díszlettervező 1704

Calderon komédiájának díszleteit tervezte. (Vigszínház)

Mihályi Gábor: Huszent kiszértet 8.l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. jan. 28.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÚJ EMBER

Bozó Gyula

1966 DEC 1 8.

1021

Tartólapok a magyar nyelvű miseszövegekhez. Művészileg is ízléses, műanyag kivitelű borító, illetve tartólapokat készített Bozó Gyula festőművész (Bp. XI. Irinyi József u. 47. IV. 43.) az új, jobbára még gépiratban rendelkezésre álló magyar miseszövegekhez a misézö pap számára. Három sorozat (Ordo Missae, proprium; lecke; evangélium) készült több színben, külön liturgikus díszítéssel. E borítólapok nagyon alkalmasak arra, hogy méltó külsőben helyettesítsék a latin nyelvű misekönyveket a mise magyar nyelvű részeiben.

görö
is é
hősi
kivi
szor
M
ba,
gyogó gyertyákkal.
közé ülök Mindnyájan a gyertyák lángolását nézzük, csak a szánk rándulásából érezzük, hogy imádkozunk. Jobbról-balról anyám és feleségem, szemben tízéves kislányom.

Anyám arca hirtelen összerándul. Arca elé rántja csontos kis kezét, görcsösen fel-

BOZÓ Gyula

M. Nemzet
1992. okt. 3

EGYHÁZI ÉS VILÁGI ÉRMEK 1988–92 címmel kiállítás nyílik meg ma délután, hat órakor Bozó Gyula festő- és éremművész munkáiból, a művész 80. születésnapja alkalmából, a Gellért Szálló Gobelin termében.

M.D.K.

Bozó Gyula festőművész tanár

"A Naplemente előtt" diszlete" cimmel a lap helyreigazitást közöl a művész tollából, aki hivatkozik a lapnak egy korábbi cikkére, amelyben az általa készitett fenti c. diszletet Upor Tibornak tulajdonitja, holott az tőle származik.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. aug. 5.
X. évf. 31. sz. 30. lap

.A.B.

Bozó Gyula, díszlettervező

A Vígszínházban bemutatott Calderon
darab díszleteit tervezte.

Tabák András: Huncut kísértet

2.p

ESTI HIRLAP 1961. jan. 24.

MDK

Bozó Gyula

Diszletterve a "Hotel Astoria"-hoz.

Illés Jenő: Diszlet és szinpad.

Film, Szinház, Muzsika. 1962. jun 22.
34-35.l.

M.D.K.

Bozó Gyula /Itt névelirás lehet, mert mindenütt máshol Bozó Gyula néven szerepel/

A Kecskeméti Katona József Szinház előadásához tervezett szinpadképeket, Jókai: "Aranyember" c. müvéből készült szindarabhoz.

Nyerges Ágnes: Az Aranyaember c.
Szinház és Mozi. Bp. 1955. jan. 28. VIII. évf.
4. sz. 6-7. l.

?

MDK

Boró Gyula (díszletervező ?)

Említve: Goethe: Faustjának Vígszínházbeli előadásával kapcsolatos szcenikai megoldása.

Gerés Miklós: Goethe „Faust"-ja a Vígszínházban.

Ország-Világ, Bp. 1961. 20. sz. 19. l.

Bozó Gyula

Díszlet tervező. Művészet tanár.
Szinpadi pályafutását Szegeden
kezdte. A b-pesti Vigszinház tervezője.

Fehete Márton: Prominent Hungarians
Home and Abroad, München, 1966.
334 l. 50 l.

M.D.K.

Bozó Gyula

A Madách Szinház előcsarnokában kiállitást rendeztek a szinpadi diszlet-és jelmeztervezők müveiből. A beszámoló megemliti a kiállitott müvek között a művész egyik diszlettervét a "Hotel Astoria" c. darabhoz.

Illés Jenő: Diszlet és Szinpad c.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. juni 22. VI. évf. 25. sz. 34-35. lap.

Bozó Gyula, díszlettervező

A faust díszleteit tervezte.

Nóti Károly: A Faust a Vígszínházban

2.l.

ESTI HIRLAP 1958. 1961. ápr. 27.

Bozó Gyula

A Vígszínhoz Békák tava előadásának színpadterve. Naturalista díszlet.

említve.

Valóság, 1961. 1. sz. 57. l.

Tsoga Apula

A Virginian Bachelor
Mathematics Undergraduate

M.D.K.

Bozó Gyula

Barsi Ödön: "Shakespeare Szegeden" cimmel ir s kritikájában kiemeli a müvész által tervezett diszleteket a Lear király előadásához.

Szinház, Bp. 1948. jan. 2o-26. IV. évf. 4. sz.

M.D.K.

Bozó Gyula

A Pécsi Nemzeti Szinházban bemutatott „Othello" előadáshoz tervezett diszleteit dicséri a kritika.

Szekeres József: Az Othello - Pécsett c. kritikája Film Szinház Muzsika. Bp. 1963. március 8. VII. évf. 10. sz. 16. lap.

M.D.K.

Bozó Gyula

Duras: Gát a Csendes-óceánon c. darabjának diszleteit tervezte.

Egy szinházi hét c. rovatban: Duras: Gát a Csendes-óceánon c. rövid ismertetés.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. szept. 30. IV. évf. 40. sz. 3. l.

Bozó Gyula, díszlettervező

MDK

Eduardo de Filippo-nak a Vígszínházban előadott Komédiájához a díszleteket tervezte.

Molnár G. Péter: Filumena házassága

8. l.

NÉPSZABADSÁG, dec. 1961. dec. 16.

M.D.K.

Bozó Gyula

Az előadás diszkrete

Mátrai-Betegh Béla: Filumena
házassága
De Filippo tragikomédiája Nagyszínkely

Magyar Nemzet 1961. december 7. 4. e.

M.D.K.

Bozó Gyula

A Magyar Néphadsereg Színházában bemutatott Eduardo de Filippo: "Az én családom" c. színművéhez tervezett díszleteiről a kritika elismeri, hogy "Bozó Gyula színpadképe lenyűgöző"
A szereplők bemutatásánál a fényképfelvételen a díszlet egy részlete látható.

Sándor Iván: Az én családom c. kritikája
Film Színház Muzsika. Bp. 1958. dec. 5. II. évf. 49. sz. 16-17. l.

M.D.K.

Bozó Gyula

A Néphadsereg Szinházában bemutatott Robin Hood előadásához készitett -a kritika részéről nagy elismerésben részesitett- diszletterveket.

Sándor Iván: Robin Hood c. kritikája
Film Szinház Muzsika. Bp. 1958. ápr. 18. II. évf. 16. sz. 14-15. l.

M.D.K.

Bozó Gyula

A Magyar Néphadsereg Szinházában diszbemutatón került előadásra Borisz Lavrenyov: "Leszámolás" c. szinmüve, amelynek diszletterveit készitette a művész.

Szinház és Mozi. Bp. 1953. ápr.3-9. VI. évf. 14. sz. 10. l.

M.D.K.

Bozó Gyula

A Magyar Néphadsereg Szinházában bemutatott -Roger Vailland- "Foster ezredes bünösnek vallja magát" c.előadásához tervezett szinpadképeket.

Szinház és Mozi. Bp. 1952. okt. 10-16. V. évf. 41. sz. 11. l.

M.D.K.

Bozó Gyula

A Magyar Néphadsereg Szinházában Csirszkov: "Győztesek" c. bemutató előadásához tervezett diszleteket.

\- - -

Jelenet keretében mutatja be a lap az egyik szinpadképet. Fényképrepr.

Szinház és Mozi. Bp. 1952. márc. 7-13. V. évf. 10. sz. 10. lap.
Márc. 14-20. V. évf. 11. sz. 8. lap.

M.D.K.

Bozó Gyula

A Magyar Néphadsereg Szinházában müsorra tüzött Gogoly: Leánynéző c. komédiájához tervezett diszleteket.

Szinház és Mozi. Bp. 1952. jan. 4-10. V. évf. 1. sz. 3. l.

M.D.K.

Bozó Gyula

Vörösmarty-Weiner Leó Csongor és Tündé-jéhez tervezett diszleteiről a kritika igen nagy elismeréssel ir.
A darab évadnyitó előadása volt a szegedi Nemzeti Szinháznak.

- - - - -

Az Aida előadásához tervezett szinpadképeit a kritika megdicséri.

- - - - -

Fejér István: A tanyaiaktól tanul a szegedi szinész. Szinház és Mozi. Bp. 1948. okt. 6. I. évf. 8. sz. 9. l. -- y.ó.: Aida és a Tükör Szegeden. 1948. dec. 1. I. évf. 16. sz. 6. l.

M.D.K.

Bozó Gyula

Szmetana vigoperájához, az Eladott menyasszony c. müvének előadásához készitett-a kritika által megdicsért szinpadképeket.

Tóth Dénes: Eladott menyasszony
Szinház és Mozi. Bp. 1949. junius. 1. II. évf. 22. sz. 20. l.

Bozó Gyula

Egri Viktor csehszlovák nemzeti dijas iró "Közös ut" c. darabjához készitett diszletterveket. A darab a Magyar Néphadsereg Szinháza müsorán szerepel.

Szinház és Mozi. Bp. 1952. nov. 28-dec. 4. V. évf. 48. sz. 12. l.

M.D.K.

Bozó Gyula

Az Uttörő Szinházban bemutatott -Vagyim Szobko: "A második front mögött" c.- előadás diszleteit tervezte.

Szinház és Mozi. Bp. 1951. márc. 30.-ápr.5.
IV. évf.13. sz. 10. l.

M.D.K.

Bozó Gyula

A Néphadsereg Szinházában bemutatott Kornejcsuk: "A nagy mütét" c. darabjához tervezett diszleteket, amelyeket a kritika kiemel.

Vitányi János: A nagy mütét c.

Szinház és Mozi. Bp. 1955. márc. 4. VIII. évf. 9. sz. 4-5. l.

M.D.K.

Bozó Gyula

A kecskeméti Katona József szinházban a Bánk bán uj bemutató előadásához tervezett szinpadképeket, amelyeket a kritika elismeréssel méltat.

Ny.Á.: Bánk bán c.
Szinház és Mozi. Bp. 1955. ápr. 8. VIII. évf. 14 sz. 6. l.

M.D.K.

Bozó Gyula

A Néphadsereg Szinházában Marcel Pagnol: "Topaze" c. darabjának előadásához tervezett szinpadképeket. A kritika dicsérettel emliti a diszleteket.

Vitányi János: Topaze c. kritikája
Szinház és Mozi. Bp. 1955. május 27. VIII. évf. 21. sz. 6-7. l.

M.D.K.

Bozó Gyula

"A windsori vig nők" szegedi bemutatójára készitett-a kritika által kiemelt-diszletterveket.

H.Gy.: "A windsori vig nők" szegedi bemutatója Szinház és Mozi. Bp. 1948. dec. 15. I. évf. 18. sz. 15. l.

M.D.K.

Bozó Gyula

A Vigszinházban bemutatott Faust előadáshoz tervezett szinpadképeket.

- - - - - - - -

Eduardo De Filippo: Filumena házassága c. darabjának a Vigszinházban bemutatott előadásához készitett diszletterveket.

- - - - - - - -

Hámori Ottó: Faust c. kritikája
Film Szinház Muzsika. Bp. 1961. ápr. 28. V. évf. 17. sz. 19. l. /A kritika a 17. oldalon kezdődik./
Dalos László: Filumena házassága. Bp. 1961. dec. 8. V. évf. 49. sz. 14-15. l.

M.D.K.

Bozó Gyula

A "Kőmüves Kelemen" c. ballada diszleteit tervezte. A szinpadképek tervezésénél Budai György fametszeteit tekintette irányadónak.
A balladát a Békés megyei Jókai Szinház vendégszereplésével a Petőfi Szinház mutatta be.

Muzsika/
A Kis Film Szinház/c. rovat "A Békés megyei" c. közleménye.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1961. febr. 3. V. évf. 5. sz. 2. l.

M.D.K.

Bozó Gyula

A "Faust" szinpadképét tervezte. A diszlet-makett fényképmelléklete a beszámoló szövege mellett szerepel.

- - - - - - - -

A "Faust" szinpadképéről elmondja, hogy az antik világ hátteréül egy görög amforát tervezett, amelyen a festettnek hitt táncoló alakok megelevenednek.

- - - - - - - -

Nagy Judit: Akik csendben dolgoznak... Látogatás a dramaturgiákon.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1961. febr. 10. V. évf. 6. sz. 17. l. Nagy Judit: A fausti uton. Bp. 1961. márc. lo. V. évf. lo. sz. 7. l.

M.D.K.

Bozó Gyula

Tervezte a szinpadképeket Csehov drámájához, a Sirály-hoz, amelyek közül a kerti részlet fényképen szerepel a kritika keretében.

A Magyar Néphadsereg Szinházának előadása.

Vitányi János: Sirály c.
Szinház és Mozi. Bp. 1956. márc. 2. IX. évf. 9. sz. 3. l.

Bozó Gyula, díszletfestő 70

Tóth Miklós színdarabjához a díszleteket tervezte.

M. Gy. P.: Valaki hazudik
A Vígszínház előadása az
Ódry színpadon 8. l

NÉPSZABADSÁG Bp. 1961. dec. 5.

M.D.K.

Bozó Gyula

Sándor Kálmán: "A harag napja" c. szinművéhez tervezett szinpadképeket.
A Magyar Néphadsereg Szinháza mutatta be.

Szinház és Mozi. Bp. 1952. ápr. 25- május 1.
V. évf. 17. sz. 9. l.

Bozó Gyula, díszlettervező

M Dk

A Vigszínházban bemutatott Kodolányi darab díszleteit tervezte.

Hajdú ferenc: Békák tara

2.l

ESTI HIRLAP

Bp. 1960. nov. 24.

M.D.K.

Bozó Gyula

A Néphadsereg Szinházában bemutatott, Aljosin: Egyedül c. drámájához tervezett diszleteit a kritika részletesen ismerteti.

Sándor Iván: Egyedül c. kritikája
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. junius 5. III. évf. 23. sz. 6-7. l.

M.D.K.

Bozó Gyula

Az Ódry Szinpadon előadott „Egy csepp méz"c. darab diszletterveivel a kritika hosszan foglalkozik s igen nagy elismeréssel méltatja. A kritikus szerint a szinpadkép„együtt játszik"a szinészekkel. Fényképrepr. az„Egy csepp méz" c. darabhoz.

Sándor Iván: Jegyzetek a hétről c. beszámolója Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. nov. 6. III. évf. 45. sz. 18-19. l.

M.D.K.

Bozó Gyula

Vigszinház előadásában kerül szinre Goethe Faustja.
A szöveg fölötti képen Bozó Gyula szinpadtervének reprodukciója. /Rékai felv./

Kis Film Szinház Muzsika c. rovat rövid ismertetése.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. dec. 2. IV. évf. 49. sz. 3. l.

MDK

Bozó Gyula

díszleteivel adják elő a Magyar Néphadsereg Színházában Kornejcsuk: A nagy műtét című drámáját.

Gyenes István: Színházi levél „A nagy műtét"-ről.

Nők Lapja, Bp. 1955. március 3. [8.l.]

Bozó Gyula, díszlettervező

MDh

A Néphadsereg Színházában bemutatott szinszűhöz, Richard Nash, amerikai író Az erőcsináló című szindarabjához stílusos, bravúros díszleteket kénített.

L.R.: Az erőcsináló

Népszabadság, Sp. 1959. ápr. 17.

8. l

MDK

Boró Gyula díszlettervező

A Szegedi Nemzeti Színház díszlettervezője.

Szász Ferenc: A szegedi opera fél-éve.
Tiszatáj, Szeged, 1947. április. I. évf. 2. sz. 66. l.

Bozó Gyula

A "Robin Hood" architektonikus térszinpad.
18.o.

Maksay László: Szinpadkép-festészetünk uj törekvései.
Müterem 1958 I.évf. 7. sz. 14-19.o.

MDK

Bozó Gyula, diszlettervező, Magyar Néphadsereg
Leánynéző, diszlet Szinháza

Szinház és Mozi. IV.évf.51.sz. 1951. dec.21.

1C.

Bozó Gyula, díszlettervező Dok

Szép, ötletes színpadképeket tervezett a Vígszínház Ódry Színpad-i vendégjátékán előadott Serreau darabhoz.

Murányi Kovács Endre: Gát a Csendes-Óceánon 8. l.

Népszabadság, Sp. 1960. nov. 1.

BOZÓ

M.D.K.

Bozsó Gyula /Nem tévedés, a lap igy hozza a nevet/

A Honvéd Szinházban bemutatott "Határszélen" c. szinmü diszleteit tervezte.
A darabot Major Ottó irta.

H i r e k c. rovat
Szinház és Mozi. Bp. 1951. febr. 25. IV. évf. 8. sz. 29. l.

BOZÓ Gyula szobrai

Visplantizájának Zépe melyet a pápa magyarországi útjára Zérített

Magyar Nemzet, 1991. aug. 14. 5. p.

Ø Bozó Gyula
épitész

l.

Irsy László
Az én házam —
az én varám —
Bp. é. n.
13. l —

Bozó Gyula

Bozó Gyula műépítő, tervező és
épitő váll., ~~XI. Győrök-a. 21.~~
~~459-124~~

XI. Horthy M. út 89
Tel. 257-336.

Bytavb. 1940. szept.
" 1942. jan.

Bozó Gyula

építész

vrod

2

ÉIÉM. 1930. 9–10. n.

37. l. (Bozó Gyula előadása az Építőmesterek Egyesületében.)

Kislakásos lakótelep tervpályázatán I. és III. díj.

Építő Ipar – Építőművészet 1931.

102. l.

közigazgatási kerületre vonat-
ítöltés hivatalból fog történni!

-kör. ..... közigazgatási kerület.

RÓ-LAP
AG MEGÁLLAPÍTÁSÁHOZ.

.....

.....

..... utca / tér ..... szám

a fővárosban van akalmazva, alkalmazásának

..... utca / tér ..... szám

..... utca / tér ..... szám

.....

1913. évre érvényes választói névjegyzékbe

i kerületben? .....

.....

Bozó Gyula

építészmérnök

előadása az Építőmesterek Egyesületében az alábbi kérdésről.

Építő Ipar – Építő Művészet. 1930.

1–2. n. 7. l. (Magyar ember magyaros hajléka.)

9. A középiskola legmagasabb osztályát elvégezte-

10. A középiskola II-ik osztályát elvégezte-e? .....

11. Az elemi népiskola VI-ik osztályát elvégezte-e?

12. Az iparos- és kereskedőtanonc iskola III-ik os

13. Az elemi népiskola IV-ik osztályán felül az ip
elvégezte-e? .....

14. Ipari üzlet, vagy vállalatnál, — ideértve a bán
közlekedést is, — dolgozik-e az utolsó 5 éve
szakításokkal ugyanegy munkanemben (szakmá

15. Őstermelés körében vezető munkási, vagy felügye

16. A 14. és 15. pontok alá nem sorolható egyéb köz-,
bármely foglalkozás körében legalább 5 év óta

17. Ha nem volt 5 éven át, volt-e legalább 3 éve

18. Katonaságnál, vagy csendőrségnél kiszolgált al

19. Az országos színészegyesületnek tagja-e? .....

20. Mióta lakik Budapesten? .....

JEGYZET: Ebből a nyomtatványmintából szül
(IV., Központi városház II. em. 21

Bozó Gyula

épitész

Tér és Forma

1930. 7. sz. 304–306. l.

(Kis házak tervei, rajzokkal.)

Torma Lajos

1. Nem a tenger apadásának következménye képpen, hanem a tengerfenék süllyedése körképpen
2. Nem töltődtek fel! Vulkánok magasodtak fel mellettük, mert belőlük lávatódult ki.
3. Ez az ötödik.
4. Ez a negedik

dent, ami bármiképpen jelentősnek tűnt, bemutattunk. Viszont, sajnos, nem volt módunkban közölni azt, amit egyesek közülünk magyaros építészeti stílusnak neveznek. Nem mintha az, amit a magyar építészek munkáiból közöltünk, talán magyartalan lenne — nézetünk szerint ugyanis mindaz, ami mai magyar életünkből fakad, *őszintén és igazán:* az *önmagánál fogva magyar*. Viszont a mértéket meg nem ütő építészeti alkotás nem lesz magyarosabbá azáltal, hogyha külsejére a magyar paraszti ornamentika kincseit külsőségesen reáillesztjük. Ami eleve rossz, e befejező csinosítás révén sem lesz még magyarossá, magyarosabbá.

De — ez úgy tetszik, meddő vitán túl — őszintén szólva, nem is igen találtunk az elmúlt években olyan alkotásokat, terveket, amelyek az úgynevezett magyar építőstílus gondolatából fakadtak volna.

Örömmel fogadtuk tehát Bozó Gyula tervrajzgyüjteményét s kiválasztottunk munkájából néhány olyant, amelyről azt hisszük, hogy érdeklődésre számíthat és igen érdekes tanulságokat is nyujthat.

Bozó Gyula nem tagadhatja meg mesterét, Wigand Edét. Nemcsak hogy rajzmodora rokon azzal, hanem a gondolatmenetei is. Állandó kereséseinek tárgya, hogyan lehet kis területen, aránylag kisebb költséggel, lakályos és barátságos otthont teremteni magyar embereknek. S Bozó Gyula tervei azt bizonyítják, hogy az az út, amelyre Wigand Ede 20 év előtt tért, ma is felette korszerű. Ezeknek a terveknek térökonómiája a mai gondolatmenetekbe illeszkedik. S felette érdekes, hogy miként igyekszik Bozó a mai formakeresések irányába simulni, miként igyekszik a mai sorházgondolatot, a lapos tetőt megoldani, Wigand Ede stílusában maradva.

Az az elismerés, amelylyel terveit nézzük, úgy

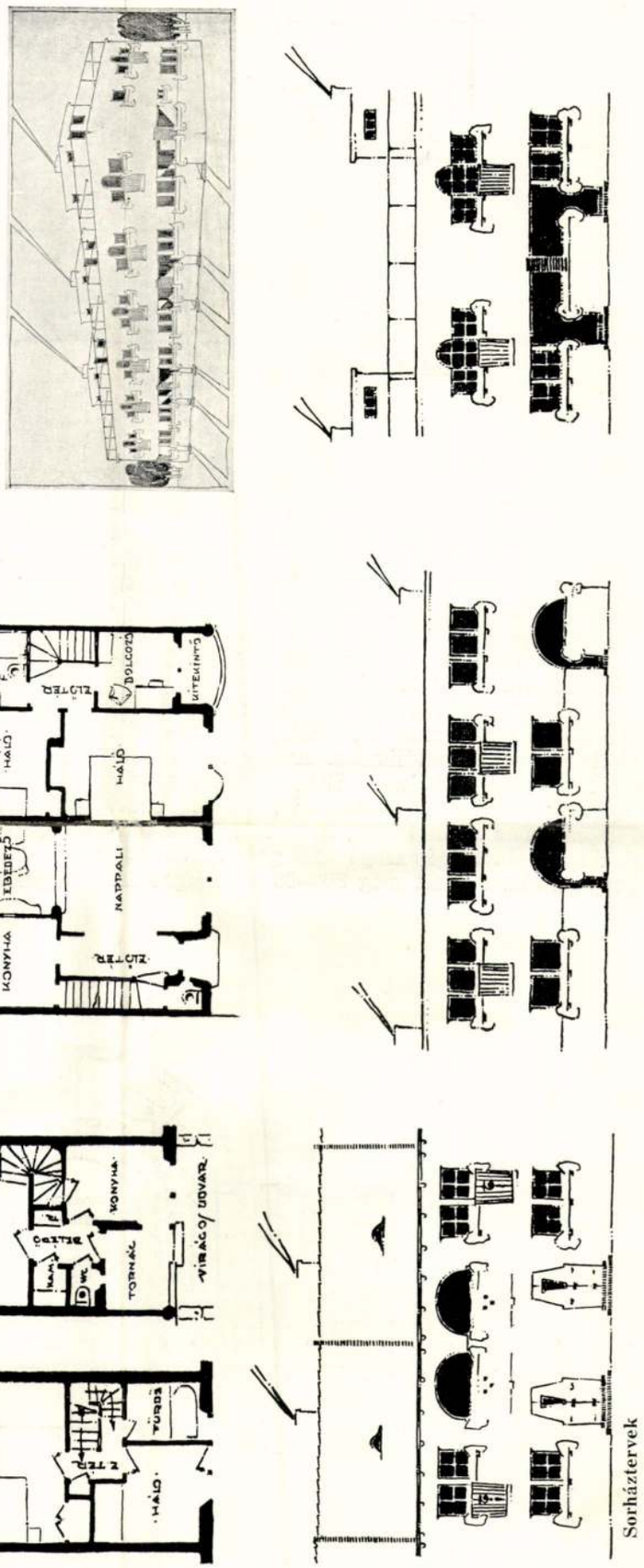

Sorháztervek

Kisházak tervei -
Tér és Forma
1930. 7. f. 304-306 f.

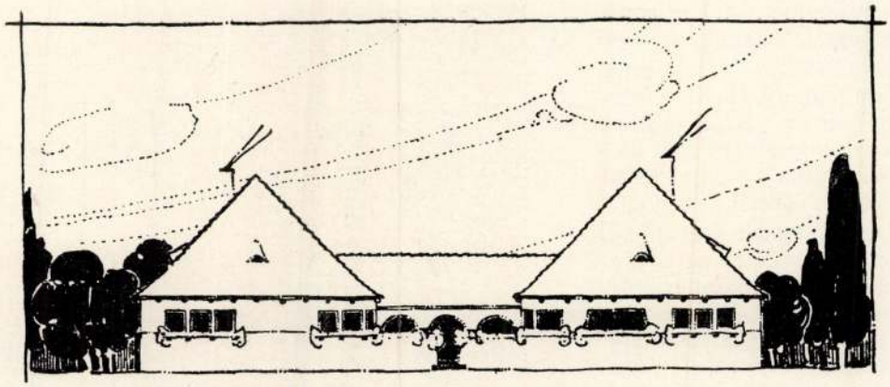

Bozó Gyula: Egészségház terve

hisszük, feljogosít arra, hogy a hibákra is reámutassunk. Látnivaló, hogy Bozó Gyula a mai korszerű ház programjának megoldására tör. Viszont ugyanakkor a részletekben olyan úton halad, amelyet kétkedve kell néznünk. Igy például a bejárati ajtók olyanok, mintha nem is e házakhoz tartoznának, hanem egy erdélyi faházból kerültek volna elő. Az egésznek észszerű formájához régieskedésükben nem illenek — külsőleges díszítgetés ez, utólagos csinosítás, élettelen szentimentálizmus. Avagy az alig 90 cm magasságú ablakok. Elég ez a világosság egy mai embernek? Ki az, aki ma rembrandti félhomályban kíván élni és dolgozni? Ki az, aki[illegible]nek ennyi levegő is elég? És gondoljuk meg, hogy az ablak felett még 80—90 cm magas fal is marad — ami azt jelenti, hogy a szoba levegőjének egyharmadát semmiféle szellőzéssel sem lehet kicserélni.

Az ilyen külsőséges romantikából eredő játékok veszélyeztetik a munkák komolyságát. Ugy tetszik, hogy Wigand Ede élettörekvéseit, azoknak legmélyebb és ma is élő lényegét a tanítványai igazabban valósíthatnák meg, hogyha azt a konzekvens alaprajzi munkát, amelyet Wigand és tanítványai munkái jellemeznek, a homlokzatokra is alkalmaznák: Amint e házak belseje nem igyekszik arra, hogy a barokk paloták alaprajzi elrendezését vigye polgári házakba — úgy a házak külseje se kívánjon más, tőlünk, maiaktól, regeszerű távolban fekvő világokba vezetni.

„V"

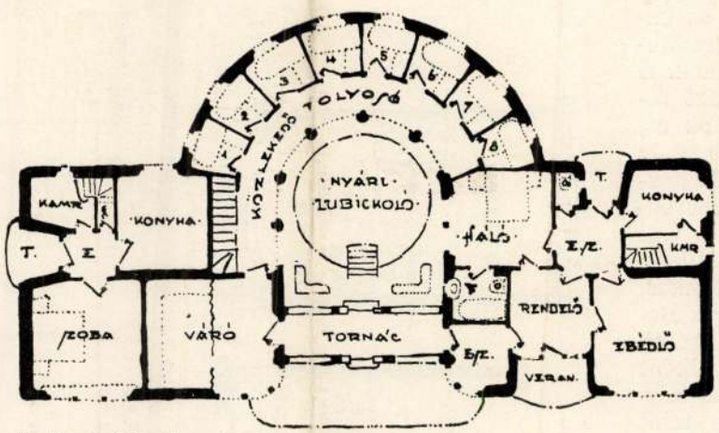

Egészségház alaprajza

1930. 26. 4

Bozó Gyula :

A családi otthon

Minden embernek veleszületett ősi törekvése, hogy azt a parányi kis teret, amelyet a Mindenható — lakóhelyül jelölt ki számára, minél szebbé és kellemesebbé varázsolja. Helyes lenne, ha ezt minden ember foglalkozása és társadalmi állása szerint tenné, hogy a szellem, mely benne lakik, nemcsak a berendezésre, hanem annak külsejére is reá üsse a nemzeti érzés bélyegét. Mert csak az a nép lehet életrevaló, boldog, amely faját minden mástól megkülönböztetni tudja. Sajnos, nálunk még megvan az a hátránya is, hogy semmiképpen sem árulja el, hogy magyar ember tervezte, magyar emberek számára, magyar vidékek keretei közé.

Elgondolkozva a mai építési lehetőségeken s leszűrt racionális tapasztalatok alapján igyekszem előmozdítani, hogy minden vékonypénzű ember, kicsi, de saját hajlékához juthasson. Alaprajzom tehát tudatosan eltér a ma már régen idejét mult szokványos rossz beosztású

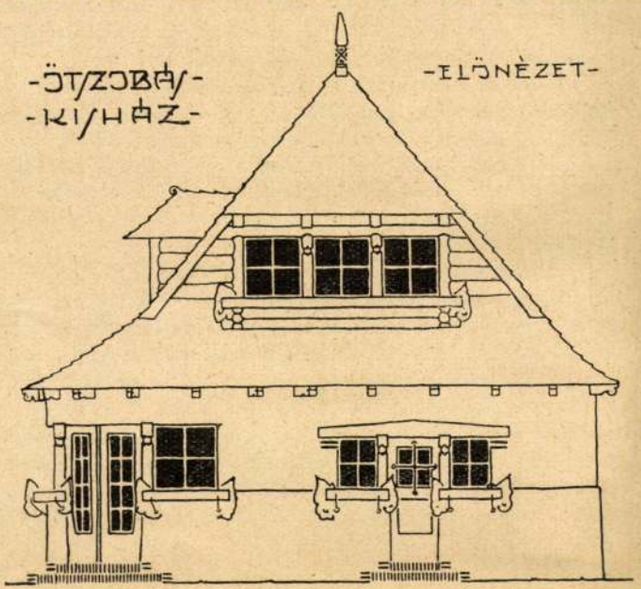

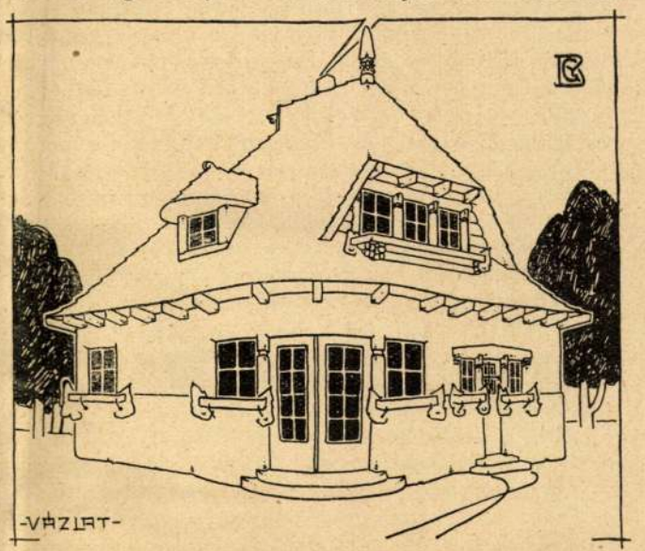

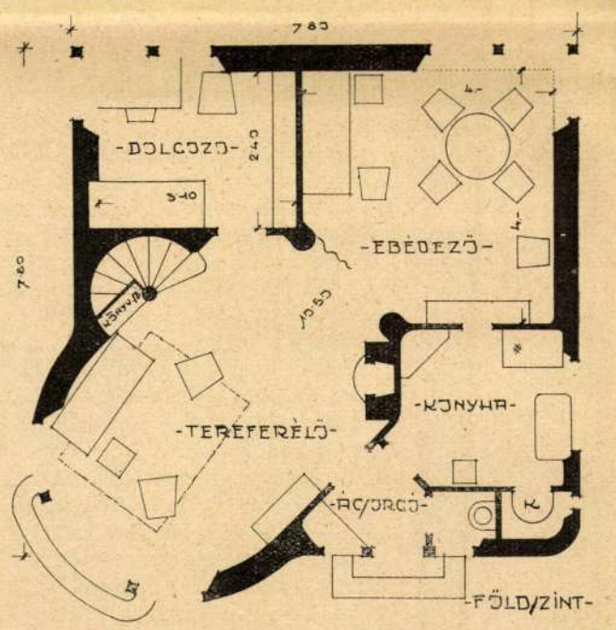

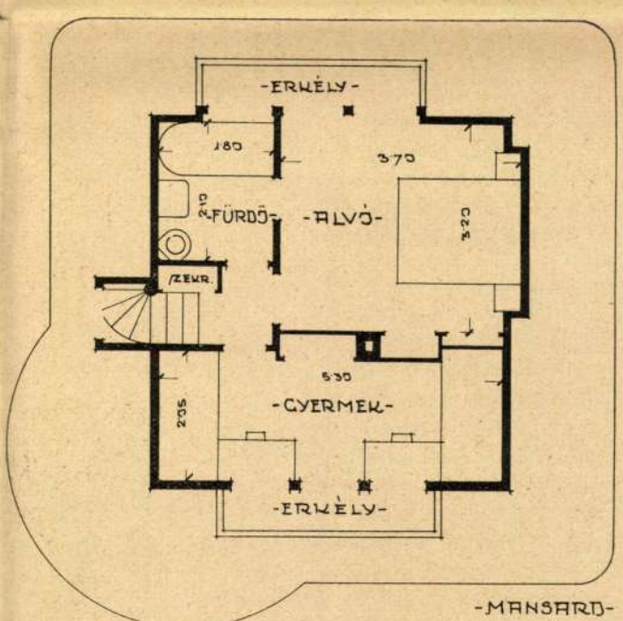

Bozó Gyula építész tervei

nál jobban szereti. Van-e tehát magyar építésznek szebb, lélekemelőbb feladata, mint ez: építményeiben felébreszteni egy magára hagyott, elcsüggedt nemzet hitét és önmagában való bizalmát. Sajnos, nálunk úgy szokták a terveket elkészíteni, hogy a renaissance, barokk vagy empír stílusáról lefaragják a »díszt« s marad a csupasz, semmitmondó váz. Vagy pedig a híres pallérstílust hívják segítségül, ami aztán épp olyan lelketlen, zamatnélküli, agyonkoptatott műtörténeti stílusmutatvány tervekhez vezet, mint az előbbi eljárás. Mert hiányzik belőlük a lélek, a rög lelke, a fény és a virágillatos napsugár. Ráadásul családiház típusától. Terveim nagyvonalú egyszerűsége mellett is arra törekedtem, hogy minden zugát napfény, friss levegő és szín telítse. Elhagytam minden felesleges lim-lomot, mindent gyakorlati célszerűséggel s csak a feltétlenül szükséges bútordarabokkal rendeztem be. Ügyelve arra, hogy a ház üzeme a legcsekélyebb fáradsággal bonyolódjék le. Nagyon fontos ez különösen ott, ahol a háziasszony kénytelen a legtöbb dolgot maga végezni.

Az ötszobás családi ház, mely mindössze 7.80×7.80 méter, összesen tehát cca 62 négyzetméter alapterületű.

Jobboldalt a ház eleven köntöséül szolgáló kúszórózsák alatt bújik meg a kis bejárati ajtó, amelyen át a 3—4 m² területű ácsorgóba jutunk, amely úntig elég; ez legyen házunkban mindig a legkisebb, hiszen csak átsurranunk s legfeljebb csak kabátunkat tesszük le benne. Ezt követi a wc, majd konyha és az éléstár, amelynek rajzán a beépített szekrények jól láthatók. Most benyithatunk a 25 m²-es lakó- s egyben fogadóhelyiségül is szolgáló tereferélőbe.

Az ácsorgó-ajtóval szemben a lépcsőfeljáró, az alája beépített könyvszekrénnyel foglal helyet. A mellette levő virágerkélyen egy pamlag, előtte dohányzóasztalka s néhány öblös fotöly. Ha pedig az erkély kétszárnyú ajtaját nyáron felnyitjuk, közvetlenül kiléphetünk kertünkbe. A tereferélőtől csak az ives falvállakra erősített függöny választja el az ebédezőt. S így egy kézmozdulattal estélyi fogadóvá, vagy akár táncteremmé alakítható. Fehérvirágos ablaka alatt van elhelyezve a köralakú asztal székekkel, a balsarokban egy heverővel. A konyhával szomszédos fal mellett helyeztem el a tálast, amelynek lapjára egy kis tolóablakon keresztül az étel és az elmosott edény tehető a szokásos körséta mellőzésével. A feljáró lépcső melletti ajtón juthatunk be a dolgozóba a csendes munkálkodás színhelyére. Ablakos sarokban asztal székkel, mellette egy fotöly, irat-, könyvszekrény és egy pihenő. Az emeletre feljövet, a szülők hálójába, illetőleg a mellette levő fürdőbe vagy a gyermekek szobájába jutunk. Beépített ruha- és fehérneműszekrényekkel. Széles, ajtóval kapcsolt napos ablakaik előtt hosszú virágos erkély húzódik meg.

Látható tehát, hogy az utolsó négyzetméternyi terület is matematikai pontossággal van kihasználva s könnyen kiszámíthatjuk az építési költségeket. Beépített terület 62 m² × 5.— m (átlagos magasság) = 310.— m³ á 35 P. Tehát összesen 10.850 pengőért építhető fel.

A második terv egy egyszobás komfortos nyaraló vagy hétvégi házacska, amely azonban bátran állandó lakásul is szolgálhat. Különösen ha figyelembe vesszük, hogy már potom 4—4500 pengőért bárhol felépíthető. Kertből a jobboldalt elhelyezett tornácra jutunk, ezt egy kis előtér követi. Jobboldalt a wc és a pincelejáró van elhelyezve. Baloldalt a szobába nyithatunk. Itt a fix ágyak helyett a falfülkében elhelyezett s éjjelre kivetithető pamlag szolgál kettős ágynak, melynek alsó fiókos részében helyezzük el nappalra az ágyneműt. Szobából a fürdőn át — az előtérből is megközelíthető konyhába s onnan a kamrába juthatunk.

Mindkét ház fűtése a konyha takaréktűzhelyében elhelyezett központi melegvízfűtéssel történik. Ez sokkal olcsóbb, mert így a főzés melege sem vész kárba, mivel állandó tüzénél felmelegített vizét felhasználhatjuk főzéshez, mosogatáshoz vagy fürdéshez s ami a legfontosabb, hogy egy szobára való szénnel az egész 3—5 szobás kis házunkat kellemesen tudjuk fűteni.

Utoljára hagytam a ház elhelyezését a telken, mint ami a fentiekből szinte magától adódik, mert a ház alaprajzát, legteljesebb mértékben az égtájak határozzák meg. Ha szélesebb kertünk van, helyezzük házunkat lehetőleg a telek északnyugati sarkába. Hiszen nem a mutatós utcai homlokzat, hanem a belső családi érték, a boldogság a fontos. Helyezzük házunkat lehetőleg a telek hátsó részébe, hogy még előtte helyet találjunk néhány színes, tarka-barka parasztvirágnak. Falán kúszórózsák és a délignyíló »hajnalka«. Okos kis ablakaiban és tornácának könyöklőjén színes muskátlik illatozzanak.

Szemtől-szembe

FÖLDÖNTULI MOSOLYT láttam a napokban egy hófehérhajú asszony szelid arcán. Ott ült szegényke egy körúti villamosmegálló előtt a padon, mellette egy nálánál is öregebb férfi. Sietős utam volt, mégsem szálltam a kocsira, — annyira vonzott ez a festő ecsetjére méltó, andalítóan szép és szívbemarkoló kép. A fehérhajú asszony mosolya mintha láthatatlan ezüstfonálon a hetedik szférába himbálta volna a hétköznap munkájába fásult lelkemet. Éreztem, ahogy felengesztelődik bennem minden keserűség, valami varázs játszadozott velem, égi varázs, nem e földről való. S amint néztem-nézdegéltem azt a jóságos, megbékélt asszonyi tekintetet, egyszerre csak megakadt a szívem verése. A szem, amelyből a szépség és szeretet mosolya kivillant, üres volt. Fénytelen és élettelen. Meredten néz felém és mosolyog, de nekem nincs kedvem mosolyogni, elhomályosul a szemem, könny kezdi karcolni a torkomat... Kihúnyt tűz, kilobbant fény, világtalan szemek... A csontom velejéig meghatódottan álltam ott, amikor egyszer csak látom, hogy az öreg férfi gyöngéden megsimogatja a holtszemű matróna kezét és hozzáhajolva, megkérdezi tőle: nem szomjas-e, nem akar-e valamit? A fehérhajú asszony mosolyogva ingatta a fejét, de szomszédja csak folyton nógatta, hogy nincs-e szüksége valamire. S az én szívemet nagy melegség árasztotta el. Ez az érzés, amely a gyermek szívét borítja el, amikor Meseországban járva, sárkányokkal viaskodó lovagról olvas, aki a szorongatott királyleány segítségére siet. Annak a derék, csupaszív öregúrnak a gyöngéd figyelme visszabűvölte első ifjúságomat, amikor még hinni tudtam emberi jóságban és hűségben. S elgondoltam: miért van az, hogy a látók szeméből csak nagyritkán villan ki az a csodás, engesztelékeny mosoly, amely ennek a világtalan asszonynak az arcát a szentek glóriájával övezi és mért van az, hogy a segítségre nyujtott kezet közöny és szívtelenség veszi körül, hogy elmegyünk egymás mellett, mintha más világban élnénk, hogy részvéttelen, hideg vállvonogatásnál nem jut egyéb a gyengéknek, a szánalomraméltóknak, az elesetteknek... Azt mondjuk: kegyetlen az élet. Nem, az élet Istentől való, nem az kegyetlen. Az ember az, aki elvakultan azt hiszi, hogy csak mást érhet baj és baleset, pedig egyszer mindenkire sor kerül. A keresztény felebaráti szeretet, amely más formában és más szavakkal a legősibb kultúráknak is egyik sarkköve volt, újra kell hogy meghódítsa a lelkeket. A szeretet kezdete: a türelmesség. Aki türelmes, az megértő. Aki megértő, annak a szíve befogadja a szeretet igéjét. Emberek, legyetek türelmesek és megértők egymás iránt, mint ahogy az az aggastyán a körúti padon türelmesen ismételgette segítséghozó készségét a világtalan matrónával szemben, mint ahogy a látó öregember megértette a vak öregasszonyt. Szeretni kell a türelmet és a megértést, ha azt akarjuk, hogy bajunkban és viszontagságok között bennünket se hagyjanak el az emberek.

Ninon de Guy, amerikai filmszinésznő

Az ifjú békeharcosok növekvő aktivitása

A DEMOKRATIKUS IFJÚSÁG sokmilliós tömegei aktív, harcos erői a nemzetközi békemozgalomnak. Az ifjú békeharcosok fáradhatatlan energiájukkal, elszántan és önfeláldozóan szállnak szembe az amerikai imperialisták arra irányuló kísérleteivel, hogy lángralobbantsák az új világháborút és mérhetetlen áldozatokra, nélkülözésekre és szenvedésekre kárhoztassák az emberiséget.

Az ifjúság a földkerekség lakosságának az a része, amely elsősorban, közvetlenül és a legkegyetlenebbül sínyli meg a háborút. Az imperialista agresszorok elsősorban az ifjúságra vetik ki hálójukat, mert ágyútöltelékre van szükségük. Arra törekszenek, hogy megbontsák az ifjúságot, szakadást idézzenek elő soraiban, a sovinizmus és a fajelmélet mérgével fertőzzék meg, és hogy az ifjak millióit az agresszív hadseregek hadosztályaiba tereljék s lelkiismeretlen, becstelen automatákká, cinikus gyilkosokká idomítsák őket, akik alázatosan és kérdezés nélkül teljesítik főlötteseik parancsait. Az a céljuk, hogy az így lealjasított ifjakat Európa és Azsia csatatereire küldjék, ahol vérüket kell ontaniok az egész dolgozó emberiségtől idegen és vele szemben mélységesen ellenséges érdekekért, a pénzmágnások érdekeiért.

A kapitalista országok ifjúsága megérti azt a szörnyű veszélyt, amellyel az imperialisták emberevő tervei az ifjú nemzedék életét fenyegetik. Ezért Nyugat-Németország és Japán, Franciaország, Olaszország és Belgium, az USA, Latin-Amerika, Jugoszlávia, Spanyolország, Görögország és a többi tőkés ország ifjúsága bátran harcol az ifjúság militarizálása, az általános hadkötelezettség bevezetése és a katonai szolgálat meghosszabbítása ellen. szembeszáll azzal, hogy katonai szervezetekbe kényszerítsék, küzd az ellen, hogy katonai alakulatokat küldjenek Koreába, Indo-Kínába és Malájföldre, s követeli a gyarmati háborúk megszüntetését. India, Afrika, a Közel- és Közép-Kelet, valamint más gyarmati és függő országok ifjúsága hősi harcot vív a gyarmati elnyomás ellen, hazája szabadságáért és nemzeti függetlenségéért. Az ifjúság legmélyrehatóbb, életbevágó érdekei a béke fenntartásának és megszilárdításának kérdésével függnek össze.

Az ifjúság a tőkés országok lakosságának az a része, amelyet különösen sujt a háborús előkészületek politikája, a gazdasági élet militarizálása, a katonai költségvetések felduzzasztása, a békeiparágak összezsugorodása. Ezekben az országokban az ifjak és leányok millióit fosztják meg a tanulási lehetőségtől, azok pedig, akiknek sikerül tanulni, tanulmányaik befejeztével nem találnak képzettségüknek megfelelő munkát. Ugyanilyen nehéz a tőkés országok ifjúsága számára a szakképzettség megszerzése is. Angliában és Franciaországban például az iskolákból kikerülő serdülő ifjúságnak mintegy 80 százaléka nem tanulhat szakmát; Olaszországban több mint 800 szakiskolát zártak be.

A munkanélküliség valóságos ostorcsapása az ifjúságnak. Az USA-ban mintegy 10 millió ifjú és leány van teljesen vagy részben munka nélkül; Olaszországban a munkanélkülieknek több mint egyharmada a 25 éven aluli fiatalok soraiból kerül ki. A reálbér szüntelen csökkenése elsősorban a kevésbbé szakképzett fiatal munkásokat sujtja. A dolgozó ifjúság amúgy is súlyos anyagi helyzetét még jobban megnehezíti az, hogy egyenlő munkáért nem kap egyenlő bért. Az ifjúság munkabére például az USA-ban és Angliában 30—50 százalékkal alacsonyabb, mint a felnőtteké. Teljesen elviselhetetlen, valósággal rabszolgasorban él a munkás- és parasztifjúság a gyarmati és függő országokban.

A VILÁG IFJÚSÁGA vágyainak és reménységeinek megvalósulását a nagy Szovjetunió ifjúságának alkotó életében és lelkes teremtő munkájában látja. A szovjet ifjúság minden erejét az egész emberiség javára fordítja, a szilárd, tartós békéért, a népek közötti barátságért vívott harcnak, a kommunizmus építése nagy ügyének, a tudomány, a kultúra és művészet fejlesztésének szenteli. Az ifjú nemzedék az egész világon nagy figyelemmel és örömmel kíséri azokat a sikereket is, amelyeket az ifjúság a Kínai Népköztársaságban és az európai népi demokratikus országokban az új élet építésében ér el.

Fegyverrel védelmezi hazája szabadságát és függetlenségét az imperialista leigázókkal szemben Vietnam, Kambodzsa, Laosz, Malájföld, Burma és a Fülöp-szigetek ifjúsága. Ezt az ifjúságot a koreai néphadsereg és a kínai népi önkéntesek győzelemben biztos ifjú hőseinek önfeláldozó harca lelkesíti. Ezek a hősök izzó gyűlölettel, a beavatkozókra mért csapások fokozásával válaszolnak a megszállók barbár cselekedeteire, azokéra, akik az utóbbi időben a gyalázatos és becstelen baktériumháborút megindították.

Az ifjúság békeharcának, fényes jövőjéért vívott harcának sikerét az biztosítja, hogy egyre növekszik az ifjúsági mozgalom szervezettsége, erősödik az ifjúság egysége és fokozódik befolyása a demokratikus szervezetekre. Komoly nemzetközi erőt képvisel a Demokratikus Ifjúsági Világszövetség, amely 84 országból több mint 75 millió ifjút és leányt egyesít soraiban. A szövetség fáradhatatlan a háborús gyujtogatók cselszövéseinek leleplezésében és ugyanakkor felszólítja a világ ifjúságát: erősítse az ifjúság nemzetközi szolidaritását, vonja be a békeharcba az ifjúság valamennyi rétegét, minden ifjúsági szervezetet, függetlenül attól, hogy vezetői milyen politikai, szakszervezeti, vagy vallási irányzathoz tartoznak.

RENDKIVÜL LELKES hangulatban zajlott le a világifjúsági hét. Az ifjú demokraták és patrióták világszerte mindenütt a békéért, a világuralomra törő amerikaiak ellen vívott harc kiszélesítése jegyében tartották meg ünnepségeiket, tömeggyűléseiket, értekezleteiket, találkozásaikat és összejöveteleiket. Az ifjúság fokozza harcát az öt nagyhatalom közötti békeegyezmény megkötéséért, s szenvedélyes kérlelhetetlenséggel száll síkra a fegyverkezési hajsza, a támadószellemű atlanti paktum és az úgynevezett „európai hadsereg" ellen, Nyugat-Németország és Japán újrafelfegyverzése ellen. Haraggal és felháborodással száll szembe a világ minden országának ifjúsága a pestist és kolerát terjesztő modern kannibálokkal: követeli a baktériumháború azonnali megszüntetését és a bűnösök szigorú megbüntetését, akik ily szörnyű gaztetteket követnek el a koreai és kínai nép ellen, az egész emberiség ellen.

Lelkes visszhangot keltett az egész világ demokratikus ifjúságában az amszterdami fiataloknak az a javaslata, hogy 1952-ben hívjanak egybe nemzetközi konferenciát az ifjúság jogainak védelmére. Számos országban máris megindultak az előkészületek a konferenciára. Helyi bizottságok alakulnak az ifjúság jogainak védelmére, országos ifjúsági konferenciákat készítenek elő, értekezleteket és gyüléseket tartanak, követelésekkel fordulnak a vállalkozókhoz és a kormányokhoz.

A dolgozó ifjúság kiapadhatatlan tartalék, amelyekből a kommunista és munkáspártok kiegészítik soraikat. A kommunista és munkáspártoknak igen fontos feladatuk és kötelességük, hogy állandóan vezessék és segítsék a haladó ifjúsági szervezeteket és szüntelenül gondjukat viseljék. Az a vita azonban, amely a francia, olasz, belga és más kommunista pártban folyt az ifjúság körében végzett munka kérdéséről, megmutatta, hogy egyes pártszervezetek még kevés érdeklődést tanusítanak az ifjúság élete és harca iránt, nem segítik céggé a helyi ifjúsági szervezeteket, lanyhán ellenőrzik és irányítják az ifjúsági szervezetek kommunista tagjainak munkáját.

A KOMMUNISTA ÉS MUNKÁSPÁRTOK valamennyi szervezetüktől, minden egyes kommunistától megkövetelik, hogy fokozza a munkát az ifjúság körében; törekedjék a demokratikus ifjúsági szervezetek további megerősítésére és arra, hogy ezek a szervezetek valóban harcos tömegszervezetekké váljanak.

A kommunista és munkáspártoknak igen fontos feladata: segítséget nyujtani a demokratikus ifjúsági szervezetek széleskörű aktivájának kialakításában, segíteni a fiatal aktivákat abban, hogy elsajátítsák a marxista-leninista elméletet és eljuttassák a marxizmus-leninizmus tanítását az ifjúság tömegei közé. A forradalmi ifjúsági szervezeteknek a marxizmus-leninizmus mindent legyőző tanításával felvértezett, mindenféle szektaszellemtől mentes aktivistái, a békéért vívott harcuk során megtalálják az utat valamennyi ifjú és leány szívéhez, bármely szervezethez tartozzanak is: az ilyen ifjúsági aktivisták le tudják leplezni az imperializmus lakájainak bárminemű demagógiáját, megtesznek mindent, hogy megóvják az ifjúságot a fasiszta, a jobboldali szocialista és a titóista befolyástól, hozzásegítik az ifjak és leányok újabb millióit, hogy az aktív harc útjára léphessenek a háborús gyujtogatók bűnös tervei ellen.

A harmadik Világifjúsági- és Diáktalálkozón valamennyi ország ifjúságának képviselői egy szívvel-lélekkel esküt tettek arra, hogy hívek maradnak a béke ügyéhez, meghiúsítják és leleplezik a béke és az emberiség ellenségeinek terveit, harcolni fognak a fegyverkezési hajsza ellen, az ifjúság életviszonyainak megjavításáért, megőrzik és megerősítik az ifjúság egységét. Az a példa, amelyet a francia nép fiatal hősei: Raymonde Dien és Henri Martin, Piet van Staveren holland katona, Lopez Raimundo, a híres barcelonai sztrájk vezetője és sokezer más ifjú békeharcos mutat, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság és a kínai önkéntesek, Vietnam és más országok dicső ifjú hőseinek példái, a sokmillió, ifjú békeharcos egyre növekvő aktivitása — kezesség arra, hogy az ifjúság ezt a nagyszerű esküt meg is fogja tartani.

(A „Tartós békéért, népi demokráciáért!" legújabb számának vezércikke.)

„A fegyelmezetlenségeknek nagy része volt abban, hogy üzemünk nem teljesítette januári és februári tervét"

— Levél a Fémáru- és Szerszámgépgyárból —

Harminchárom éve vagyok esztergályos. Sokat láttam, sokfelé megfordultam. Dolgoztam már külföldön is, amikor a Horthy-rendszer alatt a dolgozónak idehaza nem jutott kenyér. Sok nehézségen mentem már át. Mindez akkor jutott az eszembe, amikor ma megálltam a műhelyünk fegyelmi táblája előtt.

A fegyelmi tábla csak úgy tarkállott a különböző színű jegyzőkönyv-kivonatoktól, minden kivonat egy-egy fegyelmezetlen munkatársam ügyéről szólt.

Elsőnek Kun Irén átképzős nevén akadt meg a szemem. Ez az elvtársnő nem kevesebbet, mint három hetet hiányzott igazolatlanul. Elgondolkodtam a dolgon. Eszembejutott inaskorom. Emlékszem, három évig tanonckodtam. Napi 40 fillér volt a fizetésem. Ha apám nem lát el ruhával és nem biztosítja az élelmet, bizony nem tanulhattam volna ki a szakmát. A napi 40 fillérért 12 órát dolgoztunk egyfolytában minden nap. Iskolába szombat este munka után és vasárnap délelőtt jártunk. Senki sem törődött azzal, hogy megtanuljuk-e a szakmát, vagy sem. A pihenésünkkel meg kiváltképp senki sem törődött. Ma ezzel szemben a dolgozók állama az átképzősöknek 600—700 forint havi fizetést biztosít, nyolc órát dolgoznak. Tanárokat ad szakmai képzésükhöz, lehetőséget nyujt a mesterség alapos elsajátítására. Mindezért három hónapig jóformán alig ad valami ellenértéket az átképzős, hiszen gyakorlatlan még, s jócskán akad selejt a munkájában. S ha rosszul megy a munka, senki se szidja, mindenki segíteni akar, hiszen mindnyájunk érdeke, hogy mielőbb jó szakember váljék belőle.

Sajnos, nemcsak az átképzősök között találunk öntudatlan, fegyelmezetlen dolgozót üzemünkben. Itt van például Hegedüs István esztergályos. Jó szakember, nem is mai gyerek, emlékszik még azokra az időkre, amikor a kapu körül kószáltunk munka után. Mégis, alig múlik el olyan fizetési nap, hogy utána egy-két napig ne hiányozna. Ahogy ő mondja, megünnepli a fizetést. Meg kell mondani, én is megiszom a bort. Szeretem a vidámságot, hiszen éppen a mai világban minden dolgozónak megvan a joga és a módja, hogy munka után szórakozzék. De a szórakozás nem nyúlhat bele a munkaidőbe. Ezt nem veszi tudomásul Juhász Béla esztergályos sem. Juhász mindössze 26 éves. Emlékszem, amikor ilyen idős voltam, örültem, ha munkám akadt. A 30-as években, amikor Csepelen dolgoztam, nem egyszer betegállományból visszatérő dolgozókat utasítottak el: maga túl sokat betegeskedik, barátom. Juhász Béla nem beteg. De nem beteg Malecz István gyalus sem. Mégis rendszeresen igazolatlanul kimaradnak. Fónagy László marós például nem egy délutáni partiban megcsinálja, hogy hatkor szedi a sátorfáját és hazamegy. Az elmúlt héten gyakran előfordult, hogy Szalay Béla marós 8—9 órakor már vette a kalapját és még a szaktársaknak sem szólt, csak ment haza. Pedig 11-ig tartott a munkaidő.

Mi a következménye az ilyen fegyelmezetlenségnek?

Az egyes munkák kapcsolódnak egymáshoz. Az egyik gépen nagyolnak, a másikon simítást végeznek. S ha hiányzik valaki, mindjárt összekeveredik a munka.

Hozzám is nem egyszer kerül olyan darab, amelynek készítéséhez nincs elegendő gyakorlatom. Ilyenkor lassabban dolgozom, kevesebbet termelek, kevesebbet keresek. S mindez a hiányzók miatt van. De nemcsak közvetlenül nekem okoz kárt a hiányzó. Megbontja a tervszerűséget is. Például egyes darabok később kerülnek az edzőbe, mint kellene. A csiszolók sem tudnak egyenletesen dolgozni. S végül a szereldében 4—5 napos eltolódások vannak, a szerelők állnak, mert bizonyos alkatrészek még nem érkeztek meg. A fegyelmezetlenségnek nagy része volt abban, hogy üzemünk nem teljesíthette januári, februári tervét. S most, márciusban, minden becsületes dolgozó kétszeres erőfeszítésére van szükség, hogy a negyedévi tervünket teljesítsük.

Az a véleményem, hogy vonják felelősségre a fegyelmezetleneket, a notórius későnjárókat. Én magam a gyártól harminc kilométernyire, Szigethalom községben lakom és mégis pontosan megérkezem a munkahelyemre, hosszú évek óta nem hiányoztam, s egy másodpercet sem késtem. De nemcsak én vagyok így. Üzemünkben minden becsületes dolgozó így gondolkodik.

Ideje lenne már megszüntetni a hiányzásokat, megbüntetni azokat, akik a mi nyakunkon élősködnek, hiszen az ő munkájukat is nekünk kell elvégezni.

Egész dolgozó népünk erejét megfeszítve harcol az ötéves terv teljesítéséért, s a gyarmati, vagy kapitalista országok munkásai nem egyszer életüket teszik kockára a mindennapi kenyérért, a szabadságért. Nálunk pártunk vezetésével békés körülmények között jövőnket építjük, mindenkinek kötelessége tehát, hogy ne hátráltassa, hanem becsülettel elősegítse hazánk építését.

Ábrahám István
sztahanovista esztergályos, Fémáru- és Szerszámgépgyár forgácsolóműhely

„Egyik legfontosabb feladatunknak tartjuk, hogy tovább javítsuk a munkafegyelmet"

Egy munkásnő levele

A március 9-i versenyben üzemünk 102.68 százalékban teljesítette fogadalmát. A műhelyek között a miénk, a forgácsolóműhely lett az első. A szép eredmény elsősorban annak köszönhető, hogy a munkafegyelem megjavult. Április 4-re is túl akarjuk teljesíteni, amit igértünk, és most is egyik legfontosabb feladatunknak azt tartjuk, hogy tovább javítsuk a munkafegyelmet.

Januárban még több olyan dolgozó volt nálunk a műhelyben, aki ha kicsit „rosszul érezte magát", vagy egyszerűen jobban húzta a kocsma, nem jött be dolgozni. A március 9-i versenyszakasz során a népnevelők valamennyiünkkel beszéltek arról, hogy a késéssel, mulasztással elpocsékolt perceket, negyedórákat nagyon nehéz dolog pótolni. Én is sokszor késtem azelőtt, igaz, hogy csak néhány percet. Velem Ambrusné elvtársnő beszélt. A többi között az édesapámról, aki most ugyancsak itt dolgozik a gyárban és aki valaha sok keserves időt töltött el munka nélkül. Bizony, sokat nélkülöztünk hét testvéremmel együtt azokban az időkben. Ambrusné jobban megvilágította, hogy mit jelent számunkra a mai szebb, boldogabb élet.

Komoly hibákat okozott nálunk az is, hogy azelőtt sokszor lazán kezelték a munkafegyelem kérdését. Amikor azután az igazgató, Mészáros elvtárs fellépett ez ellen és pénzbüntetésre ítélte a liberális művezetőket, a helyzet fokozatosan megváltozott.

Az egyik termelési értekezleten Richter Tibor esztergályos elvtárs azt ajánlotta, hogy maguk a késnőjövők tegyenek javaslatot, milyen pénzbüntetést adnának saját fegyelmezetlenségükért. Richter elvtársnak ez a javaslata bevált. Aki késett — köztük jómagam is — bement a művezetőhöz és itt már a becsület is úgy kívánta, hogy nem rejthette véka alá hibáját. Én például háromperces késésemért 25 forint pénzbüntetést javasoltam, Hidvégi Péterné a négy perc késésért, Gergely Ferencné a két perc késésért ugyanennyit. Ennek a módszernek komoly nevelő hatása lett.

Azóta én is bekapcsolódhattam a tízperces mozgalomba, ha új munkát kapok, van időm előkészíteni ehhez a kést, a szerszámot. Nagyon jó érzés az, hogy műszakkezdéskor már forog a gépem. Most, az április 4 tiszteletére folyó versenyben már én megyek oda azokhoz, akik még nem látják tisztán, hogy milyen károkat okoz fegyelmezetlenségük, pontatlanságuk.

Kovács Mária
Dinamo Elektromotor és Gépgyár

Megkezdődött a költségvetés vitája az Oroszországi Szövetségi Szovjet Szocialista Köztársaság Legfelső Tanácsában

Moszkva, március 28. (TASZSZ)

Március 26-án *Moszkvában* a *Kremlben* megnyilt az OSZSZSZK Legfelső Tanácsának második ülésszaka. Este 7 órakor a Legfelső Tanács tagjai és a vendégek meleg ünneplése közepette megjelentek a kormánypáholyban V. M. *Molotov*, G. M. *Malenkov*, L. P. *Berija*, K. J. *Vorosilov*, A. I. *Mikojan*, N. A. *Bulganyin*, L. M. *Kaganovics*, A. A. *Andrejev*, N. Sz. *Hruscsov*, A. N., *Koszigin*, N. M. *Svernyik*, M. A. *Szuszlov*, M. F. *Skirjatov* elvtársak, továbbá az OSZSZSZK Legfelső Tanácsa elnökségének tagjai és a miniszterek.

Az ülés napirendjén: *az OSZSZSZK 1952. évi állami költségvetésének jóváhagyása, az OSZSZSZK Legfelső Tanácsának elnöksége által kiadott törvényerejű rendeletek jóváhagyása és az OSZSZSZK Legfelső Bíróságának megválasztása szerepel.*

Az OSZSZSZK 1952. évi állami költségvetéséről Ivan *Fagyejev* elvtárs, az OSZSZSZK pénzügyminisztere tartott beszámolót. Az 1951. évi sikerek ismertetése után rátért az 1952. évi állami költségvetés ismertetésére. *Ez a költségvetés a népgazdasági tervnek megfelelően a köztársasági és helyi ipar, a mezőgazdaság, az építés, a közlekedés továbbfejlesztését, az áruforgalom növelését, a dolgozók anyagi és kulturális színvonalának további emelését tűzi ki célul.* A költségvetés 54 milliárd 748 millió rubel bevételt és 54 milliárd 716 millió rubel kiadást irányoz elő.

Az állami költségvetés kiadásainak majdnem 90 százalékát fordítják a köztársaság gazdasági életének további megszilárdítására, valamint a lakosság szociális és kulturális szükségleteinek kielégítésére.

Népoktatásra 22 milliárd rubelt, *egészségvédelemre* több mint 12 milliárd rubelt fordítanak.

Új bérletörési kísérletek az USA-ban

Az *U. S. News & World Report* című amerikai hetilap beszámol arról, hogy az Egyesült Államok déli részén élő munkások alacsonyabb bérért dolgoznak, mint az északiak. Ezt a helyzetet a gyárosok az erősen pangásban lévő textiliparban *az északi szakszervezeti dolgozók követeléseinek letörésére használják fel.*

„Az ország északi textilgyárai — írja a hetilap — elvesztik megrendeléseiket a dél versenye miatt. *A nem-szakszervezeti dolgozók alacsony bére miatt délen alacsonyabb a termelési költség, mint az erősen szervezett északon. Az egy munkásra eső termelés is magasabb a déli textilgyárakban. Ennek az az eredménye, hogy az északi szakszervezeti dolgozókat ezrével bocsátják el.* A textilipar délre költözik és ha ez tovább folytatódik, még sok északi munkás fogja elveszíteni munkáját." A lap közli, hogy az északi textilgyárosok most *bércsökkentést* követelnek. A kötszövőiparban máris csökkentették a béreket, átlag 15, de sok helyen 25 százalékkal. Az amerikai lap végül megírja, hogy a munkáltatók, akik évtizedeken keresztül együttműködtek a szakszervezetekkel, most „nem tiltják ki a szakszervezeteket a műhelyekből, csak azt kérik, hogy változtassák meg követeléseiket" — vagyis legyenek segítségükre a mostani bérletörésnél is.

Elvetette a kormány több javaslatát a francia nemzetgyülés pénzügyi bizottsága

A francia kormány vereséget szenvedett a nemzetgyülés pénzügyi bizottságában, amely csütörtöki ülésén több alkalommal szavazott a kormány pénzügyi javaslatairól.

A kormány 110 milliárd frankkal akarta csökkenteni a beruházásokat, amit a pénzügyi bizottság elvetett. Ugyancsak elvetette az újjáépítési hitelek csökkentésére irányuló terveket is, végül a bizottság megtagadta a kormánytól azt a jogot, hogy „megtakarítás" címén bizonyos már megszavazott hiteleket és szubvenciókat megvonhasson.

Amerikai lap a francia munkások súlyos helyzetéről

Az *U. S. News* gazdasági szerkesztője, Perry K. *Sellon* beszámol a lapban közölt interjuban európai útjának tapasztalatairól. A francia gazdasági helyzetről többek között a következőket mondja: *„Az árak rettenetesen magasak Franciaországban, még a mi szempontunkból is. A munkásnak, ha jól akar étkezni, bérének 70—75 százalékát kell elköltenie élelmiszerre."* Az adókra vonatkozóan Sellon kijelenti: *„A legnagyobb adóteher az ipari munkáson van. Az ipari munkás az, akinek az igazi áldozatot kell hoznia, ha Franciaország nagyobb mértékben fog fegyverkezni. Ő fogja sujtani az adó, az infláció, esetleg hosszabb munkaidőt kell dolgoznia. Nem lesz annyi áru, amit vásárolhat."*

Az amerikai szerkesztő végül arról panaszkodik, hogy elsősorban éppen a munkás, akinek vállán nyugszanak a fegyverkezés terhei, — követi leginkább a kommunista pártot.

A marxista-leninista párt ideológiai alapjai

Ötven éve jelent meg Lenin „Mi a teendő?" című műve

Az imperializmus és a proletárforradalmak korszaka új feladatokat állított a proletariátus elé. Napirendre került a munkásoknak a hatalomért folytatott forradalmi harca, a munkásosztály szövetségeseinek előkészítése és felzárkóztatása a harcra. Lenin és Sztálin már forradalmi működésük kezdetén hangsúlyozták: a szocialista forradalom nem győzhet az ösztönös munkásmozgalom eredményeként: a szocialista forradalmat elő kell készíteni, meg kell szervezni, ki kell vívni. Ezt a feladatot a munkásosztály csak akkor oldhatja meg, ha újtípusú, forradalmi marxista párt áll az élén. A történelmi helyzet szülte tehát az olyan új, harcos, forradalmi pártnak a szükségességét, amely párt *„elég bátor ahhoz, hogy a proletariátust harcba vezesse a hatalomért, elég tapasztalt ahhoz, hogy a forradalmi helyzet bonyolult viszonyai között eligazodjék és eléggé rugalmas ahhoz, hogy a céljához vezető úton minden zátonyt elkerüljön.*

Ilyen párt nélkül gondolni sem lehet az imperializmus megdöntésére, a proletárdiktatúra kivívására.

Ez az új párt a leninizmus pártja." (*Sztálin Művei VI. kötet, 187. oldal.*)

A történelem tehát olyan pártnak a megteremtését tűzte napirendre, amely képes a munkásosztályt és a többi dolgozókat a forradalmi harc szellemében nevelni, a kapitalizmus elleni döntő harcra előkészíteni és ebben a harcban győzelemre vezetni.

Soha nem volt még párt, amely úgy felkészült volna történelmi hivatásának teljesítésére, mint a bolsevikok pártja. Lenin és Sztálin a marxizmus különböző orosz és nemzetközi ellenségeivel szemben folytatott hosszú, kérlelhetetlen küzdelemben végezték el a hatalmas előkészítő munkát. Kimunkálták a marxi-lenini párt ideológiai, szervezeti, taktikai és elméleti alapjait Lenin 1902-ben megjelent *„Mi a teendő?"* c. könyvében kifejtett elméleti tételek alkották *a bolsevik párt ideológiai alapját.* Sztálin elvtárs *„Néhány szó a pártonbelüli nézeteltérésekről"* és *„Válasz a 'Szociáldemokrát'"*-nak c. írásában 1905-ben megsemmisítő csapást mért az opportunisták ösztönösség „elméleté"-re, sikra szállt a „Mi a teendő?"-ben kifejtett eszmékért és továbbfejlesztette azokat.

Abban az időben, amikor Lenin *„Mi a teendő?"* című művét írta, az oroszországi proletariátus forradalmi harca már jelezte a közeledő vihart. A forradalmi munkásmozgalom jelentős eredményeket ért el. A munkásosztály magával ragadott paraszttömegeket és értelmiségieket is, sőt még a liberális tábort is megmozgatta.

Ezt a századforduló körüli időt azonban nemcsak a forradalmi mozgalom fellendülése jellemzi. Ez az 1898-ban még csak formailag megalakult Oroszországi Szociáldemokrata Munkáspárt növekvő szellemi és szervezeti zűrzavarának is időszaka. A zűrzavar fő okozói az egységes, forradalmi munkáspárt megalakításának akkori legfőbb ellenfelei: az „ökonomisták" voltak. Az a veszély fenyegetett, hogy a szellemi és szervezeti zűrzavar miatt tért hódítanak polgári és kispolgári szervezetek. Lenin ezért sürgette a zűrzavar, széttagozottság és kontárkodás felszámolását.

„Mivel kezdjük" című cikkében Lenin körvonalazta egy forradalmi marxista párt felépítésének tervét. Részletesen „Mi a teendő?" című könyvében dolgozta ki.

Feltárta az opportunizmus gyökereit és a forradalmi marxizmus opportunizmus elleni elvi harcának nemzetközi jelentőségét. Az opportunisták ugyanis „a kritika szabadsága" jelszavával minden országban hadjáratot indítottak a forradalmi marxizmus ellen. Lenin a *„Mi a teendő?"*-ben bebizonyítja, hogy mindenfajta opportunista egy családot alkot és érveik lényegükben azonosak Bernstein érveivel. (Bernstein és hívei tagadták a tudományos szocializmus jelentőségét; tagadták a proletariátus növekvő elnyomorodását a kapitalista társadalomban; tagadták, hogy a kapitalizmus ellentmondásai kiéleződnek; elvetették a proletariátus diktatúrájának az eszméjét; tagadták általában az osztályharc elméletét, stb. Lényegében tagadták a marxizmus minden alapvető eszméjét.)

Lenin bebizonyította: az orosz „ökonomisták" édestestvérei a nemzetközi revizionistáknak, opportunistáknak. Meghajlásuk az ösztönösség előtt nem egyéb, mint a burzsoá befolyásnak a bevitele a munkásosztály soraiba. Lenin leszögezi: minden meghódolás a munkásmozgalom ösztönössége előtt; *a tudatos elemnek, a marxista párt szerepének minden lekicsinylése azt jelenti, hogy „a burzsoá ideológiai befolyása a munkásságra erősödik."* („Mi a teendő?" 60. oldal.)

Sztálin elvtárs így határozta meg az ösztönösség „elméletét": *„Az ösztönösség elmélete olyan elmélet, amely a tudatos elem szerepét a mozgalomban lekicsinyli. Az „uszálypolitika" ideológiája logikai alapja mindenfajta opportunizmusnak."* (Leninizmus kérdései 24. oldal.)

Lenin a „Mi a teendő?"-ben megállapítja: csak kétféle ideológia lehetséges, vagy burzsoá, vagy szocialista ideológia. Középút nincsen, mert osztályellentétektől szaggatott társadalomban soha nem lehet osztályon kívüli, vagy osztályfeletti ideológia.

Lenin és Sztálin említett munkáikban megmagyarázzák: a szocialista öntudatot be kell vinni a munkásság ösztönös mozgalmába és a munkásosztály legöntudatosabb részét tömöríteni kell egy valóban forradalmi marxista pártban. Ez a párt a munkásmozgalomnak a szocializmussal való egyesítése. „Egyesítsétek a munkásmozgalmat a szocializmussal és megkapjátok a szociáldemokrata mozgalmat, amely egyenes úton tör az ‚igéret földje' felé." (Sztálin Művei I. kötet, 108. old.) *A munkásmozgalom egyesítése a szocializmussal, a tudományos szocializmus egysége a munkásosztály gyakorlati forradalmi harcával. Ez tette legyőzhetetlenné a kommunista mozgalmat.* Ezért mondhatta Sztálin elvtárs „Anarchizmus vagy szocializmus" c. írásában még 1906-ban — mintha a mai amerikai imperialistáknak és lakájaiknak címezné —: *„Aki ez ellen a tanítás ellen harcol, aki meg akarja ‚dönteni', annak jól számításba kell vennie mindezt* (hogy a tudományos szocializmus nem egyszerűen filozófiai tanítás, hanem a proletártömegek zászlaja — K. G.), *hogy ne verje be hiába a fejét az egyenlőtlen küzdelemben."* (*Sztálin Művei, I. kötet, 357. oldal.*) Később, mintha ugyanezt a gondolatot fejtette volna ki tovább, mondotta: *a kommunizmus és a dolgozó nép elválaszthatatlanok egymástól.* Ezért, bármit is tesznek az imperialisták, mesterkedhetnek minden rendelkezésükre álló eszközzel, *a kommunizmust megsemmisíteni nem tudják, mert nem lehet megsemmisíteni a dolgozó népet.*

Lenin és Sztálin bebizonyították, hogy a szocialista ideológia nem jöhet létre az ösztönös, elemi mozgalomból. *A szocialista ideológia a tudományból alakult; a világ tudományának, vagyis az emberiség összetudásának általánosítása alapján keletkezett.* Marx és Engels kritikailag feldolgozták és általánosították a filozófia, a politikai gazdaságtan és a szocializmus legjobb képviselőinek tanításait, *a világ tudományának* és *forradalmi mozgalmának* egész tapasztalatát. Így teremtették meg a tudományos szocializmus forradalmi elméletét. Ezért igaz és ezért legyőzhetetlen.

Lenin és Sztálin hangsúlyozzák, hogy a proletariátus szocialista öntudatának kialakításában döntő szerepe van a marxi elmélettel vértezett pártnak. *„Forradalmi elmélet nélkül nem lehet forradalmi mozgalom sem."* („Mi a teendő?" 47. old.) *A marxista párt alapja csak a forradalmi marxizmus lehet, mert ‚az élenjáró harcos szerepét csak az a párt tudja betölteni, amelyet élenjáró elmélet vezet".* (U. o. 48. old.)

A „Mi a teendő?" azonban — megsemmisítő csapást mérve az ösztönösség burzsoá „elméletére" — nemcsak a forradalmi elmélet szerepének jelentőségét hangsúlyozza. Lenin kimunkálta és megalapozta az újtípusú forradalmi párt politikájának elveit is. Feltárta a gyökeres elvi különbséget a II. Internacionálé opportunista és a marxizmus forradalmi politikája között. *A reformista politika lényege:* a nép követeléseit a kapitalista társadalom keretei közé szoritani, megegyezni a burzsoáziával, hozzá nem nyulni a kapitalista rendszerhez. Vagyis: örök rabságra ítélni a dolgozókat. *A marxizmus forradalmi politikájának célja: megdönteni a kapitalizmust, kivívni a proletárdiktatúrát, felépíteni a szocializmust, majd a kommunizmust.*

A „Mi a teendő?"-ben Lenin kidolgozta és megalapozta a marxizmusnak azt az ismert tételét is, hogy a proletariátus és élcsapata, a marxista párt harcának három formája van: a politikai, a gazdasági és az ideológiai harc. A marxista párt ereje az, hogy helyesen tudja összeegyeztetni és felhasználni a proletariátus osztályharcának mind a három formáját.

Lenin „Mi a teendő?"-ben tovább fejlesztette a párt felépítésének a tervét és pontosan meghatározta az újtípusú forradalmi párt jellegét, célkitűzéseit és feladatait.

Lenin és Sztálin hangsúlyozzák: a párt szervezeti felépítését a marxi párt ideológiai elvei, politikai céljai és feladatai, vagyis a marxi párt tevékenységének tartalma szabja meg. Az „ökonomisták" és másfajta opportunisták opportunizmusa a szervezeti kérdésben ideológiai és politikai opportunizmusuknak törvényszerű következménye. Minthogy nem a kapitalizmus megdöntése a céljuk, szemben állnak az olyan párttal, melynek ideológiáját, politikáját és ez okból szervezeti felépítését a szocialista forradalom és a proletárdiktatúra célkitűzése határozza meg. Minthogy a marxi-lenini pártnak a szocialista forradalom és a szocializmus a célja, a szervezeti felépítés is ennek a célnak kell, hogy megfeleljen.

Lenin „Mi a teendő?" c. művében és Sztálin „Néhány szó a pártonbelüli nézeteltérésekről" c. munkájában a nemzetközi marxista irodalomban elsőízben fejtette ki teljes jelentőségében a marxista eszmék hatalmas mozgósító és átalakító szerepét, a tudományos szocializmus elméletének, a szocialista öntudatnak, a marxista pártnak mint a munkásmozgalmat forradalmasító és vezető erőnek hatalmas szerepét.

Az SzK(b)P története így méltatja a „Mi a teendő?" történelmi jelentőségét:

„1. A marxista gondolkodás történetében először tárta fel legmélyéig az opportunizmus eszmei forrásait, midőn kimutatta, hogy az opportunizmus forrása mindenekelőtt az, hogy meghódol a munkásmozgalom ösztönössége előtt és lekicsinyli a szocialista tudat szerepét a munkásmozgalomban;

2. Az elméletnek, a tudatosságnak, a pártnak, mint az ösztönös munkásmozgalmat forradalmasító és vezető erőnek jelentőségét a kellő magasságra emelte;

3. Ragyogóan megokolta azt a marxista alaptételt, mely szerint a marxista párt a munkásmozgalomnak a szocializmussal való egyesülése;

4. Zseniálisan kidolgozta a marxista párt ideológiai alapjait." (47—48 oldal.)

★

Fél évszázad telt el Lenin „Mi a teendő?" c. könyvének megjelenése óta. A szovjet nép a bolsevik párt vezetése alatt felépítette a szocializmust és már a kommunizmust építi. A bolsevik párt ideológiája a Szovjetunióban uralkodó ideológia lett. Ezt az ideológiát a nemzetköziség és a népek barátsága, kölcsönös szocialista segélynyujtás, a békéért folytatott harc, az ellenség gyűlölete, minden áldozatra kész hazaszeretet, a munka megbecsülése, a munkához való szocialista viszony szelleme hatja át.

Az új, népi demokratikus országok egész sora követi már a Szovjetuniót a szocializmushoz vezető úton. Rákosi elvtárs „A bolsevizmus hatalmas ügye" című cikkében és „Népi demokráciánk útja" című munkájában kifejti, hogy a Szovjetunió hősi hadserege szabadította fel ezeket az országokat; hogy szakadatlan, önzetlen szovjet segítség nélkül a népi demokrácia sem hazánkban, sem a többi országban nem jöhetett volna létre s fejlődésük nem lehetett volna olyan erőteljes és súlyos megrázkódtatásoktól mentes. De nem jöhetett volna létre akkor sem, ha a népi demokratikus országok kommunista pártjai jól alkalmazott bolsevik politikával nem nyerték volna meg dolgozó népeik többségét. Hazánkra vonatkozólag mondta Rákosi elvtárs: „... ha a Magyar Kommunista Párt áldozatos munkájával, példamutatásával, a dolgozók érdekeinek szívós, sikeres védelmével és a reakció ellen vivott eredményes harcával meg nem hódította volna a munkásság nagy többségét, a parasztság zömét, az egész dolgozó nép döntő részét". Ez pedig a marxizmus-leninizmus elméletének, a bolsevik párt mérhetetlen tapasztalatának és példamutatásának, pártunk leninisztálini politikájának köszönhető. A „Mi a teendő?"-ben kifejtett eszméknek ebben döntő jelentőségük van.

A kapitalista országok kommunista pártjai, harcukban a burzsoázia, az amerikai imperializmus és különböző ügynökségei ellen, a „Mi a teendő?"-ből, mint a leggazdagabb kincsestárból merítenek.

Ezek a tények még élesebben világítják meg a bolsevik párt ideológiájának alapjait lerakó „Mi a teendő?" jelentőségét.

Marx egyik levelében a „Tőké"-t a burzsoázia fejébe irányított lövedéknek nevezte. Lenin és Sztálin munkái az imperializmus épületébe irányított lövedékek. A „Mi a teendő?" a marxizmus-leninizmus nehéztüzérségének egyik legsúlyosabb lövedéke.

Kassai Géza

GYŐZTESEK

Csirszkov Sztálin-díjas színműve a Néphadsereg Színházában

„Tudod, én figyelem az embereket... A háborúban népünk új arca alakult ki... A régi orosz hősiesség meg a józanság, meg az ötéves tervek szívóssága és még valami... Valami példátlan nagy alkotóerő és bátorság. Ezek a németek valami titkos fegyverrel ijesztgetnek bennünket. Pedig ez az új szovjet jellem — a mi népünk leghatalmasabb titkos fegyvere."

Ezeket mondja a nagy sztálingrádi győzelem után Muravjov hadseregtábornok, a „Győztesek" hőse. Csirszkov színművének rendkívüli nevelő hatása abból fakad, hogy éppen ezt, a *szovjet jellem megacélosodását a Nagy Honvédő Háború harcai közepette,* ábrázolja nagy drámai erővel. Az első képtől kezdve érezni, hogy többről van szó a színen, mint néhány ember sorsáról; magát a felülmúlhatatlan sztálini stratégia által vezetett Vörös Hadseregel látjuk, amint a győzelmet kivívja.

A dráma 1942-ben játszódik, a háború döntő hónapjaiban. A nácik megközelítették Sztálingrádot, a folyóparti várost. Biztosak benne, hogy elfoglalják. Azt hiszik: ami nem sikerült az imperialistáknak az intervenciós háborúban, sikerülni fog most; hiszen a fasiszta hadsereg erős, hozzászokott a könnyű győzelemhez. Mindennapra megjósolják a város elestét. S az mégis áll, tartja magát, visszaveri a sokszoros számbeli fölényben lévő ellenséget. Makacsul, nyakasan, néha — látszólag az észszerű stratégiával ellentétben — minden egyes házért, szobáért harcol a város. A nácik nem sejtik s a védők közül is csak *egyetlen* ember tudja, hogy ennek a kemény ellenállásnak mi a helye a zseniális sztálini tervben, hogy a város *védelme* a fasiszta támadókénál kisebb erőkkel is — egy mindennél erősebb *támadáshoz* teremti meg a feltételeket.

Ez az ember: *Muravjov.* Őt küldi oda a legfelsőbb parancsnokság, hogy váltsa föl Vinogradov vezérezredest, ezt a régi, kiváló, de nem elég erőskezű katonát. Muravjov feladata rendkívül nehéz. Az ellenség számbeli és anyagi túlerőben van. A város védői kimerültek elcsigázottak, megfogyatkoztak, maguk sem tudják pontosan, mi célja van a kőhalmazzá vált város védelmének. Az egyik tábornok a város feladása mellett száll sikra, a másik a mindenáron, a tartalékokat is bevető ellentámadás mellett. De Muravjov nem hátrál meg. A pártszervezetre támaszkodva megszervezi a hadsereg és polgári lakosság együttműködését. Szívós a védelemben, van ereje sértetlenül megőrizni tartalékait, bevárni a történelmi pillanatot, akkor magára vonni a német támadást, s végül minden erővel lecsapni. Legyőzi a szenvedést, mikor felesége eltűnéséről hoznak hírt, legyőzi az elfogultságot, mikor régi barátját, Krivenkot föl menti a 7-ik hadsereg vezetése alól — minden erejét a győzelemnek szenteli.

Mi ad erőt Muravjovnak, hogy kérlelhetetlenül kitartson a sztálini terv mellett? A rendíthetetlen bizalom a Legfelső Parancsnokban, a sztálini stratégiában. A dráma egyik legszebb jelenete az, amikor Muravjov megmutatja a tervet Vinogradovnak: hallgatnak, de a két tábornok arcán ott látszik a határtalan szeretet, a bizalom, a győzelem biztos tudata.

És az egyszerű katonák, akik nem ismerik a stratégia terveit? Azok is helytállnak, mert Sztálin elvtárs akarja így, s ha ő akarja, ez maga a győzelem. Erre, az egyszerű katonák hősiességére épít a sztálini stratégia is, amikor biztosra veszi, hogy a kellő tartalékok kiépítéséig a szovjet katonák helyt fognak állni, a legnehezebb körülmények között is. *„Nem tágítunk! A túlsó parton nincs számunkra föld".* — Ez a szovjet katonák válasza a sztálini parancsra.

Messziretekintő, céltudatos, megingathatatlan vezetők, minden áldozatra kész, lebírhatatlan hősi katonák — *ilyenek a győztesek, akik megtörték s meg tudják törni a legvadabb támadót is.* Csirszkov drámája ezt a tanulságot fejezi ki minden jelenetével, intő figyelmeztetés a támadásra készülődőknek, erőforrás, biztatás az igaz ügy védőinek.

Csirszkov színműve a *Döntő fordulat* című film színiváltozata. Feszült, rendkívül hatásos, magával-ragadó alkotás, amely a kiváló film legfontosabb jeleneteit, a történet csomópontjait kiválasztva, drámává sűríti a Nagy Honvédő Háborúnak ezt az egyik legdicsőségesebb szakaszát.

A Néphadsereg Színházára nehéz feladatot rótt a dráma színrevitele. Óriási vállalkozás volt ez, úttörő kezdeményezés, újabb bizonyítéka színházkultúránk fejlődésének. A bonyolult, filmszerű megoldásokat igénylő technikai feladat, a drámai feszültséggel telített légkör kifejezése, már önmagában is nehéz művészi munka. Ennél is nehezebb feladat volt a szovjet élet kimagasló hőseinek, vezető szovjet tábornokoknak megformálása.

Az előadás nem teljes sikerrel, de sok tekintetben eredményesen birkózik e nagy feladattal. A rendező — *Egri* István — jól érzékelteti az ostromlott város légkörét, általában megtalálja a történelmi eseményhez méltó romantikus pátosz mértékét is. Mindvégig egyszerűségre törekszik, s egy-egy kiváló jelenetben — mint amilyen például Muravjov és Vinogradov találkozása az első, Muravjov és Krivenko beszélgetése a harmadik felvonásban — valóban érezni a honvédő harc szépségét, az elvtársi kapcsolat felemelő tisztaságát. E kiváló részletek azonban nem jellemzik az egész előadást. A rendező helyenkint helytelenül tisztázta az egyes szereplők kapcsolatát. Így például hibásan ábrázolja Muravjov és Minutka viszonyát is. *Csak* úgy mutatja Minutkát, mint kedves, hencegő fickót, akin sokat kell nevetni, mert őrmester létére félvállról kezeli a tábornokokat. Pedig Minutka derűje sokkal mélyebbről fakad: jellemében nemcsak a mulatságos helyzetekből. A rendező a színészi átélés kialakítása tekintetében sem hatolt mindig elég mélyre.

Csirszkov drámája leginkább a színészeket tette próbára. Ahhoz, hogy méltóképpen tudják ábrázolni ezeknek a nagyszerű szovjet embereknek hősiességét, lelki gazdagságát, a művészi átélés, megértés és szenvedély nagy ereje szükséges. S ha a siker nem is teljes, az eredményeket e nagy feladathoz kell mérni.

Deák Sándor Muravjov legfontosabb tulajdonságait — az öntudatot és az akaraterőt — jól fejezi ki. A további előadásokon azonban még fejlesztenie kell a szerepet ahhoz, hogy e hatalmas feladattal birkózó férfi lelki életének *egész* gazdagságát érzékeltethesse. *Ajtay* Andor — Vinogradov szerepében — színészi pályája jelentős állomásához ért. Vinogradov szerepe nehéz: árnyalatok kérdése, hogy a nagytehetségű, de nem eléggé erős katonát a színész megtört, öreg embernek ábrázolja-e. Ajtay elkerüli a buktatót s mélyen átélt, hiteles, kiváló alakítást nyújt.

A Krivenkót játszó *Szabó* Sándor nehezen éli bele magát a nemes, lobbanékony fiatal tábornok lelkivilágába. Eleinte még Krivenko jóakarata felől is kétségeket hagy. Csak a harmadik felvonásban talál magára, innentől kezdve leveti addigi üres hetykeségét s az igaz szenvedély hangján szól. *Bánhidi* László Pantyelejev tábornoka is az előadás második felére érik meg igazán. Eleinte — s ebben a dráma is részes — alig hihető, hogy tábornok: mindenképen mulatságos akar lenni, miközben valószerűségéből veszít. Harmadik felvonásbeli jelenete játékának csúcspontja. Sztyepán őrmestert kitünően alakítja *Gera* Zoltán. Végtelen derűlátás sugárzik ebből az edzett katonából. Ez teszi hősiességét is mélyen emberivé. *Mányai* Lajos a helyi pártbizottság egyik vezetőjét alakítja, aki egész szívével félti a drága várost s a felfegyverzett munkások élén harcol érte. Mányai nem találja meg a helyes kifejezési eszközöket: első jelenetében indokolatlanul jajveszékelő, a továbbiakban pedig egyszerűsége gyakran nem erőről, hanem egykedvűségről vall. Liza szerepét *Bulla* Elma és *Komlós* Juci felváltva játssza. Bulla Elma mélyebb indulatokat fejez ki, szenvedélyessége érettebb. Komlós Juci különben hatásos játékában ezúttal külsőséges eszközöket is igénybevesz Minutka szerepét ugyancsak ketten játsszák. A rendező hibája megnehezíti a színészek dolgát. *Horváth* Ferenc lelkiismeretes játékkal sikeresen igyekszik elmélyülni, megtalálja Minutka jellemének fő vonásait s rövid szerepében is sikerül kifejezni hőse emberségét. *Pongrácz* Imre azonban megmarad a szerep felszínén, beéri üres tréfálkozással.

A darab kisérözenéjét *Kadosa* Pál szerezte. *Bozó* Gyula díszletei nemcsak kiegészítői a cselekménynek, hanem — például a harmadik felvonás romos utcaképével — előrelendítik, segítik kibontakozását. Jó munkájának része van abban, hogy az előadás — hibái ellenére is — a néző maradandó élményévé válik.

Sebestyén György

Magyar küldöttség a nemzetközi gyermekvédelmi konferencián

A Nemzetközi Demokratikus Nőszövetség 1951 decemberében Berlinben tartott tanácsülésén határozatot hozott nemzetközi gyermekvédelmi konferencia tartásáról. A konferenciát április 12-től 16-ig Bécsben tartják meg.

Országonként előkészítő bizottságokat szerveztek, a különböző országok 94 neves személyiségéből pedig nemzetközi patronáló bizottság alakult. Magyar részről *dr. Petényi* Géza egyetemi tanár vesz részt a nemzetközi patronáló bizottság munkájában. Magyarországot a konferencián küldöttség képviseli majd. A küldöttségben magyar orvosok, művészek, pedagógusok és a tömegszervezetek képviselői foglalnak helyet. (MTI)

Bozó Gyula

diszlettervező

Csirszkov: Győztesek

c. darabjának

diszletei a Néphadsereg Szinházában

Szabad Nép 1952.

márc. 29

U. ott Gogoly:

Leánynező c.

darabjának

diszletei

Szinházi Mozi

1951 dec. 21-28.

A.

. Whose son is this boy? I am a son of my parents. Whose daughter is this girl? She is (~~girl~~) daughter of her father and mother. Thomas is only child of his parents. The children of Thomas' uncle are, his cousins. I have also three cousins. The boy's name is Robert.

6r

Ö Bozóky Imre iparművész
bútortervező
1932-1934

Iparm. Isk. Évk.
1930-34. 45. l.

Technologiai múzeum, m. kir. IV. 13.

Bozó Gyula

díszletter-
vező

a Nöphadsereg
Szinházának
díszlettervező
je.

terverte a Kecs-
keméti Katona
József
szinháza

Lavrenyov:
Szabadság Naj-
nala c. darab-
jának díszleteit

Magyar Nemzet
1953 febr. 21.

Vályi Béla

A vulkáns hegyet nem sorol-
ta fel. A törésvonalak iránya hézagos.
Kevés.
Tart: 4.

L. Dm

MUTATÓK

NÉV- ÉS CÍMMUTATÓ

A név- és címmutató egy névsorban közli a szerzők, továbbá szerkesztők, összeállítók nevét és a könyv címét. Minden könyv két helyen (az író, összeállító stb. nevénél és a könyv címénél) szerepel, egyik helyen nemcsak az író, hanem a szerkesztő, összeállító neve is előre került, a másik helyen az író, szerkesztő, összeállító neve a cím után zárójelben található. A címek után álló számok azokat az oldalakat jelzik, ahol a könyv adatai megtalálhatók.

Acs Kató: Győznek a Barót-fiúk 57
Adamov Arkagyij: Járatlan utakon 54, 57
Aggteleki cseppkőbarlang (Jakucs László) 45, 56
Az aktíva szerepe és oktatása a szovjet szakszervezetekben 43
Alekszandr Matroszov (Zsurba) 57
Állategészségügyi jogszabályok, utasítások és elvi jelentőségű határozatok (Schwanner Jenő) 44, 46, 51
Állatkert (Majakovszkij) 57
Állattani kísérletek és gyakorlatok (Gelei Gábor) 45, 46
Állattenyésztési Kutató Intézet Évkönyve. 1950. I. kötet (Rimler Károly) 45, 52
Alpatov M. A.: A reakciós történetírás a háborús gyujtogatók szolgálatában 40, 43, 55
Anglia 1939—1950 között (Zsmihov I.—Truhanovszkij V.) 40, 56
Arany János összes művei III. kötet 58
Arany János: Rózsa és Ibolya 56
Aranyossi Magda: Frankel Leó 40, 55
Ásványolajfinomító szakmunkás (Károlyi József—Néber Elemér—Péceli Béla) 46, 49
Ásványolajlepárlás (Hlinyánszky István—Jancsó Tibor—Néber Elemér) 47, 49
Asztalitenisz (Várkonyi László) 55
Asztalos Lajos—Bán Jenő: A sakkjáték elemei 55
Autóköpenyek gyártása és javítása 51

Balyó Mária—Pogány Róbert: Hogyan készüljön fel a propagandista a politikai iskolák foglalkozásaira és hogyan vezesse le azokat 39
Barna Tibor—D. Szabó László: Citromsziget élni akar 59
Barta János—Klaniczay Tibor: Szöveggyűjtemény a régi magyar irodalomból I. kötet 2. rész 56
A békéért és a szabadságért (Togliatti Palmiro) 40
Belkin E. F.: A kultúrotthonok munkája nyáron 43, 55
Bencze Lajos: A vadállomány az erdőművelési kérdések tükrében 52
Betonvasszerelő munkák (Dolzsenkó G. F.) 50
Bevezetés az ultranagyfrekvenciák technikájába (Konasinszkij D. A.—Turligin Sz. Ja.) 45, 47
Bíró Livia: Nevelőmunka az alsófokú pártoktatásban 39
Borgazdaságtan (Scholtz Albin—Mercz Árpád) 52
A bőrbetegségek kezelése (Kozsevnyikov P. V.) 46
Budai József munkaérdemrendes sztahanovista főépítésvezető élete és munkamódszere (Gyöngyösi István) 41, 50
Burchett W. G.: Épül az új Kína 42
Bűnözés az imperializmus országaiban (Gercenzon A. A.) 43, 44

Ciklusos termelés a donyeci szénmedencében 42, 47
Citromsziget élni akar (Barna Tibor—D. Szabó László) 59
Cukoripar és édesipar (Téri Tihamér) 51
A csapda (Marchwitza Hans) 58
Csapnyickij L. A.: Az építőipari termelési költségek számvitele és kalkulációja az építési kivitelező szervezetekben 44, 50, 52
Csernisevszkij N. G.: Válogatott filozófiai művei I. rész. Esztétikai tanulmányok 41, 56
A csoportos agitáció előkészítése és levezetése (Glezerman G.) 39
A »csuklya és a tőr« diplomatái (Spanov) 44

SZINMŰVEK

BARNA TIBOR—D. SZABÓ LÁSZLÓ: **Citromsziget élni akar.** Színmű 3 képben. Szerk. a Népművészeti Intézet. Zórád Ernő rajzaival. Bp. 1952. Művelt Nép könyvkiadó. 46 l. 2 t. 20 cm (Színjátszók könyvtára 21.) ..... 2.50 —.—

HEGEDŰS ZOLTÁN: **Egyenlőség.** Vidám színmű egy felvonásban. Szerk. a Népművészeti Intézet. Győry Miklós rajzaival. Bp. 1952. Művelt Nép könyvkiadó. 22 l. 20 cm (Színjátszók könyvtára 22.) ..... 1.50 —.—

MÓRICZ ZSIGMOND: **A tej. — Magyarosan.** Egyfelvonásosok. Szerk. a Népművészeti Intézet. Pituk József rajzaival. Bp. 1952. Művelt Nép könyvkiadó. 44 l. 20 cm (Színjátszók könyvtára 20.) ..... 2.— —.—

SÁNDOR KÁLMÁN: **A harag napja.** Színmű 3 felvonásban. A színpadi képeket Bozó Gyula rajzolta. Bp. 1952. Szépirodalmi könyvkiadó. 92 l. 20 cm ..... 6.50 —.—

IRODALMI RIPORTOK, REGÉNYES ÉLETRAJZOK ÉS EGYÉB SZÉPIRODALMI VONATKOZÁSÚ MŰVEK

DÉKÁNY KÁLMÁN: **Felső határ az égbolt.** Elbeszélés. Bp. 1952. Népszava. 51 l. 17 cm ..... 3.— —.—

Déryné naplója. Sajtó alá rend. és jegyzeteket összeáll. Réz Pál. Hegedűs Géza bevezető tanulmányával. Bp. 1952. Szépirodalmi könyvkiadó. 425 l. 16 t. 21 cm ..... —.— 24.—

FEKETE GYULA: **Májusfa.** Elbeszélés. Bp. 1952. Népszava. 99 l. 17 cm (Építők kiskönyvtára) ..... 4.50 —.—

FÖLDES ANNA: **Egy parasztasszony útja.** Bp. 1952. Népművelési Minisztérium. 56 l. 19 cm (Az ötéves terv kiskönyvtára) ..... 1.40 —.—

GALAKTYIONOV V.—AGRANOVSZKIJ A.: **Egy nagy építkezés hajnala.** Elbeszélés a sztálingrádi vízierőműközpont építéséről. Ford. Lovas Márton. Bp. 1952. Új Magyar könyvkiadó. 212 l. 1 térk. 21 cm —.— 14.50

GERGELY MIHÁLY: **Éhségtábor.** Bp. 1952. Népszava. 92 l. 17 cm ..... 5.— —.—

HUNYADY JÓZSEF: **Dajka Máté csatája.** Elbeszélés. Bp. 1952. Népszava. 64 l. 17 cm ..... 3.— —.—

»Száz vasutat, ezeret!« Elbeszélések. Szerk. Zoltán Dezső. Bp. 1952. Népszava. 108 l. 19 cm ..... 5.50 —.—

BOLDOG MAGYAR KARÁCSONYT
ÉS ÚJ ESZTENDŐT!!
Bozó

LEVELEZŐLAP

Bozó Gyula
festő

KLÖSZ COLOROFFSET

BOZÓ GYULA
SZEGED, TARJÁN-U. 13.

A.6.

Bozó Gyula

1939-41

rajztanár

Sz.

iparos tan

isk. vizsga

A képzőművészeti

főiskolán közelebbi

adat nincs.

Bozó Gyula

iparművész - tanár

Szegeden működik
s ugyanott Tarján
utca 13. sz alatt
lakik -

Életrajza bekérendő.

szegedi
A csonka sorompóz
építendő Kapisztrán-
nőszék sevvet fem-
titól a MOB
1943-ban nem
fogadta el.

MOB irattár
1943/480. n.

T. c.

Müemlékek országos Bizottságám

Budapest

IX. Högyes Endre u. 10.

Bozó Gyula

iparostanonciskolai
raptanitói Klevelet
kapott 1941-ben

Ferképzomfoiskévk

1939-41: 176. l.

KEHELY,
aranyozott ezüst, gazdag trébelt rokokó díszítéssel, lábán és kosarán három-három domborított újszövetségi jelenettel, $\frac{CH}{G}$ mesterjeggyel. A talp peremén: verehrt 1773.
Magyar, valószínűleg pesti munka 1773-ból.
Paténán IHS.
Gerevich PA, 190. l. — Lepold Katalógus 102. sz.

KEHELY,
aranyozott ezüst, pozsonyi hitelesítő bélyeggel és EK mesterjeggyel.
Két példányban.
Mag. 22 cm.
Pozsonyi munka, 1775-ből.

GYERTYATARTÓ,
ezüst, vert dísszel, Louis XVI. stílű. Nagyszombati hitelesítő bélyeggel és MS mesterjeggyel.
Mag. 26·5 cm.
Nagyszombati munka, 1780 körül.
Rudnay prímás tulajdonából.

ORDÓDY KÁROLY ÁLLÓ ÓRÁJA,
fa, tetején márvány medaillonban Szent Pál, óralapján olajfestésű Pietà-kép. A hét napjait is mutatja.
Mag. 69 cm, 8 cm. magas fiókos állványon áll.
Louis XVI. stílű. Alján származására vonatkozó latin vers.
Magyar munka, 1780 körül.

BOZÓ Gyula éremművész

Ujember.
1990 márc 4. 2. p.

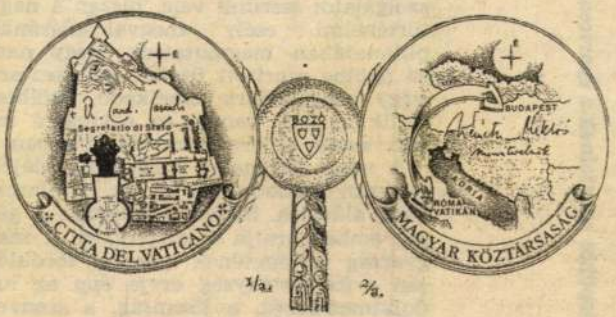

Érempár — a diplomáciai kapcsolatok felvételének emlékére. Bozó Gyula éremművész alkotásának előlapjait legutóbbi számunk első oldalán mutattuk be. A hátlapokon a Vatikán térképe látható Casaroli bíboros aláírásával, illetve Magyarországé Németh Miklós kézjegyével. Az érmek az Ecclesia boltjában kaphatók.

[Bp.] 1954, [illegible] K. 276 p. táblák. 20 cm.

/- - válogatott müvei./

99/18
JÓKAI Mór: Erdély aranykora. [Regény.] Bp. 1968, Szépirod. K. 293 p. 19 cm.

100/2
JÓKAI Mór: És mégis mozog a Föld. [Regény.] 1-2. köt. Bp. 1967, Szépirod. K. 2 db. 20 cm.
/Diákkönyvtár./

101/1
JÓKAI Mór: És mégis mozog a Föld. [Regény.] 1-2. köt. Bp. (1972), Szépirod. K. 2 db. 20 cm.
/Diákkönyvtár./

Kósa Imre posztumusz kötete

Emberi kalandok

Vannak írók, akik hosszú évtizedeken át jelen vannak e földi életben és az emberi elismerés, a hírnév fénykörében ragyogva, akkor távoznak az élők sorából, amikor minden megadható elismerési formával elhalmozták őket felebarátaik. Vannak írók, akik egész életüket a hírnév tudatos kerülgetésével töltik el, mint egyszerű halandók, s kaján mosoly bujkál arcaikon, amikor csendesen eltűnnek, tudván, hogy az emberek mindaddig szegényebbek, míg fel nem fedezik az ismeretlen műveket…

Kósa (Nagy) Imrének nem adatott meg sem az említett két pályát, sem más teljes írói pályát végigélni, hagyatékából mindössze egy összefüggő kötetnyi írás került elő.

Ez a könyv tulajdonképpen regény is lehetne, olyan regény, amelyet a szerző tudatosan szerkesztett ilyenre. Történetről azonban nem is beszélhetünk, hiszen homokszemcsékként kerülnek egymás mellé az események töredékei, ahogyan megesik velünk egy forgalmas utcán mindez: emberek, hangok, tárgyak suhannak el mellettünk — és mi csak apró atomjait őrizhetjük meg, dolgozhatjuk fel mindennek… Atomot említettem — szándékosan —, jelentőséggel bíró részecskét, mert minden kis töredék magában hordozza az események lehetőségét.

Szokatlan szókapcsolással lírai pikareszknek is nevezhetném ezt a könyvet, hiszen utazásról van szó benne, célkeresésről, amely ugyan nem látható, de sejthető, hogy rejtőzik valahol a toronyiránti távolban. Lírai ez az írás, és nem keres keretet, műfaji határt a szövegnek: az elmét, mint a költő, szabadjára engedi — így elfér egymás mellett az erotika, a nyelvi játék, a tudatos és a tudattalan (!) írásmód…

Eljátszik velünk, ahogy magával is a szerző. Bizonyságul megemlíthetem a Zászlóbontás című „fejezetet", amelyben a hős, hősünk „Jobb karját csípőmagasságban behajlította, nagy-, gyűrűs- és kisujját tenyerébe feszítette, mutatóujját előrebökte, hüvelykujját derékszögbe merevítette, és azt kiáltotta a körülötte állóknak (könnyedén!): — Piff! Puff! Le vagytok lőve!"

A játék mellett girondista kalandok is előbukkannak: „Valaki megfogott a fülednél, és most ki akar forgatni mindenedből. Hiába bújtam pizsamába, hiába húztam fejemre a takarót: belém döfte rizsevő pálcikáját, s nekilátott kiteregetni belsőségeimet a gyűrött lepedőn, ahol betegségem savanyú izzadtságszaga árult el."

A szöveget kiemelések, cezúrák tarkítják, jelezve a szerkezet rapszodikus voltát, hol lírai „környezetben" vagyunk, hol mélyrealista írói világban: „…fölhúzta ágszerű lábát, amin ráncosan lógott az üres bőr (emlékszik, milyen izmos, erős lábai voltak), nyögött, oldalra fordították, ne engedjék így nézni, fosszag van, sárga a bőre, sebes a szájzug, nem mozog, rohad az étel, már nem kell étel, egy csepp víz, mosd le sósborszesszel, adjatok az ápolónőnek egy százast, még egyet, fordítsátok vissza, milyen hideg a keze, egyre hidegebb…"

Végül a szerző, a hős (hősünk) eljut az Érintetlenek Egyesületébe. De mi is lehet ez az egyesület? „…egy titkos nemzetközi társaság, viszonylag kis taglétszámmal, csekély anyagi fedezettel, nulla politikai hatalommal, még a neve is titkos, földalatti, csak találgatni lehet (…) A káderlapokkal nemigen foglalkoznak. Viszonylag nagy szabadságot adnak az öntevékeny tagnak. Megpróbálom. Talán fölvesznek.

Én arra gondolok, hogy ez a csoport azokból állhat, akik a másért, más helyett való cselekvés (írás) által felvállalnak egy ma már nem divatos magatartást, az íróét és lobogó intenzitással élnek. Ezt vélem hallani, sejtem, miközben a girondista hallgat a fal túlsó oldalán és mosolyog fölöttem.

SIMÓ MÁRTON

(Kósa Imre: A girondista kalandjai. Kiadta a Magyar Írószövetség Dél-magyarországi Csoportja, 1993-ban.)

Kész csoda, hogy van még közönség

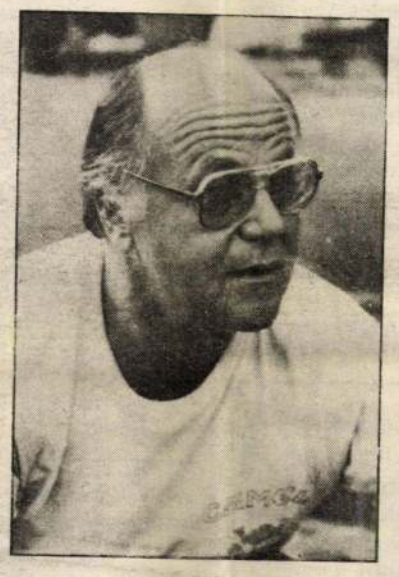

A közelmúltban újra megnyílt Szegeden a Tisza Szálló. Az alkalomra felkért előadóművésszel, Haumann Péterrel nyári beszélgetésünket felidézve ültünk le szobájában.

— Művész úr, a nyáron kifejezte ellenérzését mindenféle rasszista jelenséggel szemben. Azóta több „tanulmány" napvilágra került, skinheadek jelentek meg, satöbbi. Ezek tudatában mit érez ma?

— Minden jel arra mutat, hogy a kormány legfelelősebb személyiségei kezdik látni, milyen veszedelmes. Úgy érzem, ezt most nagyon erősen kézbe tudják venni. Láthatóan leválasztják magukat ezekről a szélsőséges megnyilatkozásokról. Ha még elejét is veszik annak, hogy tovább tudjanak „működni", rombolni, akkor meg is nyugodhatunk. Ebben persze nekem nem feladatom megszólalni, csak indulataim és ép érzéseim tiltakozhatnak.

— Találkozásunk a szegedi közlekedési sztrájk idejére esett, Pesten pedig egy színtársulat fontolgatta ugyanezt. A kettő közti különbség?

— Nincs olyan erős következménye egy színész sztrájkjának. Ráadásul nem is biztos, hogy felelős személyek nyilatkoznak ebben a dologban… Hamarabb szólal meg az, aki munkához tud jutni, mint az, aki jelen pillanatban állás nélkül van. A közlekedési sztrájknál már keményebb a dolog. Ha egyszerre kezdene sztrájkolni a pék, a autóbusz-vezető, az orvos, még mindig ki lehet nyugodtan hagyni a színészeket. Mind pénzt akar. Miből? Nem értem a dolgot. Nem igazán látom, mit lehet elérni a sztrájkkal. Megjegyzem, ha nem lennének munkáim, most én is munkanélküli lennék, ugyanis engem a munkáim miatt nem szerződtetnek.

— Lehet a művész igazán munka nélkül?

— Persze, hogy lehet! Nem olyan korban élünk, amikor a művészet olyan, mint egy betevő falat kenyér… Isten csodája, hogy az emberek még egyáltalán kíváncsiak a színházra!

— Mondják, hogy a nagy nevettetők tudják a legjobban megríkatni a közönséget…

— Talán azért, mert aki nevettetni tud, látja a dolgok fonákját — s aki a dolgok fonákját látja, tudja, hol van a dolgok színe. Ott lehet ríkatni. A színénél.

— Jelenleg melyiket könnyebb?

— Egyforma. Nincs különbség. A színész ugyanúgy készíti „vegykonyhájában" a nevettetés pillanatát, mint a drámai jeleneteket.

MÉSZÁROS FERENC

Bozó Gyula életműve Szegeden

80 év tárgyilagosság

Bozó Gyula festő- és érmeművész élete nemcsak egy termékeny alkotó regénye. Az a nyolcvan év, melyet a legkülönfélébb társadalmi viszonyok, más-más csoportok hatására eltöltött, túlmutat a művészi önkifejezésen. Társadalom- és művészettörténet Bozó Gyula munkálkodása, hiszen mindig felelt az őt ért hatásokra. Festményeiből, érmeiből és plakettjeiből nyílt kiállítás a napokban Szegeden, a Fekete Házban. A tárlat különös aktualitását az adta, hogy a szegedi születésű, de jelenleg Budapesten élő Bozó Gyula most töltötte be nyolcvanadik évét.

A kiállítás sok mindenről árulkodik. Elsősorban arról, hogy a művész világlátásának meghatározó alapköve vallásossága. Kitűnik ez témaválasztásában csakúgy, mint ábrázolásmódjában. Az egyszerűségen túl fennköltséget is sugároznak érmei és festményei. Tiszta és szép, érthető alkotásokat igyekezett készíteni. Regél Mindszenty újratemetéséről. Lékai bíboros születésnapjáról és pápai látogatásról. Szeretettel gondol emberekre, hangsúlyozva az egyén önállóságát, de ha

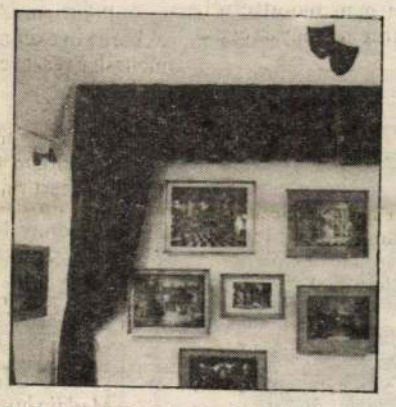

kell, szolgaiságát is. Rendet szeret látni a világban.

Világi témákat is feldolgozott Bozó Gyula. Kiemelendők színházi díszlet- és kosztümtervei; külön falat is kapott a tárlaton ez a rész. Ezt nézegetve szinte történelmi távlatokból tekinthetünk vissza az évtizedekkel ezelőtti színházra. Bizonyára nagy élmény ez annak, aki a negyvenes, ötvenes években (is) járt színházba, de annak is, aki mostanság rajong a világi deszkák varázslatáért. Más időket élünk — ezt sejtettük —, de most láthatjuk is, hogy mi ez a másság.

Bozó Gyula életművéből rendezett kiállítás sokszínű, ezért élvezetes. Ez elsősorban annak köszönhető, hogy azt látjuk viszont, ami a valóságban is megtörtént. Ami eredetiben is olyan, mint amilyen a képen, vagy az érmén. S a tárgyszerűség, vagyis a való dolgok is produkálnak szépet, meglepőt egyaránt. A tárlat március végéig tekinthető meg a Fekete Házban (Szeged, Somogyi Béla u.).

(arató)

Tükör előtt Végh Péterrel

De vége az álmoknak

Öltözőben ülök. Velem szemben, a sminklámpák fényében a Nemzeti Színház egyik fiatal színésze. Szikár, aszkétának is beillő arcában két, állandóan mozgó, mindent megfigyelő, teljesen élő szempár tekint rám. A Dallas Cliffjének magyar hangja. Epikureus egy sztoikus külsőben. A Macbeth próbái közben kaptam el Végh Pétert (Seyton), s első főszerepéről, Schiller Don Carlosáról kezdtem el faggatni:

— Milyen viszonyban állt Végh Péter Don Carlosszal a próbák elején?

— Carlos a spanyol történelem egyik kulcsfigurája, Fülöp királlyal és a többiekkel egyetemben. Kerestem a figurát. Vannak bizonyos megnyilvánulásai a darabon belül, amelyek az én egyéniségemtől teljesen távol álltak. Tehát én, ezekben a helyzetekben nem így reagálnék. Sok helyen volt szakadék köztem és az eljátszandó Don Carlos között. A Schiller által alkotott és a történelmi Carlos nagyon sok helyen nem fedik egymást. A rendező ebből a kettőből próbált egyfajta egységet kovácsolni, és ezt közösen igyekeztünk vele megtalálni. Úgy gondolom, hogy a rendező, Dieter Löbach, és az én elképzeléseim teljesen egybevágtak, csak ezek kivitelezése nagyon nehéz volt. A szöveg, a schilleri veretes, verses, jambikus sorok arra késztettek, hogy a hagyományoknak megfelelően alakítsam a szerepet. A rendező maximálisan ez ellen dolgozott, ő Schillerből, a darabból kiindulva a színpadi igazságokat kereste, és ezzel teljesen egyetértek. A szerep igazságát kellett megtalálnunk.

— December 4-én volt a bemutató. Azóta több mint tíz előadásban játszotta Carlost. Változott a véleménye?

— Nem igazán. Ha az ember valamit jól akar csinálni, akkor még a legegyszerűbb, az első olvasásra egyszerűnek tűnő darab is nehéz, amennyiben több réteget szeretnénk belőle a felszínre hozni, megmutatni. Minden olyan nehéz, amennyire akarjuk, hogy nehéz legyen.

— A Carlos előtt számos szerepe volt. Melyik áll legközelebb a szívéhez?

— A Csíksomlyói passióban az ördög szerepe nagyon fontos számomra, hiszen már főiskolás korom óta játszom a színházban. Nagyon szeretem a művet és a szerepet egyaránt. Nagyszerű ördögnek lenni abban a darabban. Ezt leszámítva kedves még számomra Trofimov a Cseresznyéskertben, bár ezt sajnos már nem játsszuk.

— És melyik volt a legkönnyebb feladat?

— Mindegyik szerep megformálásának megvan a maga nehézségi foka. Legkönnyebb talán a Noszty fiú Kozsehuba vendéglőse volt. Őt sikerült viszonylag leghamarabb megszülnöm. Hogy aztán ez menynyire jó, azt nem az én dolgom megállapítani. Az Egy szerelem három éjszakájában Fricit játszottam, a századost. Ott már sokkal nehezebb volt a dolgom, mert íróilag a szerep nagyon meg volt csonkítva, nem volt egy igazi íve. Ellenben Wyspionski Menyegzőjében a vőlegénynek van. Erre nagyon készülök, hiszen Andrzej Wajdával dolgozhatok.

— Két kedvenc szerepe tükrözi valamennyire saját alkatát?

— A két szerep között van egy óriási hasonlóság, ami egyben nagyon furcsa is. Hogy az a féle Trofimov, akit az általam igen tisztelt és nagyra becsült Viktor Ioan Frunza állított színpadra, szakított a hagyománnyal. Csehov tucatnyi levelet írt Trofimovról, melyekben azt mondta, hogy Trofimov amolyan egyetemista forradalmár, aki azért megy Ljubova Andrejevna birtokára, hogy ott politikailag agitáljon. Erre kifejezetten jó alanyt talál Ányában, aki szakítani akar a poshadt, polgári jólétbe bekényelmesedett emberek világával. Trofimov, aki a munka fontosságáról beszél a második felvonásbéli nagy monológjában, nem dolgozik. Beteges aszkéta, aki csak az álmainak és saját elképzeléseinek él. Próféta, ugyanakkor forradalmár. A szerep ebből a kettőből ötvöződött. Drumó a pokolbéli főördög egyik vezérördöge. Ő is meg akar valakit kaparintani, hogy megváltoztathassa, birtokába vegye. Persze emellett nagyon különböző a két szerep. Talán azért kedvelem a két figurát, mert már a próbáktól kezdődően mind a kettő nagyon kellemes emlékkel ajándékozott meg.

— Térjünk vissza Schillerhez. Foglalkoztatta korábban műfaja, a német romantika?

— Nem, nem. Megmondom őszintén, bár lehet, hogy az olvasó meg fog hökkenni, hogy, mint azt egykori tanárom, Bodnár Sándor állította, jó dolog, ha egy színész olvasott, annak is kell lennie, mégsem lehet irodalmár, vagy esztéta, ha a színpad deszkáira lép. Természetesen a főiskolán hallgattam kurzusokat a műfajról, de különösebb vonzalmaim nincsenek iránta.

— Van egy kedvenc sora a Don Carlosból?

— Van. Mondjam?

— Igen.

— „Álmodtam egy Carlosról én is egyszer, akit láng borított el, ha a szabadság szóba került. De őt rég eltemették. Akit most látsz, többé nem az a Carlos, aki bízott benne, hogy ellesheti a Teremtőtől Édenét és egykor, mint korlátlan király, átülteti Spanyolországba. De vége az álmoknak."

ILLICH LAJOS

Makó hősi halottai

Többször hírt adtunk már a helyi sajtóban arról, hogy készül Makó város II. világháborús emlékműve. (Makói Szó 1989. szeptember; Makói Szó 1989. december; Makó és Vidéke 1990. november 1.) A gimnázium előtti térem múlt év őszén készült el az emlékmű talpazata és a Polgármesteri Hivatal azon szorgoskodik, hogy még ebben az évben felavathassa az emlékművet. A tervek szerint a város márványba vésve örökítené meg a II. világháborúban elesett makóiak neveit, a szobrot körülölelő mellvédfalon.

Immár három éve gyűjti a múzeum a neveket, melynek eredményeképpen a mai napig közel kétszáz bejelentés érkezett. A városi anyakönyvi hivatal is kigyűjtötte a hivatalosan anyakönyvezett elhaltak (holttá nyilvánítottak) neveit. A két névsorban voltak azonosságok, ezeket igyekeztünk kiszűrni, de minden olyan nevet meghagytunk, ahol — bár felvethető az azonosság, de — nincs hitelt érdemlő adat, mely bizonyítaná, hogy azonos személyről van szó. (Pl.: hiányzik a pontos születési év, nincs anyja neve stb.) A végleges névsor elkészítéséig igyekszünk ezeket a kérdéseket is megnyugtatóan megoldani.

Most a Polgármesteri Hivatal közleményeinek helyt adó csipkeházak alatti üveges vitrinben közzétesszük az eddig tudomásunkra jutott neveket. Az első rész 335 nevet tartalmaz, a hivatalos halotti anyakönyvre támaszkodva. A második részben bejelentett és a hivatalos listában nem szereplő 115 hősi halott nevét tesszük közzé. A harmadik részben közöljük az újságokban eddig közzétett áldozatok közül kigyűjtött 42 makóinak a nevét. A negyedik részben az anyakönyvi hivatal adatai alapján közöljük 68 polgári áldozat nevét.

Arra kérjük valamennyi tisztelt Olvasónkat, hogy mind a négy névsor megtekintése után az esetlegesen még mindig hiányzó hozzátartozókat a múzeumban vagy a Polgármesteri Hivatalban az anyakönyvvezetőnél szíveskedjenek bejelenteni. Amennyiben van, hozzák magukkal a meglévő igazoló iratokat is. (Pl.: hősi halotti értesítés stb.) Szíves segítségüket előre köszönjük.

DR. HALMÁGYI PÁL
múzeumigazgató

Ki fizeti a révészt?

A folyami révekkel kapcsolatos régi közmondás, maga a rév is, nem oly régen még mindennapos tapasztalata lehetett a Tisza-parti embernek. Mára, sajnos, csaknem a rév maga is elment.

A Tisza-révek története több évezredes. Amióta emberek élnek ennek a víznek a partján, azóta él a rév is, hozzátartozott a folyóparti települések mindennapjához. A révek mai (?) rendszere a múlt században alakult ki, elsorvadásuk a mezőgazdaság '50-es évekbeli kollektivizálásával vette kezdetét. A falusi ember számára addig létfontosságú kereskedelmi útvonalak érdek és cél híján feleslegessé váltak, a falusiak közlekedési eszköze, a lovas kocsi eltűnt, maradt a gyér kerékpáros-gyalogos forgalom, amiből a révek nem tarthatták fel magukat.

A révészet jól meghatározható, megbecsült foglalkozás volt. Nem kényelmes életet jelentett, hanem küzdelmes és nehéz keresetet, de egyben biztos megélhetést is. A 20-30 évesek, de talán maguk, a mai fiatalabb révészek sem ismerhették azt a szolgálatot, fegyelmet, ami régen a révészkedést jelentette. A révész éjjel-nappal hívható-kelthető volt, jeles napokon, vásárokon a nap 24 óráján át közlekedett, csak a tavaszi „nagyvíz" és az erőszakos zajlás állította a kompot és a ladikot pihenőbe.

A piacgazdaság, a gazdaságosság, az egyre dráguló üzemanyagárak arra utalnak, a Tisza-parti települések önkormányzatainak a révek működtetése kifizetődő lenne, még úgy is, ha annak bérletét magánkézbe adnák, a működtetési jogot megtartva.

A folyóparti lakosok bizakodással várják a rév feltámadását. Hátha megváltozhat a közmondás is: valami a réven is jöhet, nemcsak a vámon.

— vega —

gyászközlemények és köszönetnyilvánítások

„Ha emlegettek, köztetek leszek, de fáj, ha látom könnyetek. Ha rám gondoltok, mosolyogjatok, emlékem így áldás lesz rajtatok."

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a drága feleség, édesanya, nagymama, testvér, a szeretett Lenke néni és rokon,

NAGYARI IMRÉNÉ
Korsós Lenke

Lázár u. 51. sz. alatti lakos életének 60. évében hosszú, súlyos betegségben elhunyt. Temetése március 23-án fél 11 órakor lesz a vásárhelyi Kincses temetőben. A gyászoló család, Vásárhely.

Megrendülten tudatjuk, hogy a szeretett férj, édesapa, nagyapa, após és rokon,

TÖRÖK ISTVÁN

Kohán György u. 3. sz. alatti lakos, 67 éves korában elhunyt. Temetése 1993. március 23-án 13 órakor lesz a vásárhelyi Kincses temetőben. A gyászoló család, Vásárhely.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy tisztelt munkatársunk,

TÖRÖK ISTVÁN

a Hódmezővásárhely és Környéke Áfész nyugalmazott elnöke és a felügyelő bizottságának elnöke 1993. március 18-án, 67 éves korában elhunyt. Temetése 1993. március 23-án 13 órakor lesz a vásárhelyi Kincses temetőben. Az Áfész az elhunytat saját halottjának tekinti.

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak a rokonoknak, ismerősöknek, barátoknak, szomszédoknak, munkatársaknak, akik drága szeretttünk,

DR. TÓTH JÓZSEFNÉ
Török Katalin

temetésén részt vettek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, s ezzel gyászunkat enyhíteni igyekeztek. Külön mondunk köszönetet a Református Egyháznak a szép búcsúztatásáért. Köszönjük az Égisz Bt odaadó, lelkiismeretes munkáját. A gyászoló család, Szentes.

Hálás szívvel mondunk köszönetet a rokonoknak, ismerősöknek, szomszédoknak, akik drága szerettünk,

FRICSKA JÁNOSNÉ
Bus Ágnes

temetésén részt vettek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, mély gyászunkon enyhíteni igyekeztek. Gyászoló hozzátartozói.

Hálás szívvel monunk köszönetet mindazon rokonoknak, ismerősöknek, akik felejthetetlen édesanyánk,

ÖZV. FÖLDVÁRI N. FERENCNÉ

temetésén megjelentek, sírjára koszorút, virágot helyeztek. Külön mondunk köszönetet háziorvosának dr. Domján Katalinnak. Feri fia és menye.

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak, jó barátoknak, jó szomszédoknak, régi munkatársaknak, akik

KÚSZ ISTVÁN

Makó-Rákos, Makói út 6. szám alatti lakos temetésén megjelentek, sírjára koszorút, virágot helyeztek. Külön mondunk köszönetet Kébl tiszteletes úr szép búcsúztatásáért és a munkatársaknak megjelenésükért. Kezelőorvosának áldozatos munkájáért, és a Kossuth Tsz dolgozóinak a megjelenésükért a virágokért, valamint a Rekviem Temetkezési Vállalat figyelmes munkájáért. A gyászoló család, Makó-Rákos, Dunaújváros, Szeged.

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak a rokonoknak, ismerősöknek, jó barátoknak, jó szomszédoknak, akik drága szerettünk,

HALLAI JÁNOS

temetésén megjelentek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Külön mondunk köszönetet az Erdei Ferenc Kollégium kollektívájának, a küldött virágokért. A gyászoló család, Makó.

Hálás szívvel mondunk köszönetet közeli és távoli rokonoknak, szomszédoknak, ismerősöknek és mindazoknak, akik drága szerettünk,

RATKAI SÁNDOR

temetésén megjelentek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, részvétükkel fájdalmunkon enyhíteni igyekeztek. Külön mondunk köszönetet az idegosztály orvosainak, Boros doktornőnek, az összes nővérnek, akik élete megmentéséért sokat fáradoztak. Köszönet a József Attila Tsz részéről megjelenteknek. Köszönet Katona Pál esperes úr szívhez szóló szavaiért, a kántor úr szép búcsúztatásáért. A gyászoló család, Makó.

Csongrád belvárosában két utcára nyíló 239 n-öl telekkel, 4 szobás, kertes családi ház eladó. Irányár: hárommillió forint. Érdeklődni: naponta 16 óra után, Andrássy u. 41. sz. alatt.

Az Ön lapja a Reggeli Délvilág!

(O)boák és viperák

Nem biztos, hogy le tudna venni a lábamról a férfiú, aki bélyeggyűjtemény helyett a kígyóit akarná megmutatni...

Nyálkásan tekeredtek, csavarodnak. Barnák, zöldek, sárgák, egyszínűek és foltosak. Az egyik mindenáron kikúszna az akváriumból, a másik egy sarokba összetekeredve szundít. Menekül a vizsla tekintetek elől. Azért azt olykor méltóságteljesen a szemlélődő tudomására hozzák, hogy ölni tudnának. Szegeden, az *Ifjúsági Házban Pécsi Tibor* kígyóiból rendeztek kiállítást. Kaposvárott működik állandóan látogatható terráriuma, ám évente bemutatja kedvenceit az ország minden részében. „Gyűjtögetem őket, mint más a bélyeget." — mondja, mintha ez lenne a világ legtermészetesebb passziója.

Homoki vipera, Törpe boa, Bálványboa — olvasom a feliratokat. Mellettem iskolások folytatják a sort: „Oboa!" Azért a „de undorítóak!" megjegyzés sem marad el. A zöld anakondák összecsavarodott kígyótömegéről nem sok jó jut eszembe. Maximum „Az elveszett frigyláda fosztogatói", amely filmben égő fáklyával tartotta távol magától a főhős az ennivaló jószágokat. Végigfut a hátamon a hideg az „eladó" felirat láttán. Némely mérges kígyó is megvásárolható! A házi kígyó forró ölelése helyett azért inkább a hagyományos ölelésnél maradok.

A puffogó viperától még én is megijedek, pedig nem vagyok elefánt. Ő ha mérges, oly erősen fújja ki a levegőt, hogy a természet összes állatát kiveri a víz. Még az elefántot is. Reméljük, most nem haragszik meg a békés nézelődésért... Egyébként egereket, patkányokat, és egyéb tenyésztett állatokat esznek a drágák. Nem olcsók. Négy és negyvenezer forint között mozog az áruk.

(mese)

KLIMA IPARI CENTRUM RT

KLIMA
IPARI CENTRUM RT
5400 MEZŐTÚR, SZOLNOKI ÚT 5.
Telefon / fax: 59 / 61-911

Tisztelettel értesítjük Önöket, hogy

1993. március 26-27-28-án

Szegeden a

FORRÁS Hotel különtermében

termékbemutatót rendezünk a japán

TOSHIBA
AIR CONDITIONER

épület-, lakás-, és szobaklíma berendezésekből.

Bemutatónkon részt vesz:
Nacsa Ferenc, 'FRIGO' Hűtőgépszerviz-
(Szeged, Petőfi sugárút 16)
területi képviselőnk is.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

KLIMA IPARI CENTRUM RT

A Hungaropanol Részvénytársaság
6640 Csongrád, Szegedi út 1.
állást hirdet

1 fő külkereskedelmi levelező

munkakör betöltésére.

A jelentkezés feltételei:
— külkereskedelmi szakmai képesítés
— német vagy francia nyelvből középfokú nyelvvizsga
— gépírói képesítés

Bérezés megegyezés szerint, jelentkezni személyesen lehet az rt. személyügyi osztályán.

Ne habozzon! Utazzon!

A Reggeli Délvilág új előfizetőinek útja most Görögországba vezet!

Aki áprilisi új előfizetőként beküldi nevét és címét, sorsoláson vesz részt. A szerencsés nyertes a napfényes Paralia Beach-re utazik.

Küldje be nevét és címét „Utazás" jeligére a Reggeli Délvilág címére (Szeged, Stefánia 10.). A nyertes nevét, a postai ellenőrzés után április 3-án tesszük közzé.

RDV

Ne feledje! Most nincs mást tenni, mint előfizetni!

Vállalkozását, termékeit, tevékenységét bemutatná, de tanácstalan:

— hogyan,
— mikor,
— hol,
— milyen médiával tegye?

Mi megoldjuk!

— Szaktanácsadással,
— üzleti- és cégarculat-tervezéssel,
— média-mix, dinamika meghatározásával,
— kiadványok, katalógusok, terméklisták szóróanyagok tervezésével, kivitelezésével segítünk!

... és máris megismerik!

Reggeli Délvilág
6740 Szeged, Stefánia 10.
RDV-Team
Tel.: 62/472-872
Fax: 62/472-244

Bozó Imre, díszlettervező, 7 Ok

A díszleteket tervezte a Faust előadásaihoz.

-: Goethe Faustja a Vígszínházban 9.l

NÉPSZABADSÁG Hp. 1961. okt. 19.

Bozó János

Az Ernst Múzeumban megnyílt Rácz-Kiskun megyei képzőművészeti kiállításon „Dudás tanya" c. alkatása szerepel, (szülétve) a kecskeméti művésznek.

Tárlatról, tárlatra.

1972. III. 18. TV. 17.25 /12/ Kj

M.D.A.

Bozó József, ezüstműves

1845-ben szerepel a városi adó összeírásokban.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 314. old.

BOZÓ József egri kőműves 1845-ben az Eger városi adóösszeirásokban szerepel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Bozó Kis Ákos M.D.K.

Sávoly Pál tervezö munkatársa az Erzsébet-hid ujj építésénél

Magyar Építömüvészt 1965/1. 60-66.l.

Bozó Pál

és Deák Klára restauráltók Lente István vezetése mellett, a veleméri rk. templom falfestményeit.

Dercsényi Dezső, Entz Géza, Hlavassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem V. Budapest, 1970 (1967-68)

384 l.

M.D.K.

Bozó Pál

Bp. Uri u. 49. volt klarissza kolostor restaurálási munkái

Müemlékvédelem, 1964. 1. sz. 50. l.

.R.S.A.

Bozó Pál

állitotta helyre 1967-68 között a vele-
méri templom falképeit Deák Klára és
Lente Istvánnal együtt.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy
Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvé-
delem, 1969-70. Budapest, 1972

271

Bozó Pál

és társai végezték az Aquincumban feltárt mozaik és faltöredék helyreállítási munkálatait.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem. 1969-70. Budapest 1972

4251

Bozó Pál

M.D.K.

Sárvár, a vár falképeinek restaurálása

Munkatárs: Przudrzik József, Saxa József, Laczkó Géza, Lakos Lajos

Rövdi hirek
Müemlékvédelem, 1965/2. 126. l.

Bozó Pál M.D.K.

A sárvári vár restaurálásn dolgozott

/ Zentai/ Befejezték a sárvári vár diszterménck restaurálását

Vas Népe 1965. febr. 7.

Bozó Pál

restaurátor

öt társával fél esztendőre Sárvárra költözött, hogy megfiatalitsák a 1 vagterem diszeit és egykisebb helység freskóit.

Hárs György: A képek gyógyulnak.

SZABAD FÖLD. 1964. jun. 26.

M. D. K

Bozó Pál

Nagytétény, volt Száraz-Rudnyánszky kastély rokokó falfestményének restaurálása

Munkatárs: Sárdy Lóránt, Sárdy Brutus, Vasady Hermann

Budapest műemlékei II. Dp. 1962. 639. l.

Bozó Ráf, [restaurátor festő?] MDK

Közreműködik a falfestmények stb restaurálásában.

Gerencsér Miklós: Restaurátorok a sárvári sasfészekben 6.

NÉPSZABADSÁG Szp. 1965. márc. 4.

Bozó Pál *fekő*

1919 ápr. 2.

Vecseklő (Nógrád m.)

Aba - Novák

3a. V meddig?

5. Erdély terül el.

6. Magyar-medence

Tart: 4, revés.

L. Dm

BOZÓ PÁL, festő restaurátor

A sárvári vár kaputeleti toronyszobajának Dorfmeister freskójának restaurálását Przudzik József, Czumpf Imre, Lahos Lajos, Saxa József, Bozó Pál és Laczkó Gyula festő művész restaurátorok végezték. 78.old

G. HARRACH ERZSÉBET: A sárvári vár sorsa napjainkban 75.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 1968. 1.szám. Szombathely

BOZÓ Pál festő, rest

életrajz

VSz 1996/1. 122.

BOZÓNÉ SÁRKÖZI MÁRTA

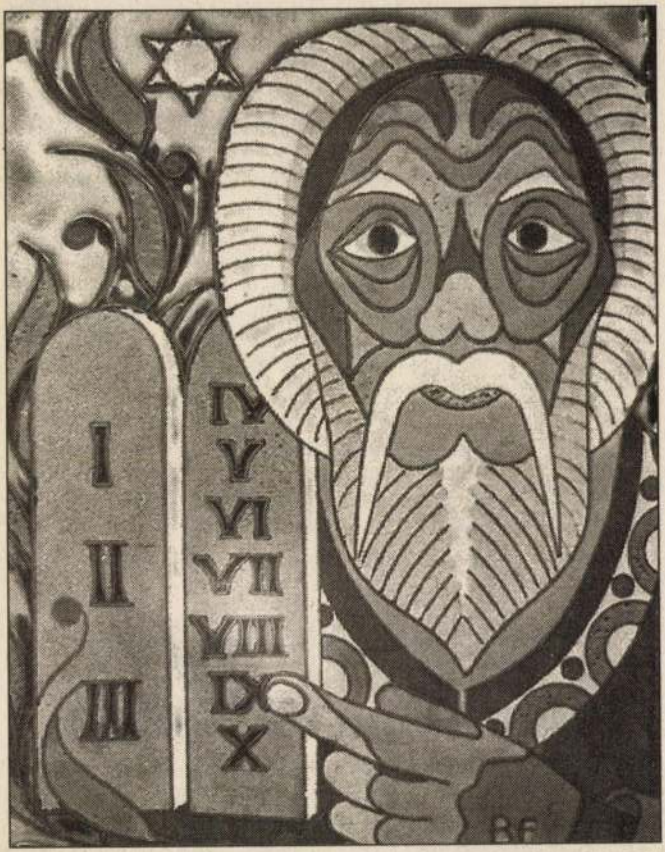

Kiállítás – Bogáthy Ferenc festő és grafikus műveiből, valamint Bozóné Sárközi Márta csuhé, szalma és fa alkotásaiból tekinthetnek meg kiállítást az érdeklődők Pécsett, a Szent István téri Kocsis László-teremben. A tárlat május 20-ig látogatható.

FOTÓ: MÜLLER ANDREA

Új Dunántúli Napló 1996.04.30.

nélküli fogyasztók az épület kezelője, lakásszövetkezet, társasházi közös képviselő által megadott mennyiség szerint kéthavonta kapnak vízszámlát. Mérési adatok hiányában a vízmű állapítja meg a havi átlagfogyasztást.

A fogyasztók nagy részét képviselő LAKTÁSZ, a Lakásszövetkezetek és Társasházak Baranya Megyei Szövetsége és a Pécsi Vízmű Rt. együttműködési keretmegállapodást kötött. A megállapodás értelmében április 1-jétől kezdve a fogyasztók képviselői végzik el a főmérő (bekötési vízmérő) leolvasásával egy időben a háztartási mellékvízórák leolvasását, de ekkor adják meg a mérő nélküli díjakról szóló számlát félévenként, az átlagszámlát kéthavonta küldi meg a fogyasztók képviselőjének.

A LAKTÁSZ értesítette az érdekképviseleti körébe tartozó lakásszövetkezeteket és társasházakat e megállapodásról.

A mellékmérők fogyasztását összegezve előfordul, hogy az kevesebb, mint a főmérőn mért mennyiség. Ebben az esetben az épület közös költségét terheli a különbözet. Megtörténhet az is, hogy a mellékmérők összfogyasztása meghaladja a főmérőn mért mennyiséget. Ilyenkor visszatérítés jár(na) a lakóközösségnek. **R. Gy.**

Haszongépjárművek bemutatója az Opelnél

A GM Hungary nagyon fontosnak tartja, hogy a haszongépjárművek piacán előbbre lépjen. Ennek része az az országos bemutató sorozat, amelynek első állomása a pécsi Opel Gergely márkakereskedés, ahol április 30. és május 3. között – a munka ünnepnapján is – reggel nyolc órától délután ötig várják

gító járművekkel szeretnének szállítani, különféle szolgáltatásokat nyújtani. Az Opel igen széles választékban kínálja ezeket a gépkocsikat, ami azt jelenti, hogy mindenki megtalálja azt a változatot, amelyik a munkájához a legmegfelelőbb. A Corsa Van, a Combo – érdekessége, hogy a 2720 literes

BOZÓKY Mária festő, művészeti író +

18. p.

MIp. VII. 5. Undi ilde

– Bozóky Mária festőművész temetése december 20-án, pénteken 17 órakor lesz az V. kerületi Szervita tér 6. szám alatti Szent Anna-templomban. A művésznő december 1-jén, nyolcvanéves korában hunyt el.

MN 1996. dec. 19

ly plébániatemplom) 120, 147, 153,
, 243, 268, 273; 188-193., 291-293.

269
72
273
ton-rendi [ferences] templom és

a 172, 272
Salzdorf; Belső-Szolnok vm 273

Közép-Szolnok vm

ormányzó 12, 207, 265, 386, 518

a 302

Bozók vára

Keleti Gusztáv rajza
fametszetben
Repr. -
Nagy Magyarkép
II. r. 29. l.

IRODALOM

JEGYZET

MOB. lemezszám: 1588.

Tímpla. ltsz: B. 683.

Bozók vára

(Bzovík)

Hont vm

kejchel

Janota I

127 – 130 l.

HELYSÉG

VÁRMEGYE

ŐRZÉSI HELYISÉG

TULAJDONOS

SZAKCSOPORT

KOR

MÉRET

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB ADAT

TÁRGY

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS):

kat is, s ezek közül való a nagy képü urhatnámság hiánya. Sehol a személyes rangnak oly csekély sulya nincs, mint Francziaországban; sehol az ember jövedelmének mennyisége iránt oly teljes közönyösséggel nem viseltetnek a többiek, még legközelebbi szomszédjai is. Semmivel sem részesitik több figyelemben a nagy birtok bérlőjét, mint a kicsinyét. Majdnem minden embernek megvan a maga kényelme, s elég pénze arra, hogy mindazt megvehesse, a mit birni óhajt, s igy kevés hely jut nála az irigységre — mellesleg megjegyezve, ismét egy olyan vonás, a mely csaknem teljesen hiányzik a franczia jellemből.

Az, a mit a vagyon fényének nevezhetünk, náluk semmit se számit, s gyakorlati józan eszük magas fokára mutat, hogy a születés vagy a vagyon esetlegét — ha szólhatunk igy — pusztán tényleges és nem konventionalis értékük szerint becsülik. Társadalmilag a vagyon semmi kitüntetést nem ad az illetőnek, egyedül a hivatalos állás jogositván föl az egyént az olyanra; s ebből folyólag, például a legrégibb családu herczegnő helyet ad a város polgármestere feleségének. Általánosan azt tartják, hogy a francziák jelleme frivol s nagy sulyt helyez a külső látszatra; s a mi némi igazságot kölcsönöz a ledérség vádjának, az a népnek természetes könnyüvérüsége, melynek következtében még a szerencsétlenség közepett is tudnak vidámak és jó kedvüek lenni; és viszont az ég alatt mit sem törődnek azzal, hogy olyas valamit mutassanak, a mit nem éreznek. A hajpor és az uszály egy cseppel sem teszi őket boldogabbakká; sokkal többet adnak arra, hogy jól érezzék magukat, mint az elegánczia, s el nem tudják képzelni, hogy mi angolok miért becsüljük annyira ezen járulékokat. Például egy gazdag kereskedő, vagy még magasabb társadalmi állásu egyén, az esküvőre vagy más ilyen ünnepélyes összejövetelre ép ugy elmegy az omnibuszon, mint akármi más fogaton. Legyen az hintó vagy egy lovas bérkocsi: előtte csak *une voiture*, melyből egészen azzal a fesztelen nyugodtsággal szál ki, a mit annak az öntudata ád, hogy épen olyan alkalmas fogaton jött, mint akárki más Valóban ez a megbecsülhetetlen fesztelen önérzet, a mely a franczia férfiakat és nőket minden korból és minden osztályból oly teljesen nevelt módoru lényekké teszi; s a könnyüség modorukban, — a független cselekvéshez szokásból származva — rájok nézve oly előnyös ellentétet képez azon feszes modorral és stereotyppá lett szokásokkal szemben, a melyeket az angoloknál találunk, a kik közt, oly nagy politikai szabadság s az irott és elmondott vélemények oly korlátlan szabadsága mellett, talán a legkevesebb társadalmi szabadság van egész Európában *)

Egy másik nemzeti szokás a francziáknál, hogy a családok együtt élnek, s nem tart annak mindenik tagja külön háztartást a maga számára: ismét jövedelmes forrása a gazdálkodásnak. Mig az apa és anya élnek, a gyermekek, — akár házasok, akár nem, — a dolog természeténél fogva nálok laknak. Mikor az apa meghal, az anya megtartja régi helyét mint a család feje, a melyből semmi esetben el nem mozdittatik, s a dolgok menetében alig történik valami észrevehető változás. Az anya halálakor a legidősebb fiu igen gyakran megvásárolja a maga számára az egész vagyont, a melynek a törvény értelmében el kell adatnia, kifizetvén abból pontosan a többieket, legyenek azok fiuk vagy leányok. S a legtöbb esetben és a családok nagyobb számánál a vagyonnak ez az egyenes felosztása igen nagy ösztön gyanánt szolgál az erő-kifejtésre. A legöregebb fiunak, ha elszegényedni nem akar, meg kell erőltetnie magát, és sem kezét, sem fejét nem hagyhatja heverve. De térjünk vissza más áldásaihoz a családok együttélésének. E szokás csodálatos haszonnal müködik mindenik társadalmi osztály kebelében. Az alsóbb osztályoknál valóságos áldás az a gyermekekre nézve, a kik mellett igy mindig van valaki, a ki rájok vigyáz, a helyett hogy — mint Angliában gyakori eset — saját tetszésökre hagyatnának az utczákon, vagy bezáratnának egy padlás-szobába a legidősebb nővér felügyelete alatt, ki a legtöbb esetben még maga is gyermek s alig nagyobb a többieknél. A mi szegényeink kénytelenek vagy ezt tenni, vagy pedig még szegényebbekké lesznek az által, hogy a nő otthon marad, hogy a gyerekekre ügyeljen s elvonja azt az összeget, melyet az ő keresménye adna a közös házi költségekhez. A francziáknál e kettő közül egyik se történik; a gyerekek soha sincsenek magukra hagyva s az anya sem kénytelen otthon maradni az ő kedvükért. Ellenkezőleg ő is elmegy dolgozni, ép oly rendesen mint férje, ott hagyva a fazekat a tüz mellett s a gyermekeket saját vagy férje anyjának gondjai alatt.

A felsőbb osztályoknál ezt a rendszert hasonló jó eredményekkel gyakorolják a család ifjabb tagjaira nézve. Itt a szülők élnek a nagy világban s betöltik ott azon társadalmi kötelességeket, melyeket többékevésbbé mindnyájan tartoznak betölteni; fentartják az ismeretséget barátaikkal, s mulatnak különböző módokon és mértékben, a mig kicsinyeik, a helyett hogy a cseléd, vagy legjobb esetben a nevelőnő kegyelmére lennének bizva: gyönyörüségei és édes gondjai a nagyanyának. Ez által kettős czél van elérve: több pénzt meg lehet takaritani és többet lehet azzal tenni, mint nálunk, s a gyermekek gondos és gyöngéd felügyelet alatt vannak, a helyett hogy elhanyagoltatnának.

A sok különböző ok között, melyek a francziák rendkivüli vagyonosságát eszközlik (a mely vagyonosságnak nagyságát oly szembetünőleg kimutatta a legutóbbi államkölcsön kibocsátása), egyet kell még megemlitenünk, a mely mind eredményeiben jelentékeny, mind egyik sajátsága a franczia fajnak. *Az összes földmivelő és iparos osztályoknál a nők egyaránt dolgoznak a férfiakkal, s igy megkétszerezik a népesség ezen nagy kontingensének munkáját, de jövedelmét is.*

Azt mondják az észlelők, hogy sehol egy országban sincs a nőknek oly nagy, indirekt befolyása az állam kormányára és politikai életére, mint Francziaországban. Ugyanaz a megjegyzés alkalmazható az állam kereskedelmi életére is. A franczia nőknek általában éles eszük s magasabb, rendező képességü lelkük van, s ezen kivételes tulajdonokat sehol jobban nem érvényesithetik, mint midőn ellenőrzik és irányozzák férjeik üzletét, a kik vagy betegek lehetnek, vagy távol vannak, vagy épen már nem élnek. Soha eszébe nem jut az özvegynek, hogy azért, mert özvegyen maradt, eladja az üzletet, a mely rá virágzó állapotban szállt s visszavonuljon a magán életbe. Ellenkezőleg az épen *point d' honneur* előtte, hogy vigye a ház ügyeit épen ugy, mintha azt semmi csapás nem érte volna, s azon javitásokkal és gyarapodással hagyja az üzletet gyermekeire vagy örököseire, a melyeket az idő és a változtatások képesek voltak eszközölni. S ezen feladat betöltésében szinte csodálatra méltó, hogy milyen sok a feltünő siker és milyen kevés a bukás. Ehhez még egyszerüen hozzá tehetjük, hogy Francziaországban minden kereskedés a legovatosabb elvek szerint vezettetik, és hogy az olasz közmondást, mely „koczkáztatja a kis halat, hogy vele nagyobbat fogjon“ — ott soha sem találták volna fel.

Ime ezekben vetettünk egy pár futó tekintetet a francziák átalános és nagy vagyonosságának okaira. Befejezésül idézzük egy franczia nő mondását, melyet a jövedelem és kiadásokra nézve mondott beszélgetés közben, s melyben czikkünk fő állitásai is még egyszer össze vannak foglalva: „La vie n'est pas chère chez nous, et même si elle l'était, nos usages ne les sont pas.“ („Az élet nem költséges nálunk; s ha még az volna is, szokásaink nem azok.“)

Baráth Ferencz.

*) Ez természetes eredménye az erős és hatalmas társadalmi közvéleménynek, mely természeténél fogva egyformásitja az embereket, s mint minden nagy hatalom, többé-kevésbbé zsarnoki, de a melynek ismét megvannak a maga másnemü nagy áldásai, melyeket az angol bajosan adna oda cserébe a fesztelenebb modorért. — *B. F.*

Sir John Bowring.

(1792—1872.)

Ma, midőn közügyeink s irodalmunk a haza határain tul is mindenütt figyelemben részesülnek, a szolidaritás által, melylyel a mivelt európai nemzet-családhoz sokképen vagyunk kötve: talán még jobban tudjuk méltányolni azon kevés külföldiek érdemét nemzetünk iránt, kik akkor is érdekkel viseltettek irántunk, s a mulót pillanatnyi figyelemnél többel tisztelték meg nemzeti és irodalmi törekvéseinket, mikor a többi világ s a legmiveltebb nemzeteknek még tudósai is, létezésünkről sem tudtak, s ha a magyar név a beszélgetésben esetleg előfordult, ahhoz csak oly fogalmat kötöttek, hogy Magyarország Ausztria egyik provinciája s a magyar nyelv vagy a németnek, vagy a szlávnak egyik, irodalmilag nem is müvelt dialektusa. 1848 előtt nem sokat tudott rólunk a világ. Félnomád népnek tartottak s Európa czivilizáczióját közepette a barbárság képviselőinek képzeltek. Egy Paget Jánosnak, egy De Gerando Ágostnak köszönhetjük, hogy rólunk a világnak először adtak helyesebb fogalmat s politikai és miveltségi viszonyainkat igaz világitásban mutatták föl.

Sir John Bowring még az emlitetteket is jóval megelőzte rokonszenvével s figyelmével nemzetünk s jelesen irodalmunk iránt, s öt méltán nevezhetjük nemzetünk legrégibb barátjának a jelen századbeliek közül. Ő már 1830-ban egy egész kötetet adott „The poetry of the Magyars“ czim alatt, költőinkből angol forditásban. Harminczhat év mulva (1866-ban) ismét egy kötetet, csupán Petőfiből; s most élete késő alkonyán Jókai müvei forditásával foglalkozott. Rokonszenve, mely először fordult irodalmunk felé a külföld tudósai és nyelvészei között, nem szünt meg munkás lenni akkor sem, mikor már többen kezdettek foglalkozni velünk; s barátsága melegét az aggkor sem volt képes lehüteni nemes szivében.

Most, midőn mult hó 22-én élete 81-dik évében Claremontban bekövetkezett halálának hire hozzánk jutott s benne Akadémiánknak és a Kisfaludy-társaságnak külső tagját veszitjük el, méltó: tisztelettel és rokonszenvvel emlékeznünk meg nemzetünk e régi és hü barátjáról.

Bowring János Larkbeare-ben, Exeter egyik külvárosában született 1792. október 17-kén. Atyja kereskedő volt s posztó-kiviteli üzlettel foglalkozott Khina és Spanyol-

Nov. 4s 1872

*

ország felé. János fia már 14 éves korában tevékeny részt vett atyja üzletében; s számos nagyobb utazást tett az üzlet érdekeiben, Spanyol-, Orosz-, Finn-, Svéd-, Németországba. Nyelveket kelle tanulnia, a mire gyermekkorától ép oly nagy kedve, mint tehetsége volt. De ő nyelvismereteit nemcsak az üzlet érdekében hasznositotta, hanem az országoknak, melyekben utazott, szokásait s irodalmát is szorgosabb megfigyelés és gondos tanulmány tárgyává tette. Ily uton, már fiatal korában, mint polyglott (sok-nyelvü) lön ismeretessé, s nem egyszer neveztetett az „angol Mezzofanti“ - nak. Nyolcz nyelvet beszélt s azonkivül vagy tizen olvasott, több-kevesebb folyékonysággal. A nyugoti és a klasszikus nyelveken kivül nem közönséges jártasságot szerzett Európa keleti országainak nyelveiben, melyek rendesen elkerülik a nyugoti nyelvs irodalomtudósok figyelmét; igy a lengyel, orosz, s azzal rokon több szláv dialektust, s végre az egészen külön nyelvcsaládhoz tartozó magyart is meglehetősen sajátjává tette. Különös előszeretettel viseltetvén az irodalmak s kivált a költészet iránt, e kedveletének és nyelvismereteinek következménye lön, hogy nem kevesebb mint harmincz nyelvből adott mü-, és egyéb forditásokat, és pedig oly nyelvekből, melyeket az angol irodalom azelőtt alig vett számba: oroszból, lengyelből, dánból, magyarból, hollandiból, a németen és spanyolon kivül. Mint polyglott jött közelebbi ismeretségbe a nagyhirü állambölcsész Bentham Jeremiással, ki összes művei szerkesztését és kiadását is ráhagyta, s hogy e feladatot derekul és hiven oldotta meg, az nem utolsó és nem legkevésbbé hasznos, irodalmi érdemei közt.

Minket, természetesen, magyarból tett müforditásai érdekelnek legjobban. Mint emlitők, már 1830-ban adta ki a „Magyarok költészete“ czimü gyüjteményét, egy 300 s nehány lapra terjedő csinos gyüjteményben, melyet Toldy „Handbuch“-jából válogatott ki, ez uttörő s nagy érdemü gyüjteményből, mely német életrajzok s szöveg kiséretében, a magyar költészet válogatott gyüjteményét (Vörösmarty-ig) először vezette volt be a külföld elé. Bowring 25 magyar költőtől 90 darabot mutatott itt be az angol közö ségnek, az eredeti müvek versmértékei- és rimeivel, többi közt Vörösmarty „Cserhalom“-ját is, hexameterekben; Himfy nehány szép dalát, az eredeti Himfy- strófában stb. Talán még feltünőbb, hogy népdalainkból, melyek még akkor alig voltak irodalmilag ismeretesek s csak egy-egy Kisfaludy Károlynak és Vörösmartynak szolgáltak irodalmi mintákul, ő többet 60-nál fölvett gyüjteményébe. Izlésére és müérzékére mutat, hogy ő a költészet e vadon termett virágaiban is fölismerte, idegen létére, azt az őserőt, melyet saját magunk is csak Petőfi óta tudunk igazában méltányolani. S azokat és müköltőinket az ő forditásai csatornáján ismerte meg először nemcsak Anglia, hanem az egész mivelt külföld, többi közt Göthe is, ki oly szépen tudta irni a nehézkes német (hangsulyos) hexametert, s bámulva olvasta a „Cserhalom“ még nehézkesebb angol hexametereit.

Bowring második magyar költeményes kötete, az angol Petőfi, hűség tekintetében jóval hátrább áll az elsőnél. Bár tagadhatatlan, hogy igy is nagy érdeket költött Petőfi iránt, s az eredeti sajátos varázsa nem veszhetett el a gyarló forditásban egészen, de tagadhatlan az is, hogy Bowring Petőfijében mi magyarok a mi legnagyobb költönkre alig ismerhetünk. E sajnos tény abban a körülményben leli magyarázatát, hogy mig első gyüjteményében Toldy karján s utmutatásai mellett adta Bowring a mit adott, Petőfinél sokkal gyengébb kalauzra akadt: Kertbenyben. Valószinüleg sokat felejtve fiatalabbkori magyar tudományából, kénytelen volt Petőfi forditásában egészen Kertbeny szerencsétlen forditásaira támaszkodni. Hogy az angoloknál igy is figyelmet gerjesztett, a magyar Burns, az bizonyára saját érdeme, melynek varázsát a Kertbeny keze sem birta egészen letörülni róla.

Bowringnak mindkét gyüjteménye egy-egy megérdemelt megtiszteltetést vont maga után magyar részről. Az elsőért az akadémia füzte őt külföldi tagjai sorába. Az utóbbi után, nem csupán ezért, hanem átalában a magyar irodalom ismertetése körüli érdemeiért a Kisfaludy-társaság választotta meg külső tagjává.

De ideje Sir John Bowring életének külső körülményeire térnünk, mert ő nem soká maradt a posztó-üzlet szük korlátai között.

Nyilvános pályája 1822-ben kezdődik, mikor az angol kormány által, némi diplomatiai megbizatással, Németalföldre küldetett. Hasonló megbizatásban járt 1830-ban Francziaországban s egymásután Egyptomban, Syriában, Lombardiában, Toskanában, Rómában és Svájczban. Küldetései eredményei a Kékkönyvben olvashatók. Két izben volt Belgiumban is s 1838-ban a Berlinben tartott vámegyesületi nemzetközi értekezletben képviselte Nagy-Britannia érdekeit. A szabadelvüség s jelesen a szabad kereskedés hivei közé tartozván, egyike volt a manchesteri iskola alapitóinak, melynek első czélja az akkori gabona-törvény eltörlése volt. Hogy mily behatólag foglalkozott kereskedelmi kérdésekkel, s mily nyomatékos volt itélete e részben, kitünik abból is, hogy a minden európai nyelvre leforditott s a beviteli vámokról szóló mü legnagyobb részben tőle eredt s Sir Robert Peel nem egy eszméjét és tervét fogadta el s vitte keresztül.

A parliamentbe először 1834-ben lépett; ekkor Kilmornoch-, 1841-ben Bolton kerületeit képviselte. A parlamentben leginkább kereskedelmi és pénzügyi kérdéseknél szólalt föl; de élénk részt vett a politikai és társadalmi reformkérdésekben is.

1844-ben Khinába küldetett; s a kantoni britt konzulságot vette által. A lovagrendbe emeltetvén, 1838-ban Hongkong kormányzójává s angol követté neveztetett ki. Ezuttal látogatta meg Siamot is, s irta érdekes s ép oly tanulságos mint mulattató könyvét ez országról és népéről. Élénk kereskedelmi összeköttetést is hozott létre Siammal s annak uralkodóját, később, mint felhatalmazott képviselte az európai udvaroknál.

1859-ben Európába visszatérvén, baroneti rangra emeltetett; s még 1861-ben utoljára részesült politikai kiküldetésben, Olaszországba. Szép vagyonnal s virágzó körülmények közt lépett vissza a közélet teréről s Exeterben magánbirtokán élte le napjai alkonyát, nem fogyó érdekkel kisérve mindvégig a közélet s kivált az irodalmi és társadalmi kérdések fejlődését. Hogy érdeklődése, legutóbbi életszakában is, a régi elevenséggel terjedt ki reánk is, arra büszkék lehetünk. Az emberiség, szabadság és felvilágosult haladás e nemes szivü barátjától a rokonszenv tanujelei kétszeresen becsesek lehetnek előttünk. Hazánkat csak egyszer, talán 1827-ben látogatta meg. Másodszor 1866-ban akarta; de ebben az osztrák-porosz háboru kiütése akadályozta meg.

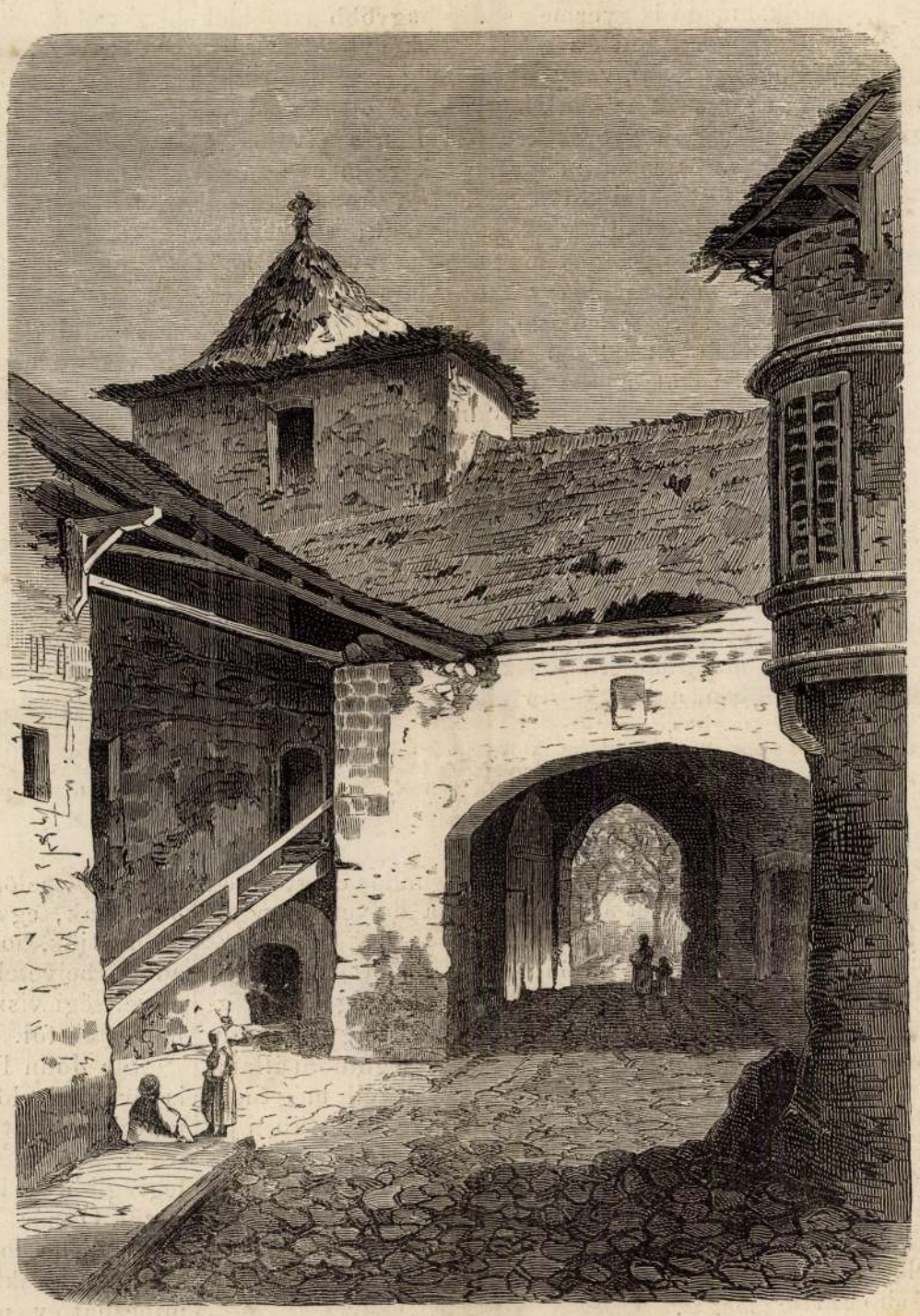

Bozók vára (Hontmegyében)

616. lap

Munkálkodni késő vénségben sem szünt meg. Még az idén is élénk részt vett egy fontos humanisztikus kérdés tárgyalásában: a londoni börtönügyi kongresszusban; s csak nemrég olvastuk, hogy zsoltárokat és hymnuszokat adott ki gyermekek számára. 81 éves kora daczára is váratlanul lepte meg a halál. Sir John két izben nősült, s több gyermeke (fiai) maradtak hátra; ezek egyike Edgar Alfréd, ki jelenleg parlamenti tag, szintén forditott Petőfiből nehány darabot s adott is ki nehány kisérletet az „Once a week“ czimü hetilapban.

—*á*—*r*.—

Sir John Bowring.

Bozók vára.

Hontmegyének észak-keleti részében, Korpona alatt, ettől egy órányira fekszik *Bozók* mezőváros, a bozóki prépostsági uradalom feje, régi, most is lakható várral. Alapjaiban a vár valószinüleg egykoru a prépostság alapitásával, s azzal együtt közös viszontagságokon ment át.

A prépostságot sz. László király nővére *Zsófia*, ennek férje *Lampert* és fiok *Miklós* II. István király korában 1130. táján épitett kolostorral és annak adományzott javakkal alapiták meg, és az alapitványt legelőbb II. Béla király 1135-ben, s utána több királyunk megerősité. A régiebb századokban — mint Mátyás király alatt is, — a prépostságnak birtokvillongások miatt főképen a közel fekvő Korpona várossal lévén baja, ennek folytán Bozók nem egyszer — mint 1338-ban Mihály prépostnak megsebzése alkalmával — véres jeleneteknek vala szinhelye. A mohácsi vész után még nagyobb mérvet öltött hazánkban a birtokragadozás mételye. 1530-ban a történeteinkből ismeretes gyarmati *Balassa* Zsigmond küldött zsákmányoló csapatot a kolostorra, mely azt minden egyházi értékes edényeitől megfosztá, a kolostor atyáit pedig részint szétveré, részint meggyilkolá. Alig tiz év mulva a kolostor prépostját Zavary Mátyást *Pálffy* Péter, ki ekkor a csábrági vár ura volt, e vár őrsége által konczoltatá föl, és e hatalmaskodás után természetesen a bozóki várnak is urává lőn Pálffy, mig őt abból a hatalmaskodó *Balassa* Menyhért nemsokára kiforgatá. Igy került a prépostság birtoka a bozóki várral együtt a Balassák birtokába, kik azt Péchy János parancsnokságára bizták. A Balassák közül Balassa Zsigmond a bozóki várat 1559-ben végrendeletileg nejének dennai *Fáncsi* Borbálának hagyományozá. E hölgynek nyolcz évvel utóbb történt halálával a vár testvérére Fáncsi Györgyre maradt; de a birtoklás fölötti viszály ezután sem szünt meg: egyrészről az ország rendei törvényhozás utján rendelkeztek a prépostságnak visszaállitásáról (1567: 31. t.-cz.); mig másrészről a Balassa és Fáncsi családok erőszak utján is érvényesiteni igyekeztek igényeiket, sőt Fáncsi György épen ez időben, hogy a prépostsági javakat sikeresebben védhesse és megtarthassa, a prépostságot *erősséggé* alakitotta; és valószinüleg ez időből való e vár maig is fennálló erődítvényeinek legnagyobb része. A Fáncsi család fenn is tartá magát e birtokban egy századon keresztül; innen van, hogy még 1631-ben e várparancsnokául olvassuk Fáncsi Gáspárt. De nemsokára, ismét egy hölgy által, fordulat állott be. Fáncsi Pálnak neje Balassa Szidonia a prépostság egy részét a nagyszombati jezsuitáknak adományozta, utána Szelepcsényi esztergomi érsek 1685-ben a bozóki uradalom többi részét is viszszaszerezvén az egyház részére, ez uton később a bozóki vár és uradalma a pesti egyetem és központi papnövelde birtoka lőn, és az jelenleg is.

Mint az előadottakból láttuk, — Bozók vára idegen ellenségtől érintetlen maradt; ennyire föl, a bánya-városok érdeke miatt, tanácsos volt a törököt nem bocsátani, de a véres jelenetekben igy is elég része volt, ét Tököly Imre korában sem kerülhette el balsorsát. Mint erősség fogházul is szolgált és épen ez okból lőn legutoljára egy gyászos vérengzésnek tanujává; ugyan is *Balassa* Imre, Tököly hive, ki e vár birtokára vágyott, a benne őrzött foglyokat nyervén meg tervei kivitelére, ezek a várat elárulák és Balassa kezére játszák, minek következtében a vár parancsnoka Dobis atya, a várkapitánya Mora István, és az oda szorult korponai plébános az ellenfél kezébe esvén, 1678-ban lefejeztettek. Ezután még 1681-ben forditotta figyelmét az ország e várra, mert 7-ik törv.-czikkében azt megerősittetni rendelé. A későbbi kor kevesebb sulyt fektetvén efféle erődökre, Bozók vára is többi társával csak emlékül maradt az utódokra. *N. I.*

Sirboltok a bécsi Szent-István templom alatt.

Egy földalatti halottváros.

A Szent-István temploma előtt Bécsben mindennap ezer meg ezer ember halad el, a nélkül, hogy arról egyebet tudnának, mint hogy az Európa egyik legnagyobbszerü imaháza, és tornya első helyen áll a világ legmagasabb épületei közt. Aránylag kevés ember vizsgálta át az óriási épület belsejét s világhirü tornyáról kevesen tekintettek szét a büszke császári város épülettömkelegén. De még kevesebben lehetnek azok, a kik a Szt.-István-templom földalatti helyiségeit megtekintették, melyek nemcsak a roppant épület alatt terülnek el, hanem messze kiterjednek az egész templomtér alatt, sőt ennél is tovább, egészen a szomszédos házak alá. Egész földalatti város az terjedelmes boltozatokkal és folyósokkal, melyekről tulajdonképen azt sem tudják, hogy meddig terjednek. E téres földalatti helyiségek „Szent-István katakombái“ név alatt ismeretesek, és eleitől fogva temetkezési helyül szolgáltak, ugy hogy azokból egy valóságos „halottváros“ nőtte ki magát. Ez bárminő vastag kőfalakból és óriási kődarabokból épültek is e szilárd boltozatok, melyek egyszersmind a templomnak is alapul szolgáltak, az ide temetett halottak mégsem találhatták föl az ohajtott nyugalmat. Idők folytával több folyosót és boltozatot fölnyitottak. Némelyeket a kiváncsiság birt rá, hogy e halottas helyeket fölkeressék, másokat kutatási vágy, ismét másokat más érdekek ösztönöztek a halottak nyugalmának kegyeletlen háborgatására.

A Szent-István-templom katakombáit sokan leirták, de érdekesebb leirást alig találhatnánk annál, melyet Stifter Adalbert német költő hagyott hátra. Ő az egész földalatti halottvárost bejárta s egyes részeinek borzalomgerjesztő látványát valóban mesteri kézzel ecseteli. Mutatványul álljon itt ama jelenet leirása, mely a katakombák egyik boltozatában tárult eléje és a melyet a mellékelt rajz a valóságot megközelitőleg igyekszik feltüntetni.

. . . . . „Itt épen a templom főoltára alatt állunk“ — mondá egyik vezetőnk s fáklyájával egy sötét boltozat felé világitott. E pillanatban tör-

617. l.

tenetesen mindnyájan elhallgattunk s az orgona mélyen, tompán zugó hangjai tisztán, világosan lehallatszottak a templomból. Mintha összebeszéltünk volna, megállottunk s nehány perczig hallgatóztunk, mig az orgona elhallgatott, s azután ismét magasabb, szelidebb hangon megszólalt és e hangok bámulatos tisztán és kedvesen hatoltak le hozzánk a boltozaton keresztül.

Végre minden elcsöndesült s mi tovább haladtunk. Mily csodásan hat a zene a lélekre! Nehány perczbe került, mig ujból tájékozni tudtam magamat s képzelmem ismét hozzá szokott e földalatti termekhez, pedig meglehet, hogy az is halotti dal volt, mely onnan felülről hozzánk hatolt.

Most ismét egy uj csarnokba jutottunk s a mint az oszlop mellől kiléptem s magam elé világitottam, egészen visszaborzadtam. Egy férfi-alak támaszkodott a falhoz mereven; lábainál egy másik ült összezsugorodva, karjait mellén keresztbe téve s fejét, mely csak lazán függött össze nyakával, oldalvást egyik vállára hajtva; egyik sarokban egy nő guggolt összeesve, meggörnyedve, szintén keresztbe font karokkal és a falak mellett ismét mások ültek vagy voltak oda támasztva, — és a mint még távolabbra magam elé világitottam, megint mások tünedeztek föl — csupa holttestek és mumiák, az egyik nyitott, a másik borzasztóan összeszoritott ajkakkal és állkapczákkal, egyik végig nyujtózkodva, másik összehuzódva és csaknem mindnyájan keresztbe tett karokkal, a hogy a koporsóban elhelyezték őket és mind a legutolsóig eltorzult vonásokkal; de az arczvonások és testalkatok egészen az elborzadásig fölismerhetők voltak, mintha csak tegnap temették volna el őket; mert itt, magam sem tudom miként, de semmi rothadás és porladás nem mutatkozott, hanem a bőr szépen kiszáradt és tapintása olyan volt, mint a finoman kikészitett bőré, a husnak sejtszövete szintén kiszáradt és a bőrt, mintha fűrészporral tömték volna ki, telve tartotta, ugy hogy még az izmok is megtartották ruganyosságukat, pálczáink nyomásának engedtek s csendesen ismét kidagadtak, mikor a nyomás megszünt.

Sajátságos, kisérteties látvány volt az, mely az érzelemre és képzelemre egyaránt hatott. A porlatag tárgyakból egész halom emelkedett a boltozat fala mellett; ruharongyok nyultak ki belőle, közbe-közbe fadarabok is; itt-ott egy-egy kéz vagy láb tünt elő valamennyi ujjaival, és a halom tetején, mint Márius Carthago romjain, egy összegörnyedt alak ült vagy feküdött hosszában elterülve; ismét mások fenállottak s bárha egykor sértetlenül álltak ott, a hogy épen odahelyezték, az emberek gonoszsága még sem hagyta őket érintetlenül, mert sokan közülök szét voltak tépve, hol egy karjok, hol a fő, hol egyéb tagok hiányoztak — és talán az idő is megtette a magáét, — különös, hogy a testek megmaradtak, de ruházatuk egészen szétmállott és porrá lett s csak ott maradtak meg egyes rongydarabok, a hol a törmelék azokat elfedte s a porladástól megóvta; ezeknek még a kelméjök is fölismerhető volt, többnyire vászon és selyemszövet, az utóbbi különösen szilárdan és vastagon szőve . . . .

. . . . Kérdeztük a vezetőket, hogy csakugyan teljességgel nem lehet-e tudni, kik lehettek azok, a kik ott előttünk álltak, ültek vagy feküdtek?

„Lehet, hogy a templom levéltárában föl vannak jegyezve" — felelé az egyik, — „hogy átalában kiket szoktak ide temetni, de minthogy már több száz esztendejénél, hogy ide épen senkit se temettek, ma már senki sem tudhatja, hogy ez vagy az ki lehetett. Egy időben nagyon rávetették az emberek magukat, hogy a Szent-István sirboltjába temetkezhessenek, hogy urias és háboritatlan pihenő helyre tehessenek szert!"

Előkelő és háboritatlan pihenő hely! mintha valami e földön háboritatlan és örökké való lenne!

Eszembe jutott a rege Attila hun királyról, kinek holttestét arany koporsóba tették, az aranyt ezüstbe, az ezüstet vasba s ezt végre kőkoporsóba. Ekkor egy folyót kitéritettek a medréből, mély gödröt ástak ágyába és a koporsókat abba bocsátották le, s azután a vizet ismét visszavezették előbbi csatornájába; — sőt ezzel sem elégedtek meg, hanem azokat, kik e munkánál foglalatoskodtak, mind legyilkolták, hogy senki se tudja meg a föld kerekségén, hogy hova van eltemetve a hun király! — De jöhet egy nap, mikor a folyó valami nagy áradás alkalmával kisepri ágyából az iszapot és porondot vagy vizi művet fognak oda épiteni s a régi folyamágy helyén kert vagy szántóföld lesz: e napon a koporsókat meg fogják találni, az aranyat és ezüstöt kiemelik s a királyt kidobják a falu szemétdombjára. És igy jár minden dicsőség! mert ránk gyarló halandókra nézve nincs hely az egész világegyetemben oly állandó, hogy azon örök időkre hiresekké lehessünk.

— — — Mikor e földalatti halottvárosból kijutottunk, csendes novemberi eső hullt alá az égből. A legerőteljesebb férfi keble is könnyebben lélegzel a szabad levegőn. Este volt; épen a lámpákat gyujtogatták meg, melyeknek fénye a boltkirakatokban felhalmozott arany-, ezüst- és drága selyemárukra vetődött, értékes rongyokba öltözködött emberek jártak föl s alá előttünk; csillogó fogatok robogtak a kövezeten, a Szent-István tornya óriás gyanánt emelkedett a magasba mögöttünk s vidám csevegés, nevetgelés hallatszott mindenfelől a fényárban uszó házak előtt. — —

Magam pedig mintegy nehéz álomba merülve bolyongtam lakásomig s mellettem a megfoghatatlan, kitanulhatlan emberi élet hullámzó áramlata zajlott ide s tova.

Magyar házassági szokások.

III.

Leánykérés. Eljegyzés.

Gyönyörködő szemmel nézi az apjuk a fejlődő, a napról napra komolyabbá váló viszonyt s vagy négy-öt idylli vasárnap délutánt végig bóbiskol a gyerekek kedviért, de különösen az anyjok tanácsadása folytán, a ki erősen a szivére kötötte az öregnek a kocsma-kerülést, nehogy a leendő „vejem uram" ugy hamarosan, a jó példa után induljon. . .

Megeredt már a pletyka falu hosszant, s még sorba nem került eladók és suhanczár legénykék ötször-hatszor elténferegnek a lányos ház előtt, a hol a világ láttára ugy irul-pirul a szerelmes pár, akár a főtt rák. Hej de ez a pirulás jól esik azért; mert azt az ökölnyi gyerek is tudja, hogy a fél utcza csak irigylendő boldog állapotuk megcsodálására jár el előttük, még ha a túl oldalról kéne is átkerülni.

Ez alatt pedig mulik a nyár erősen s az esték szokatlanul hamar kezdődnek s hüvösek is egy kissé az őszi esti találkozások; ennek a körülménynek pedig annyiban van jelentősége, hogy a közeledő ujbor-idényt, — mint a házasságra legkedvezőbb alkalmatosságot — mintegy előre bejelenti.

Ilyenkor aztán jobbról-balról minden fa erősen mozdul. A lelkiismeretes gügyü valamennyi ütegét a harczba állitja; foltozza a jóhirnéven az ellenség által ütött csorbát s a csatasikot oly kellemes trainirozás alá veszi, hogy azon már egy különben is sok szép tulajdonsággal biró, bátor — házasulandó legénynek nagyon könnyü a győzedelem.

Hogy el ne felejtsem, az olyan gügyüt, a ki jobb módjánál, vagy állásánál fogvást olyan helyzetben van, hogy őt a legény *kérő násznagygyá* is választhatja, *„gyalog sátán"*-nak nevezik; azért kell ezt emlitenem, mert mikor már a kölcsönös ismerkedés az emlitettem pontig előhaladt, akkor a gyalog sátán szerepe kezdődik.

— András bátya, ha gondolná kend, beállithatunk-e már lovastul, kocsistul?

— Jó lesz biz az! de ha kergetnek, — te maradsz hátul.

Hagyományos szokás szerint aztán egy szombat este kitüzetik a tisztességre. A rosz szél megviszi a dolog neszét a lányos házhoz is, a hol aztán sietnek tyúkkal, kalácscsal fogadni a váratlan szerencsét. A lelkes „mennyegző", a párnap óta már szokatlanul izgatott és szórakozott eladó olyan fényesre surol tepsit, serpenyőt, hogy csak ugy tündöklik bele a konyha. Cziczkötők, festőtül való kaczabajkák, delin szoknya, alsó, fölső, legfölsőbb suhogósra vasalt szoknya-halom kényes hányavetiséggel terjeng a kemenczе melletti fogason. Ágy föltornyositva a szokottnál kétszer magasabbra; a szép, festett madarakkal ékeskedő asztalra hófehér abrosz terül; szoba-padlat (földből) meg konyha-padlat, a házelejére vett sárga földfesték maradékával tetszetősre mázolva, hogy a hova egy kényes lépésü legény-csizma oda nyomja a sarka formáját, hetekig ott marad a nyoma. Van annak is haszna olyan bolondos fiatal leány előtt, a ki még egy nyomon is el bir ábrándozni.

Legfontosabb rendezgetés tárgya azonban a két esztendő előtti templom-bucsúnapján vett tulipántos láda tartalma, a hol a nagy leány, fehérnemüin, nyakbavaló ezüstpénzein, selyem rojtos nagy kendőjén s egyéb aprólékos drágaságain kivül azokat a szép formákkal tele szőtt, fáin fogásu, suhogó selyem-kendőket őrizgeti, a miket a nagy lányok esztendők folytán gyüjtögetnek, s rejtegetnek még a légy elől is — egy szép reménység fejében — *jegykendőnek*. Bizonyosan még az a selyemtakács is tudta, mi vár keze munkájára, azért szőtte ugy tele madárral, meg virággal.

Mikor aztán a kocsi megáll a kapu előtt, (a kinek módja engedi, még ugyanazon faluban is kocsival megy lánykérőbe) — már minden rendben áll a maga helyén, minden, minden kivül-belül — gyerekek a szomszédba küldve játszani, apjuk a csuklyó-kanapén, anyjuk ünnepélyes hangulatban a — padkán; csak egyetlen teremtés szörnyen nem található sehol az ég alatt, maga az *eladó*.

Már az ritkább eset a kétszer termő esztendőnél, ha valahol a nagy leány otthon található volna lánykérés alkalmával. Kereshetik, kiálthatják jobbra balra, nincs eset rá, hogy azt Rózsi lelkem meghallja a kémény mögött a padláson; vagy hogy előbujjék rejtekéből mindaddig, mig odabenn az öregek át nem esnek a czeremónián.

Egyébiránt az elein odabenn nem is volna semmi dolga; az már olyan kimért, megszokott história, a mit a gyalog sátán, kérő násznagy, vagy nevezzük akárhogy, meg a szülék elvégeznek maguk közt. Nincs abba beleszólója a fiataloknak, különösen az „eladó"-nak, a kinek egész jövője fölött — nélküle megesik a vásár.

Ezer szerencse, hogy most az apjuk választása olyan szépen összevág a Rózsi lány izlésével. Ilyenkor a kérőknek és kérteknek egyaránt megkönnyül a dolga.

Ha az embert mosolyogva fogadják, még az „adjon isten" is barátságosabban esik ki.

— Adjon isten jó estét, — szól kérő násznagy uram; bedugván fél fejével féloldalát az ajtón.

— Fogadj isten kendteknek is, — kerüljenek beljebb.

— Beljebb ám, ha mernénk; — de már ekkor beljebb is mer a szoba közepére, nyomában a boldog vőlegénynyel.

— Erre, erre minél beljebb annál jobb. Üljenek a *kanapéra*.

No az ügy már félig nyerve: miután nem szives látás esetére csak székkel kinálják a vendéget, ha ugyan egyátalán leültetik.

— De már, ha eddig el nem fáradtunk, — csak elmondjuk állva azt is, a miért jöttünk.

Erre aztán kikerül az öreg az asztal hátamögül s az anyjukkal egyetemben csak leerőlteti kedves ritka vendégeit a kanapéra, ugy hogy András bátyánk valamicskét leengedve a méltóságból, ülve mondja el azt a szent igazságot, hogy: — Valamint már Ádám apánk megunta az életet egyedül, — ámbátor a paradicsomban mindennek bővében vala, — hát egy ilyen szegény legény, mint ehol András öcsénk, a kinek volna ugyan mint apritani a tejbe, de nincs az istenadtának még csak annyija se, a ki a tálat az asztalára tegye. Hogy hát már azt a jó isten is ugy rendelte, hogy egy ember ügyét-baját *egypár* könnyebben elviselhetik, azért hát azt gondolta volna András öcsém, hogy ha Rózsi hugomat, e ház szemefényét a maga házához vihetné, tejbe-vajba tudna fürészteni, — hogy annak még az anyja se tudna jobban gondját viselni, mint ő.

Nos aztán megered a dicséret. Hogy hát azt már ők (apjuk-anyjuk) réges rég hallották, hogy András olyan derék legény; máskép bizon szóba se állnának vele. Aztán a csak nyilván való, hogy Rózsi leány, ha a dologhoz van is szoktatva, mégis csak megbecsülni való leány, — oszt' ha épen selyembe, aranyba nem járathatták is, de szidni való se volt ám még rajta egy ujjnyi, mióta fölnőtt. Azért bizon nagyon megnézik, kinek adják, mert épen kilökni nem igen akarnák; . . de ha András *fiunk* (már fiunk) azt gondolja, hogy Rózsinak gondját viselné, ugy mint hitvestársának, és egymással beelégednének, — hát hiszen, isten neki . . . node hisz épen ehol jön maga is ni! én nem mondom neki, mondja maga, mi a szándéka!

A mi ezután következik, az aztán egy darabon nem népszokás; az nem egy kis nép szokása, tulajdonkép nem is szokás, hanem egy egész világ többé-kevésbbé, de mindenütt egyforma, hasonló természete.

Ki tudná azt méltóképen és hűen, hogy az szabályképen szolgáljon — leirni, hogy érezi, mint viseli magát egy ifju leány, mikor először áll tanuk előtt szerelmesével s először kell hangosan felelnie egyenes kérdésre azt, a mit pedig már magában, vagy kettőjök között istentudja, hányadszor elmondott, — annyiszor, hogy talán már álmodni sem bir mással.

BOZÓK VÁRA (Hont m.) eredetileg premontrei prépostság székhelye volt, melyet Lampert gróf és neje Zsófia, Szent László király nővére alapítottak 1130-ban. 1520 körül a monostort Balassa Zsigmond feldúlta s a szerzeteseket elűzte. A XVI. sz. közepén felerészben a jezsuiták, felerészben pedig a nagyszombati papnevelő birtokába jutott. Ebben az időben fejlesztették ki a hajdani prépostsági épületet négy körtornyos, árokkal övezett, hatalmas várrá. A vár a románkori építőművészetnek számos emlékét őrizte meg. Várkápolnája és keresztfolysója csúcsíves alakítású. Szépek a palota renaissance ízlésű, zárt kőerkélyei.

R. G. I. 137 l

Ruinen römischer Architektur. — 1844: V. 11. *H. Robert:* Ruinen römischer Architektur. — 1865, 1866, 1867, 1869: I. 14. *H. Robert*: Római izlésű romok.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: I. 14. *H. Robert:* Római izlésü romok. — 1873: I. 14. *H. Robert:* Ruine römischer Architektur. — 1876, 1878, 1879: XIV. 522. *H. Robert:* Romok, római építészet. — 1881: 524. *H. Robert:* Antik rom. — 1888: XIX. 665. *H. Robert:* Antik rom. — 1896, 1897: XIX. 665. *H. Robert:* Antik romok. — 1897: XIX. 665. *H. Robert:* Antike Ruinen. — 1898: XIX. 665. *H. Robert:* Ruines antiques. — 1901, 1904: XIX. 665. *H. Robert:* Antik romok.

Bozók vára

Sallay Géza: Bozók várában. Korponai Kořl. 1917. 13. sz

Bozók-vára

Hont vm.

felszabadult

Dienes Adorján

Regélő romok -

Rozsnyó, 1940.

407. l.

Bozók vár

Flont vm

l.

Hadtört. Kör l

1914. 60 2. l.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

SZEPT.-OKTÓBER

30 nap 40. hét

27 Vasárnap	
28 Hétfő	
29 Kedd	
30 Szerda	
1 Csütörtök	
2 Péntek	
3 Szombat	

Bozók vár

Hont m.

Leírás 1889 ből közöki

1) alapraj reszletekkel 9 cm = 30 m

2) 3 bejáró kapu keret. 1:10

3). 2 távlati nézet. –

Dr. Lux – vét a többi. –

34.

37.

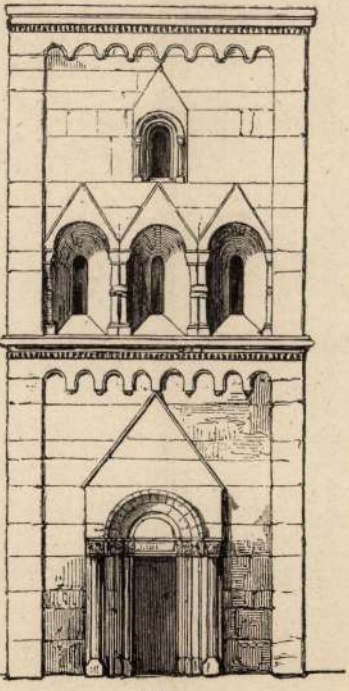

43.

44.

Bozóki vár

Könyöki

332, 333. l. 400, 401. l.
402, 403. l 570, 571. l.

1399

17.

~~1399~~ ~~10.~~ Kar

Tivoli Róma közelében

A középtérben emelkedő he
madarak röpkednek és az előt
legelnek. Középütt három tag
lök a fiatal pásztor clarinet
ülő férfi mandolinon kiséri
balkarjára támaszkodik, vis
koszorút tart magasra. Mel
kecskék és birkák járkálnak.

Vászon, méretei

~~Az Esterházy-g~~

~~Az Kept. 352.~~

~~Ly 218~~

~~VII: 17~~

VII: 338

Bzovíki egyk.

premontr. prép.

templom és vár

(Bzovík Hont m.)

l. GerMRE

41.43,126.l.

1385. *II. Lipót.*

Derékig látható, kiss
Egyszer fodorított parókája
szeme kék, bajusza és sz
közűl az aranygyapjas, a I
nek jelvényeit viseli a szala
vetett hermelines palást, kö
paszomántos mellény és k
szári korona tűnik szemünl
peria lóg.

Vászon, méretei 88 : 66·2
300 K. — A rózsahegyi adól
15-én (1643–908). — Átvétetet
— Az adomány elfogadtatott

Bozóki vár

régebben premontrei
prépostság

l -

Szabóárpép

245. l.

AR HIRDETÉSEI.

évfolyamra 10 frt. Egy harmad hasáb 3 frt, illetőleg 15 frt.
iadó-hivatal (Andrássy-út 67. sz.).

Bozók Miklós szobrászművész

a székesfehérvári Múzeum állandó kiállításán a modern szobrászati anyag között látható műve.

TÉKA

1973. máj. 10 TV. 17.45 | 11 | K Gyné

mdk

Bozoki István szücsmester

1780-ban célbe áll

Horváth Lollán: Egy Mezővários Céles Spara

Nagykőrös 1943, 100. l

BOZÓKI Judit építész

VIRÁG László - BOZÓKI Judit: Mérmű Kft. Mérnöki Műterem. =
Magyar Építőművészet, LXXXII.évf. 5/6.sz. 1991
46 -53.p. ill. E.

A Kft. tagja, tevékenységük ismertetése.

netországi ven-
nagy sikerrel
Mihály Csongor
George, a ber-
ánsa azt a ké-
hetővé, hogy a
színészekkel is
a megbeszélés-
t ki most Né-
Színház igazga-
hogy Heinrich

Georgeval megbeszélje a berlini premiert. Még a hét folyamán megtartják a Csongor és Tündéből az első próbákat a Schiller Theater színpadán. Németh Antal egyuttal megbeszéli Georgeval, mikor tudja majd teljesíteni vendégrendezését a budapesti Nemzeti Színházban, amikor is a nagy spanyol klasszikus költőnek, Calderonnak a Zalameai bíró című drámája kerül új beállításban és német rendezésben a magyar közönség elé.

ász a Fényes-nagycirkuszban

Bozóky Mária festő

HÍREK

A Magyar Karitász Karácsonyáról

A Magyar Karitász az elmúlt év Karácsonyán is a tőle telhető módon megpróbált segíteni a rászorulókon. Ez a segítség az egyházmegyék különböző adottságai, lehetőségei szerint nagyon különbözően alakult. Szinte mindenhol gyűjtöttek tartós élelmiszereket, cukrot, lisztet, olajat, a gyerekeknek édességet, tésztaféléket, amelyeket azután a rászorultság mértéke és a család létszáma alapján osztottak szét, a felekezeti hovatartozás figyelmen kívül hagyásával. Karácsony táján a szegénység is jobban fáj — ezen próbált enyhíteni a Magyar Karitász önkéntes munkatársai és a jószívű adakozók segítségével.

Debrecenben a tartós élelmiszerek anyagi fedezetét és élelmiszert gyűjtöttek. Az önkéntesek csomagolta ajándékot a helyi szociális otthon idős lakói kapták, a helyi anyaotthonnak pénzbeli támogatás jutott, önkéntesek látogatták a Karácsonyt kényszerűségből kórházban töltő betegeket, így vive valamicskét az ünnep melegéből a gyógyszerszagú kórtermekbe.

Szegeden túlnyomórészt fiatalok, egyetemisták „alkotó délutánokon", illetve otthon készített karácsonyfadíszek, mézeskalács, egyéb apróságok pénzzé tételével próbálták meg kiegészíteni a „pénzmagot". Az ötletek cseréje, az együtt barkácsolás közösségteremtő, és újabb ötleteket is ad, megalapozza az önkéntes munkatársak együttműködését.

A karácsonyi vásárokon nemcsak az ajándéktárgyak cserélhettek gazdát, hanem lehetőség nyílt ismerkedésre, kapcsolatteremtésre is. Volt olyan egyházmegyei karitász szervezet, ahol idén különösen is gondoltak a gyerekekre. A játékosztó akciókat gyűjtő délutánok előzték meg, majd Karitász-mun-

Pozitív és negatív családtervezés

„...Az a tapasztalatom — s ez lélektani tény is —, hogy mindenki akarattal, akaratlanul is azonosulni azzal, amire néz, amire dermedten rámered. Aki az árnyékra mered, arra rámered az árnyék és beárnyékolja az életét. Aki a Fénybe mártja az arcát, életét — kifényesedik és megmelegszik, mint a napozó ember, sőt magával viszi a fényt és a meleget..."
(Gyökössy E: Negatívumok pozitívumai)

A fogamzásgátlás kérdésköre elválaszthatatlan egy adott ország erkölcsi fejlettségétől és mentálhygiénés állapotától. A fogamzásgátló módszerek bevezetése az egyes országokban mélyreható ideológiai és szociális változásokat okozott. E változások egyik fő oka az, hogy e módszerek bevezetésével először nyílt alkalom az emberiség történetében arra, hogy a szexualitás és a megtermékenyülés folyamata különváljon.

A másik ok, hogy míg korábban e kérdések kizárólag az intim szférában nyertek feloldást, addig a fogamzásgátló módszerek révén a téma hirtelen a nyilvánosság arénájába lépett. A „szabad szex"-hez való jog, a korábban természetesnek tartott határok áttörése világméretekben győzedelmeskedni látszott.

Egyes szociológusok szerint ezeket a gyökeres változásokat az ún. pornográfiai hullám hozta magával. A kérdéskör alapos szemügyre vétele azonban azt mutatja, hogy valójában a fogamzásgátló módszerek elterjedése, s ezzel párhuzamosan az egyéneknek az Élet elfogadásához való viszonyulásában beállt gyökeres változása az okozója számos, olyan kedvezőtlen folyamatnak, amelyek súlyos erkölcsi, demográfiai és gazdasági hatásait hazánkban is egyre inkább tapasztaljuk.

Korábban az orvosi tevékenység irányultsága — a szakma évezredes szabályaihoz igazítottan — az Élet kizárólagos védelmét célozta. A születésszabályozó módszerek elterjedésével az életet, az egészséget megőrző orvos akaratlanul az Élet megelőzésének eszköze lett, ami egy sajátos csapdahelyzetet eredményezett.

Csak igen kevesen tudatosították azt a súlyos tényt, miszerint a fogamzásgátlás széles körű terjesztésével egyidejűleg az abortusz gyakorlata következetesen szabaddá lett téve a nyugati civilizáció országaiban.

tik a médiák és a témával foglalkozó „szakemberek" egyoldalú elméletei és megoldási javaslatai. A bioetikai kutatások, valamint az egyre növekvő számú, ide vonatkozó szakirodalmi adatok alapján a következő megállapítások tehetők:

1.) A „modern" felfogásból következően, a szexualitás és a megtermékenyítés szétválasztásával a szexualitás fogyasztói termékké vált és egyre jobban terjed a házasságon kívüli kapcsolatokban. Az első szexuális kapcsolat egyre fiatalabb életkorra tolódik.

2.) Az abortuszok száma nem csökkent a fogamzásgátlás elterjedésével. Ennek egyik oka az, hogy az egyének túlnyomó többsége a fogamzásgátló módszerek „hibája" miatt fogant Életet nem fogadja el, hanem a terhességmegszakítást választja „megoldásként". Így a „megelőzés jobb, mint az abortusz" jelszó hazug mondássá vált.

3.) Vészesen megnövekedett a szexuális úton terjedő megbetegedések száma. A következményes kismedencei gyulladások egyrészt meddőséghez, másrészt a méhen kívüli terhességek számának rendkívüli mértékű emelkedéséhez vezetnek. Megoldásként természetesen nem az ok megszüntetése a követendő eljárás, hanem a mesterséges megtermékenyítési módszerek és az embrió átültetési gyakorlat világméretű elterjedése.

4.) A szexuális forradalom és a legalizált terhességmegszakítás gyakorlata (a WHO adatai szerint a világon évente kb. ötven millió terhességmegszakítás történik) a nyugati civilizáció országai erkölcsi alapjainak lerombolásához vezet.

5.) A népesség számának fogyása elsősorban a fejlett országokban igen kifejezett, melyet a harmadik világból érkező bevándorló tömeg révén próbálnak pótolni. Ez a meglévő kultúrák, elsősorban a keresztény kultúra lecserélődéséhez vezet.

6.) A legújabb módszerek, melyek az egész korai stádiumban lévő élet kontroll nélküli elpusztítását célozzák (RU 486) valódi holocausthoz vezethetnek a nyugati civilizációban.

A mesterséges fogamzásgátló módszerek világméretű, tömeges elterjedése, az élet tagadására „rámeredő" gyakorlat is megerősíti VI. Pál pápa 1968-ban kelt prófétikus enciklikájának fontosságát.

Hiszek abban, hogy minden racionálisan gondolkodó ember — a felvázolt tények tükrében — az Egyház tanítását nem fenyegetésnek, vagy ítéletnek tekinti, hanem az emberiség rövid- és hosszútávú javát szolgálni akaró törekvésnek.

Sinnyai Attila
(A szerző szülész orvos.)

Életigenlő ima

Istenünk, te vagy az élet Ura és Teremtője.
Azzal a kiváltsággal áldottad meg az embereket,
hogy új életet adhatnak a világnak.

Szívünkbe ültetted a vágyat,
hogy tápláljuk és óvjuk az életet minden szakaszában.

Szent megbízatásként elfogadom ezeket az ajándékokat.
A Szentlélek erejével segíts, hogy hirdessem az élet értékét.
Adj bölcsességet és bátorságot, hogy nyíltan szóljak, és védelmezzem az emberi életet.
Adj együttérző szívet,
hogy szeretettel álljak tanácsaimmal azok mellé, akik
elutasítanák az életnek azt az ajándékát,
amely a Te képednek és hasonlatosságodnak a tükröződése.
Amen.

Bozóky Mária (1917-1996)

Csendes visszafogottságban alkotó, rendkívül sokoldalú alakja távozott művészeti életünknek. Festő- és grafikusművész volt, ugyanakkor bölcsészdoktor, esztéta, a keresztény művészet gyakorlója és elméleti képviselője. Egyaránt otthon volt a régi századok világában és a kortárs művészetben. *Eszme és valóság a keresztény művészetben* című könyvét még az erősen megszorító időkben sikerült megjelentetnie a Szent István Társulatnál (1974).

Egyike volt Teilhard de Chardin eszmevilága legelső magyarországi megismertetőinek. Az Ecclesia Kiadónál a hetvenes évek elején az ő fordításában és előszavával jelent meg egy kis szemelvény-kötet.

Széchenyi Istvánnak is nagy tisztelője, a Széchenyi Társaság alapító tagja volt (1987). Ennek a szervezetnek a közreműködésével jelent meg a *Széchenyi hite* című munkája, mely a női lélek finom megrajzolásával jól egészíti ki Fekete Antal piarista tanár hasonló tárgyú, 1936-ban írt doktori értekezését.

Írásainak jelentős részét folyóiratok őrzik. Többek között a Vigília, ahol nemcsak képzőművészettel foglalkozó cikkei és olyan különleges és sokszor „köztes" írásai, mint például az 1969-es *Teilhard fotóarcai*, hanem versei és elbeszélései is megjelentek. Bozóky Mária kikezdhetetlen szellemi értékrenddel és lelki felkészültséggel, találékonysággal és alázattal rendelkezett. Az idő ezt minden bizonnyal igazolni fogja. Reményünk szerint szélesebb körben, összegyűjtött írásaival és képeivel is.

(f.)

Az Élő vizek forrása — hetven év után

1926-ban, Szent Katalin napján tett pontot Prohászka Ottokár Jézus szentséges Szívéről szóló elmélkedései végére. A könyvet 1927-ben a Szociális Missziótársulat adta ki. Most — György Attila sashalmi plébános anyagi támogatásával — az Ecclesia jelentette meg facsimile formában.

Van-e időnk és készségünk elmélkedni? Egyáltalán elgondolkodunk-e hitünkről, annak legfontosabb összetevőiről? Olvasunk-e léleknemesítő könyveket? Ilyen, s ezekhez hasonló kérdések vetődnek föl Prohászka elmélkedéseinek tanulmányozása közben. „Dolgozzon önmagán" aki lelki olvasmányt vesz kezébe — írja a szerző útmutatójában. S ez az intelem akár életprogramunk lehet, hiszen manapság nem mi dolgozzuk meg magunkat, hanem hagyjuk, hogy dilettáns módon mások alakítsanak bennünket. Ennek következtében nem válunk nemes, küzdelmek által kidolgozott anyaggá, hanem félbemaradt torzóra emlékeztetünk.

Prohászka azzal a céllal adta ki elmélkedéseit, hogy feldolgozzuk, a sajátjainkká éljük őket. Folytonosan haladva, de nem úgy, mintha valamelyik lapban folytatásos regényt olvasnánk. Mert az elmélkedés nem szépirodalom, még akkor sem, ha Prohászka a szerzője, aki pedig az imádság egyik legnagyobb nyelvújítója volt. Az a célja, hogy Jézus Szívének erőforrásaira eszméltetve — igazi jobbik énünkre, annak lehetőségeire, céljaira mutasson rá, s arra késztessen, hogy az ezekre rakódott megszokásokat, a közhelyeket elvetve elinduljunk Jézus útján.

Megrendítő és elgondolkodtató, mennyi beleérzéssel, mily megértő szeretettel szól Prohászka az egyházról. Manapság, amikor kívülről, de belülről is annyian támadják a Péter sziklájára épített házat, nem árt elmélyedni e hitvalló szavakba, mondatokba: amelyek hitelét csak fokozza, hogy aki leírta őket, maga is tapasztalhatta, milyen keménykezű tud lenni egyháza. „Az egyház, a mi szent anyánk, valóban az Úrnak szándékait szolgálja — írja *A szent öröm iskolája* című fejezetben. Amint Krisztussal együtt harcol, és szenvedésein siránkozik, úgy örömének is részese. A igazán éltető víznek egyetlen forrása fakad — Jézus Szívéből, s csak e Szív üzenetére érdemes figyelnünk, ha igazán keresztény életet akarunk élni.

Prohászka kivételes műveltségét még ellenfelei sem vitatták. Az elmélkedő püspök mégsem tudásával káprázt el, hanem azzal, hogy „Krisztus stílusába" helyezkedve a lehető legnagyobb egyszerűségre törekszik. A tudomány haladása saját korlátaira ébresztette, s minket is rá akart ébreszteni, hogy az Isten- és emberszeretetnél nem született még nagyobb s fontosabb bölcsesség. Újra meg újra arra figyelmeztet: a világnak szeretetre van szüksége, mert a szeretet ébreszti föl bennünk is, embertársainkban is a jóra való készséget. A jót cselekedve tehetjük jobbá a világot, a szeretet hétköznapi tetteivel teremthetünk békességet, reményt, örömöt.

Nem egyszer szól az „emberi mértékű létről", amely tulajdonképpen Isten képmása által átjárt életforma. Hetven évvel az elmélkedés-kötet születése után még világosabban látjuk, hogy az ilyen életmód az emberarcú világ megteremtésének egyetlen esélye. Olyan világé, amelynek éltető eleme a tökéletes szeretetre való törekvés, amelyet a valódi szeretet s nem a gyűlölet lángjai hevítenek.

(r.l.)

„Jöjjetek és lássátok!"

A Szeretet Misszionáriusainak rendjében, Teréz anya szerzetében az a szokás, hogy ha valakiben felötlik a gondolat, hogy szeretne belépni közéjük, akkor meghívják: lakjék, éljen velük néhány hétig. Angolul, a szerzet hivatalos nyelvén a mai evangélium szavaival nevezték el az ismerkedésnek ezt az idejét és magukat a jelentkezőket: „Come and see", „Jöjj és lásd!"

A meghívás története

A mai szentmise olvasmányai arról számolnak be, hogyan hív meg Isten embereket: hogyan választja ki Sámuelt a prófétai hivatásra, hogyan szegődnek Jézus követésére az első tanítványok. Három mozzanatra figyelhetünk fel mindkét eseményben, s mindhárom fontos része annak a találkozásnak, amely Isten és ember között létrejöhet.

A találkozás mindkét esetben *emberek közvetítésével* jön létre. A kis Sámuel Éli főpap szolgálatában áll, a Jézust követő tanítványok pedig azelőtt Keresztelő János köréhez tartoztak. A Krisztust követő embereken keresztül, az ő életükből ismerik meg a többiek, hogy kicsoda Isten, és mekkora szeretettel szereti az embereket. Gyönyörű hivatás és súlyos felelősség ez, hiszen bűneinkkel, Krisztushoz méltatlan életünkkel félretájékoztathatjuk az embereket, s elriaszthatjuk őket Istentől; hitvalló és hiteles életünkkel viszont sokakat vonzhatunk hozzá.

A kezdeményezés mindig felülről, *Istentől indul el.* Sámuelt az Úr szólítja. A két tanítvány Jézus személyiségének vonzására, majd hívó szavára szegődik nyomába — hogy aztán András elhívja testvérét, Simont, a későbbi Pétert is.

Isten kezdeményezése azonban csak akkor lehet sikeres, *ha az emberek* meghallják a hívó szót, és *követik* azt. A kis Sámuel eleinte nem ismeri fel, hogy az Úr szólítja. Éli főpap eszmél rá, hogy a hívás isteni eredetű. Sámuel most már így figyel az isteni hangra, s mondja ki döntését: engedelmesen vállalja Isten akaratának teljesítését. Ettől kezdve összefonódik Isten és az ember akarata: „Sámuel növekedett, az Úr pedig vele volt, és nem hagyta, hogy egyetlen szava is meghiúsuljon."

Keresztény hivatásunk

Az itt leírt történetek sajátos küldetésre, a prófétai illetve az apostoli szolgálatra szóló kiválasztásról szólnak. Valójában azonban mindnyájunkra érvényes törvényekre világítanak rá, hiszen a kegyelem világában nemcsak azoknak van hivatásuk, akik valamilyen sajátos küldetésre kapnak megbízást (az egyházon belül például papok vagy szerzetesek lesznek), hanem mindnyájunknak, kivétel nélkül. Ahogyan a Szentírás ismételten utal rá: Isten „kezdettől fogva", „öröktől" kiválasztott bennünket arra, hogy *legyünk*: hogy megszülessünk, s életünk során szeretetkapcsolatba léphessünk vele és egymással, halálunk után pedig a földi életben megkezdett szeretet kiteljesedhessék Isten boldog, örök szeretetében, a „mennyországban".

Akik ma a meghívások történetéről elmélkedünk, mindnyájan különbözünk egymástól mind életkorban, életkörülményekben, mind abban, hogy hol is tartunk a meghívásunkban: még csak körülnézünk Jézus „otthonában", mint az első érdeklődő tanítványok, vagy pedig már régóta „velünk van" Isten, és bennünk sem hiúsulnak meg a szavai.

Szent Pál a beérkezettek, a Krisztussal eggyé vált emberek biztonságával és örömével szól a szentleckében: „Aki Istennel egyesül, egy lélek vele." Hálával, örömmel, de egyben bűnbánattal is nézünk magunkra, a bennünk élő Istenre: megköszönjük kiválasztottságunk kegyelmét, az együttlét boldogságát, de feltárjuk azokat a hiányokat, mulasztásokat is, amelyek gyengíthetik jelenlétének erejét bennünk. Szent Pál ezért figyelmezteti a korintusiakat: „Nem tudjátok, hogy testetek a bennetek lakó Szentlélek temploma, akit Istentől kaptatok?"

„Ime, az Isten Báránya!"

János leírása szerint a Keresztelő összetalálkozik Jézussal, és rámutat tanítványai előtt: „Nézzétek, az Isten Báránya." Szentképeken Jézus keresztje alá gyakran odafestik Szűz Máriát, a másik oldalra pedig, kedves anakronizmussal, Keresztelő Jánost (aki tudvalevőleg ekkor már régen halott). Sok képen János rámutat a Keresztrefeszítettre: „Íme az Isten Báránya." (A mondatot minden szentmisében felidézzük szentáldozás előtt.)

Mindnyájunk krisztusi hivatását jeleníti meg ez a kép: az a feladatunk, hogy életünkkel, hitvallásunkkal rámutassunk Jézusra, az Isten Bárányára, s vele egyesülve adjuk oda mi is életünket Istennek és az embereknek.

A két tanítvány azt kérdezi Jézustól: „Hol laksz?" Tudjuk, hogy az Emberfiának nem volt kőből

Az igazi kép

Amit mindenki keres egész életében. Vagy megtalálja vagy nem. Mint kényszerítő képzet telepedik a vágy az emberre, s ezer arc közül sem választhat sokszor; a nyugtalanság völgyéből fölrebbenő madarak borítják az égboltot, s felhő-feketén keveregnek a bércek fölött...

Az igazi kép pedig mindig jelen van, áttűnik az éjszaka hártyáján, nappal meg odaszegődik egy-egy archoz, vele azonosul, s ha hordozója a kezét nyújtja alamizsnáért vagy kórházi ágyon fekszik porcelán-fehéren, a hozzá lépő tudja: Ő az az Arc...

nézzétek,
ez az ő arca!
Ez az én arcom!
Mindnyájunk arca!"
(Csanád Béla: Veronika kendője)

Irodalmi feldolgozásokban az egyik legszebb a Selma Lagerlöf féle novella, amely Veronikát Tiberiusz betegágyához vezeti a megszerzett kendővel; maga a császár küldte őt Jeruzsálembe, a nagy Gyógyítóhoz, akivel már csak a golgotai menetben találkozhatott. Az elhozott Arc lett a „kemény parancsoló" elgyötört, fekélyes testé-

BOZÓKI Marianna (Br. 1962. szept. 17-)

SzL 1994. 111.

POLIF

A Soros Alapítvány éves ki

A társadalom pofázik. A társada
pofázok. Mindenkit túlpofázok. M
Már nagyon nagy kalibereket is
túlpofá
Mer

LÁZAS VAGYOK, HO

1993. november 30-án kiáll nem

dr MÁRIÁS A

(I. Clark

POLIFÓNIA

megirva

Bozóky János

Kisfaludy Sándor siren-
léke a sümegi közte-
metőben c. rajza
Vas. Ujs. 1870. 352. l.

Kisfaludy Sándor egyhori
haza és emlékszobra
Sümegen c. rajza repr.
u. o. 353. l.

A Kisfaludy Sándor emlék-
szobrai Sümegen c. cikket
is ő írta
Lásd Szinnyei lex.

S Pékkerevt, 1484

519

Kópe 521

** *(Bozóky János,)* alreáltanodai igazgató jelenti, hogy Nagy-Kállóban még ez év őszén egy 4 tanfolyamból álló kir. állami alreáltanoda állittatik föl, melynek I. osztálya f. é. október 1-én megnyilik. A rendes beiratások, f. é. szept. 28., 29. és bezárólag 30-án, a kellő előképzettség kitudása végett pedig rendszeresitett dijtalan felvételi vizsgálatok ugyanezen napok délutánjain fognak megtartatni. Az alreáltanoda I-ső osztályába felvétetni ohajtó ifjaktól követeltetik, hogy életök 9-ik évét betöltötték légyen, s az előismereteknek azon mértékét birják, melyet a főelemi tanoda IV-ik osztálya nyujt.

29

Bozóky János

Vas. Ujs. 1870. 457 l

Kis Küküllő megye.

1. **Alsó-Bajom,** ev. erődített templom.
2. **Bogács,** « « «
3. **Darlacz,** « « «
4. **Erzsébetváros,** egykori Apaffi-kastély.
5. **Felső-Bajom,** ev. erődített templom.
6. **Küküllővár,** ref. templom.
7. — gróf Haller-féle kastély.
8. **Radnót,** egykori Rákóczi-kastély.

Bozóky János
bozóki, rajzoló
L. Szendrey-Szentirányi
242. l.

Božský

l.

Lykanomzromantika

96. l.

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Bozöky János

vajtanár

Sümeg

l.

Lykakőrös

120. l.

azaz Tirennégy forint és
Birolhága pénztárabol a ma

Nagyveleg új faluközpontja: a jövő tavaszra kell elkészülnie

A Pannoncentrum Áruház rekonstrukciójának vázlatterve

A számítógép kívül- belül, több oldalról is képes megmutatni a tervezett épületet

ÉPÍTÉSZ SIKER-SZTORI

A múlt héten több napon át megtekinthették az érdeklődők a fehérvári Városház tér 1.szám alatt a CompuTervek ´93 című építészeti kiállítást és bemutatót. A kiállítást a Mérmű Kft., egy fehérvári magántervezőiroda rendezte. Munkatársai a Fejér Megyei Tervezőirodából váltak ki, abból a szellemi műhelyből, mely két és fél évtizeden át vezető szerepet játszott Fehérvár és a megye építészeti arculatának kialakításában. Az alapító öt építész három és fél éve úgy gondolta, hogy érdemes megpróbálkozni a saját tervezőirodával. Újrakezdési kölcsönt vettek fel, berendezték irodájukat a Megyeház utcában. Nekik lett igazuk, mert időközben a Fejér Megyei Tervezőiroda megszűnt. A kisvállkozás 1992-ben már hat milliós árbevételt ért el. Mostani kiállításuk, nemcsak azért érdekes, mert bemutatták eddigi terveiket és jelentősebb munkáikat, hanem azért is, mert bepillantást engedett a számítógépes tervezés folyamatába. Virág László ügyvezető igazgató elfoglaltsága miatt Bozóki Judit építésszel beszélgettem a Mérmű Kft. eddigi tevékenységéről, programjáról.

— Meglehetősen merésznek tűnt kiválásunk a megyei tervezőirodából. De nem láttunk más perspektívát, s bár anyagilag meglehetősen kockázatos volt, mégis belevágtunk. Első jelentős munkánk az Albacomp Irodaházának megtervezése volt. A megrendelők azóta állandó partnereinkké váltak. Később terveztünk számukra raktárakat, csarnokokat, portaépületet.

— *A kiállított fotók szerint Fehérváron nincsenek túlfoglalkoztatva.*

— Valóban, az önkormányzattal lehetnének jobb kapcsolataink is. Talán nem vesznek elég komolyan bennünket. Egyébként kiállításunkat is azért rendeztük, hogy jobban megismerjenek. Pedig nekünk is egyszerűbb lenne ide dolgozni, mint Szegedre, Paksra vagy Zsámbékra.

— *Rendkívül szép a Pannoncentrum Áruház átépítési terve. Mikor lesz ebből valóság?*

— Ez csak egy vázlat. Előkerestük az eredeti terveket, annak alapján gondoltuk át a feladatot. A tömegarányt megtartva szeretnénk modern épületkülsőt teremteni. Nem könnyű a helyzet, a tér arculatát mindenképpen meg kell őrizni. S a Nemzeti Emlékhely közelsége is behatároló tényező.

— *Kapnak-e a községekben is munkát?*

— Nagyon ritkán. Pedig meghívtuk a megye összes polgármesterét egy tájékoztatóra, de kevesen jöttek el. A nagyvelegi megrendelést— ahol új faluközpontot akartak építeni— a számítógépnek köszönhetjük. A terveket nem tudták térben elképzelni; ekkor meghívtuk a képviselőket, és a monitoron több variációban kívül-belül bemutattuk az épületkomplexumot. Ez meggyőzte őket.

— *Milyen előnyei vannak a számítógépes tervezésnek?*

— Megkímél a részmunkáktól, de a gondolkodás alól nem ment fel. Nagyon sok variációt tud létrehozni, s ennek néha döntő jelentősége van. Arra kényszerít, hogy előre gondolkodjunk. Nálunk úttörőnek számít a használata, vele tervezni szakmai rangot jelent.

Péntek I.

A demokráciát nem lehet elrendelni

Tanügyigazgatás, önkormányzatok

A demokráciát nem lehet elrendelni, s ha az csak szavakban és nem tettekben jelenne meg, reménytelen vállalkozás lenne. Az oktatásügyön múlik, hogy a felnövekvő generáció tagjai majd felnőttként fogják-e és tudják-e a közösség ügyeit kezükbe venni és intézni azt az önkormányzatokban, jobban mint mi tesszük — mondotta Sáska Géza, oktatáskutató azon a konferencián, amely többek között az önkormányzatok és az iskolák kapcsolatát tárgyalta.

Véleménye szerint példát mutatni a diákoknak az iskolai és az iskola körül demokráciával lehet, hiteles emberekkel és olyan oktatáspolitikával, amelynek valóságtartalmához nem fér kétség és működőképességét mindenki megtapasztalhatja.

Az iskolai és iskola körüli demokrácia működésének minőségét meghatározó tényezőknek tartja: — Miként alakul meg és működik az iskolaszék? — Mi a diákönkormányzatok jogköre; a települési önkormányzatok szerepe a helyi oktatáspolitika alakulásában? Az oktatás erdményeiben érdekeltek vagy felelősségüknél fogva érintettek (szülők, diákok, munkáltatók és munkavállalók) — a civil társadalom hogyan vesz részt az oktatás tartalmi kérdéseinek döntésmechanizmusában? Milyen a szerepük a pedagógusoknak, az iskoláknak a helyi demokráciában, összehangolt-e az együttműködésük az adott önkormányzattal? Vizsgálta az irányítás, a fenntartói tanterv kérdését.

Számtalan fontos összefüggésre mutatott rá az oktatáskutató. Például a helyi önkormányzatok és az iskolák kapcsolatát elemezve kiemelte, hogy az önkormányzatok segítik a szakmai kérdések szabad megvitatását, ha pályázati pénzeszközöket biztosítanak az erre vállalkozó pedagógusoknak.

Az önkormányzatok akkor végzik jól munkájukat, ha nem az iskolák autonómiájának ellensúlyává vagy ellenőreivé akarnak válni, hanem egy másik politikai testületnek, a tanügyigazgatás központjává. Számos önkormányzat példája mutatja azt is, hogy ahol a képviselő-testületben jól felkészült tanárember foglal helyet, igen jó az iskolák és a helyi önkormányzatok közötti együttműködés. Sáska Géza előadásában utalt a pedagógusok szakmai, érdekvédelmére, szólt a független szakmai szervezetek tevékenységéről, kiemelte az iskolák szakmaiságának megerősítését, törekvéseinek ellenőrzését és hivatottságukat arra, hogy országos méretekben hangolják össze a legkülönfélébb szakmai nézeteket, szakmai fejlesztéseket — például a nevelésügyi kongresszuson is.

R. Sélley Zsuzsanna

A fehérvári Vörösmarty Mihály Ipari Szakközépiskolában és Szakmunkásképző Intézetben jelentős fejlesztésre került sor. A közeljövőben adják át a faipari képzés korszerűsítését szolgáló műhelytermeket, a speciális gépműhely szaktantermeket és az építőipari képzéshez szükséges, jól felszerelt tanműhelyt. Mindez a város önkormányzata és az intézmény által tett alapítványi támogatással jöhetett létre. A faipari műhely egy részében (képünkön) már most gyakorolják a szakma fortélyait a szakközépiskolások.

ENGEDMÉNY * ENGEDMÉNY
SÍK, KATEDRÁL és DRÓTBETÉTES ÜVEGEK LÁDATÉTELŰ VÁSÁRLÁSA ESETÉN
10%
engedményt adunk
1993. szeptember 30-ig !
VAS ÜVEGBOLT
Szfvár., Fecskepart
Telefon: 312-053, 311-679.
ENGEDMÉNY * ENGEDMÉNY
55716

Láttuk, hallottuk, olvastuk

Zsűri, nehéz helyzetben

Hát, ismét a végére értünk ennek a fél országot szereplésre, a a másik felét meg szavazásra, drukkra „ingerlő" maratoni megmérettetésnek. A Ki mit tud? évtizedek óta változatlan: hiszen a fiatal tehetségek, a különleges képességű „csodabogarak" versenye maradt. Ma már talán nem az egyedüli lehetőség a bemutatkozásra, mint hajdan, a televízió hőskorában. Ma már az „amatőröktől" is többet várunk, mint azelőtt, amikor elég volt, ha két jóhangú gyerek „összeállt" egy kicsit énekelni: s talán fel sem fogták, hányan is láthatják majd abban a „dobozban", s nem is sejtették, hogy sokan közülük éppen ezzel a szerepléssel alapozzák meg hírnevüket, karrierjüket... A Ki mit tud? az elmúlt évtizedekben profi televíziós műsorfolyam lett, ám a fellépők kora, és látható izgalma miatt nem veszített „bájából". No és persze, a mindig gondterhelt zsűri miatt is, amely, naná, hogy állandóan „nehéz helyzetben" van...

A tévénéző meg csak ámult és bámult, hogy mennyi nagyszerű néptáncegyüttes, a komolyzenével álhatatosan foglalkozó kitűnő muzsikus, tehetséges versmondó akad nálunk. És fokozatosan ránk „ragadt" a verseny izgalma. Főként, mert sajna, néha tényleg nehéz dönteni: különösen, ha egy-egy műfajon belül két egymástól teljesen különböző, ám önmagában nagyszerű produkció közül kell választani. Vagy ha valaki valami olyan különlegeset tud, mint a verset mondva számoló Varga János, akit csak önmagához lehet „mérni"... A döntő ezúttal (is) néhány esetben csak a „ki utazik Thaiföldre?" kérdésre adott választ, hiszen a hosszú évtizedek tapasztalata alapján tudjuk, sok „második", vagy a középdöntőben „elhullott" tehetség csak később bizonyítja igazán, hogy tud valamit... **— gábor —**

Tankönyvtámogatás

Hallottam hírét, hogy Székesfehérvár közgyűlése az új tanévre a tankönyvvásárlási támogatás összegét minden fehérvári lakosú általános- és középiskolás diák számára 500 forintban határozta meg.

A tankönyvek támogatási, pontosabban elosztási rendjére vonatkozón októberben várható egy központ rendelkezés, mert a minisztériumnak vannak olyan információi, hogy több helyen nem arra használják a támogatásokat, amire szánták. Ezek a támogatások a szülőknek, a nehéz anyagi helyzetben lévő családoknak szólnak.

A tankönyv érték, tiszteletben, becsben is tartják sok helyen. Franciaországban például könyvtári állományban tartják és ötévenként cserélik. Igaz, jó minőségűek, éppen ezért jóval drágábbak, mint nálunk. A munkatankönyvek természetesen a tanulók tulajdonában vannak, maradnak, azok mások által már nem használhatók. Érdemes viszont a nagyon drága atlaszokat, szótárakat, nyelvkönyveket vásárolni az iskolakönyvtáraknak. Az egyre nagyobb teret hódító piaci árak miatt is megnő az iskolai könyvtárak szerepe, valóban szellemi műhellyé kell válnia, a tanulókat és a pedagógusokat kiszolgálnia. De ehhez az kell, hogy jóval több pénz álljon rendelkezésükre, mert egy-két példányos puszta „mutatványnak" nem sok értelme van.

Sokak szerint a drága, a többezer forintos ajánlott vagy kötelező könyvek, segédanyagok az iskola ellen uszítják a szülőket. Erre azonban jobb, ha felkészülünk, a piacosodás ezen a területen is folyamatos drágulást teremt. A tetszetős, a korszerű információhordozóknak megkérik az árát. **— zágoni —**

„Isteni" foglalkozások

Újabb könyv jelent meg a görög-római mitológiáról. A szerző a francia Émile Genest, aki élvezetes stílusban mutatja be a legendás szereplőket. Gazdag képzelőerő, izgalmas meseszövés, váratlan fordulatok jellemzik az irodalmi igénnyel, szépírói tehetséggel megírt kötetet.

Ki ne hallott volna Zeuszról, az istenek atyjáról, Marsról, a hadistenről, a kétarcú Janusról, a nagyerejű Herkulesről, az égi tüzet az emberek számára földre hozó Prometheuszról, vagy Vénusz szépségéről? A mitológiai legendák szinte át- és átszövik mindennapjainkat, ismeretük nélkül számtalan irodalmi és képzőművészeti alkotás megértése jelentene problémát. Mai szemmel is érdekes történeteket gyűjtött össze a szerző, elmeséli a hőstetteket, a kalandokat, megmagyarázza az „isteni" foglalkozások kialakulásának háttrét: melyik isten, milyen „feladatot látott el" az emberiség védelmében. Valóságos krimi egy-egy mitológiai fejezet, nem szűkölködik drámai fordulatokban sem. Émile Genest az isteni azonosításhoz nélkülözhetetlen szimbólumokról is „tájékoztat": a ragyogó Apolló, a Napisten megszemélyesítője; Pallasz Athéné a városvédő, a tudomány és művészetek istennője; Mercurius az utazók, kereskedők pártfogója kis szárnyacskákkal, kígyókkal font bottal jelenik meg; Junó királyi jogart tart a kezében; Uránia, a csillagászat múzsája csillagkoszorút és égszínkék ruhát visel. A gazdagon illusztrált könyvet Marót Edit fordította magyarra. Az istenek, istennők nevét görögül és latinul is közlik, segítve a mitológiai legendákban való — nem éppen könnyű — tájékozódást. **— kulich —**

Bozóki Judit építész

A MAI NAP KRÓNIKÁJA

Szélsőség, igazság

A népi bölcsesség is számtalanszor felveti az alapkérdést, miszerint: vajh ki a birtokosa az igazságnak; az aki félelmetes szavakkal és erővel ostorozza a bűnöket, vagy az, aki szépen, csendben munkálkodva igyekszik megszabadítani bennünket esendő és bántó hibáinktól? Felmerül a kérdés úgy is, hogy ki mondhatja ki az alapigazságokat, az ítélettel is felérő zsinórmértéket? Hol van az a bűntelen, soha meg nem botló ember, akinek joga van ahhoz, hogy mások viselt dolgait minősítse? Márpedig mindannyian arra törekszünk, hogy Horatiusszal szólva, legyen *„... mérték a dolgokban, végre is vannak határok”*. Vagyis létezik minden korban egy közmegegyezés az erkölcsi határok ügyében is, mint ahogyan a követendő üzleti morálról is. Ezeket végül is, hogy mennyire tartják be, hogy mennyire betarthatók, azt maga az élet dönti el... Az élet pedig térben és időben mozgó hatalomként folyamatosan korrigálja az elveket, kiszűri az avultakat és nem egy helyébe újakat állít. Ezen a rostán nemegyszer az is kiesik, amelyik tetszetős és még talán momentán igaz is volt... Mondhatnánk úgy is, hogy el-eltűnnek a konzervatív igazságok, de halálukkor biztosan lesznek szigorú védelmezői és a régebbi rend visszaállítására törekvők is. Jobbára ők a leghangosabbak és hamar pártos indulatokat tudnak lobbantani, már csak azért is, mert az új elvek bevezetése jobbára sok sérelemmel is jár. Az sem meglepő ebben a folyamatban, ha az avult védője „forradalmi lelkülettel” támad és az igazság egyedüli birtokosának tartja magát. Változó korokban az indulatok mértékét, szinte kiszámítani sem lehet, de utólag a hatását mérni tudjuk. Mondjuk úgy, hogy a szónok mellé állítjuk a csendes elmélkedő festőt.

1452-ben, ezen a napon született Ferrarában Girolamo Savonarola. Ez az olasz dominikánus szerzetes és prédikátor működését Bolognában kezdte meg, majd 1491-ben a firenzei San-Marco kolostor perjele lett. Egy olyan városba csöppent, amelynek jellege leginkább hasonlatos egy mai városéhoz. A közösség vezetésében egyre nagyobb szerephez jutottak a céhek képviselői és ezzel a napi termelők, gazdasági munkájuk mellett, az intellektuális szervezés fejlődésének megindítói is lettek. Ezek az együttesek már nem csupán a vagyonos vállalkozókból álltak, hanem képviseltetve voltak bennük a bírák-jogászok, nótáriusok és orvosok céhei is. Szervezettségük alapjait azok az iskolák jelentették, ahol sikeresen képezték ki — más városok számára is — azokat a szakembereket, akik az újdonságnak számító „alkalmazotti szaktudást” képviselték. Vagyis a politikai vezetés mellé rendelten a céhes munkaszervezés szakszerűen tagozott rendjét átvitték a közigazgatásba is. Akkoriban Firenze városállamának nagyságát jórészt a szövőipar jelentette és az is szolgált mintául. Egyes magasabb munkafázisokat önállóságukban meghagyták ugyan, de az egész termelést racionális rendbe fűzték, amelyre szorosan ráépítették a vállalkozó-kereskedelmet a maga tőkéjével. Az egész szervezettséget áthatotta a nyereségcélú berendezkedés. Ugyanakkor ez a gondolkodásmód megjelent a városgazdálkodásban is és az egész városgazdaság is nyereség-orientált lett. Egyben ezt az irányt támogatták a fejedelmek pénzügyi kormányzati lépései is, valamint sikeresen kapcsolták össze ebben a folyamatban a város politikai képviseletének lehetőségeit is. Az elszabaduló racionalizmus és intellektualizmus azonban nem feltétlenül kedvezett a kevésbé kiképzett osztályoknak és rétegeknek. Nyilvánvalóan feszültségek mutatkoztak — ma így mondanánk — a szociális kérdésekben is. A gazdagok mérhetetlenül jobb viszonyok között éltek, mint mondjuk a földművesek és a jólétük egyben magas állami és egyházi hivatalok megszerzését is lehetővé tették számukra. A világi hatalom legnagyobb urai is a papok lettek, élükön VI. Sándor pápával, akit fiával — Cesare Borgiával — együtt a „kényuralom és a bűn virtuózának” jellemeztek kortársai. Ők ketten szorosan együttműködtek a különböző városállamok kis- és nagytanácsaival, signoriáival, államinkvizitoraival, amelyeknek tagjait nagyon bonyolult és titokzatos módon választották meg az érdekelt vagyonosabb családok. A kémszervezetek és feljelentések révén a nyers államérdeket mindenütt érvényesíteni tudták, bár az egyértelműen a vagyonarisztokrácia érdekeivel volt azonos. Ebben a rendben komoly szerepe volt az egyházi hatóságoknak, amelyeknek még volt bírói hatalma és hatósága és felügyelte az eskű és a házasság intézményeit is... Ebben a színes világban dörögte a szószékről Giralomo testvér, vagyis Savonarola a következőket: *„Firenze! Firenze!... Életedet ágyban töltöd váltatlan tétlenségben, hiú és haszontalan beszélgetésekkel, megszólásokkal szórakozva, vagy kárhozatos dőzsölésekkel lealjasítva magadat. Életed, ó kiválasztott város, hasonlatos az ocsmány disznóéhoz!”* Fellépése nem volt hatástalan, mert a sértett köznépet feltüzelve, 1494-ben elűzték a medicieket és visszaállították a köztársaságot, amelyet „keresztény elvek szerint” kormányoztak. Girolamo testvér pedig lényegében a kezébe kaparintotta a hatalmat. Elvszerű életét élt, de közgazdasági ismeretek hiányában meglehetősen fura intézkedésekkel korlátozta a bankok működését és ostoba adókkal tönkretette a földbirtokok vállalkozókedvét. Ezért ellenségeinek száma is napról-napra növekedett. A humanista műveltségben is ellenséget látva, máglyára dobatta a „pogány iratokat” és összetörette az antik alkotásokat... Hatása oly´ nagy volt, hogy még az álmodozó szépségű Vénuszt alkotó-Boticellit is magával ragadta, aki többé nem akart a „bűnös szépség” festője lenni. Nem véletlenül, mert Boticelli jól látta korának ellentmondásosságát és fertőjét, és mint afféle érzékeny ember, szerette volna hinni, hogy megvalósítható a krisztusi béke a földön. Savonarolának is igaza volt, amikor VI. Sándor üzelmeit jellemezve, így biztatta honfitársait: *„Elég volt már a mocsárból, a gyalázkodásból, a babiloni szörnyűségekből! Seperjetek! Seperjetek!* — csakhogy... A gazdaságától megfosztott város az előzött értelmiségének hiányában nem tudott megbirkózni még a közellátással sem. Bár Girolamo szinte materialista módon harsogta: *„Menjetek Rómába... poézist, retorikát hallotok. Mintha Vergiliussal, Horatiusszal és Ciceróval lehetne lelkeket irányítani!”*, mégis ugyanaz a nép döntötte meg a hatalmát, mint amelyik felemelte...

Egyedül a hűséges Boticelli gyászolta, aki a máglyahalált János Jelenések könyvének Apokalipszisához hasonlította... a nép pedig felszabadult a dörgedelmes erkölcsiség súlya alól. Shakespeare bölcsessége következett be, mint mindig a hasonló végletes esetekben: ”Heves láng hamar kiég. Tartós a csöndes eső, ám múló a zápor...”

Dömölki Lajos

KOSSUTH

04.30 Reggeli krónika 08.10 Törvénykönyv 08.40 Napközben 11.05 Társalgó 12.00 Déli krónika 12.30 Ki nyer ma? 12.50 Külpolitikai figyelő 13.05 Vendég a háznál 13.15 Vajda József fagottozik 13.30 Tanúim lesztek! A római katolikus egyház félórája 14.05 Klasszikusok mindenkinek 14.55 Versarchívum 15.05 Enciklopédia A dolgok világáról és a világ dolgairól nemcsak diákoknak 16.00 Délutáni krónika 16.10 Mindennapi gazdaság 16.20 Zenefórum Népzenei híradó 17.05 Történelmi tükör 17.25 A Szabó család 18.00 Esti krónika 18.30 Ráadás 19.05 Sportvilág 19.30 Jó éjszakát, gyerekek! 19.40 Montázs Márai Sándor naplói és jegyzetei alapján 20.05 Népi táncmuzsika 20.30 Határok nélkül 20.50 Beszélni nehéz 21.05 Népszerű dallamok 22.00 Késő esti krónika 22.30 Ember s polgár leszek A civil társadalom műsora 23.05 A Rádió lemezalbuma

PETŐFI

04.33 Hajnali kalendárium 06.03 Reggeli csúcs 07.40 Sportreggel 08.05 Ezt hallgattunk anno... Melódialeltár 08.50 Helykereső 90.03 Zöld telefon Környezetvédelmi tudakozó 09.10 Zene-szó 10.55 Gordiusz plusz 11.03 Családi persely (avagy a pénz is boldogít) 11.15 Művészbejáró Dajka Margit 12.00 Dalok, kuplék, sramlizene 13.00 Hírpercek 13.10 Cigánynóták 14.00 Mindenki másképp csinálja... Ma: Kazal János és Verebes István 15.03 Páratlan hangok 15.35 Musical, musical, musical 16.00 Csúcsforgalom 17.05 Ami a szívedet nyomja Söderparti 10-14 éves gyerekeknek 17.32 Premier 18.30 Helykereső 19.05 Varázsgömb 19.50 Magyarországi szlovák népdalok 20.02 Svejk a hátországban Közvetítés a József Attila Színházból Közben: 20.44 Hírpercek 22.53 Könnyűzene 23.03 Sporthíradó 23.10 Napforduló .

BARTÓK

06.00 Muzsikáló reggel 09.05 Pódium 10.05 Ezredforduló 10.55 Zenekari muzsika 11.40 Országok, tájak zenéje 12.05 Hangverseny délidőben 13.10 Gyurkovics Mária és Radnai György operaáriákat énekel 14.05 Auf Deutsch gesagt 14.20 Egetvívó aszszonyszív Jókai Mór regénye 15.12 Zenekari muzsika 16.05 Kíváncsiskodó Látogatás Kocsár Miklós zeneszerzőnél 16.35 Régi kórusmuzsika 17.00 Kilátó 17.50 Zenepedagógia a barokkban barokk a zenepedagógiában 18.05 Massenet: A navarrai lány 18.58 Barokk kamarazene 19.35 A Giopvanile Italiana Zenekar hangversenye a Zeneakadémiáról Közben: 20.30 Teleobjektív kb. 21.40 Alfred Lauss művek a Pro Brass együttes előadásában 22.05 Az európai cigányság népzenéje 22.30 Bach: Musikalisches Opfer 23.21 Fél évszázad osztrák zenéje 00.05 Magyar előadóművészek felvételeiből

JUVENTUS RÁDIÓ

06.00 Reggeli robogás 08.00 Áru-börze 08.50 Rendőrségi hírek 09.00 Nyugdíjasok műsora 10.00 Őskor a hőskor 11.00 Vicc verseny 12.00 Csevegő szaxi 13.00 Zenés beszélgetések 14.00 Tanuló-tanács 15.00 Tini óra 16.00 Csevegő szaxi 17.00 Jazz 18.00 Orvosi tanácsok 19.00 Falutévé (ism.) 20.00 JUVESTÉT

GYŐRI RÁDIÓ

06.55 Műsorismertetés 07.00 Budapesti krónika 07.30 Nyugat-Magyarországi Krónika 08.00-09.00 Második óra. Benne: Önkormányzati híradó, Reggeli telefon, Postazsák, Nyugdíjas percek, Baba-mama, Slágernaptár.

TV 1

06.05 Falutévé — adótippel ☎ 112-5475 **06.25 Határtól határig 06.35 Üzlet 06.45 Híradó 07.00-09.00 NAP-KELTE** ☎ 251-0119, 251-0490 **09.00-12.00 Napközi Benne: 09.30 Anyagias világ** Kanadai tévéfilmsorozat, 19/5. rész: **A születésnapi party 10.30 Maigret hazai pályán** Angol krimisorozat **11.30 Játék 12.00 Déli harangszó — Déli egyenleg 12.12 Egyensúly a természetben 16.00 Híradó**
16.10 Telis-televideo '93
16.15 Dick Tracy-show Amerikai rajzfilmsorozat
16.25 Hatalom és szenvedély Ausztrál tévéfilmsorozat
17.15 Anyák Csurgay Judit műsora
17.40 Álljunk meg egy szóra!
17.50 Kapcsolj be! — Játék **Cimbória**
18.05 Meselánc
18.25 Kérdezz! Felelek
18.50 Katolikus krónika
19.07 Esti mese **Berta** — angol bábfilmsor.
19.30 Híradó 20.05 Telesport
20.25 A Guldenburgok öröksége NSZK tévéfilmsorozat XIII/3. r.: **A nagy kísértés**
21.15 „Idejében és panaszmentesen...” Üzenet a nőknek
22.05 Egy elsüllyedt világ képei
22.20 Mondolat *A magyar nyelv kimíveléséről és azt tárgyazó különféle segédekről*
22.45 Titkok és talányok Amerikai filmsorozat XIII/8. rész: **A nindzsa**
23.05 TS - Sportvarázs
00.45 Híradó 00.50 BBC-híradó

TV 2

10.00 Parlamenti Napló Kapcsoljuk az Országházat
16.05 Mit ér az ember, ha vidéki? Vállalkozók, vállalkozások A Szegedi Stúdió műsora
16.20 A kölcsönkapott Föld Környezet- és természetvédelmi ifjúsági magazin
16.40 Gyerekeknek **Könyvek könyve** Amerikai rajzfilmsorozat
17.05 Elektor kalandor
17.10 Viaje al Español A Spanyol Televízió nyelvleckesorozata kezdőknek
17.25 Korforduló — Idősek és idősödők magazinja
18.00 Délutáni egyenleg Napi képes hírösszefoglaló
18.10 Körzeti híradók **Budapest** ☎ 132-9329 **Pécs** ☎ 72/410-533 **Szombathely** ☎ 94/311-066
18.35 Korkép Magyarország jelenidőben **Huszonéves üzletemberek**
19.30 A boldog család Német tévéfilmsorozat XXVI/16. rész: **Veszélyes kiruccanás** Fsz.: Kathrin Ackerman, Michael Roll
20.25 Stúdió '93 — A Televízió kulturális hetilapja
21.20 Mindent vagy semmit! Műveltségi vetélkedő
22.00 Esti egyenleg Napi képes hírösszefoglaló
22.25 24 óra
22.50 Ahonnan az Isten kiballagott — dok. film **Tíz év múlva — Uszka II.**

DUNA TV

16.00 Hírek, műsorismertetés
16.05 Évforduló
16.10 Fekete villám kalandjai 24. rész: A pénzeső (ism.)
16.35 A kurtalábú pásztor Magyar film (ism.)
17.45 Esztergom, az ezeréves város
18.20 Mesesarok **Maja, a méhecske** 24. rész: **A kis zöld teremtmények**
18.45 Duna híradó
19.00 A magyar dráma napja **Az ember tragédiája** Tévéfilm
21.25 Dunasport
21.40 Évforduló
21.45 Hírösszefoglaló

RTL

07.00 Jó reggelt, Németország! 09.00 Ironside (ism.) 10.00 Gazdagok és szépek (ism.) 10.30 227 (ism.) 11.00 Kockázatos! Főszerepben: a tudás, a tempó és a pénz 11.30 Nemzetközi családi párbaj — Vidám vetélkedő szupernyereményekkel 12.00 Hírmagazin 12.30 A springfieldiek története Amerikai családsorozat 14.10 Életünk napjai Amerikai szappanopera 15.00 Ilona Christen Naprakész talk-show 16.00 Hans Meiser Tv-kerekasztal beszélgetés 17.00 Ki a főnök? Am. vígjátéksorozat (ism.) 17.30 Egy rém rendes család Am. családsorozat (ism.) 19.10 Vigyázat, robban! Magazin 19.40 Jó idők, rossz idők Német családsorozat 20.15 A döntő játszma Amerikai krimi 21.45 Quincy Amerikai krimisorozat A pacsirta röpte 22.45 Dirk Bach-show 23.15 L. A. Law: Sztárügyvédek, trükkök, perek Amerikai filmsorozat 00.10 Törvény és rend Amerikai krimisorozat 01.10 Egy rém rendes család Amerikai családsorozat 01.45 Ki a főnök? 02.20 Ilona Christen Naprakész talk-show

SUPER

09.00 Super bevásárlás 12.00 Videodivat 13.30 Európai mozimagazin 14.00 Videogenerátor 16.30 Hullámhosszon 18.30 Videodivat 19.00 Dante 19.30 Európai mozimagazin 20.00 A futball története 21.00 Napirend 21.30 Eco record 22.00 ITN hírek 22.30 Európai gazdasági hírek 22.48 Tőzsdeszemle ‘23.00 Joao és a kéz Holland filmdráma

SAT 1

09.15 Szomszédok (ism.) 09.40 Trapper John, M.D. (ism.) 10.30 Bonanza (ism.) 11.20 Kockáztass! (ism.) 11.50 Szerencsekerék (ism.) 12.30 A szenvedély árnyéka 13.20 Trapper John, M. D. 14.15 Szomszédok Ausztrál családsorozat 14.45 Bonanza Amerikai westernsorozat 15.45 Az Enterprise űrhajó Amerikai sci-fi-sorozat A központi idegrendszer-manipulátor 16.45 Kockáztass! 17.20 Menj az egészre! 18.30 Sugarbaker lányok Amerikai vígjátéksorozat 19.18 Sporthírek 19.30 Szerencsekerék 20.15 Népzenei parádé 21.10 K — Bűnözés a célkeresztben Bűnügyi magazin 22.00 Fellebbezés Ulrich Meyer élő vitaműsora Berlinből 23.00 Der Spiegel A hetilap tévémagazinja Utána: Hírek 23.40 Emóciók Francia erotikus magazin 00.10 Férfi, ó férfi! (ism.) 01.00 Az Enterprise űrhajó (ism.)

MTV

14.00 Délutáni egyveleg 16.40 Coca-Cola híradó 17.00 Új mozifilmekből 17.15 Egytől 3 — Három klip egyazon sztártól 17.30 Hivja az MTV-t! 18.00 Hadd souljon! 20.30 A legnépszerűbb sztárok 22.00 Nagy slágerek 23.15 Új mozifilmekből 24.00 Brit slágerlista 02.00 Marijne klipműsora

PRO 7

07.45 Adderly (ism.) 08.45 A rózsaszín párduc (ism.) 10.55 Csendes kis otthonunk (ism.) 11.25 Roseanne (ism.) 11.55 Matlock (ism.) 12.55 Smaragderdő (ism.) 14.55 Adderly Amerikai krimisorozat A vámpír menyasszonya 15.55 Mr. Belvedere Amerikai családsorozat A fekete özvegy 16.25 Varázslatos Jeannie Amerikai vígjátéksorozat Asszony a fedélzeten 16.54 Rajzfilmek Benne: Az igazi szellemirtók Bugs Bunny A Flintstone család 18.25 Kőr bubi két dámával Amerikai vígjátéksorozat A lázadó titkárnő 18.55 Utcai flört Az új randevú-játék *Georg Holzach egyedül- állókat keres* 19.25 Roseanne Amerikai vígjátéksorozat Gyilkos sport *A bowlingversenyen legrosszabb eredményt elért csapat kétségbeesett küzdelmet folytat.* 20.15 Cold Heat — amerikai krimi 22.00 T. J. Hooker Amerikai krimisorozat Megtorlás 23.00 Éjszakai gyilok Amerikai krimi 00.55 Kém vagyok Am. akciósor. 01.55 A vámpírok klánja (ism.)

DSF

10.00 Labdarúgás A spanyol liga mérkőzései 12.00 Csúcsteljesítmények a vízisportban 12.30 Fitten a DSF-fel (ism.) 13.00 Tévétőzsde Helyszíni közvetítés Frankfurtból 14.00 Amerikai labdarúgás 15.00 Sporthírek 15.30 Labdarúgás (ism.) 17.00 Kötelező és szabadon választott 18.00 Sportvilág magazin 18.30 Vitorlázás 20.00 Labdarúgás Németország — Görögország 23.00 Szabad a ring

TV 5

13.00 Banánhéj (ism.) 16.30 Hogy tetszik lenni? Egészségügyi magazin 16.50 A muskétások konyhája 17.05 Pokoli halászat 17.40 Leonardo da Vinci gyermekei 18.00 Kérdések egy bajnokhoz 19.00 A médiák birodalma 20.00 Észak—Dél Kanadai riportmagazin 21.00 Francia híradó 21.30 Rendkívüli tudósító 23.00 Kulturális erőleves

NAPI AJÁNLAT

TV1 — 20.25 — A Guldenburgok öröksége

NSZK tévéfilmsorozat — XIII/3. rész: A nagy kísértés — Az előző rész tartalma: Carina harcot indít a másik végrendelet érvényesítéséért a fia jövője érdekében. A grófnőt nehéz anyagi helyzetbe hozza anyósa végrendelete. Nane jogi egyetemen tanul, s közben boldog anyja Tobias gyerekének egészen addig, míg meg nem kedvelik egymást Claudióval.

TV 2 — 19.30 — A boldog család

Német tévéfilmsorozat, XXVI/16. rész — Veszélyes kiruccanás
A két baráti házaspár beiratkozik egy golftanfolyamra és Carla irigységére úgy tűnik, Mariának született tehetsége van e sport iránt. Nagyapát otthagyta a neje, akit behálózott egy szekta. Az öreg Flóriánékhoz költözik és megkeseríti életüket a nagy rendetlenséggel, amelyet a modellezéssel csinál.

DUNA TV — 19.00 — Az ember tragédiája

Tévéfilm — 1883. szeptember 21-én volt Madách Imre Az ember tragédiája című drámai költeményének ősbemutatója a Nemzeti Színházba. A művet Paulay Ede vitte színre és rendezésében főbb szerepeket Nagy Imre, Jászai Mari és Gyenes László alakították. Az ősbemutató tiszteletére ünneplik minden évben a magyar dráma napját. *Főszereplők: Huszti Péter, Moór Marianna.*

HBO — Székesfehérváron és Dunaújvárosban

17.30 Kutyavilág: A csip-záras trezor — mb. kanadai rajzfilm
18.00 Az öreg — magyar film
19.45 Beetlejuice — amerikai vígjáték
21.20 Végső harc — mb. amerikai akciófilm
23.00 Szép volt, fiúk? — feliratos amerikai film

Bozóky Mária, grafikus MDK

„A csinovnyik halála" című Csehov kötetet illusztrálta.

Aradi Nóra: A Könyvillusztrációkról 408-411.l

A Könyv,

[Könyvbarát], Bp. 1955. szeptember V/9.

Bozóky Mária, grafikus MDK

Csehov: A csinovnik halála c. kötetét illusztrálta. „Nem eléggé kifejezően".

Pók hajos: Csehov: A csinovnik halála 64. l

A Könyvtáros

[Könyvbarát], bp. 1954. szeptember IV/8-9. sz

Bozóky Mária
festő

M.D.K.

Méltatás.

Artur Tivadar: Tavaszi tárlat
Nők Lapja, 1959. ápr. 23-17 szám.

M.D.L.

Bezdbyt Marian
lesté

Milostivá

Aktuar Fiendlar: Tavarni Kalno
v Ph. Kappa, 1879. apr. 23 - 17 zrana

BOZÓKY Mária

Galgóczi E: Három taxi szabadság
c. novellához illusztráció (repr)

Irodalmi Újság 1955 11 ért. 33. n. aug. 13, 7 l.

BOZÓKY Mária

gratikusm.

Illusztráció Márton László: Farkastegu december c. novellához (repr.)

Irodalmi Újság, 1955. II. ért. 2. n. jan. 8. 4. l.

Szabó Pálról

Születésének 100. évfordulóján

Valamikor, nem is olyan régen, illett Móricz Zsigmondra hivatkozni, ha Szabó Pálról esett szó, aki első regényéről, az 1930-ban megjelent *Emberek*ről ezt írta: „Ez a könyv a mai magyar irodalom legnagyobb ígérete... A könyv olyan, mint a faluról jött elemózsiáskosár, tele ételekkel, italokkal, gyümölcsökkel és gránátok, bombák s félelmes igazságok adalékaival..." De hát manapság sokan kételkednek Móricz jelentőségében is, ő maga sincsen divatban, hát még a követői.

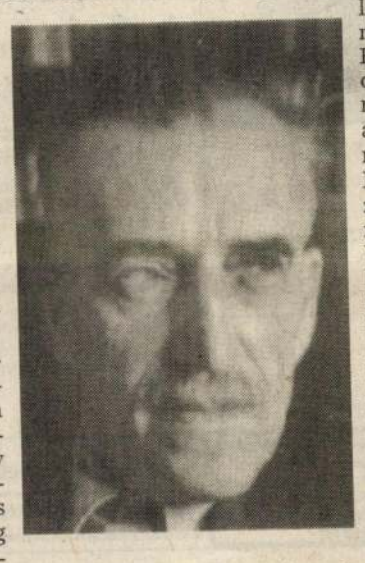

Mégis: Móricznak lényegében igaza volt. Talán hatvanvalahány év múltán a lelkesedés magas hangjai némileg túlzottnak tűnnek, de az kétségtelen, hogy Szabó Pál és a vele nagyjából egyidejűleg az irodalomba érkezett népi indíttatású tehetségek új hangot hoztak, és olyan valóságanyaggal gazdagították a literatúrát, ami korábban hiányzott. Szabó Pál, Veres Péter, Sinka István, Erdélyi József és a többiek azt az ismeretlen Magyarországot szólaltatták meg, amely addig szinte afrikányi távolságra volt a magyar értelmiség számára. A szegényparaszti, a félig-meddig proletársorban vergődő embereket. A nyomor és a szegénység világát, amely azonban nem a reménytelenség kénye-kedvére kiszolgáltatott terület volt. Ezek az emberek és hőseik (egyébként nagyjából mindegyikükre jellemző, hogy saját életük megformálása volt legnagyobb teljesítményük) ismerték a harc, a béke, a család, a munka szépségét is. Ha ezeknek az íróknak sokszor nem sikerült egyenes gerinccel megállniok a történelem viharaiban – hőseikben azt az ideált ábrázolták, ahogyan maguk szerettek volna élni.

Szabó Pált például, sokszor megkísértette a politizálás ördöge. Bajcsy-Zsilinszky Endrétől Dobi Istvánig, Albrecht főhercegtől vitéz nagybányai Horthy Miklós őfőméltóságáig, aki az észt anyakancák kitűnő tulajdonságait ecsetelte annak a parasztküldöttségnek, amelynek az író is tagja volt. Volt aztán a Hazafias Népfront elnöke, tagja volt az Elnöki Tanácsnak a népköztársaságban. Őszintén mondjuk meg: a politika csinálása meghaladta képességeit, soha senki komolyan nem számolt vele, se Rákosi, se Kádár. Díszletnek kellett, ahogyan a nyilasoknak Erdélyi József, a kommunistáknak Veres Péter. Nem Szabó Pál szándékairól van szó, hanem a tényleges eredményekről, a valós politikai folyamatokról. Természetesen tanulságos lenne ennek a szerepnek az elemzése is, de talán e jeles napon mégiscsak emlékeztessünk arra, amit Szabó Pálnak valóban sikerült megteremtenie: az életműre.

Egyenetlen ez a mű. Súlyos kudarcok, de emlékezetesen szép alkotások is találhatók benne. Mondjuk fölösleges emlegetni az *Új föld* két kötetét, amely a szocialista realizmus klasszikus sztálini szabályai szerint azt mutatta meg a falu életében – a padlássöprések korszakában –, amit a politikai vezetés látni akart, illetve látni szeretett volna. Viszont a *Talpalatnyi föld* emberei még most is élnek. S korántsem csak Bán Frigyes filmjének, Szirtes Ádám nagyszerű Góz Jóskájának jóvoltából. Önéletrajzi sorozatához hasonlóan, s mint első könyvében is: a valóság mély ismerete győzött ezekben az alkotásokban. Elmúlt már az a világ, amelyről Szabó Pál írt, s ezek a regények mégsem múzeumi tárgyak. Azaz korántsem csak a téma ragadja magával a mai olvasót, hanem a jellemformálás ereje, az írói látás erőssége. A realizmus világossága.

Hetvenhárom nyugtalan évet élt.

Egy bús korszak feledhetetlen személyiségeként.

E. F. P.

SZÍNHÁZI ESTÉK

Érettségizett számkivetettek

Két bemutató Miskolcon

Samuel Beckett Godot-ra várva című tragikomédiája nem kint, az országúton, hanem bent, egy kongó – valamiféle közcélokat szolgáló, *kultúrteremszerű* – helyiségben jelenik meg. A nevezetes fa (világfa? édeni fa?) előbb egy fenyő szkeletonja, majd a második részben félszeg, három-négy gömbbel díszített karácsonyfa. Az eredeti szöveghez képest védettebb *Bozóki Mara* barlangbarna játéktere; jelmezei két reménykedő munkanélkülit, legalább érettségizett számkivetettet öltöztetnek. *Szervét Tibor* (Vladimir) és *Quintus Konrád* (Estragon), a hajdani főiskolai évfolyamtársak a szelíd, bohócos, felebaráti testvériesülés jegyében mesterien alakítják a két szerencsétlen flótást. A mindennapi életből ellesett átlaghangsúlyainkat (*„Azt beszélik..."*, *„Ja persze, persze..."*) parányit fölstilizálva, kisfiús kortalansággal élik meg a pontos cél nélküli, de rendíthetetlen várakozás világdrámáját. *Kovács Kristóf* rendező zenei és filozófiai ritmust adott a mozgássoroknak, és bátran élt olyas ellenpontozásokkal, mint hogy a „hullaház a lelkünk. Nyitott sírgödör..." szavakra Vladimir épp a sliccét gombolgatja. Arányos az összkép, egyetlen eleme sem tolakodó, ám valamennyi fontos. *Benedek Gyula* (Lucky) és *Somló István* (Pozzo) a tradicionális, sőt konzervatív abszurdot képviselik remekül. A hírhozó kisfiúból (Godot nem jön) Lány lett, s *Turóczi Éva* fehér angyala nem hagy kétséget: a szakállas, fehér hajú Godot minden, bármi, bárki, csak az Isten nem. Annál rosszabb.

Quintus Konrád és Szervét Tibor a Beckett-műben
JÁRMAY GYÖRGY FELVÉTELE

E stúdiószínházi (azaz játékszíni) produkció precíz mértana élettelivé, példázata emberközelivé lett. Nem vált be viszont a vendégrendező *Seprődi Kiss Attila* okos számítása a nagyszínpadon, *A kaméliás hölgy* esetében. Erkölcsi és társadalmi kérdések helyett csakis a szerelem vállalásának bátorságára, lélektanára kívánt koncentrálni. Valószínűleg annyira idegenkedett – rettegett – *ifjabb Alexandre Dumas* darabjának melodramatikus, köhögős giccsességétől, hogy mindent dísztelenné és kecstelenné csupaszított. Az érzelmek hullámoztatását, a szélsőségeket meghagyta *Kemény Árpád m. v.* test- és hússzínűre szépen világított csipkefüggönyeinek, *Juhász Kati m. v.* összehangoltan agresszív színvilágú, de eklektikus szabású és nem mindig előnyös jelmezeinek.

A színészek csak tengődnek a rózsaszín tüllök közt. Vagy fordítva: éppenséggel azért nélkülöz szinte minden temperamentumot, iróniát, korszerűséget a játék, mert az *összes* szerepet rosszul osztották ki? A közhelyeitől megfosztott prózai Traviatát csupa közhelyből csalogatnák elő. *Péva Ibolya* (Prudence) és *Kulcsár Imre* (Varville báró) legalább a konvencionalizmusban következetes és meggyőző, míg a többiekről ez sem mondható el, és a halk, jóságos *Varga Gyulát* az öreg Duval figurájába belepréselni teljes melléfogás. Elúszik a legfontosabb jelenet. *Varjú Olga* – a finom és *már* hatástalan zárókép kivételével – inkább osztályfőnöknő, mint babonázó tüdőbajos kurtizán, erélyében kevés a báj, varázsáról csak szónokolnak. *Alföldi Róbert m. v.* mint Armand Duval affektál, mesterkélten artikulál, keveset ad a szerelmes fiúból.

Seprődi Kiss Attila ízlése, korrekt szakmai biztonsága dicsérni való. Hiába – ide szeszély, szertelenség, tűz is kellett volna, hogy lobogjanak a csipkefüggönyök, és a kaméliás hölgy újév napján bekövetkező halálát ne csak szemléljük, hanem bele is rendüljünk a gyáva szerelem kimérte végzetbe.

Tarján Tamás

TV

Dalolva szép a múltunk

1950-ben már hatéves voltam. Így aztán sokkal illetékesebbnek érzem magam az ötvenes évek tárgyában, mint az ötvenes évek mozijából a TV 2 számára sorozatot szerkesztő *Erdős Gábor* és *Sipos Pál*, akik akkor még nem is éltek. Holott filmügyekben nyilván ők az illetékesebbek. Gondolom, végignézték az 1950 és 1956 között készült valamennyi filmet, mielőtt mintegy negyedét kiválasztották, hogy tanulságul megtekinthessük. Én meg alighanem láttam többet belőlük annál a tucatnál, amit most vetíteni fognak – természetesen szigorúan a másutt pornográfiára fenntartott este tizenegy utáni időben. S persze nem pont ezt a tizenkettőt láttam részben az alkotások keletkezése idején, részben később.

Az objektivitás teljes hiányát bevallva kell hát elmondanom, hogy a sorozatot, illetve a *Dalolva szép az élet* című, elsőként bemutatott filmet bevezető huszonöt perces műsorban szíven ütött a könnyed, bár óvatos általánosítás. „Nem voltak ezek igazán jó filmek" – hallom. Nincsen ebben semmi gorombaság, manapság szokásos otrombaság, s a csaknem félszáz film nagy többsége bizonyára határozottabb minősítést is érdemelne. De talán akadt közöttük néhány jó is. S még bosszantóbb az indoklásban rejlő egyenlősdi. Azért nem voltak „igazán jók" ezek a filmek, mert kiszolgálták a kor ideológiáját – mondják. Én azonban például a *Csodacsatárra* úgy emlékszem, mint éppen a kor remek szatirikus ábrázolására.

Amúgy jól kitalálták a bevezető beszélgetést. Kiváltképp a korabeli filmhíradóból sikerült két nagyszerűen emlékező és beszélő egykori élmunkást találni. *Ferrari Violetta* viszont mintha a Holdból kiabálna le hozzánk. Hajdani bájos naivitása agresszív ostobasággá fejlődött az évtizedek során. *Méray Tibor* ellenben bölcsen vállalta egykori önmagát. Miközben finoman gonoszkodott a féltében talán túlbuzgó operatőrrel, rendezővel. S persze ő is túlbuzgó volt. Csak Révai utasítására engedélyezett szerelmeseinek egy szerelmes jelenetet.

Voltak értékei ezeknek a filmeknek – említik, mert legkiválóbb színészeink játszottak bennük. S tegyük hozzá, jó részüket a szakma igazi mesterei rendezték, fényképezték, és későbbi mesterek nevét olvashatjuk az asszisztensek között. Így eshet meg, hogy például a Dalolva szép az élet egészében hatalmas hazugság, minden mondata kong a nyilvánvaló propagandától. És mégis szinte minden részletében van emberi igazság. *Soós Imre, Gózon Gyula, Bihari József, Tompa Sándor, Balázs Samu* nem tud hamis lenni. *Latabár Kálmán* pedig egyik legjobb magánszámát mutatja be több részletben.

Zappe László

ÉPÍTKEZÉSHEZ, LAKBERENDEZÉSHEZ, LAKÁSFELSZERELÉSHEZ

ÚJ CIKKEK

A METALLOGLOBUS ÚJ RAKTÁRÁRUHÁZÁBÓL!

Budapest X., Jászberényi út 57.

FÉLGYÁRTMÁNY ÜZLETÁG
Telefon: 127-2636, 127-2456

NEHÉZ- ÉS KÖNNYŰFÉM-KOHÁSZATI FÉLGYÁRTMÁNYOK
– vörös- és sárgaréz lemez, szalag, rúd, cső
– horganylemez
– horganyzott lemez
– alumíniumlemez, szalag, rúd, cső, huzal, fólia, hullámlemez, csúszásmentes és perforált lemez, profilok

ÉPÜLETSZERKEZETEK ÉS BERENDEZÉSEK
– vörösréz, alumínium és horgany épületbádogos termékek
– fürdőszoba-felszerelések (piperepolc, tükör, törölközőtartó, sarokpolc)

VÍZ- ÉS FŰTÉSRENDSZEREK
– bevonatos és bevonat nélküli rézcsövek, vascsövek és fittingek
– kazánok
– kiegészítő fűtőkészülékek
– radiátorok
– csaptelepek
– kézi- és gépi szerszámok
– gáztűzhelyek

KÖTŐELEMEK
– popszegecsek
– alumínium- és rézszegek

HEGESZTŐ- ÉS FORRASZTÓANYAGOK
– színesfém és alumínium hegesztőpálcák, elektródák, hegesztőhuzalok

MŰANYAG-KERESKEDELMI ÜZLETÁG
Telefon: 127-1046, 127-1292

MŰANYAG CSŐRENDSZEREK
– PVC nyomó-, lefolyó- és csatornacsövek és idomaik
– KPE (kemény polietilén) csövek víz- és gázvezetékekhez

HORGANYZOTT KÖTŐELEMEK
– csavarok, anyák, alátétek, önmetsző csavarok

VILLANYSZERELÉSI ANYAGOK
– PVC védőcsövek, csatornák, kábelbilincsek
– kapcsolók, dobozok, izzók

MŰSZAKI MŰANYAGOK
– poliamid 6, textilbakelit, teflontermékek
– PVC- és poliolefin-lemezek
– polikarbonát lemezek és panelek
– POLIFOAM termékek, csőszigetelő anyagok

BURKOLÓANYAGOK
– PVC-padlók (1,4 m, 2 m, 3 m szélességben)

LAKÁSTEXTILEK
– padlószőnyegek, futószőnyegek

FÓLIÁK
– takarófóliák
– agrofóliák

HÁZTARTÁSI MŰANYAGOK
– CURVER-termékek

FESTÉKEK ÉS HIGÍTÓK
– vizes és szerves oldószeres festékek
– ecsetek

Nyitva tartás: hétfő-kedd-szerda-péntek: 7–15 óráig; csütörtök: 7–17 óráig; szombat: 8–12.30 óráig.

metalloglobus

37120NP

FELÉPÍTETTÜNK EGY HÁZAT, HOGY ÖN KÖNNYEBBEN FELÉPÍTHESSE A SAJÁTJÁT!

MEGJELENT

93/4

Április

KRITIKA

Sajtószabadságharc
Beszélgetés
Gombár Csabával

★

Konrád György
hatvanéves
Haraszti Miklós,
Kis János és
Mészöly Miklós írása

★

Bródy András:
„Jaj, de unom
a politikát!"

★

Donáth Ferenc
üzenete

★

Eörsi István:
Időm Gombrowiczcsal

★

Mensáros és az Idő

★

Interjú
Jankovics Marcellal
és Tomsi Józseffel

Ára: 47 Ft

Febrü®
Irodabútor + Irodaszer

Német bútor • Német minőség • 200 m² bemutatóterem • Nagy raktárkészlet
Ingyenes szaktanácsadás

1113 Budapest, Diószegi u. 37.
Telefon + fax: (1) 166-9910

Címünk 1993. május 1-től:
1112 Budapest, Budaörsi út 52.
Tel. + fax: 267-1371, 269-8330

VIDÉKI CÍMEK:

Studuó Bt.
7621 Pécs, Rákóczi út 1.

Tamás Bt.
8002 Székesfehérvár, Vágújhelyi u. 23.
Tel.: 22-318-090

Dunaholding Kft.
7400 Kaposvár, Petőfi tér 1.

Batki
9100 Szombathely Hunyadi u. 47.
Tel.: 94-12-091

Timpanon Kft.
7100 Szekszárd, Flórián u. 6.
Tel.: 74-11-638

Felhőátvonulások

SIGNAL Tours
A MEGBÍZHATÓ UTITÁRS.

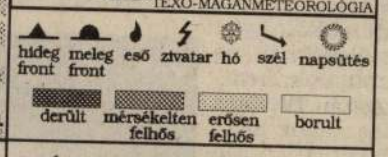

HŐMAGASSÁG (cm)

Ausztria		*Románia*	
Kaprun:	350-400	Omu-csúcs:	48
Obertauern:	190-320	*Lengyelország*	
Sportgastein:	150-260	Kasprowy:	194
Zell am See:	25-150	*Bulgária*	
Szlovákia		Vitosa:	60
Chopok:	84	*Olaszország*	
Lomnici-csúcs:	192	Piancavallo:	10

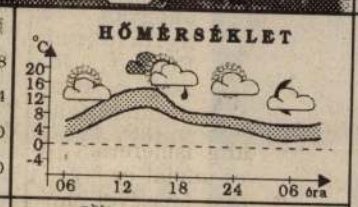

A Duna Budapestnél: 259 cm ↓ 7,2°C

FRONTHATÁS: *gyenge hideg.*

LÉGNYOMÁS: *alig változik.*

BOLDOG NÉVNAPOT! Vilmos, Bíborka

Egzotikus utak kedvező árakon!
Barbados, Jamaica, Aruba, Dominika, Madagaszkár, Mauritius, Seychelle-szigetek. Utak 1 vagy 2 hetes turnusokban, Budapestről repülőgéppel.
Árak 150 000 Ft-tól. Új helyen: Bp., XIII., Csata u. 8. Tel.: 149-0589, 129-7427/141

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS :

Keleten erősen, másutt közepesen felhős lesz az ég. Elszórtan zápor is kialakulhat. A nyugati szél egész nap mérsékelt marad. A hajnali minimum 2-6, a maximum nyugaton 15, másutt 8-12 fok között alakul. A következő napokban változékony marad az idő. Kedden több napsütés, szerdán viszont ismét felhősödés várható.

A szombati előrejelzés sikeressége: 5

LÉGSZENNYEZŐDÉS a nagyvárosok belvárosaiban növekszik.

RÁDIÓ- ÉS TÉVÉMŰSOR

KOSSUTH RÁDIÓ
Ultrarövidhullámon

4.25–6.55 Azonos a középhullámú műsorral **6.55** Körzeti információs magazinok **9.00–11.00** Azonos a középhullámú műsorral **11.00** A történet értelme. Beszélgetés Krasznahorkai Lászlóval, az Írószövetség József Attila Köre tatai táborában 1992. augusztus 20-án **11.30** Fórum **12.00–13.00** Azonos a középhullámú műsorral **13.00** Az Amerika Hangja magyar műsora **14.00** Rain Man (Esőember). Részletek a film zenéjéből **14.30** Nyitnikék. Kisiskolások műsora **15.00** Közvetítés az Országgyűlés üléséről **18.30** V materinskom jazyku. Szlovák nyelvű nemzetiségi műsor **19.00** In limba materna. Román nyelvű nemzetiségi műsor **19.30** In der Muttersprache. Német nyelvű nemzetiségi műsor **20.00** Na materinjem jeziku. Horvát nyelvű nemzetiségi műsor **20.30** Na maternjem jeziku. Szerb nyelvű nemzetiségi műsor **21.00–23.00** Azonos a középhullámú műsorral **23.00** A BBC késő esti magyar műsora **23.45** Galaxy X. Angol nyelvvizsgaelőkészítő

Középhullámon

4.30 Reggeli krónika **8.20** Törvénykönyv **8.30** Hangszemle **9.05** Napközben **11.05** Szonda. Tudományos magazin **11.33** Közönségszolgálat **11.35** Az angol lobogó. Kertész Imre olvassa fel regényét **12.30** Vendég a háznál **12.45** Füleljen! **12.50** Külpolitikai figyelő **13.05** Ki nyer ma? **13.15** Falurádió (ism.) **13.27** Közönségszolgálat **13.30** Hitélet. Vallási hírek a világ minden tájáról **14.05** Klasszikusok mindenkinek **14.55** Első közlés **15.05** Kossuth-klub. Parlamenti ütköző **16.15** Mindennapi gazdaság **16.30** Zenefórum **17.05** Magyarországról jövök... **19.05** Sportvilág **19.20** Műsorismertetés **19.25** Jó éjszakát, gyerekek! **19.35** Megtartó versek. Balla Zsófia irodalmi összeállítása **20.05** A népzene hagyományőrzői **20.30** Határok nélkül **21.05** Kossuth-klub **21.55** Ajánlott levél **22.30** Fórum **23.05** Kis éji zene

PETŐFI RÁDIÓ

4.30 Napindító **8.05** Sportreggel **8.20** Rivaldafényben **8.50** Aprócseprő – gyerekekről **9.05** Zene-szó **10.55** Gordiusz plusz **11.05** Napóra **12.00** Nótakalendárium **12.45** Időjárás- és vízállásjelentés **13.05** Hogy tetszik lenni? **13.30** Idősebbek hullámhosszán **14.00** Kettőtől ötig... **17.05** Napóra **17.55** Gordiusz plusz **18.00** Rockhullám **18.30** Kapaszkodó **19.05** Kölyökrádió **19.35** Táncházi muzsika **20.00** Tövisek és virágok **20.40** Lucienne Bayer és Maurice Chevalier énekel **21.05** Dzsesszmagazin **22.00** Magyar lemezbemutató **22.30** A magyar dzsessz ünnepe '93. **23.03** Sporthíradó **23.10** Napforduló

BARTÓK RÁDIÓ

6.00 Muzsikáló reggel **9.05** Pódium **10.05** Újraolvasva **10.15** Zenei ábécé **11.00** Leonard Warren operaáriákat énekel **11.40** Hajdú Mihály népzenei feldolgozásaiból **12.05** Hangverseny délidőben. A Liszt Ferenc Kamarazenekar Haydn-hangversenye **13.25** Barokk kamarazene **14.05** A látogató. Konrád György olvassa fel regényét **14.55** Romantikus muzsika **16.05** Kóruspódium **16.35** Fúvósmuzsika **17.00** Új Hangoló **17.50** A hét költője: Vasadi Péter **18.05** Kapcsoljuk a 6-os stúdiót. Hangverseny évszázadok muzsikájából **19.05** Hunor és Magyar nyomában. László Gyula régészprofesszor önéletrajzi visszaemlékezései. **19.35** Schwetzingeni Fesztivál 1992. **21.06** Kamaramuzsika **21.50** József Attila minden verse – 1937 **22.05** Új Zenei Újság **22.50** Hangszerszólók **23.05** Kartal Zsuzsa: Bibliai asszonyok **23.43** Schumann-kórusok rádióénekkarok előadásában

TV 1

5.40 Jó reggelt, Magyarország! Falutévé **6.00** A reggel **Benne: 8.05** A Financial Times heti üzleti híradója **8.30** Közjáték **8.35–12.05** Napközi **Benne: 9.00** Walt Disney bemutatja (ism.) **10.45** Játék **12.00** Hírek **12.05** Képújság **16.00** Délutáni egyenleg **16.10** Miért? Az erőszak **16.35** Képújság **16.45** Játék **17.00** Folyt. köv. Northwood. Kanadai tévéfilmsorozat. 38/1. rész: Az aranyifjú I. **17.25** Reklám **17.30** Mákvirágok **18.10** Pénzvilág **18.20** Napközi **18.40** Esti mese **18.50** A hitről gyerekeknek **19.00** A nagykövet férje. Francia kalandfilmsorozat. XIII/7. **19.55** Reklám **20.00** Híradó **20.25** Reklám **20.30** Telesport **20.35** Átmenet. A munka világának magazinja **20.55** Reklám **21.00** Molnár Ferenc: Marsall. Egyfelvonásos tévéváltozat (ism.) (1986.) **22.00** Reklám **23.05** (H)are-képek. Szemadám György műsora **22.45** Közjáték **22.50** A Kamara az uszodában. A Budapesti Kamaraszínház vendégjátéka Hollandiában **23.35** Híradó **23.40** BBC-híradó

TV 2

6.00–10.00 NAP-kelte **15.00** Parlamenti napló. Kapcsoljuk az Országházat **17.05** Műsorismertetés **17.10** Híradó **17.15** Természeti képek. Francia ismeretterjesztő filmsorozat. 27. rész: Nyomok a hóban **17.25** Gyerekeknek **17.50** Elektor kalandor **18.00** Híradó **18.10** Regionális híradó: Budapest – Debrecen – Pécs – Szeged – Szombathely **18.25** Műsorajánlat – Időjárás **18.30** Hatoslottó-sorsolás **18.40** Telesport **19.05** Korkép. Magyarország jelenidőben **19.35** Feljegyzés. Nemesváros **20.05** Kojak. Amerikai bűnügyi tévéfilmsorozat. Aszfaltelégia **21.00** Az ép észre kiöltött betonnyelv Bős községnél **21.41** Műsorajánlat **21.44** Nyitott stúdió. A Vujicsics együttes műsora **22.00** Esti egyenleg **22.20** Időjárás **22.25** ENTER. A TV 2 műsora azoknak, akik használják és megszerették, vagy még nem használják, de szeretnék használni a számítógépet **23.10** Szeszélyes nyár. Csehszlovák film

DUNA TV

16.00 Hírek, műsorismertetés **16.05** Csak semmi pánik. magyar bűnügyi filmvígjáték (ism.) **17.40** Zalai dombság **18.15** Máris György. Egy népművész portréja **18.30** Mesesarok **18.45** Hírek **19.00** Dialógus **19.10** Kelet-közép-európai filmek. Pasztorál. Szovjet–grúz film **20.50** Kánon. Vallás és kultúra **21.10** Híres magyar könyvtárak. A soproni Erdészeti és Faipari Egyetem könyvtára **21.55** Hírösszefoglaló

HBO

17.30 Rio Lobo. Amerikai westernfilm **19.30** Rendőrakadémia 2. Az első megbízatás. Amerikai filmvígjáték **21.00** Nyaraló gyilkosok. Angol bűnügyi film **23.00** Bökkenő. Amerikai filmvígjáték

HTV–30

19.45 Kis tigris a napraforgón. Orosz film **20.00** Helyi regionális műsor **21.00** Légy bátor és erős. Kanadai dráma

EUROSPORT

17.00 Motorkerékpár-verseny **18.00** Indy Car-bajnokság **19.00** Eurofun. Magazin **19.30** Sporthírek **20.00** Tenisz. ATP-torna **22.00** Labdarúgás. Eurogólok **23.00** Ökölvívás **24.00** Golfmagazin

SUPER CHANNEL

16.30 Élő zenés műsor **18.30** Bonanza. Amerikai western családregény **19.30** Detektívek. Bűnügyi filmsorozat **20.00** Sportmagazin **20.30** Médiatévé **21.00** Belső kiadvány **21.30** Környezetvédelmi magazin **22.00** ITN-hírek **22.30** Európai gazdasági magazin **22.48** Tőzsdeszemle **23.00** A zöld ruhás asszony. Amerikai bűnügyi film **0.30** Látványmesterek a stúdióban

RTL

17.00 Ki a főnök? Amerikai vígjáték-sorozat (ism.) **17.30** Egy rém rendes család **18.00** Tizenegy 99. Élő magazin **18.15** Sípjel extra. Az Európa-Kupa **18.45** Hírek **19.15** Vigyázat, robban! Magazin **19.45** Jó idők, rossz idők. Német családsorozat **20.15** Columbo-sorozat. Az azonosság válsága. Amerikai bűnügyi film **22.10** Quincy. Amerikai krimisorozat **0.10** Trópusi hőség. Amerikai sorozat (ism.)

Kedd reggel ismét Falutévé a TV 1-en: Adótipp az áfáról – Várost avattak a Jászságban – Módosuló szövetkezeti törvény: Leválás 1. rész – Szaktanácsadás ISV módra – Tejminősítési eredmények – Biborka- és Vilmos-köszöntő.

A reggel tartalmából: Smucig pénzszállítók (svéd–magyar bérvita) – A megvadult Moulin Rouge esete – Kutyabőr alá ültetett csipogó – A Matáv Budaörsöt vidéknek nyilvánítja – Nyárimádók – a stúdióban Szakácsi Sándor – Sztár-antisztár interjú – Alternatív gyógyászat.

A TV 2 csatornáján NAP-kelte: Légszennyezett iskola – Törvényjavaslat a Magyar Vöröskeresztről – Bevetésen Bosznia felett – Harcra kész magyar „oroszlánnők" – Norvég támogatás Kelet-Európának – Szegény vagy gazdag az egyház? Vendég: Gyulay Endre római katolikus püspök – Eladó a Rókus Kórház? – Kinn, padon: Zelnik József, a Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány elnöke. A NAP-kelte hívható a 272-8811-es és a 272-8812-es telefonszámokon

1•77•77•77 RÁDIÓ TAXI Az élet minden pillanatában számíthat ránk!

APHAMIA KELETI ORVOSI SZAKRENDELŐ
Akupunktúrás, neuralterápiás, lézeres szakrendelés. Visszerek injekciós kezelése. Érszűkület, allergia, migrén, mozgásszervi betegségek, szexuális zavarok, prosztatagyulladás, sérülés utáni állapotok és emésztőrendszeri betegségek kezelése.
RENDELÉS:
Budapest, Visegrádi u. 62.
Kedd, csütörtök 10–12, 16–18 óráig.
Tel.: 1/129-7648/122
(rendelési időben)
35130NP

A célratörő üzletembert egy szempillantás alatt felismerni megjelenéséről. Különös gonddal választja személyes tárgyait, munkaeszközeit. Autója része stílusának: a Toyota Carina E merész, áramvonalas formájával, erős motorjával testesíti meg mindazt, ami számít. Elegáns, dinamikusan gyorsul, a kormánymozdulatokra könnyedén reagál, motorja csendes, akár az óramű. A sedan 1.6-os, 2.0-s 16 szelepes, injektoros, katalizátoros benzinmotorral, valamint 2.0-s dízelmotorral is választható. A sportosabb liftback 1.6-os benzinmotorral felszerelt. Utastere tágas, a kitűnő hangszigetelés elnyeli a külvilág zaját, – pihentető autózást kínál. Hatalmas csomagtere tovább bővíthető, a hátsó ülések lehajtásával praktikusan variálható. Igazi társa tulajdonosának: dinamikus és nagyon megbízható.
A gyár 3 év vagy 100 000 km garanciát vállal autóira.

A Német Autómúzeum és a Német Autóklub megbízhatósági listáinak élén
TÜV MEGBÍZHATÓ ADAC

TOYOTA CARINA E
Leveszi a lábáról.
KONTAKT DESIGN STUDIO

Dr Bozóky Mária dr

festő

II. Donáti u. 3

MKSz 1947

Bozóky Mária

1917 szept 9. Nagyvárad

(érettségi után)

Szőnyi

Bozóky Mária

ált. tanf.

Ferkpzomfoisk vk

1939-41. 147. l.

[illegible]

[illegible]dorat készségével sikerült berendeznünk.

Kiváló tisztelettel

Marosi Arnold
mur. igazgató –

mdk

Nemes Bozóki József szücsmester

1809-ben éltbe áll

Horváth Loltán: Egy Mezőváros Céhes Spara
Vagykorós 1943. 100. l

Bozáki Magda
/Csanádpalota/

1965-ben a rajzpedagógusok veszprémi művésztelepén töltött 3 hetet, itt a város házai, szük utcái ihlették meg. /repr/

Cerhát József: Háromheti termés: 300 kép
Rajztanitás 1965. V. 25.1.

M.D.K.

Bozóky Margit, grafikus

legelésző lovat ábrázoló vonalas tusvázlatát közli:

ALFÖLD, Debrecen, 1967.XVIII.évf. 7. sz. 47. old.

Bozóky Mária MDK

Kék budai dombok, tus

Őszi virágok, tus

Hüség, tus

Műcsarnok 1959 Képzőművésznök nemzetközi kiáll.

M.D.Gy

Bozóky Mária
grafikus

Kafka-illusztráció

Élet és Irodalom, 1966. január 29. 7. lap

M.D.K.

Bozóky Mária, grafikus

nádas körött csónakot
ábrázoló tollrajza látható:

ALFÖLD, Debrecen, 1966. XVII.évf. 3.sz. 96. old.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

Bozóky Mária

1960 AUG 20.

1021

MOLNÁR ZOLTÁN ÖT NOVELLÁJA:

SÁRGA, BARNA, FEKETE

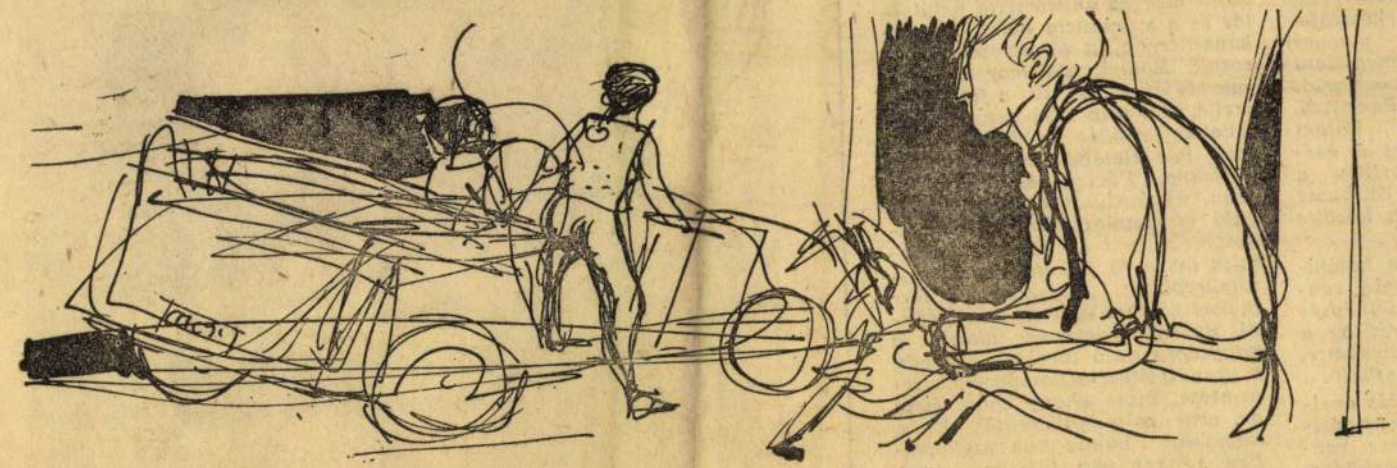

Bozóky Mária rajza a Fiú a kapuban című novellához

EMLÉKEZETE

yvást teremtő A művészt edeztem ma- szerkesztője- nde magyar megjelent pásztor-át Párizsból. — Bölöni erint — ese- kkoriban a c. Barbusse osan közölte

ndre halálá- lulóján ren- ar ünnepsé- átterét az a ja díszítette, is látható.

enállás éveit r megfigyel- attáns váz- győzködött mében. Ak- ettsége pél- volt a pári-

cához kötődött; az idős mester törhetetlen forradalmisága viszont már az antifasiszta helytállás és a szocialista építés korszakának irodalmi törekvéseivel párosult. Bölöni, aki már a Nyolcak idején is oda állt a fiatal Pór mellé, írja róla 1955-ben: „A történelmi fejlődés többször beleszólt Pór életébe és pályájába. Moszkva, Párizs, az emigráció után, új fordulat a hazai földre való visszatelepülése...” Művészetének igazi lényegét is ő foglalja össze és jellemzi talán legtömörebben: „Igyekezett a formákat szétbontani és szintétizálni, de művészetének alapja a nagyságra való törekvés maradt, a grandiozitás, a kompozíciók teremtése, mint ahogy egész élete az erre való felkészülés. Ez a képessége benne van arcképeiben s bent van tájaiban, amelyek mindig nagyvonalúak, összegezők, mindenféle aprólékosság és kicsinyesség nélkül: ez az

M.D.K.

Bozóky Márta
grafikus

Illusztráció.

Molnár Zoltán: A fiú a kapuban.
Élet és Irodalom / 1966. aug. 19 - 10 lap

1967. I. 14
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Bozóky Mária
Daily News
1021

Schmiedeeisenausstellung im Kunstgewerbemuseum

Gegenstände aus Schmiedeeisen sind ein besonderer Kunstzweig. Mit geschmiedetem Eisen kann verschiedenes ausgedrückt werden: Geschmacksinn, Baukultur, Formengestaltung, ja sogar auch das Gefühl für Sicherheit. Schlösser an Tür und Tor, Beschläge an Schränken und Kommoden, Lampen, Gitter, usw., in Eisen gegossen, geben oft Aufschluß über kulturellen Feinsinn. Und in früheren Zeiten waren auch die Gildeschilder aus Schmiedeeisen.

Die im Kunstgewerbemuseum eröffnete Ausstellung über Schmiedeeisen beweist, daß dieser Kunstzweig im wahrsten Sinne des Wortes zeitlos und international ist.

An einer Wand ein eiserner Armleuchter. Er stammt aus dem XVI. Jahrhundert und zierte einst das Haus der Königin Maria. Daneben Tiere, Werkzeuge, Figuren aus Schmiedeeisen; an einer kurzen Kette hängend oder an einem langen Arm befestigt — verschiedene Gildezeichen der Handwerker.

An einer anderen Stelle: wundervoll verzierte Schlüssel, Schlösser, Türklinken und Knöpfe, Beschläge, Feuerzangen aus dem XVI—XVII. Jahrhundert. Die fantastischen Formen der Gegenstände sind zeitlos, denn auch moderne Schmiedekünstler könnten keine besseren, ansprechenderen Formen ersinnen.

Ein Kerzenhalter aus dem XV. Jahrhundert steht auf drei Füßen und seine gothische Form ähnelt dem Surrealismus. In dem Ring der Türklopfer sitzen Affen, Drachen, Vögel, die Beschläge sind ein Fischkopf, ein Herz, eine Mandoline.

Die Geschwister Heinrich und Leonhard Fasola aus Würzburg errichteten in Eger um die Mitte des XVIII. Jahrhunderts eine Kunstschmiedewerkstätte. Ihre Arbeiten waren bald im ganzen Land bekannt und der Bischof von Eger bestellte bei ihnen das Schmiedeeisentor seines Palais. Gärten und Patrizierhäuser zeugen noch heute von der Kunst der beiden Schmiede. Das Eisen gewannen sie selbst in Ómassa, der Wiege der heutigen Eisenwerke von Diósgyör.

Und überall im ganzen Land finden wir schmiedeeiserne Tore, Fenstergitter, Lampen, Blumenbehälter und jeder Gegenstand ist kennzeichnend für seine Zeit: Zopfstil, Biedermeier, Sezession, usw.

Schmiedeeisenfiguren von Maria Bozóky auf der Ausstellung im Kunstgewerbemuseum

Die Lage

Scharfe Warnung an Gegner Maos — Armee kündigt

Peking/Hongkong, 13. Januar (Tanjug/DPA) — Die Renmin Ribao hat die Gegner Mao Tse-tungs aufgefordert, ihre Kampagne einzustellen, wenn sie nicht *„ins Verderben stürzen"* wollten. Ein am Freitag veröffentlichter Leitartikel richtet „an jene, die sich hartnäckig an den bürgerlich reaktionären Kurs klammern", folgende Warnung: „Haltet ein am Rand des Abgrundes, solange es noch eine Chance gibt, die Verbrechen vor der Partei und dem Volk durch künftiges gutes Benehmen zu sühnen! Wenn sie sich dem revolutionären Volk nicht ergeben, dass läßt sie ins Verderben stürzen". Der Leitartikel, der auch von der theoretischen Parteizeitung „Rote Fahne" nachgedruckt wurde, appeliert an Arbeiter, Bauern, Studenten, Intellektuelle und Funktionäre, den neuen Gegenangriff der „bürgerlich revolutionären Linie" vollständig zu zerschlagen und die Kulturrevolution zu Ende zu führen.

Mit einem Marsch durch die Hauptstraßen Pekings feierten am Freitag über tausend Soldatengruppen die Gründung eines Kulturrevolutionskomitees für die gesamte Armee. Einige der Gruppen, in denen auch Mädchen zu sehen waren, marschierten zum Klang von Trommeln und Gongs, während andere auf Lastwagen große Porträts von Mao Tse-tung und Plakate trugen.

Die Gründung dieses Komitees, die Donnerstag angekündigt worden war, wird von Beobachtern als wichtige Maßnahme der Maoisten betrachtet, die Armee noch fester in den Griff zu bekommen und sie noch intensiver in die Kulturrevolution einzuspannen. Die Armee hatte im vergangenen Jahr im Anfangsstadium der Kampagne eine führende

Bozóky Mária (?)

két rajzát, a budai várpalota déli részéről, mutatja be az alanti cikk szerzője.

„-bm-" jelzéssel: Ausstellung im Budaer Burgpalast" címmel

Neueste Nachrichten, Budapest, 1907. okt. 22. 6 l.

Bozóky Mária

két rajza: „A nagyszalontai csonka toronyról": és a „Petőfi által Arany János nak ajándékozott kavéfőzőről."

-bm- jelücikk: Treasures of the „Truncatea Tower."

Daily News, Budapest, 1907. nov. 12
6 l.

Bozóky Mária

két rajza szerepel: 1) Monochrome tonal sketch of „Calvary" by Master M-S (1506)" és „Angel from the predella of the Szmrecsányi high-altar (1480) az alanti cikkben

-ben-jelü cikk: Who was master M-S?

Hungarian Medieval Painting at Esztergom's Christian gallery

Daily News, Budapest, 1967. nov. 28 2 l.

Bozóry Mária, grafikus M.D.K.

---

viz felett sukanó fecskét ábrázoló tusrajzával illusztrálja cím nélkül hőrölt saját versét.

BUDAPEST, 1968. VI.évf. 5. sz. 46. old.

M.D.K.

Bozóky Mária, grafikus

cenzúrajára dönti a lap
külső borítóját

ALFÖLD, Debrecen. 1968. XIX.évf. 3. sz. ——— old.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

Bozóky Mária

1967 SZEP 30

1021

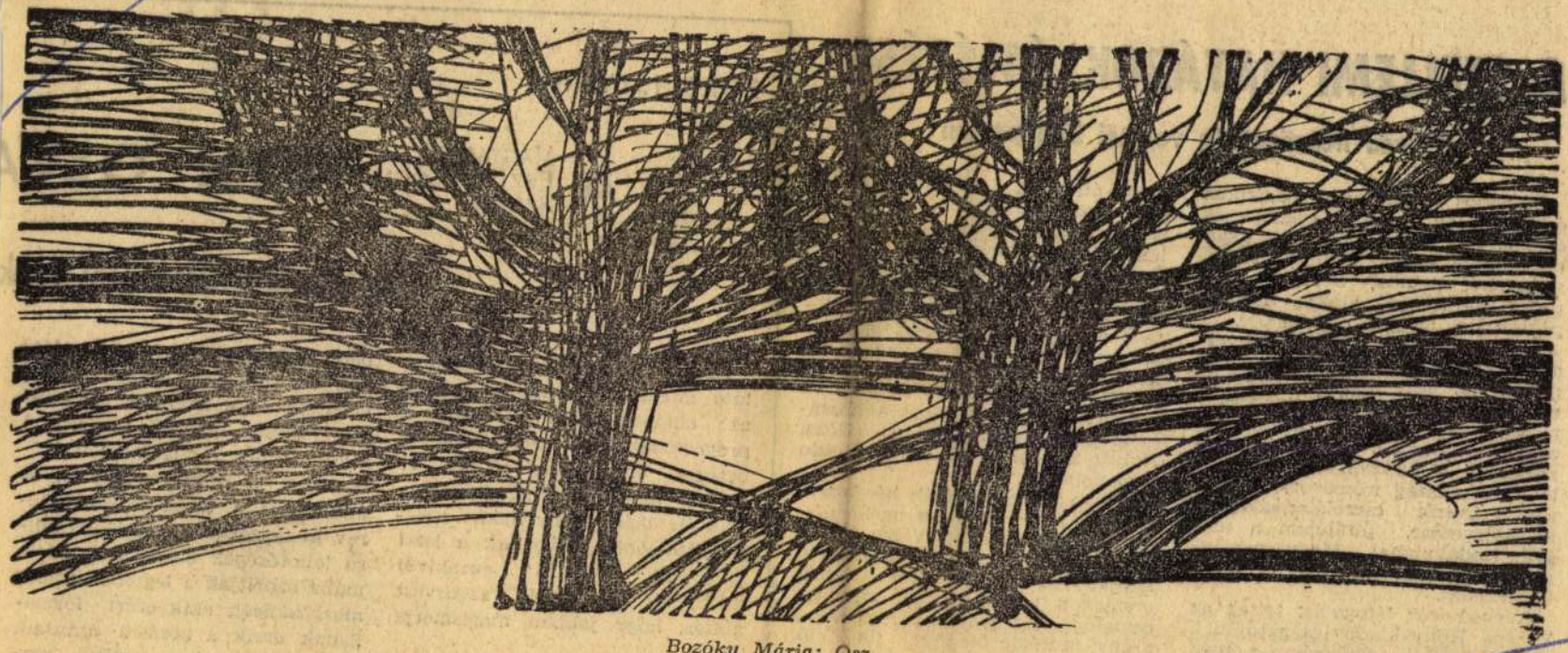

Bozóky Mária: Osz

Tímár György riportja: Túnódés romok felett (3-4. oldal) Látogatóban Molnár Gézánál (12. oldal)

A SZELLEMI HATÁROK ÁTLÉPÉSE

A svéd írószövetség vezetői Budapesten

Tíznapos látogatásra hazánkba érkezett *Jan Gehlin*, regény- és drámaíró, a Svéd Írók Szövetségének elnöke, és *Per Olaf Sundman*, regényíró, alelnök, a mai svéd próza kiemelkedő alakja, a svéd parasztpárt megyei képviselője.

Gehlin elnök a svéd írószövetség szocialista kapcsolatainak szorgalmazója. Járt már a Szovjetunióban és Romániában is. Sundman viszont most járt először szocialista országban. Útjuk célja elsősorban a kapcsolatok felvétele a két ország írószövetségei között, íróink cserelátogatásának megszervezése, általában a magyar irodalommal, Magyarországgal való minél alaposabb megismerkedés.

A svéd írók látogatást tettek az Európa Könyvkiadó igazgatójánál, aki a külföldi, elsősorban a svéd irodalom magyarországi kiadásának elveiről, gyakorlati módszereiről tájékoztatta őket. A Corvina Könyvkiadónál a magyar irodalom külföldi terjesztését célzó munkánkkal ismerkedtek meg.

tárok átlépése. A magyar és a svéd irodalomnak, bármily távol is fekszenek egymástól országaink, közös problémái is vannak. Ilyen probléma, hogy mindkét ország írói egy kis nép nyelvén írnak. A rövid bevezetés után először a vendégek kérdeztek, elsősorban a magyar irodalom jelenlegi és közelmúltbeli helyzetéről, problémáiról. A Veres Péter által felvázolt általános képet a hozzászóló Féja Géza, Hegedűs Géza, Hubay Miklós és Kamondi László egészítette ki.

Ezután a vendéglátók kérdeztek. Érdekes fényt vetett a nacionalizmus problémájára, Veres Péternek, a svéd népesedési gondokkal kapcsolatban feltett kérdése. Svédországban a két dolog szorosan összefügg. Az alacsony népesedési arány munkaerőhiányt idéz elő, ez pedig a külföldi munkások beáramlását. „Nem vagyok nacionalista" — mondta erről Gehlin elnök. — „Nem értek egyet azzal a jelszóval, hogy Svédország a svédeké. Svédország nyitva áll min-

EÖRSI ISTVÁN:

A MAGYAR PSZICHOLÓGIAI SZEMLE -BEN OLVA

Az alkoholisták naplót írnak

Az intapusztai betegfoglalkoztató intézetben naplót íratnak az alkoholistákkal. Ennek a programnak az a célja, hogy a betegek értelmesen töltsék el szabad idejüket, elgondolkodjanak életükön, és ily módon megközelíthetőbbé váljanak a lelki gyógyítás számára; ezenkívül adatokkal is segítik az orvost ahhoz, hogy jobban megismerje őket.

Dr. Süle Ferenc és dr. Süle Ferencné ismerteti és értékeli a naplókat; a közölt idézeteknek olvasmány értékük van, bánat

berek közérzetét, hogy nem látnak összefüggést egyéni cselekedeteik és a nagyobb közösségek (osztály, nemzet, emberiség) sorsa között. A társadalmi rétegződés, a munkamegosztás, és általában: a többé-kevésbé merev kényszerként jelentkező külső lehetőségek eleve szűk formába szorítják a legtöbb ember mozgáskörét, akik ezért formálisnak érzik a közélet aktusait. Minden egészséges ösztönű ember fellázad ez ellen. „Sors, nyiss nekem tért, hadd tehessek Az emberiségért valamit" — kiáltott Petőfi két évvel a sza-

kitörése előtt; hő

Bozóky Mária

grafikus 2 képet közöl a nyírbátori templomok homlokzatáról.

– bm –: "Nyírbátor Gálik im Nyírség" című cikk.

Neueste Nachrichten, Budapest, 1967.

IX. 15 2 l

Bozóky Lásic

Illustrációt I–III. tus, 40 × 70 cm
Illustrációt IV–VI. " 40 × 70 "
Illustrációt VII–IX. " 70 × 40 "

Budapest Műcsarnok kiállítása 1957
Kat. nem. Kisdéginé Kisimi Irén,

14

1021

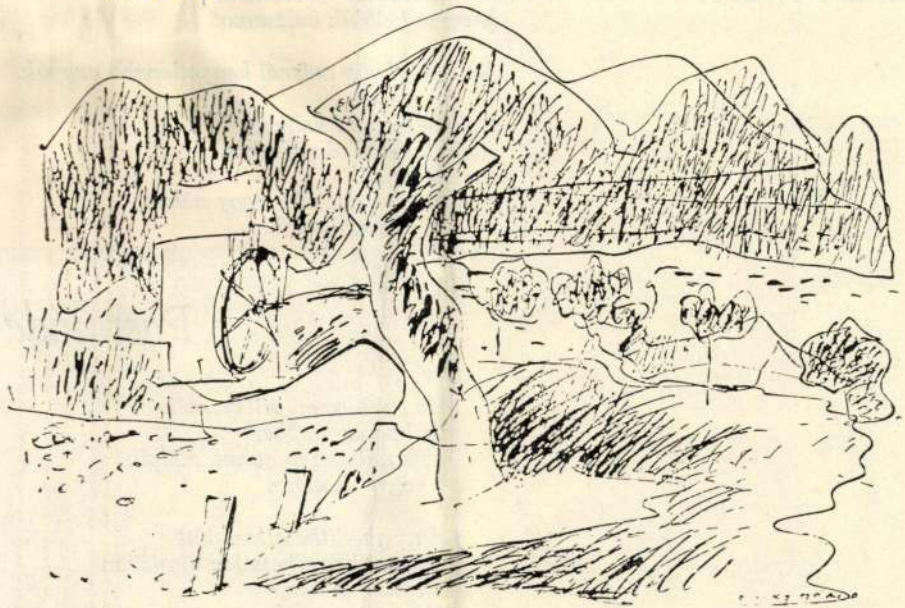

Bozóky Mária rajza

Bozóky Mária

köves utcáiba;
szemlesütő riszálkodások ott:
„Ide lássatok, utóvégre
vagyok ám én is valaki!"

A törvényt m
így nem jegyz
Intelmeid – a
hacsak magad
keversz belől

Ne hidd, hog

Néha a hango
forró leheted
tömött hajad.
Hitesd el: ma
s majd megsz

ALFÖLD
1969
2
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Postaláda

Ha egyformán pillantanék
multba és jövőbe,
nem tudnám biztosan, melyik
a hátra, az előre.

A meghódíthatatlan előtt
a Nincs berughatatlan ajtajában
sorsomnak latra
ülök

Bozóky Mária M.D.K.

Tó és sinek, tus,

Csónakok, tus.

Vár-részlet, lavirozott tus.

műve az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán,

vásárlás a MNG számára

Tájékoztató az ÁLL. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán A MNG anyagának vásárlásai 4.l.

M.D.K

Bozóky Mária
grafikus

Chloe

Élet és Irodalom, 1968. június 29. - 2 lap

M.D.K.

Bozóky Mária
grafikus

„Ablak"

Élet és Irodalom, 1968. március 2. – 7 lap

M.D.K.

Bozóky Máriy
Virágok, tus,akvarell,

Akti a ló visz, tus.

müve az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán,

vásárlás a MNG számára

Tájékoztató az ÁLL. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán A MNG anyagának vásárlásai 4.1.

Bozóky Mária

kiállított grafikái:

Illusztrációk I–III., tus, 40×70 cm
Illusztrációk IV–VI., –"– , –"–
Illusztrációk VII–IX. tus, 70×40 cm

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitásai 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

14.l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1963 JUN 29

Bozóky Mária
1021

Bozóky Mária: Chloe

2

Bém

körülmények közé juttathassuk, keresnünk kellene a módját, hogy más esetekben hol, mikor és hogyan találhatnánk jobbnak ígérkező megoldást.

Egyelőre az a helyzet: több az elhelyezésre váró gyerek, mint ahányat a meglevő intézetek befogadhatnak. Itt-ott már-már riasztó a zsúfoltság. Holott ha nem ragaszkodnánk elavult elvekhez, ezen igen gyorsan segíthetnénk.

Galgóczi Erzsébet emlegetett egyik riportjában — alig néhány hónapja — egy nyolcgyereke győri családot. Az anya hosszas betegeskedés után meghalt, de apjuk is, nagyanyjuk is ragaszkodott a gyerekekhez, úgy kellett rábeszélni őket, hogy engedjék elvinni a szerencsétleneket. Az egy keresetből ugyanis — a közepesnél alacsonyabb munkásbérből — szánalmas szegénységben éltek, földre szórt szalmán háltak, rosszul táplálkoztak. Ezért aztán — csupa jóindulatból — szétdobták őket, kit erre kit arra, intézetekbe.

Feleségem elsírta magát, mikor elolvastam neki a riportot. Alig bírt lecsillapodni. De hideg ésszel is nehezen érthető: miért jobb az államnak, ha a nyolc gyerek ezután havi tíz-tizenkétezer forintjába kerül, mikor havi kétezer forint állandó szociális segély elég lett volna, hogy a családot ne kelljen mesterségesen felbomlasztani, a tagjai között szövődött egészséges érzelmi szálakat erővel szétszaggatni?

Külön megkérdeztem Erzsit, azóta is elmondta: jóravaló embernek ismerte meg az apát és a nagyanyát. Nem tőlük kellett a gyerekeket megvédeni. Csak a nélkülözéstől.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

1963 JUN 30

MAGYAR NEMZET

Bozóky Mária

1021

Bozóky Mária illusztrációja Hardy A weydoni asszonyvásár című művéhez, amely az Európa Könyvkiadónál jelenik meg

Tőség!

alapította a Tornyai Társaságot.

És mi lesz 1969-ben? Vajon eszébe jut-e Hódmezővásárhelynek a Kerepesi temető 4/48-as sírtáblájának az első sorában a 22. számú jeltelen sírdomb?

Móra Gábor

égyezer forintja

tatták és többórás kultúrműsorral — amelyben szinte valamennyi tanuló szerepelt — zárták akcióprogramjukat. Négyezer forintot fizettek be a Szolidaritási Bizottság csekkjén Vietnam javára — az imperializmus ellen dicsőségesen harcoló Vietnam népe megsegítésére. Csak egyet reménylek: ez a viszonylag csekély összeg is kifejezi, hogy az iskola valamennyi tanulója és tanára hozzá *akart* járulni a VDK harci sikereihez!

Hazafias Népfront Városi Bizottsága, Pápa

ra nyáron

ban miért van minden zárva 10, vagy 11 órakor? Nem mindenki akar az Africana Night Clubba menni. Csak nyári estén egy teraszon ülni, akár éjfélig, és hideg italokat vagy kávét, esetleg mozi után egy szendvicset vagy virslit akar fogyasztani.

Nagyon hiányzik a Dunakert a Duna-partról, a Kedves eszpresszó a Váci utcából, de tudjuk, hogy ezek helyett

pasztalják, hogy az új, modern, ragyogó tisztán tartott önkiszolgáló boltban nem mindig törődnek a vevők egészségének védelmével. Ugyanaz az eladó adja ugyanis a kenyeret, péksüteményt, felvágottat, sajtot, aki a citromot méri. Egyik percben a mosatlan gyümölcsöt fogja meg, a másikban a kiflit, vagy a húst.

Minthogy nem lehet az eladótól azt kívánni, hogy a két árucikk kiszolgálása között kezet mosson — hiszen akkor egyebet sem tenne egész nap —, az lenne a helyes megoldás, ha olyan eladóra bíznák a citromárusítást, aki csak csomagolt élelmiszert vesz a kezébe.

Bízunk benne, hogy az illetékesek a legrövidebb időn belül átszervezik a kiszolgálásnak az egészségre ártalmas módját.

A környék lakói

*

Az Élelmiszerkereskedelmi Iroda válasza:

A XIII. kerület, Pannónia u. 60—64. sz. alatt levő üzlettel kapcsolatos észrevételt intézkedés végett megküldtük a bolt üzemeltetését végző XIII. kerületi Közért Élelmiszerértékesítő V.-nak.

A magunk részéről sem értünk egyet az olyan kiszolgálási módszerrel, ahol a földes és különböző szennyezettségű élelmiszereket a közvetlen fogyasztásra kerülő élelmiszerekkel együtt hozzák forgalomba. Súlyosabb a helyzet akkor, ha ez árucikkek eladását ugyanaz a személy végzi. Sajnos, magunk és vállalataink intézkedéseinek ellenére előfordulnak olyan

MDK

Bozóky Mária

Gyárudvaron, tus

Dolgozó emberek között képzőm. kiáll.

Ernst Mus. 1968. jan.

Boróky Mária

Kér budai dombot, tus, 28×38
Öni virágot, tus, 26×19
Hüség, tus, 34×24

Képrőművénnőr nemzetről.
Kiállítása. 1960. Bp.

Bozóky Mária

Rajz (repr.)

Nagyvető-almanach 1965/3. 208. l.

Bozóky Mária

Rajz (repr.)

Mapvető-almanach 1965/1. 416.l.

Bozóky Mária

Rajz (repr.)

Magvető-almanach 1965/2. 170. l.

Bozóky Mária

két rajzreprodukcióját közli az alanti cikk: Petróczi Kata Lidonia arcképét, valamint Zrínyi Miklós költő egy művének címlapját.

Jelnélküli cikk: Hungary Poetry in the 17th century. An exhibition in the Petőfi muzeum. Daily News, Budapest, 1968. II. 27.

61

Bozóky Mária
grafikus

M.D.K.

„Udvar"

Élet és Irodalom, 1964. febr. 4 – 6 oldal

Bozóky Mária M.D.K.

Illusztráció Babits: Jónás könyvé-hez

Hanglemeztasak -terv Debussy : Három prelud

P.G.: Bozóky Mária grafikai kiállitása

Magyar Nemzet 1966. május 25. 4.1.

. . .

Bozóky Mária M.D.K.

Illusztráció Vidor Miklós: Ellógott délelött c. irásához, repr.

Magyar Nemzet 1966. junius 26. 12. 1.

Boszky Mária

Illusztráció Vidor Miklós: Milóczott dolgokat c.
irásához, repr.

26. 12. 1.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ALFÖLD

Bozóky Mária
1960 3

1021

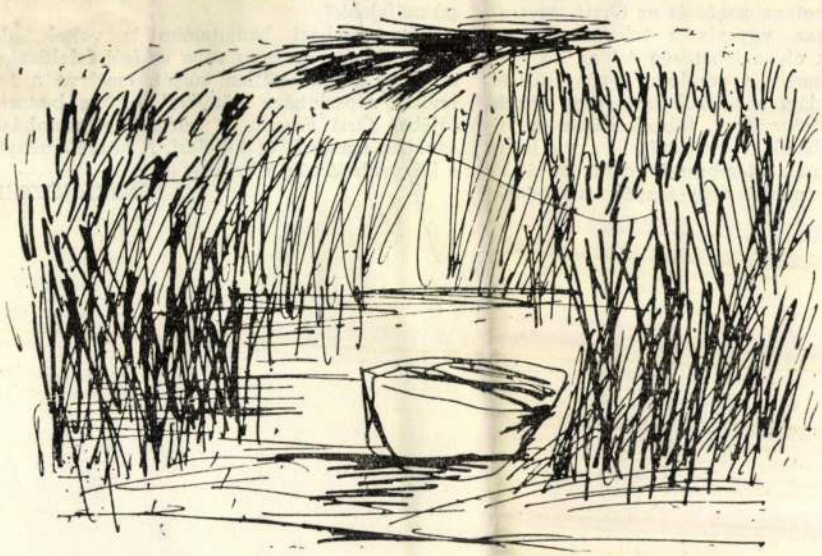

Bozóky Mária rajza

„Visszakényszeríti az írót a gondolatnak, hogy pedig a szóban megfogalmazott gondolathoz." Így önmagában persze, bármilyen szimpatikus és igényes megfogalmazás is az Örsié, egyszerűen nem igaz, ugyanis a televízió képernyőjén is sok olyan lehetőség áll az író rendelkezésére, amely a gondolat érvényesülését szolgálja. Például a képi hatás. Hogy ennek milyen jelentősége lehet, többek között az Iljics Iván halálának fényképezése, vagy a nemrégen bemutatott Rembrandt című tv-játékban a festő művei fény-árnyék hatásainak

rombolo is, de
nak, hogy a tv-
gú műfajnak?
„Azóta színházi
egyiknél sem ér
nek azt a mérh
levízió népszính
tőjében Örsi Fe
azonban nemcsak őt kötelezi. A közvéleményt, a könyvkiadást és a kritikát is.

BÉNYEI JÓZSEF

Boróhy Mária
Grafikus

M.D.Y

„Ön"

Élet és Irodalom, 1967. szept. 30 - 1 lap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bozóky Mária

ALFÖLD

1967 JÚL

1021

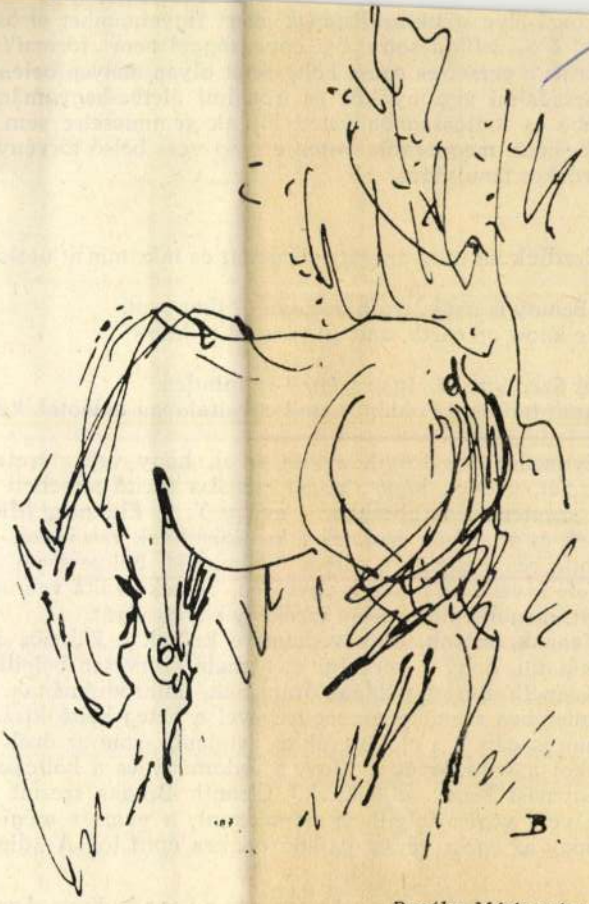

Bozóky Mária rajza

szóval élve *strukturalistának*, mert figyelmünket
belső összefüggéseire, bár éppenséggel nem „forr
Keats e versét és egész költészetét olyan mélyen b
társadalmi viszonyokba és irodalmi életbe-hagyc
tébe és fontosságába vetett hitünk semmiesetre
térőként, megnézzük, vajon e szép vers belső tör
érdekes tanulságot.

Kezdjük mi is az annyit emlegetett és inkriminált utolsó két sorral:

„Beauty is truth, truth beauty," – that is all
Ye know on earth, and all ye need to know.

(A Szép igaz, az Igaz szép, – ez minden
Amit tudtok a Földön, s amit egyáltalában tudnotok kell.)

Évtizedek óta folyik a vita arról, hogy vajon érett gyümölcsként, a vers minden erejét, nedvét, képét, színét magába sűrítő mesebeli almaként pottyan a vers végén e szentencia az ölünkbe, – avagy T. S. Eliotnak, Middleton Murry-nak, Allen Tatenek és általában azoknak a kritikusoknak van igaza, akik szerint Keats utólag akasztotta reá a versre e súlyos (és banális) bölcsességet, és, sajnos, súlyos csorbát ejtett vele a vers zárt, kerek egységén, összekuszálta vele a vers gondosan szőtt harmóniáját, megbillentette szép, érzékeny egyensúlyát.
Vannak, mások, akik védelmére kelnek e különös befejezésnek, és igyekeznek kimutatni, hogy a versvégi szentencia szervesen beleilleszkedik a költemény egészébe. Kenneth Burke például drámának, mikrodrámának, stratagémának tartja e verset, amelyben s amelynek segítségével a beteg költő kiszakad önnön lázas, hektikás nyomorúságából, s előbb csak az értelem, aztán az örök ideák hűvös világába lebeg föl, ahol a valóság és a vágy, a tudomány és a költészet, az Igaz és a Szép már nem egymást kizáró ellentétek.* Cleanth Brooks szerint pedig azzal készíti elő a költő a vers végén felvillanó paradoxont, a néma s mégis megszólaló váza paradoxonát, hogy az egész verset paradoxonokra építi föl. A „dinamikus cselekvést sugárzó moz-

* Kenneth Burke: Symbolic Action in a Poem by Keats. Accent, Autumn, 1943.

Boróky hária

Rajz szepró!

Kartács 1965 VII n. 1043 old.

M.D.K.

Boróry Mária, grafikus

egyik debreceni Medgyessy-
szobrot ábrázoló cenzurszegrát
körli a lap, a hátulsó borító kül-
só oldalán

ALFÖLD, Debrecen. 1968.XIX.évf. 2 sz. – old.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bozóky Mária

ÉLET ÉS IRODALOM

1967 MÁJ 13

1021

...arcában, nem volt többé egyetlen nyugodt perce, mert ...zeknek gyakorlatuk volt az emberpusztításban és lerázha...atlanok voltak. Igy élt, szüntelenül hajszolt vadként örök ...menekülésben, ha ugyan életnek nevezhető ez — ámbár

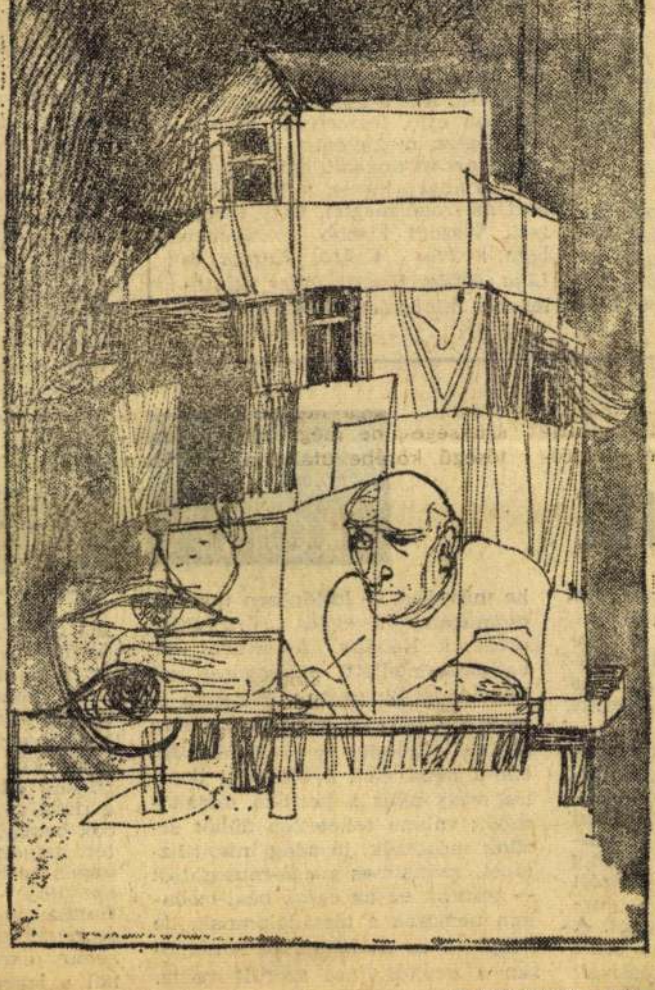

Bozóky Mária rajza

színpadi kórus-rebösíti szötisszerűséi jobbatlytalanítja mögötte a ge. Ismétnösen bánnagy leheg, mint a sségeiben; gyetlen isntős este"

vésbé kiőségek jenűleg ez az a darabot nelyest Lu-

színésznő s a darab egyaránt kárát látja. Sem szögletes-darabos mozgása, sem a szíszegő hangokat hibásan ejtő, leszorított hangja, sem egész megjelenése nem sugallja azt az angyalt, aki mindenkit azonnal levesz a lábáról, s akit az írónő megírt, vagy elképzelt. Viszont kisebb szerepében igen kedves *Csűrös Karola* és *Lőte Attila*, *Huszti Péter* színtelenebb, mint várni lehetett volna.

Gyakrai
nia. Ma n
lenléte va
ben a mű
E két cse
nünk kell
jában. Me
zisú iróniá
chyna tuc
emelkedet
je semmiv
rejtélyeke
Szigorúan
még inkáb
döbbentő.
nyilvánvalé
rít, hogy
legalábbis
az iróniáró

MIBE

KÖNYV

átlanság épp
tiltakozásnak.
akáll, a ko-
sarú; látvá-
rmeteg, de a
ívül őszinte

iszont e til-
ánya. A beat-
net mindnyá-
feladták azt
miségi maga-
ágban mindig
nyek között
ni. Ők egy-
a világot. A
: „az őrült
yali beatnik"
t, lebegő lét-
zer- és alko-

ha műveiket — különösen így, egy csomóban — vegyes érzésekkel olvassuk Néhány felkavaró önvallomás mellett túlságosan sok bennük az önismétlés. Fárasztó és öncélú a burzsoá-pukkasztó durva szavak áradása — származzanak bár a nemi élet, a biológiai bomlás, vagy akár a politika témaköréből; valami tehetetlen dühöt érzünk mögöttük, jó adag infantilizmust, szánalmas maga-mutogatást — mintha ez az egész beat-irodalom nemcsak a társadalomnak, de magának az irodalomnak is alaposan a perifériájára szorult volna. „Gyufaskatulyába zárt világmindenség, két bolha z őrizője" —

Egy téb
masz a fas
hősi tettek
a saját sze
ved. Elpárá
kis vasútáll
férfifölényé
tehát a hiv
sorra döntö
seit az állor
mellékesen
lődik. Föl k
gorúan eller
a fiúra vár,
cox betege.
tett helyett
éppen az ell
szekötője —
fiatalasszony
szerelmi gon
semmi akadá
nat a levegői

Mi ez?

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Bozóky Mária
KÖNYVTERJESZTŐ
1966 JUL

1021

Bozóky Mária grafikai kiállítása a Gondolat Könyvesboltban

Illusztráció Kármán József Fanni hagyományai című művéhez

A Váci utcai *Gondolat Könyvesbolt* május havi stúdiókiállításán *Bozóky Mária* grafikáit láthattuk. Illusztrációi, hanglemezborítói színesek, szellemesek, nagy kultúrára, biztos ízlésre vallanak.

A művésznő *Szőnyi István* növendékeként a Képzőművészeti Főiskolán végzett. Küzdelmes sors jutott osztályrészéül, melynek csapásai sajátos ízűvé érlelték művészetét. Könyvillusztrációkkal, majd könyvborítókkal 1953 óta foglalkozik. Törékeny formái, az akvarell színek áttetsző, finom tónusai festői jellegűvé teszik borítóit, friss hangú rögtönzéseit, melyek az irodalmi mű olvasásakor keltett első impresszióját rögzítik.

Spontán érzésekkel teli lírai kompozíciói először a posztimpreszionista stíluskörbe kapcsolódtak, hangja később a Szépirodalmi, Európa, Móra, Magvető, a Helikon, a Corvina, Táncsics és Gondolat kiadó számára készült könyvillusztrációkon és borítókon egyénivé ércesedett, elvonatkoztatottabb lett.

Színkezelésében él ma is a tájképfestés öröksége, munkáira különösen a kék színek tónusgazdagsága jellemző. Fő ihletője a víz; a végtelen tenger hullámzása sokat foglalkoztatja. Legszuggesztívabb illlsztrációjához, *Babits Jónás könyvéhez* készített, néhány lendületes, sommázó vonalba sűrített kompozícióján is ez az élmény tartotta hatalmában, de a tajtékos víz ihlette *Debussy* Három prelüd című kompozíciójának hanglemeztasakján ábrázolt Sellőit is. Legújabb borítói dekoratív szemléletet mutatnak, az ellentétes színek folthatására épülnek.

P. Brestyánszky Ilona

***** KALEID

Nagy sikerrel zárult az idei ünnepi könyvhét egyik Váci utcai színfoltja, a KÖNYV ÉS OTTHON kiállítás. A Csók István Galériában naponta mintegy ezer látogató tekintette meg a modern bútor, a könyv, a képző- és iparművészeti alkotások egységét reprezentáló bemutatót. A Budapesten csak rövid ideig nyitva tartott kiállítást, a nagy sikerre való tekintettel a Képcsarnok Vállalat a Könyvkiadók és Terjesztők Tájékoztató Központjával közös rendezésben az Ünnepi Játékok ideje alatt Szegeden mutatja be KÖNYV, MŰVÉSZET, OTTHON címmel.

●

●

Az utóbbi időben több tekintélyes nyugatnémet kiadó mutat élénk érdeklődést a modern jugoszláv irodalom iránt. A frankfurti Suhrkamp Verlag Andric, Krleza, Davico regényeket jelentetett meg, és most készül Slavko Kolar humoreszkjeinek kiadására is.

●

Graham Greene, akinek legújabb regénye (A komédiások) egyszerre jelent meg Londonban és Párizsban elhatározta, hogy Franciaországban telepedik le. „Egy magamfajta embernek sok-sok oka van arra, hogy »valahol máshol« telepedjék le" — jelentette ki az eddig Londonban élő neves író.

●

A „Radius" — a nyugatnémet evangélikus akadémikusok folyóirata a következő könyvet ajánlja olvasóinak: „Túlvilági életünk — három szemtanú

Nagy visszhangot keltett a nyugati sajtóban az a nyilatkozat, amelyet a Gruppe 47 amerikai konferenciája alkalmából Peter Weiss, a Marat- és az Auschwitz-dráma világhírű szerzője adott a New York Timesnak a vietnami háborúról. A princetoni egyetemen rendezett háborúellenes tüntető gyűlésen egyébként a csoport tagjai közül Hans Magnus Enzensberger és Reinhard Lettau is részt vett.

●

Frans Masereel legújabb metszetsorozatának címe Couples (Szerelmespárok). A negyvenkét fametszetből álló sorozat a gyermeki szerelem ébredésétől egészen az öreg házaspárokig kíséri végig a férfi és nő kapcsolatát, anélkül, hogy a művész egyéb metszetsorozataihoz hasonlóan történet kerekednék ki a lapokból.

●

A párizsi Gallimard kiadó Világköltészet címmel sorozat indítására készül. A sorozat első két kötete, az idén Nemzetközi Lenin-díjjal kitüntetett Miguel Ángel Asturias és Hans Magnus Enzensberger verseiből ad válogatást.

●

Marcello Venturi, a nálunk is jól ismert kiváló olasz elbeszélő, legújabb könyve a szerző 1945. és 1965. között írt legjobb novelláit tartalmazza. A baloldali kritika szerint az írások nagy művészi erővel

A könyv tájékoztat

Bagdy Dániel budapesti és Érsek László gyöngyösi olvasónknak üzenjük:

Levelüket továbbítottuk a Móra Könyvkiadó, illetve az Akadémiai Kiadóhoz. Kérdéseikre a kiadóktól kapnak hamarosan választ.

Újdonságként jelzett, de nem kapható könyvek iránt több olvasónk érdeklődött (Megyes J., Kecskemét; Lux L., Budapest; Mariska P., Vác).

Szerkesztőségünkben, sajnos, kevesen vagyunk ahhoz, hogy a hazai könyv

Bozóky Mária

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 MÁJ 1.4.

ESTI HÍRLAP

1021

☐ *A GONDOLAT Könyvesboltban, a Váci utcában rendszeresen rendeznek kamarakiállítások grafikusművészek munkáiból. Ezúttal Bozóky Máriát mutatja be a ma délben nyíló kiállítás.*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1966 MÁJ 25.

Bozóky Mária grafikai kiállítása

A *Váci utcai Gondolat könyvesbolt* kamarakiállításai, ezek a szerény, de friss hangú tárlatok a magyar grafika egyik legfontosabb és legtermékenyebb oldalát mutatják be, a könyvillusztrációkat. Ez alkalommal *Bozóky* Mária grafikái láthatók a könyvesbolt falain, ezek is illusztrációk, hanglemezborító-tervek, színes, friss hangú rögtönzések.

Bozóky Mária törékeny karcsúságú formákkal, a tus vagy az akvarellszínek áttetsző fátylaival dolgozó művész. A papír fehérsége ragyog át valamennyi lapján, s a kis méretek, a mértéktartó kompozíciók mindig érvényesülni hagyják a felhasznált anyag szépségét, közvetlenségét. Egyes munkáin a tust laza foltokban szétfolyni hagyja, másutt ametisztkéket vegyít a szürkékbe-feketékbe. Ez a technika és a belőle születő párás, levegős tónushatás a tájképfestés örökségeként él Bozóky tusrajzain is, és grafikáit szinte festői hatásúvá teszi. Valóban, az egyes illusztrációk is a víz, a levegő, és a benne hullámzó formák szeretetéről vallanak. Babits *Jónás könyve* talán a legsikerültebb közülük, itt bőven volt alkalma a művésznőnek fodrozódó hullámokat, tajtékos vizet, derűs atmoszférát és a napsütés fátylába burkolódzó prófétaalakot teremtenie. A művekhez közeledő impresszionista hangulatosság a hanglemeztasakként tervezett Debussy: *Három prelüd*-ön, e kompozíció sellőfiguráin a legkarakteresebb.

P. G.

A csoportvezető tájékoztatta a részvevőket a minisztérium terveiről és intézkedéseiről a dolgozók középiskoláival kapcsolatban. Elkészültek a gimnáziumok tantervi irányelvei, a tantervek és a tankönyvek pedig a következő években jelennek majd meg. Az új irányelvek szorosabb kapcsolatot biztosítanak az élettel, és jobban hasznosítják a munkában szerzett tapasztalatokat. A tankönyveknél olyan szerkezetet igyekeznek kialakítani, amely elsősorban az egyéni tanulást segíti. Ezentúl az idegen nyelvek tanítása nem kötelező sem az esti, sem a levelező tagozaton. A dolgozók középiskoláinak új vonása lesz a nappali tagozaton már bevezetett Világnézetünk alapjai című tantárgy a IV. osztályban. Bevezetik az esztétikai ismeretek oktatását is.

Végül közölték, hogy a felnőtt hallgatók a jövőben a dolgozók gimnáziumának tananyagából *egyéni úton is felkészülhetnek* az osztályvizsgákra. Ez lehetővé teszi például azt, hogy a hallgató — függetlenül az iskolába járástól — két év alatt eljuthasson az érettségiig.

Akadémiai küldöttség utazott Mongóliába

Kedden elutazott Ulan-Ba-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

Bozóky Mária

1961 FEB 4

1021

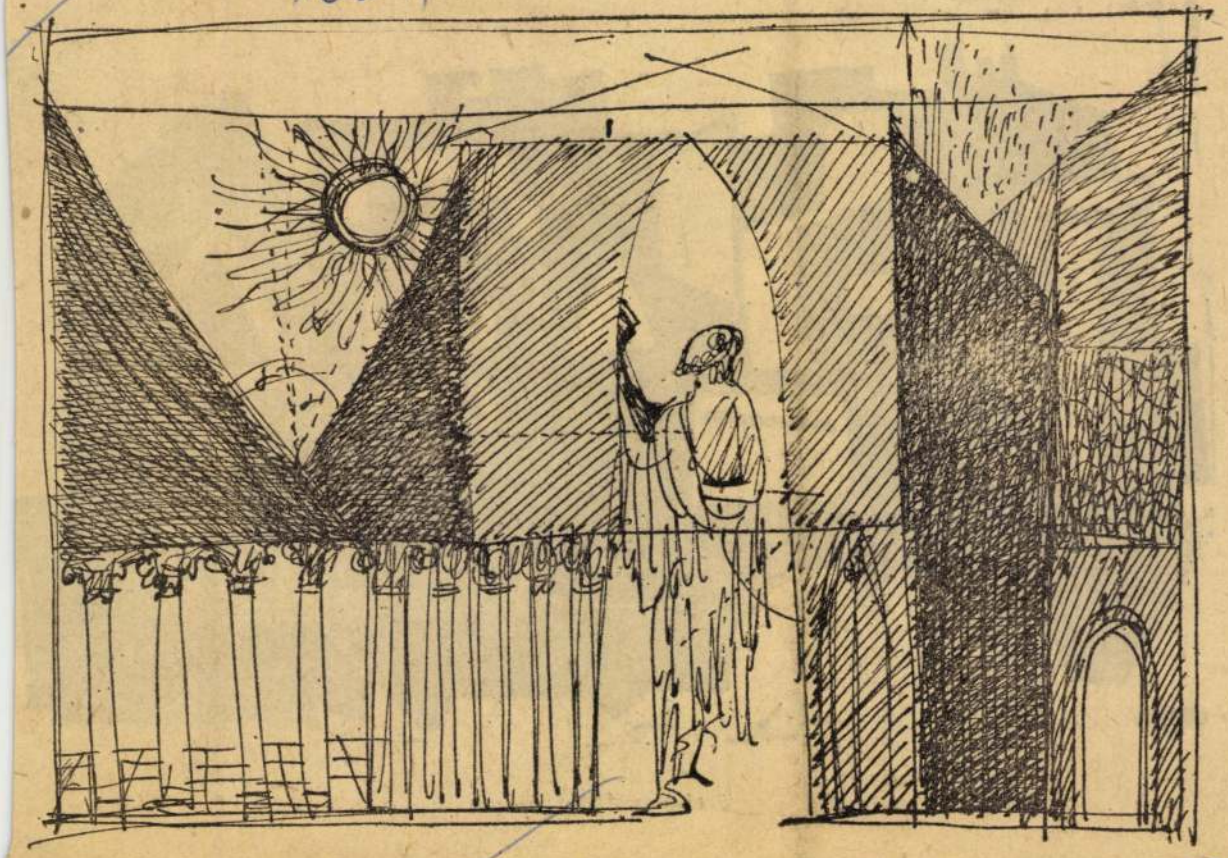

Bozóky Mária: Udvar

Szabados Árpád: Házak

BRÁDY ZOLTÁN RIPORTJA:

Bozóky Mária MDK

Ősz /2 db/, tus

Piac, Mező I-II. tus

Mücsarnok 1958 Magy. Képzőművésznők Kiáll.

Bozóky Mária

Illusztrációk I-IX., tus

Műcsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Bozóky Mária

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1970 FEB 28

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1021

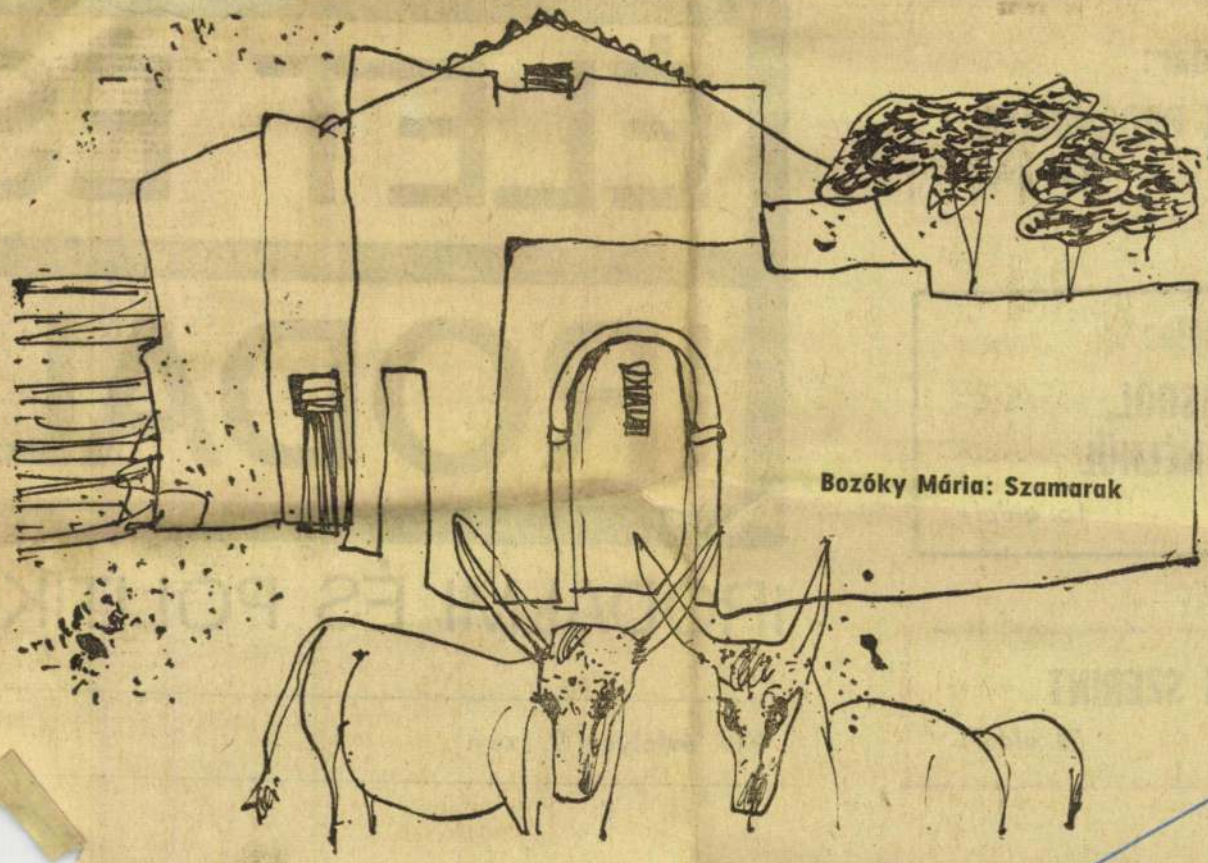

Bozóky Mária: Szamarak

Aladár:
VEK PROGNÓZISA
(3. oldal)

Béla:
TÁSRÓL,
S NÉLKÜL
(5. oldal)

NK SZERINT
(9. oldal)

ÉLET ÉS
IRODALO

IRODALMI ÉS POLITIKA

XIV. évfolyam 9. szám

Bozóky Mária

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1990 MÁJ 30

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1021

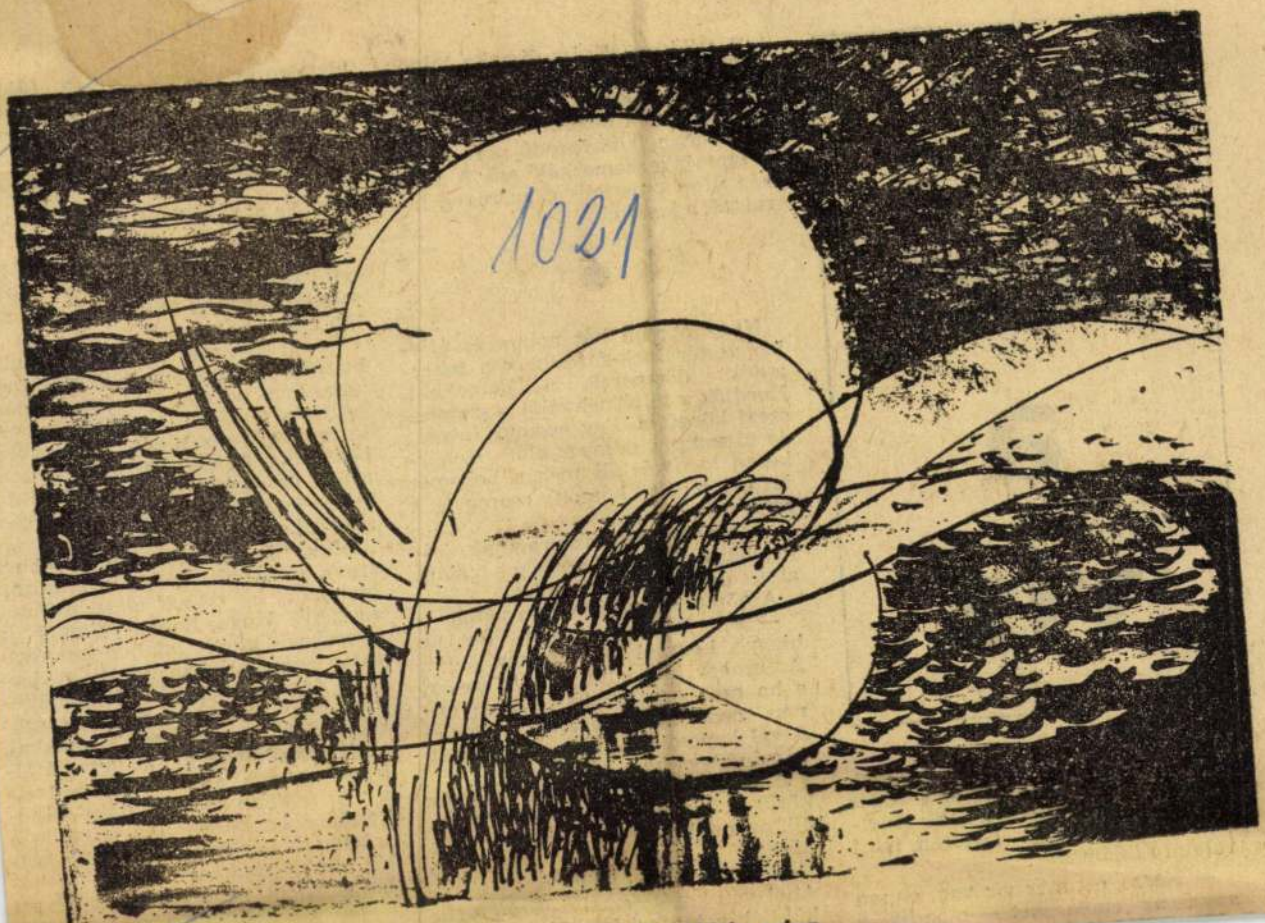

Bozóky Mária rajza

CSONTOS GÁBOR
RIPORTJA:

Jön a víz

A vonatból jól látni a helikoptert. Egészen alacsonyan húz el a vonat fölött, aztán egy picit feljebb emelkedik, majd lecsap sietősen, mint valami rablómadár.

— Nézze, ott már víz van, onnan szedi az embereket — mondja a

tott csikkbe. Egész éjs
voltak valahol a gáton, s
alvás nélkül kell újabb veszélyeztetett szakaszra menniük. Meglódul a kocsisor, a felkavarodó port lassan lenyomja a szemerkélő eső. A nyálkás úton csuszkálva, surrogva gurulnak a kerekek.

●

Nagydoboson két napon és éjjelen át térülnek-fordulnak a teherautók, dömperek a homokkal. Hordják a töltésnekvalót a szamosszegi körgátra. Egy asszony integet az úttesten a dömper előtt. Nehézkesen lassít és áll meg a behemót jármű, oldalt homok csorog le a raktérről.

— Mondja meg az uramnak, jöjjön haza aludni. Nem lehet megint alvás nélkül, rossz a szíve.

A dömperes megvonja a vállát:

— Én megmondhatom. De ne higgye, hogy el lehet onnan jönni. Az ember lába alatt szökik az ár, s ha csak egy valaki is eljön onnan, medret váj magának a víz. — Azzal kapcsol és megy. Az asszony némán megy be a házba.

Alkonyattájt a tanácstitkár jár körül a faluban. Itt is, ott is megáll, azonnal négy-öt asszony gyűlik köré:

— Ember kell még a töltésre. Ahol van kezét emelni bíró férfi, küldjék a tanácsháza elé.

leszólni. De ahogy egyre keservesebb a vékonyarcú asszony zokogása, az öregasszony az ágyból rászól:

— Ne sírj, hallod? Nem lesz jobb attól.

A sovány asszony sír mégis, kicsit eszelősen néz maga körül, mintha hirtelen felvetné a víz, aztán kitör:

— Így szoktam én is elsimítani a homokot. Nézze, épp ilyen volt még hajnalban, amikor a lámpát meggyújtottam. Csak az ajtó előtt rontotta meg a víz, ahogy a küszöbről beszökött. Aztán megbillentette az ajtót is, egyből odalett a minta. Pedig ilyen volt, épp ilyen szépen megcsíkoztam...

Mind hallgatnak, nincs ehhez szava senkinek. Nézik a csíkozott homokot a talpuk alatt, a beteg asszony lánya, ahogy kimegy a gyereknek almát adni, olyan óvatosan emeli a lábát, mintha tojásokon járna. Látnivaló mindenüvön, hogy örökre szemükbe rögződött a kép a csíkozott homokkal, amit szétzilált az ár; az ágy alá állított csizma, amint meglódította a víz, fellökte egymás után mindkettőt, s bugyborékolva folyt be a szárukon; felrémlett előttük a kotlós, amint ijedten rebbent fel bóbiskolásából, s próbálta szárazra görgetni a szalmában a tojásokat, de aztán csak felugrott a kosár szé-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1963 APR 3
ALFÖLD

1021

Bozóky Mária

Bozóky Mária rajza

2.

JÖNNEK

furulyásaid,
citerásaid
meg az énekesek . . .
Jönnek az aratók,
a lagzisok, a mulatók.
Velük megyek,
hímezett ünneplõiken
barázdák barna csíkja,
kalászfejek,
villámlás,
hold, csillag bont kék eget . . .
Így járnak a mezõkön
még ott is ékesen,
így ülik a vígságot,
szunnyadnak édesen
és látnak fényes álmot . . .
Ók hordozzák örök tüzed,
s hóróik tánc-dallamán
te vagy élõ koszorú-díszük,
köves táj, szülõhazám!

[redacted]

Lám, ez a mezõm,
utam,
városom a hegy peremén! . . .
A barázdákból kikeltek
a magok.
Valamennyi bennem ragyog
elbódítón,
hódítón,
nyugalmasan.
Most hallgatok . . .
A réteken
zöld füvek bölcsõje
ringat . . .
Kinyílnak
kék gyolcsai az égnek . . .
De benned
nyugtalanul ver az ének,
kakukk-madaram
a mellem alatt! . . .

Bozóky Mária

Cim nélküli rajzának repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. május 30.
XIV. évf. 22. sz. 3. lap

Bozóky Mária

"Szamarak" c. rajzának repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. febr. 28.
XIV. évf. 9. sz. 2. lap

M.D.K.

Bozóky Mária

"Vázlat Grünewaldhoz" c. művének repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. okt. 11.
XIII. évf. 41. sz. 4. lap

Bozóky Mária

grafikai kiállítása. Bp. Váci utcai Gondolat Könyvesbolt - Ism.: P.G. Magyar Nemzet, 1966. máj. 25.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./

266. l.

Bozóky Mária (2)

Gadányi Jenő festőművész emlékkiállitása. Magyar Nemzeti Galéria, 1967. jún.1o. - júl. 16. - Rend.Kat. Ex B.Supka Magdolna. - Ism: D.I. Vigilia, 1967.32.évf. 9.sz. 634.l. - /bozóky/, Daily News, 1967.jún.18. - Havas Lujza, Népszava, 1967.jún.18. - Perneczky Géza, Magyar Nemzet, 1967.ján.22. - Szabó György, Élet és Irodalom, 1967.jún.17. - Szántó Gábor, Köznevelés, 196 23.évf. 13.sz. 554.l.

Debrecen, Múzeum. - Ism: Hajdú-Bihar Megyei Népújság, 1967.aug.15. - Kerékgyártó István, Alföld, 1967.18.évf 12.sz. 81-82.l.

Nyiregyháza, Mivelődési Ház. - Ism: B.L. Kelet-Magyarország, 1967.szept.24.

[illegible] 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 197o.1.sz. 68-1o7.l./

9o. l.

M.D.K.

Bozóky Mária grafikus

Kamarakiállitása a Gondolat könyvesboltban

Napló
Magyar Nemzet 1966. május 12. 4.1.

M.D.R.

Rozsky Mária grafikus

Kamarekiállítása a Uondolat könyvesboltban

Napló

Megyer Nemzet 1966. május 12. 4.I.

Bozóky Mária grafikus

Szegeden nyílt meg kiállítása,
Nov. 7. Művelődési Központban.
„Tiszai tájak" a Képcsarnok helyiségében (említve)

Szocialista Művészetért, 1971.

Bozóky Mária, grafikus

– Szőnyi István tanítványa.
Képzőművészeti esszéket, cikkeket
is ír. Könyvillusztrátor.

D. I.: Képzőművészet
Vigília, 1971. aug. 569. l.

Borsky Mária, grafikus

- kiállításán a Fényes Adolf teremben Hölderlin, Franz Kafka, Kármán, Babits - könyvillusztrációk, Debussy - kompozícióról

D. I.: Képzőművészet
Vigília, 1971. aug. 569. l.

Bozóky Mária, grafikus

- a Fényes Adolf-teremben júniusban kiállított. Katalógus előszavát Rónay György írta. Művei: Enciánkék kollázs, Színes ritmusok, Dalmát kompozíció, Sámson, Csorvási lány.

D.I.: Képzőművészet
Vigília, 1971. aug. 564. l.

Bozóky Mária, grafikus

Angyalos ünnepkör.

Vigília, 1971. jún. 408. l.

Rozóky Mária, grafikus

Pál Timótheussal
repr.

Vigília, 1971. jún. 409. l.

Borókey Mária

Gyászruhában fes 53x39

Dolgozó emberek között
Képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Bozóky Mária

Gyárudvaron tus 53 × 39

Dolgozó emberek között kiáll.

Ernst múzeum 1968. jan.

Bozóky Mária

Katedráliás III.

vegyes méret 2+3 db vegyes technika

A nagy Passióoltár

(tript) vegyes technika, 35+60 cm

Bozóky Mária kiállítása, Bp

Sényes Adolf terem, 1971

Bozóky Mária

Katedrális I.

(4 db) 12 × 35 cm

Katedrális I.

(4 db) 12.5 × 40 cm

Bozóky Mária kiállítása, Bp
Nemes Adolf Terem, 1971

Bozóky Mária

Jalivet: Karácsonyi pasztorál

a) a csillag

b) keleti bölcsek

c) a kisz és a gyermek

d) pásztorok tánca (4 db)

26 × 5 × 39 cm)

Bozóky Mária kiállítása, Bp

Fényes Adolf terem, 1971.

Bozóky Mária

Vers a tengerről, vegyes technika
17 × 53 cm

Katedrálisépítés 2 × 2 db
vegyes méret vegyes technika

Bozóky Mária kiállítása, Bp
Fényes Adolf terem, 1971.

Bozóky Mária

Gucianékek kollázs, kollázs,
18 × 20 cm

Kulönös nyár, (3 db)
vegyes technika, 14 × 54, 10 × 54, 7 × 54 cm

Bozóky Mária kiállítása, Bp
Fényes Adolf terem, 1971

Bozóky Mária

Színes ritmusok (4 db)
vegyes technika, 25 × 12 cm

Ametisztek, kollázs, 16 × 20 cm

Bozóky Mária kiállítása, Bp
Fényes Adolf terem, 1971

Bozóky Mária

Piros madonna

vegyes technika, 14 x 21 cm

Szitanyomat II. vegyes technika

19.5 x 19 cm

Bozóky Mária kiállítása, Pf.

Fényes Adolf terem, 1971-

Bozóky Mária

Zöld angyal, tempera, 28 x 41 cm

fél-ikon, vegyes technika

19 x 34 cm

Bozóky Mária kiállítása, Bp

Fényes Adolf terem, 1971-

Bozóky Mária

Vészi Endre: "Két deci rum" c. elbeszélését illusztrálta.
Repr.

Irodalmi Ujság, Bp. 1954. juli. 31.
V. évf. 2o. sz. 4. lap.

Bozóky Mária

Gyomai György: "Mihály" c. elbeszélést illusztrálta.
Repr.

Irodalmi Ujság, Bp. 1954. juni. 5.
V. évf. 12. sz. 4. lap.

Bozóky Mária

Csorvási lány, tus, 15 × 21.5 cm

Kocsmárosné, tus 16 × 21 cm

Bozóky Mária kiállítása, Bp
fényes Adolf terem. 1971.

Bozóky Mária

Sámson, tempera - monotypia
18 + 31 cm

Vak nő, tus, 14 × 20 cm

Bozóky Mária. Kiállítóra, Bp
fényes Adolf terem 1971.

Bozóky Mária

Kompozíció

lep.

Bozóky Mária kiállítása, Bp.
Fényes Adolf terem 1971.

Bozóky Mária

Őszi kert,
vegyes technika, 32 × 20 cm

Rovinj
vegyes technika, 38 × 28 cm

Bozóky Mária kiállítása, Pp.
Színes Adolf terem 1971.

Bozóky Mária

Két madár, vegyes technika

36 + 26 cm

Két hajó, vegyes technika

28 + 19 cm

Bozóky Mária kiállítása, Bp.

Fényes Adolf terem, 1971

Bozóky Mária

Adriai öböl, vegyes technika
38 x 27 cm

Dalmát kiöszkban I.
vegyes technika
28.5 x 20 cm

Bozóky Mária kiállítása, Bp
feinyes Adolf terem, 1971

Bozóky Mária

Dalmát kiöszkban II.
vegyes technika, 26.5 × 19.5 cm

Kapu tengerrel és szamarakkal
vegyes technika, 37 × 27 cm

Bozóky Mária kiállítása Bp.
Sényes Adolf terem, 1971

Bozóky Mária

Akvárium, vegyes technika
27 x 20.5 cm

Dalmát város, vegyes technika
39 x 26 cm

Bozóky Mária kiállítása Bp.
Tényes Adolf terem, 1971

Bozóky Aldis

Képzelt hegycsúcsok
vegyes technika, 29 × 20 cm

Kék tengeri sikoly
vegyes technika, 45 × 24 cm

Bozóky Aldis kiállítása, Bp
Fényes Adolf terem, 1971

Bozóky Mária

Dalmát kompozíció
vegyes technika, 43 x 28 cm

Bozóky Mária kiállítása, Bp
Fényes Adolf terem, 1971

Bozóky Mária

Bakits: Jónás könyve
illusztrációi

Rep.

Bozóky Mária kiállítása 1971.
Bp. Fényes Adolf terem

Pág. 1. Inventario

Bozóky Mária

Jalivet: Karácsonyi pasztorál
című ciklusból, repr.

Bozóky Mária kiállítása 1971.
Bp. Sinyes Adolf terem

Bozóky Mária

Gyümölcsösben, vegyes technika
23 × 19 cm

Őszi virágok és gyümölcsök
vegyes technika, 28 × 19,5 cm

Bozóky Mária kiállítása, Bp
Fényes Adolf terem 1971.

Bozóky Mária

Hideg tavaszi csendélet
vegyes technika, 21.5 x 20 cm

Sárga virágok, vegyes technika
26 x 20 cm

Bozóky Mária kiállítása, Bp
fényes Adolf terem 1971

Bozóky Mária

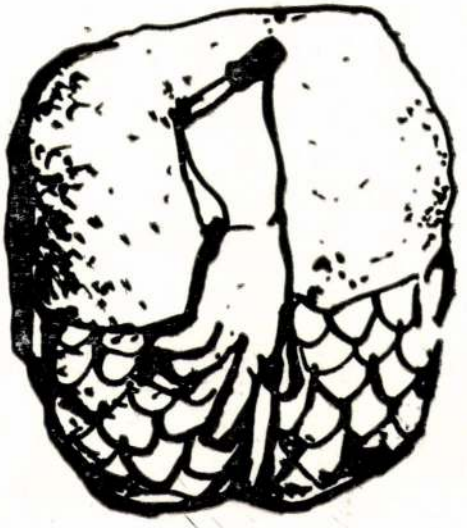

MEGHÍVÓ

A CSEHSZLOVÁK KULTÚRA

MEGHÍVJA

1972. MÁJUS 29-ÉN, HÉTFŐN 18,00 ÓRÁRA

A CSEHSZLOVÁK KULTÚRA TERMÉBE
(VI. NÉPKÖZTÁRSASÁG ÚTJA 21.)

BOZÓKY MÁRIA
GRAFIKUSMŰVÉSZ

„CSEHSZLOVÁKIAI VÁZLATOK"

GRAFIKAI KIÁLLÍTÁSÁNAK

MEGNYITÁSÁRA

•

BEVEZETŐT MOND:
KARDOSS BÉLA
MŰVÉSZETI ÍRÓ

•

A KIÁLLÍTÁS JÚNIUS 12-IG TEKINTHETŐ MEG

Bozóky Mária

Debussy: A Tenger
(hanglemezborító)
vegyes technika 26 × 24 cm

Kafka: A kastély (III.)
(8 db) 9 × 13 cm vegyes technika.

Bozóky Mária kiállítása. 1971.
Bp. Fényes Adolf terem

Bozóky Mária

Babits: Jónás könyve

(4 db) 42×60 cm vegyes technika

Rejtőző kő

(4 db) 25×37 cm vegyes technika

Bozóky Mária kiállítása 1971.

Bp. Fényes Adolf terem

Bozóky Mária

Kafka: A kastély (Ill.)

(4 db) 9 + 13 cm. vegyes technika

Bozóky Mária kiállítása, Bp

Fényes Adolf terem, 1971

Bozóky Mária

Fanny hagyományai (Ill.)
(8 db) 9 × 12.5 cm, tuss

Hölderlin-versek (Ill.)
(6 db) tus, 10 × 13.5 cm

Bozóky Mária kiállítása, Bp
Fényes Adolf terem, 1971

Bozóky Mária

"Labirintus" c. művét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. ápr. 22.
XVI. évf. 17. sz. 5. lap.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1972 APR 22

ÉLET ÉS IRODALOM

Bozóky Mária

Bozóky Mária: Labirintus

1972. ÁPRILIS 22.

1021

jékozatlanság, az értetlenség volt az oka természetesen, hiszen aki nem akar találkozni a német farkassal, az ne menjen a nyugatnémet erdőbe. Rossz kedvemet maga a város okozta. A háború borzalmának egy új, ellentmondásos arcát ismerhettük meg: az újjáépített Kölnt. Köln Németországnak, talán egész Európának egyik legrégibb városa, mindenütt római emlékek és nevek, maga a Köln szó (és a francia Cologne) a latin Coloniából származik. Már a középkorban is híres város volt. Szépségét

lusú házakat építenek. Köln tele van modern házzal, csillogással, üveggel, alumíniummal, bétonnal, az új építészeti stílus kísérleteivel és eredményeivel, és az egész együtt mégis nyomasztó. Nincs egy fia rom sem Kölnben és az embernek mégis minden utcasarkon, minden téren a háború jut eszébe.

Másnap délben Köln város polgármestere ebédet adott tiszteletünkre — a város fölött. A Rajna túlpartján, a nemzetközi vásár toronyépületének tetején van egy étterem.

zó tehetséget is sutbadobták a kedvünkért.

Bozóky Mária festőművész

Kiállítása nyílt a Csehszlovák

Kulturában.

Magyar Nemzet

– Márom Kiállítás 1972 június 6

4. old.

Bozóky Mária grafikusművész

Csehszlovákiai vázlatok c.

Kiállítása május 29. én ~~[illegible]~~ nyílik meg a Csehszlovák Kultura bemutatótermében

Magyar Nemzet 1972 május 27
4. old.

Boróky Mária, grafikus
– járt Strasbourgban

Boróky Mária: —
Vigília, 1971. jún. 409. l.

Bozóky Mária grafikus

művének kiállítása

junius 4-én nyílt a

Fényes Adolf Teremben

Magyar Nemzet 1971 junius 1

4. old.

Bozóky Mária 1

grafikáit a Fényes
Adolf teremben állították ki

Magyar Nemzet 1971 június 10
4. old

Bozóky Mária 2

„Katedrális"

„Dalmát" c. Rozpozíciói emlétve

Magyar Nemzet 1971 genius 10

4. old.

Bozóky Mária

3

„Kék madár"

„Jelenet Karácsonyi pastoráljához" c.

kompozíciói emlékoe

Magyar Nemzet 1971

június 10

4. old.

Bozóky Mária

4

„Sámson" c. Zompozíciója
emlékoe

Magyar Nemzet 1971 június 10
4. old.

Boróki hárica grafikus

Kiállítása nyílt Uj tragedeu, főleg illusztrációiból. Ezt az anyagot korábban a Fényes Adolf teremben is bemutatták

Táslatról Táslatra

TJ 1971 VIII. 24

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ALFÖLD
Debrecen

1971 — 17

1021

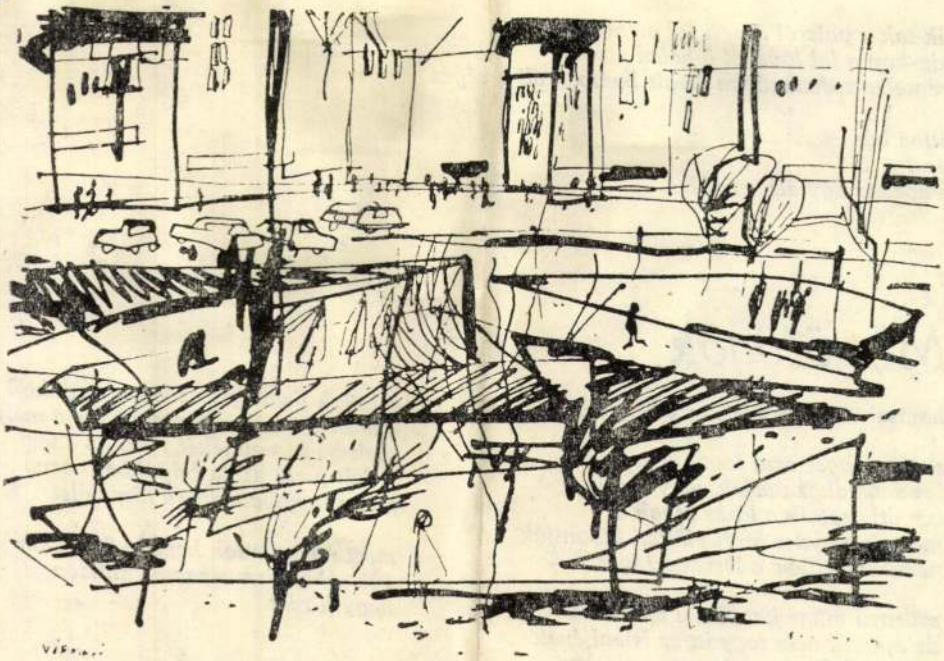

Bozóky Mária rajza

Bozóky Mária

Ének a negyedik dimen

el nem vétheték a bölcsek
engem is belátásra bír már a tapasztalás
szerelmet és minden mozdulatot
bekeritett a negyedik dimenzió

tik-tak a polcról ő veri fel a csendet
kip-kop a fal tövénél ő halad
végtelen zuhatagában mégis bambán áll a véges

állna bár
de 1 – 1
s közben egy élet elszalad

Mi, görögök

hajósai magasztalják ariont

széles tenger sem fogta bánatunk
igy lábaidhoz öntjük nagy király
bár átkozottak a lázas ajkak is
melyek a gyász hirét előtted kibontják
nem zeng többé a leszboszi lant

szörnyű vihar jött tört a vitorlánk
de ajkáról nem fogyott az isteni ének
mely erőnk adta a fennmaradáshoz
hogy halhatatlanságát zenghessük örökké

szívünk nem nyugszik könnyeinktől
kavarog a lelkünk mint akkor a mély
csak ha hős emlékét idézi az elme
a dalt mely azóta fülünkben cseng
pihen meg bennünk a törpe élet

mert méltatlanok hozzá könnyeink
s te sóhajodra vár most minden
nagy király

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1971 JUL 12

1021

Grafik von Mária Bozóky

Bozóky Mária

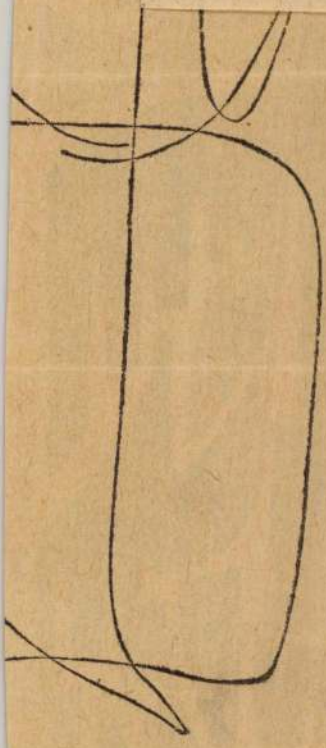

Antal Sobor

die Großstädte in Holland und Belgien und die hochentwickelte holländische Landwirtschaft.

Die Zeitschrift bringt Rezensionen über die Neuerscheinungen der Buchwoche, eine kurze Auswertung der in der Kunsthalle veranstalteten Ausstellungen und eine Kritik des autobiographischen Romans des mit zahlreichen internationalen Preisen geehrten Bildhauers und Grafikers Miklós Borsos „Rückblick auf halbem Weg".

NAGY VILÁG

In der Zeitschrift für Weltliteratur stellt der Dichter und Übersetzer József Tornai ein für den europäischen Leser bisher ziemlich unbekanntes

Bozóky Mária

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

•

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1971 JUL 16

KIÁLLÍTÁS. Szegeden, a Nevelők 7. Művelődési Központjában 1021 július 17-én, szombaton délután 17 órakor nyílik Bozóky Mária grafikusművész tárlata. Megnyitó beszédet mond dr. Rozványi Márta művészettörténész.

1971 JUN 3

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068. 337-748, 340-726

Bozóky Mária

PEST MEGYEI HÍRLAP

Kiállítások. Bozóky Mária grafikus kiállításának megnyitójára június 4-én délután 4 órakor kerül sor a Fényes Adolf(teremben (VII., Rákóczi u. 30.). A Mednyánszky-teremben (V., Tanács krt. 26.) szintén pénteken nyílik Pleidell János festőművész kiállítása.

MAGYAR SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 JUN 1
MAGYAR NEMZET

Bozóky Mária

Bozóky Mária grafikusművész művemek kiállítása június 4-én, pénteken délután 4 órakor nyílik meg a Fényes Adolf teremben.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

VIGILIA
Budapest

1971 6

1021

Bozóky Mária: Angyalos üvegablak

Bozóky Mária: Pál Timóteussal

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

Bozóky Mária festőművész

MAGYAR NEMZET

1971 JUN 6

FÉNYES ADOLF TEREM: Bozóky Mária festőművész kiállítása.

MEDNYÁNSZKY TEREM: Pieldell János festőművész kiállítása.

A kiállítási termek hétfő kivételével 11—19 óra között látogathatók!

Bozóky Mária

Rajza

Alföld 1971/7 2 old.

Bozáky Mária festőművész

a Fényes Adolf Teremben kiállítása nyílt meg.

Kiállítások.

Magyar Nemzet, 1971. jún. 13.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 136-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1971 NOV 6

1021

Bozóky Mária: Illusztráció

bontani; karbantartására már rég óta nem érdemes egy fillért költeni. Mégsem bontották le; mert szükség volt minden gramm anyagra, amit gyártottunk.

●

Mit tehet a szakszervezet ilyen esetben?

— A szakszervezet nem követelhet a vállalatoktól olyasmit, amire nincs fedezetük. Leállíttathat üzemrészeket, gépeket, erre már volt példa, de azt nem írhatja elő, hogy az elavult üzemrészeket bontsa le, építse át — hangzik a válasz.

1965 és 1970 között a vegyiparban foglalkoztatottak száma 89 ezerről 120 ezerre emelkedett, a fizikai munkásoké 62 ezerről 80 ezerre. A termelés mintegy 75 százalékkal nőtt.

Kérdés: — Van-e a Vegyipari Dolgozók Szakszervezetének felmérése a különösen balesetveszélyes

tem, nem akarna-e az orvosi rendelőbe lemenni? Azt válaszolta; megivott egy liter tejet, úgy látszik, ez jót tett." (Részlet a meghallgatási jegyzőkönyvből.)

Az illető megjegyzi:

— Utólag könnyű okosnak lenni, de adott esetben én sem hagytam volna magamat orvoshoz küldeni.

●

A szerencsétlenül járt emberre a baleset bekövetkezése után körülbelül másfél órával találtak rá munkatársai. Furcsán viselkedett; mint aki részeg.

Bozóky Mária festőművész

A Fényes Adolf Teremben junius 4.én nyitják meg a müvész kiállitását,- adja hirül a lap.

Szabó György: "Mesterség és müvészet" c. beszá molójában megemliti a müvész négy rajzát "Katedrális" cimmel. „Néhány vonal az egész, de ives, magasba törő szerkezetük még sem esik a mértan szabványrendjébe. Szeretet, tisztatás, emberség árad róluk..."-mint a kritika megállapitja.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. május 29.
XV. évf. 22. sz. 2. lap.
" " 25. " 13. 2 juni. 19.

Bozóky Mária

"Figura" c. müvének repr.ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. május 8.
XV. évf 19. sz. 11. lap

Bozóky Mária

"Illusztráció" cimmel a lap bemutatja a müvész képét.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. nov. 6.
XV. évf. 45. sz. 7. lap

Bozóky Mária, grafikus

Kiállítása nyílik meg a

Fényes Adolf Teremben.

— : □ Bozóky Mária 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. jún. 3.

Bozóky Mária, grafikus

Kiállítása a Fényes Adolf
teremben látható.

—: A mai kulturális programokból 8.

Népszabadság, Bp. 1971. jún. 13.

Bozóky Mária grafikus

Kiállítása nyílt meg
Szegeden.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1971. júl. 18.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Bozóky Mária

KATOLIKUS SZÓ
Budapest

'91 JUN 27

1021 3

Művészi áhitat — művészi látomás

A Vigilia júniusi számában két grafikáját láthattuk Bozóky Máriának („Angyalos üvegablak", „Pál Timoteussal"), most pedig a Fényes Adolf-teremben gyűjteményes kiállítását. Persze: a „gyűjteményes" itt nem jelent mást, mint bepillantást az eddigi életpálya világába. Ez a világ — ahogy Rónay György a katalógus bevezetőjében írja — „nem drámák nélküli világ (tanúsíthatja a Jónás sorozat), de nem is viharok jegyében álló". Ami nem jelenti azt, hogy *nyugalmas* világ. Hiszen telve van a *világ-mögötti-világ*, a *dolgok-mélyi-világ* ábra—vonal—pont—szín—nyugtalanságával: *látomásos világ*, amelyben a látó — a művész — úgy ragadja meg, úgy ábrázolja az ihletŐ környezetet, az ihletŐ jelenséget, hogy *mögé-*, a *mélyére*-tekint. *Együtt* tárja elénk azt, *ami* — és azt, *ami benne rejlik:* a címbelit és a *szavakkal-ki-nem-mondhatót, körül-nem-határolhatót.* A „Jolivet: Karácsonyi pasztorál" sorozatban például „A csillag" egyetlen felvillanás — és ugyanakkor fény-szikra-tündöklésben-alázuhogás, a nyugalom-éjszakájába-hasítás; a „Pásztorok tánca" nem *csak* pásztortánc: ott van benne a betlehemi „titokzatos éj"-nek minden nyugtalansága, lázas izgatottsága, a „sietve-menvén" ajándékos-örömű sietése *Az Örömhöz*, a *látáshoz. A* „Kék tengeri kikötŐ" nem *csak* a part és a tenger, hanem *együtt* a kettŐ, sŐt: egymásban-a-kettŐ, a minden-dolgok-tengerbenléte — *A Tengerben-Lét* —, hiszen mindennek vonatkozása, kapcsolódása van *A Mélységhez*, a létezŐk (dolgok, tárgyak és személyek) benne vannak, elmerülnek a kéken-befogadó *Egészben.* A „Katedrális"-sorozat: csupa fölfelé-ívelés, vonalakban-feltörŐ teljesség-igény. És mennyi áhítat — az ikonok fensége modern-megfogalmazású, mély áhítata — rejlik (és fejeződik ki) a „Zöld angyal"-ban, a „Félikon"-ban, a „Piros Madonná"-ban, és milyen mélységeket tár fel „A nagy passióoltár"! Valóban *harmóniára törŐ életformát* tükröz Bozóky Mária világa: áhítatot és látomást. Vajon mikor találkozhatunk ezzel a művészettel (és az alkotójuk nagy vágya és sokat-álmodott-álma) templomi környezetben is.

(balássy)

Szolidaritás N

Június 25—július 25. a koreai szolidaritási hónap. Szinte már elfelejtettük azt az időt, amikor ebben az ázsiai országban is véres háború dúlt és Budapest utcáin megjelentek a szalagplakátok: „El a kezekkal Koreától" és „Titeket is védenek Koreában".

A véres háború máig is tartó fegyverszünettel végződött. Az ország két része között demarkációs vonal, egy fegyvermentes övezet húzódik.

Ez a fegyverszünet még nem béke, bármilyen sokáig tart is már megkötése óta. Kémrepülések, határmenti fegyveres incidensek zavarják a békésnek indult életet. Északon demokratikus, szocialista fejlődés vágyával folyik az élet. Délen amerikai és japán katonai vezetők irányítása mellett a történelmet visszafordítani óhajtó kormányzat és gazdag réteg készül az új háborúra, amelynek kirobbanására ok van elég. És, hogy ez az új háború ki nem robban, a szabadságot és demokratikus hazát talált koreai nép önfegyelmétől, igazságtudatától és békeszeretetétől függ.

A véres koreai háború tanított meg minket, sok ezer kilométer távolságban élőket arra hogy a mai társadalmi életben nincsenek távolságok. Ezer meg ezer kilométeres messzeség sem jelent egy ország számára sem nyugalmat, békét és biztonságot. Mert elég egy sok ezer kilométer távolságban eldördülő ágyúlövés, amely felborítja a fegyelmezettek nyugalmát is és már lángba borulhat az egész világ. Ezért nem lehetünk közömbösek oly né-

Borsky Mária festő

Kiállítása nyílt a Fényes

Adolf teremben

Magyar Nemzet 1971. II. 27.

Bozóky Mária

A Fényes Adolf tereniben

Kiállítása nyílt

Magyar Nemzet 1974 VI. 20.

Bozóky Mária

Prága, Vasarely-kiállitás. - Ism: Bozóky Mária, Kortárs, 1968.4.sz.67o.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.177.l.1971.2.sz.149-182.l.

Brown, Thomas

Bóróky Mária

ismerete a Szépműv. Múz. Velencei festészet XV-XVIII. század c. kiállításáról. - Tiszatáj, 1962. 11. sz. 1069-1070. p.

Az 1960.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Értes. 1971.2.sz.149-182.l.

174. l.

Bozóky Mária grafikus

Ziállítása nyílik

Szegeden

Magyar Mecenset 1971 július 18

11 hold

Bozóky Mária
festő

Szőnyi növendéke lett a Főiskolán
mintan elvégezte a bölcsészkaron
a nyelvtanári szakot.

Koczogh Ákos: Bozóky Mária .....
Müvészet, 1971.október - 44.oldal

Bozóky Mária
festő

A Fenyes Adolf teremben rendezte kiállítását ahol harmonikus, szép művészi munkáit mutatta be.

Koczogh Ákos: Bozóky Mária .....
Müvészet, 1971.október - 44.oldal

Bozóky Mária
festő

Naplóban - már mintegy nyolcvan
bejegyzése - albumokba fogva min-
den lehető emben értéket összegett.

Koczogh Ákos: Bozóky Mária .....
Művészet, 1971.október - 44.oldal

Bozóky Mária. művészeti író.

A Képzőművészeti Alap Kiadóvállalat „Mai Magyar Művészet" c. sorozatában jelent meg Lassonczy Tamás festőről – a kortársi festészet idősebb nemzedékének jelentős egyéniségéről – írt tanulmánya.

Népújság (Heves), 1976. júl. 4.

Boróky Mária

A Helikon Galeriában július 21-én nyílt meg Boróky Mária festő művész kiállítása.

-----:Kiállitási naptár.

Müvészet, 1976. augusztus - 48.oldal.

Bőzóky Mária
festő

„Kapu tengerrel és szamarakkal"
(repro)

Kozogh Ákos: Bozóky Mária
Művészet, 1971. október – 44 lap.

Bozóky Mária

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

MAGYAR NEMZET

1021 JUN 10

Bozóky Mária grafikái

a Fényes Adolf-teremben

Puha vonalak szövedékéből épített, ám mégis szilárd, szelíden töprengő, de intenzív beszédű világ bomlik elénk *Bozóky* Mária grafikáinak kiállításán, a Rákóczi úti *Fényes Adolf-teremben;* ezeken az ellentéteket is rendbe simító, minden harsány gesztustól tartózkodó, s mégis, épp dramatizálatlan drámaiságukkal nézőik maradandó emlékei közé épülő lapokon.

Aki azonban mindebből azt a következtetést vonja le, hogy ezen a kiállításon egy úgynevezett „nőies" egyéniséggel találkozik, alaposan téved. Bozóky Mária egyénisége és művészete sokkal összetettebb, emberibb és érzékenyebb annál, hogysem egy ilyesfajta szerencsétlen, sokat sejtető, de semmit sem mondó álkategória skatulyájába lehetne és szabadna nyomorítani. Hiszen művei — figyelmes szemlélőik számára nyilvánvaló módon — egyszerűen egy nagyon figyelmesen élő, intenzív érzelmekkel, s komoly gondolatokkal teljes egyéniségű ember lényének hűséges „lenyomatai". Tükrükben ott van az egész világ minden látható, tapintható, sőt csupán értelmileg befogható jelensége, nem közvetlenül, nem másolatképpen, persze s nem is hatásos ellentétpárokba igazítva, hanem úgy, ahogy Bozóky töprengő óráiban gondolatai fonalára fűzte őket, lágy mozgású kézzel járva körül a szikár formákat, s a puha színfoltokat a készülő munka fehér papírján.

Gondolkodva, töprengve születtek ezek a művek: biztos kézzel húzott vonalaik mindig a maguk helyén vannak; nem kell keresniük feladatukat, jelentőség nélkül lézengve környezetükben. S a színek sem tétovázna; ha az ecset futása néha a vonalak elé húzza is felhőiket, fátyoluk nem hibákat rejteget és nem lényeges dolgokat takar el — a kompozíció egészét segíti, kiemelve, vagy halkabbra fogva az egység érdekében a részleteket.

Bozóky Mária felsorakoztatott lapjai azonban azt is kétségtelenné teszik, hogy alkotójuk elsősorban a vonalakra szereti bízni mondanivalóját, velük tudja a legbiztosabban a kompozíciókat építeni. Ezért jelentik a mű vivőerejét a futó toll fekete nyomai sokszor még azokon a munkákon is, amelyeken a távoli szemlélő számára a szín tűnik az elsődleges építőelemnek, mint a *Katedrális* sorozatok darabjain, a *Dalmát* kompozíción, vagy a *Kék madár* címmel bemutatott lapon. A *Jolivet Karácsonyi pasztorál*jához készített négy kompozíció, s mellette a drámai erőkkel teli *Sámson* azonban kétségtelenül a bemutató legjobb darabja, s jól példázza Bozóky primérem grafikus alkatát, s mutatja munkásságának mélyen izzó indulatait.

(h. gy.)

6

látták tudomár
ki kísérletek,
végzéséhez sz
relésekkel. F
vábbá olyan
amely *lehetőt*
szállító űrhajó
nak hozzá. Ily
hajókon embe
kat, mérnökök
böző szállítmá
juttatni a tudo
másra. Az űrhajósok ugyanezeken az űrhajókon térnek majd vissza a Földre.

Április 23-tól 25-ig fontos kísérletre került sor: Föld körüli pályára juttatták a Szojuz—10 űrhajót, amelynek fedélzetén Vlagyimir *Satalov*, Alekszej *Jeliszejev* és Nyikolaj *Rukavisnyikov* helyezkedett el. Az űrhajó szorosan megközelítette a Szaljut tudományos állomást és hozzákapcsolódott. Az űrhajó személyzete értékes adatokat szerzett a közelítő és összekapcsoló berendezés működéséről. Ennek során *kipróbálták egy új összekapcsoló berendezést.*

A Szaljut tudományos állomásról több mint egy hónapon át érkeztek az adatok az állomás különféle berendezéseinek működéséről.

A TASZSZ tudományos szemleírója befejezésül hangsúlyozza, hogy a kozmoszban való „bevetés" előtt *minden berendezést, készüléket a Földön gondosan kipróbálnak.*

állomások
i haszna

munista Pártja XXIV. kongresszusáról. A pártnap után a gyár gazdasági, párt- és tömegszervezeti vezetőivel folytatott beszélgetést a vállalat életéről, helyzetéről.

Bojti János látogatásai

Kádár János, az MSZMP KB első titkára, *Losonczi* Pál, az Elnöki Tanács elnöke, *Fock* Jenő, a Minisztertanács elnöke és *Apró* Antal, az országgyűlés elnöke fogadta *Bojti* Jánost, a Magyar Népköztársaság új szófiai nagykövetét, aki a közeljövőben utazik állomáshelyére.

Washingtoni nagykövetünk elutazása

Nagy János washingtoni nagykövetünk szerdán végleg elutazott az Egyesült Államokból. A nagykövet — akit hazatérése alkalmából Maurice *Stans* amerikai kereskedelemügyi miniszter és John *Irwin* külügyminiszter-helyettes is fogadott — elutazása előtt búcsúfogadást adott, amelyen megjelent az amerikai minisztériumok, a politikai és társadalmi élet, valamint a diplomáciai testületek számos kép-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1971 MÁJ — 8

1021

Bozóky Mária: Figura

Bozóky Mária

...megfeledkezik a bolgár
mellett az olaszok említéséről
dig szemmel láthatóan ezek t
jához kapcsolódnak a legin
sikerült képek (*Taorminai alk*
„Mélytüzű színharmóniában"
szont „leginkább" és különö
indok nélkül „derűs optimizm
vél felfedezni. (Egyébként:
komor optimizmus is?)

De az értelmetlenségek heti t
mésében *Csík István* katalógusa
viszi el a pálmát. A festő a Mű-
csarnok három termét tölti meg,
jórészt absztraktjaival; s igazán
csak a legnagyobb szellemi bra-
vurral lehetett hozzájuk olyan
emelkedetten zavaros szöveget
írni, mint amilyet az előszóban ta-
lálunk. Ne áltassuk magunkat: a

...mutat
vallanak személyes drámájáról,
melyben nyilván nem kis szerepet
kapott, sajnos, a két háború közti,
„őstevékenységeket" felfedező és
megnyomorító divat. Úgy tetszik,
ez a divat volt az, mely a jól raj-
zoló tehetséget szívességből tanít-
gatni kezdte, aztán még éppen a
félúton magára hagyta.

Színek, képek, hangok, fények

mondja az Egyetemi Színpad műsorának címe, amelyre — ritkán történik ez meg alkalmi műsoros esteken — zsúfolásig megtelt a nézőtér és vagy ötvenen az ajtón kívül rekedtek. De nemcsak ezért volt különleges az est; azzá tette a közreműködők személye és összetétele is. Az alcím szerint költők, zenészek, színészek, filmesek, képzőművészek estjén-kiállításán Weöres Sándor és Károlyi Amy olvastak fel verseikből, az Omagyar Máriasiralmat XII. századi dallamra és Kecskés András lantkíséretével énekelte Csengery Adrienne; Jan Kapr zenei persziflázsának ének, hárfa és fuvola előadását Mihály András vezényelte; a két bemutatott kisfilmet Moldován Domokos, Kende János és Nemenyi Ferenc készítették... és a műsorszámoknak még a felénél sem tartunk.

S ez még [illegible]

Új formában működik a hőszolgáltató

Az önállóság első fél éve

Ez év elejétől – a győri hőszolgáltatótól történt leválás és társasággá alakulás után – a Csornai Hőszolgáltató Kft. felelős a rábaközi kisváros távhőellátásáért.

– Hogyan töltötték az önállóság első, alig több mint fél évét? – kérdeztük *Szabó István* ügyvezető igazgatótól.

– Megteremtettük a személyi és tárgyi feltételeket, s ma már minden feladatot helyben oldunk meg, tehát azokat is, amiket korábban Győrben végeztek el. Ezenkívül folyamatban van egy gazdasági, műszaki, szakértői vizsgálat, amely a hosszú távú biztonságos működés szempontjából fontos.

– Változott-e a szolgáltatás színvonala az utóbbi időszakban?

– A lakosság nem érzékelt negatív hatásokat a leválási folyamat idején. A panaszok jelentős része mindig a számlák miatt merült fel. Ezen a téren egyértelműen javult a helyzet, mivel most lényegesen rugalmasabb, közvetlenebb információs kapcsolatban állunk a fogyasztókkal. A fizetési morál is elfogadható, kintlévőségünk nem számottevő. S ha már a fizetésről esett szó, megemlítem, hogy jelenleg is az 1991-es árakon szolgáltatunk, amit csupán a tíz százalékos áfával növeltük. Egyébként várhatóan szeptemberben tárgyal a csornai önkormányzat a távhőszolgáltatás hatósági díjának megállapításáról és a díjalkalmazás feltételeiről.

– Emelkedhet-e a fogyasztók száma a közeljövőben?

– Nagyon fontosnak tartjuk a fogyasztói kör bővítését, és ennek megvan a reális esélye.

– Hogyan készülnek a télre immár önállóan?

– Folyamatosan és tervszerűen végezzük a szükséges karbantartást ezekben a hetekben. Augusztus 25-én valamint 26-án például leállunk és teljes üzemszünet mellett dolgozunk. Szeptember 15-ére pedig szeretnénk befejezni az összes ilyen jellegű munkát.

– Lesz-e elegendő tüzelő?

– A fűtési időnyben rendelkezésünkre fog állni a kellő fűtőolaj-mennyiség. Az ellátás még biztonságosabbá tétele érdekében azonban mintegy 300 tonna folyékony tüzelőanyagot Győrben tárolunk, s ez 20 napra elegendő készletnek felel meg. Összességében azt mondhatom, hogy a becsületesen elvégzett karbantartás után nyugodtan várjuk a telet, amikor is reményeink szerint a fogyasztók megelégedésére szolgáltatunk.

Haszonics József

Kapuvári fórum a lakásbérleményekről

Sok a fehér folt

A kapuvári önkormányzat nemrégiben megtartott közmeghallgatása is bizonyította, hogy az apolitikus városlakók is érdeklődővé tehetők, ha egzisztenciájukat közvetlenül befolyásoló döntések, jogszabályok alkotják egy-egy gyűlés témáját. Ismeretes, hogy a kisváros önkormányzata vagyonát egy saját tulajdonú kft.-nek átadva sokkal szabadabb kezet biztosított a maga számára az önkormányzati tulajdonú bérlemények értékesítése tekintetében, mint amire a törvény lehetőséget nyújt. A fórum résztvevői nem kérdőjelezték meg a városvezetés júliusi huszáros lépésének etikusságát, hisz Varga Gyula polgármester már bevezető szavaiban biztosította a bérlőket, hogy a lakástörvény paragrafusai alapján juthatnak bérleményük tulajdonjogához.

Amint a polgármesteri hivatal apparátusának megfeszített munkája révén sikerül a lakás és nem lakáscélú bérleményeket egymástól elkülöníteni (erre a júliusi határozathozatalkor a sürgető döntéskényszer miatt nem volt lehetőség), azonnal ismét kiemelik a lakott ingatlanokat a Városgazdálkodás Kft. apportjából, és ismét a parlamenti törvény hatálya alá helyezik őket.

A vitafórumon feltett lakossági kérdésekre adott válaszok alapján kiderült: a törvény gyakorlati végrehajtási utasításának hiányában jó néhány esete a több bérlő által lakott házaknak leszabályozatlan; kérdéses például az, hogy amennyiben a lakók mindegyike nem vásárolja meg ingatlanát és ezzel a ráeső közös tulajdonú részt (pl. lépcsőház stb.), akkor milyen elvek alapján számítható a közös költség. Szintén problémás helyzetet szül, hogy a lakásvásárlási szándék bejelentése és annak elbírálása közötti időszakban kell-e, és ha kell, kinek, lakbért fizetni, valamint ez beszámít-e a későbbi vételárba. Hasonlóan szabályozatlan, hogy az előleg fizetésénél figyelembe vehető-e a lakásbérlet kezdetekor megfizetett foglaló.

Különleges az önkormányzati tulajdonban lévő garázsok helyzete, hisz azok is a kft. tulajdonába kerültek, és az önkormányzat vezetői által ismertetett elképzelés szerint azokat nem kívánják visszahelyezni a lakástörvény hatálya alá, így viszont akár meg is szüntethetik a bérlői jogviszonyt, a bérleti díjat is emelhetik, sőt akár még licitet is kiírhatnak a vételárra. Ám arról csak részlegesen történt említés, hogy az önkormányzat milyen módját kívánja választani az értékesítésüknek.

Színfoltja volt a vitafórumnak a helyi roma kisebbség néhány tagjának zavaros és indulatos hozzászólása, ami ugyan érintőlegesen a témához kapcsolódott, ám leginkább az önkormányzat vélt segélyezési hiányosságairól, az általuk lakott bérlemény elhanyagolt állagáról szólt.

Más kérdezők visszatértek az értékfelmérés módjára, s Varga Gyula polgármester ígéretet tett, hogy ingatlanszakértő értékbecslők egyenként fogják meghatározni a lakások árát, a becsült értékről értesíteni fogják a leendő vásárlókat.

A közmeghallgatás zárásaként egyéb közérdekű problémák megbeszélésére került sor: elsőként a városszerte kószáló kóbor kutyák eltüntetésére tett javaslat aratott sikert a hallgatóság körében, majd a lakók éjszakai nyugalmát zavaró kamionforgalom és a gépjárművek közterületen történő tárolása ellen emeltek szót a helybéliek.

–danka–

A magyar lóversenyzés gróf Széchenyi István nevével forrt össze

Nagycenken folytatják a hagyományokat

Szeptember 3-tól 5-ig lovasnapokat rendeznek Nagycenken. A lovassport igen népszerű volt már az ókori birodalmakban is: a perzsáknál, a görögöknél, és Rómában – különösen a kocsiversenyzés.

A kora középkorban Ázsia nomád népei, Európa germán törzsei – írásos emlékek tanúsítják – gyakran tartottak lovasversenyeket.

E nemes sport őshazája a 12. századtól kezdve Anglia. A lófuttatásokat nemcsak a főrangúak kedvelték, de a nép is. És a legalkalmasabb lófajta, az angol telivér fogalommá vált Európa-szerte. A ló kitartása, gyorsasága, lovasának tudása, sőt vakmerősége játszotta és játssza napjainkban is a legfőbb szerepet.

A lóversenyzés magyarországi története egybeforrt *gróf Széchenyi István* nevével. Hazánkban az *Anjou-királyok, Mátyás* és a *Jagellók* is rendeztek lovasjátékokat, a végvári vitézek gyakran összemérték tudásukat, erejüket a lovagi tornákon, ezek azonban csak távoli „előfutárai" voltak a mai értelemben vett lóversenyeknek.

Széchenyi érdeklődését 1814-ben a *gróf Hunyady József* rendezte verseny keltette fel Ürményben, a Keszi-síkságon. 1814–21 között a külföldi és a hazai sajtó is nagy lelkesedéssel számolt be a Magyarországon még szokatlan eseményről. Korszakos jelentőségét Széchenyi István ismerte fel. Erre utal 1815-ös angliai tartózkodásának tanulsága is; naplójában így örökíti meg: „Angliának három dolga van, amit meg kell tanulnunk: az alkotmány, a gépipar és a lótenyésztés!" A következő években hatalmas energiát fektetett abba, hogy nálunk is meghonosodjon a lónemesítés és a lóversenyzés. Elengedhetetlennek tartja a lófuttatások ügyét a nemzet vagyonosodása miatt is! Megszerkeszti az első magyar nyelvű versenyszabályzatot, amelyet 1827-ben ki is adnak „A Magyar Országi Lópályáztatásnak Törvényei" címmel.

Széchenyi 1822 januárjában kérte a császártól, hogy „legkegyelmesebben" engedélyezze a lóversenyek lebonyolítását. Naplója szerint nem sok reményt fűzött a megvalósuláshoz, ismerve az akkori osztrák bürokráciát. Terve, a pesti futtatás életre hívása, egyelőre nem valósulhatott meg. 1826-ban sikerült kiírni az első versenyeket Pozsonyban, a pozsonyligeti síkon. És 1827. június 6-án végre Pesten is! Ezen a napon indult meg hazánkban a lóversenyzés – és immár 166 éve próbálkozhatnak a szerencsevárók: melyik paripa lesz a befutó...

Gy. P. A.

Új egyetemi aula épül

Átadás augusztus végén

A 175 éves jubileumát ünneplő mosonmagyaróvári agrár-felsőoktatási intézmény életében a tudományos konferenciák megtartása mellett egy új, befejezés előtt álló létesítmény kialakításáról is beszámolhatunk olvasóinknak.

– Mi tette szükségessé az új aula megépítését? – tettem fel a kérdést *dr. Erdős János* gazdasági igazgatónak.

– A Pannon Agrártudományi Egyetemnek régóta problémát jelentett egy-egy nagy létszámú rendezvény – így például tanévnyitó, tanévzáró, tudományos tanácskozás – megtartása a nem megfelelő nagyságú díszterem miatt, amely közel 30 évig adott helyet a különböző ünnepségeknek. Figyelembe kellett azt is vennünk, hogy a korábbi évfolyamok 60 fős létszáma napjainkban már a duplájára emelkedett. Tehát már jó pár éve felvetődött a gondolat, egy új, korszerű, nagy befogadóképességű, nemzetközi konferenciák rendezésére is alkalmas aula megépítésére. Ennek megvalósítására most, az intézmény fennállásának 175., jubileumi évében kerül sor.

– Miben különbözik az új aula a régi díszteremtől?

– Mint már említettem, elsősorban a nagyságában, amely lehetővé teszi 600 fő kényelmes elhelyezését. Magának az aulának a belső kialakítása is a legkorszerűbbnek nevezhető. Modern világítóberendezés, üvegtető, audiovizuális technikai feltételek, háromnyelvű tolmácsolás lehetősége, és minden egyéb feltétel adott a legigényesebb rendezvények zavartalan lebonyolításához.

– Milyen anyagi segítség állt az egyetem rendelkezésére?

– Főhatóságunk, az FM 105 millió forintot biztosított a létesítmény megvalósításához. A belső technikai berendezések elkészítéséhez és felszereléséhez pedig a FEFA (Felzárkózás az Európai Felsőoktatáshoz Alap) kasszájából körülbelül 20 millió forintos támogatásra számítunk.

– Végezetül mikorra várható az aula átadása?

– A megkötött szerződés szerint augusztus 31-én kerül sor a műszaki átadásra. Szeretnénk a jubileiumi év ünnepélyes tanévnyitóját szeptember 6-án már itt megtartani.

A krónikásnak lehetősége nyílt a készülő aula megtekintésére is. Az új létesítmény a már meglévő két épülettömb „U" szárnyában került beépítésre, s jól illeszkedik a régi épülethez, csakúgy, mint a főtartó fa alakú kiképzése, kétfelé ágazó lombozatával.

László László

Agyagosszergényben támogatják a fiatalokat

Nő a falu megtartóereje

Agyagosszergény, Fertőendréd, Fertőd és Sarród sokáig közös tanács irányítása alatt élte mindennapjait, mára azonban mindannyian az önálló utat választották. *Mentes Alajos*, Agyagosszergény polgármestere büszke az elért eredményekre, mint mondja, az önkormányzat megalakulásakor még a polgármesteri hivatal bútorait is Fertődről hozták, mert a községnek csak közös vagyontárgyai voltak. Azonnal hozzáfogtak a vagyonmegosztási tárgyalásokhoz, de a lakástörvény keresztülhúzta számításaikat: az eladott építmények vételárából kívánták finanszírozni lakossági befizetés igénybevétele nélkül a szennyvíz-csatornázási programot, ám az általa elhibázottnak tartott törvény révén az államnak milliókkal sikerült megrövidítenie az önkormányzatot. Az egymás szomszédságában fekvő községek mégis elszánták magukat a közös beruházásra: Fertőboz, Fertőendréd, Fertőhomok, Hidegség, Hegykő, Fertőszéplak, Fertőd és Agyagosszergény a hajdani szovjet radarállomás területén építené meg regionális tisztítóművét.

Jól halad a környék gázprogramja is: a tervek szerint szeptember 30-án átadják a gerincvezetéket, a fűtési idény elejére pedig megindul a gázszolgáltatás.

A telefonhelyzet viszont már most egészen kifogástalan – mondja Mentes Alajos –, a község háztartásainak 80 százaléka kért és kapott telefont, de a még várakozó néhány igénylőt is bekötik a rendszerbe a közeljövőben.

A község új önkormányzatának a legtöbb fejtörést az előző vezetés alatt megkezdődött óvodaépítés jelentette, hisz a közel 12 millió forintos épület kihasználtsága (alig 30 óvodáskorú gyermek van a községben) eléggé megkérdőjelezi a beruházás hasznosságát. Az önkormányzat a tervek átalakításával próbálja helyrehozni az elődök által elkövetett hibát.

A község lakói társadalmi munkában újították fel az iskola homlokzatát, de megtörtént a labdarúgópálya füvesítése, parkosítással szépítették környezetüket, járdákat építettek, utakat portalanítottak.

A község kezdi visszaszerezni megtartóerejét – mondja a polgármester –, a fiatalok olcsón juthatnak közművesített telekhez, az első lakáshoz jutókat ezentúl is támogatják. Agyagosszergényben ugyan a jól menő helyi téeszen kívül más munkalehetőség nincs, a termelőszövetkezet melléküzemágaként működő Győri Keksz Kft. helyi részlegében viszont további 50 fős bővítés várható.

D. L.

Bozóky Mária akvarelljei

Kiállítás a Kastélyszállóban

Széchenyi kora

Bozóky Mária festőművész akvarelljei bejárták a világot, szerepeltek – többek között – kölni, strasbourgi, madridi és prágai kiállítótermekben. Műveit most a nagycenki Kastélyszálló dísztermében tekinthetik meg az érdeklődők. Képeinken a tárlat két érdekessége: *„Széchenyi egy kolostorban"* és *„Családi ebéd Kossuthtal"*. A „Széchenyi kora" című kiállítás szeptember 22-ig várja látogatóit.

Fotó: *Pluzsik Tamás*

Nyelvi tábor Zsirán

Vasárnaptól egy héten át gyerekzsivajtól hangos a Zsirai Általános Iskola. Az immár hagyományosnak nevezhető nyelvi tábort ötödik alkalommal rendezik meg. Résztvevői alsó tagozatos zsirai és az ausztriai Locsmándról (Lutzmannsburg) érkezett diákok. Idén majdnem ötvenen vesznek részt a rendkívül változatos programokban, amelyben délelöttönként a kétnyelvű tanulás keretén belül a mindennapi élet érintkezési formuláival ismerkednek meg a gyerekek. A szabadidős tevékenységek között rajzos alkotódélután, erdei gyalogtúra, nagycenki buszkirándulás, játék- és sportdélután, valamint táncház és diszkó is szerepel. A tábor vezetője ezen a nyáron is *Bognár Lászlóné*, a zsirai iskola igazgatója és *Rosemarie Ritter*, a locsmándi iskola igazgatója.

Az erkölcsi elismerés kevés

Követelmények az elosztásban

A soproni Erdészeti és Faipari Egyetemen is nagyon várták, hogy az oktatók és a kutatók béremeléséről folytatott egyeztetések, viszonylag megnyugtatóan záruljanak.

– A művelődési tárca döntését a 25 százalékos béremelésről időszerűnek és jogosnak tartjuk – mondta *dr. Winkler András* az egyetem rektora. – Intézményünk azonban még nem kapta meg az erről szóló hivatalos dokumentációt.

– *Milyen szempontok szerint hajtják végre a béremelést?*

– A korlátozott keretösszeget szeretnénk oktatóink és kutatóink megelégedésére felosztani. Az emelések mértékénél elsősorban a teljesítményeket vesszük figyelembe, valamint azt, hogy mit várunk el kollégáinktól. Ez utóbbi azért is fontos, hogy a fiatal oktatókat is ösztönözzük: amennyiben elvárásainknak megfelelő a munkájuk, akkor az anyagi elismerés sem marad el.

Meg kell azonban említenem, hogy az emelés után is még mindig messze elmaradnak az oktatói fizetések a reálistól, a megérdemelttől. Sajnos a végzett, jó képességű hallgatóink közül sokan inkább a vállalkozásokban látnak fantáziát, bármennyire is szívesebben lennének oktatók, kutatók. Az erkölcsi elismerés mellett bizony az anyagi is fontos lenne. Mi is sokat várunk a jövő évi közalkalmazotti béremeléstől, amellyel reméljük lemaradásunkat is behozhatjuk és az elosztásban sem kell ennyire mérlegelni...

U. M.

Egyetemi oktatás

Hogy' csinálják Amerikában?...

Elnevezve a mecénásról

❶ A tanév közeledtével fokozott figyelem irányul a hazai felsőoktatási intézmények jövőbeni működésére.

– Összehasonlításul: hogyan zajlik az USA-ban az egyetemi képzés? – kérdeztük meg *dr. Csath Magdolna* egyetemi tanárt, a soproni egyetem Közgazdasági és Vezetésfejlesztési Intézetének igazgatóját, aki öt éven át az USA-ban, s több mint egy évig Nagy-Britanniában oktatott egyetemi katedrán.

– Virginia legnagyobb állami egyetemén dolgoztam, ahol 45 ezer diák tanult. Amerikában gyakorlatilag a felsőoktatásban különböző szakokra specializált iskolák összevont együttesét jelenti az egyetem fogalma. A virginiai egyetemen volt erdészeti és faipari szak is, a legnagyobb tanszék vezetőjének személyében pedig a soproni egyetem egykori diákját, *Ifjú Gézát* tisztelhettük. Magát az egyetemi oktatást részben a központi kormány, részben az adott állam vezetése finanszírozza. Ezek a pénzforrások bőven elégségesek ahhoz, hogy az egyetem működése alapvetően gond nélküli és zavartalan legyen. Ám amelyik egyetem úgymond nagy fába akarja vágni a fejszét, annak van módja arra, hogy különböző alapítványok és az üzleti élet segítsége révén realizálja céljait. Például egyetemünk úgy bővítette üzleti iskoláját, hogy felkeresett egy virginiai vállalkozót, ugyan, építtessen számunkra egy pluszépületet. A mecénás eleget tett a kérésnek, s cserébe az ő nevéről nevezték el az új komplexumot. Amerikában több egykori magyar professzorral találkoztam, közülük az egyik felvetette: szívesen segítenék akár ilyen módon is a hazai felsőoktatást, s a kint élő tehetős magyarok örülnének, ha az óhazában nevük fémjelezne egy-egy új létesítményt.

– *Milyen Amerikában az egyetemi oktatók bérezése?*

– Az átlagos fizetések körülbelül tízszeresek az itthoniakhoz képest. Ez önmagában nem mond semmit. Összehasonlításul: az USA-ban sok olyan alapvető termék van, amelynek ára – átszámolva – nagyjából annyi, mint hazánkban. A benzin például feleannyiba kerül, mint itthon.

– *Hogyan történik az egyetemi felvétel?*

– Felvételi vizsgán nemcsak a jelentkezők tudását, hanem a képességeit is tesztelik. Az egyetemek rendkívül intenzívek, hogy lehetőségeikről időben tájékoztassák a középiskolás diákokat. Rendszeresen tartanak nyílt egyetemi napokat, másrészt nem sajnálják a pénzt arra, hogy elérjék igen komoly marketingtevékenységük célját: a minél több diák felvételét. A leendő egyetemista pedig körbejárja az általa elképzelt szakot biztosító egyetemeket, látogatást tesz 10–15 államban, tapasztalatokra tesz szert, mielőtt döntene, hol fogja folytatni tanulmányait.

(Folytatjuk.)

Gosztonyi M.

Nagy sikerű koncert

Görbe Nóra és a gyerekek

Az immár hagyományosnak számító Soproni Sörfesztivál rendezvénysorozatának keretében vasárnap délelőtt az egykori „Bojtorján" együttes tagjaiból alakult formáció, az „Albatrosz" és *Görbe Nóra* közös műsorát tekinthették meg az érdeklődők. A művésznővel a nagy sikerű fellépés után találkoztunk.

– *Miért kezd el egy országosan ismert színésznő gyermekműsort csinálni?*

– Ez nálam úgy kezdődött, hogy készítettünk egy – ötvenkét magyar népmeséből álló – sorozatot. A mostani műsort az „Albatrosz" együttes tagjai írták, s ennek keretén belül általában mesélni is szoktam. Egy idő után már nem tartottam az eredetileg felállított műsorsorrendet, hiszen a produkció nagymértékben függ az adott helyszíntől és a közönség létszámától is. Itt, Sopronban ezért vidám és pergő ritmusú számokat adtunk elő. Nagyon szeretjük ezt a műsort, és külön öröm számunkra, ha gyerekeknek játszhatunk.

– *Mennyiben más a gyermekközönség, mint a felnőtt publikum?*

– Egy felnőtt, ha színházba megy, megtanult viselkedésmódot alkalmaz. A gyereket azonban le kell kötni. Ehhez több olyan dolgot kell kitalálni, ami – lehetőleg az előadás végéig – ébren tartja a figyelmét. Nekem is van két gyerekem, ezért pontosan tudom, mit igényelnek. Ha kicsiknek szóló műsorban játszom, én is gyerekebbnek érzem magam, s eleve erre hangolódok rá.

– *Milyen darabban láthatja a közönség a közeljövőben?*

– Szeptembertől folytatódik a „Vágyom egy ágy után" című vígjáték bemutatása a Vidám Színpadon. A prózai színdarab Nádas Gábor slágereinek felhasználásával készült, s alaphangulatát a '60-as évek dalai határozzák meg.

Módos A.

Intenzív továbbképzés

A vizualitás kérdéseiről

A Benedek Elek Óvóképző Főiskolán – a magyar ajkú, határainkon kívül élő óvónők számára – megrendezett intenzív továbbképzés mai programjának középpontjában a vizualitás kérdése áll. A résztvevők előadásokat hallgathatnak meg a gyermeki ábrázolás pszichológiai szempontok alapján történő értelmezéséről, az óvónő feladatairól a gyermek rajzi fejlesztésével kapcsolatban, és kötetlen beszélgetésen vitathatják meg a munkájuk során felmerülő problémákat.

És ha nem...?

A gombócként kimért fagylaltok különböző állagúak: vannak „keményebb" fazonúak, amelyeket nyalva nem kell tartani attól, hogy az ember keze, inge, nadrágja „itatósként" fog közreműködni ennek élvezeténél; s vannak folyósabbra készített fagylaltok, amelyeknél nem árt az óvatosság.

A Soprontól vagy harminc kilométerre lévő népszerű strandon a fagyik jellegzetessége kétségkívül a lágyság. Ez persze önmagában véve nem minősíti az itt kapható fagyit, és egyáltalán nem jelenti azt, hogy ne lenne finom. Mégis, ha valami minősít valamit, akkor az a vélhetőleg takarékossági megfontolásból bevett itteni szokás, hogy a kistölcsérbe adják a kétgombócosat is. Ami viszont folyik, a rekkenő hőség miatt hamarabb, mint kellene. Ám ha gyorsabban csöpög a kelleténél, igyekvőnek kell lenni, tehát összességében a rohamtempójú nyalás annyit jelent, hogy így időnek előtte nyaggathatja szüleit a gyermek egy újabb adagért. (Kiváltképp, ha a gyorsított filmjelenetek komikumát idéző jelenetek ellenére a fagyi jó része bizony kárba vész.)

Dehát strandon vagyunk, a legtöbben fürdőruhában, csekély az esély, hogy a kánikulai kis „Niagara-fagyik" zuhataga kárt tenne a ruházatban. Arra pedig vigyázzon mindenki saját maga. Meg arra is, mibe lép.

Az biztos, hogy mind a felnőttek, mind a gyermekek az első adagok elfogyasztása után már tapasztalatok birtokában és felkészülten állnak sorba újabb fagyiért. Mint az a kislány, aki okulva a történtekből, bátorkodott így szólni a fagylaltárushoz:

– Kétgombócost kérek, de szíveskedjék a nagyobb tölcsérbe...

Szigorú szemeket meresztett ily bátorság hallatán a fehér fökötőjű. Fagylalthalmai és tölcsérei fölötti hatalmának tudatában megfeledkezett arról, hogy ő itt tulajdonképpen kiszolgáló, a kívánságokat legalábbis akceptálnia illene.

– És ha nem...? – kérdezte gúnyosan.

Ha nem, hát nem. A kislány nem vitatkozott, elfogadta a fagyit úgy, ahogy adták, hiszen ő kicsi még a világ nagy dolgaihoz. Mint a tölcsér.

–gosztonyi–

Horpácsi mozaikok

❽ 1904. év tavaszán a régi igazán siralmas állapotban levő s majdnem egészen használhatatlan orgona helyett egy új orgona lett rendelve Rieger testvérek budapesti cégjénél. Az új orgona, mely novb. 11én lett felállítva és novb. 13án *Pader Rezső* soproni társaskáptalan prépostja által megáldva, 2700 koronába került. Az orgona a követelményeknek teljesen megfelelő és dicséretére válik a Rieger cégnek; a templom pénztárából a püspök és kegyúr beleegyezésével 1850 korona lett az orgonára fordítva, a gyűjtésből pedig befolyt 957 Kor. 60 fillér, a gyűjtést személyesen végeztem, házról házra jártam *Sulyok Antal* templomatyával úgy Horpácson mint Lédeczben, a gyűjtésből fennmaradt összegből a kórust is kirakattam cementlapokkal, hogy ne legyen annyi por a seprés alkalmával és hogy a por ne lepje be az új orgonát annyira. (46)

1941. szeptemberében a templom orgonája és harmoniuma 170 P. költséggel javítva, hangolva, tisztítva. A költségeket szinielőadások jövedelméből fedeztük. (65)

1944. októberében ért el hozzánk a háboru... 1945. márc. 29. nagycsütörtök. A grófék és intézőjük márc. 27-én este szekereken elmenekültek. Az orosz front tőlünk 20 km. van. (66)

Innentől kezdve újabb fejezeteket írtak a horpácsi kicsi plébánián...

Nagy Alpár

Bozóky Mária
grafikus

M.D.V.
1

Sokrétű a grafikai munkássága.
Kafka „Kastély"-ához készített
rajzokat, valamint Kovrmán:
„Fanny hagyományaihoz.

F-y: Bozóky Mária grafikai
Művészet, 1966. junius - 32 kep

Bozóky Mária
grafikus

M.D.Y

Amaza "elnevezésű" rajzsorozata
"egy látomás tragikus világába vezeti
a nézőt. Viszont a dalmáciai uti-
jegyzetéit az életőröm jellemzi.

F-y: Bozóky Mária grafikái.
Művészet, 1966. junius - 32 kep.

M.D.K

Bozóky Mária
grafikus

Petrarca szonettjeit, Babits
Mihály „Jónás könyvéhez"
készített illusztrációkat
A „Magyar Helikon" néhány kis
bibliofil kötetét illusztrálta.

F-y: Bozóky Mária grafikái
Művészet, 1966. junius - 32 kep

Bozóky Margit /helyesen valószinüleg Mária/

cikke: Wit Stwosz Krakkóban, Mária oltár. - Művészet, 1967.8.évf.6-sz.3-5.l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Írt. 1970,1.sz. 68-107. l./

100. l.

Bozóky Mária

cikke: Jegyzet a szobrokról /Bécs, a XX.század müvészete c. kiállitás/. - Kortárs, 1967. 11.évf. 5.sz. 784-786.l.

Az 1967. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Értes. 1970.1.sz. 68-107.l./

102. l.

Bozóky Mária

cikkei:

Bamberg. - Művészet, 1967.8.évf.2.sz.3-5.l.
Naumburg. - Uo. 1o.sz. 4-6.l.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért.197o.1.sz.68-1o7. l./
1oo. l.

Bozóky Mária

cikke: "La dama con la faina" /Leonardo: Nő menyéttel/. Művészet, 1967.8.évf.8.sz.11.1.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970,1.sz. 68-107. l./

lol. l.

Bocóky Mária

cikke: Alte Pinakothek, München.
– Művészet, 1962. 10. sz. 5–6. l.

Uő: Semper Galéria, Dresda. – Uo, 1. sz. 4–8. l.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. – Művtört. Ért. 1971. 2. sz. 149–182. l.

175. l.

Bozóky Mária

Bozóky Mária: Gadányi Jenő grafikái. - Magyar Műhely /Paris/, 1968.3o.sz.46-54.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Írt. 1971.2.sz.149-182.l.

161. l.

Bozóky Mária

Bozóky Mária

Bozóky Mária: Emlékezés Szőnyi Istvánra. - Tortárs, 1968.1.sz.160-162.11

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Írt. 1971.2.sz149-182.l.

161.l.

Bozóky Mária

cikkei:

Bozóky Mária: Gadányi grafikája. - Művtört.Írt. 1970.3.sz. 203-222. l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Bozóky Mária
festő
Új Ember
1984 JUL 22

1021

Spanyol katedrálisban

– Bozóky Mária képei –

Margit a Nyulak szigetén

FOTÓ: KOÓS

A gótika az ember egyetlen stílusa, a fényből és arányból „gyúrt" léleké, melyet igazán a romantika fedezett föl.

„Korunk elsősorban drámai, s éppen ezért határozottan lírai" — írja valahol Victor Hugo, s a kereszténység az, „ami igaz valóságra vezeti a költészetet." Ezek után kimondhatjuk: Bozóky Mária a fenti értelemben romantikus alkat, akinek művészete az emberi belső drámával figyelmeztet a valóra, emlékeztet a Szépségre, amelyről számot kell adnia a művésznek.

A Szépség maga a Borzalom kezdete — hirdeti a rilkei költészet, s a dolgok végtelen tartalmúak is. A költő küldetése ennélfogva az, hogy „a látható világot láthatatlanná tegye", mert a számadás a nagy Tárgyilagos: az Angyal „rettentő szeme" előtt történik, s csak az marad meg a valószépségből, amit a költő megment.

Bozóky Mária állandó számadásban él, lírai játékai rettentő komolyak, de az „esendő" akvarellműfaj impresszív természete révén dolgokon túli könnyedséggel oldódnak.

Három képe idézi a gótikát a *budapesti Atrium Hyatt* első emeletén rendezett kiállításán: a Spanyol katedrálisban, a Vitus dóm öreg hölggyel és az Emlékezés a Poitiers-i katedrálisra. Valójában „in memoriam" mindegyik, melyeken jelzést kap az emberi magány: fények és árnyak kontrasztjában a még imádkozóé, majd aki már hátat fordított a hatalmas ablaknak, s végül aki egy művészi remekben idő-momentumot lát — önmaga éveihez.

A Szépség senkitől sem vehető el, s ezért senki nem kerülheti el a drámát, amely alól —Bozóky szemléletében — a művészet törvénye szerint még a szegfű sem kivétel —, s a viola, azaz: maga a természet, ám Margit, a Szent egy izzó képen e sorozatos konfliktusokra mintha választ adna, de már egyre kevesebbeknek érthető választ...

Rilke Angyala ránk tekint az egyik akvarellről s minket is megkérdez: a virág, a tavasz, a táj, a világ szent szertartása úgy rohan-e el szemünk előtt, hogy emlékezésünk csak a vakondoké?

A festőművésznő mély-gazdag képei július 23-ig láthatók.

(tóth)

n szépség
ütt

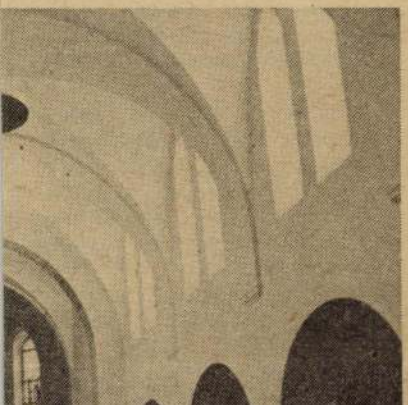

atású oltárképével

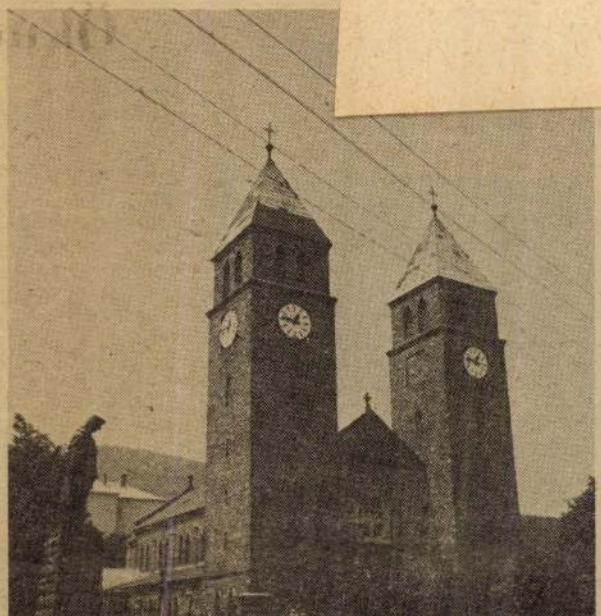

A tomaji plébániatemplom európai kuriózum

vil

JÖVŐRE BELGI

A hírt maga a
likus újságírók s
lyet június 28-ár
során többek kö
Gent, Antwerpe
kegyhelyet: Ban

NAPONTA 40 00

hal meg alultáp
harmadik világ
alapja, az UNIC
ciát rendezett e
tőségeiről. A rés
„Felháborító e
beri társadalomb
tatkozik gyermel
tóságnak a Szen
gyermekek nélki
ségleteket is, ad
sebb kortól fog
fogyasztói társa
lás-vágyba és a
szítésekre van s
és nemzetközi s
megoldódjanak."

SZLOVÁKIÁBA

június 17-én. K
pedig magyarul
gek: Nagyszomb
váralja (Spišské
jes (görög katoli

HALÁSZOK A

A FAO halász
vőjét fogadta j
emlékeztetett a
gának szoros
a halászra bíz

Finom hölgy, finom ecsettel

Az Atriumban találkoztunk. Nem azért, mert az asztal körül kergettek gyerekkoromban, ha nem a legújabb-legelegánsabb szállodában kávézom — sőt, nem is nagyon szeretem az olyan helyeket, ahol a nem-szállodavendég „bennszülöttek" el vannak tiltva a lift használatától, akár hajdan a házalók és cselédek a pesti bérpaloták első lépcsőjétől —, hanem azért, mert *ott volt kiállítása* Bozóky Máriának.

Odaillő kiállítás volt, a vállalkozó szellemű Generalart szervezésében. Annyira odaillett, hogy nem is nagyon tűnt fel a külföldieknek. A vegyes technikájú, lényegében akvarell-hatású tájak és portrék intimitásukkal úgy belesimultak a példásan emberléptékű Atrium arányrendjébe, mintha a fal állandó dekorációi volnának.

— Hát nem szomorú? Itt ez a rengeteg ember, és ide se néz — szomorkodik a festő. Valóban: az Atriumban kialakított alkalmi galéria nem a legforgalmasabb ponton található; az vetődik erre, akinek felkeltették a képek a kíváncsiságát, vagy aki a nem messze fekvő diszkrét ajtók iránt érdeklődik. A Generalarton nem múlik: határozottan esztétikus küllemű képviselője rokonszenves energiával bizonyítja, hogy a magyar kereskedelem új, az „örüljetek, hogy kaptok valamit, vevőkéim" — szellemtől kevéssé megrontott generációjához tartozik. Igaz, a kép nem olyan, mint az autóalkatrész: életbevágó szüksége senkinek sincs rá, mégis el lehet adni. Adtak is el szépen az Atrium-beli kiállításon; elsősorban azért, mert aki mégiscsak odanézett a kiállítófalra, annak ott is maradt a tekintete.

Finom festészet a Bozóky Máriáé. Most ugyan ennek az ellentéte a divat — lásd az Ernst Múzeum nyár végi „frissen festett" képeit, amely mint *új hullám* bizonyos mértékig hideg zuhanyként hatott sok nézőre a maga választékos gorombaságával —, de azt hiszem, a céljaiban igen-igen tiszteletre méltó új-expresszionizmus hulláma a tengeri hullámokhoz hasonlóan fog tovagördülni fölöttünk. Hiszen a harsányság bizonyos szinten túl fokozhatatlan, és jelenlegi szintjével is nehéz folyamatosan együtt élni; márpedig a művészet egyelőre mégiscsak valahogy úgy épül bele a társadalom szerkezetébe, hogy valaki *együtt él* a művel. Kispolgári megoldás, lehet, de mégis jobb sors egy kép számára, mint akár a műterem, akár egy minisztériumi pince falának támasztva állni, befelé fordítva ... Az elvonuló hullámok azonban sohase tűnnek el nyomtalanul. Felszabadító hatással vannak a később mozdulókra, és az új-expresszionizmusnak is éppúgy meglesz a visszfénye a 80-as évek magyar művészetében, mint ahogy Bozóky Mária néhány erős színfoltjában is fel lehet fedezni a „klasszikus" expresszionizmus nyomelemeit. Pedig a leglíraibb, leghalkabb szavú, de egyik legnagyobb hatású mesterünk tanítványa volt valaha.

— Szőnyi-növendékként végeztem a főiskolán. De akkor, amikor a művészeti tanulmányokat elkezdtem, már volt egy bölcsészdiplo-ma a kezemben ...

Bozóky Mária művészeti író is: Giacomettiről és a méltatlanul szűk körben ismert szobrásznőről, Kunváry Lilláról vagy az „európai iskolás" Lossonczy Tamásról írt monográfiát. Bár maga alapvetően nem absztrakt művész, él benne bizonyos vonzalom az övénél elvontabb törekvések iránt.

A mély kulturális hagyományú Nagyváradon született. Sokat utazott és utazik, több nyelven beszél ... (Nem nagyon divat manapság festők között!) Munkáin vissza-visszatérnek az élmények emlékei, a katedrálisok műértő szemmel nézett kőerdei vagy az idegen városokra jellemző különös arcok. Csöndes és igényes, lírai művészet ez, és pontosan úgy hasonlít alkotójának külsejére-viselkedésmódjára, mint, mondjuk, Kurucz D. István képei a vaskos nyakú, nagy bajuszú, külsejében is „alföldi" festőnkre. Őszinte művek ezek, hű képei egy, a mindennapi művészvilág mai bolydultságában helyét kereső, de esztétikájában biztos alapon álló egyéniségnek.

SZÉKELY ANDRÁS

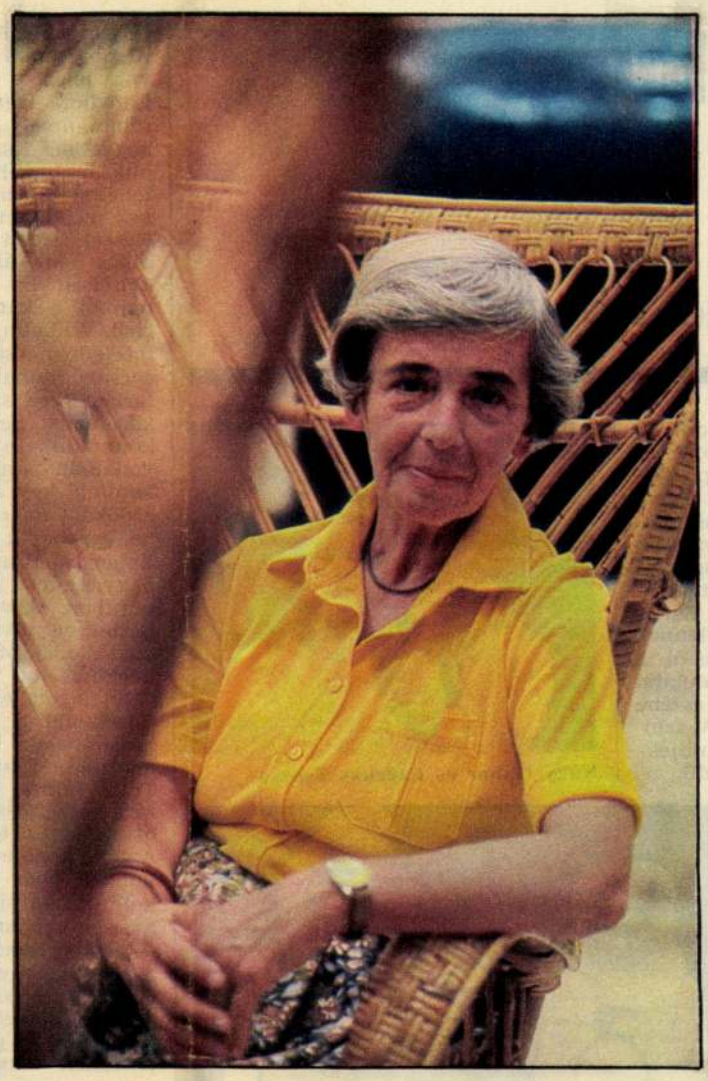

Bozóky Mária

FELVÉGI ANDREA FELVÉTELEI

Szentgyörgy-hegy

Brandenburg börtön

A HOMBURG HERCEGE SZOLNOKON

Egy bunkerben játszódik a *Homburg hercege*? Vagy az alagsorban, ahová csapóajtókon lehet följutni a pincéből? Lapos tetőn netán, melyet rozsdás vaslemezek kerítése véd, s csak derékmagasságig billenő garázsajtókon, guggolva lehet közlekedni a szomszéd tetőre?

Nem, nem, ez jelképes tér. És ne tessék megsértődni a tiszteletlennek látszó kérdéseken. A néző beül a színházba, és mindenféle gondolatai támadnak. Ez a dolga. Hogy eszébe jusson valami. Arról, amit lát. A színházi előadás ugyanis nem az objektíve létező valóságban játszódik le.

Nagy Gábor és Fazekas Zsuzsa

Jelenet az előadásból ILOVSZKY BÉLA (MTI) FELVÉTELEI

Hanem a nézőben. Nem arról szól, amiről *akarják*, hogy szóljon. Arról szól, amiről *nekem* szól. Aki a nézőtéren ülök. Alkalmasint többedmagammal.

Antal Csaba Kleist drámájához tervezett díszletének tehát nincs helyszínrajzilag lefordítható jelentése. Idővel rá kell jönnünk, hogy ez egy szimbolikus erődrendszer, ahol csapkodják a csapóajtókat, és a sötétben valakik a vasfalat döngetik. Vagyis a színhely a védelemre berendezkedett Brandenburg. Nem a palotakert, nem a csatamező, nem a berlini templomtér, hanem a *porosz katonaállam*. Annak elvont szimbóluma. A vak fegyelmével. A kötelező engedelmesség drilljével. A gondolattalan és érzelemtelen parancsvégrehajtás követelményével. Ahol csak szolgálni lehet kiegyenesedve, de az önálló tettekért, legyenek bár az állam legfőbb üdvére, gerincet roppantva, négykézláb kell fizetni.

Kérdés, hogy erről szól-e a *Homburg hercege*. Erről, bár nem egészen így. E zseniális mű ellentmondásai jelképi erejűek. Kleist saját sorsában volt kénytelen átélni, hogy amit hazafias lelkesedésből írt, az a visszájára fordul, mert föltárja a viszonyok mélyén rejlő kibékíthetetlen ellentéteket. Ő maga éppoly kettős lelkű, mint hőse, a homburgi herceg, aki lovasrohamával megnyeri fejedelmének a csatát, de mert parancs nélkül vezényelt támadást, ugyanaz a fejedelem halálra ítéli. Az ítélet ellen csak addig lehet tiltakozni, amíg el nem száll a patrióta lelkesedés — a szív — mámora. Józanul Homburgból is (és Kleistből is!) előjön a porosz nevelés, amely kénytelen jogosnak minősíteni az ítéletet. Ahol *törvény* az engedelmesség, ott csak *önkény* menthet föl a büntetés alól — ez a parancsuralom fogalmi rendszerének őrült paradoxona. Homburg hercege végül megkapja ezt az „önkényes" fölmentést, de nagy kérdés, hogy milyen áron. Nem könnyű eldönteni, hogy amikor letépik szeméről a kötést, és kivégzőosztag helyett a lánccal övezett babért feléje nyújtó fejedelemmel találja magát szemközt, ugyanaz az ember-e még, aki e tanulságos lecke előtt volt.

Valószínűleg nem. Az újabb kori előadások témája a lelkiismereti kelepce, amit egy ravasz hatalmi politika állít a lojális alattvaló elé. Brandenburgnak nem kell az érte áldozott kiszámíthatatlan lelkesedés. Brandenburgnak a hapták kell. Érthetően főleg német rendezők küzdenek meg e dráma történelmi paradoxonával. Peter Stein költői színházában a holdkóros Homburg álma a dicsőségről nem ért véget a kijózanodással, hanem saját temetésének fölmagasztosult víziójában folytatódott. A „német szellemiséget" illető irónia sokkal erőteljesebben van jelen a brechtiánus Karge és Langhoff legutóbbi francia előadásában, amely vérbe-sárba fullasztott, kegyetlen leszámolás a hazafiasság oltárára emelt porosz ideológia történelmi illúziójával. (Ha valakiben *van* még ilyen illúzió.)

Paál István szolnoki rendezésében nincs sem álom, sem irónia, sem költőiség. Ez egy dühös előadás. Itt tombol a katonai fegyelem. Friedrich Wilhelm, Brandenburg választófejedelme saját kezűleg csapkodja a csapóajtókat. Minden kimért militarista rend szerint zajlik, jelenteni, kérelmet benyújtani, egyáltalán: kommunikálni csak szigorú mértani vonalban szabad, és akkor is rohammal kell áttörni a sűrű lándzsaerdőként meredő, recsegő nádason, ha egyébként ki is lehetne kerülni. Ebben a Brandenburgban könnyen nagylelkűek a letartóztatott Homburghoz, bízvást mondhatják, hogy bármikor távozhat börtönéből, hiszen „odakint" is csak egy másik börtönbe jut.

A túlzott egyértelműség nem árt föltétlenül a darabnak. De nem is használ neki. Dráma helyett drámai levezetést kapunk. Matematikát. Tóth Tamás Homburgja előbb tréfára veszi, visszavonásig szóló figyelmeztetésnek tekinti halálos ítéletét. Aztán rémület tölti el arra a gondolatra, hogy Natalie szerelme miatt kell pusztulnia, nehogy megakadályozzon egy politikai érdekházasságot — ekkor lemond szerelméről, és az életéért könyörög. Végül, amikor döntnöknek szólítják föl saját hadbírósági ügyében, kibukik belőle a jól idomított porosz, és kardcsörtető pátosszal önnön jövendő síremlékművét ajánlja föl (békét szentesítő házasság helyett) az újabb „hazafias háború" jelvényéül.

Az első főszerepét játszó, már korábban is tehetségesnek mutatkozó fiatal színész mindezt kissé demonstratív eszközökkel, részletezést mellőző, széles „ecsetvonásokkal" festi föl. Nem átélt drámaként, hanem úgy, mint aki végeredményben maga is a szisztéma panoptikumfigurája. Számára csak az utolsó pillanat valódi dráma. Amikor kegyelmet kap. Mert ha kegyelmet kap, akkor semmi sem igaz. Akkor hazugság a törvény, aminek a nevében elítélték, hazugság az önkéntes halál, és hazugság volt, hogy „a hős törvényszegő lelke ott jár majd lobogónk előtt". Akkor csak galád leckéztetés az egész. Manipuláció. Gyanúja nem alaptalan. A választófejedelem a tortúra végén meglehetősen célzatosan sziszegi a fülébe: „Pusztuljon, aki Brandenburgra tör!" A drámának ezt az utolsó, lelkes *közfelkiáltását*, persze, a rendező adja a fejedelem szájába. S ő az, aki erre a zárópillanatra kardját elhajító, ajtócsapkodó lázadót csinál Stranz lovaskapitányból (Tóth József).

Amivel csak az a bajom, hogy kívülről jön. Túl didaktikus. Túl direkt. Mint ahogy az egész előadás is az. Belém dörömböl egy mondanivalót. Egyszerűsít. Képletekké fokozza le az embereket. Nagy Gábor választófejedelme csak egy szőke germán. Fazekas Zsuzsanna különkülön játssza el a szerelmét sirató nőt, a gyáva katonát fölpofozó amazont és a hősi halott dísztemetésére boldogan készülő porosz honleányt, holott Kleistnél az a fantasztikus, ahogy mindez egyetlen jellemmé van gyúrva . . .

Nem érdemes ajtócsapkodással, vasdörömböléssel ijesztgetni. Sokkal ijesztőbb az a környörtelen *államrezon*, amely Kleist drámájában Brandenburgot irányítja.

KOLTAI TAMÁS

A gyilkos „önmegtart

A KREUTZER SZONÁTA VESZ

Tolsztoj kisregényét nehéz egy ülő helyünkben elolvasni. Nem a terjedelme miatt — hiszen alig száz oldal —, hanem mert idegesítően keveredik benne egy feleséggyilkos férfi felkavaró önvallomása és az öregkorára „megtért" író prédikációja a szerelem alantasságáról. Miket mondat Tolsztoj a fiatalon kicsapongó, majd a házasságban a gyilkosságig féltékeny hősével? A szerelem arra szolgál, hogy két önző ember egymástól a lehető legtöbb élvezetet szerezhesse. Az állat csak azért párzik, mert szaporodási ösztöne időről időre erre készteti. A férfiember rosszabb az állatnál, még a terhes, majd a szoptatós anyát is gyötri kéjvágyával. A férfiaknak a nő teste kell, ezért a házasságkötés-

Tordy Géza (Pozdnisev) és Töreky Zsuzsa (Jelizaveta, a felesége)

Felszámolás, elszámolás — csőd

Variációk a végre

A fizetésképtelenségi láncot, a sorban állást nem tudja megszüntetni a csődeljárásról, felszámolási eljárásról és végelszámolásról készülő új törvény sem — igyekezett eloszlatni a túlzott várakozásokat a minap egy előadásában *Sugár* Dezső, a Pénzügyminisztérium helyettes államtitkára —, azonban a *kemény magot* képes a korábbinál jobban célba venni és megroppantani. A jogszabály nem csodaszer, hiú ábránd lenne tehát azt hinni, hogy a gazdaság égető problémáit önmagában megoldja. Ahogy a piacépítés halad előre, úgy válik majd egyre működőképesebbé a törvény is.

Az új csődtörvény legfeljebb *év vége felé* léphet hatályba, hiszen, ha el is fogadja a parlament, a gazdaság szereplőinek legalább 3 hónapra szükségük van ahhoz, hogy „meg tudják emészteni". De miért is kellett átformálni a szabályozást? Melyek a tervezett, legfontosabb változások?

Kötelező fogyókúra

Noha számos olyan vállalat működik, amelyek életképessége erősen megkérdőjelezhető, igen kevés a csődeljárások száma a gazdaságban. (1986 óta hatályosak az erről szóló jogszabályok.) Az okok jól ismertek: monopolhelyzet uralta a gazdaságot, a fő hitelezőket, a bankokat nem sikerült érdekeltté tenni a felszámolási eljárás megindításában. Nem mentek végbe jelentős változások a tulajdonviszonyokban sem, az állam továbbra is beavatkozhatott a vállalatok sorsába a szanálás intézményével. S nem utolsósorban a jogalkotás sem volt felhőtlen — mint azt a gyakorlat igazolja.

Mit rejt magában az új törvénytervezet? Alapelve, hogy *gyorsítsa* az eljárást: a hitelezők mihamarabb pénzükhöz juthassanak ott, ahol nincs esély a talpraállásra. Ahol viszont van remény, ott *nagyobb védelmet* nyújt a lábadozóknak.

E célok jegyében *szűnik meg* a lehetőség, hogy az államigazgatás a *szanálás* intézményével avatkozzon be az eljárásba. Korábban a bíróságnak minden esetben meg kellett keresnie a Pénzügyminisztériumot, hogy kíván-e élni a „megmentés" eszével. Ez lényegesen lassította a folyamatot. *Kizárják* továbbá az új jogszabályok az *egyszerűsített felszámolási eljárás* lehetőségét is. Vagyis a jövőben a társaságokhoz hasonlóan a vállalatoknak sem kell a felszámolási eljárás útvesztőin végighaladni ahhoz, hogy végelszámolást alkalmazzanak.

Milyen lehetőségeik lesznek a jövőben a fizetésképtelen gazdálkodóknak? Egyáltalán milyen új tartalommal töltődik meg ez a fogalom? Mint ismeretes, a tartós, vagy átmeneti fizetésképtelenség meghatározása, illetve alkalmazása zsákutcába jutott. Ezután *fizetésképtelen* az, aki adott időpontban, adott türelmi idő figyelembevételével nem tud fizetni. Nincs tehát többé huzavona arról, hogy ki mikor jut jelentős pénzbevételhez, s hogy majd akkor kiegyenlíti a tartozását.

A bajbajutottak a *csődeljárás*, a *felszámolási eljárás* és a *végelszámolás* rögös útjait járhatják. Fontos kiemelni, hogy a csődeljárás *nem azonos* a felszámolási eljárással. Alapvető különbség, hogy az előbbi mindig az adós kezdeményezésére, bíróság aktív részvétele *nélkül* zajlik. El kell oszlatni azt a hiedelmet is, miszerint, ha „felszámolnak" egy vállalatot, az a megszűnését jelenti. Erről szó sincs. *Felszámolás* esetén csak *„fogyókúra"* alá veszik a szervezetet — profiltisztítást hajtanak végre, de új tőkével, új menedzserrel, új gárdával tovább működik a cég —, ám nem kell szélnek ereszteni a munkásokat, s lakatot tenni a kapura. *Végelszámolásnak* pedig akkor van helye, ha a gazdálkodó szervezet *jogutód nélkül* szűnik meg.

Lássuk ezek után részletesen az egyes eljárásokat! Csődeljárást akkor indít maga ellen az adós, ha már tartozik, vagy tisztában van vele, hogy egy éven belül esedékessé váló tartozását nem tudja majd kielégíteni. Ekkor a bíróságon csődöt kér maga ellen. Ehhez a *tulajdonos jóváhagyása* is szükséges. *Minősített esetben* nem az adós mérlegelésétől függ, hogy indít-e csődöt. Ha a kötelezettség esedékességét követő 90 napon belül nem tud fizetni, 8 napon belül *kötelező* a csődeljárást megindítania maga ellen, ebben az esetben a tulajdonost csak *egyidejűleg értesíteni* szükséges. A bíróság pedig a tényt regisztrálja és közzéteszi valamelyik közlönyben, tehát meggondolandó a lépés megtétele.

A csőd bejelentését követően az adós cég 90 nap moratóriumot kap arra, hogy rendezze sorait. Ez idő alatt mindenféle követelése felfüggesztésre kerül, és senki nem indíthat ellene felszámolási eljárást. Ez jelentős *védelem* a számára még akkor is, ha a kamatokat fizetnie kell. Éppen ezért a törvénytervezet korlátot szab: *legfeljebb 3 évenként* lehet élni az *öncsőd* lehetőségével.

Egyezség — kényszerből

Persze, nem szabad azt hinni, hogy akkor három hónapig felhőtlenül élhet az adós. Először is el kell készítenie a kilábalás programját, majd ezt elfogadtatni az összes hitelezővel. Ha sikerül megállapodásra jutniuk, azt bejelentik a bíróságon, s ezzel pontot is tehetnek az ügy végére. Ellenkező esetben a bíróság elrendeli a felszámolást. Felmerül a kérdés, hogy vajon minden hitelezővel egyezségre kell-e jutni? A válasz egyértelműen *igen*. A kisvállalkozókat védi azonban az a lehetőség, hogy akivel nem tud megegyezni az adós, azokat végkielégítheti, s ezek nyilván a kisebbek lesznek.

Felvetődött az előkészítés során, hogy a hitelezők által létrehozott *választmánynak* nagyobb szerepe legyen, például a régi vezető leváltásában. Ezt végül is így nem mondja ki a tervezet, de nem is zárja ki, hogy, mondjuk, ehhez kössék a megállapodást.

A felszámolási eljárásban sok alapvető vonás fennmaradt. Továbbra is a következők kezdeményezhetik: *az adós* — ha nem tud vagy nem kíván a csődeljárással élni —, *a hitelező*, a *bíróság*, vagy a *végelszámoló*. Az eljárás megindítása akkor kérhető, ha az adós tartozását a lejáratot követő 60 napon belül nem egyenlítette ki, vagy ha a hitelező felszólítására 30 napon belül nem válaszol vagy nem fizet. Továbbá, ha eredménytelennek bizonyult az adóssal szemben lefolytatott végrehajtás, illetve, ha a csődeljárás során nem sikerült egyezségre jutni, vagy azt nem tartotta be az adós. A bíróság mielőtt kimondaná a felszámolást, újabb 30 nap fizetési haladékot ad a gazdálkodónak.

Vagyis összességében ez az idő is elég hosszú, de talán nagyobb az esélye annak, hogy ezt mérlegelve a vállalatok megállapodásra jutnak. Egyébként, hogy ne húzódhasson időtlen időkig az eljárás, a tervezet kimondja: egyetlen felszámolás *sem tarthat 2 éven túl*, a megmaradó vagyont egyszerűen át kell adni a hitelezőknek. Lényegesen enyhíthet a sorban állás problémáján az is, hogy a jövőben nem kell megvárni a felszámolási eljárás befejezését, időközben is ki lehet elégíteni követeléseket a már értékesített vagyonból.

A felszámolási eljárás kimondásakor újdonság, hogy a vezetőnek nyilatkoznia kell: cége nem okozott környezetvédelmi károsodást. Ha utólag ez mégis kiderül, súlyos pénzbírsággal sújtható, sőt a költségek megtérítésére is kötelezhető. A felszámolást a felszámoló vezeti, a tulajdonosi, alapítói jogok megszűnnek.

A hitelezőknek viszont maximális beleszólása van a felszámoló munkájába, bármikor elszámolást kérhetnek tőle.

Nagy gond, hogy még mindig nem jött létre kellő számú profi szervezet, amely képes elvégezni ezt a munkát. Lényegében csak a *Pénzintézeti Központ* és a *Szanáló Szervezet*, illetve négy-öt kisebb vállalkozás alkalmas erre a feladatra. Így akár pályázat útján is bővíteni szükséges ezt a kört.

Ha az adós kéri, egyezség a felszámolás során is köthető, azzal a különbséggel, hogy itt mindenkivel meg kell állapodni, vagyis belép a *kényszeregyezség* fogalma. Ez eddig is így volt, új azonban, hogy egyezség akkor köthető, ha *minden csoportban* — csoportokat aszerint alkotnak, hogy milyen jogcímen, hányadikként szerepelnek a kielégítések sorrendjében — a hitelezők legalább *fele* hozzájárul, feltéve, hogy kökövetelésük az összes tartozás *kétharmad* részét kiteszi. Nem zárják ki a jogszabályok, hogy tartozás fejében *tulajdonossá váljon* a hitelező az adós cégnél.

Csalárd kimentés

Az egyik legvitatottabb kérdés, hogy a gazdálkodónak mely *vagyona* vonható be a csődeljárás és felszámolási eljárás körébe és milyen sorrendben kell kielégíteni a hitelezőket?

Általában az a vagyon, amely a szervezet *tulajdonát* képezi — néhány kivétellel, mint például a védelem célját szolgáló állami tartalék. Gyakori azonban, hogy mire a hitelezők felébrednek, *kimentik* a cég vagyonát. Ennek kiküszöbölésére szolgál, hogy ha a felszámoló olyan szerződésre bukkan, amely szerint a felszámolást megelőző két évben jelentős tulajdonátruházásra került sor, vagy teljesítéssel aránytalan szolgáltatás kifizetésére, akkor értesítenie kell a hitelezőket, akik a bíróságon ezt megtámadhatják. Erre vezetik be a *csalárd csőd* fogalmát.

A kielégítés sorrendjéről szombati számunkban részletesen szóltunk, azonban szükségesnek tartjuk ezzel kapcsolatban megjegyezni azt is, hogy a munkabér jellegű követelések kielégítésére az állam felelősséget vállal.

Érdemes végül megemlíteni, hogy kire is vonatkozik a törvénytervezet? Minden gazdálkodó szervezetre, kivéve az önkormányzatokat, a társadalmi és érdekképviseleti szervezeteket, az alapítványokat és az egyéni vállalkozókat. Az utóbbiakra azért nem tartották célszerűnek kiterjeszteni, mivel a korlátlan felelősség a magánvagyonra is kiterjed — ez pedig már bírósági ügy, a végrehajtás szabályait kell alkalmazni. Az önkormányzatoknál az önkormányzati törvényre tartozik a fizetésképtelenség rendezése, az érdekképviseleteknél pedig az okoz gondot, hogy egyre gyakrabban vállalkozói tevékenységet is folytatnak, azonban nem elkülönített vagyon keretében, hanem a nyereséget visszaforgatják az alaptevékenységbe, kijátszva ezzel az adózást.

Füsi Piroska

Hírek a világgazdaságból

(TASSZSZ) Lengyelország vasárnap aláírta a nyugati hitelező kormányokat tömörítő Párizsi Klubbal adóssága egy részének elengedéséről szóló megállapodást.

Az ismeretessé vált részletek szerint a 17 nyugati hitelező kormány még az idén leírja Lengyelország több mint 33 milliárd dolláros hivatalos kormányadósságának 30 százalékát, további 20 százalékát pedig 1994-ben, ha a varsói kormány addig következetesen megvalósítja a Nemzetközi Valutaalap (IMF) egyeztetett gazdasági reformprogramját. A kormányadósságok Lengyelország teljes külföldi adósságának 70 százalékát teszik ki.

*

(EKOTASZSZ) A Szovjetunió a közeljövőben 1 milliárd rubel értékben ipari közszükségleti cikkeket vásárol számos nyugat-európai országtól. E célból a szovjet külkereskedelmi bank, a szövetségi és az oroszországi kereskedelmi minisztérium, valamint a Raznoexport szovjet külgazdasági szervezet vezetői üzleti körutat tesznek Olaszországban, Franciaországban, Németországban, Belgiumban, Hollandiában és Luxemburgban.

A valutahiányban szenvedő Szovjetunió számára a vásárlást a szövetségi kormánynak az a döntése teszi lehetővé, amellyel engedélyezte 1991-re a szövetségi kereskedelmi minisztérium számára 1 milliárd rubel értékben kereskedelmi hitelek felvételét.

(AP) Albániában tárgyal a héten a Világbank küldöttsége, hogy előkészítse az ország csatlakozását a nemzetközi pénzügyi szervezethez. A delegáció vasárnap érkezett Tiranába, hogy öt napon át tanácskozzon az ország központi bankjának, a különböző minisztériumok illetékeseivel.

*

(MTI) A megállapodásokban rögzített 400 ezer tonna kőolaj helyett csak 140 ezer tonna kőolajat kapott áprilisban Bulgária a Szovjetuniótól — hozta nyilvánosságra a bolgár kormány energiakérdésekkel foglalkozó operatív bizottsága. Szófiában bejelentették azt is, hogy ugyancsak az akkreditívek megnyitásának késlekedése miatt a Szovjetunió két hete szünetelteti a Bulgáriába irányuló elektromosenergia-szállításait.

Az energiaellátási helyzetet csak bonyolítja Bulgáriában, hogy április 23-ikától 40 napra leállítják az ország egyetlen atomerőművének az egyik blokkját; akkortól — a szombatokat és a vasárnapokat kivéve — ismét rendszeres áramkikapcsolásokkal korlátozzák Bulgáriában a lakossági energiafogyasztást.

*

Az amerikai hadsereg legkorszerűbb fegyvereiben a rakétáktól a harckocsikig, a repülőgépekig japán alkatrészek vannak, így veszélyes függőség alakul ki — jelentette vasárnap este a CBS-hálózat.

Suzuki Osamu Magyarországon

(MTI) Hétfőn délelőtt Budapestre érkezett *Suzuki* Osamu, a világhírű japán autógyár, a Suzuki Motor Corporation elnöke. Az üzletember szerdán írja alá a magyarországi Suzuki-gyártásra létrejövő vegyes vállalat alapító okiratát.

Suzukit itt-tartózkodása során fogadja *Göncz* Árpád köztársasági elnök, *Szabad* György, az Országgyűlés elnöke és *Antall* József miniszterelnök.

Indonéz kapcsolat

(MTI) Indonéz üzletemberek érkeznek Magyarországra április 24-én, hogy tárgyalásokat folytassanak a két ország kereskedelmi együttműködésének fejlesztéséről. A delegációt Soedradjad *Djiwandono* indonéz kereskedelmi államtitkár vezeti. A külföldi üzletemberek kelet-európai útjukon ellátogatnak a Cseh és Szlovák Szövetségi Köztársaságba, valamint Romániába is.

Soedradjad Djiwandono Magyarországon találkozik *Kupa* Mihály pénzügyminiszterrel, és *Martonyi* Jánossal, a Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Minisztériumának államtitkárával is.

Eredményes sertésexport

(MTI) Sikeresnek bizonyult a Földművelésügyi Minisztérium sertésexport-pályázata, amelynek eredményeként 102 ezer élő sertést ad el szovjet, román és osztrák megrendelőknek a Terimpex és az Agrária Bábolna. A mintegy 10 millió dollár értékű tételhez a tárca 15 százalékos exporttámogatást ad.

Az idén így a korábbi pályázatokkal együtt már 200 ezer élő, s 143 ezer darabolt sertés exportjához adott támogatást a tárca a túltermelés csökkentésére. Az FM illetékese az MTI kérdésére azt is elmondta, hogy egyelőre nem írnak ki további pályázatokat. Megvárják az országos állatszámlálás eredményét, nehogy esetleg a második félévben gond legyen a belföldi sértéshús-ellátással.

Szibériai sztrájk

(AP) Hétfőn figyelmeztető sztrájkot tartott több mint háromezer szibériai aranybányász, szolidaritásból azokkal a szénbányászokkal, akik Mihail *Gorbacsov* hatalomból való távozását követelik.

Az aranybányászok politikai követelésüket összekapcsolták azzal a gazdaságival, hogy bérüket emeljék az inflációval arányosan.

Gorbacsov a munkabeszüntetést kommentálva azt mondta, hogy „a sztrájkolók veszélyes játékot folytatnak, és a nép, beleértve a bányászok egy részét is, dolgozni, nem pedig sztrájkolni akar". Gorbacsov bizonyosnak tartotta, hogy megoldást találnak a konfliktusra.

Keletnémet privatizáció: lanyhuló érdeklődés

(Reuter) A Treuhand privatizációs hivatal gyorsítani akarja a még állami tulajdonban lévő keletnémet cégek kiárusítását, jóllehet fennáll annak a veszélye, hogy számos vállalat olyan kommunisták kezébe kerül, akik korábban rosszul irányították a cégeket.

A Treuhand 15 regionális irodája 6400 kis és közepes méretű cég felett rendelkezik. Ezeknek legalább egyharmadát privatizálni akarja, s a cégek jelenlegi vezetőségének akarja eladni.

A volt NDK 45 ezer vállalatának kiárusítása a világtörténelem eddigi legnagyobb privatizációs programja, s ez idáig vevők tekintetében 95 százalékban nyugati tőkére alapozódott. Mostanra azonban elfogytak a legjobb cégek, s megcsappant a nyugati érdeklődés.

Gazdasági tanácsadó iroda Vas megyében

(MTI) Vállalkozásokat segítő gazdasági tanácsadó irodát hoznak létre Nyugat-Magyarországon, elsőként Vas megyében — erről tanácskoztak hétfőn Őriszentpéteren a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium, valamint a Vas megyei önkormányzat által szervezett konferencián. A tanácskozáson az ÖAR, az osztrák területfejlesztési tanácsadó iroda projektjének részeként vitatják meg a hálózat kiépítésével kapcsolatos, működtetésével legfontosabb tennivalókat a magyar, osztrák és csehszlovák szakemberek.

Többségi tulajdonos az állam

Átszervezés előtt a Villamos Művek Tröszt

(MTI) A Magyar Villamos Művek Tröszt (MVMT) átszervezését — az MTI értesülése szerint — e heti ülésén tűzi napirendjére a kormány.

Az ipari és kereskedelmi tárca, valamint a tröszt elképzelése szerint — és amennyiben a kormány ezzel egyetért — még az idén kétszintű társasági rendszerré alakul át az ország villamosenergia-ellátását végző monopólszervezet. Az ország 11 erőművállalatát és hét áramszolgáltató vállalatát önálló társaságokká alakítják, amelyet egy szakmai holdingként működő konszern fog majd össze. A tervek szerint a kisebb dunántúli erőműveket összevonják, másokat pedig egy-egy szénbányával együtt működtetnek. Az összevonásoknál a tárca figyelemmel van arra is, hogy hazánkban a bányászat válságban van, s szénbányák egy részének felszámolása pedig már folyik.

A cég privatizációjára csak az átalakulást követően kerülhet sor. Egyelőre azonban rendezetlenek az MVMT vagyoni viszonyai. A könyvszerinti érték például 170 milliárd forint, a cég valódi értéke azonban ennek többszöröse.

Az elképzelések szerint a többségi állami tulajdonrész a privatizáció után is megmarad. A befektetési lehetőség élénken foglalkoztatja a kanadai, a francia és német működő tőkét, szó van ugyanis arról, hogy egy új alaperőmű felépítésére is sor kerül. Arról még folyik a vita, hogy atom, szén vagy lignit felhasználásával üzemeltetik a leendő erőművet.

Tőzsdére készül a MAVAD Rt.

(MTI) Idén is kelendő lesz a magyar vadhús külföldön, a MAVAD Rt. harmincmillió dolláros exportot tervez hagyományos profiljaiban — hangzott el a részvénytársaság közgyűlésén. Dr. *Kovács* Miklós, a vállalat vezérigazgató-helyettese elmondta, hogy ezzel a teljesítménnyel a cég a nehezedő exportkörülmények ellenére tavalyi szinten tartja forgalmát az élő állatok és a vadhús kivitelében. A vállalat tervezi a tőzsdére kerülést is.

A magyar vadexport 90 százalékát teljesítő MAVAD Rt. nemrégiben más vadkereskedelemmel foglalkozó cégekkel együtt megalakította a Magyar Vadkereskedelmi Szövetséget. Ez a háttérszervezet figyelemmeli kíséri a kül- és belpiaci értékesítési folyamatokat, és foglalkozik érdekvédelemmel is.

A vállalat két éve működik jelenlegi formájában, a részvénytársaságot 514 millió forint alaptőkével hozták létre, részt vesz benne hat külföldi — német, osztrák és olasz — cég is, összesen részesedésük eléri a húsz százalékot.

A háromezerből elkészült az első

Ikarus buszok Iránba

(MTI) Iráni szakemberekből álló küldöttség megvizsgálta az Ikarus által elkészített mintaautóbuszt, amely a közel-keleti országba szánt 3 ezer jármű első példánya. A küldöttséget vezető iráni belügyminiszter-helyettes Rasoul Pour *Zargar* összességében elégedetten nyilatkozott a csuklós autóbusszal kapcsolatban. Az iráni szakemberek érdemi kifogást nem tettek.

Az Ikarus és a Mogürt a közelmúltban 3 ezer autóbusz exportjára kötött szerződést Teheránban az iráni Belügyminisztérium Városfejdesztési és Közigazgatási Hivatalával, illetve a teheráni polgármesteri hivatallal. A szállítandó járművek értéke 290 millió dollár. A szerződés alapján 2100 szóló és 300 csuklós járművet szállít az Ikarus, amelyeket elsősorban a teheráni tömegközlekedésben használnak majd.

Az első ezer buszra szóló akkreditívet, 90 millió dollár értékben már megnyitotta az iráni megrendelő. A 3 ezer autóbuszt az elképzelések szerint 1992. április végéig szállítják le.

Ősszel lesz új munkatörvénykönyv

Rendezetlen az érdekegyeztetés

(MTI) A politikai és gazdasági rendszerváltás ellenére Magyarországon egyelőre még nem alakult ki a fejlett tőkés országokban már működő, a munkavállalók és munkaadók konfliktusainak megelőzését, illetve megoldását szolgáló munkaügyi kapcsolatok rendszere. Márpedig ez a nyugati demokráciákban éppúgy része a politikai intézményrendszernek, mint például a parlament — mondotta *Héthy* Lajos, a Munkaügyi Minisztérium helyettes államtitkára hétfőn, a Közgazdaság-tudományi Egyetemen kezdődött háromnapos munkaügyi kapcsolatok szompózion megnyitóján.

A rendezvényen a magyar szakemberek az *ENSZ Nemzetközi Munkaügyi Szervezete*, az ILO képviselőinek előadásain keresztül a fejlett országokban kialakult munkaügyi gyakorlattal és jogrendszerrel ismerkednek.

Héthy Lajos elmondotta, hogy a magyar gazdaság mai problémái, és az ebből eredő feszültségek egy hasonló, ám a hazai körülményekre adaptált rendszer kialakítását sürgetik. Az elmúlt években a munkaügyi kapcsolatok rendezésének első mozzanata az *Érdekegyeztető Tanács* létrehozása volt. Ez a fórum azonban alapvetően konfliktusmegelőző csapat, amely a taxisblokád idején funkciójából kilépve, bár hasznosan járt el. A kollektív viták rendezéséhez — például sztrájkokat megelőző békéltetés esetén — szükség van olyan egyeztetési eljárások kidolgozására, amely a kialakult konfliktusokat rendezi. A magyar viszonyokhoz alkalmazkodó munkügyi kapcsolatok rendszerében a legfontosabb lépés az alapdokumentumnak számító, új munka törvénykönyve megalkotása lesz. Ennek tervezete már rendelkezik például a szakszervezetekről, mint érdekképviseleti szervezetekről a munkavállalókat képviselő üzemi tanácsokról, a munkaügyi viták rendezéséről. A tervezet várhatóan szeptemberben kerül a parlament elé, így annak finomításában a hétfőn kezdődött szakmai konzultáció tapasztalatai is felhasználhatók.

Valutaárfolyamok

ÉRVÉNYBEN: 1991. ÁPRILIS 23-TÓL 29-IG

PÉNZNEM	Vételi árfolyam 100 egységre forintban	Eladási árfolyam 100 egységre forintban
Angol font	12 649,16	13 431,58
Ausztrál dollár	5 694,56	6 046,80
Belga frank	205,68	218,40
Dán korona	1 106,69	1 175,15
Finn márka	1 815,60	1 927,90
Francia frank	1 253,75	1 331,31
Görög drachma	39,08	41,50
Holland forint	3 752,97	3 985,11
Ír font	11 319,30	12 019,46
Japán yen (1000)	532,73	565,69
Kanadai dollár	6 383,62	6 778,48
Kuvaiti dinár	Az árfolyamjegyzés szünetel	
Német márka	4 224,10	4 485,38
Norvég korona	1 088,55	1 155,89
Olasz líra (1000)	57,26	60,80
Osztrák schilling	600,84	638,00
Portugál escudo	49,08	52,12
Spanyol peseta	68,64	72,88
Svájci frank	5 015,85	5 326,11
Svéd korona	1 186,00	1 259,36
USA-dollár	7 385,84	7 842,70
ECU (Közös Piac)	8 735,47	9 275,81

BOZÓKY Mária festő

Tisztelt Szerkesztőség!

Viszonttiltakozás

FÁJLALNÁM, ha a *Magyar Nemzet* március 26-i számában megjelent tiltakozásnak alapja volna. Ez esetben készséggel elismerem kritikájuk jogosultságát és bocsánatot kérek. És mivel nincs módomban korlátlan terjedelmű sajtóarchívumot tartani lakásomon, s mivel Svédországban sem a stockholmi egyetemi, sem a Királyi Könyvtárba nem jár a Magyar Nemzet, *nem utasíthatom vissza a szerkesztőség tiltakozását.* Sőt, örülök, hogy van olyan orgánum, mely nem abban a kórusban énekel, melynek minden hangja csak a magyar kakofónia illusztrációja, lehetőleg fortisszimóban.

Éppen ezért tettem el egy-két fénymásolatot a lap cikkeiből, főleg azok közül, melyek az áldatlan „zsidó" kontra „antiszemita" vita elsimítására törekszenek. (*Magyar Nemzet*, 1990. szeptember 20.: *Kertész* Ákos és október 6.: *Csoóri* Sándor), vagy ebben a vitában mindkét oldalról tárgyilagos, vagy akár elfogult helyzetelemzést adnak (*Magyar Nemzet*, 1990. október 15.: *Lombos* Antal, *Döndő* Rezső, *Bikácsi* Gergely). De sztereotip, demoralizáló, terméketlenül kritizáló cikkeket, senki ne vegye rossz néven, nem őrizgetek. Ezek minden nap méterszám töltik meg a hasábokat: kiszámíthatók, előreláthatók, céljuk nyilvánvaló: még nehezebbé tenni a nehézségeket. Ezekből a sajtó fáradozása nélkül is van elég.

Ámde, ha helytálló is a tiltakozás, azt inszinuálja, hogy *állításom a tízmillió magyar fasisztáról légből kapott.* Ezzel bizonyos tekintetben egyet is lehet érteni, csak belenyúlunk abba a légbe, melyet az úgynevezett ellenzéki sajtó terjeszt, és máris tele van a markunk akárhány magyar fasisztával. Az *Encyclopaedia Britannica* statisztikája, melyről hallgat a *Magyar Nemzet*, ettől semmivel sem lesz kevésbé igaz. Az sem, ami valószínűleg cikkem legkényesebb pontja volt a lap számára a *Dagens Nyheter* mentalitásának megvilágítása.

A STÍLUS maga az ember, mondta a régi bölcs. Ez a bölcsesség közösségekre is érvényes. Szerkesztőségekre is. A *Magyar Nemzet* nagyvonalúan elsiklik a *Hitel*ben megjelent cikkem egyéb lényegi mondanivalói fölött is, és — hogy egy svéd szólásmondást vegyek kölcsön —: „egész baromfiudvart csinál egyetlen tyúktollból".

Az én egész *Hitel*beli cikkem tiltakozás az ellen a módszer ellen, mely negyven éven át az akkori és sokszor, sajnos túl sokszor, a mostani sajtóban is szinonimaként kezelte és kezeli a fasisztát és a magyart. „Fasiszta nemzet" — mondta népünk bölcs vezére, a vörös-fasiszta Zeusztörpe. Előképei, *Hitler* és *Szálasi* néhány rövid, de végtelennek tetsző évig, vagy hónapig vehették semmibe az emberi jogokat (finom fogalmazás!), ő és az övéi negyven évig. De erről aligha szükséges a *Magyar Nemzetet* felvilágosítani.

Hogy a Párthoz csődültek a jóhiszemű idealisták mellett az opportunisták és karrieristák seregei, ez sajnos hozzátartozik az emberi gyengeséghez. De a kommunizmus egyik legnagyobb erkölcsi gazsága az volt, hogy fenyegetéssel, nyílt és burkolt megfélemlítéssel, megvesztegetéssel egész népeket alacsonyított le morálisan és cinkosává tette semleges vagy gyenge rétegeiket. Ez a *pszichocidium* — lélekgyilkosság — méltó párja a *genocidium*nak. Ennek következtében szégyenkezhetnek a *Rákosi*- vagy *Sztálin*-születésnapokra kiadott émelyítő dicshimnuszok szerzői. A kommunista mocsok rájuk ragadt, de a nagyobb szégyen nem azé, akit bepiszkolt, hanem azé, aki rájuk kente.

A MOCSOKSPECIALISTÁK viselt dolgai fölött éppúgy nem lehet napirendre térni, mint nácielőképeik fölött. Én mindenféle embertelenséget elutasítok: nem vagyok, nem voltam és nem leszek sem fasiszta, sem kommunista.

Azért, mert Svédországban élek, még nem érzem közömbösnek, mi történik Magyarországon. „Disszidens" vagyok, de ez ma már nem megbélyegző. Rengeteg disszidens van rajtam kívül; ezek egy részének rokonai Magyarországon élet-halál urai voltak, de hátvédként, és az előre számításba vett fordulat esetére nagyon jól jöttek nekik a disszidenscsaládi kapcsolatok. A hajuk szála sem görbült amiatt, nem úgy, mint az éhes proletároknak, akiről lelkesen vagy lelketlenül fújták, vagy akivel fújatták a hazug nemzetköziség himnuszát. Ez a nemzetköziség a prolinak kelet felé mutatott, a pártprédikátoroknak az USA felé.

Abban, hogy én Svédországban élek, azon van a hangsúly, hogy *élek*. Én szeretném — bár megérthetném —, hogy Magyarországon is élhessek, nemcsak én, hanem az a tízmillió magyar is, aki ennek a keserves bűvészmutatványnak, a túlélésnek megtanulásával századok óta vesződik, inkább kevesebb, mint több sikerrel. Nagy feladatai lehetnének ez ügyben annak a sajtónak is, mely mostanság egész másra koncentrál. Még kormánypártinak sem kellene lennie emiatt. Elég volna, ha csak az ország megviselt lakosságának a pártjára állna, ahelyett, hogy a készülődő régi-új hatalmi elit szolgálatában a saját malmára hajtaná a vizet.

Csatlós János
Stockholm—Handen

Irányítószám: 1392

Tulajdon — jog nélkül?

Senkit nem zavaró, csöndes iroda működött egy budai ház lakásként évek óta használhatatlan, alagsori helyiségében. Egy — szépnek éppen nem mondható — napon azonban az iroda bezárt, s a helyébe nagybani borkimérés költözött. A ház lakói, akik egyben a lakások tulajdonosai is, előbb csodálkoztak rajta, hogy sem a hozzájárulásukat nem kérték a változáshoz, sem tájékoztatásukról nem gondoskodtak az illetékesek, később pedig — élve tulajdonosi jogaikkal — tiltakozni próbáltak, ám hiába. Pedig a hatóságnak igazán lett volna mit mérlegelnie.

Például azt, hogy a látszólag szabályszerű engedély nem a Nagykikinda utca 10/B-be szól (ahol a borkimérést létesítették), hanem a 10/A-ba. Például azt, hogy az utcában egy általános iskola, egy óvoda, egy szakmunkás-kollégium és egy játszótér is található. Például azt, hogy a tiltakozók idős emberek, akik nem alaptalanul félnek attól, hogy a borkimérés megjelenésével nyugalmuknak mindenképp, s meglehet, biztonságuknak is vége. Például azt, hogy ha a fentebb előszámlált (és még hosszan sorolható) okok egyike sem állna fent, akkor is tűrhetetlenül jogellenes eljárás volna az érintettek feje fölött, akaratuk ellenére ilyen döntést hozni. Nem csoda hát, ha tulajdonostársai nevében is elkeseredetten kifakadó levélírónk, *Simon* György úgy érzi, a kibontakozó nagy demokrácia közepette nekik, a Nagykikinda utcai ház lakástulajdonosainak, egyáltalán nincsenek jogaik.

Hivatkozási alapja, persze, a másik, a szemben álló félnek is van. S éppen ebben a hivatkozási alapon rejtőzködik az ügy igazi csapdája. Az a mondat, amely miatt ez a látszólag jelentéktelen, egyedi történet mégsem intézhető el kézlegyintéssel, nem utalható a privát érdekű esetek kategóriájába.

A helyzet tudniillik úgy áll, hogy az IKV-k a „kezelésükben álló" (bár ezt a kezelést idézőjelek nélkül aligha lehet emlegetni) lakóházakat — a közhiedelemmel ellentétben — valójában nem adják el, csupán az épületben található lakásokat értékesítik. S ez irdatlanul nagy különbség. A közös célra szolgáló helyiségekben az IKV, mint résztulajdonos, akkor is benne marad, ha a lakók határozottan és egyöntetűen kinyilvánítják, hogy azokat is saját tulajdonba (és persze: kezelésbe!) kívánják venni. Minden jogtalanság forrása ez a jelenleg is fennálló, senki által nem firtatott állapot. Az IKV ugyanis a továbbiakban úgy viselkedik, mintha nem résztulajdonos volna (egy a többi közül), hanem teljhatalmú háziúr, aki annak és olyan célra adja ki a közös helyiségeket, ahogy az neki tetszik. Nagykikinda utcai panaszos levéíróink még alapjában véve jól is jártak, amiért *csak* borkimérés, és nem például „Peep show", vagy „Masszázs-szalon" került házuk alagsori helyiségeibe. (Amely helyiségek — tegyük hozzá az eddigiekhez — külön bejáraton, az utca felől nem megközelíthetők, csakis a lakóház kapuján át.) Azok az emberek tehát, akik a romló életkörülmények közepette, hogy legalább a lakbérek szűnni nem akaró emelkedését kivédjék, megveszik lakásaikat, olyan „tulajdonhoz" jutnak, amellyel nem járnak tulajdonosi jogok. Kötelesek szó nélkül eltűrni házukban olyan létesítményt, amely — például — a lakáspiacon nem is csekély mértékben csökkenti lakásaik árát. Az IKV, amely kötelességeitől és költségeitől megszabadul a lakások eladása révén, hatalmi helyzetét — amely eddig is az abszurditások közé tartozott —, ezen a módon remekül átmenti. Mivel már eddig is több tízezer ember sétált bele az állami bérlakás ilyen feltételek közti megvásárlásának csapdájába, s a közeljövőben ez föltételezhetőleg még többeket fog érinteni, hadd kérdezzük meg, nem kellene-e ezzel a polgári jogérzéket és a demokráciát egyaránt sértő gyakorlattal — mint talán még az IKV által is tiszteletben tartandó egyetlen szervnek — az Alkotmánybíróságnak az elvi döntés szintjén foglalkoznia?

(nyerges)

A főpolgármester figyelmébe

Jó néhány esztendeje, mikor néha igen csüggedten jártam-keltem fővárosunk utcáin, az jutott eszembe, hogy minden tisztességes városnak polgármesterre van szüksége, mert valakinek törődnie kell a városokkal. „Szeretik a városok, ha szeretik őket" — írta egykor Simone *Weil*, mikor éppen Firenzében időzött. Íme, bekövetkezett a nagyszerű fordulat: van városunknak főpolgármestere, van gazdája. Egy Hamupipőkét kapott hozományul, rendetlen, ápolatlan, elhanyagolt várost.

Messziről kellene kezdeni: én mégis ismertem a háború előtti Budapestet, s hogy a velejébe vágjak, abban a kis parkban nőttem fel, mely ott terült el az Erzsébet híd budai főjénél s a jelenleginek az ötszöröse volt. Voltak benne még fenyők is, sziklákra boruló borostyán és vadszőlő, százszorszépecskék a fűben, s őre is volt a parknak, békebeli parkőr, karszalaggal a kabátujján, aki azonban mégis együttérez a természettel...

Hát most lendítsünk egyet a történelem kerekén. Parkőrre nekünk kezdettől fogva nem telik, de elég volt az a negyven-ötven esztendő, hogy parkjaink kiforduljanak sarkaikból. Ha a Gellérthegy elsőnek is heverte ki háború okozta sebhelyes kietlenségét, s lassan elfelejtjük, hogy nézett ki, annál lassabban állt fel a rend s nem is tökéletesen a Dunapart s a Bástyasétány lebombázott vadgesztenyefasoraiban. S ott volt a Városmajor, melyről valamikor a nyolcvanas évek elején módomban állt írni e lap hasábjain: hol vagyunk az akkori állapottól! Nemhogy semmi nem történt, hanem a beépített, kifűrészelt, karban nem tartott Városmajor ma már csak suta-poros emlékeztetője egykori dús önmagának.

Ám új szimptómák is jelentek meg a beteg főváros testén. Ha egy betegség vigyázatlanul elindul előrehaladott állapota felé, akkor gazdagon jelentkeznek a szimptómák. Ez a szimptóma *a főváros mocska*. Nem azonos a nagyvároshoz óhatatlan hozzátartozó piszokkal, papírhulladékkal. Budapest mocska sajátos valami: a szegénység, porladás, penészesedés, takarítatlanság üli meg a város számtalan zugát. A szegénylakásokhoz hasonlít ez a mocsok, ahol régóta nem volt a lakónak alkalma, pénze, ereje kitakarítani vagy újat venni — vagy valamit kidobni... Valamiféle soha ki nem hevert betegséget is hozott magával: ha valamit valahol rendbe tettek, a kellékeket minden esetben ott hagyták. Elvonszoljuk a nagy toronydarukat, s még a tizedik utcában is ott marad a törmelék, miegymás.

Nem emlékszem a háború előtti Budapesten a faltól a járdaszélig kiacskaringozó szennyvíz- és egyéb folyadéknyomokra. (Ennyi köpésre sem.) Pissoir az egész város; vagy embernek, vagy kutyának. Másféle rémületes dolgok is megjelentek az erre kiszemelt, módfelett alkalmasnak találtatott helyeken. Obszcén felírások, hosszas tudósítások szemérmünkben megalázó, megsemmisítő gyalázatos szövegekkel... Centrum Áruházak fizető vécéinek ajtajairól semmiféle igazgatóság vagy szemérmes személyzet nem távolítja el félévszám ezeket az ocsmány szövegeket...

Mi történt az emberrel, mint olyannal?

Csak egyszerű közöny, fáradtság, kimerültség fogta el? Úgy gondolja, hogy aki ezt teszi vagy kiírja *az a másik*, nem ő... Ha csak ezt gondolja is, beteg ő is. Átjárja már a lelkét is a szennyes áradat, melyet meggondolatlanul „szabadságnak", még bűnösebben és hazugabbul „emberi jog"-nak nevezett el, így általva magát, hogy maga a szó még nem fed semmit. Nem fedi a mindenhez szükséges emberi tisztaságot, öntudatot, különbözőségünket állatvilágunktól, sőt azon jóval innen...

Találtam még valami furcsa jelenséget, egyre terjeszkedőbb formában, ami néha percenkint is próbára teszi az ember türelmét. Ez pedig az autóknak eleinte csak a járdaszélre való félszeg felkéredzkedése, majd teljes hosszában való felállásuk, utóbb minden talpalatnyi hely elfoglalása lett, *szorosan be a falig*. Ma már nem arra való a járda (az utca), hogy azon habozás nélkül végigmehessen az ember, hanem ki kell számítani, meddig mehet, hol akad el, hol akad bele valamibe, hol kap olajfoltot, hol ütközik a szembejövőbe? Ki az a járókelő, ha gyalog jár? ki az, akinek nincs egy valamirevaló kocsija? ki az, akinek mindig van ideje arra, hogy gyalog járjon, — s ki az, aki ha kocsin jár, napszám igénybe veszi a gyalogosoknak fenntartott járdát?

Marad a kocsik után az olajfoltos járda, a toldott-foldott hepehupás járdák egy-egy csíkja. Marad a tarka bazárköz a valaha elegáns Váci utcában, hónapok óta betört kirakatok (Egyetemi menza), lemarcangolt márványfalak, (Párizsi-passzázs) s marad a pornó az aluljárók fülledt barlangjaiban, ahol összetorlódik a nép.

Most már valahol — valamikor — meg kellene érződnie annak, hogy ezt a várost is szereti valaki, újra szeretik! Polgármestere van! Város és polgármester friss szellemi, erkölcsi közösséget, valamiféle féltékeny kisajátítást kellene, hogy jelentsenek!

Bozóky Mária
festőművész, író

Levél a miniszterhez

Irataim rendezése közben került kezembe az alábbi levélmásolat: eredetijét az akkori egyetlen „népfrontminiszter"-nek (az akkori „népképviseleti" kormány egyetlen párton kívüli tagjának), az építészeti tárca vezetőjének küldtem el, aki nem is maradt egészen közömbös: meghívott hivatalába, ahol szakmai érvekkel — mert, amint a beszélgetés során is hangsúlyozta: ez volna a szakmája, a statika — igyekezett meggyőzni a Nemzeti Színház bontásának elkerülhetetlenségéről. Arra hivatkozott, hogy egykori feltöltött mocsár, láp helyén épült a színház, s a metróépítés nélkül is veszélybe került: a mennyezet Lotz-freskóját másfél milliós költséggel nemrég kellett helyreállíttatni.

De azután két malomban őröltünk: mert én, a laikus, lelkes filosz, ha el is tudtam volna fogadni ezeket az érveket, azt már nem, hogy miért ide építik a metróállomást, miért nem az elavult Rókus Kórházhoz (vagy helyére). De úgy látszik, ez már el volt akkor döntve: ne maradhasson meg a Nemzeti, a nemzeti szellem temploma.

A következő évben aztán a palánk mögött (amelyre a nép rámeszelte: „A háború megkímélte, a népi demokrácia lerombolja!" — bár voltak ott erősebb kifejezések is) a hadsereg bevetésével folyt a műemlékrombolás, a nemzet ökölbe szorított döbbenetétől kísérve.

Távozóban még fölvetettem egy mini műemlék város gondolatát (Svájcban s Hollandiában is volt rá példa), ahol legszebb hazai s határon túli műemlékeink kicsinyített mását is be lehetne mutatni: a rodostói, illetve kassai Rákóczi-háztól a szalontai Csonka-toronyig, a kismartoni Esterházy-palotától a kassai dómig, a betlenszentmiklósi Bethlen-kastélyig, no és persze a lebontásra ítélt Nemzeti Színházig (a „Népszínházig" — s a Múzeum körúti eredeti Nemzetiig), de ez akkor nem volt időszerű.

Mindez több mint negyedszázada volt: a Nemzeti Színház ma sem áll, pedig éppen a Magyar Nemzet adta hírül a hatvanas években — az új színház tervrajzával együtt —, hogy 1972-ben megnyílik az új nemzeti szentély, a Városliget szélén. Ennek is lassan húsz éve. Azalatt az oda ültetett díszfák felnőttek: akár az új színpad deszkái is kitelnének belőlük. Csak az alapítvány pénze nem nő, nem vastagodik és terebélyesedik ilyen szépen: abból talán még a dicsőséget jelentő deszkákra se futná. Pedig mekkora volt a lelkesedés!

Csupán emlékeztetni szeretnék az előkerült levéllel a máig eleven sebre, amelyet a Nemzeti helyére telepített „díszkutak" vize sem tudott csillapítani vagy enyhíteni.

Ez a tett (míg másutt, a szomszédságban nemzeti operákat, színházakat emeltek) önmagában is elegendő egy korszak minősítésére, s éppen azért, mert ilyen minősítő értéke van: nem kellene túl sokat várni — több mint negyedszázad telt el tétlenül a bontás óta —, az új Nemzeti megépítésével. Talán még anyagi támogatók — „szponzorok" is akadnának (ha már az Erkel Színház helyére is külföldi tőke akar dalszínházat építeni): hogyan is mondta az eltűnt színház falán a felirat? „Munkából, adakozásból, hazafiságból?" Még talán munkáskéz is akadna a pénz mellé: napszámoskéz a nemzet napszámosainak...

És most, íme, az előkerült levélmásolat:

Miniszter Úr!

Hosszú tépelődés után mégis csak Önnek írok. Többször láttam Önt színházban máskor is — arca, tekintete, ottléte meggyőzően bizonyította, hogy Ön nem egyszerű hivatalnoka szakmájának. Hiszen az Építészet és Művészetek múzsáinak mindig kedvence volt (ha erről manapság sokan el is feledkeznek).

Legutóbb a Nemzetiben láttam Önt: egyszerűen, közvetlenül a nézők közé — a „nép" közé — vegyülve, mint máskor is. II. József fölemelően szép, emberi drámáján szorongtunk, lelkesedtünk együtt. Együtt tünődhettünk a dráma hősének vívódásán, igazságtól feszülő mondatain: „A nemzetek ragaszkodnak hagyományaikhoz ... sokszor apróságokhoz is ..., s a nép vezetőinek számolniuk kell ezzel..."

Míg fölfelé mentem az első emeletre, az egyik benyílóban — mint valami kis múzeumban — ott álltak csöndes márványnyugalomban, az elmúláson mosolyogva Madách, Egressy, Megyeri szobrai. Végigsimogattam egy percre őket. Nem sokáig maradtak itt.

Bent a mennyezet freskóira néztem: a múzsákra. A művészek kezétől megifjodva mosolyogtak ők is. De néhány hónap múlva vakolat és por lesz belőlük. A színpadból, a karzatokból, a nézőtérből, ahol annyiszor forrt össze lélekben, ült ünnepet — a Nemzet templomában — a nép. Mint ezen az estén is.

Ne romolják le ezt a templomot.

Oltárokat lehet építeni máshol is, igaz. De nem puszta trópus az a „megszentelt kövek". Egyszer talán majd elektronikus műszerekkel is kimutatható lesz a történelmi kövek „varázsa", hangulata. A Nemzeti kövei ilyenek. Ha nem alkalmas színháznak: legyen múzeum. A magyar színészet múzeuma. De ne tüntessék el a föld színéről.

A tegnap együtt figyelt dráma hősének nagysága abban volt, hogy kritikával tudta nézni mindig tetteit. S, egy tollvonással áthúzta korábbi döntéseit, hogy ne kerüljön szembe a nép, a nemzet óhajával. S a nép hálával őrizte meg őt szívében ... Mert a nép — a dráma szavai szerint —, mindent tud, és mindenre emlékezik.

Ön — bár tudom, nem egyszerű ez a kérdés — segíthet. Nincsenek megoldhatatlan kérdések. Ha hely kell: ott van a stílustalan Corvin-áruház, a Rókus kórház —, bontsák le azokat, de ne a Nemzet színházát. Vigyék arrébb a földalatti állomását, de hagyják meg ezt az épületet.

Erre nem én kérem Önt: — talán, nem túlzok, ha azt mondom —, a nép, a nemzet.

Egy áthúzott téves határozat — tudjuk, a tegnapi drámából —, mit jelenthet a minden jó szóra, megértésre hálával emlékező nép szívében.

Mi ott szeretnénk együtt ünnepelni, ámulni, lelkesedni Önnel a Nemzeti falai között még hosszú, hosszú évekig.

Budapest, 1964. március 23.

Őszinte tisztelettel:
Szilágyi Ferenc
tudományos munkatárs

A magyar dal utazó nagykövete

Virágerdővel búcsúztatták április 15-én *Puskás* Sándor hangversenyénekest.

A Csokonai Színház operatársulatában és a Fővárosi Operettszínházban eljátszott számos sikeres szerep után évtizedekig a Nemzetközi Koncertiroda és a Magyarok Világszövetsége szólistájaként képviselte Magyarországot — ezt a konferanszié mindig bejelentette —, mint „a magyar dal utazó nagykövete".

Hazai népszerűségét növelte, hogy gyakori vendége volt a tévé *Vasárnapi muzsika*- és a rádió *Déli muzsika*-adásainak. A műsorokban legszívesebben magyar népdalokat és magyar nótákat énekelt.

Sárdy János 1962-ben ezt írta Puskás Sándor kislányának emlékkönyvébe: „Icunak azt kívánom, hogy úgy szeresse és tisztelje embertársait, mint apukája. Ez a legnagyobb erő, amivel győzni lehet. Szeretet ellen nincs fegyver". Ezt a szeretetet sugározta Puskás Sándor minden fellépésében, és ezt a szeretetet kapta vissza a közönség tapsaiban. Ezt a szeretetet érezhette mindenki, aki csak egy percre is találkozott vele, és ez a szeretet kísérte utolsó útjára. A sírnál *Béres* Ferenc az „Elindultam szép hazámból..." kezdetű dallal búcsúztatta Puskás Sándort, akinek emlékét sok érző szív őrzi.

Földeák Róbert

Egy Szentkuthy-mű címe

Az idegenbe szakadt emberfia is örömmel csatlakoznék párizsi levélírójuk, bizonyos Michel *Tompa* lelkendezéséhez (*Magyar Nemzet*, 1991. április 8.): íme a „beérkezés", íme az „áttörés": francia földön Szentkuthy Miklósé. Megjelenés persze, egyszerre három művé is, kettőnek valóban ritka jeles fordításában; nyugtázni érdemes sajtóvisszhang is rá, noha ebből aligha a *Monde* enyhén „autikus" színházi bírálójának esetleges kitérője az igazán mérvadó. De a lelkes (és persze: túlzó, megtévesztő) beszámoló veszti hitelét véle, hogy Michel Tompa így *fordítja* viszsza a korai, ígéretes Szentkuthy-mű címét: „Egyetlen metaforikus versezet". Sz. M. minden olvasója tudja, 1935 óta, a helyes címet: *Az egyetlen metafóra felé.* S ki nem tudja, csak az vélhette, hogy a francia címben helyesen szereplő *vers* („felé") itt grammatikai buktatóval, szépelegve azt jelenti, hogy: *„versezet"*. Nos, levélírójuk, az egyetemes dilettantizmus és hetvenkedő önjelöltség beköszönő idejében: Monsieur Tompa tud-é akkor franciául, s ismeri-é a külön hírmondó Sz. M. életművét.

Sipos Gyula
Párizs

Belvárosi 3800 m² alapterületű épülő irodaház eladó

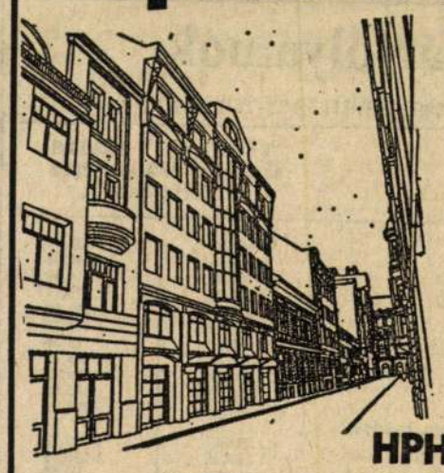

1992. július 30. kulcsrakész átadási határidővel
Budapest VI. kerület
Mozsár u. 8. sz.

HPH Befektetési és Idegenforgalmi Kft.
Beruházási iroda: Budapest VII. ker.
Madách út 5. IV. em. 3.
Tel.+Fax: 122-2968

01642

Magyar Nemzet
Olvasd — és add tovább

Bozóky Mária

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

MAGYAR NEMZET

1971 JUN 23

vesznek részt.

— Bozóky Mária grafikusművész kiállítása június végig látogatható a Fényes Adolf teremben.

— Döbbenetes tömegmészár-

1021

TIROLI VADÁSZKASTÉLY

Philippine Welser sápadt körme
köré gyülekvő kincsek, hol ágya véget ér
(friss szalmazsák): piros korálok
inaival kivert aranytál s ernyős
drótokon lebegő
Hal . . . Melyek, mint a cet, Jónást
falták fel egykor s Jónást magát is fogva
tartotta egy. Elhárítva a jóság
szikráit, mint villámhárító kemény
ütéssel a fecskét, verebeket. – Szerető szép
portréja selyemben, arany stikkekkel. Szerelem,
mely meghúzta magát a fenyők sóhajtó
csendjében, s pléhkádak, kékre
galvanizált
cinklemezekkel: hányszor fogtátok el,
martátok félholtra a vékonyka
gőzt? – mondjátok, hányszor,
mert víz nem volt valami sok – – –
Hol itt bolyongok, hol ott az utakon.
Csak egy fohászt, emléket
keresek. Hol sohsem
jártam, nem ártottam, nem kívántam
rosszat senkinek,
elűztetek onnan, míg jó voltam,
s most félholtan
jajgatok: jaj, égessetek el,
forgassatok meg piruló tűzön,
mint férjem szeretőjét s tegyétek
Ambras-t,
egyetlen örömöm a földdel egyenlővé – – –

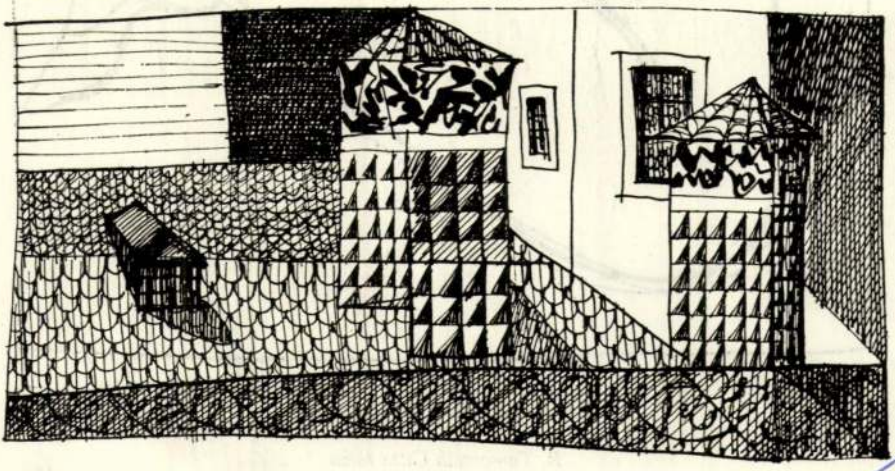

Bozóky Mária rajza

R. Tomonyák Gitta rajza

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

LÁTÓHATÁR

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

Bozóky Mária
NAGYVILÁG
1961/MÁR.

1021

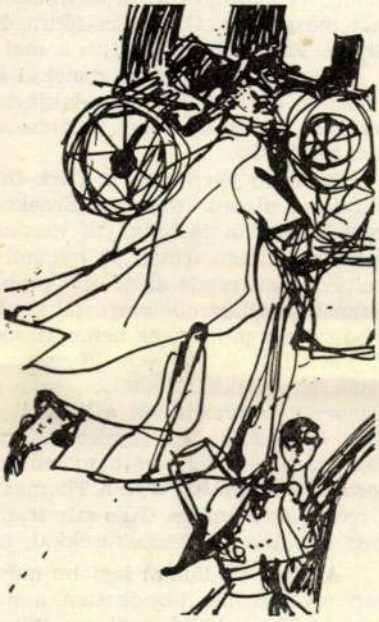

Bozóky Mária: Illusztrációk Kafka K a s t é l y á h o z

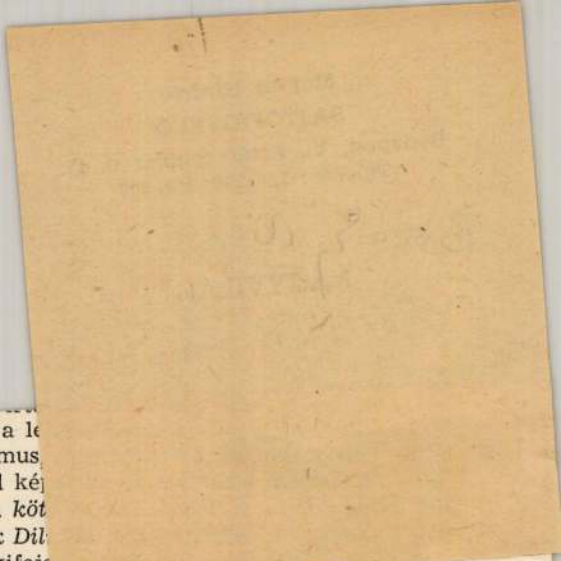

...uj szavak jelennek meg, a le-
den nyelvbe átvett idegen szavakat (egzisztencializmus,
törökre fordítják. Csak példaként: az *iyi* (jó) szóból ké-
jét, az *iyimsert*; a pesszimista ugyanígy *kötümser* a *köt*
letű szavak természetesen még alig ismertek, a *Türk Dil*
ran egy-egy szám végén szószedetet találunk az új kifeje-
sok és irodalmárok nyelvészeti tanulmányait közli szám...r számra a folyóirat. Maga a főszerkesztő, Levend, gyakran ír nyelvi és kultúrpolitikai kérdésekről. Az 1965/164. számban Hancserioglu „A török irodalmi nyelv" című cikkében elemzi Sejjat Hamza és Neszimi keverék nyelvét, kimutatja a nyelvi rokonságot Báki és a perzsa Háfiz között, végigpillant a török irodalmon napjainkig. Elemzi Tevfik Fikret *Szerveti fünún* mozgalmát, Ömer Szejfettin, Zija Gökalp tevékenységét, és Bejátlin, Atatürkön, Orhan Velin keresztül eljut a mai török irodalom nyelvi jelenségeihez.

Ezt a nyelvművelést remekül kiegészítik azok a tanulmányok, amelyek a dívánirodalom egy-egy jelentős alakjával foglalkoznak (a 165. számban Özteli Junusz Emréről ír). A régi irodalom kutatása során megtalált műveket is közlik (Sikári XVI. századi története).

Gyakran jelentkezik a *Türk Dili* hasábjain Baltadzsioglu, a neves esztéta, a török művészet alapos ismerője. Érdekes kis tanulmányban elemzi a „karagőz", a török népi komédiák technikáját, máskor bemutatja a török szobrászművészetet. Kultúrpolitikai jellegű írása, „A nyugati művészet meghonosodása felé" (162. sz.) a világkultúra asszimilálásának elvi problémáit fejtegeti. Törökországban ma nagyon sokat tesznek a világirodalom értékeinek megismertetéséért. Nem szorítkoznak pusztán a modern nyugati művek bemutatására, jóllehet ez a munka nagyon fontos szerepet kap. A *Türk Dili* is alaposan kiveszi a részét ebből a munkából. Egyik számában a nojáték napjainkban betöltött szerepéről olvashatunk; több alkalommal találkoztunk Tagore verseivel is, sőt a bengáli nyelven író Prabhat Kumar Mukhopadyay (1873—1932) elbeszélése is megjelent. A nyugati irodalomnak pedig szinte minden jeles alkotója szerepel a folyóiratban: tanulmányt közölnek Joyce-ról, Maurois írt a Proust-évforduló alkalmával, Dylan Thomas novellái, Böll művei, Verhaeren, T. S. Eliot, Hesse, Greene, Apollinaire, Gide stb. írásai kitűnő török fordításban láttak napvilágot. Több írás foglalkozik klasszikusokkal, elsősorban Shakespeare-rel, de írtak Musset-ről is.

A török irodalmat legjobb művelői képviselik. Akszal és Daglardzsa verseit gyakran olvashatjuk. Mindketten a mai török költészet csúcsait jelentik. Formailag is igen kiművelt költészetük rendkívül széles tartalmi skálán mozog. Daglardzsa mintha az utóbbi időben inkább a népköltészet felé tájékozódnék, míg Akszal a szigorúbb,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Bozóky Mária
ÉLET ÉS IRODALOM
1966 ÁPR -9!
1021

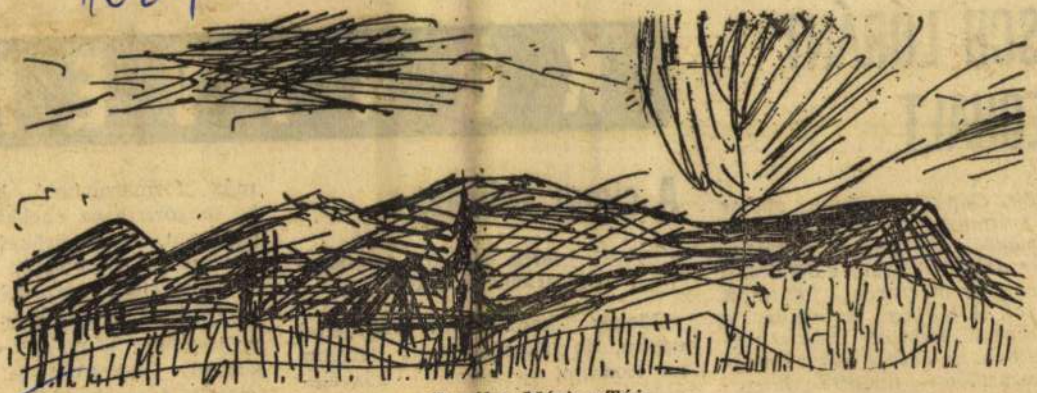

Bozóky Mária: Táj

BASCH LÓRÁNT MEGHALT

Zömök, élénk, impulzív ember volt s szellemének, testének rugékonyságát mindvégig megőrizte. Pár órával halála előtt élénk irodalmi eszmecserét folytatott orvosával. A lényeg érdekelte, s ehhez hosszú időn át csak a művészetekben, az ember alkotó megnyilatkozásaiban tartotta hozzátartozóknak a formákat. Szeretett egyedül járkálni kertjében.

KÖNYVEK

A címer felirata

Berda József: Magamhoz méltón. (Magvető)

Magas karátszámú fémjellel ugyan, de bélyeget ütött Berdára az irodalmi és olvasói közvélemény: ő az örök kamasz, az epikureus és a hedonista keveréke, a

még formaromboló kísérleteiben is, megőrizte az énekszerűséget, a dallamot, azt az örökséget, melyet Petrarcától Leopardiig gyűjtöttek a termékeny évszázadok.

Modern olasz költők hatalmas gyűjtemény: a század valamennyi jelentős alkotóját és irányzatát felöleli. A szerkesztők mégsem „lírai múzeumot" akartak benne építeni. Eleven antológiát tettek

Boráky Mária
grafikus

M.D.K.

Arckép karcával (repro)

Élet és irodalom, 1963. febr 2 - 5 lap

MDK

Bozóky Mária

Krúdy illusztrációk I.-III. tusrajz 40x60
Stendhal: Vörös és fekete c.művéhez
illusztrációk I.-III. Tusrajz 40x66

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat. 28.1.

MDK

Bozóky Mária

Krúdy illusztráció I.	tusrajz	19x28
Krúdy illusztráció II.	"	40x60
Krúdy illusztráció III.	"	40x60

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat. 28.1.

MDK

Bozóky Mária
grafikus

illusztrálta: Robert Browning és
Pyjpa énekel c. könyvek
(Helikon)

Sz.E. Könyvjelző
Nyíregyháza 89 évf. 1961 dec 12, 4 l.

M.D.K.

Bozóky Mária

Illusztráció. Andrej Osztrovszkij: "Nem vagy egyedül" c. Európa kiadónál megjelent könyvéhez.

Könyvek között. c. rovat.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. márc 25. IV. évf. 13. sz. 44. l.

B ozóky Mária M.D.K.

Illusztráció Szolnoki András: Fortuna pereputtya c. irásához

repr.

Magyar Nemzet 1965. május 23. 12.1.

Bozóky Mária

MDK

Rózsaszin illusztráció, tus

Műcsarnok 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Bozóky Mária

Krudy illusztráció I-VI.

Stendhal: Vörös és fekete c. művéhez illusztrációk I-III.

Műcsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

M.D.K.

Bozóky Mária
Grafikus

Illusztráció

Grandpierre K. Endre: A nyitorgó egtók kára.
Élet és Irodalom, 1967. május 13 - 10 lap.

Bozóky Mária grafikus (?)

Mivel nem emlitve

1966. márc. 3. Hajdúfinaszmegyei Nepujság

Bozóky Mária
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM
1966 JAN 29.

1021

Bozóky Mária: Kafka-illusztráció

y új ba-
s érzéke
s tudato
t alkotók
merünk-e
a? Észre-
valamit

Nagy Lász
tődése. Emlé
ban megjele
című vers, e
koztam Bere
hívni a figye
laszként ő a

gy
i e

Po

épek drámái
vidéken?

számító Krleža-drámákat nem vesszük figyelembe: mindezzel szemben a két évadban a főváros egyedül az idei Havel-bemutatóra hivatkozhat. (A tavalyi kevéset játszott Kundera darabon kívül.) Az arány korántsem kielégítő.

Igaz, hogy ez a cseh „abszurd dráma" váratlan sikerével, s a körülötte zajló pozitív eredményű vitával egymaga is jó példája annak, hogy a környező országok drámairodalmában tallózni immár nemcsak udvarias jószomszédi kötelesség, de tematika-bővítő, műsorgazdagító, sőt közönségcsalogató haszonnal is járhat.

Mindenesetre a szomszéd népek új drámatermésének bemutatásában a vidéki színházak, úgy látszik, fürgébbek. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy kimerítettük volna a teljes választékot. Vannak égtájak, amelyek felé nagyon is ritkán fordulunk. A fiatalabb jugoszláviai drámaíróktól szinte alig láttunk valamit az utóbbi időben, pedig, hogy csak példát említsünk, Lebovič darabjai, vagy Marion Matković már le is fordított Sebzett madár című drámája ugyancsak megér-

KÉRY LÁSZLÓ SZÍNH

Egy klas

Nem érthetek egyet azokka
akik avultnak bélyegzik Shaw-
s legszívesebben ugyanabba
lomtárba vetnék darabjait, am
lyikben a fábiánizmus eszmekö
rég elfoglalta megérdemelt h
lyét. Shaw lelkes fábiánus vo
de mint író sokkal több ennél,
a többlet nemcsak művészile
hanem eszmeileg is jelen vo
darabjaiban. Első komédiájába
a *Widowers' Housesben* példá
nem érzek semmiféle kunktáto
ságot és megalkuvást, hane
egyetértőleg élvezem a vígját
nagyszerű forradalmi kritikáj
éleselméjű és kíméletlen kapi
lizmus-ellenességét. A darab
számos más társával együtt
többszörösen is be van biztosí
elavulás ellen. Az igazság er
akkor sem válik semmivé, ha
viszonyok már megváltoztak,
a szocializmus bizonyára r
fogja a süllyesztőnek átenge
azokat a műveket, amely
éppen a szocializmusért ví
harc hozott létre. S aztán:
ven-nyolcvan év minden vált

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bozóky Mária

ÉLET ÉS IRODALOM

1965 JUN 2, 6

1021

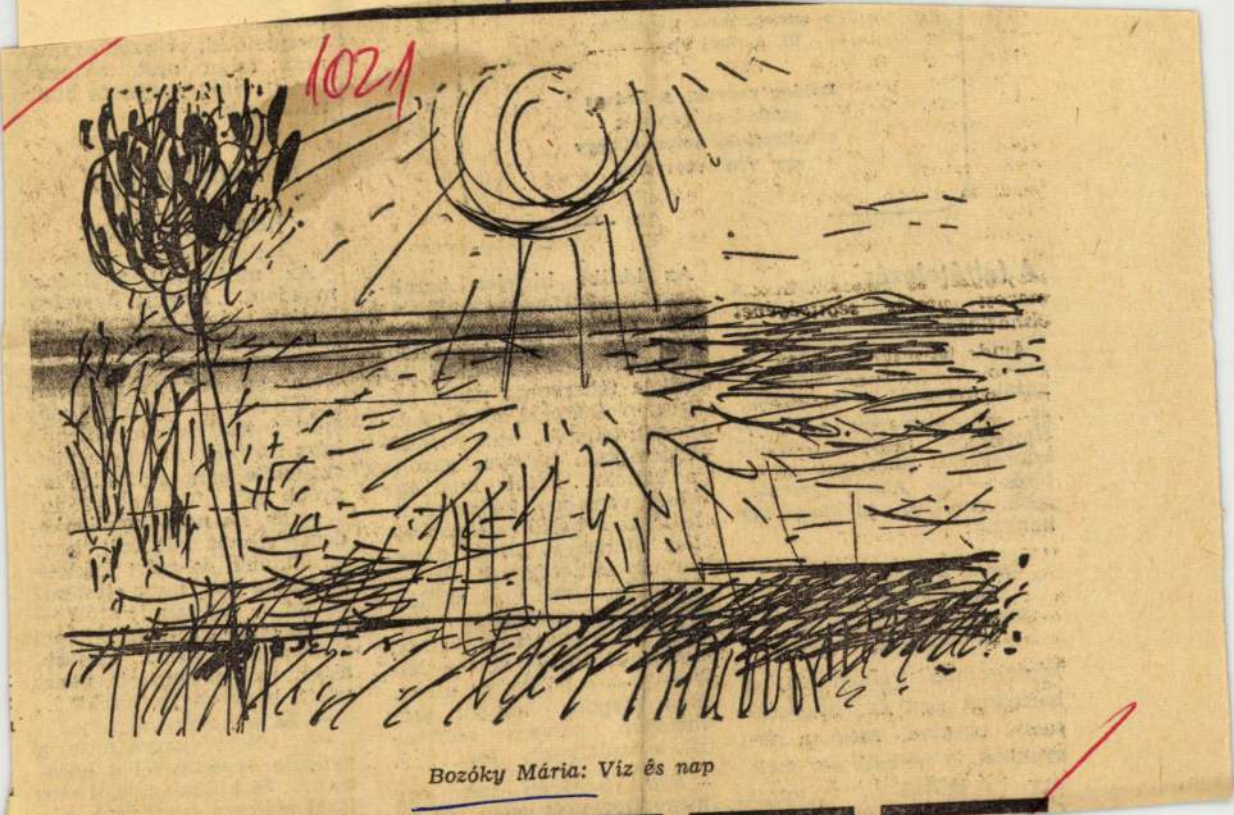

Bozóky Mária: Víz és nap

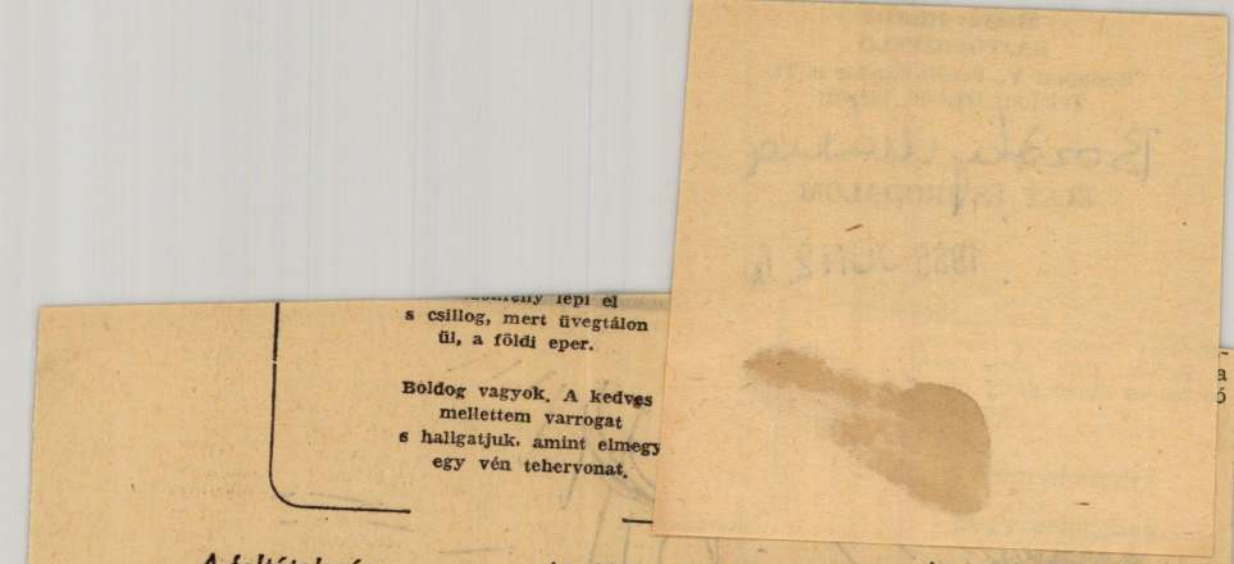

A feltételezés, hogy a vers nem jelent meg József Attila életében, téves. Az *Ünnep 1936. március 27-i* száma közli a *Nyári délutánt*, némileg más szöveggel. Az eddig ismert és az *Ünnep*-beli szöveg között számszerint nem sok az eltérés — de annál jelentősebb. Az első szakasz így hangzik:

Cseveg az olló. Néne
nyesi a pázsitot,
guggol. Hátulról nézve
is látni, hogy ásított —

képszerűbbé változtatva a harmadik sort és anapesztussal ugratva meg a negyediket. A hetedik sor csak egy szóval változott (Így szellők táncot jár-

Az idillbe hirtelen berobban a belső nyugtalanság és a külvilág egy csöppet sem idilli jelenléte. A *Boldog vagyok* mögé kérdőjel kerül, a tehervonat pedig *vak* lesz — akárcsak az a tehervonat lehetett, amely Balatonszárszón halálra gázolta a költőt... Mint nem egy kései versében, József Attila itt is a belső és külső világ ziláltságát állítja szembe az idill-vággyal és az idill elemeivel / „a szellőzködő langy melegben / tapsikoltak a jázminok, / nagy, álmos dzsungel volt a lelkem / — s háltak az utcán. Rám csapott, / amiből eszméletem, nyelvem / származik s táplálkozni fog..." /.

Egy kérdőjel meg egy megváltoztatott jelző így ad nemcsak gazdagabb, hanem

Az utcánkbeli Tibikének mondom: „Megint ügyetlenkedtél, ezúttal a homlokodat sebezted fel."

Szőke hajú szomorú gyerek. Nem szeret tanulni, tavaly osztályt ismételt, karácsony előtt a trafikosnétól ellopott húsz forintot. Az anyja viszszafizette, nem lett belőle nagyobb baj.

— És, ha nem ügyetlenkedem? Ahhoz mit szól, hogy az államon se azért kéklettzöldült a folt, mert elestem? Apám — ehhez mit szól? — nehéz cipősámfával csaknem a fogamat kiverte. Később, akkor már józanodott, pénzt adott, hogy vegyek csokit...

— És a homlokod sebe?

— ... Nem akarva tette, a gyűrűje sértette fel a bőrömet... És különben is, ő nem igazi részeges, mert csak sört iszik... igaz, azt nagyon so-

Bozóky Mária
grafikus

M.D.K.

Víz és nap

Élet és Irodalom, 1965. június 26. - 4 lap

Bozóky Sándor

Rajza

Alföld 1965 11 n. 56. l.

Bordéry Maria

Pajza

Alföld 1965 11 m. 56 l.

Bozóky Mária

Grafikáit kiállítottáka Gondolat Váci

utcai Könyvesboltjában.

Szocialista Művészetért 1966. jún.

M.D.K.

Bozóky Mária

"Illusztráció" c. rajzát hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. márc. 15.
XIII. évf. 11. sz. 3. lap

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
1969 OKT 17
1021

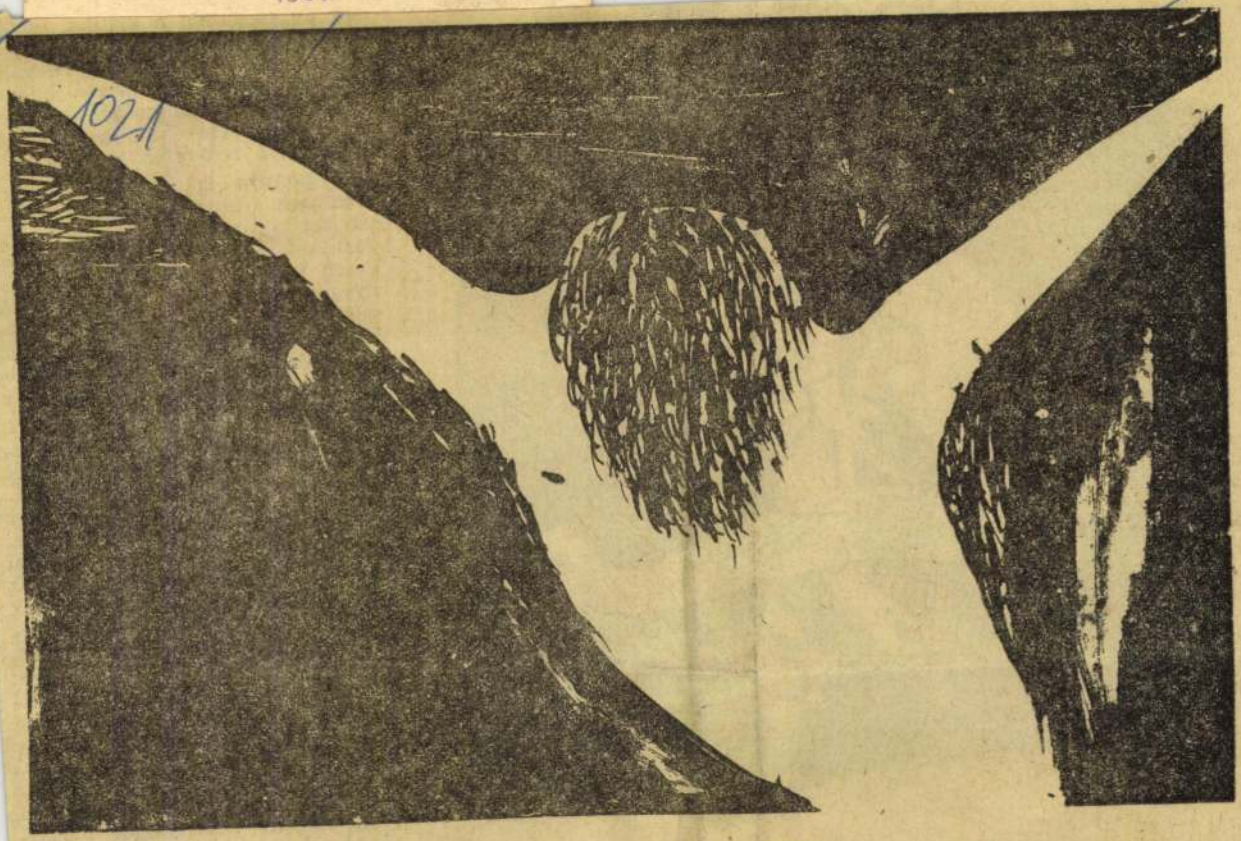

Bozóky Mária

Bozóky Mária: Vázlat Grünewaldhoz

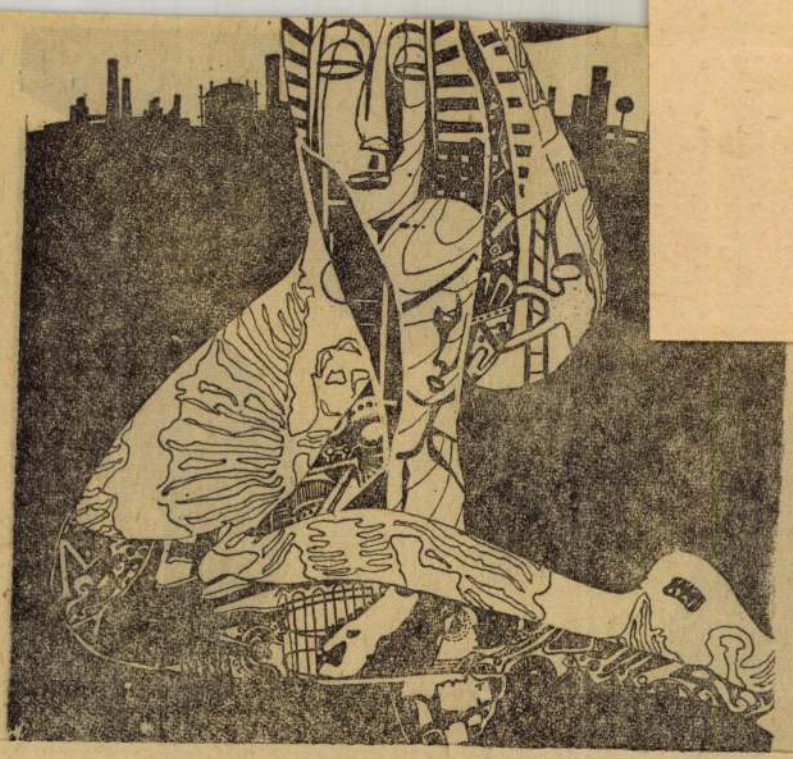

zté-
t a
an-
em-
ye-
bbi,

an,
ke-
na-
ve-
lé-
A

nepert mozgalom igazi megvalósítója, méghozzá társadalmi összefogás, kampányok és író-olvasó találkozók nélkül, a puszta jelenlét erejével.

Így hát — meggyőződésem szerint — lényegesen több figyelmet érdemelne, mint amennyit szentelnek neki. Mert nem csupán egy érdekes, fordulatos, izgalmas történetről tudósít, hanem sokkal többről. Például azzal, hogy az adott korszakban a ponyva melyik műfaja áll az érdeklődés középpontjában: a füzetes családregény, a cowboy-történet (korszerűen: *western*), az érzelgős szerelmi limonádé, a detektívregény (krimi),

M.D.K.

Bozóky Mária

"Ördög" c. müvének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1968. dec. 28.
XII. évf. 52. sz. 12. lap

Bozóky Mária

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1970 MÁR 1-

EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓK
LAPJA
Budapest

1021

Bozóky Mária rajza

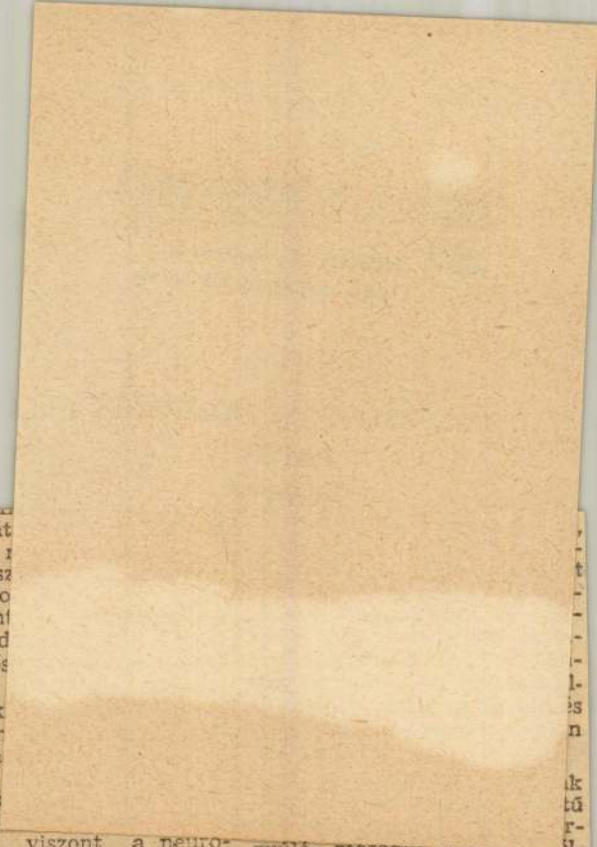

...nyagát. ...
...kintjük át ...
...kórházak ...
Az egész ...
...ban és ho...
...gek, mint ...
...Bár a tüd...
...ak, elsős ...
...ntézetek ...
...nája, s k...
...uberkulin...
...át, külön...
...fokozott ...
...csak a b...
...ratóriumo...
döbbentő viszont a neuropszichiátriai megbetegedések gyakorisága: a kórházakban dolgozó férfiak 8, a nőknek majdnem 25 százalékára terjed ki. Az ezzel kapcsolatos veszélyeztetettséget az egészségügyi pályára lépés előtt pszichotechnikai vizsgálatokkal jórészt ki lehetne mutatni. Kétségtelen, hogy az elmeosztályokon a személyzet körében gyakori a pszichoneurotikus megbetegedés és megnyilvánulások miatti betegál-

...gyűlés második részének célja az egészségügyi üzemorvosi tevékenység értékelése, a tapasztalatok átadása volt. Az a vélemény alakult ki, hogy a kórházak munkaegészségügyének létrehozása a vártnál nehezebb. Az igazgató-főorvosok mereven elutasították a — szerintük illetéktelen — kórházi üzemi orvosok beleszólását az ápolók kiválasztásába, a munka megszervezésébe, higiénikussá tételébe és mind

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZABAD FÖLD
1966 JUN 12
Bozóky Mária

1021

Váza virággal

Bozóky Mária rajza

A biokémiai laboratóriu
talaj-mikrobiológiai részleg
ben kémiai anyagcsere-vizsg
latot végeznek.

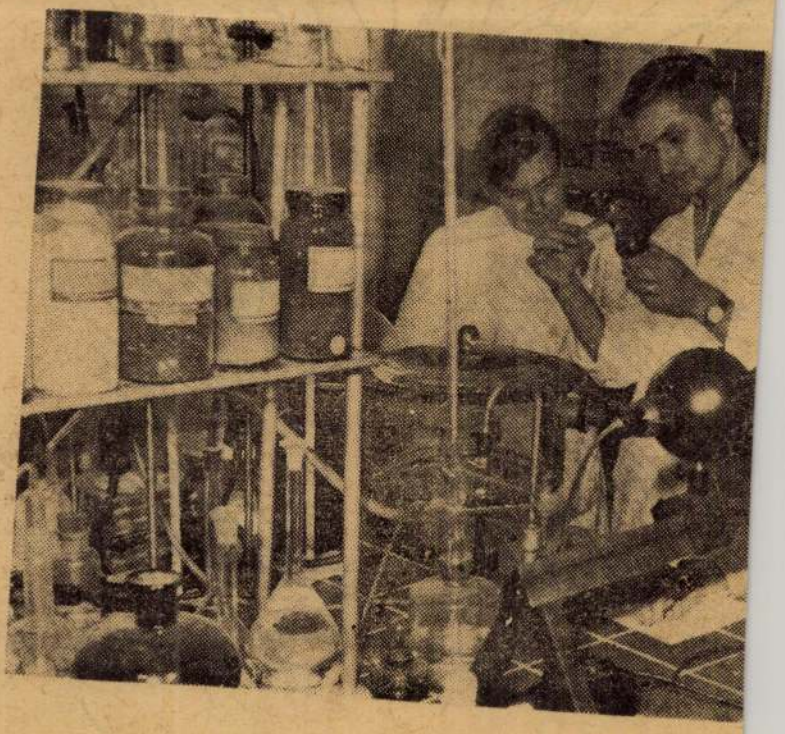

Bozóky Mária

Kritika kíséretében képek: Illusztráció Kármán Fanny hagyományaihoz és Dalmát kisszkban.

Művészet 1966. jun.

Bozóky Mária grafikái. F-y.

Bozóki Mária

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET
1988 JUN 2 6.

1021

Bozóky Mária rajza

ket. A minisztérium egyik vezetője a Duna-szálló kertjében ülve hallotta meg egy nyugatnémet társaság és a felszolgáló beszélgetését. A felszolgálótól megkérdezték, hogy mennyit keres. A pincér 650 forintot mondott. »És ezért szaladgál egész napon keresztül?« A minisztérium embere átült a németekhez, bemutatkozott és helyesbített. A pincérek fizetése, mondta, valóban havi 600—800 forint. Ehhez járul a forgalmi jutalék (nem egyszer havi 2000 forint), s az *önkéntes* borravaló. A megszólított pincér egyébként havi 4000 forintot keres.

A minisztérium egyik főosztályvezetője szombaton kiment a Római-partra megnézni az új önkiszolgáló éttermet. Nehezen és keservesen építettük fel, az árvíz egyszer az egész építkezést elvitte. Azon a napon, mikor a főosztályvezető ott járt, rekkenő hőség volt és húszezer ember pihent a Rómain. Aki bejött az étterembe, meleg sört kapott. A szalmával leszórt sörösládák az egyik sarokban álltak. Onnan szolgálták ki a vendégeket. »Ez kétségbe-

zá a további fogyasztá
Volt vendég, aki ezt sé
tartotta, s a számlát a
összetépte. Mások figy
lenül szétmorzsolták.

A makacs kisebbség
sérletezik: a konyhai
számlájához hozzáírtak
ret is, amelyet a vendég nem fogyasztott.

3

S a csendes, szívósan, szépen dolgozó többség? Azok a pincérek, szakemberek, szakácsok, üzletvezetők, akik világhírűvé tették a magyar vendéglátást; akik szótlanul, becsületesen dolgozva forintmilliókat, devizamilliókat keresnek ennek az országnak; akik a tolvajok és csalók ellenére is őrzik s öregbítik jó hírünket?

A Gellértben történt: egy nyugatnémet vendég a szobájában közölte a pincérrel, hogy szállodaszámláját nem tudja kifizetni, mert a pénze elfogyott, itt van 6 új nyloning, a pincér adja el, majd kap belőle borravalót. A pincér elmondta az esetet az üzletvezetőnek, aki közölte,

bő vízű, elláthatja központi fűtéssel az egész környéket. Palánta nevelőt és még sok mindent terveznek mellé. És az olajosoknak köszönik.

Az olaj ősi — idestova 30 éves — fészke, Bázakerettye is olyan, mint egy fürdőhely. Erdős dombok között billegnek a *himbák*, az elektromos erővel hajtott olajkutak. Szerte fehér villák, közepén modern irodaházak, kies dombon pompás kultúrház, városias utcák mindennel, ami kell. Az angolok kezdtek itt építkezni, de már nem lehet megkülönböztetni az „úri camp" és a „proli camp" épületeit. Mutatóba ha akad öreg parasztház.

Szemben a kis irodavárossal állott egy kaszárnya. Három éve átalakították kollégiummá. 80 gyerek lakik benne, mind eldugott erdei falvacskákból való, ahova dzsippel is nehéz télen feljutni. Meg

Bezóky Mária M.D.K.

Illusztráció H. Lányi Piroska: Szárnyak c. irás
hez , repr.

Magyar Nemzet 1966. jan. 9. 12. 1.

Benický Mário M.D.K.

Illustrácie H. Lamyi Pirosca: Svätmyšak c. 1784
bez , repr.

9. 12. 1.

Bozóky Mária
grafikus

M.DK

„Gendélet"

Élet és Irodalom, 1966. junius 4 - 9 lap

Bozóky Mária

F-y: Bozóky Mária grafikái. – Művészet, 1966. 7. szf. 6. n. 32-33.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-285. l./

258. l.

Boróky Mária
grafikus

M.D.K

Illusztráció

Palotai Erzsi: Otthon
Élet és Irodalom, 1965. okt. 2 - 10 lap

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1970 DEC 26

1021

Bozóky Mária rajza

— Majdnem megnő...

De a hangszóróból már megint hallatszik az ügyelő suttogása, hogy Major művész úr sürgősen a színpadra. Major kimegy, s már szól is kintről a hegedűje.

— Csacsipacsi? — kérdem Gellérttől.

— Azt hiszem, életem legszebb csacsipacsija.

Mostanában gyakran lehetett látni Gellértet a Hungáriában, leginkább Cziborral. Csacsipacsit gyártottak. Olyan kétrészes mondatot, amelynek az első fele és a második fele legföljebb a kezdőbetűjében térhet el egymástól. Például, „Fapadoson napad oson" Vagy olyat, hogy még a kezdőbetűk is azonosak: „fölöstököm fölös tököm".

— Mik a kezdőbetűk? — kérdem Gellérttől. De inkább csak azért, hogy jelezzem, ismerem a csacsipacsi játékszabályait. Megfejteni úgyse tudom.

— Há-há.

— Kistermetű vő?

— Az. És jó férj. Benjámin a neve. De becéző formában.

— Béni?

— Nem egészen.

A hegedűszó közeledik. Az ajtó

lata van, varázsa van. *(Fele a hangját, mint egy hitvallu cul*-nek hagyományai va Rabelais-tól Jarry-ig micsoda szociációk gyűltek fel ebb egytagú szóban! *(Csend. Hog ki végigpergethesse lelkében ket az asszociációkat.)* De a hogy ülep, nincs se íze, se nincs se drámai ereje, se for mi lendülete, az ülep maga a megtestesült bürokrácia. *(Megint a hitvalló hang.)* Amíg én a Nemzeti Színház igazgatója vagyok, nem engedhetem meg, hogy itt ilyen színtelen-szagtalan szavak elhangozzanak. Ezek megszentelt falak! És mi forradalmárok vagyunk, akik a dolgokat néven nevezzük.

Ezzel adta át nekem a fordítanivalót. Azt hiszem, világos volt, hogy ezek után mit minek kell majd fordítanom.

●

A bizalom, amit belém vetett — hogy sikerül a Nemzeti színpadára átmentenem ennek az egytagú francia szónak minden asszociatív gazdagságát — nem volt teljesen alaptalan. Nemrég fordítottam nekik egy Sartre-darabot. (Főbelövendők klubjának kereszteltem.) Ebben már volt néhány olyan szó, amilyet színész még nem ejtett ki

hanem egy szuper-Napóleon. Mert azt mondja: „...enyém a hadvezéri pálca, mely megveré Napóleont..."

— Mondják is róla, hogy bolond.

— S ha csak Napóleonnak képzelné magát?

— Akkor is mondanák.

●

Egy babonás amnézia azóta szerencsére letörölte ennek a dialógusnak folytatását — „emlékezetem lapjáról".

Amikor búcsúzom, Gellért még annyit mond:

— A Nyugat költője Nagy Zoltán.

— Persze.

Tovább feküdt a díványon, bámulta a mennyezetet és mosolygott. Biztos a Nyugat költőire gondolt, akiket gyerekkorából mind is

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1965 11
ALFÖLD

Bozóky Mária rajza

vezési célokra.

A filozófia síkján tehát teljesen szükségszerűek azok a mozgásformákon túlmenően tesznek kísérletet a tudomány például rámutat a tulajdonságok és viszonyok alapján t ségére, amely például a kibernetikához hasonló viszony helyezni. Ugyanígy lényegesek azok a javaslatok, amely csoportosítására vonatkoznak, amikor is a rendszerezés eg lembevételével történik meg.

Egyre inkább történnek kísérletek arra, hogy struktur fejlődő rendszerek esetében morfológiai, dinamikus, fun váltsák fel a formális logikai osztályozásokat. Gondolunk a *leíro* (taxonomikus), a leíró és lényegi közötti *átmeneti* és a *lényegi* osztályozások megkülönböztetésére. Az osztályozást továbbá a bennük levő ismeretek tartalma szerint is el lehet végezni: a keletkezés okai, a fejlődés foka szerint lehet például tudományokat csoportosítani. *Sz. Sz. Rozova* például megkülönbözteti a mennyiségi-minőségi és minőségi-mennyiségi csoportokat. Az osztályozás másik formája lehet kauzális forma is, (ok-következményi, vagy következmény-oksági osztályozás). A genetikus osztályozás néha egybeesik a kauzálissal. Számontartanak ún. vegyes osztályozásokat is.

A marxista irodalomban egyre sűrűbben vetődnek fel az olyan javaslatok, hogy vizsgálni kell az osztályozás és periodizáció, osztályozás és rajonizálás, osztályozás és

Bozóky Mária M.D.K.

Illusztráció F. Rácz Kálmán : Történet az őskorból

repr.

Magyar Nemzet 1965. október 24. 12. l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bozóky Mária

ÉLET ÉS IRODALOM

1965 AKT

1021

Bozóky Mária rajza

múltat cipel magával, emlékeket, bevésődé-
kiélt ambíciókat, amelyek ugyan
és megelé-

ele
tö
ben,
n i
—
s n
mó

mör
a dramat olvas-
nézzük, nemegy-
etettségnek tűnik
vázlatosságnak.
elenetben minden
A darabnak
itos vonása, hogy
n jobbnak tetszik
ikor visszagondo-
nint közben, amíg
szemünk előtt.
hozzá vagyunk
az ellenkezőjéhez
tlagos színdarab
íg nézzük, s pár
a nincs mire em-
—, hogy tanács-
ak, netalán elége-
nk a darabbal
nem kisrészt eb-
k.

elenet remek. Ott
, ez a szertelen
despotikus, dur-
, kényszerűen
ve, sarokba
nrég még láb-

csak kívülről,
forradalom útján jöhet.

Kazimir *Károly* rendező és *Gosztonyi János*, akik Babel darabját magyar színpadra alkalmazták, láthatólag enyhíteni próbáltak a dráma „vázlatosság"-án, részleteket, jelenetvégeket, sőt egész jeleneteket toldottak be, meg kell adni, igen tapintatos eljárással, részben Babel rokontárgyú novelláiból merítve anyagot. Itt-ott történtek tompítások, kihagyások is, általában szintén helyes érzékkel. A rendezőnek gondja volt rá, hogy a zsidó tárgyú darabba ne csúszhassanak be a szerző szándékától idegen értelmezések, de vigyázott arra is, hogy a mű atmoszférája ne szenvedjen kárt. Mert ennek az előadásnak

MDK

Bozóky Mária

Kék budai dombok, tus

Őszi virágok, tus

Hüs ég, tus

Képzőművésznők Nemzetk. Kiáll. 196o. Mücs.

M.D.

Bozóky Mária
grafikus

Kafka-illusztrációi
(repro)

Élet és Irodalom, 1966. jan. 29 - 7. lap

M.D.V.

Bozóky Mária
grafikus

Illusztráció Karimán József
„Fanny hagyományai" - hoz
Dalmát kiadtban.

F-y: Bozóky Mária grafikái
Művészet, 1966. junius - 32 kep

Bozóky
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZABAD FÖLD

1980 MÁRT 3
1021

Nógrádi táj (Bozóky Mária rajza)

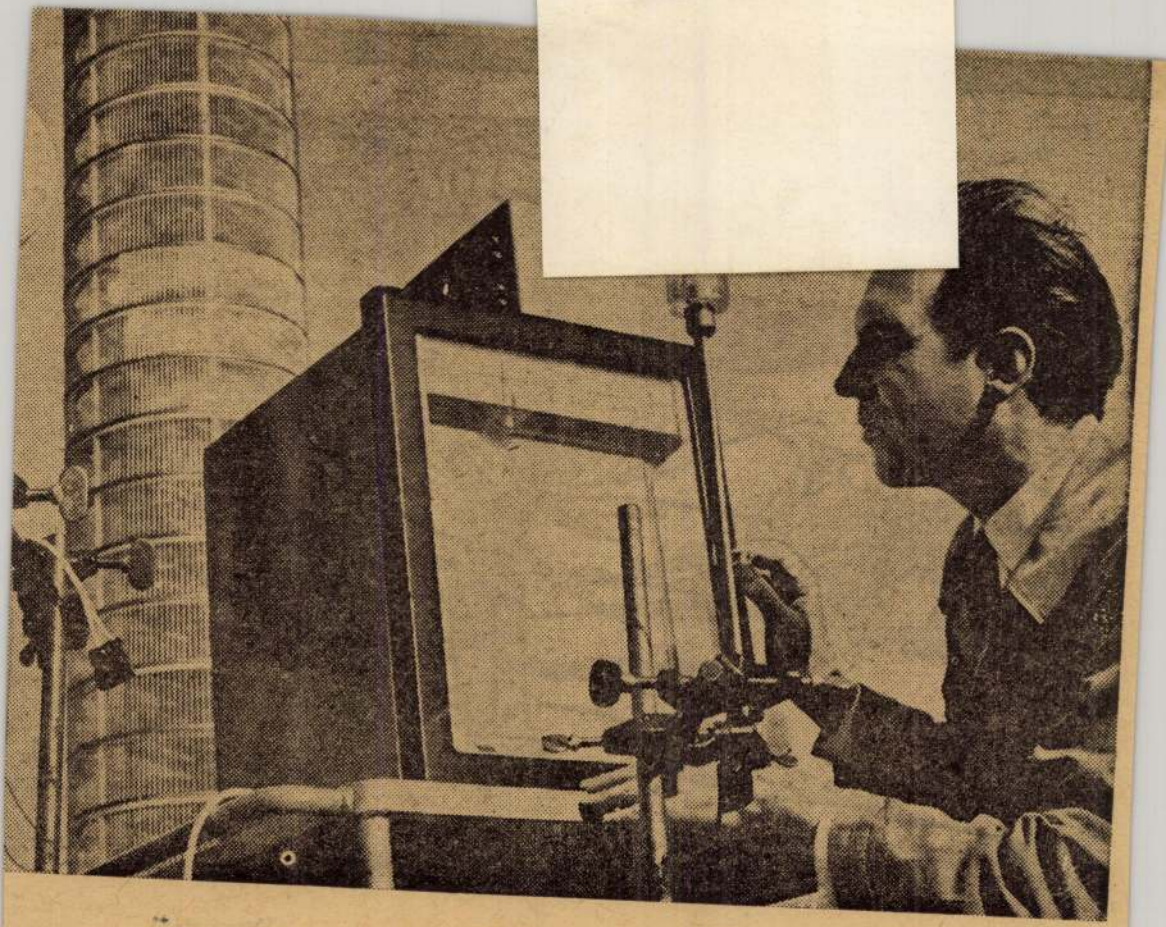

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

Bozóky Mária

1963 JUN 22

1021

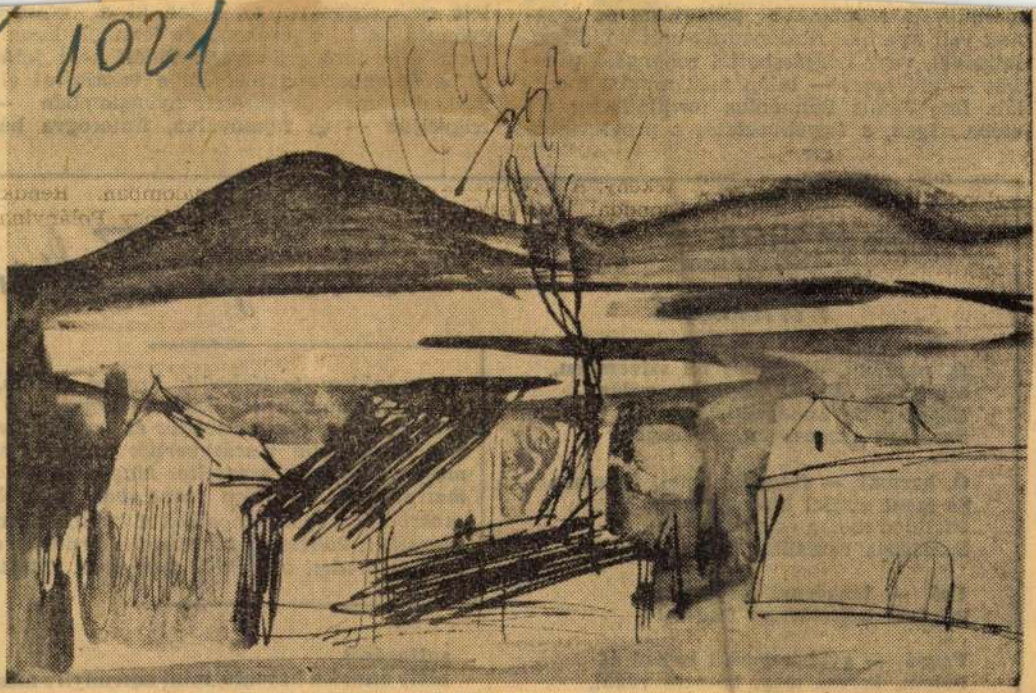

Bozóky Mária: Balaton

méltathatta különösebb pillantásra
nek vélt nyarak fürdőnadrág-unifo
labdával, vagy horgászbottal rohan
kát — aki most — talán még mir
láb, íme Janus Pannónius fordító
elébe... Igen, a figyelmeztetés a p

nőiesen
ölt huma-
neki jobb,
ajtóval el-
mban —
rogva bá-

TUDOR ARGHEZI:

Válaszút

Ó, napfény, — ébredj fel szívemben,
Mint zöld fáklyák között az erdőn,
Ragyogj be ünnepeddel engem,
Sasokkal ringass messze-lengőn.

Ó, harmat, — frissítőn omolj fűvemre
És szent olajjal keni be majd.
Szelíden mossa őt az enyhe
Szűztiszta rózsaillat, míg kihajt.

Eső, — tenyérnyi földszelet
Rögével kettétörtem földemet.

Fenyő, — gyökér-fogóid hajtsd át
Fölém, keress meg, köss le végül.
Melegségemből szívd a gyantát.
Bőségem add az útra étkül.

Ti, kiknél önként rabbá lett

Franyó Zoltán

Hazánkban tartózkodik Franyó Zoltán, Romániában élő kitűnő magyar író fordító. Hetvenhat esztendős és tudatos élet nek legnagyobb részét versek átültetésén műfordításoknak szentelte. Magyarra és n metre fordít — főleg franciából, románb oroszból, görögből, angolból. A kínai, perzsa szanszkrit költészet átültetését is ő vállalta el ször az eredeti művekből magyarra. Mintej

suttogását,
mely annyira hasonló, mint amennyire más
mint a többi gyermeké.
Adjátok nekem a gyermek
kis rongy-holdját,

lottak

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bozóky Mária

ÉLET ÉS IRODALOM

1964 JUN 6.

1021

Bozóky Mária: Csendélet

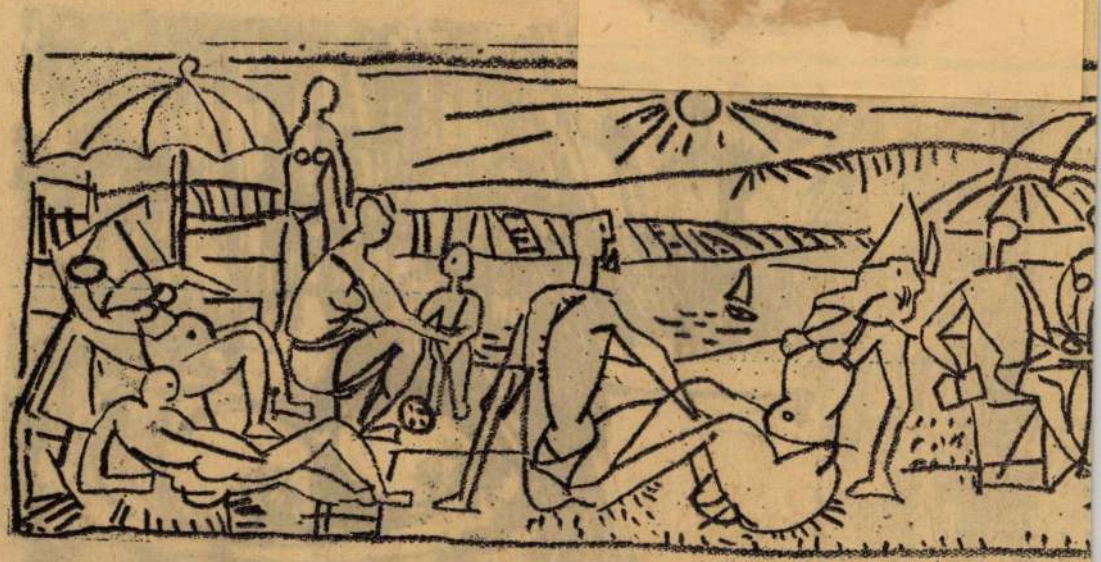

Kovács Sándor: B

Élet és

Vidéken éln
Az Élet és Irod

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bozóky Mária

ÉLET ÉS IRODALOM

1963 SZEP 2 H.

1021

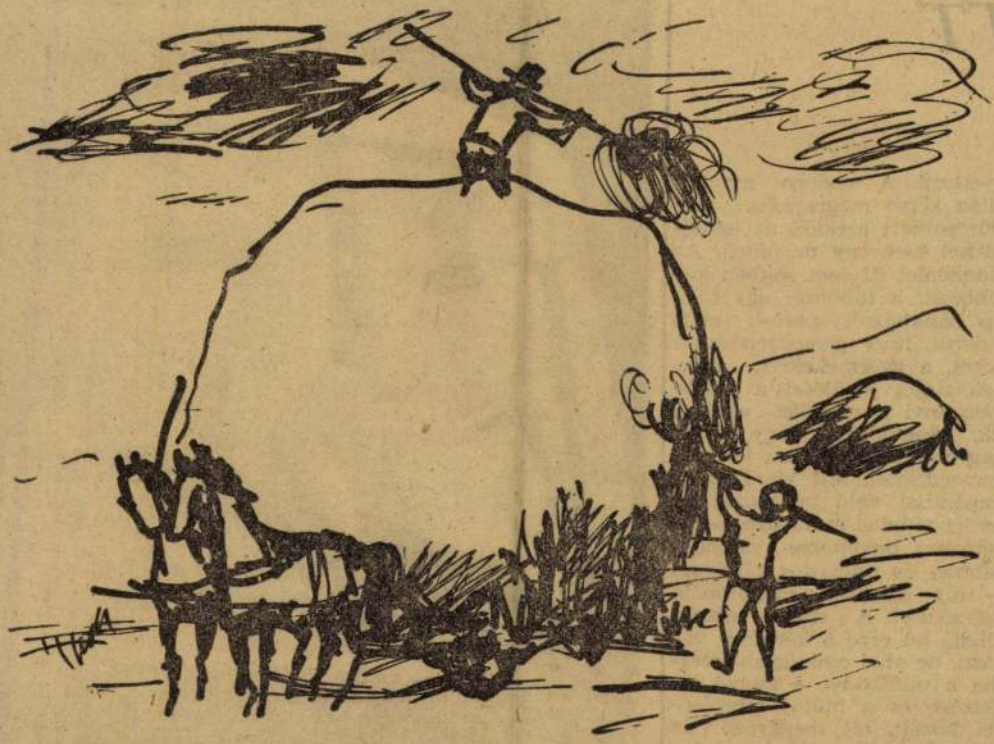

Bozóky Mária: Szénahordás

TT

k

nyerezni. A modern nyugati világ képét megrajzolta már Dürrenmatt ezekkel az eszközökkel nem egy művében. Az alapképlet itt sem sokban különbözik a többitől: egy tisztes bankházról percek alatt kiderül, hogy gengszterszövetkezet, a gyermekekről, akiknek tiszta jövőjéért a szülők megannyi gazságukat elkövetik, megtudjuk, hogy jóval nagyobb brigantik az idősebb nemzedéknél. Mit kínálhat a musicallal való találkozás az erejét minden műfajban — regényben, novellában, rádiódarabban és televíziós játékban —, oly szívesen megpróbáló szerzőnek? A darab egésze aligha ad erre a kérdésre választ, de ahol csakugyan létrejön a találkozás, a szerző tehetsége és a műfaj lehetőségei között, ott meggyőző az eredmény. Az egymást géppisztolyukkal sakkban tartó gengszterek elandalodva énekelnek „tündérmesékről", „becsületről" a pénztártermi éj-

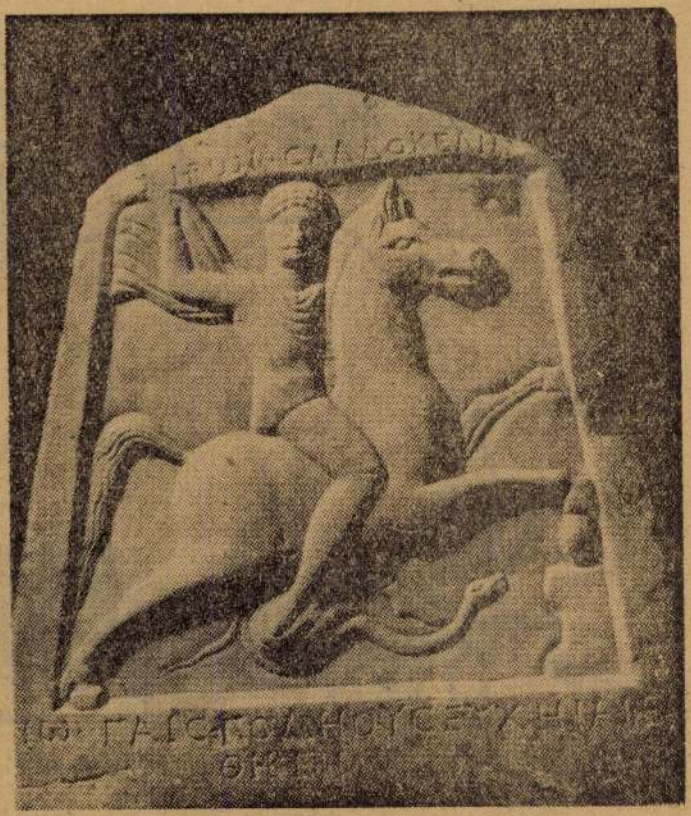

Trák lovas (márványdombormű)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Bozóky Mária
MŰZSIKA
1963 MÁJ

1021

Debussy: Táncosnő a csengettyűvel
(Bozóky Mária rajza)

Tell: Palócz László

1964 FEB 18
1021

Alberto Moravia:

Kirándulás

Szombaton este Giustino felhívott telefonon: »Alessandro, mit szólnál holnap egy kiránduláshoz?« Elállt a szavam a meglepetéstől. Mert bár Giustinónak nagyon jól menő vasüzlete volt a Via Panispernan, nem messze az én báromtól, hallatlanul fösvény volt. Annyira, hogy meggyőződésünk szerint még a lélegzetvétellel is takarékoskodni szeretett volna. Zavartan kérdeztem: »És hogy mennénk?« »A kocsimon« — válaszolta. Újabb meglepetés. »Neked kocsid van?« »Egy hónapja vettem«. »És kocsin jársz?« »Hát persze, különben minek vettem volna?« Végül,

amikor az ámulatból magamhoz tértem, megállapodtunk abban, hogy másnap reggel a bár előtt találkozunk.

Hányan is voltunk? Öten: Giustino, én, Flora, a feleségem, Iole, a barátnője, egy nagy darab szőke nő, akit Flora szeretett volna férjhezadni. És Osvaldo, az egyik szerencsétlen jelölt. Ioleval együtt dolgozott egy fehérneműboltban, s a lány makacsul ragaszkodott hozzá és vőlegényeként kezelte. Az a tény, hogy a gazdag Giustino, aki ráadásul agglegény, elhatározta, hogy kocsit vesz, azonnal szöget ütött Flora fejébe. Ilyenek a nők. Amint tehetik, azonnal ármánykodni kezdenek. »Giustino éppen Iolehoz való... Holnap a kiránduláson összehozzuk őket.« Telefonált is a barátnőjének, de balul ütött ki a dolog. Iole ugyanis ragaszkodott ahhoz, hogy Osvaldo nélkül ő sem jön. Így aztán másnap reggel mind az öten begyömöszöltük magunkat Giustino kocsijába. Kétségtelenül új volt, azonban, talán éppen mert Giustinóé volt, kisebbnek és olcsóbbnak tűnt a többi kocsinál.

November volt ugyan, de októberi idő járta; a szél nem fújt, a nap bágyadtan sütött. Egész éjjel szakadt az eső, így a vidék olyan friss volt, olyan harapnivalóan friss, mint a most sarjadt fejessaláta. A tüdőnk csak úgy tágult a város benzinszaga után. Az ég kéken és tisztán ragyogott, az eső áztatta mezők buján zöldelltek, s az ősz sárga és vörös színeiben pompáztak. Az úton a fekete aszfaltra sodort aranyló levelek oly szépek voltak, hogy szinte lelkiismeretfurdalásunk támadt, amikor elszáguldottunk felettük.

Giustino oly mereven ült a kocsiban, mint egy karó. Olajbarna arcán, a szája szögletén a két ráncba mintha egész fösvénysége oda lett volna rajzolva. Szótlanul vezette a kocsit. Osvaldo, ez a rokonszenves, szöghajú, vidám arcú, pettyes csokornyakkendős fiú ezer módon igyekezett szórakoztatni bennünket. Érthető volt, hogy Iole szerette. Elég volt összehasonlitani Giustinóval. Szegény az egyik, gazdag a másik. És amilyen vidám az egyik a szegénységben, olyan savanyú a másik gazdagságában. Osvaldo remekül utánozta a tyúkot, libát, malacot, macskát, kutyát. Oly tökéletesen adta, hogy csakhamar oldalunkat fogtuk nevettünkben. Kivéve Giustinót. Szinte azt hittük, hogy a nevetés is pazarlásszámban megy nála. Sőt, valósággal megsértődött, amikor Osvaldo váratlanul a füléhez hajolt és túlságosan élethűen utánozta a szerelmes szamár ordítását. Egy pillanatra el is vesztette uralmát a kocsi felett, s kis híján nekiszaladtunk egy fának. »Olcsó tréfa!« — morogta a fogai között. Iole élesen kérdezte: »Giustino úr talán jobban szeretné, ha drága tréfa lenne? Éppen ön?« Így hát ismét a fösvénységnél voltunk!

Mintegy tíz kilométert haladhattunk, amikor egy útkereszteződésnél Giustino megállt egy benzinkút előtt. »Nincs több benzinünk« — mutatott a táblára — »venni kellene tíz litert«. Szájtátva bámultunk rá. Tudtuk jól, hogy zsugori, de hogy ilyen hamar megmutatkozzék!? Iole elfojtott nevetéssel enyhit dünnyögött: »Különös!« Giustino ál-zavarral fordult hozzám: »Alessandro, fizesd ki, majd később elszámolunk!« Florát érintette legkényelmetlenebbül a dolog. Bizonygatta Iolenak, hogy most, amikor Giustino kocsit vett, igazán nem tekinthető többé fösvénynek. Végül én fizettem; Giustino közben úgy tett, mintha keresne valamit a motorházban. Osvaldo tréfára fogta a dolgot: »Benzin? Ki mondta, hogy az autó csak benzinnel mehet? Hideg viz nem lenne jó?«

Újból elindultunk. Flora nem tett le arról, hogy összehozza Iolét és Giustinót. A házasságra terelte a szót: »És ön, Giustino úr, mire vár, miért nem nősül meg?« Giustino így felelt: »Ó, nekem különleges asszony kell. Még nem találtam meg az igazit.« Iole ekkor ismét közbeszólt és elrontott mindent: »Akarja, hogy leírjam álmai asszonyát?« Giustino mosolyogva felelte: »Ön azt nem tudhatja.« Szegény, azt hitte, hogy Iole a szerelemről akar beszélni, pedig kötekedő hangon így szólt: »Icike-picike termetűnek kell lennie, olyan aprónak, mint a kisujjam.« »És ugyan miért?« »Hát, hogy megspórolja a ruhaanyagot!« Giustino csendben állta a támadást. És Iole folytatta: »Ezenkívül kiadós gyomorbajjal kell rendelkeznie, hogy keveset egyék. S végül, tekintve, hogy az ön pazarlása tönkretehetné mindkettőjüket, neki fösvénynek kell lennie. Nos, signor Giustino?« Ez a támadás oly egyenes volt, hogy Giustino sötét arccal kérdezte: »Tehát ön fösvénynek tart engem?« »Fösvénynek éppen nem... mondjuk inkább úgy, hogy nem szeret költeni.« Ekkor azonban közbelépett Flora: »Ki mondta, hogy Giustino fösvény?... Ma bebizonyítja nekünk, hogy nem az, és mindnyájunkat meghív ebédre.« Szegény Flora, így akart módot nyújtani arra, hogy Giustino bőkezűnek mutatkozzék. Hiábavaló fáradozás volt. »Miért? — vágta rá azonnal Giustino — ki-ki alapon sokkal egyszerűbb. Mindenki gondoskodik saját magáról, Isten mindnyájunkról.« Flora kiábrándultan csak ennyit mondott: »Kedves Giustino, magával valóban semmit sem lehet kezdeni.«

Végül megérkeztünk Castelgandolfóba. Megkerültük az aranykoronás fákkal szegélyezett tavat és megálltunk a vendéglő előtt. Míg Giustino parkolt, Iole és Osvaldo kissé eltávolodtak tőlünk. Sugdostak, nevetgéltek. Majd bementünk a vendéglőbe és egyenesen a teraszra tartottunk. Ahogy illik, egy-két pillanatig megilletődve néztük a tavat. Olyan volt a friss zöld környezetben, mint egy kékvizű kút. Felszínén csillogott a napfény. Ekkor megjelent a pincér a szokásos litániával: »Mi jóval szolgálhatok? Van csőtészta, házunk különlegessége, csirkesült ördög módra, tavi pisztráng, sertésmáj, pacsirta.« Erre Giustino, aki megérkezésünk óta olyan mereven ült, mintha karót nyelt volna, felemelte a kezét: »Csak lassan! Nekem fáj a gyomrom, csak egy kis levest eszem, semmi mást!« Érthető, ugye? Nemcsak minket nem akart meghívni, de sajátmagára is sajnálta a pénzt. Osvaldo sajnálkozó mozdulatot tett: »Kár, hogy nem érzi jól magát, meg akartam hívni... de hát maga tudja. Mindnyájan a vendégeim!« És bizonyságul elővett tárcájából egy tízezer lírás bankót és meglobogtatta. Látni kellett volna Giustinót. Előbb Osvaldóra pillantott, majd rám, aztán a pincérre, s végül így szólt: »Hát... meggondoltam végül is az evés még jót is tehet... ugyanazt kérek, amit a többiek.« Már vártam, hogy Iole kapva kap az alkalmon és kigúnyolja zsugoriságát, de mindannyiunk meglepetésére, majdnem szeretetteljes hangon így szólt: »Nagyszerű, signor Giustino, igaza van. Egyék, ne gondolkozzék, meglátja, utána jobban fogja érezni magát.« Giustino gyengén ellenkezett: »Mindenből eszem, de csak egy falatot.« Iole határozottan válaszolt: »Nem, nem sokat kell ennie. Majd én rendelek: tésztát, de bőségesen, három csirkét ördög módra, sült krumplit és salátát kérünk... és hozzon bort is néhány üveggel, de ne kimértet ám!«

(Bozóky Mária rajzai)

Az ebéd valóságos ünnepség volt. Csak mi tartózkodtunk a teraszon, de húsz ember helyett zajongtunk. Valamilyen okból mindenki vidám volt: Flora azért, mert Iole kedves volt Giustinóhoz. Én azért, mert Giustino végül is a barátom volt és végre nem ugratták a fösvénységével. A valóban zsugori Giustino azért, mert tudta, hogy egy fillért sem kell fizetnie. Iole és Osvaldo jókedvének nem tudtam az okát.

Aztán jött a valóban ízletes csőtészta, majd a ropogósra sült tyúkok. Alig győztük enni. Hozzá friss, illatos fejessaláta, zellerrel, köménynyel és mentával fűszerezve. Végül az ebéd fénypontja, a krém! A lepecsételt palackokból előbb kettő, majd ismét kettő fogyott el, azaz fejenként több mint fél liter óbort ittunk meg. Osvaldo, mint mindig, vidám volt. Új tréfát eszelt ki. Kabátjára nemlétező gombot varrt fel láthatatlan tűvel és cérnával. Mindezt olyan élethűen, mintha gomb, tű és cérna is lett volna a kezében. Most még Giustino is nevetett. Úgy véltem, egy kicsit csodálja Osvaldót, aki ilyen vidám, pedig jól tudhatja, hogy nemsokára benyújtják neki a számlát. Közben a nap lehanyatlott, a tó árnyékba borult. És mint ahogy ez novemberben szokott lenni, egyik pillanatról a másikra lehűlt a levegő. Osvaldo szólalt meg: »Ha nem akarunk egy kiadós náthát szerezni, itt az ideje, hogy induljunk... pincér! Fizetek!«

Máris ott termett a pincér a számlával, amely hosszú, sok nullás számjegyekből állt. Osvaldo oda sem nézett, elővette a tízezer lírás bankót és odaadta. A pincér egy pillanatig nézte a pénzt, majd mosolyogva így szólt: »Uram, ön tréfál!« Osvaldo sértődötten kérdezte: »Mit mond? Miféle tréfáról beszél?« »Hiszen ez egy reklámbankó... nem látja, uram, az van ráírva: szerelem-bankház... tízezer csók.« Osvaldo nyugtalanul vette át a pénzt, megnézte, s végül így szólt: »Igaza van... véletlenül ezt vettem magamhoz... nagyon sajnálom, de több pénzem nincs... nézzétek, üres a tárcám.«

Ami ezután történt, az kabarészerző tollára való, én nem tudom visszaadni. Iole olyan nevetőgörcsöt kapott, hogy majdnem leesett a székről. Közben egyre azt ismételte: »Most van oka a gyomorfájásra, signora Giustino!« Flora, bár kényelmetlenül érezte magát, nem tudta viszszafojtani mosolygását. Én, alapjában véve, szórakoztam a dolgon. Osvaldo úgy tett, mintha megsemmisült volna. Ami Giustinót illeti, előbb elsápadt, majd lángvörös lett, ismét falfehér lett, végül így dadogott: »Miféle tréfa ez? Mi ez? Én ugyan nem fizettek egy vasat sem, inkább meghalok!« Osvaldo még mindig folytatta a tréfát: »Fizessen ön, mindnyájunk helyett, signor Giustino, majd Rómában elszámolunk.« Azonban Giustino most komolyan megharagudott: »Fogd be a szád, szerencsétlen éhenkórász, mert ha nem...« Osvaldo sértődötten válaszolt: »Mi az, hogy ha nem... na gyerünk! Lássuk!... És különben is ne tegezzen, ha jól emlékszem, nem vagyunk rokonok.« Giustino meghunyászkodva válaszolt: »Jó, jó, de egy fillért sem fizetek.«

Láthatóan szenvedett. Úgy megsajnáltam, hogy szinte gondolkodás nélkül szóltam: »Na, hagyjuk, majd én fizetek.« Ekkor azonban váratlanul Flora lépett közbe: »Nem, te nem fizetsz semmit... illetve, mivel mindkettőtöknek üzlete van, fizessetek ti Giustinóval fele-fele arányban. És maga, Giustino, szégyellje magát. Enni nem vonakodott, de fizetni igen?« Ellentmondást nem tűrő hang volt ez. Giustino megadással kotorta elő a tárcáját és a fösvény fájdalmas lassúságával halászta elő egyenként a bankjegyeket. Szinte minden fillértől külön búcsút vett. Iole kegyetlenül kínozta: »Fáj, mi?« »Nem, csak azt sajnálom, hogy ilyen emberekkel jöttem kirándulni, mint maguk« — válaszolta Giustino.

A támadás mindnyájunknak szólt. Elsőként Iole sértődött meg: »Igazán? Akkor majd autóbuszon megyünk vissza Rómába... gyerünk Osvaldo!« Aztán Flora: »En is jövök... te, Alessandro, mehetsz Giustinóval.« És végül én magam: »Nem, várjatok... itt a részem, Giustino... viszontlátásra, jó utat.« Mind a négyen kimentünk a vendéglőből, egyedül hagytuk Giustinót a félhomályos teraszon, szemben az asztalon felhalmazott pénzzel.

A nap további része vidáman telt el, mintha azzal, hogy Giustinótól elváltunk, mindenki megszabadult volna egy szálkától. Nagyot sétáltunk az erdőben. Iole és Flora hatalmas csokor ciklámént szedett. Aztán bementünk a városba. A téren a bárban megittunk egy rumos feketét. Széltében-hosszában bejártuk Castelgandolfot. Valóban kedves, régi városka. Később finom süteményt vettünk és újból ittunk rá egy kávét. Végül megérkezett a busz, zsúfolásig telve kirándulókkal. Még az sem rontotta el a jókedvünket, hogy Rómáig állnunk kellett.

És Giustino? Vele mi történhetett? Bizonyára azóta újból a boltjában van és árulja a szöget, tizdekánként.

(Fordította: Draskovits Emma)

Vészi Endre:

ÓVÁRY-DUÓ

Az öregedő férfi, középen elválasztott szürke hajjal, a kávéházi bejáratot figyeli. Takarékos kortyokkal issza feketéjét, szemlátomást vár valakit. Ruhája gondozott, nadrágja élesre vasalt, de a fényesedés határán, nyakkendőjében gyöngytű, cipője aggályosan kikefélt.

Végül nyílik az üvegajtó és egy sima arcú fiatalember lép be, középkék szemében kiegyensúlyozott emléknélküliség. Az öregedő férfi keze magasba emelkedik, a fiatalember arca reflex nélkül válaszol. Körülményes mozdulatokkal elhelyezi kabátját a ruhatárban, a számot pedig tárcája egyik rekeszében s lassan az öregedő férfi asztalához indul. S valamikor oda is ér. Útját két idő méri, az övé és az öregedőé.

A várakozó félig fölemelkedik, előrenyújtja kezét, arcán üdvözlet. Kezének mozdulatát s arcának derűjét egyforrású remény táplálja. — Szervusz! — köszönti a fiatalembert előre s egy darabig a kezében tartja a kezét.

A fiatalember hosszan tárgyal a felszolgálónővel, végül gesztenyepürénél állapodik meg, póthabbal.

Az öregedő férfi alig győzi kivárni és elsietve rákezdi:

— Minden a legnagyobb rendben! A hely nem tömeghely, a közönség jó, zongora és bétenor szakszofon, aki ha kell, hegedül is — bizalommal néz a fiatalemberre, ez utóbbi két hangszert ő kezelné — a neved garancia, mondta a góré, Rezsőkém, hogy garancia!

Gondolatban elhelyezkedik ebben az előnyös állapotban, látja a kéken izzó neonszöveget az étterem rózsaszín kirakatában: Óváry-duó. Rezső ugyanis Óváry.

Mondja, mondja a magáét, de a fiatalember sima arcán az érdeklődés jele sem ráncolódik.

— És a góré mindent ránkhagy, vén róka, azt mondja... — és megint felizzik kéken az Óváry-duó. — Megbízik bennünk, teljesen megbízik.

A fiatalember maga elé húzza a gesztenyepürét, kanalazni kezdi. Homlokán az elfoglaltság gyűrődései.

— Bizalom. Csakis bizalom. Másképp nem lehet. Mi pedig ugye majd megértjük egymást. Egy vén világvándora és egy fiatal űrhajós. Nem probléma!

A fiatalember szép lassan levesz az ajkáról egy tömör gesztenyenúdlit és elhelyezi a tányérka szélén.

— Nézd, Rezső, nekem prima a szaglásom, tudod, becsavarogtam a világot és még jó erőben vagyok, velem lehet nonstopműsort csinálni.

Várakozva vizsgálja a fiatalember arcát, az pedig a pohár oldaláról kapirgálja a maradék habot, majd vizet kér.

— És te, Rezső — nekifohászkodik, biztatja magát, kipirul az izgalomtól —, mintha az édes fiam lennél. Az apáddal játszottam együtt. Olyan dobos nem volt a piacon!

A fiatalember kissé eltolja magától a tálcát és az asztalra könyököl. Az öregedő férfi mással próbálkozik.

— És mit szólsz Reinhold Dinihez? A legexkluzívebb stocholmi lokálban játszik, állítólag feles az üzletben, s tudod, a svédek döglenek a magyar zenészekért. Kint voltam a nyáron, láttam. Egy egész utca, mint nálunk a Váci utca, csupa bár, lokál, zenés hely, egyik a másik mellett.

A fiatalember a társára néz, de középkék szeme épp oly mozdulatlan, mint az arca.

— És mért nem fogott ott magánál?

— A Reinhold? Mért, mért nem! Tudod, kérlek, megguntam a csavargást, a csontok hazavágynak. Volt ott egy próbajátékom, Rezső, egy olyan próbajátékom!

— És?

— Csak azért, hogy az izmaimat mozgassam. Az ujjaimnak kellett, nem nekem.

— És?

— Mit és?

Az öregedő férfi most már ügyel a szavaira, lámpaláz lüktet a szívében, könnyű szédülés járja át. A fiatalember megkoccantja a poharát, duplát kér.

— És megnéztem ezt a bizonyos lokált, ahol játszanánk, Rezső, kulturált, rejtett fényforrások! És a közönség! Tudod, az nekem nem mindegy. Inkább a gázsi legyen kevesebb, de a közönség Szóval ott tisztelik a zenét. Nem huligán népség jár oda, értsd meg, tisztelik a produkciót, aminek lelke van. Szerióz számok, meg aztán a New Orleans-i stílus! És mi ketten, Rezső, mi ketten!

Szavakkal küzd a sűrűsödő érzések ellen, de nem adja fel. Ismét csak bizalommal néz a fiatalemberre. Maga sem tudja, honnan meríti.

— És a nők megzabálnának, Rezső! A fényes fekete hajad — mondja akarata ellenére. A fiának van fényes fekete haja, neki van olyan fényes fekete haja, hogy végigcsúszik rajta a villanyfény. Ennek itt ritkul és sesszínű a haja! — Mi ketten — folytatja, de elhallgat. Valaki beleszól: szégyelld magad, van bőr a képeden? Vén ló!

— Mi ketten? — emeli fel a fiatalember az arcát, de nincs rajta kérdés. — Na és a Reinhold Dini? — kérdez valamit, ám ez se kérdés, csak éppen a csendet tölti ki. Újabb vizet kér a felszolgálónőtől.

— Azt már mondtam, hogy a helyiséget remekül világítják, de a szellőzőberendezés is egészen príma, nekem igazán nem egészen mellékes, inkább legyen alacsonyabb gázsi, de a tiszta levegő, az egyenletes, illatos levegő! — az öreg szembeszáll a hanggal, amely most megint azt mondja: vén ló! Lehunyja a szemét és ott az étterem, a kéken izzó felirat, a világos kirakat, a sarokbejárat, amely szitálja a fényt, a kárpittal elválasztott intim előtér, tele zsongással, emberi szóval, a várakozás hangjaival! Belépsz és testszínű fénybe érkezel, langyos női illatok vesznek körül és a pincérek magasra tartott karral suhannak az asztalok között. A dobogón két plüssel borított szék, egy arany flitteres dob, egy lakkosfényű Bösendorfer és reflektor is van. Rezső előlép a szakszofonnal, a fény fehérre festi az arcát, egymásra pillantanak bensőségesen, s az ő keze a billentyűkre csúszik.

A fiatalember a pohár fenekéről a cukrot kaparássza.

— Fáradt vagyok — mondja maga elé az öregedő férfi, de kihívóan, keményen, az előbbi könyörgő reménykedés nélkül. — És össze kell szednem az éveimet. Sokat csavarogtam külföldön, az is kiesett, aztán a háború előtt nem tartották rendesen nyilván a helyeket, ahol az ember játszott, ahogy változtak egymás után. És ezért össze kell kaparni az éveket, morzsákból, hónapokból.

A fiatalember rápillant, szemében megmozdul egy kérdés, de nem szól.

— Nincs mit halogatni, tavaszra nyugdíjba megyek.

Az öregedő férfi határozottan, de nyugodtan mondja ezt. Lehunyja szemét, de nem látja már az éttermet, s a kirakatban izzó kék feliratot sem látja, s ettől megkönnyebbül. Ül az áttetsző csendben, odakint az ablakon túl szürke téli fény. Izmai elernyednek, idegei kellemesen zsibbadtak, elmúlt a feszültség. Nincs már dolga a fiatalemberrel.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
MAGYAR NEMZET

MICHELANGE

A világ teremtésétől az utolsó ítéletig

Kortársai között az emberiség olyan örök útitársai tündökölnek, mint Leonardo, Raffael, Tizian, Erasmus, Morus, Kopernikus, Luther, Rabelais, Vesalius. Hosszú élete alatt a reneszánsz világ ellentmondásai szinte kicsapnak medrükből. A kis fejedelemségekre tagolódott Itália véres harcokat vív, a pápai trónon az erőszakos Roverék, a méregkeverő Borgia, a dekadens Mediciek ülnek s a dantei álmot akarják megvalósítani, egy *Unita Italiat*, pápai fennhatóság alatt. Háborúk, véres csaták, összeesküvések, árulások, gyilkosságok, morális züllöttség vetnek súlyos árnyékot Michelangelo életére, s ő abban az erkölcstelen erkölcsű társadalomban — ahol pénzért bűnbocsánatot adott a pápa — mégis tiszta, magas erkölcsű ember, független szellemű művész tudott maradni.

Gigász, titán, aki Carrarában márványhegyeket fejt nagyszabású elképzeléseihez; óriási térérzékkel megáldott építész, akinek a többi között a világ egyik legpompásabb terét, a római Campidogliót köszönhetjük; költő, aki Dantéhez és Petrarcához méltó szonetteket és madrigálokat ír. Szobrász és festő, aki felfedezi az emberi indulatokat, szenvedélyeket és új esztétikai fogalommal gazdagítja a művészeteket: a félelmetesen nagyszerű-vel, a michelangelói »*terribilita*«-val. Nem kiegyensúlyozott, harmonikus lélek, nem Tizian, nem Leonardo, nem Raffael. Ő a kétségekben gyötrődő moralista, a neurotikus, a nagy magányos, a különc, a zárkózott, aki az éjszaka csendjére esküdött. Leonardo az alkonyi órák sejtelmes *chiaroscuro*-ját szerette, Raffael a hajnalt, az *Aurorát*. Michelangelo Buonarroti vérmérsékletének színe: az éj, melynek leple alatt kibontakoztak nagyszerű látomásai.

Fiatalon került Firenzébe, a XV. század Párizsába. Medici Lorenzo, *il Magnifico* asztalánál a kor legkiműveltebb emberfőit hallotta naponta, a neoplatonista költőket, filozófusokat, tudósokat. De meghallgatta ugyanakkor a rekedt hangú dominikánus, Savonarola fanatikus prédikációit, átkozódó, egzaltált dörgedelmeit a művészetpártoló Medici udvara és Firenze pogány erkölcsei ellen. A Medici környezet újplátói és újaristoteleszi tanításai és a reformokat sürgető Savonarola — e kettősség végigkíséri Michelangelót a sírig. A két ellentétes világszemlélet benne megbékélt, egyensúlyba jutott. Éppoly döntő hatással voltak rá a humanisták, mint a reformáció szálláscsinálója, aki annyira megigézte Firenze pogány erkölcsű gazdag polgárait, hogy önként vetették a máglyára drága műkincseiket, az antik kéziratokat, szobrokat, az asszonyok pedig, Boccaccio Dekameronjának [illegible]

klikkek az áskálódás, rágalmazás hadjáratait intézték s többször el akarták tenni láb alól.

Egyik fő művét is tulajdonképpen ellenségeinek aknamunkája hívta létre. Irígy ellenfelei a biztos bukás, a balsiker reményében szuggerálták II. Gyula pápát, hogy a szobrász Michelangelóval festesse meg a Sixtus-kápolna

Michelangelo: A líbiai Sybilla egyik vázlata

mennyezetét. II. Gyula, aki sok pápát kiböjtölt, míg fejére került a tiara, már előzőleg megbízta síremlékének elkészítésével. Ez a csupán torzóban, jóval a pápa halála és sok huzavona után elkészült síremlék valóban, ahogy a kortárs író Condivi írja (*La tragedia della sepoltura*), tragédia volt Michelangelo életében. Negyven évig foglalkozott vele, az eredeti nagyszabású terveket le kellett faragnia, s végül csupán két szobor származik az ő kezétől. Becsületbeli tartozásának, szívügyének vallotta mecénásának, méltó partnerének síremlékét. Két óriási egyéniség működött együtt és állt sokszor egymással szemben: Michelangelo és II. Gyula, a vad ligúriai hajósivadék, a tehetséges hadvezér, a ravasz diplomata, aki létrehívta az Itáliára nézve balvégzetű francia szövetséget, aki bikaviadalokat rendezett a Vatikán udvarán és tapsolt annak a komédiának, melyben őt a »nagy megátalkodott«-nak emlegették. Raffael bámulatos portréján a »nagy megátalkodott«-at bölcs, szelíd pátriárkának ábrázolta. Michelangelo az ó-testamentumi *Mózes* dinamikus figuráját ültette II. Gyula sírjára, s a megholt az etruszk koporsók könyöklő alakjainak pózában mellékfigurává törpült.

Megcsinálta már a firenzei *Dávidot*, a *Lépcsős Madonnát*, a Szent Péter templom *Pietàját*, versengett a nála emberöltővel idősebb Leonardóval, befejezte a cascinai csata nagy kartonját, amikor 1508-ban elkezdi, zseniális tagolással 9 mezőre osztva gigantikus látomásának, *A világ teremtésének* ábrázolását.

Élete alkonyán, mikor már halhatatlan remekművek vannak mögötte, pápák, fejedelmek versengtek munkáiért, még egyszer visszatér a Sixtus-kápolnába, hogy elmondja kegyetlen, szókimondó bírálatát korának társadalmáról, hogy harminc évvel a mennyezet elkészülte után megfesse a világ minden tekintetben legnagyobb freskóját: *Az utolsó ítéletet.*

»Senki sincs, aki Dantet jobban értené és művében otthonosabb lenne, mint Michelangelo« — mondották barátai. Dante Poklát jelenítette itt meg s felzendül a fanatikus dominikánus Savonarola hangja is. Ez az utolsó ítélet egy *Dies irae*, szenvedélyes fortissimóban. Krisztus nem az evangéliumok költői alakja, nem a szeretet hirdetője, hanem bosszúálló, duzzadó erejű antik istenség. Jobbját ugyanúgy emeli, mint annyi Krisztus az olasz templomok oltárain, de gesztusával nem áldást oszt, hanem átkot szór és büntet.

Minden addigi előzménytől eltérően Michelangelo új kompozícióban, új megfogalmazásban adott kifejezést újszerű mondanivalójának. A kiegészítő színek, az okker és az ultramarin alaptónusán szobrászi plaszticitással domborodnak ki a felséges figurák, minden alakot, minden mozdulatot, a belső szenvedély hoz mozgásba, lendületbe. Az utolsó ítélet trombitásai fülsiketítő erővel fújják hangszerüket, hangjuk erejétől valóban a halottaknak is fel kell támadniuk. De itt is, mint legtöbb művében, az emberi küzdelem hősiességét ünnepli, mintha méltó utódának, Rodin-nek szavait mondaná: »az életet szeretni kell már azért az erőfeszítésért is, melyet kifejthetünk benne«.

Újra 1962-ben jártam a Sixtus-kápolnában, ahol kétszer is megörökítette arcát. A 34 éves Michelangelo kolosszális képzelőerővel komponált mennyezetfreskójának lunettáiba prófétákat és szibillákat ültetett. Jeremiás magábamélyedő, korában teljesen újszerű lelki és fizikai momentumokat összefoglaló alakja Michelangelo vonásait őrzi, s mintha az Éj szobrára írt válaszát testesítené meg: »*Aludni jó és kőből lenni még jobb, / míg szégyen s gyalázat úr a világon.*«

Harminc évvel később az *Utolsó ítéleten* Szent Bertalan kezébe adta azt a lenyúzott emberbőrt, melyre elgyötört, megkínzott képmását festette.

Élete szüntelen munkálkodásban, művészi tevékenységben telt el. Tanítványa és életrajzírója, Vasari, megemlékezik arról, hogy éjszakánként papírcsákóra tett gyertya fényénél rajzolt és mintázott. Egyedül élt, magányosan. »Nekem éppen elég feleségem a művészetem, mely állandóan gyötör, gyermekeim pedig az utánam fennmaradó műveim lesznek.« Ennél kifejezőbben nem jellemezhette volna a művészetekhez való viszonyát a sokoldalú lángelme, akinek emlékét most, halálának 400. évfordulóján a Béke-világtanács javaslatára ünnepli az egész világ.

Dutka Mária

Dutka Ákos:

MICHELANGELO

Barbár szonett a mester halálának 400. évfordulójára

Kőbefagyva álmodott a szépség;
a láz, erő, a feszült indulat
vésőre várt, mely lényét kibontja
s a halott kőnek örök lelket ad.

Jöttél Te, a kor törtorrú titánja
véstél, faragtál száz örök csodát,
szenvedélytől fűtött földi testet
s halott fiát ölelő anyát,

Mózes fenségét Gyula pápa sírján,
a Mediciek fölé álmodva az Éjt:
az öröklétbe vésett szenvedélyt.

Róma ormára templomot emeltél
s ennek ive, ahogy máig ránkborul,
úgy lebegsz minden művészetek felett,
— múlhatatlanul.

Michelangelo:

DANTE

Az égből jött, halandó lénye látta
a poklot és a tisztítóhelyet,
majd újra istenhez emelkedett,
hogy az igazság fényét ránk bocsássa.

Fényes csillag, elönti ragyogása
érdemtelenül szülőföldemet;
méltó bére a korcs föld nem lehet —
csak te lehetsz az, teremtő királya.

Dantéról szólok, kinek műveit
rosszul ismeri a hálátalan nép,
mely megveti a jók érdemeit.

Volnék ő! sorsa sorsom! lelke laknék
bennem: nincs földi ékesség, amit
száműzetéséért oda nem adnék.

MINDEN BEZÁRT TÉR

Minden bezárt tér és minden fedett hely,
s amit körülvesz valami anyag,
az éjt őrzi s védelmezi a nap
játékától, bár kint ragyog a reggel.

De ha a láng s tűz mégis legyőzi egyszer,
s isteni lénye a napfényre, vagy
gyarlóbb októl eloszlik, szétszakad,
egy féreg ellen sincs számára fegyver.

A földmíves nekivág az ekével
a napos rétnek, ezernyi magot
szór, s majd ezernyi növény sarjad és él.

De az ember-ültetéshez sötét kell,
s az éj a nappalnál épp úgy nagyobb,
ahogy az ember több minden növénynél.

(Rónay György fordításai)

Michelangelo egyik levelének utóiratából

(Monsignore Allottihoz 1542-ben)

Még mást is közölni akarok, nevezetesen: ez a követ feltételezi, hogy a Gyula pápától elfogadott summát uzsorakamatra kölcsönöztem ki, s ezzel meg is gazdagodtam, mintha Gyula pápa nyolcezer dukátjával még az uborkafára is felkapaszkodtam volna. A pénz, amelyet a síremlékért kaptam, mint mondom, éppen eléri azt az összeget, melyet a fenti síremlékre kiadtam, s melyet a Kelemennel megkötött kontraktusban annak idején meg is határoztunk: Gyula uralkodásának első évében ugyanis, mikor a síremlékkel megbízott, nyolc hónapig Carrarában tartózkodtam, hogy kibányásszam a márványtömböket, s a Szent Péter térre irányítsam, ahol a műterem volt a Santa Caterina mögött. Ekkor Gyula pápa már nem kívánta síremlékét életében felállíttatni, s rámparancsolt, hogy fessek (a Sistinát). Ezután két évig Bolognában éltem, hogy elkészítsem a pápa bronzszobrát, melyet leromboltak.

Ezután visszatértem Rómába, ott éltem az ő haláláig, miközben mindig nyílt házat vittem, járadék és jutalom nélkül, mindig e síremlékért kapott összegből élve, mert nem volt más jövedelmem.

Ez időben Leo pápa nem akarta, hogy a síremlékkel foglalkozzam, s közölte, hogy a San Lorenzo homlokzatát akarja felépíttetni Firenzében; elkért engem az aginensei kardinálistól, a maga számára. Ez megadta a kikényszerített engedélyt azzal a feltétellel, hogy Firenzében Gyula nevezett síremlékén is dolgozom. Mikor Medici kardinális, aki Firenzében élt és később Kelemen pápa lett, mindezt látta, nevezetesen, hogy ezen a síremléken dolgozom, nem engedte tovább folytatni. Míg Medici Kelemen élt, szerződést kötöttünk erre a síremlékre, mely szerint nyolcezer dukát jár nekem, s erről hitték ők azt, hogy uzsorakamatra adtam ki. És szeretném egy vétkemet is megvonni Fenségteknek: amikor ugyanis a síremlék ügyében tizenhárom hónapig Carrarában tartózkodtam, ezer dukátot adtam ezen alkotás márványtömbjeiért, azt a pénzt használtam fel, amelyet Leo pápa a San Lorenzo homlokzatára küldött, még inkább azért, hogy engem foglalkoztasson. Mindezt a nevezett mű iránti szeretetből tettem, amiért ezektől a tudatlanoktól — amilyenek még nem voltak a világon — olyan kifejezések voltak a fizetség, mint tolvaj és uzsorás.

Miután ezt az írást papírra vetettem, közlés érkezett az urbinói követtől, nevezetesen: ha azt kívánom, hogy megkapjam a beleegyezést, úgy tisztítsam meg lelkiismeretemet. Úgy gondolom, hogy egy Michelagniolo-nak más anyagból fabrikálták a szívét, melyet belül visel.

Hogy Gyula pápa síremlékének ügyét tovább folytassam, ezeket mondom: Akkoriban, mikor megváltoztatta abbeli szándékát, hogy még életében felállítsák, mint ismeretes, több bárka érkezett Rómába márvánnyal megrakva, melyet régebben rendeltem Carrarában, mert szükséges volt a műhöz, noha pénzt nem kaptam rá a pápától. A szállítmány kifizetéséhez 150 —200 dukátra volt szükségem, melyet Baldassare Balducci, vagyis Jacopo Galli úr bankja előlegezett, hogy a fent leírt tömböket ki tudjam fizetni.

És ez időre márványfaragók érkeztek Firenzébe, akiket ehhez a síremlékhez szerződtettem, s akik közül egyikmásik még ma is életben van. Miután a házat, melyet Gyula a Santa Caterina mögött nekem juttatott, ágyakkal és más szükséges berendezési tárgyakkal a síremléken dolgozó munkások számára és más, az említett síremlékhez szükséges dolgokkal berendeztem, pénz nélkül lévén, nagy zavarba kerültem. Mikor a pápát, amennyire lehetséges volt, a folytatásért szorongattam, az egyik reggel, mikor hozzá mentem, hogy vele erről beszéljek, egyik kamarásával kiutasíttatott engem. Hazamentem és ezeket írtam a pápának:

»Szentatyám. Ma reggel Szentséged parancsára kiebrudaltak palotájából, ezért tudtára adom, hogy mostantól kezdve ha szüksége lenne reám, másutt kell keresnie, mint Rómában.« És ezt a levelet elküldtem Agostini úrnak, a maggiordomónak, hogy az továbbítsa a pápának. Otthon így szóltam Cosimo asztaloshoz, aki nálam bútorokat készített; továbbá egy kőfaragóhoz, aki szintén nálam dolgozott és még ma is él, s ezeket mondtam: „Keressetek egy zsidót és adjatok el mindent, ami a házban van, s ebből el tudtok utazni Firenzébe." Eltávoztam, postakocsira szálltam, s elutaztam Firenze irányába.

Mihelyt a pápa megkapta levelemet, öt lovast küldött utánam, akik körülbelül három órakor, éjjel értek utól Poggibonsiban, és átnyújtották nekem a pápa levelét, amelyik így szólt: „Ezen írás vétele után kegyünk elvesztésének terhe mellett azonnal térj vissza Rómába!" A lovasok kívánságára válaszolnom kellett, őket igazolva, hogy utolértek engem. Azt válaszoltam a pápának, hogy mindenkor visszatérek, ha azt kell megtartanom, amire szerződtetett; más esetben azonban ne tápláljon reményt arra, hogy viszontlát engem. És firenzei tartózkodásom alatt fentnevezett Gyula három levelett intézett a Signoriához. Az utolsónál a Signoria maga elé rendelt és így szólt hozzám: „Semmi kedvünk sincs ahhoz, hogy miattad háborúságba keveredjünk Gyula pápával; ehhez szükséges, hogy elmenj innen. Ha vissza akarsz térni hozzá, levelet adunk neked azzal a kiváltsággal, hogy ha valami jogtalanság történne veled, az a Signoriát is sérti."

Így is történt, és visszatértem a pápához; s mi erre következett, azt hosszú volna mind elmondanom. Elég, hogy ez a történet több mint ezer dukát kárt okozott nekem. Elutazásom után ugyanis a pápa szégyenére nagy skandalum tört ki; elloptak majdnem minden márványtömböt, melyet a Péter téren tároltam, főképpen a kisebb darabokat, miért is ezeket másodszor is be kellett szereznem, s nyíltan kijelentem, hogy kártalanításként, vagy kamatként még ötezer dukátot kaptam Gyula pápa örökségéből. És az, aki elrabolta egész ifjúságomat, becsületemet és vagyonomat, tolvajnak mert nevezni!

Minden viszálykodást, mely Gyula pápa és köztem fennállott, azt mind Bramante és urbinói Raffael irígysége okozta. És ez volt az oka annak is, hogy a síremléket nem fejezhettem be életében, s ez tönkretett engem. És Raffaelnek ehhez jó oka volt, mert minden, amit a művészetből elsajátított, azt tőlem...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 186-296, 188-307

KORTÁRS

Bozóky Mária

1021

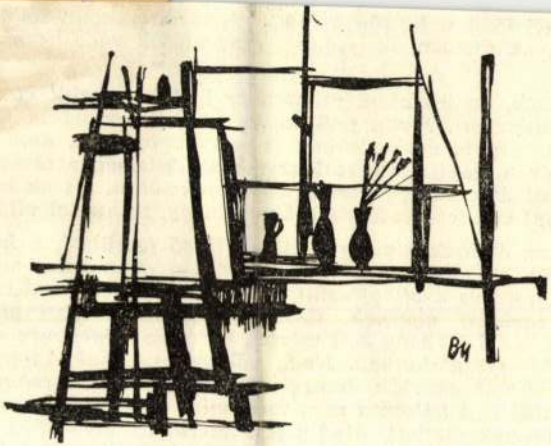

BOZÓKY MÁRIA *rajza*

impressziómat, hogy még e század ele- A tová
jén az írók előre, az események elébe szaggatás

— *Úgy gondolom, az irodalom mindenkor birto*
tősége számomra tisztázott. Ma a politika és filozóf
lomnak azonban az utóbbi évtizedekben is volt opp
hitlerizmussal, akár a kapitalizmussal szemben. Eg
vannak belső harcai és szüksége van belső korrekció
repe még az ön által említett, valóban kibomló nagy,

— *Egyébként az átalakuló világ külső és belső feszültségei között a jóreménység jeleit látom. Elsősorban abban, hogy a veszély nyomására mindinkább az emberi belátás érvényesül és a világfeszültség csökken. Így az emberiség új problémái is mindinkább megoldást nyernek. Csakhogy most az igazi problémák kerülnek előtérbe. Az együttélés útját meg kell találni. Valóban figyelemre méltó, ahogy egyes dolgok a részletekben átalakulnak. Nagy változás például Amerikában, hogy már nem annyira a háborút akarják, hanem a világgazdaságot szabályozni és kormányozni. Vagy: a világ légi hálózata nem más, mint a világot átfogó lélektani repülőkísérlet. És e kísérletek mellett mindig jelentkezik az az ösztön, hogy valami emberi dolgot cselekedjenek. Ezért hangzik ma jól a különben minden kornak egyformán meghirdetett prognózis: az emberiségnek ki kell jutnia a nehézségekből,*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Bozóky Mária
ÉLET ÉS IRODALOM
1964 NOV 7.

1021

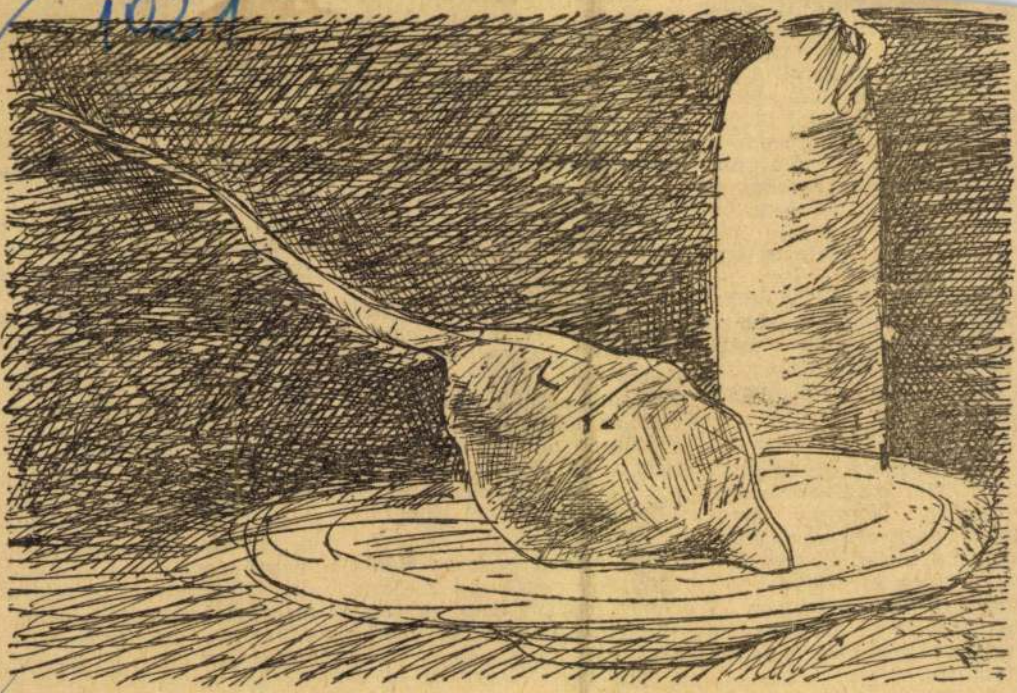

Bozóky Mária: Csendélet

... meg a de-
rek legény. Konkrét, reális nyelven kell vele beszélni az ő még kicsiny, de már bonyolult életéről. Majd felnőtt emberré cseperedik, élete ott zajlik a mi bonyolult, sokszor ellentmondásos korunkban, s számára már nem a mese a hasznos és érdekes, hanem az olyan beszéd, meg az olyan írás, amely korunk mély és igaz elemzésére épül.

Minél felnőttebb az emberiség, minél bonyolultabb az élet, annál nagyobb a mély, pontos és valósághű vizsgálódások szerepe az író munkájában.

★

Ugyanennek a gondolatnak egy másik megfogalmazása: Csupán látszatra paradoxon, hogy egy olyan hiba, mint a személyi kultusz, létrejöttét épp az segítette elő, hogy túlságosan hittünk a mi társadalmi rendünk, a szovjet társadalom hibátlan voltában.

Az álmok egynémelyikünknél a reális célok helyébe

GALINA N

A

Hatalmas jelentőségű a párt bátor döntése, mellyel az egész világ előtt leleplezte a személyi kultuszt.

Ebben szerintem nemcsak az ártatlanul elítélt emberek rehabilitációja a fontos, hanem az is, hogy kiiktatja életünkből az illúzió, az önámítás, az utópia elemeit.

Nincs mozgás ellentmondás nélkül, de társadalmunk, ha felismeri az ellentmondásokat, úrrá lehet rajtuk.

És megint csak az előbbi következtetésre jutok. Arra, hogy roppant nagy a mai irodalomban az élet tanulmányozásának szerepe.

Hatodik éve már, hogy a börtön-téma állandóvá vált a szovjet sajtó lapjain. Nagy híján csak ismételgetjük ezt a témát. Engem mindig „az első vonal" vonzott, ez a téma pedig már a tegnapé.

Előttünk: a ma, hatalmas eredményeivel és nagy nehézségeivel, s ez utóbbiak sok tekintetben összefüggenek mindazzal, ami oly makacsul gyökeret vert az emberek lelkében Sztálin idején, s amit nem olyan egyszerű kigyomlálni.

Az író múltbeli tapasztalata nemcsak arra való, hogy megmutassa a személyi kultusz időszakával összefügg törvénytelenségek fájdalma voltát. Az író tapasztalata elsősorban arra jó, hogy a jövőben ne csapódjék be, ne tévedjen, ne hagyja magát félrevezetni, és ne vezessen

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bozóky Mária

ÉLET ÉS IRODALOM

1965 FEB 20

1021

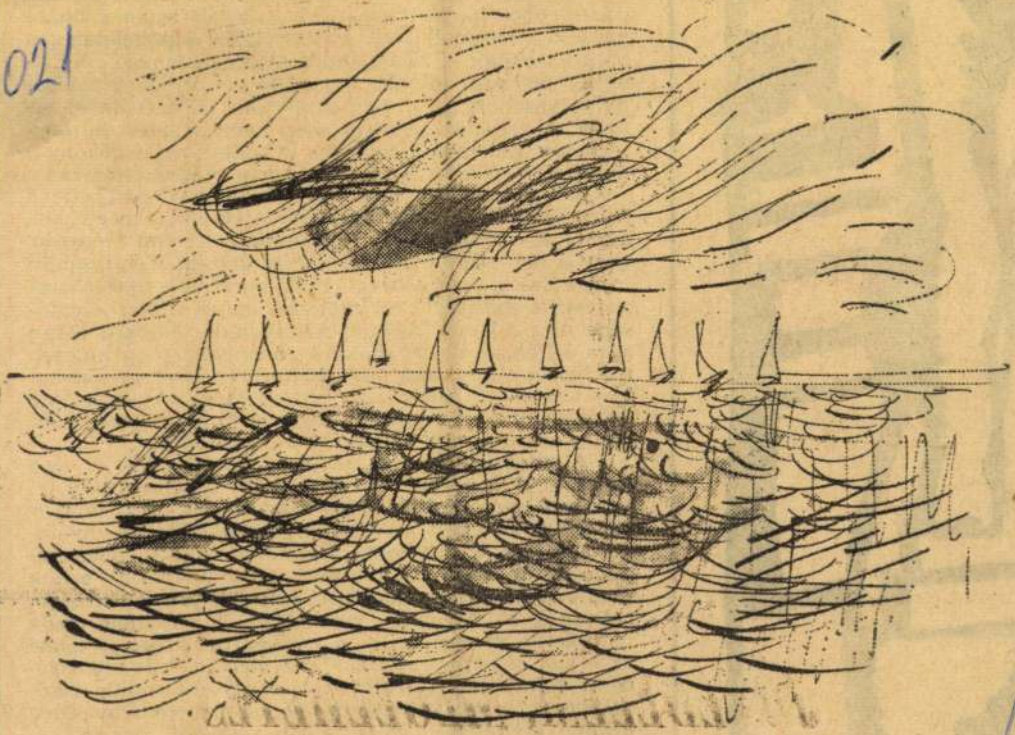

Bozóky Mária: Balaton

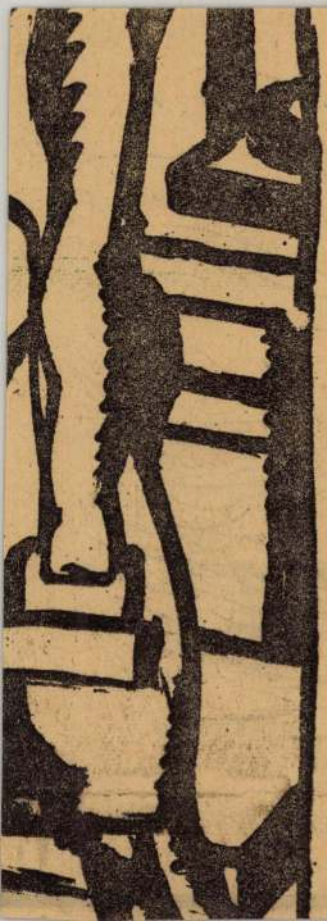

kerültek fogalmazvány
kétségtelen, végülis az
volt-e ebben barátainak,
hasonló szélsőjobboldali
politikusoknak — végei
bújtót csaknem minden
tal súlyosabban ítéli m
tóval és értelmi szerző
lekmény. Ehhez mindig
buzdításra, végső fokon a cselekedet végrehajtására.

Ki tagadhatja, hogy a Vietnami Demokratikus Köztársaság elleni légitámadások nemzetközi mértékkel, bűntettnek számítanak. Számunkra érzelmi tényező, hogy a támadás tárgya szocialista ország; a nemzetközi jogász hideg, csak a bevett szokásokat és a tételes szerződéseket mérlegelő tekintetében ennek külön jelentősége nincs. De a Délkelet-Ázsiában történtekre éppen az a jellemző, hogy ezekben a napokban a hidegen mérlegelő elmék sem tudnak magyarázatot és indokolást találni az amerikaiak tettére és akarva-akaratlan Johnson elnököt teszik felelőssé, nem is annyira azért, ami már volt, mint inkább azért, ami lehet.

A világtávlatban és jövőben gondolkodók — még ha ez a jövő közeli is — a várható fejleményeket teszik mérlegre. Walter Lippmann is ezt teszi, amikor cikkeiben az egész világ előtt gondolkodik. Azt mondja, Amerika világhatalmi tekintélye múlik a kockadobáson. A nukleáris korszak egyik nukleáris óriása nem engedheti meg magának, hogy látványos vereséget mérjenek rá Ázsiában, méghozzá, ha ellenfele nála lényegesen gyöngébb. Ilyen vereség nevetségessé tenné az óriást saját országának közvéleménye és szövetségesei szemében. A franciák tizenegy esztendeje elkövették azt a megbocsáthatatlan hibát, hogy Dien Bien Phunál méltatlanul és lealázóan vereséget szenvedtek. Amerikának nem lehet Dien Bien Phuja.

Eddig a dolgoknak — véli Lippmann — megvan a belső logikájuk. De ami már ezután következik, csak logikai bakugrásokkal, stratégiai bukfencekkel követhető. Kínában a Nyugat tizenhat esztendeje semmiféle

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bozóky Mária

ÉLET ÉS IRODALOM

1963 FEB 2

1021

Bozóky Mária: Arckép korsóval

ülésen

ı riadt. Integetett.
sított, s kissé távolabb meg-
endszám volt a hátulján. An-
il tudott egy kevesef az iskolá-

jtó kinyílt a felé eső oldalon.
férfi kérdezett érthetetlen nyel-
lyton azt hajtogatta: Budapest,
s mutatta az irányt.
ıtott és intett, hogy szálljon be

ı szögletes arcú visszafordult és

ı. — Vigyorogva hozzátette: —

mosolygott és rábólintott:

ódott a sarokba és a szélvédőn
ıt.
ött a nap, a betonút csillogott.
levelet szedett köténybe egy
mban haladtak. A sebességmu-

hogy bevisz a színházhoz, azt
lőle semmi.
— Színésznő akartál lenni?
— Most is az akarok. Jól s
iskolai ünnepségen szerepelel
— Iratkozz be a főiskolár
— Azt szeretném, de előb
tudod. Azért jöttem fel Pestr
zem be a gimnáziumot és k
tűzhöz.
— A színész mondta?
— Igen, de csak azután m
lettem — a lány elmélázott.
is szerettem volna játszani
mondta, hogy nincs kizárva,
rendezővel.
— Rohadt alak — mondt
szer még összeverem a pofá
A lány semmit sem szólt.
— Lehetsz te még nagy s
Most felé fordította arcát a
— Te ennyire bízol benn
újra világított. — Hiszen ali
— Nem baj, majd megism
— Igaz. Meglásd, ha jób
még jobban fogsz bízni ben
— Én most is bízom — fel
dig csak fiú barátaim voltak
lány barátom és rettenetese
A lány csak megszorította
nyugvó kezét.

Pici személyzeti szoba v
tálya, tökéletesen elkül
Semmi zaj nem hallatszott b
onnan sem ide — a világ ke

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1967 SZEP

ALFÖLD

Bozóky Mária

1021

Bozóky Mária: Nagyerdő

A „Kelet Népe" ugyan közölt már egy re
alig több mint 70 oldalt a 378-ból, – de
oldalnyit. Ilyen pótlás pl. *A szegvári bálb*
ket mán ezután úgy fogjuk megosztani, hog
után a fődnek egy kilencede marad az urakn
Az puszta véletlen, mégsem hagyhatom em
utazása harmadik fordulóján, 1945. március
lönyben az ideiglenes nemzeti kormány földreform-rendelete, hogy örökre véget vessen minden szegényparaszti nyomorúságnak. De hogy a regény földosztó toldaléka *a debreceni hónap után került a műbe*, szinte jelezte a bekövetkezendőt: ennek a városnak a falai közt született meg a földreform; s Debrecen nem egy fia éppoly tevékenyen vett részt létrehozásában és gyors végrehajtásában, akár elődeik valaha Kossuth oldalán a detronizációban, amelyet maradandó érvényűvé ugyancsak a Maradandóság Városában avatott az 1944-es ideiglenes nemzetgyűlés.

A „Kelet Népe" karácsonyi számából már hiányzott a *Rózsa Sándor* folytatása. Egy cikk pótolta a lap élén: a *Petőfi-őserő*, amelyben Móricz a forradalmár költőt barátai, Arany és Jókai fölé emelte, de épp azt hangsúlyozta róla, hogy „Petőfi nem volt politikus. Nem is ismerte a politikusokat... Soha semmiféle politikai pártnak tagja nem volt."

Ne feledjük, mikor hangzott ez el! Féléve sem múlt még, hogy ún. államférfiaink, a „hivatásos" politikusok a kassai légitámadás mázolóinas trükkjével hagyták magukat orruknál fogva beleráncigáltatni a szovjetellenes háborúba. Attól kezdve Móricz összevont szemöldökkel figyelte, ami a Földön, különösen magyar földön folyik. A falvakban is szabadon garázdálkodott a nyilas demagógia. Volt hát oka bőségesen, óvni a „politikus"-októl! Egész korán beleveződhetett, hogyan vette semmibe Petőfi a diéták szócsatáit. Szerkesztői üzenetében, magáról gyónva, utószor ismételte meg, amit Petőfi-cikkében hangsúlyozott: „Semmiféle politikával nem foglalkozom. Nem

1021

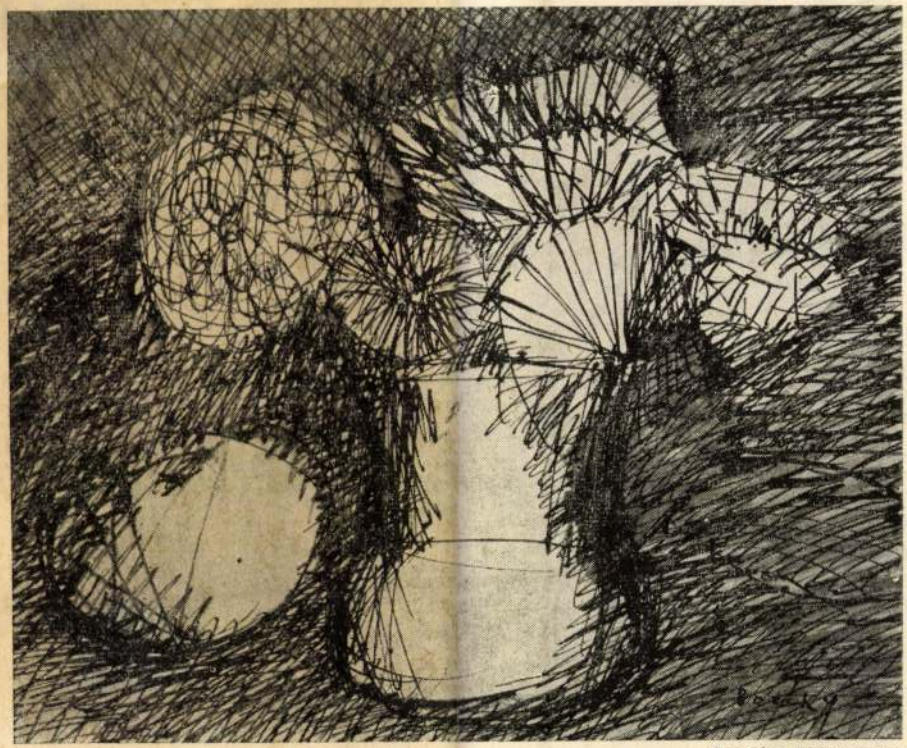

Bozóky Mária rajza

Bozóky Mária

Tanya
Összetoldva
Istállóval
összedőlt

Kertben
Szemétvirágzó
Trágyadomb
földdé lett

Kórházban

Halál-mühelyben,
betegség-börtönben fetrengek.
Tömör éterillat fojtogat.
Szobám falai horizontok,
mennyezet az egem,
vérszemű-villany: csillagom.
Elmenekült tőlem a világ.
Mellkas-abrancsok szorítanak.
Kövér kór hízik
girhes testemben
s a fehér csend rámvastagszik.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 ... 18
ALFÖLD
Debrecen

Bozóky Mária

1971 FEB 13

1021

Bozóky Mária: Emlékműterv

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Ráday u. 51
Telefon: 138-048, 337-748, 340-776

RÁBA

Ez a
bog

Vígan
itt is ott is felvi
egy árnyéknyira
előttem násznagyom
kiáltásaimat négy égtáj felé dobálom
léc-mennyezetek alatt
égek lobogok
egy emlékezetnyire
különbözöm mindenkitől

Rokonaim ti jelenvalók
ti tudjátok születtem
a kikötött földet
a békén füvelőt
egy árnyéknyira megbokrosítottam
násznépem
együtt kurjantottunk váratlan szurdokokba
hallgatjuk a kívülállók ajtódöngetését
jutnának beljebb egy emlékezetnyire
bebocsáttatásuk szemhatárán éldegélnek
s fölöttünk a mi percünk toronykakasa

Hullass el egy tollat hullass el
Talpalatnyi tér birája
hadd tűzzem hajamba
méltóságom más röptének ára

Ünneprontó mindenki az ünnepélyen
gyalulatlan deszkalaphoz
másik világot mozdít érkezik
inga-lengése szüneteiben
mohón tallózik jövendő
próbáltatásom térkép-lapjain
betűzhetetlen csöndem alatti
mély-mámorokba bele-belehallgat

Te tudod násznagyom
lépteimnek paradicsomában
kimondatlan parancsszóra jártam
anyja temetésén a dér kopogását
sortűz elültével poszáta csettegését
sohase hallotta
ki nem lépett velem

mint egy álom.
pke, brokát, se-
is vannak, le-
ölcs, aszúszőlő,
iiko, a japán —
nek, törölgetnek,
ekenik a hónom-
énekelnek, tán-
becsap egy hul-
a Csendes-óceán,
lközi-tenger. Né-
üvöltő olasszal a

, végképp kiérve

, délben francia
vanyú lótej, este
nárba oltott lan-
a, bálnatej ránt-

dden ürgeöntés,
csütörtökön futás
, kézenfogva az
ken kisfiúk üldö-
ton síelés, utána
zás, vasárnap ho-
, este hétől fél

, testvérem. Gye-
nem bánod meg.
n...
mogattam a kék-
yakkendőt, a da-
ntgatva a boróka-
sarkon.
lponállóban frőcs-
húzódtam. Neki-
elt ötletből friss
pultra állított po-
finom hullámzó,
ondatot.

1201 FNYV 1

Bozóky Mária

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

BOZÓKY MÁRIA

GRAFIKUSMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1971. JÚNIUS 4-ÉN, PÉNTEKEN DÉLUTÁN 4 ÓRAKOR

MEGNYITJA:

DR. KOCZOGH ÁKOS

MŰVÉSZETI ÍRÓ

FÉNYES ADOLF TEREM, VII. RÁKÓCZI ÚT 30

Képeimhez

Gyermekkorom óta kettősség: írás és rajzolás. A vonal, az értelmezés mindig benne is maradt képeimben. Kettős képzés: egyetem, majd Akadémia, tíz év diákság. Életem legdrámaibb korszakában falura kerülök: ismét összenövök a természettel, csenddel. Később magamra maradva, családom a tenger, a víz, a hegyek, a véletlenek, a fák s a belőlük s rajtuk keresztül rámzuhogó szelíd színáradat, ritmusváltozás.

Ezért lehetetlen volt sorsomon változtatnom, másnak maradnom, mint festőnek, pályám a fátumom, bizonyos lelki röghözkötöttség. Húsz év óta nyolc külföldi kiállítás s kétszer annyi belföldi: eddigi legkedvesebb kiállításom az Atrium Hotelben (1984), a legszebb Prágában (1986). Szót kérnek olykor rajzaimon Kafka, Claudel és Rilke. Eddig a határig megy el művecskéimben a rejtélyesség, a színpompa és a nagy mélységek megidézése. — „... sohasem fogjátok tudni, mennyi kitartó figyelemre, állandó összehasonlításokra, kiszámított cselekedetre, érzelemre, töprengésre van szükség, hogy az ember vigye valamire" — írta naplójában egyik előképem, Baskircsev Mária. Párizsban, 1878-ban. Ő akkor tizennyolc éves volt. S én lélekben, sok megrendítő tapasztalat ellenére-sok csendes, elragadó élménnyel gazdagnak ítélt életemben, ma sem sokkal többnek érzem magamat. Hiszen minden boldogabbnak remélt életnek mindig csak az elején vagyunk.

Bozóky Mária

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

BOZÓKY MÁRIA

FESTŐMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
1986. ÁPRILIS 24-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:
CSÉBY GÉZA
A KESZTHELYI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
IGAZGATÓJA

A TÁRLAT MEGTEKINTHETŐ:
1986. ÁPRILIS 24 — MÁJUS 2.

BEMUTATÓTEREM
GYŐR, BAJCSY ZS. ÚT 35.

86-0479 GENERALART Nyomda — Dorog

FOTÓ: MILOS JÓZSEF

1976. VIII. 8. 20.37 Petőfi
Láttuk, hallottuk...

- Bojár Iván Bozóki Mária grafikusművész kiállitásáról irt, amely a budapesti Holikon Galériában látható.

- A találkozás első pillanatai megtévesztőek. Bozóki Mária csaknem minden rajza alatt egy-egy irodalmi cim található, azt sugallva, hogy amit látunk, nem egyéb mint illusztráció. Álljunk is meg itt! Az illusztrációval kapcsolatosan ugyanis sok a téves elképzelés. A könyv olvasója hajlandó azt hinni, hogy a képzőművész közreműködése csupán annyi, hogy a leirt témát a maga sajátos eszközeivel rajzban vagy szinek együttesével megismételje. Ha azonban a képzőművész valóban erre szoritkozik, úgy nem tenne mást, mint amit Karinthy Frigyes igy fogalmazott. " Hát maga megbolondult, hogy mindent kétszer mond?" A művészek bolondériája, ha van nekik, azonban mégiscsak más természetü. Igazán csak az ismétli illusztrációiban a témát, aki képzőművésznek egyébként sem jó. Bozóki Mária viszont jó képzőművész. Az illusztrálandó müvet csak kiindulási pontnak tekinti, ihlető forrásnak, amely saját gondolatait inditja el. Nem vezet-e ahhoz, hogy a rajzok a könyvben a szövegtől független melléklet-té válnak? Nem. Az irodalom iránt kevésbé alázatos grafikusművész valóban mintegy hátat fordit a szövegnek annak érdekében, hogy saját magát tolhassa az előtérbe. Bozóki nem teszi ezt. Akkor viszont megint csak újabb kérdés merül fel. Miként őrizheti meg egy művész a saját egyéniségét, ha mások mondanivalójának a szolgálatába állitja? Ha tudatosan rendeli magát alá az

iró alkotásának. Kétségtelen megvan a veszélye annak, hogy az illusztrátor belebonyolódik a szolgálat nehéz feladatába, végülis kénytelen önmagáról lemondani. De nem mondhat le. Ha művész, aligha. Igaz Bozóki Mária is hánykolódik az imént vázolt két pólus között. Olykor csak a szöveg által közölt tartalom a szavakban fogalmazottnak láthatóvá tétele köti le, máskor meg csakis szubjektiv reményosszenciákat közöl olvasnivalójáról. De akár igy, akár úgy, semmiképpen sem vesziti el önmagát és bármennyire is széles illusztrátori skálája, a müveket egy személyiség önmagával való azonosságának fonala füzi egybe. Mert Bozkóki Mária Jobbára a mü tartalmára, mondanivalójának lényegére figyel, nem pedig a témára. Az pedig, hogy az önmagával való azonosságot hiven őrzi, szakmai természetü dolog. Vonalai lendületesek vagy fogalmazzunk pontosabban, lebegőek, illékonyak, lendületükben meg-megszakadnak, azonban úgy, hogy a kezdeti energia mindig a megkezdett pályán löki tovább és tovább a rajzoló tollat. Bozóki Mária, valamint az illusztrálandó iró világa ezeknek a vonalaknak a szövevényéből bontakozik ki, mint közvetett tartalom, s a vonal annyira mindenható, hogy hálójának sürüségével, vastagságával mindent kifejez, szinte alig igényli azt, hogy szinek is járuljanak a tussal húzott feketékhez. Azok az illusztrációk tünnek legjobbnak - gondolok itt a Szonett Orpheuszhoz cimü sorozatra - amelyekben a fekete vonalak mellé más tussal húzott további szines vonalak járulnak és kevésbé azok, amelyeken a vonalak szövevényét széles festékfelületek egészitik ki. A Rezeda Kázmér rajzok talán a gyengébbek közé tartoznak. Ellenben a Kaffka kastélyához alkalmazott illusztrációk Bozóki legbensőbb látomásaihoz vezetnek. A Kölni reminisztenciák sorozatának önértékü vallomásaihoz, a Notre Dame-ról és a Párizsi kisoldalról készitett müvészi metszeteihez.

MDK

Bozóky Mária, grafikus

Rajz:

Repr.

Bozóky Mária: rajza 412

KÖNYVTÁROS, Bp. 1967. július XVII/7

MDK

Bozóky Mária, grafikus

Rajz:

Kép.

Bozóky Mária: rajza

282.

KÖNYVTÁROS. Dr. 1967. május

XVII/5.

MDK
KÖNYVTÁROS

Bozóky Mária

Rajzának repr.-ját hozza a lap. /Stilizált kezeket ábrázol, cime nincs./

Élet és Irodalom, Bp. 1970. dec. 26.
XIV. évf. 52. sz. 10. lap

Bozóky Mária

"Emlékmü-terv" c. müvének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1971 febr. 13.
XV. évf. 7. sz. 7. lap

Bozóky Mária

festőművész

Kiállítása a Zeneti Goldmann Károly Művelődési Központban.

Zalai Hírlap
1983 júl 27

Boróky Mária

Rajz /szepró/

Kostács 1964 VII n. 1171 old.

Bozóky hária

Illustrációk Kafka: Kastély c. művéhez /szepró/

Nagyvilág 1967 III. n. 442 old.

M.D.K.

Bozóky Mária, grafikus

„Nagyerdő" c. rajzát

közli:

ALFÖLD, Debrecen, 1967, XVII.évf. 1. sz. 57. old.

Bozóky Mária

illustrációja Hardy: A Weydowi asszonyok c. művéhez

Magyar Nemzet 1968. jún. 30. 13-a

Lozóky Mária M.N.K.

Illusztráció Da rázs Endre: Tigrisek jönnek c. irásához

repr.

Magyar Nemzet 1965. március 7. 12.1.

Borsky Mária
grafikus

M.D.K.

Szénakordás (rajz)

Élet és Irodalom, 1963. szept 28 - 7 lap

mdk

Bozóky Mária

rajza: Füredi vitorlások

ly Iráš 1963, 8. sz 961. l

Bozóky Mária
költő

M.D.K.

Csendélet

Élet és Irodalom, 1964. június 8 - 2 lap.

Bozóky Mária

Rajz: Szófoki Zikötőnévlet (szepkő)

Uj Iván, 1964, 6 n. 757 old

M.D.K

Bozóky Mária
grafikus

Illusztráció

Fekete Gyula: Erzsébet története
Élet és Irodalom, 1964. febr. 15 - 11 lap

MDK

Bozóky Mária dr.

Bozóky Mária dr.:
Nemzeti Képzőművészeti kiállitás. Az Ország
1944. jun. 17. 8.1.

Bozóky Mária
grafikus

M.D.K

„Balaton" rajz

Élet és Irodalom, 1963. június 23. - 6. lap

Bozóki Mária grafikus.

Béke és Szabadság.1954.16.sz.ápr.21.11.1

Bozóky Mária grafikus.

Béke és Szabadság.1954.7.sz.febr.17.21.1

MDK

Bozóky Mária
grafikus

"Balaton"

Élet és Irodalom, 1965. febr. 20 - 2. hop

Bozóky Mária M.D.K.

Illusztráció Palota i Boris: Nem is olyan jó... c. irásához

repr.

Magyar Nemzet 1965. január 10. 12. l.

Bozóky Mária M.D.

Illusztráció Dallos Sándor: H-moll adagio c. tárcájához

Magyar Nemzet 1964. szeptember 6. 12.1.

Bozóky Mária

Mikszáth Kálmán: Der taube Schmied c. könyv illusztrációi és borítója.

2 reprodukció.

A szép magyar könyv, 1961.

Bozóky Mária

Mihesrath Kálmán: Der tanke Schmied c. könyv kőtésterve és bontója.

2 reprodukció.

A szép magyar könyv, 1961.

Bozdky Mária

rajz.
(Tájkép)
reprodukció.

Új Irás, IV. évf. 1964. J. szám. 92. lap.

Bozóky Mária

Miknáth: Der Taube schmied c. könyv kötését és borítóját tervezte

I. díjat kapott

A szép magyar könyv, 1961, 18 old.

Bozóky Mária M.D.K.

Illusztráció Sós Magda: Mindenki elutazott c. regényéhez / Kozmosz Könyvek/

Ünnepi könyvespolc

Magyar Nemzet 1965. január 1. 13.1.

MDK

Bozóky Mária (grafikus)

illusztrációival jelent meg Euripidész: Iphigenia Aulisban c. drámája a Magyar Helikon Könyvkiadónál.

B. L.: Euripidész: Iphigenia Aulisban. Ország-Világ, Bp. 1960. 38. sz. 18. l.

le. D. K

BOZÓKY Mária

Rajzok Barabás Tibor: Génuai tandeverő (Magyető Könyvkiadó) c. könyvéhez

Irodalmi Figyelő

Magyar Nemzet 1961. aug. 5. 4. l.

MDK.

Bozóky Maria grafikus

"Krudy illusztráció I." /tusrajz/
" " " II." "
" " " III." "
"Krudy illusztrációk I-III." "
"Stendhal: Vörös es fekete cimü müvénez illusztrációk I.-III." /tusrajz/

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Mücsarnok,1955. 28.I.

Bozóky Mária M.D.K.

Illusztráció Alberto Moravia:Kirándulás c. tárcjához

repr.

Magyar Nemzet 1964. február 16. 12.1.

Bozóky Mária
grafikus

M.D.K

„Csendélet"

Élet és Irodalom, 1964. nov 7 – 4 rep.

Bozóky Mária
grafikus

M.D.K.

Az Olcsó Könyvtár Jane Eyre
kiadásának cimlapját
tapja díszíti

Gyenes István: Évától – Tyereskovái g.

Nők Lapja, 1964. julius 11 – 15 lap

MDK

Bozóky Mária, grafikus

Illusztrációk. I-III.	Tus.
Illusztrációk IV-VI.	"
Illusztrációk VII-IX.	"

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat. 1957. Kat. 14.1.

M.D.K.

Bozóky Mária

Az Európa kiadásában megjelent Germonprez: Izland, Izland c. könyv boritólapját tervezte.
Repr.

Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. julius 15. IV. évf. 29. sz. 44. l.

M.D.K.

Bozóky Mária

Andrej Osztrovszkij: Nem vagy egyedül c. regényéhez készitett cimlapképet. /Európa kiadás./
Cimlapkép repr.

Könyvek között c. rovatban Bozóky Mária cimlapképének repr.-ja.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. juni. 17. IV. évf. 25. sz. 44. l.

Mdk

Bozóky Mária

rajzai díszítik Szilvási Lajos
Nem azért született c. könyvét

Könyvjelző
B. Gy. F. Szilvási Lajos: Nem azért született.
Népszava, 90. évf. 204. sz. 1962. szept. 1. 2. l.

M.D.K.

Bozóky Mária
Grafikus

Lermontov költeményeihez a
kötet címlapját készítette

Élet és Irodalom, 1962. márc. 10 – 6. l.

Boeuf gras
au four

Ce veau pèse une livre de plus que
celui qui a été acheté hier.

1862 marché — 61

BOZÓKY Mária

M.D.K.

Illusztráció Browning: Es Pippa énekel ... c. munkher (Helikon)

Könyvespolc

Magyar Nemzet 1961. december 8. 4. l.

M.D.K.

Bozóky Mária
festő

A magyar Helikon illusztráló
művésze.

Szíj Rezső: A magyar Helikon és a képzőművészet
Művészet, 1963. június – 20 lap

Bozóky
Bozóky Mária

3. When recessive genes combine ~~with each the other one~~, a child with blue born to parents both of whom have brown eyes.

4. Almost all of the people who ultimately commit suicide have made a previous attempt to kill themselves or have threatened to do so.

5. Officials at a college or university must see a student's transcripts and financia prior to ~~them~~ their issuing him or her a form I-20.

6. Through elected officials, a representative democracy includes citizens like y the decision-making process.

FEB 15.
1021

FEKETE GYULA:

ÉRZELMES TÖRTÉNET

Mitől hal meg az ember? Mitől hal meg az, aki nem beteg, nem is olyan öreg még; tulajdonképpen semmi baja sincs. Leszámítva, hogy már nem fiatal, s leszámítva a ház körüli mindennapos tennivalókat, semmi különös baja: magával az egészséggel sincs különös baja, és mégis.

Tavaly tavaszon láttam utoljára az öreg Peténét. Fürge volt, mint a csík, szaporán járt-kelt az aprójószág után a hátsó udvaron; a faluba menet úgy surrant el a palánk végénél, mint a testetlen árnyék. Reggelente fordult egyet az artézi kúton, egy levert zománcú kék kannával hordta a vizet, évek óta csak egy kannával hordta már. Amikor beért vele a kapun, letette a kapufélfa tövébe és nekitámaszkodott a palánknak.

Húsvét szombatján a nagyobbik fiú meglátogatta a feleségével, s a fiatalasszony kérte tőle a kannát, de nem adta ki a kezéből.

— Ó, gyerekem, dehogy adom, nem azért jöttetek tik. Elhozom úgy, mint másszor, ha tik elmentek, megint rám marad.

Csillámló-ragyogó új szagú Skodával érkezett a nagyobbik fiú, felcsapta a sár. Reggel tíz óra tájban érkezett, s egész délelőtt a kocsit törölgette. Közben a felesége átszaladt az egyik tanítónőhöz, aki leánykori barátnője volt. Az anyja tyúkot vágott, levesnek, és két gyenge csirkét ölt, kirántani.

Későn gyújtott be a masinába az öregaszony; elhúzták a delet, mire végzett a csirkék kopasztásával. Akkor jutott eszébe, hogy pogácsát is kellene sütni tepertővel, jó omlós, lakatos pogácsát.

A fiú — kopaszodott már a fiú, őszült a halántéka — programot akart csinálni délutánra a kocsival, s bosszankodott a kései ebéd miatt.

Mire a levestészt befőzte az öregaszszony, megjött a menye a tanítónőtől. Eltellve ült asztalhoz és kelletlenül csipegetett, csak illendőségből. Keveset evett a fiú is, szigorú diétát tartott. Az anyja sűrűn kínálgatta őket. Később elhallgatott, ült, csak ült a hokedlin, nézte a púpozva rakott tálakat és halálos fáradtság tükrözött a szeméből.

— Nagyon finom, anyuka, igazán finom... — A fiatalasszony étvágy nélkül turkált a tányéron. — De ha egyszer nem bírok...!

— Bírnám én! — mondta a fiú. Az ablakkal szemben ült, s kifelé figyelt az udvarra. — De szívesen belapátolnám én!

— Ó, az a kis gyenge csirke, akár a harmat... mit árthat az? Fiam, még a betegnek is orvosság.

— Egy határon túl minden harapás: méreg. Az orvosság is méreg egy határon túl, édes mama.

Valamennyi idő óta — talán mióta másodszor nősült — édes mamának hívta az anyját.

— A pogácsát meg se kóstoltátok — mondta reménykedve az öregasszony.

— Jaj, anyuka, biztos nagyon finom, de... nem, nem, képtelenség...

— Te se, fiam. Szeretted pedig.

— Szeretem is, de egy határon túl... Ejtőzünk egy kicsit.

— Most volna jó, míg meleg. — Közelebb tolta a tányért. — No. Kóstold meg hát.

— Édes mama, ne tessék erőszakoskodni — komolyodott el a fiú. Indulat rezdült a hangjában.

Az anyja egy sóhajtással válaszolt, s kezdte letakarítani az asztalt. Utoljára az abroszt is levette. Kis tétovázással az üres asztalra visszatette a pogácsás tányért.

— No. Fiam... Hiába, ugye jobbhoz szoktatok már tik.

— Dehogyis anyuka, hová gondol!...

— Dehogyis — mondta kedvetlenül a fiú.

Hallgattak.

— Ami tőlem telik, gyerekeim — kezdte megint az öregasszony, elfakult hangon. — Én igazán a legjobbat... ami ugye tőlem telik. A lelkemet kitenném, igazán, de nem tudok én már jobbat, öreg vagyok én már.

A fia bosszús arccal kifelé nézett az ablakon. — Ez most mire jó.

— Ugyan, anyuka, hogy beszélhet így. — A kezeszárán könyökig felhúzta a kardigán ujját a menye. — Segíthetek?

— Hasztalan — mondta az öregasszony. — Halad a világ, ugye, én meg csak öregszek magamnak... nem, ne, egy szót se szóljatok, ez így van. Mindig így volt, ennek így kell lenni. Azt adom, amit tudok meg amit megszoktam. Nem tudok én már se jobbat, se másformát, gyerekeim, hiába is akarnék... Ez az igazság. Hagyjad, kedves, nem úgy vagy öltözve, még aztán összefeneed magad — tette hozzá a menyének.

A fiú azt tervezte, hogy átszaladnak a kocsin a szomszéd falubeli rokonokhoz. Az anyjának csak most, a mosogatásra váró edények fölött jutottak eszébe a kifogásai.

— Nem való az, fiam, ünnep szombatján. Majd holnap. Amikor annak van az ideje.

— Nem, nem, holnap már... — a fiatalasszony segélykérően a férjére pillantott.

— Dehogy mentek!...? Ilyenre még csak ne is gondolj kedves.

— Nem, nem, anyuka, sajnos, programunk van. Leleveztük, muszáj.

— Programunk van, sajnos — mondta a fiú is. — Minden perc kiszámítva, hétfő reggeltől kezdődik a meló, nem úgy, mint régen. Ünnep másnapját elspórolta a szocializmus.

Az anyja tisztelte az ismeretlen szavakat, s egy sóhajtással elhallgatott. Tanácstalanul tapiskált, a mosogatóvájdlingot a hokedlire készítette.

— Ezt nem jól gondoltad el, fiam — kezdte újra az előbbit. — Mindenki süt, főz, takarít, azt se tudja, hol a feje, mink meg csak beállítanánk, mint akinek egyéb dolga sincs. Nagyot néznének, tudom én, ha bedudálnál az autóval. De csakugyan, nem maradhatnátok még?...

— Autó! Nem azért, mert az autó!... — A fiú elfordult, s ingerülten hunyorgott. — Én csak arra gondoltam... mégis könnyebben mozog az ember.

— Hát persze, hogy könnyebben! — békítette az anyja. — És nem szégyen az, fiam, nincs abban semmi. Aki igyekszik, töri magát, az boldogul. Az mindig úgy volt.

Visszaöntötte a vájdlingból a mosogatóvizet a fazékba, ünneplő feketébe öltözött, s megilletődve kuporodott be a hátsó ülésre, a menye mellé. Nem a rokonokhoz mentek, csak kocsikázni egyet. Végig a bámészkodó főutcán, ki a műútra. Sosem ült még autóban.

Az öreg Peténéről több rosszat, mint jót tartottak számon a falubeliek. Lánykorában a szomszédos Acsay-birtokon summáskodott, kétszer egymásután rajtakapták egy cseléd-fiúval a kazal tövén. Pártában marasztalta a szégyen, míg a húszas években haza nem került a hadifogságból egy sánta öreglegény: Pete Pál.

Mire a harmadik gyerek megtanult járni, leesett a lábáról Pete Pál. Majd egy esztendeig a felesége harangozott helyette, de ez nem volt szabályszerű, és az egyház kivette a Pete-család kezéből a harangkötelet.

A Pataksoron laktak, a patakra hordott a kertjük. Elvadult bódi szilvafák nőttek benne, de két szép berci szilvafa is meg egy lószemű. A szűk portán zsúpfödeles, öreg házacska s a szükséges melléképületek — itt élt és itt öregedett meg Peténé. Mióta a férjét elvitte a tüdőbaj, a gyerekeivel, mióta a gyerekek sorra elindultak világot próbálni — egyedül.

Beteg férjét eltartotta, három gyereket fölnevelt a maga szegénységében, a falu mégsem ehhez mérte a becsületét. Másnak is volt baja, több az elégnél — sohasem áldoznak olyan tisztelettel az emberek a bajnak, mint a szerencsének.

Az öregebbje még emlékezett arra a lánykori dologra a kazal tövén, a fiatalja meg haragudott rá, mert nagy pletykafészek volt Peténé. Minden gazdag családhoz bejáratos volt, hurkát mosni, nagytakarítani, meszelni, csigacsinálni, piacolni, törekhordani, tőzeget taposni, lekvárt főzni, szüretelni — mikor mi volt soron. Olyan falu ez, hogy itt minden időben rajtakapnak valakiket. S akiket nem kapnak rajta, azokat is egymáshoz gondolják.

Mind a három gyerek messzire került, de az anyjuk szoknyáját még sokáig nem engedték el. A hízott disznó darabokban vándorolt utánuk, s a hízott kacsa, a kirántani való csirke, a tojás, a szilvalekvár, a frissen szedett zöldség, büszke, málna, ribizli.

Néhány év óta ritkábban járnak a gyerekek haza; alig van hija a legutóbbi hízott disznónak, csak az asszonylány vitte el az őt illető esőléket. Hamar megérezte az öregasszony a változást, de nem akart beletörődni, s ha akart volna, sem tudott volna beletörődni.

Húsvét reggelén fokhagymás zsíros pirítóst készített, s bort forralt hozzá, jó fűszeresen.

A fiú nem nyúlt a borhoz.

— Vezetek, édes mama. Lebüntetnek a sárga földig, ha én fél liter meleg borral a fejemben volánhoz ülök.

— Ó, fiam, egy kicsi nem árthat. Hűvös van. Meglásd, rögtön jobban érzed magad.

Kétdecis bordás poharat hozott ki a kredencről.

— Nézd csak. Ez igazán semmi. Tudom ém, hogy szereted, jó fűszeresen csináltam, szegfűszeggel. No, fiam.

— Egy kortyot se — mondta ingerülten a fiú.

A felesége ivott egy kevés forralt bort, de a fokhagymás pirítóshoz nem nyúlt.

Az öregasszony megrettent. — Jaj, kedves... Tán nem is szereted a pirítóst, kedves?

— Dehogyis, anyuka... Csak ilyenkor... reggelire én nemigen — szabadkozott a fiatalasszony. Később megevett egy darabka pirítóst, fokhagyma nélkül.

— Nyáron kocsikázunk egyet, édes mama. Feljön hozzánk.

— És a Balatonra. Volt már anyuka a Balatonnál?

— Ó, kedves, itt van nekem a patak. Nekem ez a Balaton.

— Tényleg, a Balatonra — mondta a fiú.

— Messze van az, fiam. Túl van még Pesten is, igaz-e?

— Nincs messze. Most már semmi sincs messze.

— Borzasztó messze van az. Még Pest is messze van.

— Nincs messze, édes mama. Közelebb van, mint a patak, a kapun se kell kitenni a lábát. Beül a kocsiba az udvar közepén, s ahogy kiszáll, ott a Balaton.

— Úgy van, anyuka. Zsuppsz, bele a Balatonba!

Az öregasszony szégyenlősen nevetett. Jólesett neki a biztatás. — Kire hagynám a házat is. Az aprólékot, mindent.

— A szomszédokra, anyuka. Miért ne?...

— Úgy van. Almásiék ránéznének.

— Fiam, nekik is megvan a maguk gondja, Zsófi nénéd a csoportba jár. Öreg fejjel. Még meg nemcsak az aprólék, mert szeretnék egy rossz kis malackát megint, ha az isten éltet, bár még a tavalyit is... Ejnye, látod. Egy kis húsvéti sonkát... — Megállt az asztal fölött, s más hangon kezdte, félénken: — He, fiam. Ünnep van. Maradnátok még...

— Nem lehet, édes mama.

— Nem, nem, anyuka. Majd legközelebb.

— Dehogyis nem! Ki parancsol máma. Senki.

— Nem, nem. Így is már ellötyögjük az időt — mondta a fiú, s kiment az udvarra előkészíteni a kocsit.

Szemmel kísérte az anyja, azután sóhajtva befelé indult, s a kredencfiából újságpapírt s összehajtogatott, használt papírzacskókat szedett elő.

A menye a haját borzolgatta a vakfoltos tükörnél.

— Nehogy tessék valamit...! Anyuka... Nem viszünk semmit, de igazán.

— Dehogy nem visztek, hogyne vinnétek. Most már cipekedni se kell az állomásra, hát hogyne vinnétek.

— Igazán nem viszünk. Kell az anyukának is.

— Nekem?... Nem sok kell már énnekem, kedves, egy macska többet megeszik. Annyi mindig lesz, amennyi nekem kell.

A fiatalasszony kiszaladt a férjéhez segítségért, mert csakugyan nem akart vin-

NAGY PÉTER SZÍNHÁZI LEVELE

Németh László II. Józseféről

Nem tudom, a jövendő történésze fog-e abban valami mélyebb értelmet találni s nem pusztán a véletlen játékát, hogy Szomory s Németh *II. Józsefét* egy időben játssza két fővárosi színház. Az évtizeddel s a félszázaddal ezelőtt született két dráma összehasonlítása számos érdekes tanulsággal szolgálhatna — de erre itt sajnos, se terünk, se lehetőségünk. Csak egyre szeretném felhívni a figyelmet, amely a színházlátogatót azonnal orron üti: míg Szomory drámája színpadra s színpadnak született, színi hatások sorozatában elképzelt és megvalósított, addig Némethé — amint ezt már megjelenésekor sejtettem, s most teljesen bizonyítottnak látom — eminensen könyvdráma: eszmék, gondolatok drámája ez, fogalmak, elképzelések gyűrköznek, mérköznek és buknak, nem pedig hordozó emberei — kivéve az egyetlent, a magános hőst, Józsefet, aki az ellentéteket maga éli át. A színpad szinte csak önlelkének kivetítésének ürügye; ami történik, benne történik, betegsége és gondolkodása, a történelmi események és egyéni élete befolyása alatt. S ugyanitt lehet az oka annak is, hogy a jellemeket és helyzeteket teremtő írótól oly sokszor — és sokszor oly fárasztóan — a pedagógus veszi át a szót, történeti és kultúrtörténeti anyaggal és célzásokkal zsúfolva meg a szövegét, melyek sokszor még a történelemben jártas néző asszociációs képességét is erős próbára teszik.

A gondolatok síkján Szomory drámájának pátosza abban van, hogy hőse *eszméivel megkésett:* a felvilágosult abszolutizmus már nem lehetett a népboldogítás módszere akkor, amikor a történelem napirendre tűzte a polgári forradalmakat. Németh László látomásában II. József tragédiája inkább abban van, hogy *megkésett a hatalomban:* Falkenstein gróf hajdani eszméit és terveit a halálos ágyon is töretlenül vállalja a megtört császár, aki a darab során többször nagy nyomatékkal hivatkozik arra, hogy ő tizennyolc évvel korábban megjósolta a bekövetkezendő eseményeket, melyeket el lehetett volna kerülni, ha a nemesség és a papság megérti és követi őt. (S itt a tizennyolc évet nemcsak a francia forradalomtól: érdemes visszaszámítani a dráma születésének évétől is . . .)

S ez az a pont, ahol nem tudok egyetérteni Rényi Péter Népszabadság-beli tanulmányával. Ő a darabban a társadalmi reformer kritikáját-önkritikáját látja. S a történelmi II. József alakja ezzel bőven szolgál is, a történelmi tények nagy hitelességgel jelen vannak e darabban is; de a mű szenvedélye éppen nem ez a kritika, hanem a történelemmel összeütköző magános hős megsemmisülése miatti fájdalom — ami egyébként Németh többi történelmi drámájának is alapvető indulata. Nem jogos — és ezáltal nem kathartikus — a hős bukása, hiszen a darab minden mozzanata az ő igazát hangsúlyozza, csak a környezete éretlen még eszméinek megvalósítására. S amikor a történelem túllép rajta, akkor neki, a hősnek is pusztulnia kell, mintegy az osztály előképeként, melyet megváltani volt hivatott, de amely nem hallgatott rá. S amennyiben a darab és hőse joggal vonatkoztatható Németh Lászlóra és problematikájára — s erre a lehetőséget elsősorban ő maga kínálta, a bemutató alkalmával adott rádió-nyilatkozatában, hangsúlyozva a mű születésének szubjektív mozzanatait —, akkor ez is azt a már hosszú ideje lappangó ellentmondást fejezi ki, mely Németh Lászlónak saját régi elméletei és a történelem újabb léptei következtében kialakult magatartása között feszül. II. József szándékai tiszteletre méltóak voltak, de eszméi és eszközei anakronisztikusak; bukása a történelem parancsa s nem pedig valamilyen időrendbeli elcsúszás véletlene volt. Ugyanígy Németh Lászlónak korábbi eszmerendszere alapjait kell egyszer alaposan revízió alá vennie s nem azonosítania azt a szocializmus eszméivel és eredményeivel — akárhány részletkérdésben igazolja is a fejlődés egy-egy újabb fázisa azokat a reform-ötleteket, melyeket valaha olyan bőséggel szikráztatott terveiben, írásaiban.

Egyébként a műnek és az írónak ez az alap-problematikája — s nem pedig valamilyen egyéni-alkati sajátosság — szülli azt az elvontságot, amely az egész mű jellemzője, s ami miatt alapvetően könyvdrámának érezzük ezt az alkotást. A színpadot mintegy József lelkének játszó-terévé szűkítve igazolható csak ilyen mértékben József; s ha ez nagy lehetőségeket ad is az alakító Major Tamásnak az alak gondolati küzdelmeinek ábrázolására, őt is hálátlan kalodába szorítja, hogy József szinte csak az intellektusával fordul a néző felé, érzelmi élete még nyomokban is alig kivehető, pedig a néző számára oly nélkülözhetetlen beleélés-együttérzés az érzelmek ábrázolása nélkül aligha érhető el. S ennek a szűkítésnek a következménye, hogy a szó drámai értelmében vett jellem, partnerre-antagonistává növő alak egyáltalán nincsen a színpadon, tehát azok a történelmi erők, amelyekre József támaszkodhatott volna, illetve amelyek bukását okozzák, egyénített mivoltukban nem jelennek meg; valamennyien — legyen az Lichtenstein hercegnő vagy Kaunitz herceg, Sonnenfels vagy Rosenberg gróf, a fiatal Erzsébet hercegnő, Pálffy gróf vagy Quarum doktor — csak azért lépnek fel, hogy újabb meg újabb végszavakat adva Józsefnek, nyújtsanak újabb lehetőséget maga s gondolatai megmutatására. Ezzel az író által teremtett hálátlan helyzettel a színészek bátran küzdenek, de teljesen legyűrni természetesen nem tudják, s ehhez a rendezés, a hangulatos-szép díszletek és jelmezek segítsége sem elegendő.

S ez a tény — hogy József ennyire magára marad a műben, maga mérközik magával s egy drámailag testet nem öltő végzet csapásai alatt pusztul el — akaratlanul is annak az esztétikai kifejeződése, amit a karábbiakban mint tudatos és szándékos írói magatartást hiányoltunk. József látszólagos igaza csak akkor hitelesíthető íróilag, ha a világ reális erői nem lépnek fel hatékony drámai erőként a színpadon — ezt valósítja meg akarva-akaratlanul ez az alkotás. Mert ha a feudalizmus és a polgárosulás képviselő gondolatilag Józseffel mérközni képes és drámailag hatékony, tevékeny figurákként jelennének meg, József reform-eszméinek igaza és jogosultsága is más fénybe kerülne — de ez már más alkotás lenne, mint ami ma a Nemzeti színpadán zajlik.

Mindebből pedig nem az következik, hogy kár, vagy éppen hiba lett volna ezt a darabot színpadra vinni. Nemcsak azért, mert a Nemzeti együttesének komoly s számos vonatkozásában tiszteletre méltó erőfeszítésre adott alkalmat, hanem elsősorban azért, mert az írónak s közönségének együttesen csak az előadás próbája ad igazi lehetőséget annak a mérlegelésére: hol vannak az alkotás és az alkotó erényei és korlátai.

Kisplasztika vagy „nipp-plasztika"?

A Csók Galériában megnyílt „Mai magyar kisplasztika" című kiállítással kapcsolatban joggal kifogásolta a kritikus a legutóbbi Élet és Irodalomban a „neves szobrászok alkotásainak terrakotta másolatait". A kisplasztika a szobrászatnak az az ága, amely az életnagyságnál jóval kisebb méretű, intimebb hatású műveket alkot. A zsűrinek lett volna a feladata, hogy csak az önálló, igazi kisplasztikai alkotásoknak adjon helyet a kiállításon. A hiba azonban nem olyan nagy, mint az a kritikus szavaiból kitűnik, mert a másolatok száma a kiállításon — az önálló művekéhez viszonyítva — elenyésző. Ezek között „az igazi" kisplasztikák között pedig örvendetesen sok a figyelemre méltó, szemet gyönyörködtető, művészi alkotás. És ez a dolog lényege. Százötven-háromszáz forintért szobrot kaphat bárki, lakásába költöztetheti a képzőművészetnek azt az ágát, amit — bár köztéri szobrok és emlékművek igen nagy számban születnek — a mai rohanó tempójú élet áradatában inkább csak tudomásul vesz az ember, mint tudatosan élvez.

Ha egyet kellene választanom a kiállítás anyagából, Kerényi Séta című kisplasztikáját választanám. Ez a kis nőfigura igazán szobor és igazán mai. A kalapja csak egy kerek lap, a retikülje csak egy kis hasáb; de ahogy lép, ahogy előreszegezi az orrát, ahogy könyökével magához szorítja azt a retikült — maga az öntudatos, hetyke, magabiztos mai fiatalság. Sétál a jelenben — a Váci utcán — és esküszöm, hogy a jövőbe sétál. Van persze, aki a finom erotikát szereti, tessék, ott áll kissé meghajolva Deák László Ruhacsavarója. Fehér porcelán. Lány, aki marokra fogja szoknyája alját és csavarja, miközben két térde rádmosolyog a redők közül. Van, aki úgy vélekedik, hogy ha szobor, mutassa tisztán a formákat. Csontos László Ülő kislánya, amint egy kissé groteszk pózban magához öleli az egyik térdét, akt és kislány egyszerre, akárcsak Józsa Bálint Ülő lánya telt formáival, természetes és magától értetődő, szoborszerű és mégis lányszerű meztelenségével.

A kiállításon jó néhány szobor bizonyítja, hogy ha művész alkotja a szobrot, mindent lehet mutatni, anélkül, hogy az mutogatássá válna. Legjobb példa erre Kerényi Öltözködő nőfigurája, „aki" annak ellenére, hogy legintimebb ruhadarabjába bújtatja éppen a lábát, a maga vaskos bájával csak annyira erotikus, amennyire az erotika hozzásegíti a műélvezőt a mű élvezetéhez.

Ezek és még igen sok, itt helyhiány miatt nem ismertethető kisplasztika szigorú önmérlegelés és igényes zsűrizés eredményeként született. Ezt annál inkább hangsúlyozni kell, mert nem egészen száz méternyire a Csók Galériától egy másik „galéria" is megtekinthető a Kígyó utcában. Már a kirakatban messziről fehérlik a hátrahanyatló porcelán nőalak, akinek rózsaszín mellbimbós keblébe zöld kígyó harap. Bent a boltban pedig szédítő választék fogadja a vásárlót. Kacsák, tigrisek, elefántok, kutyák measzólalásig élethű színekkel és formákkal, mintha csak a Bréhm színes mellékletét „háromdimenzionálta" volna meg a cseh porcelángyár. De ott táncol a vitrinben (850-ért) a harangszoknyás, pucér, de sötétbarnára púderozott derekú, áttetsző melltartós, hollywoodi mosolyú balerina (német gyártmány), meg a keleti táncosnő, akinek ágyékkötőjét gyöngyfüzérek erősítik testéhez elölhátul kiemelve rózsaszínbe játszó bőrét (571 forintért Herend műveként). Ezeket és a hozzájuk hasonló „nipp-plasztikákat" korlátlan mennyiségben és nagy választékban árulják a — szégyellem leírni — kultúrcikk kereskedelmi boltjaink. Igényes, szép, művészi magyar kisplasztikát csak a képcsarnokban.

És még panaszkodunk, hogy az embereknek nem elég fejlett a szépérzékük a képzőművészeti alkotások iránt!

TEKNŐS PÉTER

Film · Színház · Tévé · Rádió · Zene · Képzőművészet

SZERZŐI JOG

PARDON EGY ÓRÁRA

1964 F

mi semmit. A frizsiderben a finom gépsonka, az sem fogy el most már.

Tojást esetleg. Vagy a kirántott csirkéből pár darabkát. De nem újságpapirosban.

— Jó, majd megeszem én — mondta bosszúsan a férje. — Valamit viszünk, nyilván.

Az anyja az autóhoz mérte a vinnivalót, s mire bementek elköszönni, a fele spájzot kipakolta. Szalonnát, füstölt keresztcsontot, sonkát, oldalast, nagy üveg lekvárt. Még egyre hurcolkodott, s teli két kézzel állt meg a küszöbön.

— Nem elég a papír, régen jobban hoztatok. Bajnak baj, mert... no, valahogy majd csak.

— Édes mama, én se szalonnát, se füstölt húst nem ehetek, sajnos — mondta a fiú, s letett az asztal sarkára egy százast. — Hiába, sok volt a kiadásunk az idén...

Csak a kirántott csirke maradékát s egy zacskó pogácsát vittek magukkal a fiatalok. A húst elszopogatták hazáig, mert az asszonyka lánykori barátnőjét, akihez látogatóba indultak — nyilván késett a posta —, nem találták otthon. A férfi megevett két pogácsát is. Rájuk száradt a többi, s apródonként a házmester kutyájának adogatta oda a fiatalasszony.

Egy májusi vasárnapon az öreg Peténé a délelőtti istentiszteletről hazafelé jövet nyitva találta a kaput. Megrettenni sem érkezett: a félszer alatt a falnak támasztott motort első pillantásával meglátta. A kisebbik fiú a pitvar közepén egy sámlin kuporgott, s a hokedli kinyaklott lábát szögelte. Sötétkék trikó feszült a hátán; világítottak a félhomályból izmos, barna vállai.

— Megfázol így, fiam — mondta az öregasszony. — Vegyél fel valamit.

— Tavasz van, édesanyám.

— Ravasz a tavasz, ilyenkor vigyázzon magára az ember. Nem vagy éhes?

A fiú elmerülten illesztgette a hokedli lábát, s halkan fütyörészett. Csak később válaszolt.

— Ettem, édesanyám. Két akkora zsíroskenyeret begyömöszöltem, bolhát ölhetne a hasamon,

— Jó fiú, azt másütt is ehetsz, zsíroskenyeret. Süssek-e rántottát?

— Semmit se, édesanyám. De ha ráéhezett csak süssön... A kisbaltát nem látta?...

Az öregasszony előhozta a kamrából a kisbaltát.

— Kiverődött az éle ennek is... Minden csak pusztul, az égvilágon minden... Mit ennél akkor?...

— Osztályon felüli kiszolgálás — mondta a fiú, s az ujja begyét öreges szakértelemmel végigfuttatta a balta élén. — A bátyám szokatta így?... Majd ha autón járok haza, édesanyám, énvelem is bajoskodhat. A szín alatt lelem a fűrészt?...

— Örökké egymást ölitek — sóhajtott az anyja. Bement a szobába, levetette az ünneplőruháját.

A fiú talált egy akácfarönköt a szín alatt. Felfűrészelte, s hozzálátott, hogy az egészet felvágja gyújtósnak.

Kijött hozzá az anyja a szenesvödörrel.

— Mi újság aztán?... Beszéljél hát.

— Semmi — mondta a fiú.

Hallgatott az anyja. Csóvát készített a maradék tavalyi borsószárból, azután csak megállt a fal mellett, s nézte, milyen szaporán aprítja a fiú a gyújtóst.

— Semmi... Valami csak van.

— A tavaszi davaj, a szokásos. Nyakig vagyunk benne. De az nem újság.

— Jó időtök sikerült. Hál' istennek.

— Jó — mondta a fiú.

— Igazán jó idő... — Az öregasszony kinézett a szín alól a fakókék égre. Várakozott még egy kis ideig, azután nehézkesen a szénrakáshoz térdelt, s lapátolni kezdte a szenet a vödörbe.

Kivette a kezéből a lapátot a fiú. Telerakta a vödröt, s bevitte a konyhába.

Az anyja a sarkában bukdácsolt.

— Mit ennél, csakugyan?... — kérdezte megint.

— Ekkis jó kukoricagörhét. Melegtejjel.

— Ne bolondozz hát.

— Nem bolondság az, édesanyám. Kukoricagörhe. Tíz éve nem volt a számban görhe.

Az anyja bizonytalanul nézett. — Ó, a tik szavatokon nem tud elmenni az ember... Megfogjunk egy csirkét, rántanivalót?

— Mért bántanánk, hadd éljen. Azt is az isten teremtette. — A fiú a karórájára pillantott. — Hol az a csirke?...

Megkönnyebbült erre az öregasszony, sietett a hátsó udvarra. — Gyere csak. Gyere fiam, ügyeskedjünk csak... Azt az iromba kakast próbáld meg, az örökkönörökké az Almásiék kertjében csavarog...

A fiú megfogta az iromba kakast. Utána helyre ütögette a kisbaltával a kapu elvetemedett szárnyát, s fordult egy teherrel az artézi kúton.

Megnézte az óráját megint, s a mackójába búját. A motort a szín alól a ház elé tolta.

Az öregasszony, ha nem is látta, mindig érezte, merre van a fiú. Rettenve szólt ki a pitvarajtón. — Hát te?...

— Megyek, édesanyám.

— Dehogyis mégy, hova mennél! Még fel se főtt a víz...

— Eltelt az idő, édesanyám. — Jó kedve volt a fiúnak, hamisan hunyorgott. — Nyicsevo. Eszik legalább egy jót...

— Nem mégy sehova! Még ilyet is érni... A bolondját járatod velem?

— Legalább jó ízűt eszik, ne mindig... — beleprüszkölt a napba, s vidáman folytatta: — ...ne mindig csak a gyerekeit traktálja, magának is jólesik az. Ekkis pipihús...

Fél kézzel a kormányt tartva megcsókolta az anyját a homlokán. — Majd legközelebb.

Bozóky Mária rajza

Elsírta magát az öregasszony.

— Legközelebb... De könnyen kimondjátok... pedig ki tudja azt fiam... ki tudja azt, legközelebb...

A fiú ingerült mozdulatára elhallgatott, s a köténye visszájával megtörölgette a szemét.

— Ne menjél hát — kérlelte most már remény nélkül, s indult a kamrába.

A fiú ledöntötte a motort a fal tövére, s utánalépett. Megfogta a vállát.

— Semmit se, édesanyám.

— Ne bosszants fel, mert utánad hajigálom! Itt van még a tavalyi is, az egész istenség, hát meddig őrizgessem!

— Nem őrizgetni kell azt, édesanyám.

Az öregasszony kiszabadította magát az ölelésből.

— Ha adnak, vedd el, ha ütnek, szaladj el. Bírja a motor.

De a fiú csakugyan nem akart vinni semmit. A csomagtartón volt egy kis koffer, éppen odaillő, de abban sötét ünneplőruhát hozott, meg tiszta inget. Zsíros holmit nem rakhat a ruha mellé. És különben is semmi szükség a IV/B lányosztály érettségi bálján füstölt disznólábra.

— Különben is, különben is — mondta, indulatosan hangsúlyozva a szavakat —, kinőttünk már abból a korból, nem vinni kéne már, hanem hozni... És ezt nemcsak magamra értem. Az embernek ég a pofáján a bőr...

— Ó, fiam. Tik csak törődjetek a magatok terhével. — Az öregasszony tanácstalanul állt a kamaraajtóban. Csalódottan kérdezte. — Hát semmit se viszel, csakugyan?

Akkor jutott eszébe a kredenc sarkán a pénz.

— Várjál hát!... Várjál csak...

Rögtön ahogy belépett a szobába, a szemébe ötlött, hogy a hasas bögre alatt meg van gyűrődve az abrosz; ő nemigen hagyta úgy. Felberregett a motor odakint; a kapunál hátraintett a fiú, csak a befüggönyözött ablakra. Szétterpesztett lábbal egyensúlyozott a nyeregben, aztán megugrott vele a motor, s kiszaladt az ablak kockájából.

Az öregasszony sokáig állt még a szoba közepén, ugyanúgy, ahogy a fiát visszainteni látta, s a dereka meghajolt, lejjebb ereszkedtek a vállai. Figyelte az elhaló motorzajt, és még utána is sokáig figyelt, meggörnyedve figyelt, nehéz lélegzéssel pihegett és a legközelebbi székre leült.

Megint a pénz jutott eszébe, a kredenc sarkán, a hasas bögre alatt.

Hozzányult, lehetséges, a fiú. Egyszer is hozzá nyúlt, kamaszodó korában, cigarettára kellett neki. Csak megkívánta a komáktól nem kapott rá a dohányra később.

Odakint a zubogó víz lökdöste már a fazékon a fedőt.

A lányát másképp szerette az öreg Peténé, mint a fiait. Lehet nem szerette jobban, csak másképpen. Közelebb érezte magához a lányát, vele inkább el tudott beszélgetni mindenféléről. És unokák is csak tőle voltak.

Vagy jobban szerette volna csakugyan, mint a fiait?

Különben rá is szorult a szeretetre, mert a házassága nem jól sikerült. Meglett a három gyerek, az apjuk mégsem a családjával törődött; könnyelmű ember az apjuk, ahelyett, hogy dolgozna, mint más, tenné, amit parancsolnak neki, ahelyett folyton olyasmibe avatkozik, ami nem tartozik rá. Hamar kitelik az ideje mindenütt, aki sokat izgágáskodik, és nem becsüli meg magát, azt a felsőbbség sem becsüli.

Akármi baj előadódik, ki más sínyli meg, mint a felesége, a családja? Ha börtönbe csukták, adtak neki enni, de a családjának nem adtak enni.

Az igazság az, hogy a lányára gondolt legtöbbet az öregasszony.

Hozzá úgyszintén a lánya volt a leghűségesebb. Még tavaly is sűrűn hazalátogatott, rendszerint a hónap első szombat-vasárnapján. Hozta valamelyik unokát is, egyszerre csak egyet; elég baja volt így is visszafelé a mindig zsúfolt vonaton a kitömött szatyrokkal. Nyáron két egész hónapra hazajött a három unokával, és az öregasszony várta őket az idén nyárra is.

Decemberben áthelyezték a vőt a Dunántúlra, annak is a legtúlsó szögletébe; februárban utána költözött a család. Azóta nem látogatott haza a lánya. Levelet is csak jó sokára írt, májusban.

A hosszú, szép levél meghatotta az öregasszonyt.

Kedves Nagymama!

Kedves Nagymama, kívánjuk, hogy soraink a legjobb egészségben találja Nagymamát, mi jól vagyunk, kezdjük megszokni az új helyet, kivált Pista, ő leghamarabb megszerette, jobban is keres, egyelőre a fejesekkel sincs differencia, nem tudom, meddig. Én is bejárok az Igazgatóságra takarítani este hattól, vagyis az egész napom szabad, nincsenek magukra hagyva a gyerekek, főzni is megfőzök délelőtt, nem szólhatok igazán egy rossz szót se. Éppen beszéljük Pistával, hogy most már nincs tovább batyúzás édesanyámtól, de hálistennek nincs is rá szükség, ezt is megértük. Bizony, a Pista szabadságát feleméstette a költözködés, nekem még nem is igen járna, ezen a nyáron ne tessék ránk számítani, a gyerekekre sem, egy nyugodt percem se lenne nélkülük, de máskülönben is minek küldeném őket a Nagymama nyakára, bajnak? Úgy, hogy ne tessék számítani rájuk. Pista azt mondja, küldjük haza inkább a jegy árát minden hónapban, itt az ideje igazán, hogy visszafizessünk valamit édesanyám nagy jóságából, még amig élvezheti. Feladok kétszáz forintot, és ezután is minden hónap első hetében, ha a jó Isten éltet, megcsaljuk vele a vasutat, azzal a kis nyugdíjjal együtt meg ha a fiúk is küldenének valamit, elég a létezéshez, nem kell édesanyámnak öregségére idegenekre szorulni. Hallja az ember, milyen gyerekek vannak, az újság is írta valamelyik nap, bizony szomorú, hogy ilyen máma a világ. De zárom soraimat, mert tíz óra és még semmire se értem, a piacra is ki kellene szaladnom, hol van még az ebéd, mindnyájan csókoljuk Nagymamát, sajnos, a születésnap úgy múlt el az idén, hogy még csak levelet se írtunk, mert a fizetés utánra hagytam e levélírást, sok-sok boldog születésnapot kívánunk utólag, hogy érje meg édesanyám erőben, egészségben, mindnyájunk örömére. Szerető lánya

Erzsi

A kisebbik fiú, amikor a hasas bögre alá csempészte a pénzt, akkor adott először az anyjának. A nagyobbik már régebben is küldözgetett, bár nem rendszeresen. Nyáron három egyforma ládát csináltatott az öregasszony, és a címeket is ráíratta a kerékgyártóval.

„Szegény anyuka, hát nem akarja belátni..." — sóhajtott a menye, és kiöntötte a szemétbe az összetört, erjedő szilvát. A füstölt disznóhúst mind a lányának küldte el az öregasszony, és mind a lánya eszegette meg, kínlódva és már undorodva a végén, mert erősen avasodott már, s imitt-amott, ahol beköpte a légy, kikezdték a kukacok. De nem vitte rá a szíve, hogy kidobja, a férjének sem kellett, a gyerekeknek viszont nem mert belőle adni.

Szeptemberben sorra visszaérkeztek a ládák, és — mintha a feladók összebeszéltek volna — rízzsel, cukorral, liszttel volt tele mind a három, többször annyi értékkel, mint amivel útjukra indultak.

Az öregasszony nem tudta, mi történt a csomagjaival. Csak érzett valamit, s nem tudta, mi az. Kitette az üres ládákat a szín alá, a százasokat a hasas bögrébe rakta, és számolni kezdett, mint a kertben a férges szilvafák. Télen a szomszédok találtak rá, és felöltöztették, ki is terítették, mire a gyerekei a távoli városokból megérkeztek a temetésére, ki autóval, ki motoron, ki gyalogosan a vasútállomásról.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TÉLEN

várfalak vonalá-
sorban, karéj-
tortaszeletek a
ma már belső vá-
erületek: a Li-
z-, az Erzsébet-,
a Ferencváros.
még azt is meg
ani, hogy vala-
Habsburg-család
vezték el őket.
t átszelő Nagy-
zait: a Ferenc,
Erzsébet és a
t, ahol éppen
g tudhatta az
yik kerületben
bb is lett volna
ert így megtar-
en, és a Szent
ajd Leninről va-
s fő utat vagy
ani. Mindeneset-
ek nélkül is —
end keletkezett
tak és körutak
, a város, a
ömkelegében.
am, gondoltam
hogy ez a rend-
keleg egyhangú,

olyan, mint a
lmas és csúnya.
nyomán jöttem
tett változatossá-
le belső világok
Ezt talán leg-
k és régi plébá-
eltetik. Valami
lottak meg álta-
dején egész egy-
özökkel, szinte
n, de eredmé-
re ma is török-
városrészekben,
n: — központot
araktert adtak a
k, az otthonos-
emi feltételét.
en központi hely
éz-templom és
nincs tér, csak
utca egy széles
asza a templom-
ztársaság útján
osi Operettszín-
a sokáig közöm-
tő városképet
megszerettem.
vidékies benne,
kább Szegedre
Fasorai, sárgás

templomtornya, szélessége tehetik, meg a némelyik megmaradt régi ház. Ezek régebbiek, mint a Népköztársaság útja, és sajátságos módon a Nagymező utcának mindkét oldalán vannak, ami arra vall, hogy itt már a századvégi városszabályozás előtt ilyen széles, szabályos út, vagy tér féle, esetleg piac lehetett. Ebből lett a városfejlődés kiismerhetetlen törvényei folytán később az autóalkatrész-kereskedések, meg a színházak, mulatók tengelye — tehát e vidékie jellegű helyen a legnagyvárosiasabb részek egyike.

Az Erzsébetvárosnak nincs ilyen egyértelmű, markáns, patinás közepe. A Klauzál téren még télen is nehéz valami megkapót felfedezni, csaknem még leginkább a vásácsarnok az, nagy kapujával, sürgés-forgásával, azzal a sajátságos városképpel, amely a belsejében feltárul. Itt, e környéken tekergett és ezen a téren egyesült gyermekkoromban az akkori, a rejtélyes, keskeny arcú 2-es villamos — most könyvtárkocsi alakjában látom néha —, mely nagy ritkán járt, a Margit-hídfőtől a Nagymező utcán át jövet egy vágánnyal végigkanyargott az Erzsébetváros szűk utcáin, a Rókus táján jött ki, majd eltűnt a Józsefvárosban és céltalannak tetsző vargabetűk után a Baross téren előbukkanva a Keleti pályaudvar előtt ért másik végállomásához. A Klauzál téren a vásárcsarnok előtt a két irányba haladt sínek összeértek és ez már akkor gyerekkoromban számomra valamiképpen fontossá tette ezt a teret — más nem is, azóta sem. Később fedeztem fel, jóval kívülebb, a Dohány utca külső szakasza mentén a Rózsák terét, a rajta álló kéttornyú neogót plébániatemplommal és a teret szegélyező vidékies, alacsony, elnyúlt iskola- és kórházépületekkel. Ezt is éppen nagy hidegben, amikor szinte szikrázott, villogott minden: az acélkék ég, a fákon a zuzmara, a templom gótikus cirádái. A tér kihalt és néma volt. S valami nem igaz volt benne — nemcsak építészeti értelemben, az álságos, a kulisszaszerű gótikában, hanem hangulatában is —, valami meseszerű. Mintha elnémított, elvarázsolt helyen jártam volna. És a furcsa név is hozzá: Rózsák tere. Az egész sokáig bennem élt még, szinte nosztalgiát keltve. Nyáron mégsem kívánkoznék ide.

A Népszínház utcán túl egyszer nekivágtam a Józsefváros sűrűjének, keskeny utcákon, alacsony, rozzant házak között, és ott is kiértem egy térre, amelyről már hallottam, de nem ismertem — a Mátyás térre. Füst Milán ír szép regényében, „A feleségem története"-ben — egy furcsa, félreeső londoni térről, amelyet hőse később hiába keres, mert csak álmában látta. Legalábbis így emlékszem. De a Mátyás tér csakugyan olyannak látszott, mintha álmomban látnám vagy már láttam volna, és azon sem csodálkoznék, ha újból meg sem találnám. Az életen kívülisége ellenére mégis városias tér. Nem nagyvárosias, sem kisvárosias, hanem valami sajátos önálló jellege van. El tudnám képzelni, hogy itt olyanok laknak, élnek — e néhány fa és bokor körül, ebben a néhány két-, háromemeletes házban —, akik a tér zárt négyszögét sohasem hagyják el, itt dolgoznak, vásárolnak, a kerti padokon üldögélnek. Talán azt sem tudják, mi van a Rákóczi úton túl, meg hogy valahol messze a Duna folyik és hajók mennek, hidak vannak rajta. Vendéglőt is kerestem, de nem találtam, pedig ilyen helyen elkellene.

A Józsefváros igazában itt kezdődik. Jól meg kell nézni, mielőtt lebontják, újjáépítik. Ezt a részét, főként a külső Baross utcát talán meg is hagyják. Hiszen itt nagy házak állnak, sok üzlet van, troli jár. Nincs sem a Lipót-, sem az Erzsébet-, sem a Terézvárosnak ilyen része — ilyen, mely alapjában véve nagyvárosias, mégis szinte nem is Budapest, hanem egy másik, egy idegen város. Londonnak vannak ilyen távolabbi, önálló, egyéni részei. Mi teszi ezt, a jó ég tudja. A házak, az üzletek ugyanolyanok, mint másutt, a trolik is. Talán az, hogy olyan ritkán kerül el ide a budapesti ember, és hogy mégis Budapest? Vagy észrevétlenül valami más arány, más arcok? Vagy egy régi dicsőség emléke, hiszen valaha ez volt a Stáció utca, itt hajtattak ki az akkori „pályaház"-hoz, a mostani öreg, kopott, bezárt Józsefvárosi pályaudvarhoz. Talán ennek nyomát, légkörét érezni a külső Baross utcán?

Látványosabb, mert szinte a Nagykörút kirakatában van a Józsefváros tényleges központja, a kéttornyú sárga templommal, a rávezető széles úttal, a mellette nyíló Horváth Mihály térrel. Kár, hogy a Körútról nem nyílik több ilyesféle látvány — a város, a Körút képe elevenebb volna. A Nagykörútnak ez a része is már kissé félreesőbb, de még igazi, hamisítatlan Budapest. Néhány lépésre tőle azonban, a templom felé menet mintha más városban volnánk, annyira érződik, hogy ez a közepe valaminek, valami kisebbnek. Szép, ahogyan a Baross utca átvált a templom előtt — akár Debrecenben is az út a Nagytemplom előtt —, sőt még a két, széles homlokzatú, kéttornyos templomban is van valami közös vonás, valami elterpeszkedés. A tér pedig, oldalvást a templom mellett teljes építészeti zagyvasága ellenére is megkapó. Már csak azért is, mert zárt sarka van — értem rajta azt, hogy két ház az egyik sarkán egymásnak derékszögben fordul és összeér. Ilyen Pesten alig van, megszámoltam: — csak a Lövölde téren, a Mikszáth Kálmán téren, a mögötte levő másik kis téren, volt egy ilyen, de az ostrom után eltűnt az akkori Szervita, most Martinelli téren. Talán más tud még ilyent régi városrészben, én nem. Az ilyen zárt sarkok fokozzák a terek tér voltát, itt a Horváth Mihály téren is. És itt van vendéglő is, éppen a térre és a templomra látni belőle. Aki az ablakánál ül, a Józsefváros szívében érezheti magát.

Innen e vidékből egyenes, párhuzamos utcák visznek át keresztbe az Üllői úton, a Ferencvárosba, sokszor földszintes házak között. Odaát, az Üllői úton túl is felfedeztem egy teret, amelyről nem tudtam: a Ferenc teret. Ez is olyan volt télen — üresen, szürkén, hidegen és némán, a hőfödte házakkal, a zuzmarás fákkal —, akár egy álom. Körbe jártam és mint építész semmit sem találtam: jellegtelen régi házak szegélyezik, kisebbek-nagyobbak, az egész tér mintha kihagyott telektömb volna a sakktábla-szerű hálózatban. Mégis úgy éreztem, valami jelentősége van. Talán az, hogy éppen a közepében van ennek az annyit emlegetett városrésznek. A utcák egyikének tudtam mindig a városban. És most a rózsaszínbe hanyatló szürke ég alatt, a fehér tetős, lila, barna, zöld színű házak elkanyarodó ívében, amint ezek a házak ott álltak keményen és némán az utcán, ahol alig járt valaki — volt mégis valami szép. Nem építészeti értelemben, hanem másként. Valami furcsa szürke, lila káprázat, valami csendéletszerű — szinte a giccs határán és mégsem az. Talán csak egy pillanat volt és többé nem tér vissza, akár az északi fény.

E vidékről minden út a Kálvin térhez vezet — az igazi, az ismert, a mindennap látott Budapesthez. A Ráday utca, az Üllői út, a Baross utca is. Így hát a csatangolást a téli Pesten ott kellene befejezni. Ezen a furcsa téren, ahol naponta több százezren mennek át, és talán észre sem veszik, hogy mily széparányú, tiszta formájú az egyszerű református templom és a mellette még megmaradt két korabeli házzal együtt mily megkapó kisvárosi képet, emléket őrzött meg itt a sors — mert csak az őrizte — az egyre nagyobb, nagyvárosiasabb örvénylés szélén. Mintha a forgatag kilökte volna őket a szélére. De én most búcsúzóul inkább átvágok a Baross tér felől jövet a klinikák irányában, vissza a Józsefvárosba — egy térre, amely szebb mindezeknél. Helyesebben: ez a tér csakugyan szép. A Mikszáth Kálmán könyvtár, a múzeum, a paloták közelsége is teszi. Valami szemérmes megbúvás egy nagyváros belsejében. És ezért oly megkapó, hogy az elmúlt években éppen Mikszáth Kálmánról nevezték el, sőt szobrát is ide helyezték — ide, ahol élt, írt, lakott. Úgy tudom, élete nagy gyásza, kisfia halála itt érte. Muszáj erre a csendes fájdalomra is gondolni ezen a csendes kis téren.

És még valamire, amint itt állok a télben, a téren, Mikszáth hósipkás szobra előtt. Ő a felvidékről jött, fővárosi író lett, de a lelke mélyén mindig vidéki ember maradt. És ez a város is — Pest — a kisvárosból nagyváros, főváros lett és mégis mennyi vidékiességet őrzött meg. Amerre elcsatangoltam, szinte csupa téli álomba merült vidéki városkát találtam. Itt szunynyadnak a nagyváros sűrűjében, a belváros körül. Itt rejtőzik egy ilyen csendes kis tér is, néhány fával, paddal, pár lépésnyire a Kálvin tér forgatagától. Legkedvesebb és a legnagyobbnak érzett magyar prózaírómra, Mikszáth Kálmánra — a bölcs, a nagy mesélőre gondolva, megbékülök azzal az érzéssel, hogy legnagyobb városunk — büszkeségem, szülővárosom — valahogyan mégis, a mélyében mintha vidéki város is volna.

A Bakáts-tér

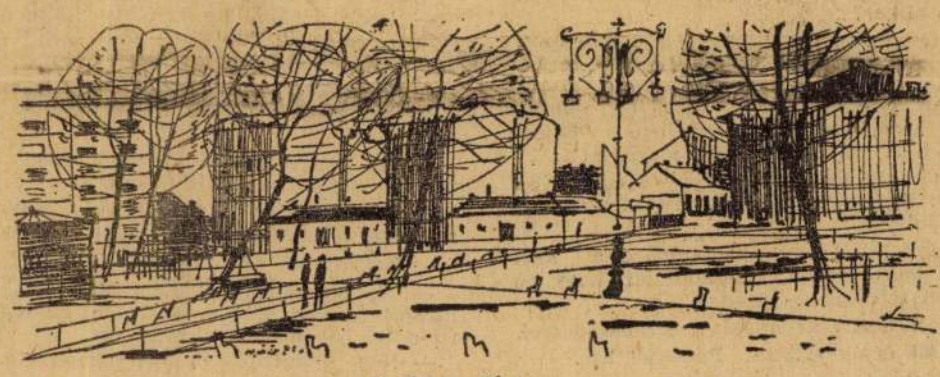

A Ferenc-tér

Kürthy Sándor rajzai

Élet és Irodalom
irodalmi és politikai hetilap.
Főszerkesztő:
NEMES GYÖRGY
Szerkesztő:
GARAI GÁBOR
Szerkesztőség Bp. V., Nádor u. 31. Telefon: 111—424. Kiadja: Lapkiadó Vállalat, Lenin körút 9—11. Telefon: 221—285. Felelős kiadó: Sala Sándor. Nyomta: Szikra Lapnyomda. Terjeszti a Magyar Posta. Külföldiek részére a KULTÚRA Könyv- és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat. — Előfizetés negyedévre Ft. 18.—, félévre Ft. 36.—. Megjelenik minden pénteken.
KÉZIRATOKAT NEM ŐRZÜNK MEG ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA.
Index: 25244

ÉLET ÉS IRODALO...
1966 JUN 4.

...ja váratlanul szabadnak éreztem magamat.
Mire fölocsudtam, véget ért a kínzás időszaka,
s boldog voltam s vagyok, mint a szerencse fia
Köröttem irgalmatlan, hűvös kések hullnak,
hullámzik az éjszaka és pislákol néhány csillag.

1021

Bozóky Mária: Csendélet

nalas utibeszamolót,
írok.

Hogy mennyire szót
e jegyzetlapok bizonyí

Csak az esett egy k
hogy mennyire kevé
nehézséget szavamat

MAJOM-FESTŐ

Örök nyugati szenzáció: a majom-festő. (Nálunk ilyen nincs: mivel foglalkozhatnak mifelénk a csimpánzok szabad idejükben?)

A majom-festő szükségképpen absztrakt. Műveit becsempészik egy kiállításra, óriási siker, kormánykitüntetés, zokogó polgármester, szerelmi ajánlatok.

Aztán, mit tesz isten, egy szép napon kiderül, hogy a művész egy

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 SEP 17

MAGYAR NEMZET

Bozóky Mária

1081

Bozóky Mária rajza

Építési napló

CSŐTÖRÉS

Kínos látvány fogadott az első szeptemberi vasárnap reggel. Huszonnégy órával a részleges átadás után azzal fordultam ki a Keleti Károly utcából a Mártírok útjára, hogy most végre „civilként" végigautózom a pályán oda és vissza. Kerekeim úgyszólván a földbe gyökereztek, amikor a Május 1. mozi előtt megláttam a jólismert pirosfehér korlátokat, a sáros földhányást és az embereket, a közút alatt bekövetkezett csőtörés kellékeit.

„Hát mégse megy hiba nélkül semmi — gondoltam — hiába a kiváló szervezés, az előrelátó és egymásba kapcsolódó intézkedések."

A hét végén azután megismétlődött a csőtörés, általános fejcsóválást okozva Pesten és Budán, ami azt jelenti, hogy a közvélemény most már egységes szurkolótáborrá alakult és a biztos győzelem küszöbén nem veszi jónéven a kisiklást. Természetesen nem elégedtem meg a szűkszavú híradással, összeütközés egy hajszálon múlt. Másnapra rendbe hozták a lámpákat, valószínűleg át is programozták valamennyit a várható forgalomsűrűségre, mert azóta rendben és szabályosan hömpölyög a forgalom.

A szemlélő esetleg úgy véli, hogy a nagy vállalkozás területén most már csak aprómunkák vannak hátra és szeptember utolsó napján megindulhat a forgalom a hídon is, valamint a most még munkaterületnek számító Tölgyfa utca torkolatvidéken. Úgy tűnik, már csak a kandeláberek mázolása, hirdetőoszlopok kihelyezése és közúti jelzőberendezések üzembehelyezése van hátra, ez azonban optikai csalódás. A kulisszák mögött — de az előtérben is — az a megfontoltan lázas ütemű munka folyik, amely az első perctől kezdve jellemző az egész építkezésre. Most épül a Bem József utca és a Török utca között a jobb oldali gyalogjárda, valamint a Tölgyfa

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977 MÁR 20

MAGYAR NEMZET

Bozóky Mária

1021

Bozóky Mária rajza

kszín fehér alapszínével vá-
szoló díszletet *Suki* Antal
ervezte, az előadásban sze-
eplő filmet a főiskola növen-
ékei készítették.

Sziládi János

főnököm.
megerősít

A „S
egyszer
ba a n
lás vol
akkori,

A ÉS ADY

n Önéletrajz-ából (22)

elmaradott, a megalázott felé résztvevő megértéssel, krisztusi türelemmel hajolt, s nem tudta soha rangok, születési előnyök szerint osztályozni az embert.

A hazafias verselők és versek után szokatlanok és kíméletlenül igazak voltak az új Ady-zsoltárok. Nem tetszett az új hang, de tudomást kellett venni róla. Őrültnek, érthetetlennek, hazafiatlannak és erkölcstelennek kiáltják ki a költőt, kinek „szép szomorú fejére" készül már a mártírkorona.

mére: vé
fajmagyarság tömegérzésével. Ma már tudjuk, hogy ez a háború nem volt a mi szabadságharcunk. De ha az lett volna, akkor is egy olyan nemzeti értéket, mint Ady, jóvátehetetlen bűn lett volna beugratni Petőfi szerencsétlen „hősi halálos" szerepébe. Pedig történtek, következetesen történtek bűnös próbálkozások a betegtestű, rossz idegrendszerű negyven éves költőt harctérre küldeni. Rosszhiszemű újságcikkek, támadások, följelentések érkeztek s ennek a csúnya, embertelen játéknak lett szomorú következménye, hogy a láztól, ezer testi bajtól megkínzott Adyt végre bevették katonának. Felmentésének (amiért ő soha egy lépést sem

ellenséggé vadított nemze
kultúráját, értékeit.

Tudta, hogy az ember
ragja mulandó s a népek
kimerülve a vérontástól –
bizonytalan jövő egyik sze
lyes órájában észhez térr
a gyűlölet mocska kiszá
s ember az ember előtt pi
va szégyelli a vakságot, am
köpködő gyűlöletében okt
nul végiggázolt alkotókon
alkotásokon, mert azok né
tek, franciák, oroszok v
olaszok voltak. Ki volt a ré
a háború rettenetes ördögé
elszabadításában, — ki tu
— de ha már jött s dögl
pusztulást, nyomort és gy
teremtett az útjában, lob
örömtüzek gyújtása hel
össze kellett volna fogni kr

Bozóky Mária, grafikus

Bozóky Mária grafikái

A Helikon Galériában kiállító *Bozóky Mária*, akinek grafikáit augusztus 15-ig láthatjuk, más alkat. Tus-akvarelljeivel, vegyes technikával siet a kölni, párizsi ívek, *Krúdy*, *Rilke*, *Vörösmarty*, *Kafka* összetett költői, írói világának értelmezésére. Ezt érzékeny finomsággal, átfűtött szándékkal végzi, csöndesen mintegy újraírja — de mindenképpen *átkölti* a vonalak értelmes-ösztönös sorakozójában a költészet, irodalom, építészet számára megnyíló forrásait. Mondhatunk annál nagyobb elismerést, mint azt, hogy e lapok önszépségén túl éppen az ő tapintatos segítségükkel jobban bepillanthatunk Rilke világába?

Losonci Miklós:

Pest Megyei Hírlap, 1976. aug. 4.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
1973 JUL 28.

Bozóky Mária

S IRODALOM CIKKEIHEZ

1021

Bozóky Mária rajza (részlet)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Élet és Irodalom

Bozóky Mária

1969 MÁR 15.

1021

Bozóky Mária: Illusztráció

BOLDIZSÁR IVÁN:

A RÁDIÓ AZ

(A közönség részvétele)

Lelöktem-e a rádiót az elektronikus Pegazusról, vagy fel sem ültettem rá, kérdezte levélben néhány olvasóm és méltatlankodó telefonokban egy-két rádiós barátom. A kommunikációs forradalomról szóló gondolatmenetre céloztak, amelyet az elmúlt hetekben az ÉS hasábjain megkíséreltem elvinni az új reneszánsz kapujáig. Nem kell sznobnak lenni ahhoz, hogy az embernek e két szó: reneszánsz és kapu hallatára lelki szemei előtt — vagy mondjuk így: lelki tévé-ernyőjén? — megjelenjenek a reneszansz csodás kapui, Ghiberti-é mindenekelőtt, a Paradicsom kapuja, a firenzei Kereszelő Kápolnán, vagy Luca della Robbia-é a Dóm sekrestyéjén, és akkor az ember gondolkodóba esik, vajon ez az új reneszánsz, amelyet felidézünk, amely egyszerre ihletés és egy kicsit fenyegetés is, képes lesz-e ilyen remekműveket létrehozni? A kérdés régimódi: forradalom előtti. Másról van szó. Az emberiség most kezdődő nagy szellemi vállalkozásának más az anyaga, mások az alkotói és más a közönsége, tehát más fajtájúak lesznek — mert lesznek — a remekművei is.

Amit a szememre vetnek, igaz: a tömegkommunikáció új eszközeiről beszélve majdnem mindig a tévét emlegettem, a rádiót csak igen ritkán. Ennek első oka kézenfekvő: a két *mass media* közül a tévé két érzékszervünkhöz szól, a rádió csak a hallásho.z. A látvány közismerten maradandóbb nyomot hagy a tudatban, a közönséget az élménybe jobban belevonja. Minden műélvezet élménnyé válásának egyik [illegible] ség-részvételt próbálja visszás rezni. A Living Theatre-nak n a neve is erre vall. A rendező é színészek igyekeznek belevonni közönséget a játékba.

Az írót szántszándékkal ne említem, mert ebből a közönsé bevonási törekvésből a színháza szeretik az írót kihagyni, és m írók, szeretünk megsértődni. Hó lott például Paul Foster „Tom Paine" című darabja, amelyet Living Theatre párja és vetélytár sa, az ugyancsak New York-i L Mama Kísérleti Színház Klub mutatott be Európában is, magasrendű írói alkotás, *megírt* formájában is izgalmas dramaturgiai kísérlet s ugyanakkor lehetővé teszi a rendező alkotó munkáját és a közönség bevonását: beszélgetést, vitát, veszekedést, színpadra lépést és nézőtérre lerohanást is. Láttam Londonban, vagy inkább azt kellene mondanom: „játszottam Londonban", hiszen velem is beszélgettek a színészek.

De mindez most csak példa a közönség és a rádió viszonyában. Világos, hogy a közönség előléptetése fültanúból résztvevővé sokkal nehezebb a rádiónál, mint a televíziónál. Lehetséges-e egyáltalán: ezen érdemes egy kicsit elgondolkodni, nehogy megoldhatatlan kérdés-igénnyel Karinthy-féle műtyúkszemet tegyünk a rádiósoknak és a közönség résztvenni kívánó részének a cipőjébe.

(Tévé-rituálé és hang-háttér)

Időzzünk még el a tévé és a rádió különbségeinél. A televízió lefoglalja és elfoglalja az egész embert. A tévé [illegible]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAK
MAGYARORSZÁG

Bozsik István

1021

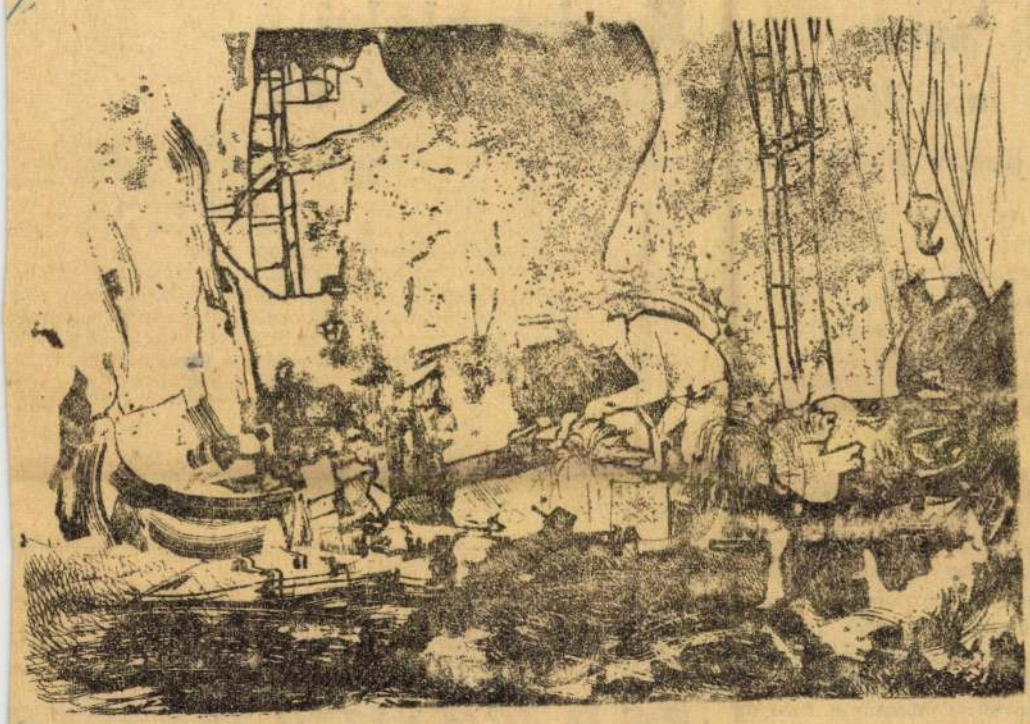

Bozsik István: Hegesztés.

Új művek a miskolci könyvesboltokban

Az elmúlt hét könyvújdonságai közül először néhány szépirodalmi művet említenénk meg. *Jókainak*, a örökké népszerűnek, kis karcolatait adták ki a sorozat új köteteként *A magyar nemzet története regényes rajzokban* címmel. Harmadik kiadásban jelent meg újra *Dallos Sándor* nagysikerű Munkácsy-regényének *Aranyecset* című része a százéves évfordulóra és művészportrékat tartalmaz *Molnár Gál Péternek*, a népszerű kritikusnak, *Olvasópróba* című novellisztikus feldolgozása többek között Gobbi Hildáról, Latinovits Zoltánról és Mensáros Lászlóról.

Többfajta érdeklődést is kielégítenek az ismeretterjesztő

Kocka alakú pocokcsalétek

A Növényvédelmi Kutató Intézet szakemberei érdekes kísérletsorozatot kezdtek az időnként súlyosan fellépő pocokinvázió megfékezésére. A veszedelmes kártevők ellen — amelyek 1964-ben például becslések szerint csaknem félmilliárd forintos kárt okoztak a mezőgazdaságban — egyelőre nem valamiféle új mérget akarnak előállítani, hanem csak a „formát" változtatják. A mérgezőszereket ugyanis eddig nemcsak a kártevők fogyasztották el, hanem a hasznos állatok, elsősorban a foglyok is. Így az irtásnál áldozatul estek olyan állatfajok is amelyeket nagy anyagi áldozatokkal most már mesterségesen is szaporítanak.

A kutatók most kocka- vagy téglalap alakú pocokcsalétekkel kísérleteznek. Ezeket a hasznos madarak nem tudják csőrükbe venni, ellenben a szántóföldi rágcsálók számára ebben a formában is hozzáférhető a csalétek. Az évente négyszer, ötször fialó, rendkívül szapora kártevő irtására tavasszal az új formájú mérgező csalétekkel kezdenek szántóföldi próbákat.

A rádió és a televízió műsora

VASÁRNAP nincs 19.15: Forgószínpad Nagy

1972.

...ársa elemzően foglalkozott Nyíri Tamás
...ában megjelent cikkével („Hogyan él a
ismertette Cserháti József pécsi püspöknek
nt cikkét, melyben a püspök Nyíri Tamás

1021

Bozóky Aldria

Bozóky Mária rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
VIGILIA
Budapest

... en avait, naturellement, qui
soit qu'ils ne les ont pas reçues, soit q
questionnaires furent jetés dans la co
ons... Il y en avaient qui, auprès des
activités d'ailleurs bien connues, ont re
rirait donc des lacunes dans notre enqu
des catholiques polonais bien experimen
cela ne dépendait pas entièrement de r

Les participants ont tous, sans exce
d'une enquête et se tenaient au volume
cependant exception, dont la significat
réponses. Nous remercions le Professeur
vaut bien un programme complet, un
écrit plus digne et plus juste pour ann

En qualité de rédacteur, je me perm
ques „notes pratiques", comment compre
rais souligner que les réponses parven
auteurs, et non pas celle de VIGILIA,
avons la confiance de ce que nos lecteur

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1973 JUN 2

Bozóky Mária

1021.

Bozóky Mária: Tanyán

KASSÁK
yvéről

(11. old.)

Czinder Antal: Pedagógia

Irodalom Könyvtára, Móricz Zsigmond és Anton Csehov műveinek gyűjteményes kiadása jelzi: kiadóink az eddiginél is nagyobb jelentőséget tulajdonítanak a magyar és külföldi remekírók népszerűsítésének.

Igazuk van. A bukaresti Kriterion Kiadónál, Gondolatok a Könyvről címmel megjelent idézetgyűjteményben szemelgetve is látom: véleményük — véleményem — Démokritoszéval egyezik, aki szűkszavúan megjegyzi az olvasásról: „nézzük csak meg a szó eredeti jelentését: legere, annyit tesz, mint kiválasztani". Azaz: a könyvről való gondolkodás hajnalán az ókori görög is azonnal csak a kiválót, a maradandót, a klasszikust óhajtja tisztelni olvasmányaiban. Kívánságát századokon át — így vagy úgy — visszhangozzák citátumok szerzői; írók, művészek, gondolkodók: Janus Pannonius és Michelangelo. Luther Márton és Apáczai Csere János, Voltaire és Bessenyei György; Goethe, Bolyai János, Gorkij, Móricz Zsigmond, Kner Imre és Ehrenburg.

Itt-ott felütögetve böngészem tovább Mészáros József hasznos breviáriumát. Helyeslek, bólogatok megis, hiányzik valami. Aztán megtalálom. „Minden korszaknak meg kell írnia saját könyveit, még pontosabban — minden nemzedéknek a következő nemzedék számára" — üzeni Emerson, az esszéíró, a tizenkilencedik századi Amerikából. Felel rá Karinthy Frigyes: „A legszebb könyvet — ez kellene hogy legyen minden írónak a h.te — még nem ír-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1974 MÁR 30

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Bozóky Mária

1021

Bozóky Mária rajza

1974. MÁRCIUS 30.

lomban a korszerű
a Társadalmi Szem
kotók és a közönsé
a Népművelésben
rangja és megbecsi
tikában a szórakoz
állt az eszmecserék
jában. Itt írta le S
„Az emberi kultúr
űzés és nem szórak
túra: emberré válásunk, öntudatosulásunk iskolája — akik ezt az iskolát elmulasztják, vagy félig végzik el (vagy akiket megfosztanak attól, hogy részesülhessenek benne), kívül rekednek az emberi élet egyik nagy lehetőségén."

Az emberi kultúra és a szocializmusért dolgozó mai ember viszonyának ez a találó megfogalmazása — alapigazság. Ezt az érzésünket erősíti az új közművelődési határozat zárómondata: „A Központi Bizottság indokoltnak tartja közművelődési törvény megalkotását." A kultúra terjesztőire — köztük az Élet és Irodalomra — addig és azután is számos feladat vár. A munkásosztály, az egész nép műveltségének gyarapítása: közös dolgunk. És saját gondja szellemi műhelyeinknek.

Iszlai Zoltán

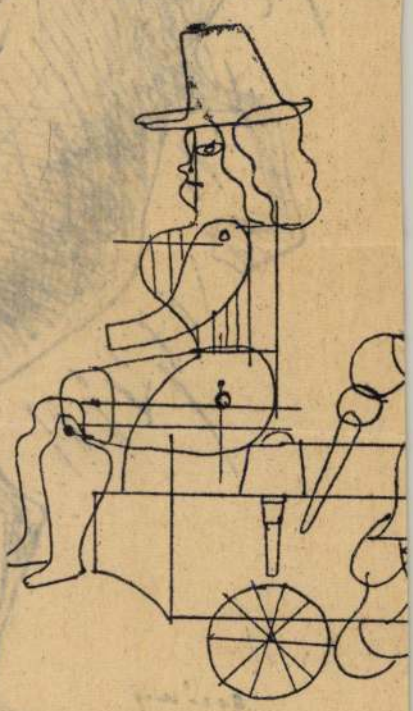

Schéner Mihály:

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1984 AUG 2 8

Új Ember

Bozóky Mária,
textil-képzőművész

1021

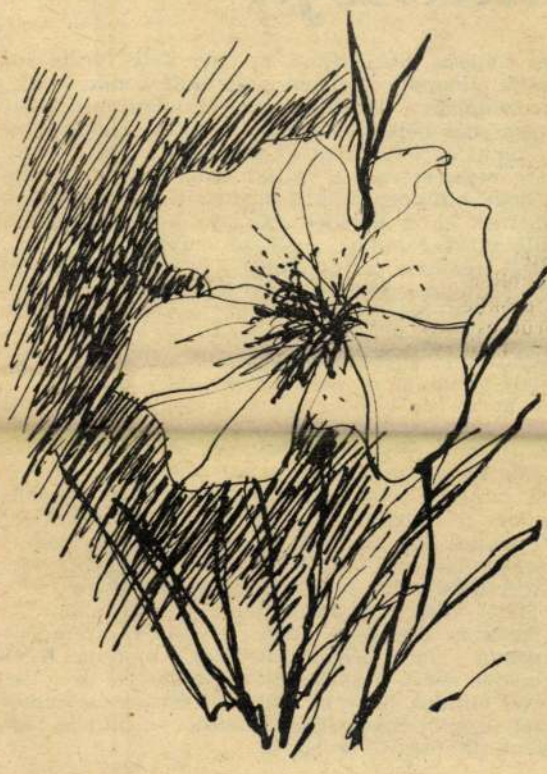

Bozóky Mária tusrajza

kutatója

négis hatásos előkészítője az Isten felé fordulásnak. assalle elmondja, Keleten tudatosult benne, hogy az mber valójában „misztikusnak" született, minden külső felkészítés nélkül is képes valamiféle vallásosságra zert tenni és felismerni az ima fontosságát. — Akik iszont megszerezték a vallási ismereteket, rádöbbenek, hogy hitükben csak a meditáció segítségével mélyedhetnek el. A keletiek számára a meditáció egyenülálló eszköze annak, hogy az ember erkölcsileg és elkileg „rendben tartsa magát". A meditációnak első eltétele a *csend*, melynek segítségével „kiüresítjük" a elket mindenféle felindultságtól, érzelmi zűrzavartól, zorongástól. Nem öncélú kiüresedésről van szó, amely lidegeníti az embert önmagától, hanem éppen ez a eltétele annak, hogy majd „megteljék" Istennel.

Aki karmelita kolostorban járt, meglepődik a külső- eg is tapasztalható csenden, a tárgyak és a berendezés gyszerűségén, ürességén. Mindez természetesen csak szközül szolgál arra, hogy az ott élők készségessé válanak az igazi belső kiüresedésre. Az ilyen csendben z ember felszabadul, és a lélek mélyéből olyan indékok törnek fel, amelyek jobban elősegítik, hogy tailkozzék Istennel. Majd kilépve önmagából egyre észségesebbé válik az önzetlen tevékenységre.

A „lélek központjában" történik mindez, ahogy Avii Teréz és Keresztes János nevezi, a „személyiség agvában", amint a mai pszichológia mondja. A lélek üresedik, azért, hogy beteljék Istennel, és az ő Lelke ejével elindul, hogy az emberek javára cselekedjék. nivel — mint Szent Ignác mondja —, mindig „Isten gyobb dicsőségét" szolgálja.

Széll Margit

Bozóky Mária

○ Bozóky Mária festőművész kiállítása a keszthelyi Festetics-kastélyban holnaptól látható.

Népszabadság, 1987. VI. 30

Bozóki Mária

München, Prága, Varsó

Kiállításaink külföldön

Hazai múzeumok anyagából, magyar képzőművészek alkotásaiból nyílnak tárlatok a napokban külföldi gyűjteményekben, magyar kulturális központokban.

A Magyar Nemzeti Múzeum *Sztyeppei népek* című kiállítása január 29-től a müncheni Ős- és Koratörténeti Múzeumban nyitja meg kapuit. A régészeti kamaratárlat — amelyet a múlt év végén Linzben láthatott a közönség — *a hunok, avarok és magyarok történetét és emlékanyagát mutatja be 420-tól a magyar államalapításig.* A térképekkel és fotókkal kiegészített válogatás a Kárpát-medencében, Magyarország területén élt népek leletanyagának legszebb és legjellegzetesebb darabjából áll össze: egyebek között hunkori aranytárgyakat, avar sírokban talált fegyvereket és ötvösmunkákat, a honfoglaló magyarok első két nemzedékének művészi emlékeit tárják a látogatók elé.

Január 30-tól a prágai Magyar Kulturális Központban tekinthető meg *Bozóki Mária festőművész tárlata.* Az alkotó ezúttal több mint félszáz, témájában Prágához kapcsolódó akvarelljét — tájképeit és irodalmi művekhez készült illusztrációit — mutatja be a közönségnek.

Csütörtökön nyílik meg a varsói Magyar Kulturális Intézetben a *fiatal szentendrei művészek munkáiból válogatott bemutató* is, amelyen 15 képzőművész vonultatja fel legfrissebb alkotásait — mintegy félszáz grafikát, festményt és plasztikát.

Az Iparművészeti Múzeum *magyar reneszánsz és barokk hímzésekből összeállított tárlata* jelenleg ugyancsak külföldön látható: január 16-tól tekintheti meg a koppenhágai közönség a múzeum Eszterházy-gyűjteményének legértékesebb darabjait és a XVI—XVIII. századi magyar úrihímzéseket. Egyebek között bemutatják Báthory Erzsébet fémszálas hímzéssel díszített, címeres bársonyterítőjét és azt a gazdagon hímzett női szoknyát, melyet feltehetően Thököly Éva, a kuruc hadvezér húga viselt. Néhány XVII—XVIII. századi egyházi terítő mellett látható majd számos jellegzetes korabeli női kelengye is.

(MTI)

hogy „nem kényszerűségből elviselt, hanem a közmegegyezésen alapuló szocializmus épül ebben a hazában.

ciusban jelenik meg, 40 ezer példányban.

Deáki László

- lila felhőben

ilmánnal, készülő új könyvéről

már *túllépte a bűnüldözés és az egészségügy hatáskörét.* Társadalmi gond. Világjelenség — mondja *Tolnai Kálmán,* az ismert bűnügyi író, akit egyebek között *A 16-os zárka lakója,* a *Találkozás a galerivel,* a *Zuhanás* című

is került kábítószerélvezőkkel?

— Igen, hiszen a drog és a bűnözés édestestvérek. Mint az egyik *büntetésvégrehajtási intézet parancsnoka,* több olyan fiatalemberrel találkoztam, akik azért követ-

Bozóki Mária festőművész

Január 30-tól a prágai Magyar Kulturális Központban tekinthető meg *Bozóki Mária* festőművész tárlata. Az alkotó ezúttal több mint félszáz, témájában Prágához kapcsolódó akvarelljét — tájképeit és irodalmi művekhez készült illusztrációit — mutatja be a közönségnek. (MTI)

Népszabadság, 1986. 1. 29

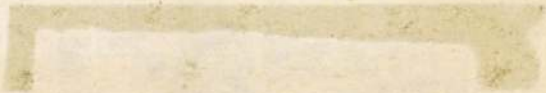

Bozóky Mária

— **Bozóky Mária festőművész** kiállítása nyílt meg csütörtökön a prágai magyar kulturális központban.

Magyar Nemzet 1986. 1. 31.

Bozóky Mária

— **Bozóky Mária** festőművész tárlata nyílik meg január 30-án, csütörtökön a prágai Magyar Kulturális Központban. A művész ez alkalommal több mint félszáz, témájában Prágához kapcsolódó akvarelljét — tájképeket, valamint irodalmi művekhez készült illusztrációit — mutatja be a közönségnek.

Magyar Nemzet 1986. I. 29.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Bozóky Mária
grafikus

Új Ember

1984 SEP 9

1021

BOZÓKY MÁRIA GRAFI

sabban, kiről és miről i
A teológia jövője nyilv
pot, s nem is a pluralis
szintézis. E tekintetben
katolikus próbálkozások
n szerepelnek a könyvb
lgunk volna; a katolik
ren is elképzelhető a pr
rekvés.

Csanád Béla

Don Boscóról

igéretét meg-
sú — ma úgy
tetett — gye-
lt becsületes
ket. Az érde-
e Don Bosco
kezdetét:
olcadika van,
tás ünnepe.
isi Szent Fe-
ekrestyéjében
z oratórium,
zi otthonnak

ndul. A sek-
arokban egy
y ministrál-
adkozik, er-
óval ütlegel-
kkor erélye-
rva férfira,
za a legény-
könnyezve

— Nem jársz hittanórára sem?

— Nem merek, mert a nálam fiatalabbak ismerik a katekizmust, én pedig semmit sem tudok. Szégyellem magam, ezért nem akarok közéjük menni.

— És ha én külön tanítanálak, eljárnál hozzám szívesen?

— Igen, csak meg ne verjenek.

— Légy nyugodt, senki nem fog bántani. Te a barátom vagy, és nem lesz dolgod senki mással. Mikor kezdjük?

— Amikor önnek tetszik.

— Ma este?... Vagy most mindjárt?

— Akár most is. Örülnék neki.

Don Bosco megérezte a pillanat fontosságát. Letérdelt, s buzgón kérte a Szűz Anyát, legyen segítségére a fiú megmentésében. Amikor imáimból felkeltem — írja később — határozottan tudtam, ez a

Boróky Mária

Két rajza a számban:

1.) Balatoni szőlőhegy (belső borítón)

2.) Balaton (13. l-on)

Somogy, 1987. 6-a.

BOZÓKY Mária

Székely András

Finom hölgy, finom ecsettel

[Bozóky Mária]

Új Tükör 1984 okt. 28. XXI. évf. 44. a. 27.

ég időközben elúnt tájkép

folytatott dühödt vita tá-
ás szempontból viszont meg
a tájkép minden", Modigliani
em létezik". Mi történhetett?
dő müvész hozzájutott egy
tulajdon kezétől származó
ressünk igazoló példát!

ani látszik, hogy ismeretes
ajjal megörökitett tájképe,
csonkitott fatörzsei, távol-
ól illeszkednek a müvész
orowskihoz, mecénásához, sze-
9-ben: "...Tájképfestésbe

BOZÓKY Mária

Tóth Sándor: Spanyol katedrálisban: Bozóky Mária képei. = Új Ember, XL. 30. július 22. 6. p.

Verhalten, das als solches nicht darauf gerichtet wäre, einen Gedanken zu bekunden[10], kann wohl Gegenstand der Auslegung sein, soweit es sich darum handelt, aus jener Betätigung den darin erkennbar gewordenen Ausdruckssinn herauszugewinnen, bzw. ihren Gestaltungs- oder Lebensstil ihr abzulesen. Vor allem hat jedes praktische Verhalten einen ihm innewohnenden, vielleicht unbewußten, aber doch symptomatischen Sinngehalt, der dann erheblich wird, wenn es gilt, die Handlung auf dem Wege reflektierender Besinnung als ein Anzeichen zu werten und weiterzuentwickeln, aus dem sich die Auffassung der handelnden Persönlichkeit selbst · d ihre eigentümliche Art erschließen läßt, die Dinge zu sehen · beurteilen. Ein solcher Rückschluß wäre wohl auf Gr einzelnen Handlung schwer auszuführen, falls wede stände noch die ihr vorausgehenden oder nachfolg bekannt sind, die mit ihr zusammen die Glieder

---

[9] Ibid. Anm. 7a. [10] Ibid. Anm. 9.

BOZÓKY Mária festő

B. M. és Bernáth Aurél
szerelméről.

Ld. Németh László élete
levelekben. 2. Bp. 2000
1006-1009.

1. Definition
2. Place, year and author
3. Material, technique
4. Condition, restoration
5. Measurements
6. Provenance
7. Inventory number
8. Description
9. Literature

BOŻÓKI MARCIN

SZINDEL SZINDEL

- FÜLEP LAJOSNAK

Gyoma, 1938. XII. 24.

ai,[1] mert tudom, hogy Ön ezt igy is
ekemben vagy értem, mit tehet egy
Őszinte részvétet érezhet, és ezt
senkit abba a helyzetbe hoznom, hogy
emberileg lehetséges, azt meg fogom
m, a munkám, az Apám[2] és általam fel-
e nem fogok becstelen kisérletekhez
l kell pusztulni és akkor igy volt
an kell lennem, hogy ha ennek az

Bozóky Mária

Az intim hatású terem jó környezet a grafikusművész számára. Különösen illik Bozóky Mária benzőséges műveihez. A pompás címlapok tervezője, könyvek illusztrátora kitűnő tehetségű festő is. Vegyes technikával készült képei, amelyeknek színe-in átdereng a finom, de biz los vonalhalózat csontváza – e vonalak felett szinte lebegő-elmosodott színeikkel érzékletesen idézik fel. és valósággal szüggerálják a téma hangulatát.

(b.e.) Bozóky Mária kiállítása a Fényes Adolf teremben.

Országs-Világ 1971/29 23 old.

Bozóky Mária Mint példaul az 2

Őszi kert és a különösen finom atmoszferáju Kapu tengerrel és szamarakkal. Ugyanigy, szinte miniatur mérete ellenére is érzékelteti a gótika átszellemültségét Katedrális cimu sorozata. Babits, Jonás könyvének illusztráció füzére a beleélés s egyben ujat teremtés kitünö példája. Figyelemre méltó művész Bozóky Mária, aki szivósan tör a „képiró mesterség" titkának mélységei felé - mint ezt a képei mellett versben megfogalmazott ars poeticája is bizonyítja

(b.e.) Bozóky Mária kiállitása a Fényes Adolf teremben

Ország-Világ 1971/29 23 old.

Bozóky Mária

Rajza lovon táncoló artistanőt ábrázol.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. márc. 30.
XVIII. évf. 13. sz. 2. lap.

Bozóky Maria

Karacsanyi pastoral.

Ország-Világ 1971/29 23 old.

Bozóky Mária

Rajz (Madonna gyermekével)

Vigilia 1972/12 861. old.

Bozóky Mária

A festőművénnő 1972. XII. 8 – 23-ig mutatt be grafikai munkáit „Szakrális és profán művek" címmel a kölni galerie Glaubban. A tárlat anyaga 104 grafikai mű, köztük a Kaffka-illusztrációk.

~~[illegible]~~

Vigília 1972/12

861. old

Bozóky Mária

grafikáiból és olajfestményeiből

kiállítás nyílik december 8-án

a kölni Glaub-galériában

Magyar Nemzet 1972 november 29

4. old.

Bozóky Mária
grafikus

A Csehszlovák Kultúra termében
Bozóky Mária grafikusművész ál-
lította ki mintegy 60 db kisebb -
nagyobb rajzát.

H. G.: Bozóky Mária csehszlovákiai vázlatai.
Műnészet, 1972. augusztus - 38 oldal.

Bozóky Mária
grafikus

Képein megelevenedik a prágai Szent Vitus székesegyház, a poprádi vasutállomás, a Hradzsin óvárosház.

H.G.Bozóky Mária csehszlovákiai vázlatai.
MÜVÉSZET, 1972.augusztus - 38.oldal

Bozóky Mária
grafikus

Képein bemutatja a „Károlyhid"-at
a „Nagyprior malma", „Mátyás ka-
pu és még sok máspillanatképet.

H.G.Bozóky Mária csehszlovákiai vázlatai.
MÜVÉSZET, 1972.augusztus - 38.oldal

Bozóky Mária

Két alakot ábrázoló rajzát-/részlet/- hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. juli. 28.
XVII. évf. 30. sz. 2. lap.

Bozóky Mária

„Tanyán" c. képét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. juni. 2.
XVII. évf. 22. sz. 2. lap.

Bozóky Mária
grafikusművésznő kiállításait a Fényes
Adolf teremben június 27-ig (meghosszabbítva).

Magyar Hírlap 1971/172. 4 old.

Bozóky Mária 1

(Fényes Adolf terem) áhitatos művész, vagy az áhitat művésze. Grafikái és festményei egyaránt arról a nosztalgiáról árulkodnak, amit sokan és sokszor érezünk akkor, amikor az ummanens lét terhe alól ki szeretnének szabadulni; ekkor életre kel valami, ami azonban csak az érzés erejében hasonlít a vallás áhitatához, hiszen lényegében elfogadja, igényli az emberi létezés feltételeit.

Bojár Iván: Kiállításról - kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/165 6 old.

Bozóky Mária 2

Így születnek az arc nélküli szentek, azok, akiket nem kanonizált sem az egyház, sem pedig valamely ideológia. Azoknak az „arcmásai", akik lehetnének anyák, testvérek, vagy szeretők; akik azáltal válnak szentté, hogy szeretetünk úgy öleli körül őket arctalanul, névtelenül, mint a néven szólítható szenteket az öreg parasztasszonyok reménytelen istenszerelme.

Bojár Iván: Kiállításról – kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/165 6 old.

Bozóky Mária 3

„Oltárai" és „székesegyházai" ennek a hitsovárgásnak a tanúi. Magányra vallanak. Olyan magányra, amelyben Bozóky Mária azonban akaratlanul is osztozik más magányosokkal, mindazokkal, akik hasonlóan keresnek utat, mint ő, de akik hasonlóan nem fogalmazzák meg magúknak a végcélt, talán éppen azért, hogy annál inkább csiszolgathassák - fervezgethessék csupán magát az utat.

Bojár Iván: Kiállításról - kiállításra

Magyar Ifirlap 1971/165 6 old.

Bozóky Mária 4

a félhangon eldadogott „imákban" van igazán otthon; amikor féltonusokban, vagy egyetlen szín tört tonusaira felépítve fejezi ki vágyait, reményeit, vagy letörtségeit; ott és akkor, ahol és amikor ezekre a féltonusokra könnyed kézzel, mintegy csak sejtelve mintázza rá a fölsejlő formákat. Akkor érezzük leginkább teljesnek a művészetét.

Bojár Iván: Kiállításról – kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/165 6 old.

Bozóky Mária 5

Amikor azonban a vaskosabb valóságot konkrétabb formákkal és tömörebb színekkel próbálja megfogalmazni, akkor úgy látszik „kényszerleszállást" végez, – mint Baudelaire Albatrosa – „megbotlik két óriás szárnyában, ha lép".

Bojár Iván: Kiállitásról – kiállitásra

Magyar Hirlap 1971/165 6 old.

Bozóky Mária

Magyar Nemzet, 1976. márc. 1.

Bozóky Mária illusztrációja Eric Linklater Szél fúj a Holdon című regényéhez, amely a Móra Könyvkiadónál jelent meg.

erkesztőség!

Hol van Rákóczi szíve?

A Magyar Nemzet ápr. 8-i számában dr. Nagy Iván figyelemre méltóan foglalkozott a vezérlő fejedelemnek a Párizs melletti Grosbois temetőben urnába zárt eltemetett szívével.

A véletlen úgy hozta, hogy levéltári kutatásaim során éppen azokban a napokban foglalkoztam e témával, amikor hazánkban megkezdődött Rákóczi születésének háromszázadik éves jubileumi előadássorozata. Anélkül, hogy sejtettem volna Nagy Iván elhatározását a cikk megírásánál, bennem is felvetődött a gondolat, hogy az iratok tartalmának birtokában felhívom társadalmunk figyelmét a nagy fejedelemnek idegen földben, jeltelenül porladó szívére.

Lássuk, miről van szó?

Az egykori külügyminisztérium töredék iratai szerint Rákóczi Ferenc halálának 200 éves fordulóját nemcsak hazánkban, de külföldön is, elsősorban Franciaországban, 1935. évben kívánták megünnepelni. Ennek előmozdítására már az előző évben a párizsi magyar tanulmányi központ vezetője több javaslatot tett. Egyik az volt, hogy a „Párizs melletti Grosbois község egykori camalduli szerzeteseinek temetőjét ahoterelte a figyelmet a jeltelenül porladó Rákóczi-szívről.

Még egyszer visszatérve az iratokban található levélváltásokra, megállapítható, hogy nagy fejedelmünk szíve — végakarata szerint — 1935. évben még a történelmi grosbois-i (Boissy Saint Léger) temetőjében nyugodott — és nyughat ma is abban az urnában, amelybe eltemették?? S ha áll a kamalduli templom romja, az biztos kiindulópontja lehet egy olyan régészeti feltárásnak, mely az urna helyét hivatott megállapítani, azt kiemelni, és a születés 300-ik évében hazaszállítani, és itthon elhelyezni. Erre kötelez minket Rákóczi Ferenc szabadságharca, a fejedelmet megillető kegyelet, haladó hagyományainkat ápoló szocialista hazánk!

Dr. Valkó Arisztid
régész, Solymár.

A 107, illetve a 173/E érdekében

„Újpalota közlekedése" című, április 15-i számukban megjelent olvasólevélben foglaltakhoz a magunk részéről is csatlakozunk. Kérjük, hogy a 107 viszonylatú autóbuszjáratot a Bosnyák tér helyett Újpalotáig

Bozóki Mária művészettörténész

a képzőművészeti kiadó: Mai magyar művészet c. sorozatában megjelent Losonczi Tamásról szóló monográfia. Bozóki Mária is mertetőjében és a 16 kis színes táblát elemző írásaiban bozzáértéssel és megértéssel foglalkozik Losonczi művészetével.

Láttuk, hallottuk

1976. VII, 11. Petőfi 20.30-V Gné-

Bozóky Mária, festő

L.: Galambos Edit

— „A hát végi ....

9.

Népszabadság, Bp. 1976. aug. 7.

Bozóky Mária, Jestő

L.: Kő Pál

f. R.: Könyvnemle 7.

Népszabadság Bp. 1976. aug. 10.

Bozóky Mária, festő

TÁRLATOK

Hadtörténeti Múzeum: Képzőművészet és hadtörténelem. — **Szépművészeti Múzeum:** Mexikói művészet. — **Néprajzi Múzeum:** Teleky Sámuel-emlékkiállítás. — **Magyar Nemzeti Múzeum:** Céhemlékek a múzeumban. — **Műcsarnok:** Kontraszty László festőművész kiállítása; Galambosi Edit festőművész kiállítása — **Fényes Adolf Terem:** B. Séday Mária festőművész kiállítása. — **Helikon Galéria:** Bozóky Mária festőművész kiállítása (15-én, vasárnap zárul!). — **Józsefvárosi Galéria:** Ifj. Koffán Károly grafikusművész kiállítása.

— : A hétvégi kulturális programokból 9.

Népszabadság, Bp. 1976. aug. 14.

Bozóky Mária

A Helikon Galériában július 22-én nyílt meg Bozóky Mária kiállítása.

----:Kiállitási naptár.

Művészet, 1976. julius - 48. oldal.

Bozóky Mária. Jelző

□ BOZÓKY MÁRIA festőművész ... munkáiból nyílik kiállítás július 22-én, csütörtökön délután 5-kor az Eötvös utcai Helikon Galériában. Megnyitja: Bereczky Loránd művészettörténész, közreműködik Hankiss Ilona operaénekes.

– □ Bozóky Mária 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. júl. 17.

Bozóky Mária, festő

A MŰCSARNOK értesíti a tárlatlátogatókat, hogy Bozóky Mária festőművész kiállítása a Helikon Galériában július 23-án, pénteken technikai okok miatt zárva lesz.

— Közlemény

9.

Népszabadság, Bp. 1976. júl. 23.

Bozóky Mária, grafikus

Tárlata a Helikon Galériában
tekinthető meg.

—: A hétvégi kulturális programokból 9.
Népszabadság Bp. 1976. júl. 24.

Bozóky Mária, festő

TÁRLATOK

Műcsarnok: Kontraszty László festőművész kiállítása. — **Fényes Adolf Terem:** Völgyesi István (1930—1973) szobrászművész kiállítása. — **Helikon Galéria:** Bozóky Mária festőművész kiállítása. — **Józsefvárosi Galéria:** Ifj. Koffán Károly grafikusművész kiállítása. — **Fővárosi Művelődési Ház:** Régi mesterségek: Szebeni András fotóművész kiállítása; Sárköz díszítő- és népi iparművészete; Népi kismesterségek.

— : A hétvégi kulturális programból 9.

Népszabadság, Bp. 1976. júl. 31.

Bozóky Mária

A Magyar Nemzeti Galériában Orosz János festőművész kiállitása julius 27.-ig tart nyitva.
A Helikon Galériában Bozóky Mária grafikus julius 22.-én,
A dunaujvárosi Uitz teremben Németh János keramikus julius 23.-én,
A Tokaji Muzeumban Rátkay György grafikus julius 23.-án,
a ceglédi Kossuth Muzeumban Mihéltz Pál festőművész julius 23.-án nyitja meg kiállitását, a kulturális eseményeket ismertető rovat szerint.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. juli. 17.
XX. évf. 29. sz. 8. lap.

Bozóth-Bozzay D.

ed and may not
he passage.

are hurled] into
he reference to
at the matter is
D) are not men-
om information

: which affected
n among divers
es (B), (C), and
ot be concluded

more than one of the artifacts in the exhibition.

57. **(D)** Choice (D) is a restatement of the given sentence. Choices (A) and (C) are not the same because in the original sentence the heavy traffic is on the freeway, not on Lakeshore Drive. Choice (B) is not the same because in the original sentence they drive home on Lakeshore Drive, not on the freeway.

58. **(B)** Choice (B) is a restatement of the given sentence. Choice (A) is not the same because in the original sentence ten minutes is the limit of time that the crucible should remain in the flame. Choices (C) and (D) are not the same because in the

Bozóth Dezső

l.

Lykanemzromantika

206. 211. l

Hlickel Leibwerzter
Nagykálna
(Barany)

Bozóki D.

Az országos gazdasági ünnéret Kenthelyen 1867-ben. Fametrnet Jenki rajza után.

Megjelent Hazánk s a Külföld 1867. 229. l.

Repr.

Domanovszky Sándor

Magyar művelődéstört V. k. Bpé. n. 357, 674. l.

Bozóth Dezső
iró és rajzoló

L. Kendrey-Kentiványi
242. l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 JUL 25

MAGYAR NEMZET

Bozai József

1021

Bozai József rajza

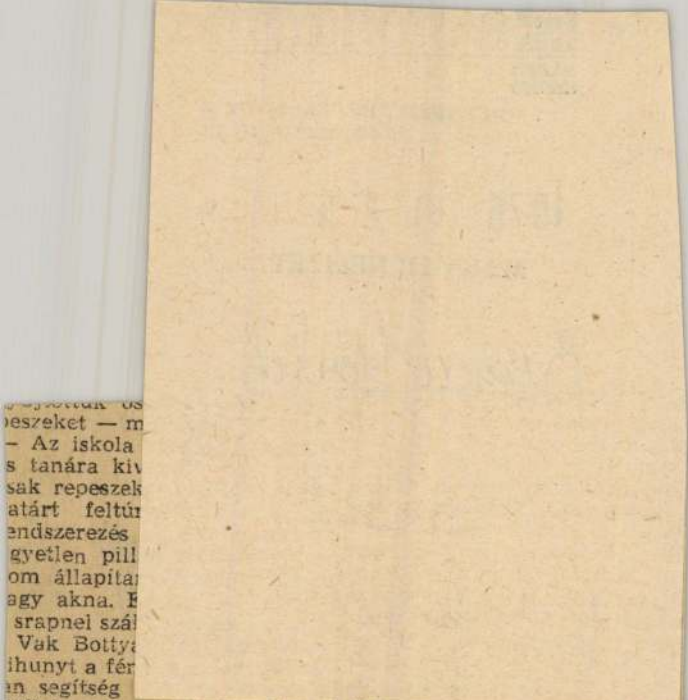

…eszeket — m…
— Az iskola …
s tanára ki…
sak repeszek…
atárt feltú…
endszerezés …
gyetlen pill…
om állapita…
agy akna. E…
srapnel szál…
Vak Botty…
ihunyt a fér…
n segítség …
jtóból egy rekedt hang hal-
itszott: *„Matyi!!!"* Enyhén
ityókás ember tántorodott be-
elé, kezében ostorral. „Rohadt
ősség van odakint — üvöltöt-
e. — A lovakat bevittem az
rnyékba. Én meg gondoltam,
le húzódok a nap elől. És ha
nár így van, megnézem ezt a
ánya helyet. Sose jártam még
húzeumban."
D. Mátyás a látogató elé sie-
ett.
— Látja — nézett rám —, ez
z öröm a mi munkánkban.
— Ez — suttogtam, miköz-
en az ostoros ember …

fakadt minden indulata. A kislány csak állt vértelen arccal, sírásra görbülő szájjal. Vádak pergőtüzében. És vacogott a félelemtől.

Elfeledve

„Hallottad? Meghalt a Kóczián Laci. Bizony, már egy hónapja. Baleset érte. Bent voltam az üzemben, ott mondták. Egyszerre mentünk nyugdíjba, hiszen emlékezhetsz. Még nevettük, micsoda váza-

Bozzai Lajos M.D.K.

Részt vett a pályázaton II. díj 40ooo Ft
Társtervezö: Fischer József, Kéri Gyula

Dr. Kiss Tibor: Idegkórház tervpályázat
Magyar Építömüvészet 1964/3. 6-12. l.

M.D.K.

Bozzai Lajos

A Héviz-tófürdő tervpályázatom 4500 Ft-os költségmegtérítésben részesült
Társtervező: Kéri Gyula- Dr. Menyhárd István

Magyar Építőművészet 1966/2. 2-5.l.

A.D.A.

Bozzai Lajos épitész M.D.K.

Az Orvostovábbképző Intézet, Sebészeti Tömb
tervpályázat 20ooo Ft-os kiemelt megvétel

Társtervező: dr. Biró Gábor- Kéri Gyula

Magyar Épitőművészet 1966/5. 2-8.1.

Bozzai Lajos épitész M.D.K.

Az Orvostovábbképző Intézet, Sebészeti Több tervpályázaton 4ooo Ft-os jutalom.

Társtervező: Wágner László- Drávai Tamás- Raffay Katalin- Egyházi Andrásné- Markó Ilona

Magyar Építőművészet 1966/5. 2-3.l.

Borrai Lajos

az alábbi pályázaton 11o.ooo forintos dijban részesült 16.sorsz. pályamü /Margitsziget/ és 3o.ooo forintos megvételben ré szesült 3o.sz. pályamü /Harkány/ egyik szerzője.

Bakos Béla: Gyógyfürdőszállók és gyógyfürdők tervpályázata, 197o. - Magyar Építőmüvészet, 197o.6.sz. 7-14.l.

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy

Bozzay Dezső

ipari formatervező művész

a Magyar Képzőművészek Szövetsége és a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja

hosszú szenvedés után, életének 62. évében, 1974. november 21.-én elhunyt.

Hamvasztás előtti búcsúztatását 1974. december hó 2.-án, délután 1 órakor tartjuk meg a **Farkasréti Temető** halottasházában.

Drága Hamvait édesanyja sírjába helyezzük örök nyugalomra.

Fáradhatatlan művészt, jó kollégát és barátot veszítettünk el, emlékét tisztelettel és kegyelettel megőrizzük.

Magyar Képzőművészek Szövetsége **Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja**

Gyászolja:

felesége, leánya Margit, fia Attila (Kanári sziget), bátyja Emil és családja (London), rokonai és barátai.

fnyv 13

170 x 70 . - 1170

175 x 75 - 999

BOZZAY DEZSŐ

MTA KÖNYVTÁRA

RAKTÁRI ŐRJEGY

jelzet:

813 110

Szerző - cím:

A görög mür.

Év, hó, évfolyam, kötet:

Az olvasó neve (olvashatóan):

Vadon Lóránt

Dátum: 1997 -06- 02

Olvasóban
Tóth Tünde
97. máj. 15.

Bozzay Dezső

cikke: A formatervező munkája, szerepe. - Ipari Művészet, 1968. I-II.sz. 11-15.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz.149-182.l.

164. l.

Bozzay Dezső 2

Tevékenysége központi részét mégis a radió-
tervezés alkotja. Korai munkái a Philips reklá
migényét szolgáló, ugyanakkor friss szemléle
tet mutató termékek. pl Philips emblémát hird
ető Olympia tipus /1936/

Ernyei Gyula: Az ipari forma története Magyar
országon Akadémiai kiadó 1974 41 ol.

Bozzay

müszer jellegü megoldása a Siemens cég 343-as universzális szuperkészülék/1942/,Jelentősen hozzájárult az ipari tárgyak formai/esztétikai megoldása szükségességének szélesebb körü elfogadtatásához is.

Ernyey:Az ipari forma története Magyarországon Akadémiai Kiadó 42.o.

Bozzay Dezső/1912-/

már iparmüvész hallgatóként/1935/ bekapcsolódott a Philips gyár munkájába, és 1937-től dolgozott státusában. Rádiókon kivül terveztt zeneszekrényt, gramafont, kiállitást, plakátot, levélpapirt.

Tevékenysége központi részét a rádiótervezés alkotja

Ernyey Gyula: Az ipari forma története Magyarországom 41.o.

Bozzay Dezső

Három kiállitást ismertet Vadas József: "Székek a jövőnek" cimmel: a Józsefvárosi Kiállitóterem rendezvénye Breuer Marcel munkásságára, Borz Kováts Sándor csőbutoraira és Kovács Zsuzsa kitünő székterveire emlékeztet.
Karmazsin László iparmüvész müveit az Iparmüvészeti Muzeumban rendezett kiállitáson mutatja be, melyekről elismeréssel szól a kritika, s megemliti Bozzay Dezső szép televizió terveit, melyek nem kerültek kivitelezésre.
A mai fiatal müvészek tehetségét azok a müvek binyitják, amelyek a Képző és Iparmüvészeti Szakközépiskola kétszázéves jubileumára -a Mücsarnokban- rendezett kiállitáson kerültek bemutatásra.
A fenti cimü Vadas-cikket lásd: Karmazsin László nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. ápr. 22.
XXII.évf. 16. sz. 12. lap.

Bozsay Dezső, építész, építő-iparművészet s

Művészek, tervezők, akik az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola beiratkozott növendékei voltak 1896-és 1919 közt

Bozsay Dezső, építészet, építő-iparművészet szakon 54.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/ oktatási rendszere és forrásai 37.old

Müv.Tört.Ért. 1979. XXIV. 1.sz. bp

Bozzay Dezső 2

Korai munkái a Philips reklámigényét szolgáló, ugyanakkor friss szemléletet mutató termékek: pl a Philips emblémát hirdető, épitészeti tagolásu Olympia tipus /1936/.

Ernyey Gyula: Az ipari forma története Magyarországon 41.o.

Bozzay Dezső

540 V tipusu rádiókészülék 1939

gyártó Telefunken

Ernyey:Az ipari forma története Magyarországon

Akadémiai Kiadó 1974 melléklet

Bozzay Dezső

Mestermü rádiókészülék 1949

gyártó:Magyar Philips Müvek

tervező Bozzay

Ernyey:Az ipari forma története Magyarországon

Akadémiai Kiadó 1974 melléklet

Bozzay Dezső

körtelefon, 1957

gyártó Beloiannisz Hiradástechnikai Gyár

tervező: Bozzay

Ernyey : Az ipari forma története Magyarországon

Akadémiai Kiadó 1974 illusztráció

Bozzay Dezső

A MÁV négytengelyes vasuti étkezőkocsiját Kaesz Gyula, Bozzay Dezső és Hörnicsek László tervezték.

Ernyei:Az ipari forma története Magyarországon Akadémia K. 1974 52.o.

Bozzay Dezső

Bozzay Dezső és Kovács Mihály tervezték az Orion rádiótipusokat.

Irányi Gyula: Az ipari forma története Magyarországon Akadémiai Kiadó 1979 52 old.

Bozzay Dezső

Bozzay és Kovács együtt tervezték az Orion nál az AT511 es 611es tipusu televiziókészü lékeket /1959/

Ernyei Gyula: Az ipari forma története Magyar országon Akadémiai Kiadó 1974 old.

53

Bozzay Dezső

Bozzay és Lengyel tervezték a kétcsuklós villamost.

Ernyei Gyula: Az ipari forma története Magyarországon Akadémiai Kiadó 1974 53 old

Bozzay Dezső

Bozzay az ALUTERV mérnökével Baumann Sándor
ral együtt tervezte a Fénytornyot/1967/
mely a köztéri megvilágitás korszerü megol
dása.

Ernyei Gyula: Az ipar i forma története Magyar
országon Akadémia Kiadó 1974 54 old

Bozzay Dezső

1955 Csepel Vas és Fémművek kégpárnás köszörűgépének formatervezője.

Ernyei Gyula: Az ipari forma története Magyarországon Akadémiai Kiadó 1974 51 old.

Bozzay

1950-től az Ikaruszban dolgozott P.

Horváth Györggyèl.

Ernyei Gyula:az ipar i forma története Magyaror

szágon Akadémiai Kiadó 1974 48 old.

Bozzay

a Magyar Philipsnél majd a Magyar Adócsőgyárban folytatta munkáját és részt vett az Orion termékeinek kialakitásában.

Ernyei Gyula: Az ipari forma története Magyarországon Akadémiai Kiadó 1974 47 old.

Bozzay

1949ben a Magyar Philipsnél je ent meg az azonos elemekből épitett Pajtás,Jóbarát Mestermü rádiócsaládja.

Ernyei Gyula:az ipar i forma története Magyarországon Akadémiai Kiadó 1974 old.

48

Bozzay

legemlékezetesebb terve a körtelefon

/1957 Beloiannisz "iradástechnikai Gyár/

Ernyei Gyula: Az ipari forma története Magyar

országon Akadémiai Kiadó 1974 51 old.

Bozzay

Az 5oes évek második felében általánossá vált áramvonalas szobrászi formajegyek tipikus példája Bozzay főnök-titkári relefonja.

Ernyei Gyula:az ipar i forma története Magyarországon . Akadémiai Kiadó 1974 48 old.

Bozzay Dezső 1

/1912?/ már iparmüvész hallgatóként/1935/ bekapcsolodott a Philips gyár munkájába, és 1937-től dolgozott státusában. Rádiókon kivül mind cégének, mind más vállalatoknak tervezett zeneszekrényt, gramafont, kiállitást, plakátot.

Ernyei Gyula: Az ipari forma története Magyar országon Akadémiai kiadó 1974 41 ol.

Bozzay Dezső

1974. nov. 27-én elhunyt.

Népszava, 1974. nov. 28. 102. evf. 278 sz. 5 p.

Dorvay Dezsőtie
iparművész

Méltatás

Herczeg Ibolya: A jubileumi iparművészeti...
Művészet, 1975. május – 8 oldal.

Bozzay Dezső

Neve említve.

Népszava 1974. szept. 26. 10 l. cíg. 225 m. Gr.

Bozzay Dezső, [iparmű vér]

hárd: Kaesz Gyula

Rózsa Gyula: Konyha szekrénnyel... M.8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. jún. 22

Bozzay Persi

Ipari formatervező művész

67 éves korában meghalt

November 28

Magyar Nemzet 1974

4. old.

Borzay Dezső

Méltatás.

Horváth György: A korral szembesülés.
Művészet, 1980. szeptember – 4. lap.

Bozzay Dezső

„Körtelefon"
(repro)

Aradi Nóra: A magyar művészet ...
Művészet, 1981. március – 4 lap.

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Magyar Nemzet
1974 NOV 28

Bozzay Dezső ipari formatervező művész

102/

NAPLÓ

November 28

A Neues Deutschland szerdai száma meleg hangú képes beszámolóban foglalkozik az NDK-ban most folyó magyar színházművészeti napok eseményeivel. A lap részletesen elemzi Sulyok Mária vendégalakítását Örkény István Macskajáték című színművében és azt rendkívül meggyőzőnek és színvonalasnak nevezi.

✣

A 25. színház az évad első premierjét előreláthatólag a jövő év elején tartja. A múlt századi klasszikus orosz író, Szuhovo-Kobilin Tarelkin halála című drámáját a színház új rendezője, Szőke István irányításával viszik színre. Ugyancsak az új esztendő első hónapjára tervezik Gyurkó László Kőmíves Kelemenné balladája című művének bemutatását. A harmadik bemutató Ruzante olasz szerző Csapodár madárka című játéka lesz.

#

A budapesti Nemzeti Színházban a szolnoki Szigligeti Színház társulata szerdán Székely Gábor rendezésében nagy sikerrel adta elő Csehov Három nővér című drámáját.

#

Bozzay Dezső ipari formatervező művész, hosszú szenvedés után, 62 éves korában meghalt. Hamvasztás előtti búcsúztatása december 2-án, délután 1 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

⊙

A párizsi Louvre egyik leghíresebb festményét, az eddig Giorgione alkotásának tartott A koncert című művet, Tiziano festményének nyilvánították a szakértők. Ezzel az egységes döntéssel ért véget az a mintegy 150 éve tartó vita, amelyet szakértők folytattak a festmény alkotójának személyéről.

Herman Lipót emlékkiállítása december elsején, vasárnap délelőtt 11 órakor nyílik meg a budavári palota „E"-épületében. Megnyitó beszédet dr. Pogány Ö. Gábor főigazgató mond.

▽

Szovjet iparművészeti bemutató nyílik meg december 5-én csütörtökön, délután négykor a Műcsarnokban. Az üveg- és textilkompozíciókat felsorakoztató tárlat december 29-ig tekinthető meg.

✣

A Studió „K" kísérleti színházi alkotóközösség december 7-én este 7 órakor a pécsi kamaraesték keretében tartja Bankett című kollektív színházi alkotásának bemutatóját, a dr. Doktor Sándor művelődési központban. Művészeti vezető: Fodor Tamás.

⊙

A soproni Liszt Ferenc művelődési házban szerdán hangversenyt adtak Liszt Ferenc zongorára és hegedűre írt műveiből Bisztriczky Tibor hegedűművész és Sebestyén Albert zongoraművész közreműködésével. A hangversenyen nyolc művet mutattak be; közülük a La lugubre gondola című — amelyet Liszt 1882-ben komponált Velencében — először adták elő Magyarországon. Liszt hegedűre és zongorára írt kompozícióinak bemutatása a szakemberek számára is újdonság. Bisztriczky Tibor hegedűművész felkutatta Liszt összes eddig kiadott ilyen művét. Jelenleg a világon ő az egyetlen hegedűművész, aki Liszt Ferencnek ezeket a ritkaságszámba menő műveit rendszeresen előadja.

#

A miskolci téli tárlat december 1-én, vasárnap déli 12 órakor nyílik meg a Miskolci Galériában.

úttörő

Szegeden b
országos útt
négynapos ta
millió pajtás
megyei és a
menteken m
küldött és sz
vett részt, ott
gos úttörőpályázatok nyertesei is. Gyermekszervezetünk fórumán plenáris és szekcióüléseken számoltak be a legutóbbi, Székesfehérvárott tartott tanácskozás óta végzett munkáról, és tettek újabb javaslatokat szervezeti életük gazdagítására.

mutnyomóipari Vállalatot kereste fel, majd a Goldberger Textilnyomógyár összerakó műhelyébe ment, ahol elbeszélgetett a dolgozókkal, s részt vett a műhely pártalapszervezetének beszámoló taggyűlésén.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 NOV 23

Bozay Dezső, ipari

Szolnokmegyei Hirlap

formatervező művész

— Bozay Dezső ipari formatervező művész - Magyar Képzőművészek Szövetsége és a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja, 63 éves korában elhunyt.

Bozzay Dezső

24 Bozzay Dezső: Kórtelefon, 1957

Művészet, Budapest, 1971. márc. 9. old.

Bezhay Emil ipari formatervező M.D.K.

Ventilláter 1958 repr.

Társtervező: Dániel József
Kivitelező: Villamos Kismotorgyár

Ipari művészet Bp. 1960.

Bozzay Dénes iparművész

A Jubileumi ~~Ks~~ Iparművészeti Kiállítás a modern magyar iparművészet előfutárainak, Kozma Lajosnak, Kaesz Gyulának és a körétjük csoportosuló iparművészeknek is – Gádor István, Kovács Margit, Gorgka Géza, Tevan Margit, Bozzay Dezsőnek – idézi véliány tárgyát.

P. B. vestyánszky Ilona: Iparművészetünk 30 éve.

Dalgozók Lapja (Komárom) 1945. júl. 27.

Borzsay Dezső

MDK

ipari művész

Ipari formatervet

mutatja be.

Kovács Gyula: Borzsay Dezső ipari formatervei

Miskolc 1965. február – 31

Bozzay Dezső

Gyártmányai között szerepel az 540 V jelű Telefunkan (1938), a 340 T jelű Telefunken (1938), a Mestermű-család 1939-es kezdetű tagjai.

Ernyey Gyula: Magyar design; Ipari Művészet, 1969. III. 19. l.

Buzzay Dezső

Oeuvre-jének alakulása szinte felrajzolja a magyar rádió-forma alakulását. A fejlődésnek első állomásai a reklámcélú Philips emblémát hirdető, majd a mély építészeti tömegekkel rendelkező Olympia (1935), majd a 2000-es szériában készült Yorb (1935).

Ernyey Gyula: Magyar design; Ipari Művészet, 1969. III. 19. l.

Bozzay Dezső (1912-)

Az első hazai, gyári alkalmazású designer. 1935-ben főiskolás korában kapcsolódott be a Philips-gyár munkájába, 1937-től dolgozott státuszában. Rádióhan hívül gramofont, zenegépet, telefont, lámpatestet, prospektust, kiállítási installációt is tervezett, más cégeknek is (Telefunken [Siemens]).

Erdey Gyula: Magyar design; Ipari Művészet, 1969. III. 19.l.

Bozzay Dezső

Az 1958-as brüsszeli világkiállításon nagy sikerrel szerepelt Körolakú telefonja (1955, Beloiannisz Híradástechnikai Gyár) a korszak egyik legtisztább megoldása design terén.

Erdey Gyula: Magyar design; Ipari Művészet, 1969. III. 25. l.

Buzzay Dezső

Pál József Légpárnás köszörűjének formamegoldása (1955, Csepel Vas- és Fémművek) mint a hazai design egyik korai eredménye tőle származik.

Ernyey Gyula: Magyar design; Ipari Művészet, 1969. III. 25. l.

Bozzay Dezső formatervező

Kovács Gyula beszélgetése
Bozzay Dezsővel

Lótóhatór 74 dec 205.o.

Bozzay Dezső formatervező

Sokáig a Philips műveknek dolgozott, később

A Budapesti Hiradástechnikai Gyárnak

A Gaz-Mávagnak kétcsuklós villamost

Ernyei Gyula: Bozzay Dezső alkotói útja

Tóbóbatár 74 / dec 200-0.

1021

BOZZAY DEZSŐ IPARI FORMATERVEI

Az ipari formatervezés a mai gyakorlatban olyan tevékenység, amely végső célkitűzésében művészeti szempontok érvényesítésére törekszik az iparban. Ha az ipari formatervező ezt a törekvését érvényre juttatja, úgy tevékenysége az iparban megnyilvánuló művészet lesz — azaz ipari művészet. Ehhez persze az szükséges, hogy az ipari formatervezőben legyen meg a művészi alkotást igénylő teremtő szenvedély, hogy közlendőjét a funkciós tárgyak adta absztrakt formavilágban is érvényesíteni tudja.

Minden esztétikai élmény törvényszerűen kötődik valamilyen általános természeti ismerethez, amihez társulva jelentést ad önmagáról. Az ipari formatervező is súllyal a természetből veszi asszociativáit: a látványszerű statikusból, a dinamikusból, az erőhatásokat megmutató konstruktívból. — A természeti szerkezetektől tanul. De nemcsak a természet alkotásának forrása, mert hiszen mindég egy műszakilag már kimunkált tárgyat tesz az illető tárgy lényegét megmondó, megalkotott formával az emberi érzékelés számára kedvessé, birtokolhatóvá, ezért a tárgy funkciója is foglalkoztatja s absztrakt formákkal is keresi a tárgy eszközszerepét. A funkciós tárgyaknak a természettől eltérő absztrakt formái között a formatervező a mai ember előtt nem ismeretlen területen jár. Nem eltávolodik a valóságtól, hanem a valóságba jut bele. Mert hiszen a mai ember számára az olyan, valójában absztrakt formák, mint az egyszerű gépelemek is: kerék, emelőkar, csiga stb. nem ismeretlenek, sőt kiválóan érzékeltek. Megszervezésük módjára, annak finomságaira is nagy hozzáértéssel reagálnak. Ezek az egyszerű gépelemek mindig valamilyen kor szemlélete, célja, technikai kultúrszínvonala szerint szerveződnek funkciós rendbe. Ez a felismerés az ipari formatervező tudatosságát élesztgetheti. De mindezeken túl, s azon túl is, hogy az ipari formatervező a tárgyat dekorálja, ábrázolja, vagy kifejezi e művészeti tevékenység igazi célját abban látom és abban látom művészi lehetőségét is, hogy az alkotásába vont tárgyat emberiesítse. Ezt igényli tőle leginkább a kor. Az ilyen jegyeket magában hordozó tárgy emelkedik művészi értékek sorába. Vizsgálja, revízió alá teszi azt a viszonyt, amely a műszakilag elkészített tárgy és az azt használó ember között van. Számára itt az emberi rész minősítése a fontos, vagyis hogy ebben a kapcsolatban a gazdag érzékelésű ember igényei legyenek a meghatározók.

A műszaki tervező, a speciális feladatok teljesítésekor az anyagi világ, a mechanizmusok olyan rejtelmeibe hatol, ahova érzékelése nem mindig követi, és ahol már nem a maga emberi, hanem az anyag eszejárása szerint kényszerül gondolkozni. Vagyis abban a küzdelemben, amit az ember az anyagi világ meghódításáért folytat, az anyag sokszor a maga stílusát, logikáját kényszeríti az emberre. Ebben a tényben rejlik annak a problémának is a magja, amit a szociológusok elidegenedésnek neveznek. A műszaki tervező konkrét feladatot old meg, az erőhatások helyes dinamizmusát keresi s az embert mindig csak az adott funkció viszonylatában fogja fel.

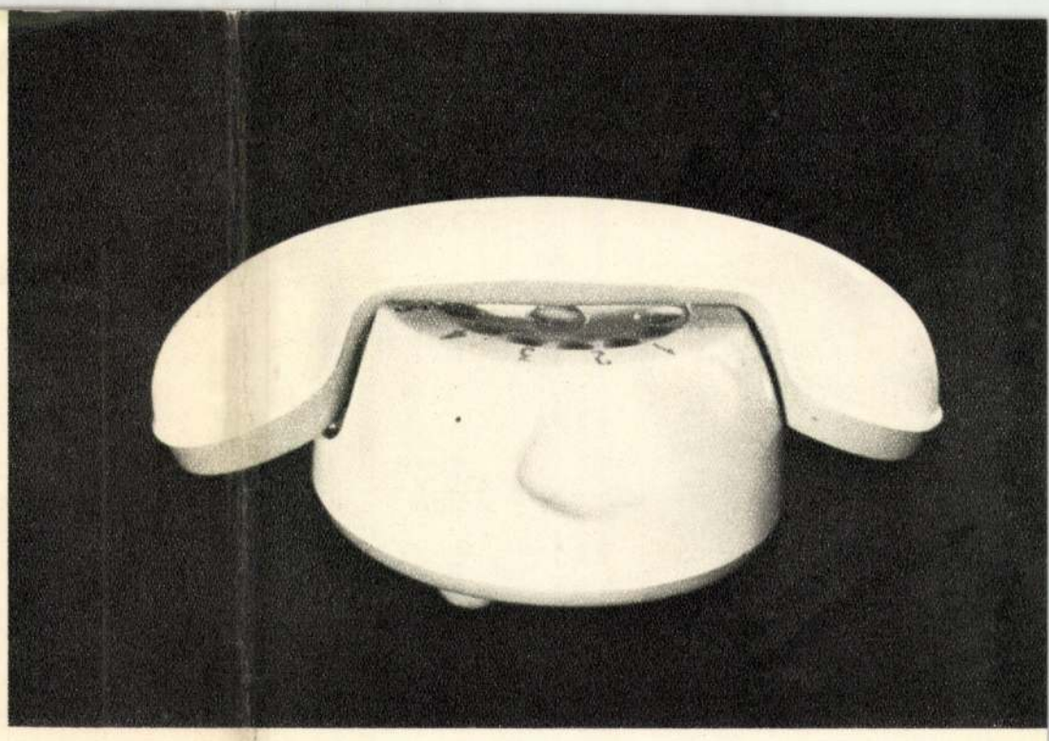

Bozzay Dezső: Köralakú telefon 1956 – Téléphone rond 1956
Телефон круглой формы 1956 года

Ha most azt írjuk, hogy a formatervező pedig az ember más viszonylatait is figyelembevéve fogja fel a tárgyat, úgy mint a tárgy, a gép színének helyes színdinamikáját, esetleges sértő hanghatásának kiküszöbölését, a funkciót teljesítő forma jó érzékeltetését: a formatervezés feladatairól beszélünk, de nem céljáról, mert azon túl, hogy az adott tárgyat vagy gépet megszabadítja műszaki feleslegétől, a cél, hogy emberiesítse s így emelje a jelenség rangjára. Az erő és funkciós gépeket a világot formáló ember nemes érzékeléseinek szolgálójává tegye, a nem mobil használati tárgyakat pedig az emberiség évezredek alatt létrejött formakultúrája értékeivel gazdagítsa.

Az ipari formatervezésnek több nyugati államban intézete van, propagálásával, esztétikájával igen sok folyóirat foglalkozik. A Bauhaus iskola szellemi vezére Gropius a tárgyak új alakításának célját még a harmincas években úgy határozta meg, hogy azok a napi életnek súrlódás nélküli értelmes funkcionálását segítsék. A nyugati esztétikusok az ipari formatervezés sok nemes emberi vonatkozásaira figyelmeztetnek. Ám nem ezek a lelkes megnyilvánulások az igazi motorjai a nyugati ipari formatervezés nagymértékű elterjedésének, hanem inkább az üzleti szellemnek az a friss reagálása a valóságra, amely felismerte, hogy a szép is érték, és hogy a szebb több érték. A szebb áru — több érték elve az utóbbi időben nálunk is megfogamzott, ám technikai kultúránk alacsonyabb színvonala és a kisebb géppark miatt nem olyan nagymértékű az elterjedése, mint Nyugaton. Ám hazánkban ennek az elvnek felismerésével egy időben, vagy talán még előbb is, a formatervezés humanista tendenciái, szocialista perspektívái is fel-felcsillantak. Olyan is, hogy az emberi munkát egyedüli értéknek ítélő szocialista korunk ebben a művészeti ágban fejezheti ki leginkább önmagát.

A nyugati formatervezés jelenlegi előnye tagadhatatlan. Az is, hogy sokhelyütt fejlettebb technika, differenciáltabb géppark áll az élet és e művészeti ág szolgálatában, mint nálunk. De a megkötöttségük is nagyobb. Az üzleti szempont egysíkú szemléletet parancsol az áruk tetszetősségét, kelendőségét illetően, s ez a szemlélet a teljesértékű, az elmélyült alkotás igényével egyáltalán nem azonos. Ez a szemlélet a felületi ízlésnek, a pillanatnyi divat követésének van alárendelve. Nem mintha nálunk mellőzhető lenne a tetszetősség és kelendőség közgazdasági szempontja. Ám úgy érzem van erőnk és lehetőségünk, hogy az emberiesítés, a művészi alakítás értékével tegyük teljesebbé készítményeinket. S az ezernyi akadályon átküzdtetett, megvalósult, legyártott ipari produktumban megmutatkozó művészi érték valóságos érték is és a több valóságos érték több, igazabb emberség is. A tárgyakban kifejezett érvek megfogható valóságával a művészeti ágak közül az ipari formatervezés áll legközelebb ahhoz, hogy eredményeivel belejusson az élet eleven vérkeringésébe.

Bozzay Dezső: Biotherm Baby

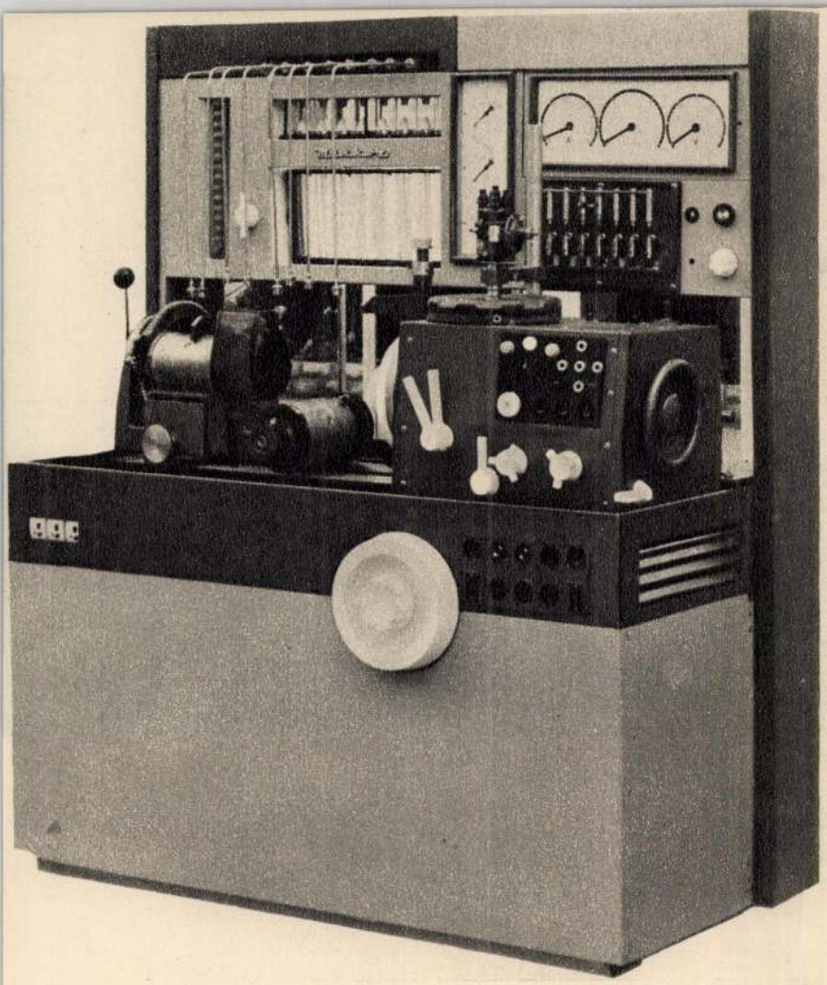

Bozzay Dezső
Mirköz El-di próbapad 1962
Banc d'essai El-di 1962
Станок «Миркоз Ел-ди» 1962 года

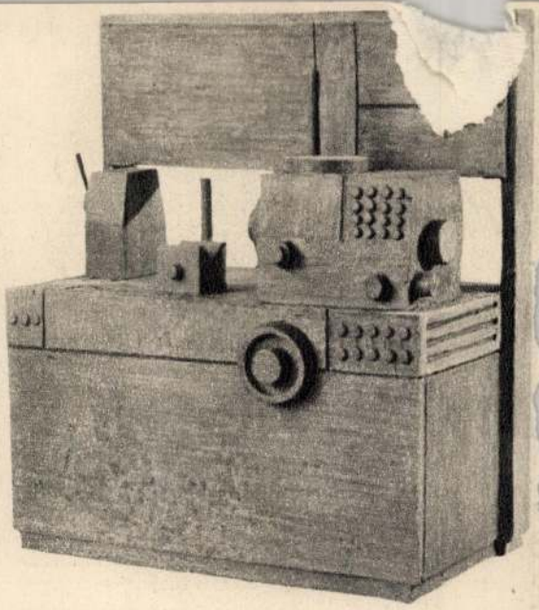

Bozzay Dezső
Mirköz El-di próbapad plasztikus vázlat
Banc d'essai El-di; dessin plastique
Пластический эскиз станка Елди

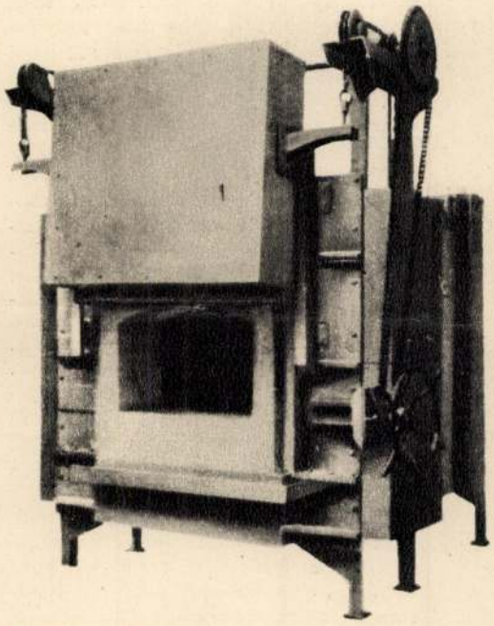

Bozzay Dezső
Hőkezelő kemence — régi
Four tunnel de recuit — type ancien
Печь для термической обработки (старая)

hogy e tárgyakban kifejezett gondolat és érzés a élet gyakorlatát alakítsa. Jó érzéssel tanyázva ebben a gondolatkörben, hadd említsem meg azt a jóslatomat, hogy az ipari formatervezésnek s e tevékenység eredményeképpen létrejövő ipari művészetnek ha lesz hazánkban esztétikája, abban minden bizonnyal fontos kategóriaként határozódik meg az ergonomika, az ésszerű erőkifejtés igénye.

Különös egyezésként ezt fejezi ki az SZKP-nak a Pravdában közölt programja is: „A társadalom érdekében a legnagyobb eredményeket elérni a legkisebb ráfordításokkal: ez országunkban a gazdasági építés törvénye". Íme egy művészeti ág, amelynek egy hatalmas ország, a szocialista társadalom gazdasági építésének törvényével egyezik legfőbb esztétikai kategóriája: az emberi képesség kibontakoztatásának teljes lehetőségét bírja.

A gondolatoknak és lelkesedésnek e feladat lehetősége és nagyszerűsége körüli csapongása alább száll, ha a formatervezés jelenlegi hazai helyzetével foglalkozunk. A maximalista türelmetlenséget jócskán lehűti az a szembeállás, amely több üzemben fogadja a formatervezés igényét, talán a helytelen szervezés következményeként. Egy-egy új formatervezett tárgy gyártására való áttérés szerszámköltségei sokszor visszavethetik az illető üzemet a tervteljesítésben. A gyártó üzemnek ez az olykor nem is felesleges óvatossága — biztosra menése — nagyon is a realitásokra kényszeríti a tervező művészt abban, hogy az illető üzem adott technológiájához, gyártási lehetőségeihez alkalmazkodjék, mert különben terve nem valósul meg, vagy csak a lehetőségekhez alkalmazott módosításokkal. Úgy látszik, hogy ez az adott lehúzó valóság egyelőre még parancsolóbb és meghatározóbb hazánkban, mint a perspektivikus felemelő.

Olyan megvalósult tervről, amely valamely művész spontán alkotásaként, tehát nem megbízásból került volna legyártásra, nem tudok. De olyanról hallottam, amelynél a gyártó üzem egy nyugati formaterv „csekély" módosítását kérte a tervező művésztől. S a formatervezők körében sem rendkívüli az olyan eset, amelynél a megbízást kapott tervező-művész nyugati folyóiratok segítségével oldja meg feladatát.

Mindezekből és abból következően, hogy a gyártó üzem az illető tervező művész érdeklődésétől indifferens terveket kér, az bizonyítódik, hogy hazánkban a formatervezés még alkalmazott művészet. Az élet alakításában nem egyenlő társa az iparnak.

A jövő évben megalakuló Iparesztétikai Tanács és az Ipari Formatervező Intézet, valamint a nagyobb létszámú formatervező művészképzés reméljük jelentősebb figyel-

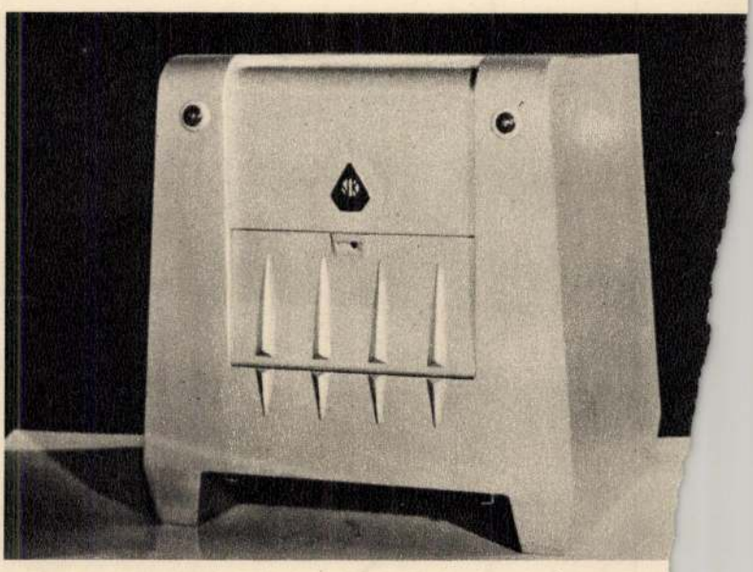

Bozzay Dezső
Hőkezelő kemence
Four tunnel de recuit
Печь для термической обработки

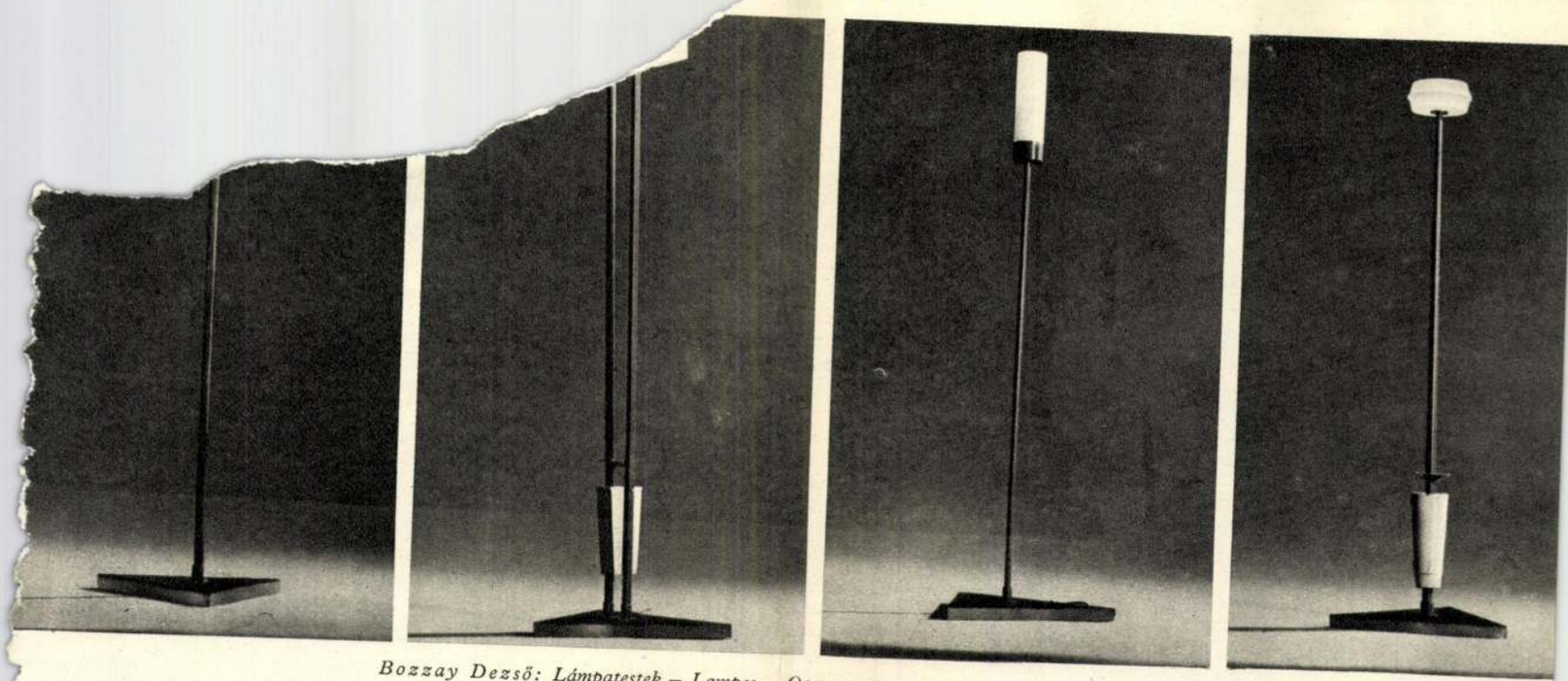

Bozzay Dezső: Lámpatestek – Lampes – Осветительные арматуры

met támaszt a gyártó üzemeknél a formatervező tevékenység iránt és hogy mélyebb gyökeret ereszt a teljesértékűség, a művészi színvonal igénye is. Így a magyar ipari termék — gazdaságossága és műszaki színvonala mellett — esztétikai értékeivel is megmutatkozhat a világ előtt. Ezek szervezési kérdések, de a jövő számára rendkívül fontosak. A mai helyzetet azonban a már elkészült művek, a bennük kifejezett gondolati és művészi értékek határozzák meg.

Bozzay Dezső hazánkban elsőként teljesített formaterv megbízásokat: a Philips, majd a Siemens gyárak részére még a harmincas években. Ezek a megbízások rádiókapcsoló gombok, de a főiskolás, majd pályakezdő belsőépítész iparművész a legjobb tudása szerint oldja meg őket. E kezdeti munkásságára nincs különösebb hatással a nyugaton, főleg Németországban akkor már elterjedt Bauhaus szemlélet. A nyugati inspirációktól függetlenül a Főiskolán megszerzett tudását, tehetségét nem szenzációs egyedi tervek alkotására, hanem a mindennapi szükségleteket kielégítő tömeggyártmányok formáinak kulturáltabb, ízlésesebb, emberközelibb alakítására fordítja.

Bozzay Dezső, bár manapság művészetének, szakmájának teoretikusa is, abban az időben nem az elméletek hatására fordult a mindennapi használatos eszközök formálásához. Egyszerűen felismerte, hogy nem az egyedi alkotásokban való bravúroskodás az iparművészet útja, egészségesebbnek és a művészi hatás szempontjából is igazabbnak ítélte a szerény eredményeket. Tevékenységének erre a korszakára e feladatok teljesítése és az a törekvése jellemző, hogy igyekezett megértetni az akkori gyártókkal, hogy a szebb tárgy jobb is.

1955-ben, amikor hazánkban az ipari formatervezés szükségessége felvetődött, teljes odaadással állott az ügy szolgálatába. Régebbi tapasztalata és tehetsége egyaránt kamatozik az azóta készített formaterveiben. Sokat alkotott. De a számszerű soknál figyelemreméltóbb az, hogy formatervei igen jelentős, s e művészeti ág adottságában gyökerező eredményekről is tanúskodnak.

Újabb kezdése korszakából legjelentősebb alkotása körtelefon terve, amely sok országos és nemzetközi kiállításon szerepelt. S e szép mintadarab fotóját több folyóirat, hetilap és napilap közölte. A vele foglalkozó írások lelkesen köszöntötték azt a formai újat, amit hangulatával kifejez. Megjelenése összefügg a formatervezés fontosságának hazai felismerésével. Csodálkozást váltott ki és gondolatokat támasztott. Sőt kezdődő hazai formatervezésünkben egy időre stílust is teremtett. A telefon funkciójával és használhatóságával jól harmonizáló körtelefon formaterve kissé „áramvonalas", bár igazi értékét zugmentessége, jól kezelhetősége adja. Az áramvonalas forma a nagysebességű, a levegő ellenállásával is birkózó közlekedési eszközök célszerű és esztétikus formaalakításakor született. Alkalmazása nem mozgó állótárgyakon indokolatlan, de Bozzay körtelefonja esetében, bár a telefon sem mozgó eszköz, mégis úgy érzem, indokolt, mert az önmagába visszaforduló áramvonal a távolba küldött és kapott hang mozgását idézi. Hiszen tudjuk, s a távolsági beszélgetések alkalmával meg tapasztaljuk is, hogy a hang szállítását a készülék felgyorsítja, segítségével a hang hamarabb érkezik hozzánk. Bozzay körtelefonjának formája, áramvonalassága elhiteti velünk, hogy ezt a mozgást, ezt a dinamizmust fejezi ki. A hazai formatervezés helyzetét jól tükrözi az a tény, hogy e tervének sorozatgyártásáról még mindig csak tárgyalások folynak. Ebből a stíluskorszakából való a Biotherm Baby bőrhőmérő ízléses megjelenésű készüléke is.

A Mirköz Eldi próbapad elektromos és Diesel-motorok teljesítményét vizsgálja, próbálja. Ez a munkagép két szerkezetet zár magába, két funkciót teljesít. A kipróbálásra kerülő elektromos és Diesel-motorok rögzítésére viszont egyaránt a sötét színű befogó testek szolgálnak. Bozzay Dezső a készüléket nemcsak a színek tagolásával tette értelmesebbé, barátságosabbá a kezelő ember számára, de a gép egészének és belső formáinak tektonikus, logikus megszervezésével is. Határozott tektonikai szándékát jól bizonyítja a plasztikus vázlat, de a plasztikus vázlat és a tervező által elkészített terv, valamint a megvalósított készülék közötti különbség a figyelmesebb szemlélőnek betekintést ad abba az alkudozásba is, ami a művészi terv ajánlata és a készülék legyártása között történt. De még így az engedmények árán is a megvalósított próbapad közvetíti a törődést s az emberiesítő szempontok jelenlétét.

A hőkezelő kemencében fémeket edzenek. A hőkezelt fémek kiszedése és berakása a

Bozzay Dezső: Cryostat

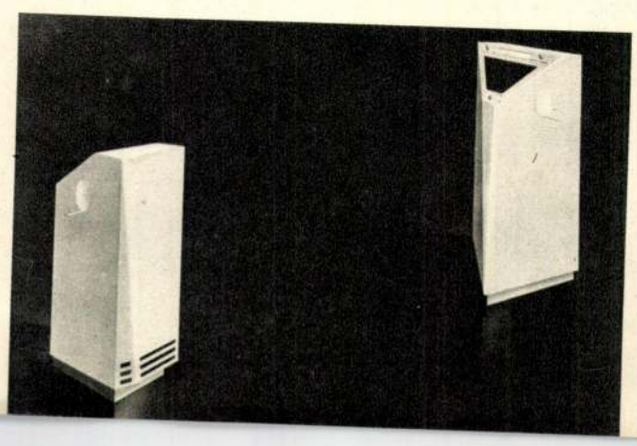

Bozzay Dezső: Csernofon

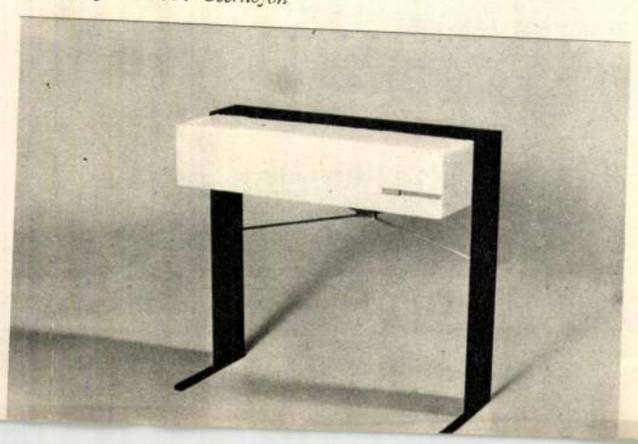

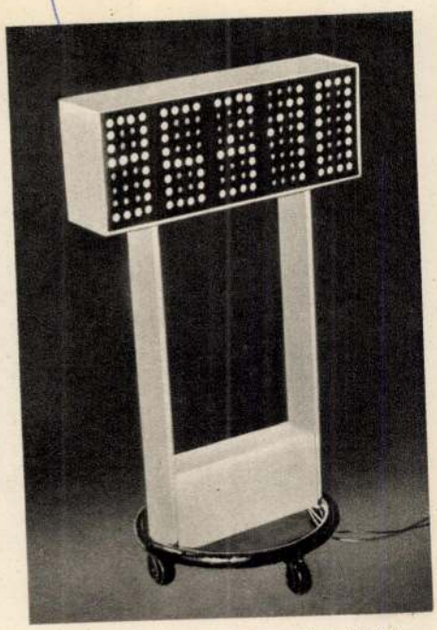

Bozzay Dezső: Eredményhirdető tábla
Tableau des résultats
Доска результатов

régi kemencénél egy láncon csigával felemelt több mázsás reteszelő ajtó alatt történt, ami gillotinként függött az alatta hajladozó, dolgozó ember fölött. A baleseti veszély szembeötlő. Elhárítása nem is annyira formatervezői, mint inkább munkavédelmi feladat, de a régi kemencét technikailag is módosítani kellett s ezt is a formatervezői beavatkozás oldotta meg. Nemcsak a baleseti veszély szűnt így meg, de a kemence egészének arculata is nyugodtabb lett elődjéénél. Ez új kemence formája révén betekintést kapunk a formatervezői feladatok sokrétűségébe is. Nem csak a baleseti elhárítás a cél, hanem a gépjelenség maga, mint emberi viszonylat: a gép — amely napi nyolc órán keresztül szembenéz az előtte álló, vele foglalkozó emberrel. Nagyon is figyelembe kell venni, hogy a teremtett forma a kor formai kultúrája színvonalán jelenjen meg, harmonikus legyen a kor emberének érzületével, beleilleszkedjen vagy segítse egészséges életritmusába, vagy egészséges életritmust teremtsen. A nem kiérlelt, kulturálatlan, durva formák indokolatlanságukkal ellenségesen hatnak az emberre, mert nem az a gondolat él bennük, amely az élet progresszív alakítása irányába hat: visszahúznak, bosszantanak.

A környezet, a gépek környezete is építően vagy rombolóan hat az emberre, s a gépen dolgozó embernek a gép a legközvetlenebb környezete. Ez a formatervezői emberiesítés sarkpontja, ennek megoldását várja leginkább a társadalom a formát tudó, a teremtett forma hatását minden viszonylatában érzékeléssel is követni tudó, annak jó vagy rossz relációit értő formaalkotó művészektől. Kevés a formát minden ízében értő ipari formatervező művészünk. Bozzay Dezső e kevesek közé tartozik.

A hydropneumatikus termelő berendezés valójában a régi kotrógépek utódja, feladata, hogy ásványi anyagokat bányásszon ki a víz alól. Dr. Levárdi Ferenc a vízalóli bányászás új technológiáját teremtette meg találmányával, amelynek alapelve a tovább fejlesztett mammutszivattyúzás. Eredeti formájában a találmány rengeteg esetlegességet cipelt magán. A formatervezői rendteremtés megszüntette ezeket az esetlegességeket. Meglátszik az eredményen, hogy e feladat megoldásához szabadabb kezet kapott Bozzay Dezső, mert e termelő berendezésen szerepet kapnak azok a formai elemek is, amik szabadabb alakítású tárgyain élnek. Összetett komplex terv a forma: a munkagép, a vízijármű és az épület egysége.

A munkagép formatervezésekor a kor nagy problémája, az ember és a gép harmóniájának a megteremtése igénylődik az ember pozíciójából. Nem állíthatjuk határozottan, hogy ennek a harmóniának a gépre vonatkozó formai tézise hiánytalanul és világosan megoldódott, megteremtődött volna Bozzay formaterveiben, de igényességükkel bizonyítják, hogy e megoldás irányába mutatnak, Bozzay alkotó hozzáállásmódját ezek a humánus indítékok vezérlik. Bozzay gerincsérült, fél oldalára bénult ember, aki terveiben, rajzaiban küldi a hazai iparnak, a világnak üzeneteit. Formatervei bejárták a világ nagy ipari kiállításait, s mindenütt dicsőséget szerzett általuk a magyar ipar. Többek között ő tervezte a

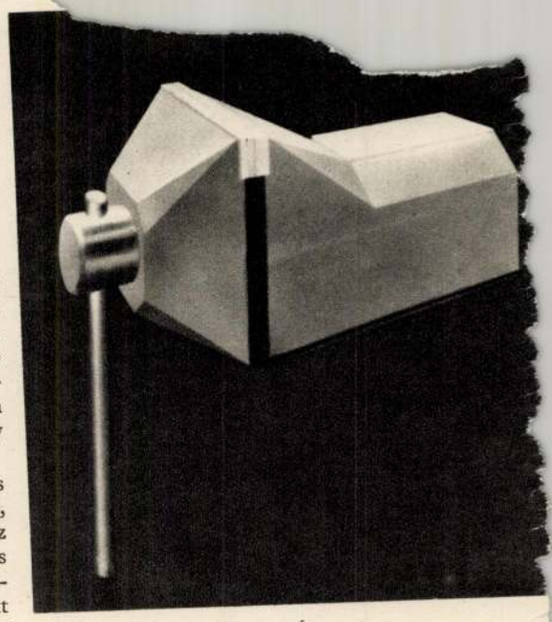

Bozzay Dezső: Satu — Étau
Тиски

nagyhírű Légpárnás köszörűgép formáját, a Rajkai-féle gabonaszeletelőét, a Szeizmikus műszerasztalét, amelyek Brüsszelben aranyérmet nyertek.

Az utóbbi nyolc évben közel száz munkagépnek és több mint száz tárgynak a formáját alakította tehetsége és humanista szemlélete szerint ízlésesebbé, maibbá, szebbé, mint a régi volt, megoldván azokat a feladatokat, amiket az élet felvet és amelyekre lehetőséget kapott. Különösen a tárgyak alakításakor engedhette szabadjára alkotó lendületét, mert a munkagépek formatervezése, a jelenlegi ipari termelési körülmények között csak a műszaki terv, a műszaki gondolat mögött igyekszik érvényt szerezni. Nem így a tárgyak alakításában, az olyanokban különösen, mint a lámpaoszlopok, kandeláberek, zenegépek stb. Ez az a terület, ahol a formatervező szabadabban énekel, tágabb, gazdagabb itt a lehetősége, mert a munkagépek műszaki megkötöttségeinek bogozásában

(Folytatás a 47. oldalon)

Bozzay Dezső: Hidropneumatikus termelő berendezés — Appareil de production hydropneumatique
Гидропневматическое производственное оборудование

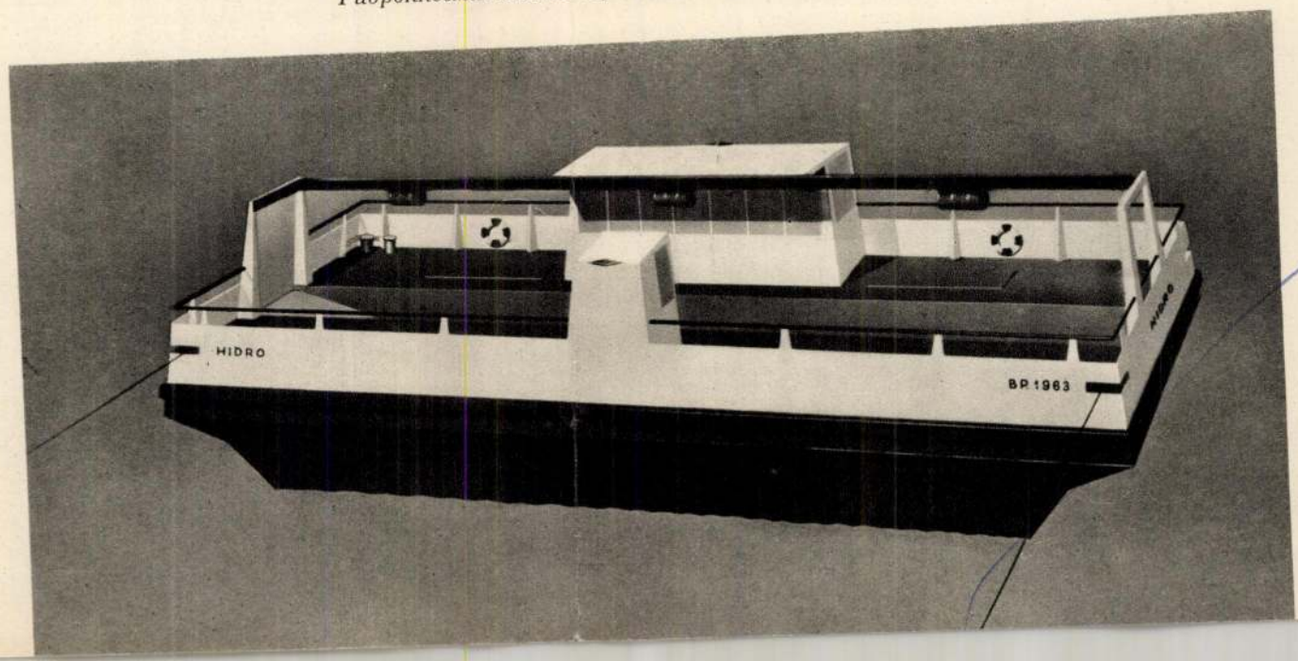

Bozzay Dezső
formatervező

Bozzay Dezső szemléletes, mindegy
összegező pél diája eredmény címek
a Fenyőfarony, amelyet 1967-ben
az ALUTERV mérnőhéval Baumann
Sándorral együtt tervezett.

Ernyey Gyula: Bozzay Dezsé alkotói utja.
Müvészet, 1974. szeptember - 9. oldal.

Bozzay Dezső
formalenvező

A Fénytorony egyik különlegessége
a szabadalmozott felvonó, Bozzay
saját találmánya, amely kör alakú
munkaállványként közlekedek.

Ernyey Gyula: Bozzay Dezsé alkotói utja.
Müvészet,1974.szeptember - 9. oldal.

Bovray Dersö
formatervező

„Körtelefon" (1937.)
(repro)

A horizon
Művészet, 1974. szeptember.

Bozzay Dezső
formatervező

8.200 a tervek, a rajzok és a
készmunkák száma, amelyek
Bozzay Dezső here valól 1937
ötre kikerültek.

A horizón.
Művészet, 1974. szeptember.

Borsay Dezső
iparművész

Az Iparművészeti Iskolában 1931-1934 között tanult és 1936-1937-ben építő-iparművész szakképesítést szerzett Borsay Dezső.

— Dokumentumok tömondatokban.
Művészet, 1974. szeptember — 4 lap.

Borzay Derső
formatervező

Borzay havai és külföldi nagy
vállalatok üzemeiben dolgozott.
Munkáját ma is folytatja, noha
évek óta súlyos beteg

-----:Dokumentumok tőmondatokban.

Művészet, 1974.szeptember - 4.oldal.

Bozzay Dezső
formatervező

Bozzay gyakorlatlat a Philips és a Siemens gyártmányok formatervezésével szerezte. Fejlesztette is konstrukciós készséget.

-----:Dokumentumok tőmondatokban.

Müvészet, 1974.szeptember - 4.oldal.

Borzay Derső
formatervező

20 év termése Borzay Derső forma
tervező munkáss á gábcze 287 ipari
alkotás.

-----:Dokumentumok tómondatokban.
Művészet, 1974.szeptember - 4.oldal.

Borsay Dezső
formatervező -

Borsay Dezső építőiparművész
a magyar formatervező művé-
szet úttörő mestere.

-----: Dokumentumok tömondatokban.
Művészet, 1974. szeptember - 4. oldal.

Borsay Dezső
formatervező

Borsay Dezső diplomamunkáját 1937-ben készítette. Szobrai munkáját közel 40 esztendeje folytatja.

----: Dokumentumok tömondatokban.
Művészet, 1974.szeptember - 4.oldal.

Borzay Dezső
iparművész

Borzay első sikeret 1935-ben, hagyományos feladattal, a sopro-ni tűrérenlék mű pályázatán nyert más 6 dik díjjal azatta.

----: Dokumentumok tömondatokban.

Müvészet, 1974.szeptember - 4.oldal.

Borzay Derső
iparművén

A Nemzeti Ujság 1935. II. 14-i száma tudósít arról, hogy Borzay Derső Sághy Árpáddal bőrösen készítette a soprom emlékművet.

----: Dokumentumok tömondatokban.

Müvészet, 1974.szeptember - 4.oldal.

Borsay Dezső
ipari művész

Borsay már a harmincas évek
közepén, rádiókapcsológombokat,
rádiótípusokat kezdett tervezni
néhány külföldi cég magyarországi
képviseletei számára.

------:Dokumentumok tömondatokban.

Művészet, 1974.szeptember - 4.oldal.

Borzay Dezső
ipari művész

„Borzay Dezső emblémája"
Philips Művek pavilonja
"BNV, 1942"
} repro

------:Dokumentumok tőmondatokban.

Müvészet, 1974.szeptember - 4.oldal.

Bozzay Derső
iparművész

„Kéze hávédaíaló, 1955"
„Biotherm-Baby elektromos hőmérő, 1957"
} repro

-------:Dokumentumok tőmondatokban.

Müvészet, 1974.szeptember - 4.oldal.

Bozzay Dersö
iparmüvész

Paradicsompiré - gyár, gépegysége
"Laúg gépgyár, 1973"
"J. - diffúzió - cukoripari berende-
zés"
} repro

------:Dokumentumok tömondatokban.

Müvészet, 1974.szeptember - 4.oldal.

Borzay Dezső
iparművész

Mérhöz, Dizsel - elektromos próba -
"pad" 1962.
„Aszinhron motor, Egyesült Villamos
gyár, 1971"

} repro

------:Dokumentumok tömondatokban.

Művészet, 1974.szeptember - 4.oldal.

Bovnay Dezső
ipanművén

„Duna Intercontinental Szálló sétányának latbillenthető padjai, 1971" } repro

-----:Dokumentumok tőmondatokban.

Müvészet, 1974.szeptember - 4.oldal.

Borzay Derső
ipanmüvész

A brüsszeli világkiállításon nagy díjat nyert ionoszféra kutatóberendezést Borzay Derső és Marton János tervezte.

-----:Dokumentumok tőmondatokban.

Müvészet, 1974.szeptember - 4.oldal.

Borsay Dezső
iparművész

A Magyar Iparművészet 1941-es
évfolyamának 3 számos közli
Borsay két Philips rádió-típusát.

-----: Dokumentumok tömondatokban.
Művészet, 1974. szeptember - 4. oldal.

Borzay Derső
ipaművész

A Rajkay-féle galonaszelelő, a szeizmikus műszerasztalt és munkaszéket Borzay Derső tervezte,

-----:Dokumentumok tömondatokban.

Müvészet, 1974.szeptember - 4.oldal.

Borsay Dezső
formatervező

Borsay Dezső új típusú hűtőedényeket tervezett. A hűtőedényeket sajtolt alumínium lemezből és műanyagból állítják elő.

------: Dokumentumok tömondatokban.
Művészet, 1974. szeptember - 4. oldal.

Borsay Dezső
iparművész

Borsay első építészeti alkotása a Magyar Philips Művek pavilonja volt a 37. budapesti Nemzetközi Vásáron.

------: Dokumentumok tömondatokban.
Művészet, 1974. szeptember - 4. oldal.

Bovnay Derső
formatervező

Az Iparművészeti Tanács keretén belül 1955-ben létrejött ipari-forma Szakli-zottság elnöke Bovnay Derső volt.

Bánszhyné Kiss Éva: A formatervezés intézményeiért
Művészet, 1974. szeptember – 6 lap.

Bozzay Dezső
formatervező

Az ipari formatervező Intézet
létrehozatalára javaslatot tett
Bozzay Dezső

Bánszhyné Kiss Éva: A formatervezés intézményéert.
Művészet, 1974. szeptember – 6 lap.

Bozzay Dezső
ipari formatervező

Bozzay Dezső ipari formatervezési tevékenységét a 30 as években kezdte el.

Irodalom: Beszélgetés Bozzay Dezsővel, Művészet, 1974. szeptember - 7 lap.

Borsay Dezső
formatervező

Borsay Dezső, mint főiskolai mérnök
a Telefunken, majd a Siemens és a
Philips rádiókészülékek gyártására
rádiódobozokat tervezett.

Kovács Ágnes: Beszélgetés Borsay Dezsővel
Művészet, 1974. szeptember – 4 lap

Bozzay Derső
Lesverő

Fehete György az Sparmüvészeti Tanácsban találkozott először az ötvenes évek derekán Bozzay Dersővel.

Fehete György: Bozzay Derső lesverőmüvészünk.
Müvészet, 1974. szeptember – 8 lap

Bozzay Derső
formatervező

Miltakis

Fehete György: Bozzay Derső tervezőművészünk,
Művészet, 1974. szeptember - 8 lap

Bozzay Derső
formatervező

„Olympia" rádióhiszinlék. 1936, } repro
540 V jelű rádióhiszinlék. 1939 }

Ernyey Gyula: Bozzay Derső alkotói útja.
Művészet, 1974. szeptember – 9 lap.

Bozzay Dezső
formatervező

343 U jelű rádiókészülék. 1941.
„Mestermű" rádiókészülék. 1949 } repro

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Müvészet, 1974.szeptember - 9.oldal,

Bozzay Dezső
formatervező

közel negyven éve, a magyar ipar
két világháború közti időszakának
fellendülésekor kezdte el tervezői
munkásságát.

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Művészet, 1974.szeptember - 9.oldal,

Bozzay Dezső
formatervező

Bozzay Dezső 1935-ben, 23 éves
iparműven hallgatóként hérult
kapcsolatba a rádiógyártással.

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Művészet, 1974.szeptember - 9.oldal,

Bozzay Dezső
formatervező

Bozzay első rádiógyártással kapcsolatos munkáit a nemzetközi piacon ismert Philips ág harai gyáregysége részére készítette.

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Művészet, 1974.szeptember - 9.oldal.

Bozzay Dezső
formatervező-

A Philips cégnél történt bemutatkozása után, 1937-től a Philips Művek állandó tervezőjeként dolgozott Bozzay Dezső.

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Művészet, 1974.szeptember - 9.oldal.

Bozzay Dezső
formatervező

Bozzay Philips cégnél történő alkalmazása és tevékenységi köre úttörő volt a hazai iparban.

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Müvészet, 1974.szeptember - 9.oldal.

Bozsay Dezső
formatervező

Bozsay tervezett rádiókat, zene-
szekrényeket, gramofonokat, kiállí-
tásokat, plakátokat, bélyegeket és
levélpapírt.

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Művészet, 1974.szeptember - 9.oldal.

Bozzay Dezső
formatervező

Bozzay tevékenysége központi
részét leginkább a hiradástech-
nikai eszközök, azon belül is a
rádiók tervezése képezte.

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Müvészet, 1974. szeptember - 9.oldal.

Bozzay Dezső
formatervező

Bozzay korai munkája a Philips
cégrészére készült, geometrikus, épí-
tészeti fogantatású „Olympia"
1936-os rádió.

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Művészet, 1974. szeptember - 9.oldal.

Bozzay Dezső
formatervező

Fóriok-titkári telefon", 1950 } repro
"AR 312 rádiókészülék" 1959 }
(közösen ~~Bozzay Dezső~~ Kovács Mihaelyal"

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Művészet, 1974. szeptember - 9.oldal.

Bozzay Dezső
formalerverő

Kovács Mihály Bozzay Dezsővel közösen
terverte az AR 312. Orion rádiólésin-
lehet.

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Müvészet, 1974.szeptember - 9.oldal.

Bozzay Dezső
formaterverő

„Körtelefon", Belorianusz Hiradás-
„technikai gyár, 1957.
4-tengelyes étherőhocsi, 1958.
„ társ: Kaesz Gyula, Hornácsek László

repro

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Müvészet, 1974.szeptember - 9.oldal.

Bozzay Dezső
formatervező

Grenoble-i Téli Olimpia eredmény-
hirdető táblája 1967. Gyártó: VBKM
Villen 10. Gyáregysége.

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Művészet, 1974.szeptember - 9.oldal.

Bozzay Dezső
formatervező

Kitcsuklós villamos." 1965.
"Augsburgi sikló" 1971.
} repro

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Müvészet, 1974.szeptember - 9.oldal.

Bozzay Dezső
formatervező

Bozzay Dezső tervéle a Philips
gyár 1969-es rádió családját, a
"Pajtás", "Jóbarát" és "Mesterműs"
készülékeket.

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Művészet, 1974.szeptember - 9.oldal.

Bozzay Dezső
formatervéz

Bozzay Dezső Senyte a Magyar
Adócsőgyár részére a Főrichi-tit-
kári telefont.

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Müvészet, 1974.szeptember - 9.oldal.

Bozzay Dezső
formatervező

Az ötvenes évek második felében
tervezte Bozzay a Siemens-cég
vakuberendezés készülékeit

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Művészet, 1974.szeptember - 9.oldal.

Bozzay Dezső
formatervező

Az ötvenes évek közepén 1955-ben
szerzete Bozzay Dezső a Csepel Vas
és Fémművek részére a Ligpár-
nás kórióint is.

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Müvészet, 1974.szeptember - 9.oldal.

Bozzay Dezső
formatervező

Bozzay legmarkánsabb terve az 1955-
ből való Körtelefon szériagyártásra
ebből a gyártmányból nem került
sor

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Müvészet, 1974.szeptember - 9. oldal.

Bozzay Dezső
formatervező

1958-ban berintette Bozzay Dezső, Kovesz Gyula és Hornicsek László a MÁV mind máig is használt 4 fungelyes étkező-kocsiját.

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Müvészet, 1974.szeptember - 9. oldal.

Bozzay Dezső
iparművész

Bozzay az Iparművészeti Tanács, majd
az Iparé Forma Szakbizottságának mun-
kája és publicisztikai tevékenységet
folytatott, míg 1918-ban meghalt.

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Művészet, 1974.szeptember - 9. oldal.

Bozzay Dezső
formaalkotás

Bozzay Dezső, Kovács Mihállyal
levelezve az ötvenes évek második
felében az Orion gyártmányú
rádiókról.

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Müvészet, 1974.szeptember-9. oldal.

Bozzay Dezső
formatervező

1958-ban tervezte az Orion gyártmányú AR 312-es készülékét, az AT 505 „Duna" televíziós készülékét.

Ernyey Béla Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Művészet, 1974.szeptember-9. oldal.

Bozzay Dezső
formatervező

1959-ben alakította ki az AT
511 és 611-típusú készüléket,
ez már aránvonalas, a sík-
dinamikus formálás felé mutat,

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Müvészet, 1974.szeptember-9. oldal.

Bozzay Dezső
formatervező

Sikokkal való formatés jellemzi a
Lengyel István és Bozzay Dezső kö-
lösen tervezett „Kétcsuklós villanu-
sát"

.Ernyey Gyula: Bozzay Dezsőalkotói utja.
Müvészet, 1974.szeptember - 9.oldal.

Bozzay Dezső
formatervező

A hálvanas évek folyamán számos megliz ást kapott Bozzay Dezső. Ezek használati tárgyártól az termelő eszközig igen változatos témákon dolgozott.

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Müvészet, 1974.szeptember - 9.oldal.

Bozzay Dezső
formatervező

Bozzay majd negyven éves alkotói utjának eredménye az hogyan jutott el a „formatervezéstől" a „termék tervezésig".

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Müvészet, 1974. szeptember - 9. oldal.

Bozzay Dezső
formatervező

Méltatás.

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Művészet, 1974. szeptember - 9. oldal.

Bozzay Dezső
festőművész

Bozzay Dezső munkásságát Haesz
Gyula méltatta.

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Művészet, 1974. szeptember - 9. oldal.

Bozzay Dezső
formatervező

Bozzay egyik terve a Nemzeti Sír-
kert a Kerepesi temető katakomba
rendszerű átrendezésével kívánja
megoldani.

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.
Művészet, 1974. szeptember - 9. oldal.

Bozzay Dezső
formatervező

Az utóbbi, években Bozzay két magyalterven is dolgozik. A budapesti Dunapart rendezése az egyik terv, amelynek érdekébe egyirányú gyorsforgalmú közlekedést javasolt.

Ernyey Gyula: Bozzay Dezső alkotói utja.

Müvészet, 1974. szeptember - 9. oldal.

Szuchy Ferenc keramikus

A műterem helyiségeiben két fiatal művész mutatja be legfrissebb dolgait. A két kiállító közül a keramikus *Bozzai Szuchy* Ferenc tünik ki nagy technikai tudáson alapuló művészetével. Figurális müvei a kerámia és a plasztika határvonalán mozognak. Szent Imre fiatal erőtől duzzadó alakja stilusos felfogásával, gazdag mesterségbeli tudást elárulo megmintázásával nemcsak a művész legkiválóbb alkotása, hanem az uj magyar egyházművészet egyik legkomolyabb értéke és eredménye is. Minden művészetet szerető hivő boldog lenne, ha templomainkat ilyen szobrok diszitenék, amelyek komoly művészi értékük mellett még a szegényebb paróklák számára is megvásárolhatók lennének. *Szuchy* Ferenc többi kiállitott művei is komoly művészi képességről tesznek tanuságot, amelyeken meglátszik az olaszországi tanulmányok előnyös hatása. Kiállító-társa, *Sárkány* Lóránd romantikus lelkületével tünik ki. Dekorativ adottságainak inkább a linoleummetszet technikája felel meg, mint az olaj. Olajfestményei közül a tájképek érdemelnek figyelmet, mig linoleummetszetei közül a *Hegyvidék* és a *Falusi udvar* cimü munkái válnak ki hangulati szépségükkel.

N.U. 1939. III. 5.

Bozsay Dezső

Bozsay Dezső ipari formatervező, az ipari formatervezés úttörő egyénisége Magyarországon.

Somogyi Gyula: Az ipari művészettől a...
Művészet, 1974. május – 36. oldal.

Bozzay Dezső

perverte a magyar
Philips-művek rt.
pavillonját a 37.
Budapesti Nemzetközi
Vásáron. Rep

Művészet 1942. 94. l.

Borbíró Dezső

építőtervező

1931-34

Iparm Isk. Évk.

1930-34. 45. l

Tischler Otto IV. 1.

Bozzai Bozzay Dezső

Bozzai Bozzay Dezső okl. épitő-
iparmûvész, II. Ostrom-u. 8/b.
357-414

Вр. тайв. 1940. нерв.
" 1942. jan.

Böhm Géza bőrönd[illegible], V[illegible]
Deák Ferenc-u. [illegible] 384-292
Böhm Gézáné, XIII, Václ-és [illegible]

bozzai Bozzay Dezső

épitész

A soproni tüzéremlék pályázatán a második dijat Sághy Árpáddal közösen elnyerte.

Nemzeti Ujság
1935.II.14.

Bozzay Dezső, épitő iparmüvész, 1936-37.
iparmüvészeti szakoklevelet nyert

Iparmüvészeti Isk. Évk. 1880-1941. Bp. 1942.
1.

34

e Bogát Lajos 1868 2/12."
ti ívelt záródású keretekben a kórus
templomból: egyik Szt. Alajos Mária
feszitést ábrázolja.
ő mázolt puhafapadok a XVIII. század
utatják. A szentélyben faragott barokk
onló négyszakaszos sekrestyeszekrény
kányos copf paramentumszekrény van.
etben, benne szép könyvtár, amelyről a
ltést tesznek és a könyveket tételsze-
k egy nagyméretü XVI. századi préselt

kori gazdag felszereléséből ma alig
kereszt, szép aranyozott bronz corpus-
cibórium, nelynek nodusza hiányzik, és
ézkehely maradt meg a XVIII. századi
A cibórium vésett körirata:
ANO 1793
gatási jegyzőkönyv 4 kelyhet, egy ara-
ett és egy másik olyan pacificalet

Bozzay Dezső, ép.iparm.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

43.1.

M e g h i v

a Művészettörténeti Dokumen
kötete szakmai vitájára.
A vitát 1961. január 25-én,
Klub földszinti helyiségébe
Megjelenésére és hozzászólá

Bozzay Dezső

*

Bozzay Dezső szignálta a *Philips*-rádió Felvidék számára készült új plakátját, amelyből csupán néhány példányt láttunk a világító-oszlopokon. Anélkül, hogy kétségbe akarnók vonni a grafikusművész rajzbeli felkészültségét, kifogásolnunk kell elsősorban a különben is rosszul proporcionált nemzeti színek vertikális, tehát természetellenes elhelyezését. Nem is szólva arról, hogy a plakátkompozició megalkotásakor a tervezőnek tisztában kellene lennie azzal, hogy a plakát nem azzal a célzattal készül, hogy azon az uccai járókelő olvasási studiumokat végezzen; hanem sokkal inkább azért, hogy egyetlen szempillantással szívja magába a plakát mondanivalóit. Ez a plakát azonban stilizált betűs, kínai olvasásra alkalmas szöveg-elhelyezésével ezt egyenesen megakadályozza!

Magyar Nemzet
1938. dec. 4.

MDK

Bozzay Dezső
formatervező-művész

Végy honapi távollét után vissza-
érkezett Budapestre

Mozaik

Népszava 89 évf 152 sz 1961 jun. 29

Bozzay Dezső

/É

ipari-formatervező müvész

MDK

Az "Ipari-forma Tanácskozás" 1958
egyik hozzászólója.

Ipari Müvészet 1958. 3. szám. 15.o.

Bozzay Dezső

épitő iparművész

l.

Magy. Iparm.

1942. 90. l.

Mutató a Nyomdász-Egyesület szakkulturális továbbképző csoportjainak nyomtatványvázlataiból. A fölső cégjegy tervezője Hannig Ferenc, az alsóé Gorszky János.

Bezzay Dezső formatervező M.D.K.

Légpárnás köszörü 1955. repr.

Kivitelező:Csepel Vas -és Fémmüvek.

3f

Ipari müvészet Bp. 1960.

Bezzay Dezső formatervező M.D.K.

"Fürge"kukoricadaráló 1956 repr.

Kivitelező: Gábor Áron Vasöntő-és Gépgyár

Ipari művészet Bp. 1960.

Bezzay Dezső formatervező M.D.K.

Mákdaráló /modell/ 1956 repr.

Kivitelező: Gábor Áron Vasöntő-és Gépgyár

Ipari művészet Bp. 1960.

Bezzay Dezső ipari formatervező M.D.K.

Kávédaráló /modell/1956 repr.

Kivitelező:Háztartási Eszköz és Bádogárugyár

Ipari művészet Bp. 1960.

Bezzay Dezső formatervező M.D.K.

Árammérő 1958. repr.

Kivitelező: Ganz Árammérőgyár.

Ipari művészet Bp. 1960.

Bozzay Dezső ipari formatervező M.D.K.

Négytengelyes vasuti étkezőkocsi belső berendezésénél Kaesz Gyula munkatársa. 1957-1958. repr.

Ipari művészet Bp. 1960

Bezzay Dezső ipari formatervező M.D.K.

Köralakú telefon 1957 repr.

Kivitelező:B elsiannisz Hiradástechnikai Gyár

Ipari művészet Bp. 1960.

SZÉPSÉG A TECHNIKÁBAN

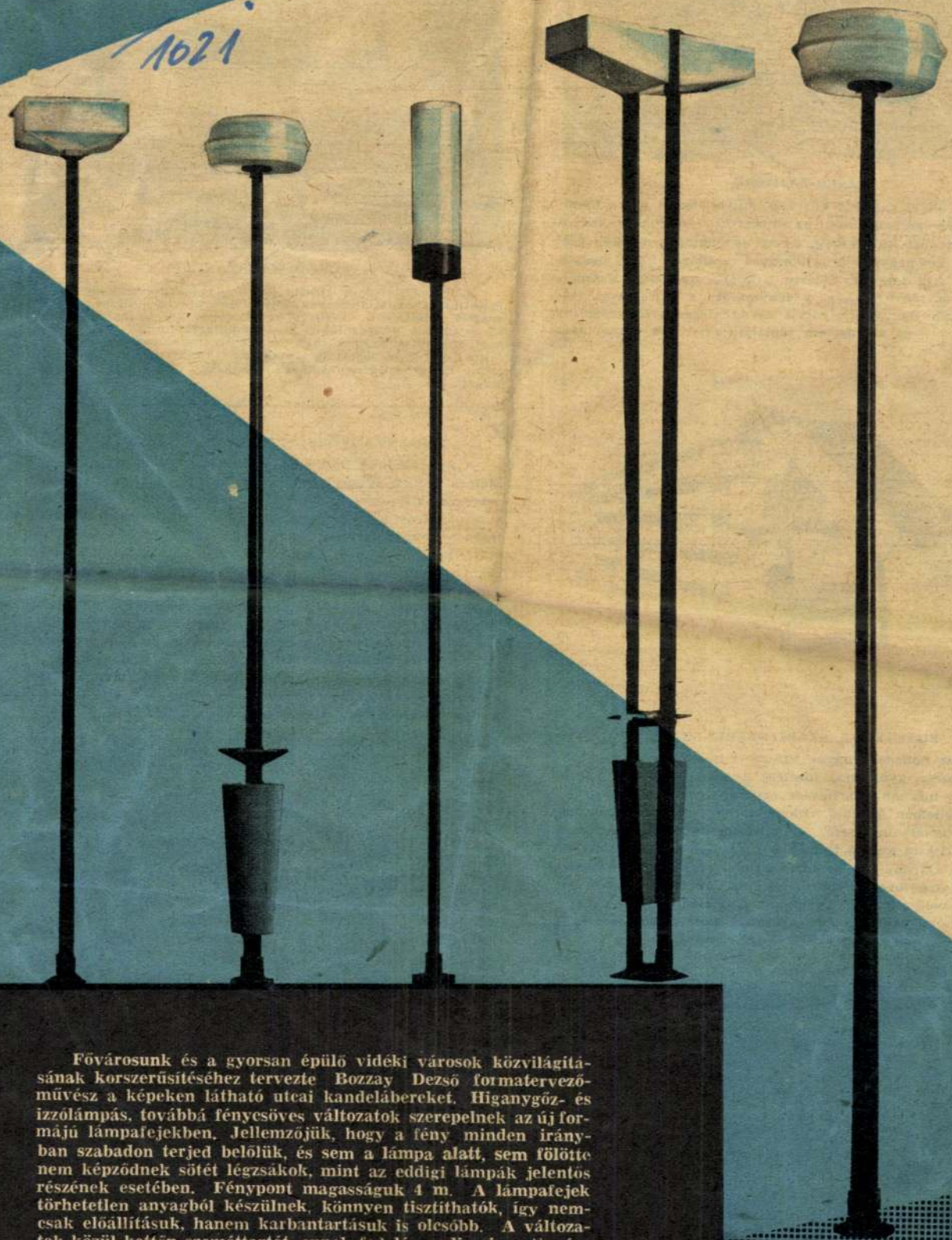

Fővárosunk és a gyorsan épülő vidéki városok közvilágításának korszerűsítéséhez tervezte Bozzay Dezső formatervező-művész a képeken látható utcai kandelábereket. Higanygőz- és izzólámpás, továbbá fényesöves változatok szerepelnek az új formájú lámpafejekben. Jellemzőjük, hogy a fény minden irányban szabadon terjed belőlük, és sem a lámpa alatt, sem fölötte nem képződnek sötét légzsákok, mint az eddigi lámpák jelentős részének esetében. Fénypont magasságuk 4 m. A lámpafejek törhetetlen anyagból készülnek, könnyen tisztíthatók, így nemcsak előállításuk, hanem karbantartásuk is olcsóbb. A változatok közül kettőn szeméttartót, ennek fedelén pedig cigarettavég-gyűjtőt alakítottak ki. Ez a megoldás feleslegessé teszi a járdán külön felszerelt szemétládát. Az új közvilágítási kandelábereket célszerűségük és formaszépségük egyaránt alkalmassá teszi a régi és új városnegyedek korszerű megvilágítására.

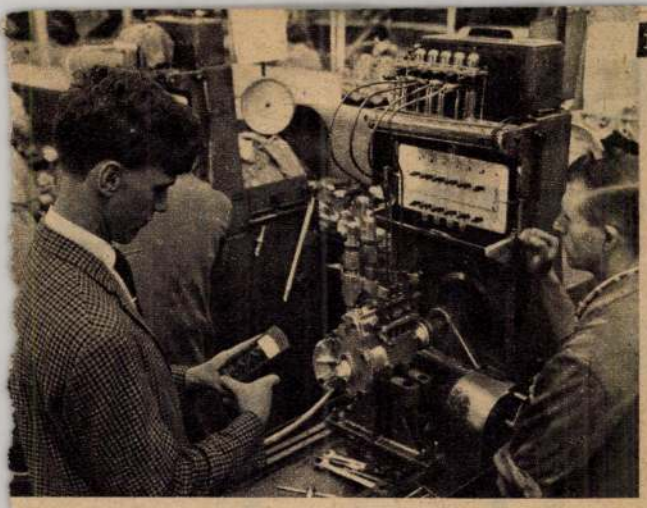

ZSEB-ZAJMÉRŐ

Egy új angol zajmérő készülék súlya alig 38 dg, s majdnem annyira érzékeny, mint az emberi fül. »Meghallja« már a gyenge suttogást (40 decibel), de azt is pontosan érzékeli például, hogy két négy sugárhajtóműves repülőgép közül melyik a zajosabb (120 decibel). A törpe zajmérőt ugyanúgy használják, mint a fényképészek a fénymérőt: a zajforrásra irányítva, rögtön leolvasható róla a zaj erőssége. A tranzisztoros készüléket 9 V-os szárazelem táplálja, amelynek élettartama 70 óra.

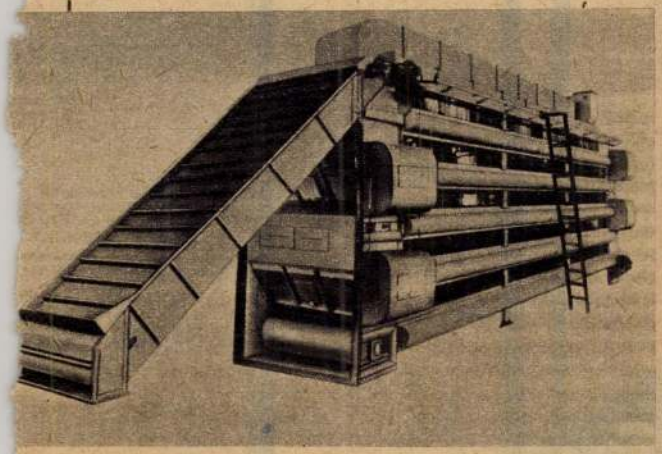

EGYETEMES SZÁRÍTÓBERENDEZÉS

A bolgár Pobeda gépgyár VC–250–1 típusú egyetemes szárítóberendezése gyümölcs, főzelék, gyapot, gyapjú, lucerna, takarmány, hús stb. szárítására egyaránt felhasználható. Módosított kivitelben üvegbe, bádogdobozba csomagolt áruk hőkezelésére is alkalmazható. A szárítóberendezésben öt szint van, a szárításra kerülő terméket a legfelső szintre terítik ki. Ahogyan a szárítás előrehalad, a termék egyre mélyebb szintre kerül. A forró levegő felülről áramlik, az oldalt elhelyezett elszívók a meleg levegő egyenletes elosztását is biztosítják. A szárítótér hőmérséklete széles határok között szabályozható. A berendezés egy óra alatt 250 kg vizet párologtat el.

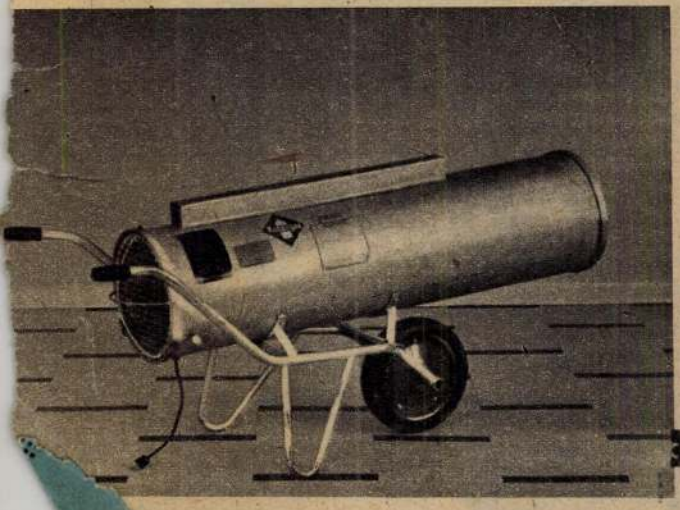

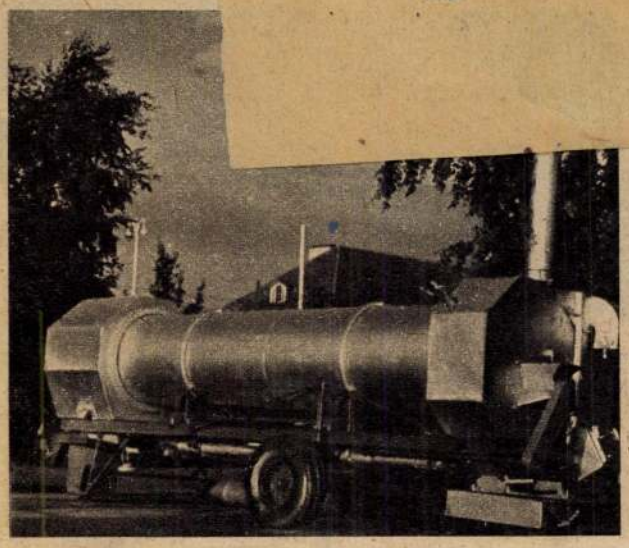

FORGÓ MAGSZÁRÍTÓ

SZPB—2 jelzéssel újfajta forgó magszárító berendezést készítettek a Szovjetunióban különféle gabona-, zöldség- és fűmagok szárítására. A forgó kemencéből két tonna mag kerül ki óránként 6 százalékos nedvességtartalommal. Frissen kaszált füvet is száríthatnak benne; a berendezés a 70 százalékos nedvességtartalmú fűből 0,1 tonnát szárít meg óránként. Üzemanyagfogyasztása óránként 30 kilogramm fűtőanyag.

MŰANYAGFORGÓSZÁRNYAS HELIKOPTER

A nyugatnémet Bölkow repülőgépgyár P–310 típusú 24 személyes helikopterének emelkedési sebessége 65 km/ó, utazósebessége eléri az óránkénti 500 kilométert. Mindez elsősorban a forgószárny újszerű konstrukciójának köszönhető: a különlegesen könnyű, szívós, üvegszálas műanyagból készült forgószárnylapok ostorozó mozgást végeznek. A gépet két forgószárny emeli a magasba, ezek egymással ellentétes irányban forognak és így elhúzó hatásuk kompenzálódik. A két forgószárny között kényszerkapcsolat van, s a két, egyenként 3400 lóerős gázturbina egyike is elegendő teljesítményt ad a gép felemelkedéséhez. Az utazósebességet azzal is növelték, hogy a gázturbinákkal húzó-légcsavarokat is hajtatnak. Az új géptípus sebessége már megközelíti a közepes távolsági forgalomban használatos merevszárnyú gépekét, emellett alig igényel kifutópályát, startja és leszállása egyszerű.

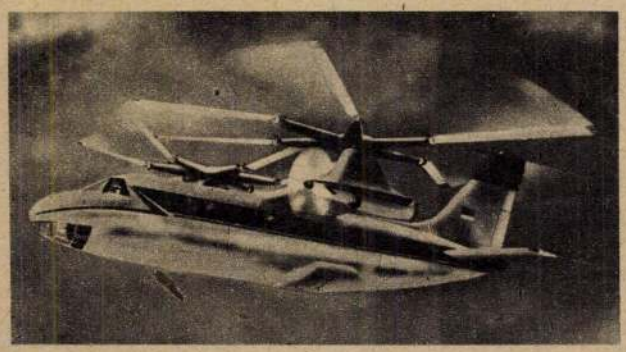

ÉPÍTŐIPARI FŰTŐÁGYÚ

A téli építkezéseken elsősorban meleg, másodsorban széndioxidgáz szükséges a vakolat megkötéséhez. Egy érdekes dán újdonság, az építőipari fűtőágyú hőt is, széndioxidot is termel – cseppfolyósított propán-butángázból. A gázcsatlakozás csővezetékében alkalmazott mágneses szelep, továbbá a túlmelegedés elleni termosztát-kapcsoló teljes működési biztonságot nyújt. A láng állandó fenntartásáról különleges gyújtókészülék gondoskodik. A képen látható kisebb fűtőágyútípus súlya 40 kg, talicskaként tolható egyik helyről a másikra. Hossza 130, magassága 70, csövének átmérője 33 centiméter. A váltóáramú hálózatról működtetett ventillátora óránként 1200 köbméter meleg levegőt lövell ki, ennek hőtartalma 21 800 kilokalória, előállításához 1,8 kg súlyú cseppfolyós gázt használ fel.

Bozzay Dezső

4. A Textokalor berendezést a textíliák hőáteresztő és hőszigetelő képességének vizsgálatára fejlesztette ki a Textilipari Kutatóintézet. A fa, fém, műanyag kombinálásával készült, korszerű vonalvezetésű berendezést nemzetközi kiállításokon mutatják majd be. Formatervezői: Bozzay Dezső és Lengyel István.

B. D.

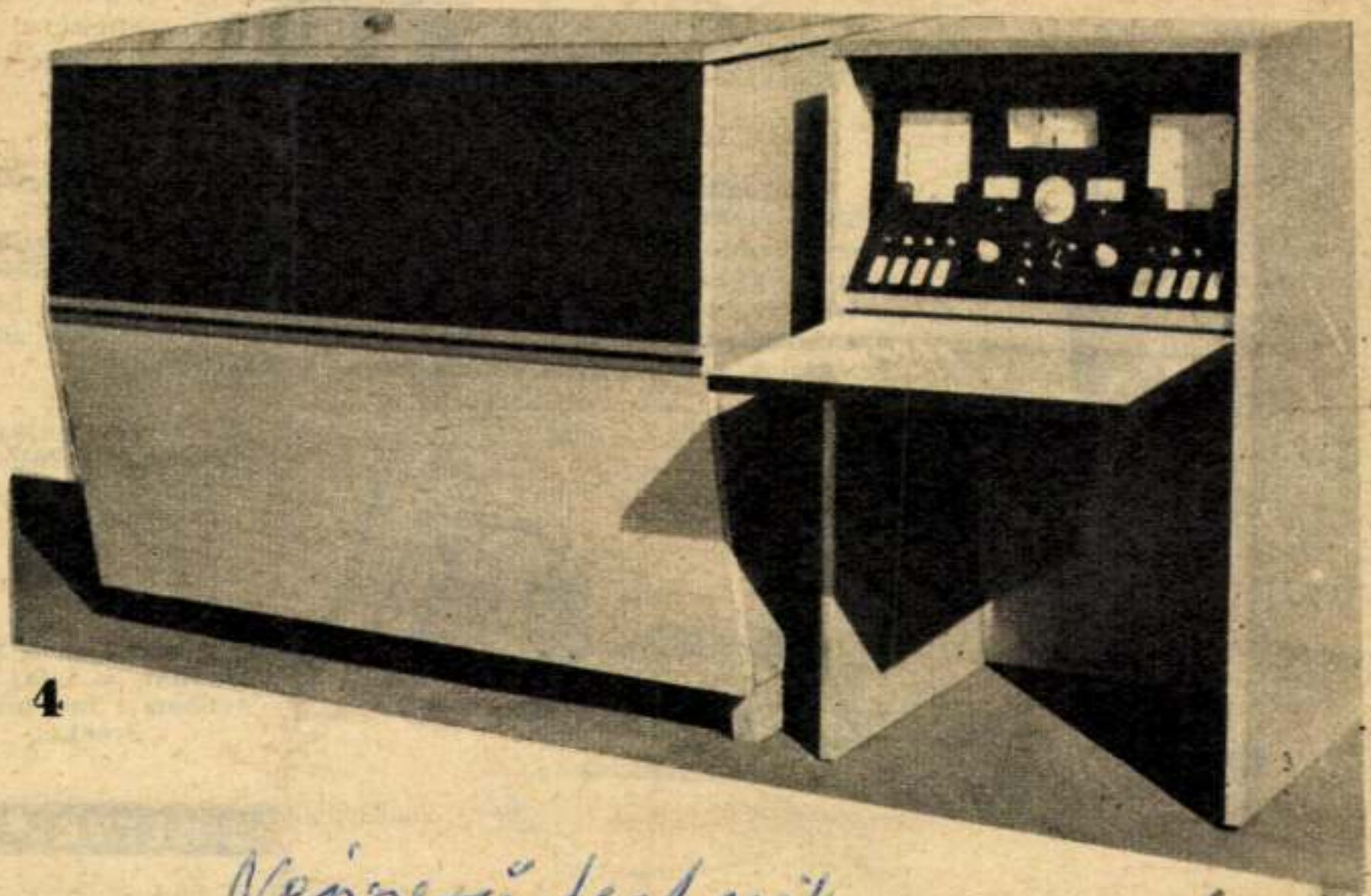

4

Népszerű technika
1964 jun —

el is távolítható. egy kiegyenesített iratkapocscsal benyomjuk a rögzítő rugót, s a fedél leemelése után máris kezünkben az óra.

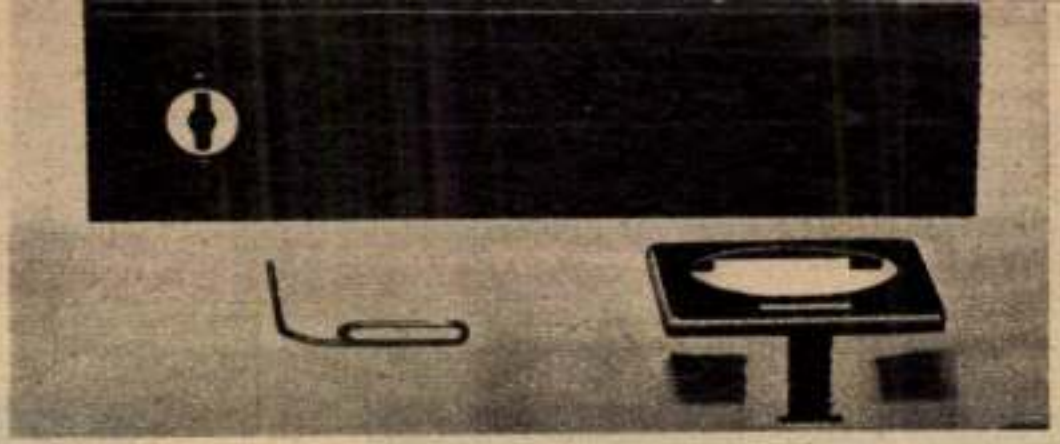

A moszkv
lönleges műsz
számolja a m
sejtjeinek szá
lárjához illesz
vörösvérsejt r
számlálószerk
leges kiegészí
eltéltével má
vizsgált vér e

KÖNNYŰ ÉRCKUTATÓ BERENDEZÉS

A mindössze 9,75 kg súlyú új svéd Minigun érckutató készülék elektromágneses hullámokat sugároz a talajba, s a visszaverődő hullámok elváltozásaiból következtetnek azután a talaj szerkezetére. Az adó és a vevő kábeles összekötésére azért van szükség, hogy a hullámterjedési eltéréseket összehasonlíthassák. A könnyű berendezés lényegesen több adatot szolgáltat, mint a hasonló, de nagyobb készülékek.

A svéd talajkutató Minigun-készülék súlya kábellel együtt mindössze 9,75 kg

Így kutatják a Minigunnal a talaj mélyében meghúzódó érceket

Bozzay Dezső
építész-ipari formatervező.

Bozzay Dezső építész egy olyan tervet
dolgozott ki, aminek a lényege hogy
a Duna két partján herentetés nélkül
oldja meg az autós áthaladást

Szij Rezső: A budapesti Duna-part ujjászületése.
Művészet, 1972. julius – 16 oldal.

Borsay Dezső
építész

A pesti és budai Duna-part kiképzésének terve. (repro)

Szij Rezső: A budapesti Duna-part újjászületése.
Művészet, 1972. július – 16 oldal

Borzsay Dezső
építész

6 soros nemzetközi gyorsforgalmi
autóút a Duna partján. Tervrajz

A belső címlapon
Műveket, 1972. július-

Bozzay Dezső
építész

Bozzay egy olyan neurethöri alkotóutat
javasol, amely növelné a Duna hétpart-
jának városesztétikai értékét.

Szíj Rezső: A budapesti Duna-part ugyászülétése.
Művészet, 1972 julius - 16 oldal

1969 AUG 29

1021

Külcsin és belbecs

TŐBBSZÖRÖS ÁRON ✦ ÁTTETSZŐ TORONY

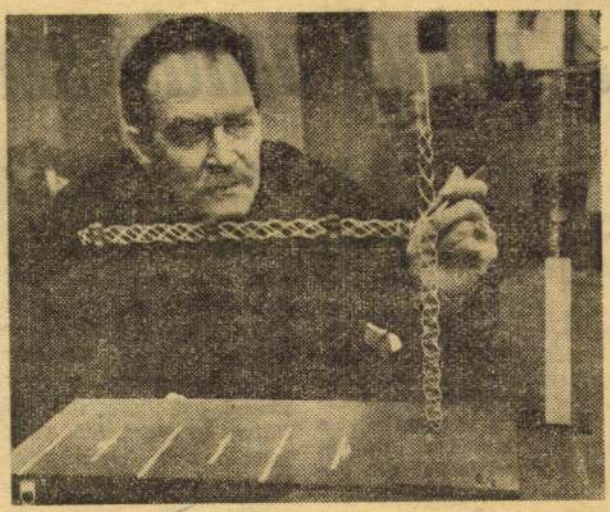

Bozzay Dezső a formaterveket többnyire kis modellekben is megmintázza, úgy viszi a zsüri elé.

(Foto: Wormser)

Az ipari formatervezés önálló tudomány. *Bozzay Dezső* formatervező-művész szerint *esztétikus és praktikus csak együttesen válik teljes értékűvé.*

KÖVETELMÉNY

Századunkban világszerte létjogosultságot vívott ki magának az ipari esztétika: napjainkban az a keresett termék, amely nemcsak hasznos, hanem szép is: sokan a korábbi ár többszörösét is megfizetik érte. Viszont a „csak" jó áru gyakran a pulton marad.

Az ipari termékekkel szembeni újabb követelményeknek megfelelően országonként sorra alakulnak ipari esztétikával, ipari formatervezéssel foglalkozó intézmények. Magyarországon mintegy másfél évtizede *kizárólag azokat az ipari formaterveket valósítják meg, amelyik az Ipari Formatervező Iroda zsűrije előtt jelesre vizsgáztak.* A tervezők figyelemmel kísérik a termék rendeltetésszerűségét, ügyelnek súlyára, térfogatára, s igyekeznek a lehető legolcsóbban előállítani.

AKÁR AZ ÉPÍTŐKOCKA

Bozzay mester sok évtizedes munkásságával bizonyítja az esztétikum és a praktikum egységét: most például az ALUTERV megbízásából érdekes szerkezetű fénytorony formatervén dolgozik: Halogénlámpák mutatják majd az utat a toronyból *s a mozgatható fénycsóvák hangulatosan világítják meg az áttetsző, csipkeszerű építményt.* A torony belsejében liften közlekedhet a javító-szerelő. A szép építmény ugyanakkor *praktikus is, hiszen akár a legforgalmasabb helyen, csúcsforgalomban is könnyűszerrel összerakható, akár az építőkocka.* Másik érdekes munkája a Fehér út és a Kerepesi út épülő csomópontjának világítóteste. Az ő fantáziáját dicséri a földalatti vasút mozgólépcsőjének vezérlőpultja, s a rövidesen Brazíliába induló magyar szabadalmú olajtisztító berendezés formaterve is.

cs. b. j.

ESTI HÍRLAP
Budapest

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Ki
zánkba
le tern
a nag ...ykkal
rendelkező Angliában? S talán az is meghökkentő adat, hogy több gép áll rendelkezésünkre, mint Ausztriának. Egy iparág színvonala azonban csakis abban mérhető, hogy *miként használják ki* a gépparkot, s hogy a termékek milyen *önköltséggel* készülnek.

Szembetűnő

A KGM Tervező Intézet igazgatóját: *Inokai Jánost*, valamint *Németh Tibor* és *Kopetka Béla* osztályvezetőket hívtuk segítségül egy kis barangolásra a gépipar erdeibe. A vizsgálódás alapja: miként lehetne gyárainkban kevés befektetéssel, esetleg okosabb szervező munkával előnyösebben kiaknázni a lehetőségeket.

Gépiparunk térképén elsőként szembetűnik, hogy az üzemekben, műhelyekben a gépek többsége *univerzális*, amolyan mindentudó szerkezet. Természetesen, van ennek előnye, hiszen az univerzális géppark rugalmasságot kölcsönöz, gyors profilváltozásra ad lehetőséget. Hátránya viszont a termelékenységben mutatkozik: ugyanis, *sok a „mellékidő"*. Persze, a mindentudó szerkezetek nem véletlenül kerültek túlsúlyba: hosszú éveken keresztül szinte *mindent* kellett gyártani. Az előállított termékek olyan széles skálája alakult ki, amely ma már akadálya az olcsó, előnyös tömeggyártásnak. Inkább keveset, de gazdaságosabban — ez a mai kor igénye.

Kevés a műszak

A térkép további titkokat is elárul: gépparkunk több mint 50 százaléka 10—15 éves, jó néhány gép pedig végső nyugdíjazás előtt áll. Bár iparunk egyre több modern, korszerű berendezést vásárol, a rencsén...

[redacted] tehát *a gyártmányösszetétel, ahol gyorsan kereshetünk valamit*, ahol a gazdaságosságot elősegíthetjük. Jó néhány gyárban felül kellene vizsgálni termékeket, sokat elhagyni belőlük, s ami marad, azt tömegesen, *szériában* gyártani. Sok vállalatnak *volt hozzá ereje, hogy lemondjon* régen gyártott, de gazdaságtalan cikkeinek előállításáról, másutt viszont *még nem volt idő odafigyelni* például a szabványosításra vagy a tipizálásra.

Ahány típus, annyi gond

A szériagyártás megnyitja az utat az univerzális géppark olcsó specializálásához. Ezen az úton pedig biztosan haladhat a kevés összeget igénylő felszerszámozás, készülékezés, célgépesítés.

Fárasztó lenne összeírni, hogy a gyárakban, üzemekben hány országból vásárolt gép működik, mert *ahány ország, annyi típus, annyi gond*. A modern gyár jellemzője pedig az *egynemű, azonos típusú géppark*. Az egyik német cég egy magyar vállalat rendszeres vevője. Éveken keresztül rendel ugyanabból a szerszámgépből. Közben a magyar gyárban tovább fejlesztették a típust, a német cég ennek ellenére a korábbiból vásárol. Miért nem kell az újabb? A válasz:

Bozzay Depó

Szép formájú tömegcikkeket

készítenek az ipari formaművészek segítségével

Egyes exportáruknál és a belkereskedelem útján forgalomba kerülő, belső használatra szánt tömegcikkeknél már jelentkezik a jótékony hatása annak a támogatásnak, amelyet az *Iparművészeti Tanács* ad a minisztériumok útján a gyáraknak, üzemeknek. A Művelődésügyi Minisztérium felügyelete alatt működő tanács még nagyobb eredményeket ért volna el, ha egyes gazdasági vezetők nemegyszer rosszul értelmezett takarékosságból vagy egyéb szemlélet követéséből nem utasították volna vissza az iparművészek felajánlott segítségét, szakértelmét.

Az Iparművészeti Tanács véleményező, javaslattevő szerv, amely feladatát irányító-, nevelőmunkáján keresztül látja el, hogy a forgalomba kerülő tömegcikkek művészi színvonalának emelését megvalósíthassa, továbbá a tömegcikkek gyártásával foglalkozó állami vállalatokat, az OKISZ-hoz tartozó kisipari tsz-eket, valamint önálló kisiparosokat művészi segítségben részesítse, ellenőrizze.

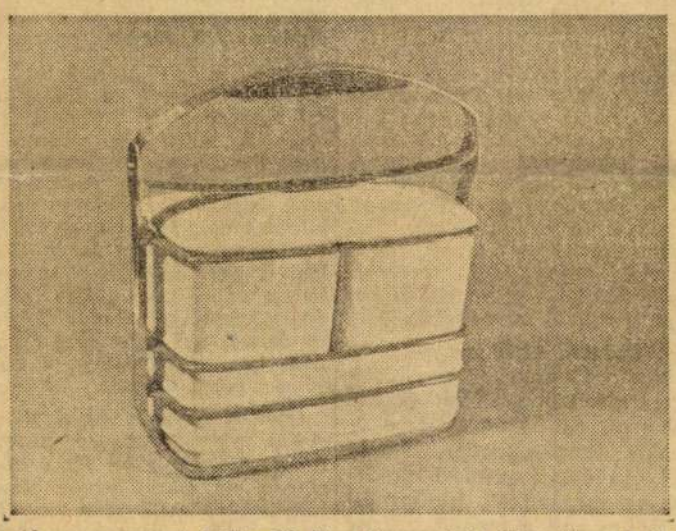

Ilyen az export ételhordó. Fent összerakott állapotban, lent szétszedve
Tervező: Bozzay Dezső és Dániel József

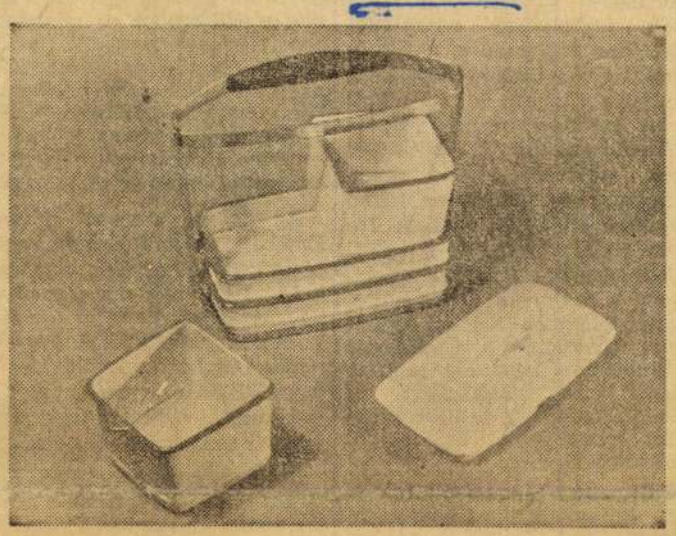

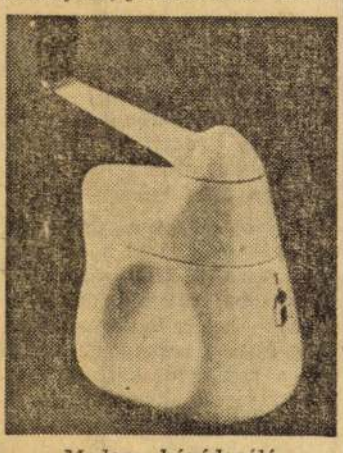

Modern kávédaráló
Tervező: Bozzay Dezső

Kelendőbb a szép formájú iparcikk

A külföldi piacokat, kiállításokat, nemzetközi vásárokat felkereső magyar szakemberek az elmúlt években gyakran kerültek abba a helyzetbe, hogy az eladásra szánt iparcikkek háttérbe szorultak más államok termékei mellett, mert egyes iparcikkek formája elmaradott volt, külső megjelenésében nem volt vonzó. Például a múlt évi bécsi tavaszi vásáron bemutatott rádiókészülékeink műszaki tekintetben versenyképesek voltak, de a rádiódobozok szépsége, formája nem érte el a kívánt mértéket.

Bebizonyosodott, hogy az ipari formatervező művészeknek igazuk van, amikor hangoztatják, hogy *az iparcikkek külső alakja nem független a belső tartalomtól;* az árucikkek belső, fejlett technikáját követnie kell a külső megjelenés fejlődésének is. »*A jó formaterv — jó üzletet is jelent*« — ismételgették ipari formatervező-művészeink a fejlődéstől még sok tekintetben idegenkedő gazdasági vezetőknek. Lassan-lassan megtört a jég, és egyes iparágakban az Iparművészeti Tanács szakmai bizottságainak közreműködését a tömegcikkek formájának kialakításában már nagyra értékelik.

Hasznos együttműködés

A népgazdaságnak, az iparcikkeket előállító gyáraknak, vállalatoknak, de a vásárló közönségnek is *előnye származik a szép formájú, ízléses iparcikkből.*

— Új életforma van kialakulóban, új igényekkel és szükségletekkel — mondotta *Juhász László*, az Iparművészeti Tanács titkára. — A felszabadulás előtt a gyáripar termékeit nem tekintették művészi alkotásoknak, mert a gyáros árut állíttatott elő, míg korábban, a kézműipar idején, az alkotás gondolata és a kezdetleges technológia együtt öltött testet, de hátrányként jelentkezett, hogy a kézipari cikk csak szűk rétegekhez juthatott el. A mi társadalmunkban a nagyipar termékeit széles tömegek vásárolják és a tervezőművészek segítségével a közhasználatú cikkek *szebbek, ízlésesebbek lesznek.* Az ipari tervezőművész és az ipar kooperációja — a tartalom és a forma szerves egységének kialakítása — az Iparművészeti Tanács fő törekvése.

Új formájú kávédaráló

Néhány példa arra, hogy az együttműködés milyen jó eredményeket hozott:

A háziasszonyok tudják legjobban, milyen *fáradságos a kávédaráló kezelése.* Az eddig gyártott készülékfajtákat kényelmetlen a térd közé szorítani vagy fél kézzel rögzíteni. *Bozzay Dezső* ipari formatervező-művész új típusú kávédarálót tervezett. Az új vonalú kávédaráló nemcsak szemre szép, hanem fáradságmentes őrlést is biztosít. A fogantyú kissé emelkedik a szár vége felé, ily módon darálás közben nem ütközik a térdbe, ruhába, a betöltő nyílás elhelyezése is jobb, és a kávébetöltés szóródásmentes. A darálót az ipari formatervező-művész úgy alkotta meg, hogy a két térd közé fogva *fáradság nélkül, akár fél kézzel darálhatjuk a szemeskávét.* A korszerű kávédarálót sajtolt alumínium lemezből és műanyagból állítják majd elő, kevesebb anyagból, mint a régi típusút.

Ételhordó, gyümölcsdoboz

A *Kecskeméti Konzervgyár* megbízásából *Moess Tibor* iparművész ízléses formájú műanyagdobozt tervezett az exportra szánt cukrozott gyümölcshöz, úgyszintén ő tervezte a *Hódmezővásárhelyi Mérleggyárnak* szép vonalú gyorsmérlegét is. Az új mérleget fémből és műanyagból fogják majd gyártani. A *Kőbányai Zománcárugyár* export ételhordója bizonyára kapós cikk lesz. Az edények nem hengeralakúak, hanem *dobozformájúak*, előnyük: könnyebb kézben vinni, jobban záródnak. Tervezői: *Bozzay Dezső* és *Dániel József.*

Export étkezőkocsi

Jugoszláviának étkezőkocsikat gyárt majd a *Wilhelm Pieck Vagon- és Gépgyár.* Az exportkocsi terveit *Kaesz Gyula* Kossuth-díjas, *Bozzay Dezső* és *Hornicsek László* iparművészek készítették. A kocsi belső terveit bemutatták a jugoszláv rendelőknek és nagyon megnyerte tetszésüket.

Az étkezőkocsi bútorzata, világítása, szellőzése az észszerűséget és célszerűséget, *a művészi ízlést tükrözi.* A lámpatesteket például a falba süllyesztik, a falak borítása műanyag és falemez. A bútorzatot textillel húzzák be, ezt pedig műanyagburkolat fedi majd, ily módon a bútort könnyebb lesz tisztán tartani.

Két seregszemle

Az ipari formatervező-művészek sokoldalú tehetségét viseli majd számos iparcikk, amelyet *a brüsszeli világkiállításra visznek el.* A belga fővárosban rendezett kiállítás anyagát a televízióban, a képeslapokból, az újságok híradásaiból ismerhetjük meg jövőre. Idehaza a jövő héten a Pesti Barnabás utca és a Váci utca sarkán levő bemutató teremben — a Tanács közreműködésével létrejött iparcikkekből — kiállítást rendez az Iparművészeti Tanács »*A művész az iparban*« címmel. Ez a kiállítás bő tájékoztatást ad iparművészeink tevékenységéről az ipar területén.

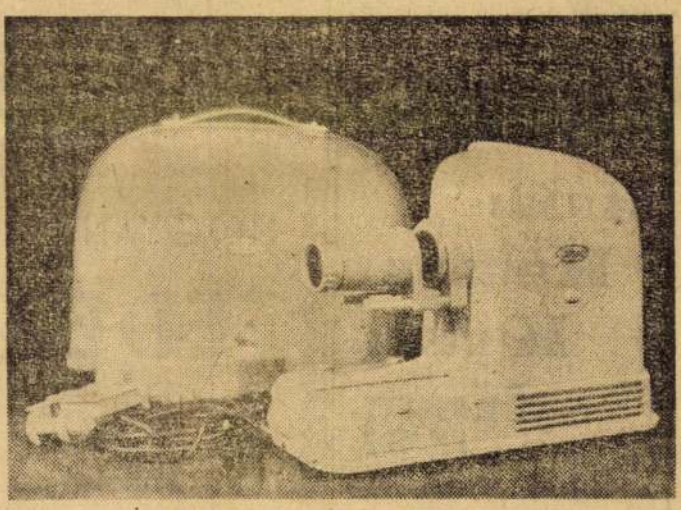

Újvonalú diavetítő és tartozékai
Gyártja a Gamma Optikai Művek. Tervező: Novák András

Vig István

NAPLEMENTE ELŐTT

Gerhart Hauptmann drámája a Néphadsereg Színházában

Thomas Mann, aki a *Varázshegy* lapjain még félig glorifikáló, félig parodizáló portrét rajzolt *Gerhart Hauptmann*-ról, az 1952-es frankfurti emlékünnepségen már arról beszélt, hogy — *Goethe óta egyetlen német író sem volt olyan goethei, mint Gerhart Hauptmann.*

Ez a gondolat azóta termékeny talajra talált a német esztéták és irodalomtörténészek egész sorának tanulmányaiban, s elindította a Gerhart Hauptmann életművéről alkotott régebbi ítéletek *revízióját.* A perújítás azzal az eredménnyel is járt, hogy a »*Naplemente előtt*« már nem szerepel a nagy író úgynevezett »kései naturalista drámái« között, hanem — ha mindenáron fontosnak tekintik stílusának meghatározását — valahol a *realizmus* és az *újklaszszicizmus* végpontjait összekötő vonal felénél kapott helyet. *Goethei* benne *Clausen* tanácsos alakja, és ugyancsak *goethei* benne az öreg férfi és a fiatal nő szerelmének Goethe szívében átélt és alkotásaiban nem egyszer feldolgozott problémája. Ami pedig az újklaszszicizmust illeti: erre emlékeztet a görög sorstragédiákra valló, megrázóan végzetszerű történet.

A »Napkelte előtt« megírásával kezdődött el Gerhart Hauptmann »családi drámáinak« sorozata, és a »Naplemente előtt« megalkotásával jutott el kiteljesedéséhez. Az utóbbi családtörténetben már azzal a drámai formával találkozunk, amely egyben a szociális drámáé is. Míg a »Napkelte előtt« — egy parasztcsalád részegségének és demoralizálódásának drámai bemutatása — inkább csak a háttérben érezteti a társadalmi hatóerők jelenlétét, addig a »Naplemente előtt« — az előkelő nagypolgári család belső konfliktusának drámai feldolgozása — szerves összefonódásában tárja elénk egyetlen familiának és a Harmadik Birodalom erőszakos létrejöttét megelőző polgári züllésnek nagyon mozgalmas képét. Igen, *egyszerre két* dráma szólal meg a »Naplemente előtt« keretében: az egyikben a szívének jogait, az emberi jogait követelő Clausen tanácsos és hálátlan gyermekei ütköznek össze, a másikban pedig a polgári kultúra maradványait megmenteni kívánók és a nácizmus terror-uralmát érvényesíteni készülők küzdenek egymás ellen.

Gerhart Hauptmann egyik drámai kérdése így hangzik: *szabad-e egy hetvenéves férfinak beleszeretnie egy tizennyolc éves nőbe?* És szabad-e egy hetvenéves férfinak levonnia az ilyen szerelem minden konzekvenciáját — egészen a házasságig? Bár a polgári világ régibb és újabb erkölcs-csőszei helytelenítették a kérdés feltevését, és szalonképtelennek találták ezt a témát, az élet és az irodalom már régen »igen«-nel válaszolt. *Shakespeare, Goethe, Ibsen, Kossuth* és sok más nagy szellem írásai hirdetik az öregember szerelmének jogát. *Jókai* pedig — nem törődve a nyárspolgárokkal és a dús örökségre számító rokonokkal — feleségül vette ifjú szerelmét.

A »Naplemente előtt« arról szól, hogy a hetvenéves Clausen, egy nagy cég főnöke, feleségének halála után egyre jobban elárvul. Akaratlanul is eltávolodik előkelősködő, junker-szellemű, fasiszta mentalitást mutató családjától és a fasizálódó kortól, amelynek megnyilvánulásai irtózattal töltik el. Egyetlen vigaszt szerelmében, a tisztalelkű, fiatal Inkenben talál, akivel — vállalatát felszámolva és a magánéletbe menekülve — új életet szeretne kezdeni. A családi vagyon miatt aggódó gyermekek azonban gondnokság alá akarják helyeztetni. Ez az embertelen eljárás annyira lesújtja a szellemileg és erkölcsileg magasan családja felett álló Clausent, hogy nincs többé ereje menekülési tervének megvalósítására: *az új élet helyett, a halálba menekül.*

Akadnak, akik azt állítják, hogy Clausen figurájának megrajzolásánál *Walther Rathenau*, az úgynevezett »szociális kapitalizmus« német képviselője, a weimari köztársaság meggyilkolt külügyminisztere volt a modell. *Alfred Kerr* is megjegyezte, hogy Clausen, a szép könyvekért és képekért rajongó vállalkozó, sok tekintetben emlékeztet Walther Rathenaura, a filozófus-nagyiparosra. Eszünkbe juttatja Clausen alakja *Solness építőmestert* is. *Ibsen* és *Hauptmann* drámáinak főhősei sok rokonságot mutatnak. Ugyanakkor Hilda és Inken egészen ellentétes figurák. Ibsen Hildája felküldi a szédítő magasságú toronyba és kiteszi a majdnem biztos halálveszedelemnek Solness építőmestert, Hauptmann Inkenje viszont nem követel semmiféle kötéltáncosi mutatványt az öreg Clausentől, akinek csendes, szerelmetes boldogságot szeretne szerezni.

Túl a szerelmi problémán és a családi konfliktuson, a polgárság lezüllésének drámája is a »Naplemente előtt«. A német polgárság két rétege áll előttünk: a régi, művelt, humanista ideálokat dédelgető, a *Goethé*-t és *Thomas Mann*-t olvasó polgárság, továbbá a brutalizálódó, a harácsoló, a minél könnyebben megszerezhető profitra vadászó burzsoázia. *Clausen* tanácsos és barátja, *Geiger* tanár testesíti meg a régi, az egyre inkább ritkuló goethei polgárságot. *Klamroth* igazgató, *Paula*, Clausen menye és a Clausen-gyermekek többsége ábrázolja a fasizálódó burzsoáziát, amely semmiféle könyörtelenségtől sem riad vissza, hogy megtartsa és gyarapítsa vagyonát. Bár mindig csak egy család belső viaskodása játszódik le a darabban, mégis állandóan érezni kell *a hitlerizmust közvetlenül megelőző idők »légkörét«:* a weimari köztársaság végső szakaszát, a fasizálódó polgárság szövetkezését a junkerekkel, az értelmiség ideológiai tanácstalanságát.

A »Naplemente előtt« — utolsó figyelmeztetés volt a német polgárság felé a fasizmus döntő szervezkedése idején. Mint antifasiszta művet, a második világháború alatt akkor mutatták be Leningrádban, amikor Hitler hordái ostromolni kezdték a várost.

Gerhart Hauptmann nagy várakozást fűzött a »Naplemente előtt«-höz. Olyan művet akart írni, amelyet az utókor *»modern Lear király«* jelzővel illet majd. Négy évig viaskodott az anyaggal. Csak a mű hetedik változatát tekintette véglegesnek. Ez a változat nem sok rokonságot mutat Lear király és Clausen alakja között. *Clausen nem vállalkozott a leari megoldásra, és nem áldozta fel magát gyermekeiért.*

Elismerés illeti a Magyar Néphadsereg Színházát, hogy a költőiségtől áthatott, magasrendű mondanivalókhoz méltó előadásban szólaltatta meg Gerhart Hauptmann drámáját, amely 1932-ben és 1942-ben is ugyanebben az épületben, az egykori *Vígszínház*-ban került színre. Az 1932-es előadást szintén *Hegedüs Tibor* rendezte, aki most még érettebb beállításban tárja a közönség elé a drámát.

Csortos Gyula és *Somlay Artúr* hajdani nagy szerepében most *Ajtay Andor* lép a közönség elé. Bár a végén kissé kifullad, alakításának egyik legnagyobb erénye, hogy goethei és hauptmanni megoldást tudott találni nehéz és bonyolult szerepében: *élő ember* és *élő szobor* egyszemélyben. Nemcsak második fiatalságát élvező és szenvedő, esendő férfi, hanem ugyanakkor kicsit görög félisten is. Az az érzésünk, hogy az örök-elégedetlen Hauptmann elégedett lett volna ezzel az alakítással.

Az Inken szerepét játszó *Ruttkai Éva* méltó partnernek bizonyult. Mindvégig érezteti a fiatal lánynak azt a goethei hangszerelésű, tiszta és őszinte szerelmét, amelyből hiányzik minden érdek és mellékszempont. Külön érdeme, hogy *felfogásának líraisága sohasem megy a realizmus rovására.*

Geigernek, az Angliából érkezett vendég-tanárnak az eseményeket szinte kommentáló, kissé az antik kórust helyettesítő szerepében *Földényi László* jól alkalmazkodik a darab stílusához, és ezzel elősegíti a sikert. *Szakáts Miklós*, mint Klamroth igazgató, kitűnően ábrázolja a fasizálódó német polgárság egyik különösen erőszakos képviselőjét. *Bulla Elma* viszont ezúttal nem éri el szokott, nagyon magas színvonalát. Elismerést érdemel *Vass Irma*, *Koltay Gyula* és *Zách János* alakítása. *Kautzky József* és *Lászlóffy Kata* naturalista felfogása némiképp disszonánsan hat.

Nagyon szépek a színpadi képek és jól hat a jelmezek egy része. A félhomályos dolgozószoba, két oldalán színes könyvekkel, a háttérben a halott feleség arcképével, továbbá a napfényes kertudvar, a két faragott kapuval és az üvegházi bejárattal — nagy tapsot kapott a főpróbán. A díszleteket *Bozó Gyula*, a jelmezeket *Láng Rudolf* tervezte.

Pontosan huszonöt évvel a budapesti bemutató után a »Naplemente előtt« újból sikert aratott.

Sós Endre

TÖBB MINT FÉNYKÉP!

KÜLDJÖN KEDVESEINEK KÜLFÖLDRE KESKENYFILMET

családjáról és otthonáról

KÜLFÖLDÖN FIZETHETŐ

Felvilágosítást ad:

HUNGAROFILM — CSALÁDFILM AKCIÓ

Budapest, V. Báthory u. 10.
Telefon: 312—777

HOGYAN FEDEZTÉK FEL AMERIKÁT?

Mulatságos, olasz filmszatíra a XX. század Kolumbuszáról

KOSSUTH (XIII. ker.), SZABADSÁG (XI. ker.) MUNKÁS, HUNYADI

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy

Bozzay Dezső

ipari formatervező művész

a Magyar Képzőművészek Szövetsége és a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja

hosszú szenvedés után, életének 62. évében, 1974. november 21.-én elhunyt.

Hamvasztás előtti búcsúztatását 1974. december hó 2.-án, délután 1 órakor tartjuk meg a **Farkasréti Temető** halottasházában.

Drága Hamvait édesanyja sírjába helyezzük örök nyugalomra.

Fáradhatatlan művészt, jó kollégát és barátot veszítettünk el, emlékét tisztelettel és kegyelettel megőrizzük.

Magyar Képzőművészek Szövetsége **Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja**

Gyászolja:

felesége, leánya Margit, fia Attila (Kanári sziget), bátyja Emil és családja (London), rokonai és barátai.

fnyv 13

Bozzay Dezső ipari formatervező-
mérnek

Bozzay Dezső
formatervező

Méltatás

Koczogh Ákos: Németh Aladár.
Művészet, 1974. január 22.oldal

Bozzay Dezső formatervező-művész

Rádiókészülékét és néhány kis gépét kiemeli Vadas József: "A sinautóbusz utódai" c. beszámolójában, amely átfogó képet ad a magyarországi formatervezés művészetéről, s hivatkozik Ernyey Gyula: "Az ipari forma története Magyarországon" c. könyvére is ezzel kapcsolatban. A mult évben elhunyt művész munkáit, Bozzay Dezső nevéhez fűződő, -modern villamos szerelvények- terveit külön elismeréssel méltatja.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. márc. 22.
XIX. évf. 12. sz. 13. lap.

Borray Perso

Részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti kiállítás
1975. jún – júl.

Borsay Dezső

Formakereső, részt vett a kiállí-
táson

Jubileumi Iparművészeti kiállítás
Műcsarnok, 1975. jún – jül.

Borzay Dezső
formatervező

Hornicsek által kiszitett jugoszláv
nemzetközi étkezőhasi belső kiel
étmutató, figyelmeztető jelzőtáblákat
Borzay Dezső ipari formatervező kiszi-
-tette.

Rosáts Aurélio: Hornicsek László
Művészet, 1975. juli – 6 oldal.

MDK

Bozzay Dezső, ipari formatervező –

Véleménye: „az entétikus és a praktikus csak együttesen válik teljes értékűvé."
Riport.

cs. b. j.: Külcsin és belbecs

3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. aug. 29.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MDK

Bozzay Dezső, ipari formaterv

4. Orsz. iparm. kiáll. Mücs. 1959.

Bozzay Dezső

ipari formaterv

4. Orsz. Iparmüv. kiáll. Mücs. 1959. dec.

Bezzay Dezső formatervező M.D.K.

Crystallotherm kezelőkészülék, repr.

Kivitelező: Budapesti Orvosi Müszergyár.

Ipari művészet Bp. 1960.

Bozzay Dezső formatervező M.D.

AR 311-es rádiókészülék 1958.

Társtervező:Kovács Mihály

Kivitelező:Ujpesti Rádiószekrénygyár,Orion Rádió és Villamossági Vállalat.

Ipari művészet 4p. 1960.

Bezzay Dezső formatervező M.D.K.
AR-612 rádiókészülék 1958,repr.
AT-511 televiziókészülék 1959.repr.
At-505 televiziókészülék,repr.
Társtervező:Kovács Mihály
Kivitelező:Ujpesti Rádiószekrénygyár,Orion Rádió és Villamossági Vállalat.

Ipari művészet Bp. 1960.

Bezzay Dezső formatervező M.D.K.

Rajkay-féle gabonaszeletelő 1957

Kivitelező:Ipari Müszergyár.

Biotherm-Baby Bőrhőmérő 1958. repr.

Kivitelező:Budapesti Orvosi müszergyár.

Ipari művészet 4p. 1960.

M. D. K.

BOZZAY Dezső formatervező

Világítótestek, armaturák, kandelá-
berek (Repr.-)

Abai György: Budapest közvilágítás-
fejlesztésének néhány aktuális problemá-
járól
Magyar Építőművészet 1960. 6. sz. 40. e.

Bozzay Dezső, formatervező MDK

Az ipari formatervezésről

tartott előadást.

— : Kis híradó 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1965. ápr. 21.

M.D.K

Bozzay Dezső
Szerverő

Kis honzolos antenával
szerepel a tárlaton.

Geszti László: Formatervek az V. Szamüvészeti Kiállitáson.
Művészet, 1966. április - 28 lap.

Bozzay Dezső

részt vett a „Design 68" c.

kiállításon

Magyar Nemzet 1968

dec. 30

Borray Derső ipari formatervező

kerepel a „Design 68" c.

kiállításon a Műsarnokban

f.j: Design 68

Magyar Nemzet 1968 XII. 30

M.D.V

Bozzay Dezső
ipariformatervező

Az ostorlámpák tervezője,
a 2-es villamos kocsi is
az ő elképzelése. A hiálli Sáson
a Xenon, torony modelljének
megoldását mutatja be.

Kocsogh Ares: Ipari Művészet
Művészet, 1969. május - 42 lap

Bozzay Dezső

MDK

A Brüsszeli Világkiállításon az Iparművészeti Tanács szakbizottságai által elbírált gyártmányok közt nagydijat nyert

Szeizmikus asztal, gyártotta: Geofizikai Mérőműszerek Gyára, tervezte: Marton János és Bozzay Dezső.

Ipari Művészet 1958. 3. sz. 118.o.

Bozzay Dezső

MDK

A Brüsszeli Világkiállításon az Iparművészeti Tanács Szakbizottságai által elbirált gyártmányok közt nagydijat nyert

Ionoszféra kutató berendezés, gyártotta: Elektromeyhanikai Vállalat, tervezte: Marton János és Bozzay Dezső

Ipari Müvészet 1958. 3. sz. 118.o.

Bozzay Dezső

MDK

A Brüsszeli Világkiállításon az Iparművészeti Tanács zakbizottságai által elbirált gyártmányok kö nagydijat nyert

Rajkay-féle gabonaszeletelő gép, Készitette a Malomszerelő és Gépjavitó Vállalat
tervezte Bozzay Dezső.

Ipari Művészet 1958. 3. sz. 118.o.

Bezzay Dezső formatervező M.D.K.

Orvosi készülék 1958. repr.
Kivitelező: Budapesti Orvosi Müszergyár.

Pipakülcsok 1957 repr.
Kivitelező: Omega Kéziszergyár.

Bozzay Dezső, formatervező MDK.

Több magyar rádió
formáját alakította ki.

Tokár Péter: Művész az iparban

Népszabadság, Bp. 1959. jan. 7. 8. lap.

Bezzay Dezső formatervező M.D.K.

Porcelánfoglalatok 1959 repr.
Kivitelező:Kontakta Villamossági Vállalat

250-es telefonközpont kezelőkészülék 1957 repr.
Kivitelező:Hiradástechnikai Gyár.

Ipari művészet -p. 1960.

MDK

Bozzay Dezső

Bozzay Dezső /ipari formaterv/ résztvett a IV.Orszg.Iparm.Kiáll.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitas.Múcsarn Budapest 1959. Dec. 18 - 1960. Jan. 31 Kat.

Bozzay E. Rozsán
Bozsi

atót/ az illetékes tudományos osztály
yek közül az intézeti kutatói közös-
allgatása után a főtitkár nevezi ki.

atót/ az intézeti kutatói közösség
gében a főtitkár erősiti meg.

atói/ kinevezés /választás/ 5 évi idő-
egy izben meghosszabbitható.

atói/ kinevezés /választás/ 5 évi

MDK

Bozzay Emil, ipari formaterv

4. Orsz. iparm. kiáll. Mücs. 1959.

Bezzay Emil formatervező M.D.K.

Van de Graaff generátor és kezelőasztala 1957 repr.

Kivitelező:MTA Központi Fizikai Kutató Intézet

Ipari művészet Bp. 1960.

Bezzay Emil formatervező M.D.K.

Ipari burgonyahámozógép /modell/1959 repr.

Társtervező: Dániel József
Kivitelező: Kereskedelmi Gépgyár

Ipari művészet Bp. 1960.

Bozzay Emil formatervező M.D.K.

Infrasugaras vibrációs kávépörkölő /prototipus/1958
repr.

Társtervező: Dániel József

Ipari művészet Bp. 1960.

Bezzay Emil formatervező M.D.K.

Rádiókészülék 1958. repr.

Társtervező Dániel József
Kivitelező:Ujpesti Rádiószekrén gyár, Telefongyár.

Ipari művészet Bp. 1960.

Bezzay Emil formatervező M.D.K.
MU.250 tip.Univerzális marógép 1959. repr.

Kivitelező:Esztergomi Szerszámgépgyár.
Társtervező:Dániel József

MU.250 tip. Univerzális marógép 1959. repr.

Ipari művészet Bp. 1960.

Bozzay Emil ipari formatervező M.I.K.

2 liters kávéföző 1959 repr.

Társtervező: Dániel József

Kivitelező: Szombathelyi Vasöntöde és Gépgyár

Ipari művészet Bp. 1960.

MDK

Bozzay Emil

Bozzay Emil / ipari formaterv/ résztvett a IV.Orszg.Iparm.Kiáll.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitas.Műcsarnok. Budapest 1959. Dec. 18 - 1960. Jan. 31 Kat.

MDA

Bozzay Emil

Repr.

IV.Országos Iparművészeti Kiallitas.Műcsarnok.
Budapest 1959.Dec.18 - 1960.Jan.31.Kat.

MDK

Bozzay Emilné

textilmunkával résztvett az alábbi kiállitáson

Karácsonyi vásár akadályokkal. Magyar Iparmüvészet 1937. 247.l.

Bozzay Emil

MDK

A Brüsszeli Világkiállitáson az Iparmüvészeti Tanács zakbizottságai által elbirált gyártmányok köz nagydijat nyert

Nukleáris müszerek, készitette: Fizikai Kutató Intézet, Tervezte: Bozzay Emil és Dániel József.

Ipari Müvészet 1958. 3. sz. 118.o.

Bozzay Emil

MDK

A Brüsszeli Világkiállításon az Iparművészeti Tanács szakbizottságai által elbírált gyártmányok közt nagydijat nyert

Fotométerek, készitette: Méréstechnikai Kutató laboratorium, tervezte Bozzay Emil.

Ipari Művészet 1936. 3. sz. 118.o.

Bozzai József

MDK

Tagja a Városépitő Tervező Iroda 14 tagu kollektivájának, melynek pályamüvét - Genf kantonjának tervpályázatán a "Nemezetek tere" problémájának megoldására - a beérkezett 123 pályamü közül az első tiz közé rangsorolták.

Repr.

Müszaki Élet. 1957. jun. 27.

Bozzay Emil

asztali ventillátor 1958

tervezők: Bozzay Emil, Dániel József

gyártó: Villamos Kismotorgyár

Ernyey : Az ipari forma története Magyarországon

Akadémiai Kiadó 1974 illusztráció

MDK

Bozzay Emil

ipari formaterv

4. Orsz. Iparműv. kiáll. Műcs. 1959. dec.

Bozzay Emil és ~~Dániel József~~

tervezték a könnyedséget kifejező ventillá
tort 1958 -ban/ Villamos Kismotorgyár/

Ernyei Gyula: Az ipari forma története Magyar
országon Akadémiai Kiadó 1974 51 old.

Ø Bozzay László

festő

Budai Szépművészeti Társaság

kiállításain

szerepelt.

Bpest. Hirlap

1934. datum

levágva

pleased. He sent for his baby son. ~~(illegible)~~ When the baby was brought, the King took him in his arm and showed him the chiefs: "This is your prince, who could not speak a word of English, and he was born in Wales."

The Welsh were very surprised and they did not know what to say. Since then the ~~(illegible)~~ English King's eldest son was the Prince of Wales.

MDK

Bozzay László
Önarckép, festm.

Budapesti Hirlap, 1934. nov. 4. 2o l.

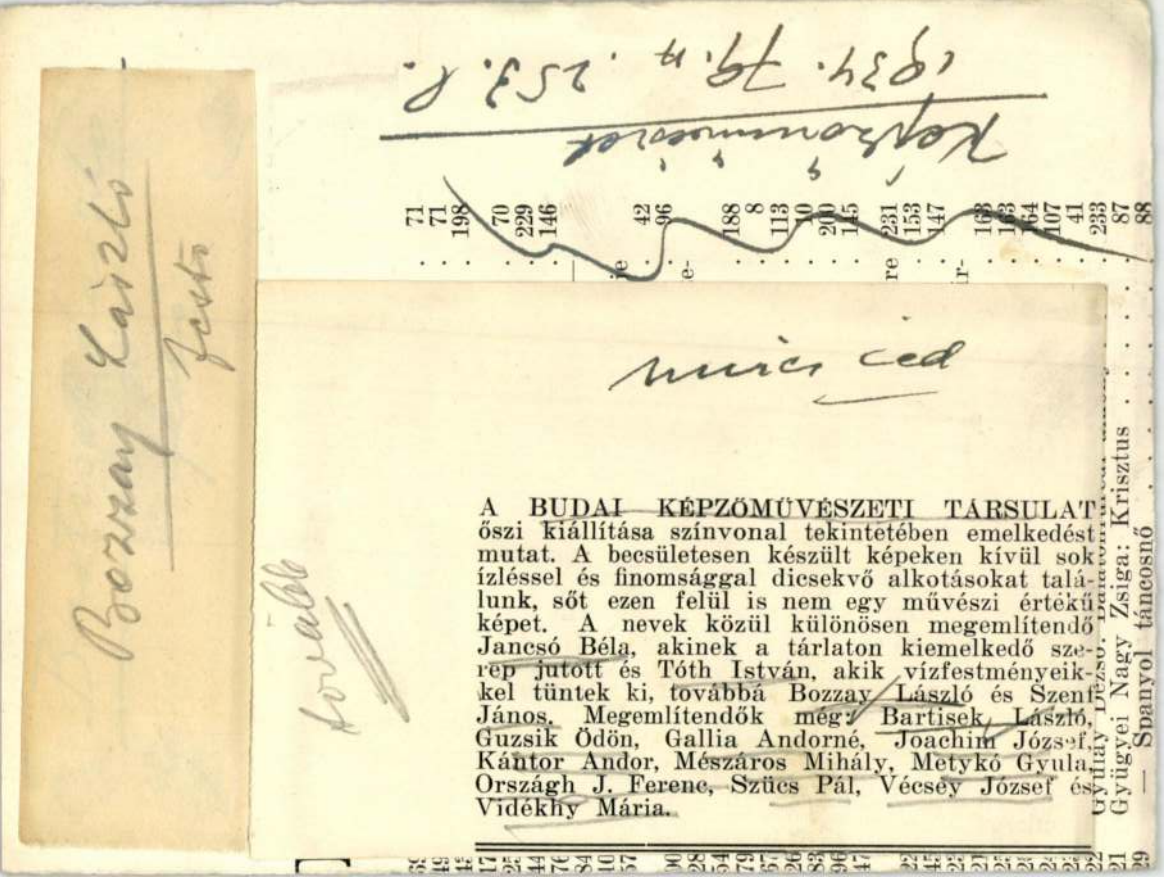

A BUDAI KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT őszi kiállítása színvonal tekintetében emelkedést mutat. A becsületesen készült képeken kívül sok ízléssel és finomsággal dicsekvő alkotásokat találunk, sőt ezen felül is nem egy művészi értékű képet. A nevek közül különösen megemlítendő Jancsó Béla, akinek a tárlaton kiemelkedő szerep jutott és Tóth István, akik vízfestményeikkel tüntek ki, továbbá Bozzay László és Szent János. Megemlítendők még: Bartisek László, Guzsik Ödön, Gallia Andorné, Joachim József, Kántor Andor, Mészáros Mihály, Metykó Gyula, Országh J. Ferenc, Szücs Pál, Vécsey József és Vidékhy Mária.

KÉPZŐMŰ

MŰVÉSZETI F

FŐSZERKESZTŐ: GYÖN

1934. VIII. ÉV

TARTALOM

A Magyar Kiállítás a Műcsarnokban . . . 226 G
A Munkácsy Céh kiállítása 138
A New-York mennyezetképei 32
A Szépművészeti Múzeum tárlatai . . . . 135 H
Az Ernszt-Múzeum csoportkiállítása . . . 91
Bálint Lajos: A II. Nemzeti Kiállítás . . . 110
Beczkói Biró Henrik gyüjteményének kiállítása . . . . . 224 H
Boross Mihály: A Céhbeliek jubiláris kiállítása . . . . . 40 H
— A II. Nemzeti Kiállítás . . . . . 116 J
Berlini levél 248

Bozzay László

Három kiállitás.

A *Magyaros Öltözködési Mozgalom*, lelkes elnökének dr. *Ferenczy Ferencnek* izléses, szép rendezésében, kiállitáson mutatja be országos ruhatervpályázatának eredményét, amely irányadó lehetne az idei tél magyaros divatjára nézve. Ami ezen a kiállitáson — az *Iparművészeti Muzeum* emeleti termében — legelsősorban megragadja a látogató figyelmét, az a rengeteg ruhaterv legnagyobb részének egyszerü és finom izlésessége, az az egyedül helytálló törekvés, hogy a magyaros ruházat ne szinpádi jelmez vagy farsangi álca legyen, hanem a nyugati divattal egybehangzó, de hatásában, jellegében mégis bizonyos nemzeti vonásokat mutató viselet. Mi, magyarok, elszigeteltségünkben, nem tennők önmagunknak a legjobb szolgálatot, ha még ruházatunkban is hangsulyoznók egyedülvalóságunkat, de az, hogy a magyaros iz és szin, különösen a női ruházatban, kellemes változatossággal frissitse fel a nyugati divat formáit és diszitőelemeit, igen rokonszenves és mindenképpen hasznos törekvés. A kiállitáson, az ünnepélyes alkalmakra szánt női diszmagyarok tervein tul, különösen a modern magyar estélyi ruhák, a délutáni, otthoni és sportruhák, a gyermekruhák és iskolai öltözékek tervei között látunk olyanokat, amelyeket a legkényesebb divathölgy is elfogadhat: az általában francia szabásu ruhákat finom és dekorativ matyó vagy erdélyi himzések, magyar motivumok teszik szinesebbé, változatosabbá és magyarossá. A férfiruházat tervei, sajnos, kevésbé szerencsések. A kiállitás egyébként érdekes történelmi visszapillantást s ad a magyar köntös évszázados fejlődésére.

*

Két párizsi magyar festő, *Czóbel Béla* és *Martyn Ferenc* munkáit látjuk a Mária Valéria-utcai szalonban. Párizsiak, a szó helyi és . . . rossz értelmében. Mindketten kiváló tehetségek és mindketten mélyen, és ugylátszik menthetetlenül benneragadnak, egykor tán érdekes, de ma már rég tulhaladott modorosságukban. Czóbel, akinek annyi finom és nemes szin-mondanivalója volna, nem tud kiszabadulni formai szervezetlenségéből, amely mármár a festői anarchiával határos, Martyn Ferenc pedig, aki egyike a legbrilliánsabb raizolóknak, tekergőző gilisztákban és mikroszkópikus bacillusalakzatokban éli ki festőiségét. Kár értük.

*

Örvendetes a *Budai Képzőművészeti Társulat* szinvonalának emelkedése és törekvéseinek elmélyülése. A társulat őszi kiállitásán, mely vasárnap nyilik meg a *Budai Klub* termeiben, finom és izléses festőt ismerünk meg *Bozzay Lászlóban*, friss látásu akvarellistát *Tóth Istvánban*, akik mellett *Bartizek László*, *Guzsik Ödön*, *Gallia Andorné*, *Joachim József*, *Kántor Andor*, *Mészáros Mihály*, *Metykó Gyula*, *Országh I. Ferenc*, *Szokol Willibald*, *Szücs Pál*, *Vecsey József*, *Ónozó Németh Lajos*, *Vidéky Mária* munkái tünnek fel. Érdekes egy patriarkai koru „őstehetség", *Szenf János* sok áhitattal megfestett lombtanulmánya, a kiállitás legnagyobb részét *Jancsó Béla* vizfestményei teszik ki: szines, mozgalmas, de kissé szervetlen munkák.

F. J.

M. 934. X
N. U. 934. X
P. H. 934. XI

P. H. 1934. XI. 4.

Pénztári szám

talvány.

nak, címe:

(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

tal

ért

fizetendő.

bélyeg nyugta bevonandó.

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

Bevétel | Kiadás

Imre igazgató a Vigszinház igazgatósága nevében mondott bucsubeszédet. Megható szavakkal bucsuzott a nagy, a legnagyobbak közül való művésztől, aki harminchárom éven keresztül megszakitás nélkül, hűséggel, ragaszkodással szolgálta a Vigszinházat és a magyar szinházi kulturát.

A Vigszinház tagjai nevében *Somlay Artur* bucsuzott sirásba csukló hangon, majd a Budapesti Szinész Szövetség képviseletében *Békeffy László* mondott megilletődött hangu gyászbeszédet. „Egy lassan sötétbeveszö, süllyedő világ művészetének utolsó fáklyahordozói közül dőlt ki egy remek ember, egy művész a szó régi és nemes értelmében. — mondotta többek közt. — Mosolyogj tovább a mennyei szinpadon Ocskay öreg palóca, mondd meg odaát a mennyei Vigszinházban *Hegedüs Gyulának*, *Varsányi Irénnek*, *Tanay Frigyesnek* és a többieknek, hogy nem felejtettük el őket. Itt élnek ma is velünk. Szerémy Zoltán emléke is itt fog élni közöttünk továbbra is."

Ezután *Géczi István* az Országos Szinészegyesület, *Vitéz Miklós* a Szinpadi Szerzők Egyesülete, *Odry Árpád* a Szinművészeti Akadémia, *Győző Lajos* a Fészek Klub, *Gál Béla* a Fehér Holló Társaság, *Maleczky Oszkár* a Zeneakadémia igazgatósága és növendékei, végül *Horváth István* a Vigszinház műszaki személyzete nevében mondott lélekbe markoló bucsuszavakat. A beszédek elhangzása után *Szerémy Zoltán* koporsóját kivitték a gyászkocsihoz, amely Alagra vitte ki a nagy színész holttestét. Itt a családi sirboltban helyezték örök nyugalomra.

Bozzay László

Szerepelt a Budai Szépművészeti Társulat kiállításán. –

MTI. 1933 V 3

Bozzai László

* **(Képkiállítás.)** A Budai Szépművészeti Társulat képkiállítást rendezett a Pálffy-tér 5. szám alatti helyiségeiben. A hevenyészen összeállított képgyüjteményből *Bozzai* László, *Herman* Lipót, *Kántor* Andor, *Országh* István, *Dongó* György, *Maróczik* Benedek és *Porter* Paula képeit kell felemlítenünk.

BH. 932. XI/6

BH. 1932. XI. 6.

Barnay László (Bozzay!)

szerepelt a Budai Képzőművészeti Társulat kiállításán.

EK. 1930. XI. 9.

Bozzay László

Szerepelt a Budai Szépművészeti Társulat kiállításán.

PSI. 1932. XI. 6.

Bozzay László

Szerepelt a Budai Képzőművészeti Társulat kiállításán.

BJL. 1933. IV. 30.

Bozzay László

Szerepelt a Budai Szépművészeti Társulat kiállításán.

NM. 1933. V. 3.

MDK

Bozzay László

A Budai Szépművészeti Társulat kiáll. Képzőművészet 1932. 233.l.

EMELETES TEMETŐ

Régi turistaszabály: ha ismeretlen vidéken az ott élőkről minél többet akarsz megtudni, menj be a templomukba, a kocsmájukba és a temetőjükbe.

Az iszlám kultúrájáról méltán híres Buharában a szabály első pontjának nem tehettem eleget, mert a néhány még működő mecsetbe csak mohamedánok léphetnek be. Kocsmába sem tudtam betérni, mivel a muzulmán vallás alkoholtilalma miatt erre nincsenek kocsmák. Csak egy talponállót találtam, ahol 2-től 7-ig sört csapoltak.

Temetőben viszont nagy a választék Buharában és környékén, ami nem csoda, mert már a VI. században türk kánság, majd arab kalifátus volt itt, amit Dzsingisz kán leromboltatott ugyan, de Timur Lenk ismét virágzó várost, kereskedelmi és kulturális központot teremtett a romok helyén. Majd orosz függőségbe került Buhara. Utána önálló emírség lett, végül a többi üzbég várossal a Szovjetunióhoz csatlakozott.

Buhara temetőin jól nyomon követhető történelmének alakulása; az ezeréves szent síroktól a több száz éves türk és tatár sírokon át a polgárháborúban elpusztultak és a világháborús veteránok síremlékéig csaknem minden, Közép-Ázsiára jellemző temetkezési mód fellelhető. A legérdekesebbek természetesen a muszlim sírok, melyek nemcsak a temetőkben, hanem a várfalak tövében, mecsetek mellett, vagy akár az utca közepén is találhatók. Kicsi, csúcsos, boltíves, téglából épült kripták ezek. Vallási szektától és történelmi tájegységektől függően lemeszelték, mozaikkal díszítették, ráccsal vették körül, sőt — Urgencs környékén — létrával látták el.

A mohamedánok turbánja ezen a vidéken egyben a szemfedőjük, bárhol és bármikor éri őket a halál, illendő öltözékben tudnak a paradicsom kapuján belépni. Mekka felé helyezték őket a sírba. A gyászoló üzbég családtagok és barátok ma is fehérbe öltözve, egy szál deszkára fektetve, gyors léptekkel, majdnem szaladva viszik halottjukat a temetőbe, végig a városon, a cipelésben váltogatva egymást, hogy minden gyászolónak kijusson e megtisztelő feladat.

A lakhatatlan sivatagok kis területre zsúfolták össze a gyorsan gyarapodó üzbégeket, így kényszerűségből a régi temetőkre építették az újakat, arra a még újabbakat. Csor Bakr például 4 emelet sírból áll, nem kis gondot okozva ezzel a kutatóknak és veszélyhelyzetet teremtve a bámészkodó turistáknak, mert ha itt valaki lelép a kitaposott ösvényről, könnyen beszakadhat alatta a talaj, és „fél lábbal a sírban" találja magát.

A kő- és márványkripták nemcsak vallási funkciót töltenek be: a homokba temetett holttesteket a sakálok és hiénák könnyedén kikaparhatnák. A mai üzbég sírokon már cirill betűsek a feliratok és a világháborús veteránok sírjain megjelentek a korán által még tiltott emberábrázolások is.

Kép és szöveg:
KALASZI GYÖRGY

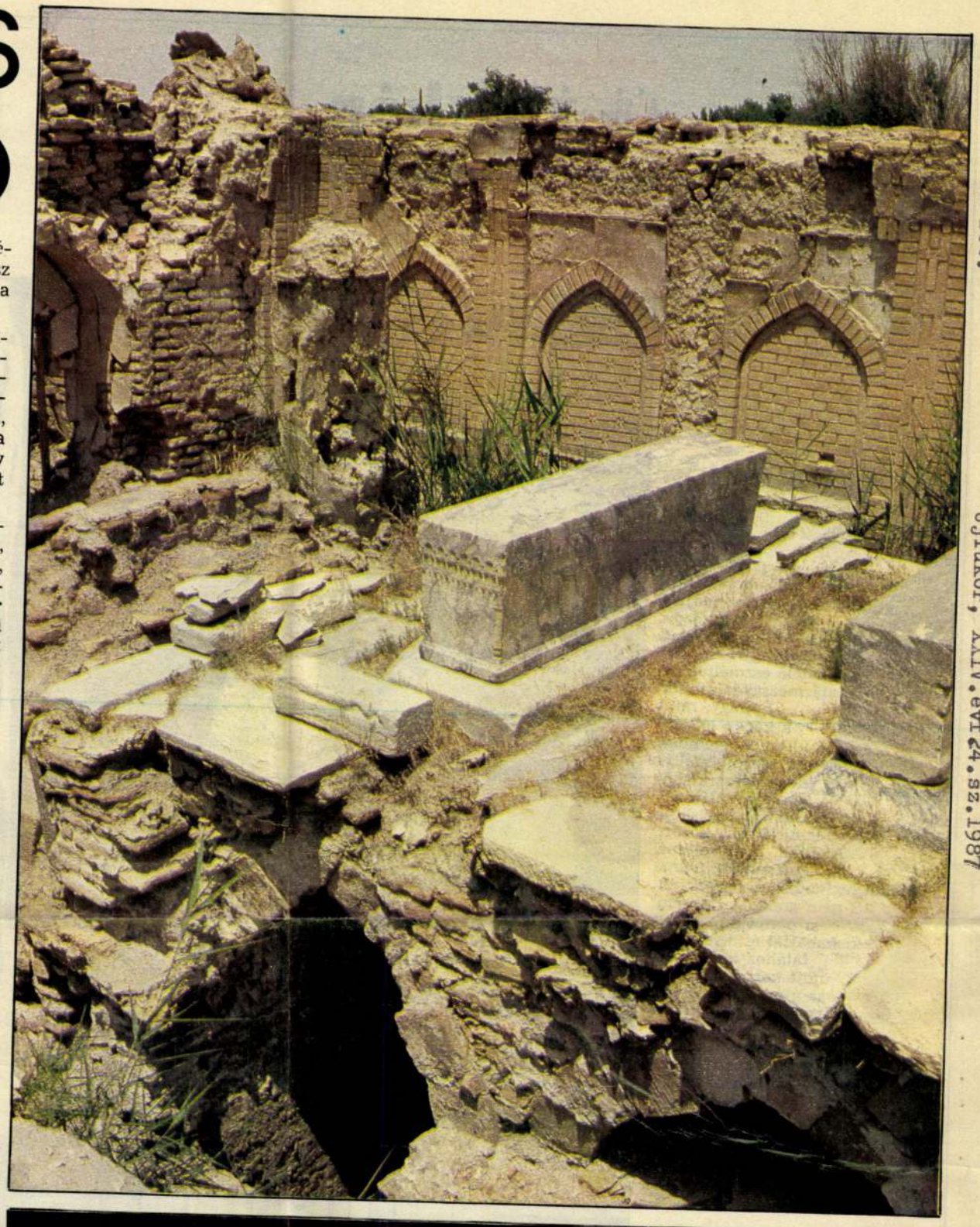

BOZZI VERA fot.

UjTükör, XXIV.évf24.sz.1987

újtükörkép

BOZZI VERA: HATÁRMEZSGYÉN

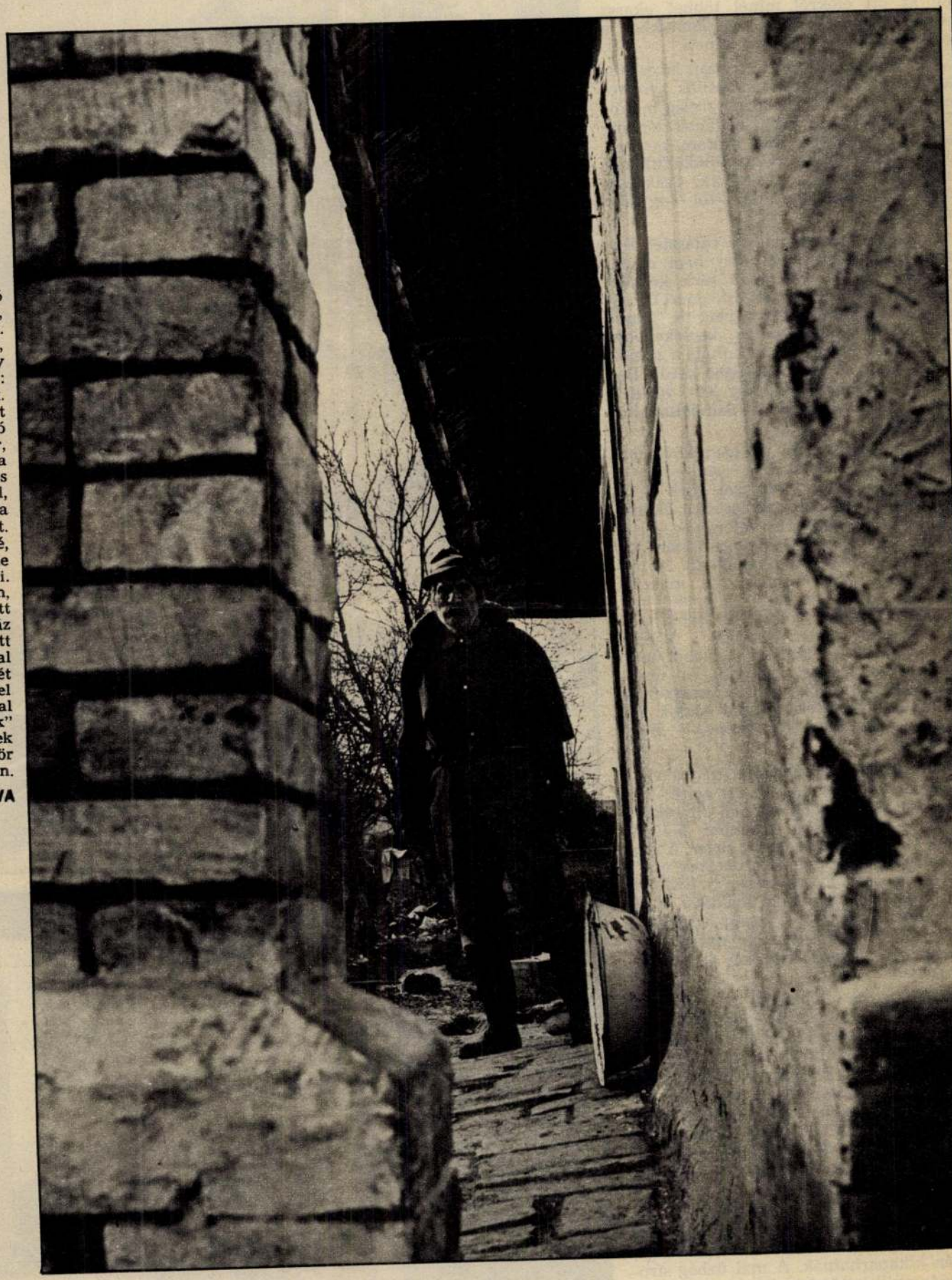

Életünk sorsválasztó pillanatairól ritkán tudjuk, hogy azok. Legfeljebb az idő adta távlat, vagy egy érzékeny szemlélő eszméltet rá: határmezsgyén állunk. Éppúgy, mint a képen látható idős cigányember, aki szó szerint múltja és jelene demarkációs vonalán áll, rogyadozó vályogviskója és új kőháza között. Anélkül, hogy sejtené, magántörténelme talán legfontosabb perceit éli. S nem gondol arra sem, a panyókára vetett kiskabáttal és a régi ház falához támasztott ütött-kopott lavórral — az átmenetiség e két tárgyiasult jelképével — valósággal „lencséjére játszik" a felvétel készítőjének e téma elmélyült és tömör ábrázolásában.

PETRŐCZI ÉVA

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

TOLNAMEGYEI NÉPUJSÁG

1900 MAJ 24

1021

Megkezdődtek a magyar—Singapore-i tárgyalások

Hétfőn délelőtt az Országház minisztertanácsi termében megkezdődtek a Magyar Népköztársaság és a Singapore-i Köztársaság kormányküldöttségeinek tárgyalásai.

A tárgyalásokon részt vevő magyar küldöttséget Kállai Gyula, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke vezeti. Részt vett a tárgyaláson Péter János külügyminiszter, Veres József munkaügyi miniszter, Szarka Károly külügyminiszter-helyettes, Baczoni Jenő külkereskedelmi miniszterhelyettes és Kós Péter nagykövet, a Külügyminisztérium főosztályvezetője.

A Singapore-i küldöttséget Li Kuang-ju miniszterelnök vezeti. A tárgyaláson részt vett Sinnathamby Radzsaratnam külügyminiszter, Othman Vok szociális és művelődésügyi miniszter, Francis Joachim d' Costa külügyi államtitkár-helyettes és Lim Tiong Ann, a miniszterelnök titkára.

Li Kuang-ju, a Singapore-i Köztársaság miniszterelnöke és a kíséretében lévő személyiségek hétfőn délben a Hősök terén megkoszorúzták a magyar hősök emlékművét.

Li Kuang-ju, a Singapore-i Köztársaság miniszterelnöke és felesége, valamint kísérete hétfőn délután ellátogatott az Egyesült Izzóba. A vendégeket a látogatásra elkísérte Szarka Károly külügyminiszter-helyettes.

Kwa Geok Choo, a Singapoer-i miniszterelnök felesége hétfőn ellátogatott Kovács Margit Kossuth-díjas keramikus művész műtermébe. Megtekintette a kiváló művész jellegzetes magyar alkotásait és elbeszélgetett Kovács Margittal.

A Singapore-i miniszterelnök vezetésével hazánkban tartózkodó kormányküldöttséggel a Kállai Gyula vezette magyar kormányküldöttség hivatalos tárgyalásokat folytat. A képen: a tárgyalások egy pillanata.

(Foto: Bozsán.)

...ott ne legyen?

10.10: SZEKSZÁRDI ÓVODÁSOK ÉNEKELNEK. A város legifjabbjai mutatkoztak be egy-két rövid kis verssel, kedves gyermekdallal, mindennapjaik megszokott közös játékaival.

14.45: VÁLASZOLUNK SZEKSZÁRDI HALLGATÓINKNAK. — Viszonylag kevés panasz érkezik Szekszárdról a Magyar Rádióhoz. Valószínűleg a panaszügyeket itt helyben elintézik az illetékesek — előlegezte a bizalmat a rádióriporter. Aztán mégis csak előkerült néhány. A panaszosok többek között Fábián Ferenc, Balogh Györgyné, Révész Józsefné és Hepp Mihály voltak. A választ pedig Várady Sándor, Tatár Nándor, Benedek József, Pintér József, Geier József, Gombos László és még mások adták.

15.25: SZEKSZÁRDI ÁRUBEMUTATÓ A PETŐFI ADÓN. — A műsor szerkesztője Szél Júlia, először a régi mesterségeket és idős mestereket mutatta be. A híres szekszárdi fazekasok nevében a bokályokról Steig István a népművészet mestere beszélt. Háromházi Györgyöt és több oklevelet, első helyezést elért olaszrizling borát mutatta be a riporter. Szikora Sándor a táj hordókészítő mestere, javítója is szóba került a műsorban. Dr. Nedók Pál, a városi tanács titkára a szekszárdi ipar jövőjéről mondott néhány szót. Majd a Mechanikai Mérőműszergyár, a Bőrdíszmű, a Faipari Vállalat és a Vasipari Vállalat igazgatói — Molnár László, Benedek József, Bus Ambrus, Lakos István — beszéltek üzemeik termékeiről és termeléséről. A szekszárdi ipartelepítés szükségességéről Császár József mondott néhány szót.

16.10: A VIDÉKI VÁROSFEJLESZTÉSRŐL — Hegyi Ferenc, a városi tanács építési osztályának vezetője a vidéki kisvárosok városiasítási gondjairól, s Szekszárd ezzel kapcsolatos problémáiról olvasta fel írását.

16.15: HARSAN A KÜRTSZÓ. — A Gyermekrádió műsorának első részében a Garay János Általaj megkötését [illegible] végrehajtását.

19.01: EGY NAP DON. — A műsort Szél Júlia és Dolgo bevezető és az összek írta és elmondta Cs A műsorban megsz Sándor órásmester, [illegible] Albert levéltáros, Ruzsa János, a városi pártbizottság titkára, Kakit invitálva a 905 éve alapított városba.

Gennagyij Szavicsev:

Tengeralattjáróval a világ körül

1.

Nemrégen egy szovjet búvárnaszád-kötelék világkörüli úton vett részt. A kötelék egyik tengeralattjáróján utazott a Krasznaja Zvezda kiküldött tudósítója, Gennagyij Szavicsev másodosztályú tengerészkapitány, akinek útijegyzeteit némi rövidítéssel az alábbiakban közöljük.

Okmányaimban úticélként mindössze a szokásos bejegyzés állt: a flottára. Ennek ellenére föltételeztem, hogy nem egészen szokásos út vár rám, ugyanis különösen szigorú orvosi vizsgálaton kellett átesnem. Vajon minek annak orvosi bizonyítvány, aki egyszerűen csak hajókázni akar a tengeren?

A tengeralattjáró-kötelék parancsnoka egy szúrós, áthatő tekintetű, középtermetű, keménykötésű tengeri medve, szobájában fogadott. Kezet szorított velem, tetőtől talpig végigmért, s katonás rövidséggel nyomban a tárgyra tért.

— Szeretne-e hosszabb utat tenni atom-tengeralattjárón?

Bevallom, az első pillanatban nem tudtam, mit válaszoljak. Nem tekintve korábbi, meglehetősen hosszú szolgálati időmet a flottánál, mint „felszíni" tengerésztiszt, a tengeralattjárókról csak egészen halvány elképzeléseim voltak, s természetesen fogalmam sem volt azok előnyéről vagy hátrányáról. Ezenkívül közvetlenül utam előtt véletlenül elolvastam a „Víz alatt a világ körül" című könyvet, amelyben amerikai tengeralattjáró-parancsnokok visszaemlékezéseiket írták meg. Becsülettel bevallom, hogy a könyvben tálalt történetek nem növelték amúgy is sovány optimizmusomat. Valahogyan olyan érzésem támadt, hogy az atom-tengeralattjárók személyzete szinte állandóan kockáztatja az életét.

Izelítőül néhány fejezetcím „Baljós előjelek", „Nehézségek és kellemetlenségek", „Hajszálon múlt a pusztulásuk", „Nehéz visszatérés", „Felmerülés, lassan!" „Nehéz megpróbáltatás", „Megrázkódtatás, amelyből majdnem tragédia lett". S az egész gyűjteményre a Tresher atom-tengeralattjáró ismert tragédiájának részletes leírása tette fel a koronát.

— Szeretnék — válaszoltam ennek ellenére. — Nagyon szeretnék.

Ð Bozzay Ödön
nobrán
l.
Irott Kő
1936. 152. l.

GYÖNGYHALÁSZ

Bpest, V., gróf Tisza István-u. 10.

Párisi divatgyöngy, csatt, clips,

karkötő különlegességek

Ajándék tárgyak, művészi keramiák

Vásár tartama alatt jelentékenyen leszállitott arak

Iparcsarnok 114. sz. fülke.

Bozzai Ödön

Hobrasz

1922 – 24

Eimisk 1930.82.1

War ein Stück aus der Folge No. 1—7. In
nd Schaft. Auf der nach oben ausladenden
lischen Josefslegende. Den Deckel bekrönt
imal Augsburger Beschau- und ED Meister-
, 1633. Illustr. Taf. VIII.

11. **Grosser Deckelpokal,** aus vergoldet profilierten Fuss Seetiere. Der schlan und drei S-förmigen Henkeln. Der zyl plastischen Kranz in zwei Zonen get gewölbte, profilierte Deckel, der eine besitzt. Am Fuss Augsburger Beschau Höhe 55 cm. Gewicht 950 g. Augsb

12. **Traubenpokal,** aus vergoldetem Silber, förmige, profilierte Fuss mit Rippe ziert, daraus erwächst der zylindris

auf Blättern ruhenden gebuckelten bekrönt ein gerippter, vasenförmig zeichen in ein kleines Schild gefass I. Band. No. 494.) Höhe 33·5 cm.

13. **Grosser Krug,** aus vergoldetem Silbe Münzen aus dem XVI. Jahrhunder Blasen- und Nelkendekor in Hoch förmige Kanne, die sich nach obe getriebenen Fruchtstücken und Blum schiedene Medaillen angebracht, zwe Königin Maria, die dritte Medaille bei Mohács dar. Auf der Stirnseit versehene Ausgussröhre. Rückwärts förmigen Leibung eingraviert: C.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bozsi János

HÉTFŐI HÍREK

1963 OKT 14

1021

SZENTENDREI UTCA

Bozsi János festőművész rajza

evek

r Hárslevelű és Rizling utca is

Ady-ligeti József Attila utcából Nagykovácsi út lett. A III. kerületben Csillaghegyen a Szatmári utcát Kalászi utcának nevezték el. Ugyancsak itt az Árpád utca, Munkácsy utca, Ságvári Endre utca és Vöröshadsereg útja által körülhatárolt területen a lakosság korábban neveket adott az utcáknak, ezeket a neveket most hivatalosnak ismerték el. Így született meg a Naplemente utca, Tűzföld utca, Gazella utca, Utód utca, Margó utca, Szamovár utca, Édes utca, Napfény utca, Julika utca, Ármány utca, Korsó utca és Frigyes utca. Ugyanezen a területen a Veronika térből, minthogy a fővárosban már van Veronika utca, Vera tér lett.

A IV. kerületben a Rákóczi utcát és Bethlen utcát együttesen Paksi József utcának nevezték el, az V. kerületben az Árpád utcából Steindl Imre utca, a Bank utcából Lengyel Gyula utca, a VI. kerületből a Horn Ede utcá-

el. A városszéli telepen a számozott utcák egész sora kapott nevet, még pedig a következő neveket: Dombhát, Vadszőlő, Zöldpálya, Hárslevelű, Vörösfenyő, Legényrózsa, Szellőrózsa, Lángvirág, Bársonyvirág, Rézvirág, Köszméte, Borsika, Bojtocska utca. A X. kerületben egy névtelen utcát Pántlika utcának, a XI. kerületben egy másikat Méhkas utcának neveztek el, a XII. kerületben tíz névtelen utca a következő neveket kapta: Szalmavirág, Tearózsa, Kikerics, Sün, Tatárvirág, Moha, Nőszirom, Futrinka, Hörcsög és Kuvik utca. A XII. kerületben a Gaál utca új neve Beethoven utca. A XXII. kerületben Budatétényen a Kölcsey utcából Rizling utca, a József Attila utcából Haik utca, a Léval utcából Kürtös utca, az Iskola utcából Kapu utca, a Lőcsey utcából Ispilány utca, a Pannónia utcából Csöngő utca, a Pozsonyi utcából Nyél utca lett. Nagytétény-

Bozsér Zsolt graf.

100 éves a szociális otthon Vásárhelyen

Írásunk a 3. oldalon.

Keresztelőre készül a Zenede

(3. oldal)

EGÉSZSÉGET MINDENKINEK!

Mai 2 oldalas életmódmellékletünk

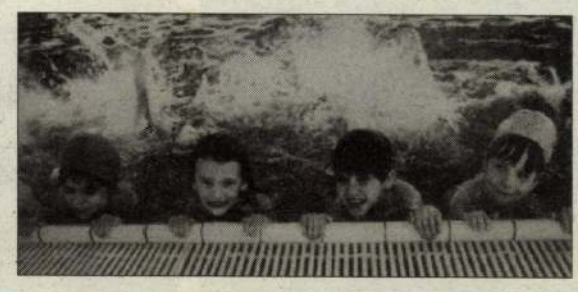

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Alapítva: 1944. október 23.

DÉLVILÁG

50. évf. 240. szám *1993. október 14., csütörtök* *Ára: 8,90 Ft*

A szép házak városa, Makó

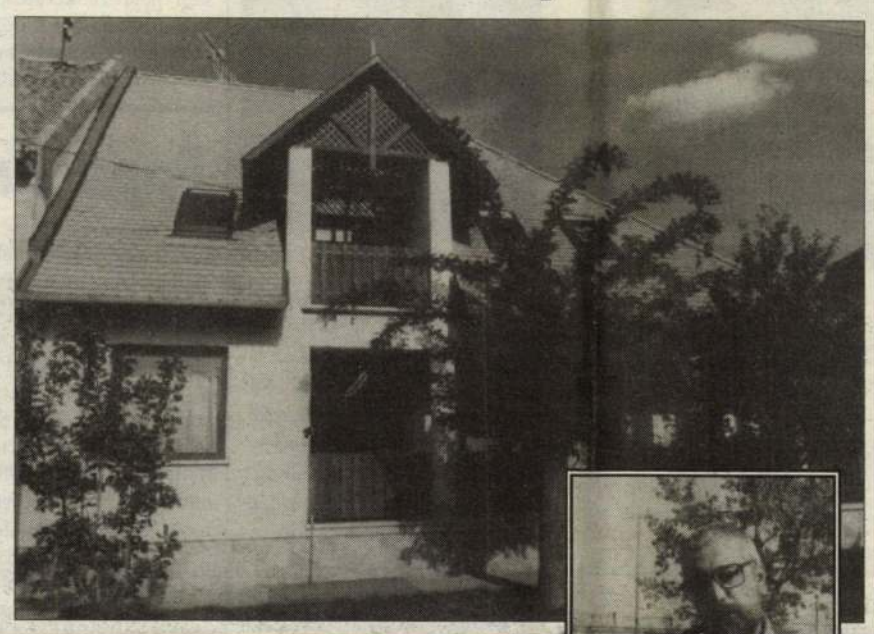

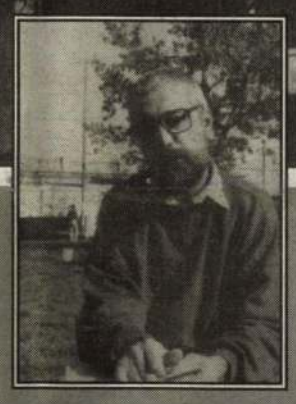

Megyénkben, úgy látszik, Makón „teremnek" a legszebb házak, hiszen az utóbbi néhány évben nem múlhatott el építészeti pályázat, hogy a hagymavárosból valaki ne részesüljön elismerésben. A Szent István téren található impozáns saroképület például tavaly elnyerte az Év lakóháza hízelgő címet, az idén pedig a Szép u. 25/b számú lakóépület tervezőjét, Sipos Györgyöt jutalmazták kiemelt különdíjjal. Itt csak mellékesen említjük meg, hogy a tavaly díjazott lakóház tervét is ő készítette. ***(Írásunk a 2. oldalon.)***

- ***Imádságos közelséggel és együttérzéssel***

A pápa távirata Antall Józsefnek

II. János Pál pápa szerdán táviratban kívánt mielőbbi felgyógyulást Antall József miniszterelnöknek. A táviratban, amelyet a Szentszék titkársága eljuttatott a római magyar nagykövetségre, a katolikus egyház feje „imádságos közelségét és együttérzését" fejezi ki. Antall Józsefnek „mielőbbi felgyógyulást kívánva kéri a Mindenhatót, hogy legyen támasza a megpróbáltatás napjaiban, és adjon erőt annak elviseléséhez. Esdve az Úr vigaszát, a Szentatya szeretettel küldi apostoli áldását, kiterjesztve azt szeretteire és mindazokra, akik fájdalmaiban hozzá közel állnak".

- ***Verés után Kojak-nézés***

Négy pofontól halt meg a feleség?

Egy hónappal ezelőtt, szeptember közepén történt a tragédia Makón, a Mészáros utcában. Egy asszony meghalt. Férje fogdában várja további sorsának alakulását. Halált okozó testi sértés miatt áll majd a bíróság elé. Ahogy a köznyelv fogalmaz: ő a bűnös. Rajta kívül egy valami még biztosan az. Az alkohol.

Á. Mihály három éve kötött házasságot a nála hét évvel idősebb M. Etelkával. A mézesheteknek hamar végeszakadt, a szürke hétköznapokba beférkőzött az alkohol és a vita, a veszekedés. Ez bi- *(Folytatás a 2. oldalon.)*

SZOBANÖVÉNYVÁSÁR

20-50% KEDVEZMÉNNYEL

CSODÁLATOSAN SZÉP HAZAI ÉS HOLLAND

VIRÁGKÜLÖNLEGESSÉGEKBŐL

9–18 ÓRÁIG

Reklámajánlatunk: fészekpáfrány 50 Ft.

Hódmezővásárhely, Petőfi S. Művelődési Központ

Október 14–15–16. (csütörtörtök, péntek, szombat)

MARANTHA VIRÁGKERESKEDÉS

- ***Adai küldöttség Makón***
- ***Emberbaráti segélyt csak a Vox Humanán keresztül***

Mi lesz a vajdasági magyar iskolákkal?

Kedden reggel nagy titokzatossággal jelentették be a makói polgármesteri hivatal illetékesei, hogy a nap folyamán valami történni fog, ezért álljunk készenlétben, ha szólnak, teremjünk a helyszínen. Többszöri telefonhívás, személyes megjelenés után sem derült ki, miről van szó, hiszen a titkárnői titoktartásnál csak a katonai titok szigorúbb. Négy óra után a hivatal dolgozója közölte velünk, most már tárgytalan az egész, felejtsük el. Fúrta az oldalunkat az újságírói kíváncsiság, ufók ereszkedtek volna le Makó határában, netán maga Erzsébet királynő rándult le a makói fürdőbe, fájó reumás ízületeit gyógyíttatni? Fél öt tájt megjelent a polgármester, és megmagyarázta a „készültségi állapot" okát. Adáról, Makó testvérvárosából kéttagú küldöttség érkezett vendégségbe. A látogatást néhány nappal korábban vagylagosan bejelentették ugyan, de a határ miatt nem lehetett tudni, pontosan mikor érkeznek a vendégek, és tekintettel a szerbiai zűrzavaros állapotokra, óhajtanak-e egyáltalán újságírói kérdésekre válaszolni, jövetelük céljáról nyilatkozni.

(Részletek a 4. oldalon.)

A Sinus „görbéi"

A szegedi Bal fasoron lakó 24 éves, foglalkozásnélküli és büntetett előéletű T. E. három, eddig ismeretlen társával alaposan gyanúsítható a makói Sinus Kft. elektronikai szaküzletének kirablásával. A Szegedi utcai üzletből diplomatatáskát, több mint 91 ezer forintot, 3190 német márkát és 2 db cégbélyegzőt vittek el, mintegy 300 ezer forint kárt okozva a kft.-nek. Az üzlet vezetője tetten érte őket, ugyanis az irodából kifele menet, rajtakapta a díszes társaságot. Egyelőre T. E. van előzetes letartóztatásban. Három társát körözik.

SCHWINN CSEPEL

Ismét AKCIÓ a BICAJ Szalonban!

Minden kerékpárra

árengedmény,

amíg a készlet tart.

Szentes, Zolnay u. 13/A Csongrád, Dob u. 20.

Telefon: 63/313-739.

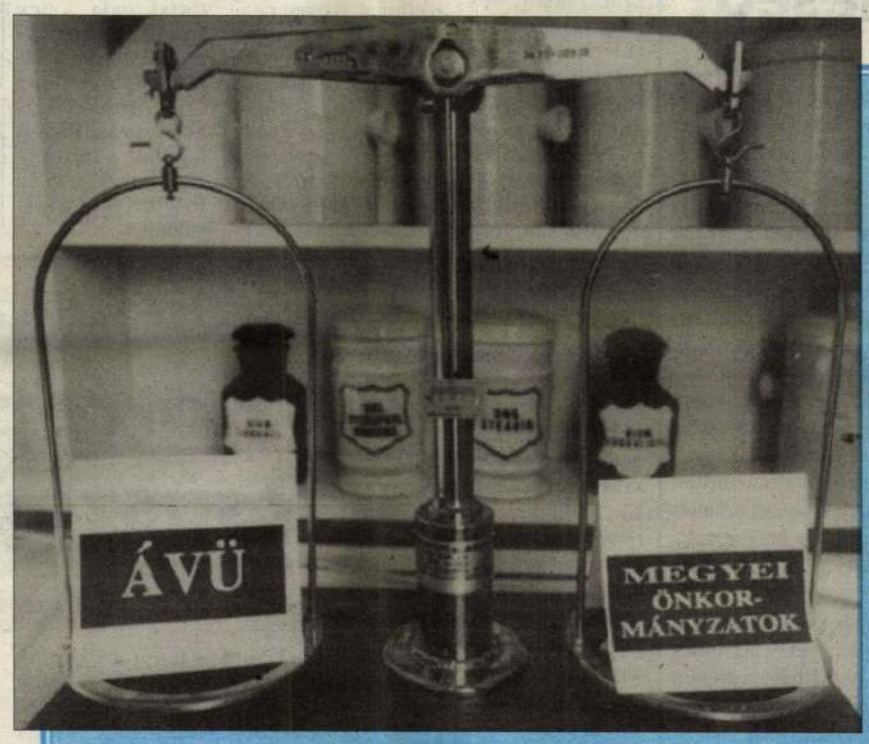

Fotó: Schmidt Andrea

- ***Alkudozás a gyógyszertári hálózatról***

Keserű pirulák – lassan adagolva

Patthelyzet van a gyógyszertárak és gyógyszertári központok privatizációja körül. Az Állami Vagyonügynökség azzal, hogy kinevezte a megyei gyógyszertárak élére a vállalati biztosokat, megkezdettnek tekintette a patikák és központok magánkézbe adását. Az önkormányzatok viszont ellenállnak, nem engedik munkához látni a vállalati biztosokat. A megyei önkormányzatok ugyanis jogtalannak ítélik a vállalati biztosok kinevezését, s nem fogadják el azt a törvényt, amely a gyógyszertári központokat és a köréjük szerveződő patikákat az állami vagyon körébe utalja. Az ország több megyei önkormányzata pert indított a törvény megváltoztatására, tehát azért, hogy a patikahálózat az önkormányzatok tulajdonába kerüljön. Ebben az esetben az önkormányzatok bonyolíthatnák a privatizációt, és az ebből származó összeg az ő büdzséjüket gazdagítaná.

Hogy kinek van/lesz igaza – az ÁVÜ-nek vagy az önkormányzatoknak –, eldöntik a bíróságok, illetve az Alkotmánybíróság. Mi most csak arra vállalkozhatunk, hogy megpróbáljuk átláthatóvá tenni a magyar gyógyszertári hálózat körül dúló háborút, aminek nem kevesebb a tétje, mint 40 milliárd forint. ***(Riportunk az 5. oldalon.)***

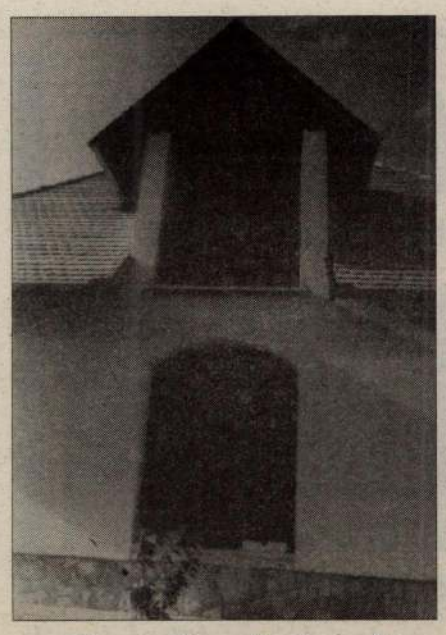

● *A szép házak városa, Makó*

Az ihlető múlt

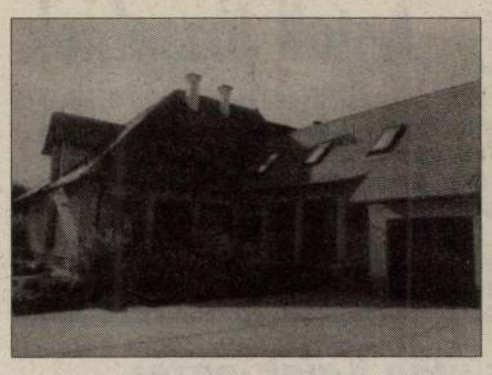

Fotó: Hárs László

– Makói származású vagyok – meséli a szegedi Tér és Forma Építési Tervező Vállalkozó Kisszövetkezet építészvezetője, tervezője, Sipos György –, elég sok szállal kötődöm a városhoz, innen ered vonzódásom is iránta. Eddigi munkám során sok középületet, családi házat terveztem, iskolát, óvodát, öregek otthonát, a díjazott lakóépületek azonban az utóbbi néhány évben születtek. Az volt a fő szempont, vagy ha úgy tetszik, a vezérelvem, hogy az általam tervezett ház közvetlen környezetében olyan, Makóra jellemző épületet vagy adottságot keressek, ami beépülve az új létesítménybe, tovább él. A Szép utca másik oldalán, a belvároshoz közelebb, volt egy régebben műemlékké nyilvánított klasszicista stílusban épült kúria. Sajnos, azóta törölték a műemlékek nyilvántartásából, és állaga is alaposan megromlott. Nos, ennek a kúriának a kontyolt jellege, ámbitusa adta meg nekem az inspirációt, ennek áttűnésszerű folyománya lett ez az új lakóház. A kúrián található formaelemeket, természetesen átalakítva, a mai követelményeknek megfelelően vittem tovább.

Tagadhatatlanul különbség kell legyen a régi és a néhány évvel ezelőtt épült lakóházak között. Itt a funkcionalitás elvét említeném, a ház mindenkoron az építtető érdekeit, kívánságait kell, hogy tükrözze. Tehát elsődleges szempont, hogy az épület testre szabott legyen. Nem szoktam elzárkózni az építtető ötletei elől sem, az általa fölvetett elképzelésekre próbálok meg aztán szakmai, építészeti tudásom birtokában, megfelelő módon reagálni. Ha ez a tervezési program rosszul van megadva, akkor két hiba történhet: az építtető vagy nem tudja befejezni az épületet, mert nem mérte föl kellőképpen anyagi lehetőségeit, vagy nem gondolta át a család igényeit. Hátrányos tapasztalat, hogy az emberek jóval nagyobb házakat építenek, mint amekkorát lakni tudnak. Ebből adódik aztán az a probléma, hogy az épület holt tőkeként, kihasználatlanul áll. Köztudott, minél nagyobb egy ház, annál nagyobbak a fenntartási költségek is. A Szép utcai lakóház tervezését, a dolgok szakmai részét rám bízták azzal, hogy a család elmondta igényeit. A pénzt nem sajnálták, de ügyesen megvalogatták az akkor fellelhető anyagokat.

A ház tulajdonosa, Mihalovicsné Szepesi Teréz, már sokkal szűkszavúbb, ugyanis nem híve a szereplésnek. Azt azonban elárulja, hogy 1987–88-ban kezdték meg az építkezést, és '90-ben költöztek be a négyszobás, egy félszobás, nagy hallal, tágas konyhával, tornáccal ellátott, központi fűtéses házba. Noha az épület kívülről szemlélve nagynak tűnik, belső beosztásának köszönhetően mégsem akkora, hogy el lehessen tévedni benne, otthonos, és a család nagyon szeret benne lakni. A pályázatra sem akartak benevezni, a tervező kérésére álltak kötélnek.

Teréz szerint nem kell ezt „agyonírni", hisz' annyi sok szép ház van Makón, ízlés dolga, kinek mi tetszik.

T. T.

● *Alkotmánybírósági határozat*

Balsai: a kormány jogi sikert aratott...

Páratlan jogtörténeti jelentőségű döntést hozott az Alkotmánybíróság „az 1956 októberi forradalom és szabadságharc során elkövetett egyes bűncselekményekkel kapcsolatos eljárásról" szóló törvénnyel kapcsolatos, kedden kihirdetett határozatában. Ezt Balsai István igazságügy-miniszter jelentette ki szerdai sajtótájékoztatóján az Igazságügyi Minisztériumban.

Balsai István véleménye szerint az igazságtételi törvénnyel a kormány jogi sikert aratott, az Alkotmánybíróság ugyanis a felülvizsgálattal legitimmé tette a törvényt. Hangsúlyozta, hogy az eljárások a további törvénykezési folyamattól függetlenül folytatódnak, mivel az alkotmánybírósági határozat kötelező erejénél fogva hivatalból üldözendők a háborús és az emberiség elleni bűncselekmények elkövetői.

A sajtótájékoztatón szó volt arról is, hogy a Parlament által korábban elfogadott, de ki nem hirdetett törvényt a köztársasági elnök – az alkotmány rendelkezésének megfelelően – visszaküldi az Országgyűlésnek az alkotmányellenesnek minősített 1-es paragrafus miatt. A kifogásolt rendelkezés kimarad, így a törvény paragrafusai új számozást kapnak, és a képviselők viszonylag rövid időn belül újból szavaznak majd a törvényről.

Az újságírói kérdésekre adott válaszok sorában elhangzott: a meghatározott bűncselekményekben eljáró ügyészeknek és bíróknak nem jelent majd nehézséget a Genfi Egyezmények rendelkezéseinek alkalmazása az új törvényhez igazodóan. „Az ügyeknek menniük kell" – hangsúlyozta Balsai István.

Papandreu új kormánya

A vasárnapi görög választásokon győztes Pánhellén Szocialista Mozgalom (PASZOK) vezetője, Andreasz Papandreu kedden ismertette új kormánya névsorát. A 74 éves Papandreu a „régi gárdát" állítja csatasorba, a most kinevezett kormánytagok többsége már volt miniszter 1981 és 1989 között, amikor a PASZOK volt hatalmon Görögországban – jelentették hírügynökségek.

George Jennimatasz lesz a gazdasági és pénzügyminiszter. A mérnöki végzettségű Jennimatasz az egyik legnépszerűbb politikus az országban, és nagyon jó kapcsolatai vannak a nagyhatalmú szakszervezetekkel. Karolosz Papuliasz visszatér a külügyminisztérium élére. A védelmi miniszteri tárcát a közgazdász szakképzettségű Gerasszimosz Arszenisz kapja. Az EK-ügyek minisztere Theodore Pangalosz lesz. Ismét a politikai porondra lép Melina Mercuri, az egykoron világhírű filmcsillag újból kulturális miniszter lesz.

Papandreu és kormánya szerdán délben letette a hivatali esküt.

● *Vásárhelyen*

Ölbe ejtett kezek

A hét elején nyílt meg a vásárhelyi Bethlen Gábor Gimnázium aulájában Bozsér Zsolt művésztanár kiállítása. A rendkívüli érzékenységű fiatal képzőművész nagyon otthon van a portréábrázolásban. Figuráinak tekintetéből tragikum és alázat sugárzik: földre szegeződő tekintet, ölbe ejtett kezek. „Halott" maszkok, misztikus lények, ébren álmodó emberek ülnek a vásznon, illetve a papíron. A vegyes technikával dolgozó Bozsér harmóniát teremt anyag és gondolat között. Nem is akárhogy. Materiális kifejezőeszközeivel, a tollal, a grafittal, a színes ceruzával és a pasztellkrétával kiválóan

közvetíti érzéseit, hangulatait. Álomba és szelídségbe ringatja a látogatót.

– szcsz –

Négy pofontól halt meg a feleség?

(Folytatás az 1. oldalról.)

zonyára többször tettlegességig is fajult. Két évvel ezelőtt úgy megverte az asszonyt, hogy az kórházba került. A rendőrség eljárást indított a férj ellen, azonban azt később megszüntette, mert a sértett megváltoztatta a vallomását.

Pörgessük vissza a hónapja történteket Á. elmondása szerint.

Reggel elment a boltba. Feleségének vásárolt két liter bort. Hazafelé a kocsmában benyomott egy fél rumot. Gondolta, majd folytatja az iszogatást, mert ebből a fajta „tüzes vízből" van még otthon fél liter.

Halászlét melegített, és az ágyban fekvő asszonyt noszogatta, kelljen föl, egyen egy kicsit. Ám a feleség hallani se akart az ételről, csak az italt követelte. Ez ok volt az összeszólalkozásra. Amikor a nő később kiment dolgát végezni, elesett. Á. felsegítette, az újabb veszekedés hevében odáig ragadták az indulatok, hogy négy pofont lekevert neki és egyszer ököllel is megütötte élete párját. Közben efféléket kiabált: „Dögölj meg, a családoddal együtt!"

A verést követően a férj megnézte a tévében a Kojak legújabb epizódját, majd álomba szenderült. Hajnal 4 óra körül ébredt fel. Ekkor látta meg, hogy felesége a másik szobában a földön feküdt vértócsában. Próbálta élesztgetni, rádöbbent: nincs pulzusa, hideg a keze. Elrohant a mentőkért, akik már nem tudtak segíteni, mert az asszony halott volt. (Az asszony halálát agyburok alatti vérömleny okozta.)

A házaspár segélyekből élt, szinte minden pénzt az italra költöttek. Á. Mihály vérében 3,45 ezrelék alkoholt találtak őrizetbevételkor, ami súlyos alkoholos állapotot jelent. Magyarul: „tajt" részegséget. Ilyenkor aligha tudja vezérelni az ember a gondolkodását, hát még a cselekedeteit!

V. F. S.

Menekülő vadász, üldöző vadőr

A Vízügyi Vadásztársaság tömörkényi fővadásza értesítette a kisteleki rendőrkapitányságot, hogy Pusztaszer külterületén ismeretlen személy valamilyen fegyverrel vadászott. Ő maga személygépkocsijával üldözőbe vette a gyanúsítható T. S. szintén autóval menekülő személyt, Tömörkényi lakos. Házkutatást tartottak nála, s egy kanadai gyártmányú kispuska mellett négy csomag Longrifle Rex 22-es kispuska lőszert találtak a lakásán. Az orvvadász ellen folytatják a vizsgálatot.

elfogni viszont nem tudta. A rendőrség adatgyűjtésbe kezdett, s rövidesen megállapították, hogy az orvvadászattal alaposan gyanúsítható T. S.

● *Bírósági bólintás az elbocsátásra*

Korrepetálás csúszópénzért

Talán akadnak az olvasók között akik emlékeznek rá, hogy júniusban a homályban tapogatózva – nem akaródzott senkinek az információ adás – arról adtunk hírt, hogy a szegedi Móra szakközépiskola és szakmunkásképzőben egy tanárt felfüggesztettek állásából, mivel diákjaitól pénzt fogadott el. A forintok azért vándoroltak a pedagógus zsebébe, hogy szebb legyen a bizonyítvány, görbüljön a jegy, mint mondani szokás.

Az intézmény akkor egy bizottságot állított fel, amelynek feladata az ügy kivizsgálása volt. Ezt meg is tette. Ennek eredményeként fegyelmivel elbocsátották az iskolából Németh Lászlót, aki nem értett egyet a döntéssel, a szegedi munkaügyi bírósághoz fordult, amely kedden tárgyalt a témában.

Tizenkét tanút hallgattak meg, diákokat és az igazgatót is. Kiderült: már az előző években beszédtéma volt az intézményben Németh tanár úr. Azt csiripelték a verebek, hogy pénzért jobb jegyet „vásárolhat" a rászoruló. Az igazgató többeket megkérdezett, ám a diákok közül senki nem vállalta, hogy fizettek volna. Az elmúlt tanévben viszont már elmondták néhányan, hogy 3-5 ezer forintot csúsztattak a tanár zsebébe. Ezt egyébként a bíróságon is megerősítették.

A felperes elismerte, hogy néhány esetben fogadott el pénzt, ám azokat a korrepetálásért kapta. Csakhogy az iskola működési szabályzata nem teszi ezt lehetővé és etikailag is hibádzik a dolog. A „borítékolások" az intézmény falai között történtek, egy ízben pedig a Móra parkban „köszönte meg" egy sándorfalvi diák a fáradozást. Igaz, akadt egy tanúja a felperesnek, aki állította, hogy Németh visszautasította, amikor pénzt akart átadni.

A munkaügyi bíróság nem helyezte hatályon kívül a fegyelmi bizottság döntését, így továbbra is érvényes a fegyelmivel való elbocsátás. Ennek a jogi következménye az, hogy egy évig közalkamazottként nem lehet vezető Németh László. A végzés még nem jogerős.

A tanár ellen vesztegetés gyanúja miatt büntető ügyben folyik eljárás, ám az még csupán a nyomozati szakasznál tart.

V. FEKETE SÁNDOR

G. BÒZSA EVELIN

FIS 42.0.

yfej /délafrikai pygmäe/, Tanul-

li tipus/, Zászlótartó katona,

zi: Aurignac-i ősember III., Neo-

I.. Nővérem portréja III., gip-

Bozsán Endre

K.A. - K.B.: A kelenföldi lakótelep részletes rendezési terve. Tervezők: Kiss Albert - Kovács Balázs. Ut, közmü: Vojnits István. /Fotók: BVTV, Orlai Gusztáv, MTI, Bozsán Endre./ /Tervismertetés/

Magyar Építőművészet, 1968. 5.sz.

21-23.l.

30251 Evelyn

A Fiatal Iparművészek Stúdiója
tisztelettel meghívja Önt
a stúdió grafikusainak kiállítására.

Megnyitó: 1996. február 27. 17 h

A kiállítás helye: 1054 Bp., Kálmán I. u. 16.
A kiállítás megtekinthető: március 15-ig
hétfőtől csütörtökig 12-17 óráig, pénteken 12-15 óráig.
Szombat, vasárnap zárva.

A stúdió grafikusai:

Bózsa Evelyn, Györgyi Adrienne, Havrán Ágnes, Kállai Nagy Krisztina, Kránitz Tibor, Merczel Péter, Mészáros Márta, Nagy Hedvig, Németh Csongor, Tóth Aliz,

MDK

Bozsár Lajos, farekas

Az ifjú népművész kitüntetést kapta.

—: Kiváló népművelők és népművészek, ifjú népművészek ~~[illegible]~~ kitüntetése 5.

Népszabadság, Bp. 1970. aug. 19.